

AK 4279 SZ. AZ ERDŐ 1930

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1.50 pengő. Egyes szám ára 6 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap

Szerkesztő:

NÁDASKAY RICHARD
a MEOSz ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez Miskolc, Deák-tér 1. szám, földszint 1. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyeztetési tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P

Az új törvénytervezet ügye

Szükségtelen megemlíteni, hiszen köztudomású, hogy na a közérdeklődés elsősorban és különösképpen az új erdőtervezet felé irányul az egész vonalon.

Tényleg mi is érdekelhetne ma más, erdőszembert, sonka hazánkban, mint az a tervezet, mely ha tényleg örvénné válik, hivatva van évtizedekre a magyar erdőszet, a magyar erdőgazdálkodás jövőjét megalapozni, mégpedig az emberi lehetőségek határain belül jól megvalósítani.

Amint azt már előző számunkban közöltük, a tervezet nem igen tudta kielégíteni az érdekl. körök várakozását, illetve az ezzel szemben támasztott követelményeket; ezért mindenfelé élénk izgalmat keltett, mely helyenként szinte a legteljesebb elégedetlenséggé fokozódott.

Mi sem természetesebb, hogy a szakegyesületek azonnal munkához láttak és az összeállított bizottságok a tervezet részletes megvitatás tárgyává tették. Így az OEE-ben a múlt évi december hó 12-én, továbbá december hó 19., 20. és 21-én megtartott üléseken tárgyalták a tervezet, amelyen mint hírlík igen alapos munkával, lényeges változtatásokat eszközöltek, illetve a tervezet lényeges megváltoztatását kívánják.

Folytatólagos tárgyalások fognak még tartatni az az OEE-ben f. évi január hó 7., 8., 9. és 10-én is, s ami egyenesen igen érthető, feszült várakozással fognak tekinteni, a bekövetkezendő eredmények elé is.

A tiszajobbparti erdőszeti egyesület báró Waldbott Kelemen elnöklte mellett szintén tárgyalta a törvénytervezet a múlt évi december hó 30-án megtartott közgyűlésén és ugyanezen a napon foglalkozott teljes közlésséggel egyesületünk választmányja is a törvénytervezet reánk vonatkozó szakaszaival. A választmányi ülésen elnök urunk ifj. Majláth József gróf ur Öméltóságá sze-

mélyesen megjelent és elnöklte alatt a választmány, mely szinte teljes számban együtt volt, (28 választmányi tag volt jelen) pontról-pontra megtárgyalta a tervezet és összeállította az egyesület tagjainak többsége által kívánt módosításokat.

Itt említjük meg, hogy egyesületünk ügyvezető-elnöke, hivatalos ügyben Budapesten járva, múlt évi december hó 23-án az OEE-ben, az egyesület agilis és megértő lelkű vezértikáránál Biró Zoltán min. tanácsos ur Öméltóságánál tisztelegő látogatást tett, mely alkalommal egy Öméltósága, mint pedig az OEE. szives támogatását kérte, egyesületünknek a tervezetre vonatkozó módosító javaslatait illetőleg. Öméltósága törekvéseinket igen méltánylandóknak tartja s a maga részéről ígéretet tett, hogy tőle telhetőleg javaslatunkat a tárgyalások alkalmával támogatni fogja, amiért ezuton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Elnökünk Öméltósága tanácsára a választmány úgy határozott, hogy a törvénytervezetre vonatkozó módosító javaslatunkat, úgy az OEE-nek, mint a törvény előkészítő bizottság elnökének, átíráttal megküldjük. Azután pedig kidolgozva a megfelelő Memorandumot ezzel azt illetékes helyre is küldöttségileg eljuttatjuk. Ennek következtében Ö Excellenciája gróf Hadik János v. b. t. t. volt miniszter urnak, mint az OEE. elnökének, valamint Öméltósága Waldbott Kelemen báró urnak, mint a törvény előkészítő bizottság elnökének javaslatunkat, az itt közölt átíráttal egyidejűleg megküldöt-tük.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete Miskolc.

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Mély tisztelettel alulirott, mint a MEVME elnöke, azon tiszteletteljes kérelemmel fordulok Nagyméltóságodhoz, hogy a vezetésem alatt álló egyesületben tömörült

Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzetnek egyesületünk választmányi ülésén megnyilvánult kívánságainak megfelelően kidolgozott és mély tisztelettel ide csatoltan megküldött, az „Erdőkről” szóló törvény tervezetre vonatkozó módosító javaslatot, kegyes jóindulatú pártfogásába venni és odahatni méltóztassék, hogy azt az OEE is magáévá tegye, s a törvény előkészítő bizottsági tárgyalások alkalmával, az OEE által illetékes helyre előterjesztendő módosító javaslatba is lehetőleg teljes egészében, változatlanul felvételessék.

A magyar erdészeti és vadászati műszaki segédszemélyzet (altiszti kar) egyesületünk, (mint egyedüli országos képviselő) útján Nagyméltóságod elé terjesztett fenti tiszteletteljes kérelme indoklására legyen szabad megemlítenem az alábbiakat:

1. a törvénytervezet jelenlegi eredeti alakjában a régi, kipróbált és évtizedes tapasztalatokkal bíró altiszti kart, igen kevés kivétellel, a mainál is sokkal rosszabb, mai színvonalánál is alacsonyabb helyzetbe süllyeszti, s ezáltal igazán, szinte tűrhetetlen nyomorúságát csak súlyosbbitja.

Köztudomású, hogy a magyar erdészeti és vadászati altiszti kar teljes egészében megbízható, becsületes, hazafiasan gondolkodó, szinmagyar testület, amely igen intelligens és jól szakképzett, tisztelet és kötelességtudó, jó szakmunkás, melynek érdekében, sem kulturális, sem gazdasági, sem szociális téren az elmúlt ötven év alatt semmi sem történt.

Amíg más foglalkozási ágazatokban az elmúlt időkben minden vonatkozásban nagy haladás történt, (például erre a katonaság, rendőrség, államvasut, állami intézmények, vasgyárak, bányászat, vízmester, utmester stb.) addig a magyar erdészeti és vadászati altiszti kar haladása teljesen stagnált.

De a legsérelmesebb az egész karra nézve és igen nagy elkeseredést szült az, hogy a törvénytervezetben átmeneti intézkedés nem történt.

A maga nemében páratlan és példátlan, az egész karra súlyosan igazságtalan az, hogy ezen testület szolgálati viszonyainak és címkérdésének rendezésénél, az elődök, az eddig ezen szolgálatot ellátók, szerzett jogaikból kizáratnának, azért mert a régi rendszer szerinti szakképesítésük, bár nem a testület, hanem a régi rendszer hibájából, a szak, illetve az általános erdőgazdasági követelmények fejlődése, fokozódása, illetve emelkedés folytán szükségessé vált újrendszerü szakképesítésnél valamivel kisebb, csekélyebb s nem veszi tekintetben a gyakorlati tudást és tapasztalást, amely a sok évi gyakorlati-ténylegesen-szolgálattal automatikusan velejár.

A tervezet szerint alkalmazandó alerdézi karnak is, a mostani altiszti kar az elődje, ezt a tényrt figyelmen kívül hagyni, már azért is igazságtalanság volna, mivel azt az erdészeti műszaki segédszolgálatot, amelyet majdan a törvénytervezet szerinti nagyobb képesítéssel bíró alerdézi kar lesz hivatva ellátni, ma defacto a régi rendszer szerinti csak valamivel kisebb képesítésű jelenleg tényleg szolgáló erdészeti altiszti kar látja el és pedig jól és közmegelegedésre, bizonyítva ezzel azt, hogy hivatása magaslatán áll, minden támogatásra, pártfogásra érdemes is.

Hogy a tervezet e hiánya mennyire igazságtalan volna, ha meg nem változtatnánk, azt misem bizonyítja jobban, mint éppen az, hogy az erdőmérnöki kar, amikor a volt három évfolyamu erdészeti akadémia négy évfolyamu főiskolává s ezzel a kar képesítése is emeltetett, átmenetileg az akadémiai képesítésű akkori erdészek kivé-

tel nélkül épp úgy megkapták az erdőmérnöki címet, mint az újabb rendszer szerint már főiskolát végzettek.

Teljesen érthetetlen s nagyon szomorú valóság a törvénytervezetnek az altiszti karral szemben megnyilvánult mostohasága, mely ugyanakkor, amikor az erdőmérnöki kar egzisztenciális érdekeinek legmesszebbmenő körültekintéssel történő megóvását tartalmazza, ugyanakkor az altiszti kar egzisztenciális érdekeinek teljesen figyelmen kívül hagyásával annak köztudomásúan nyomorúságos helyzetét még a mainál is alacsonyabb szintre süllyeszti, holott egy egész altiszti generáció évtizedekre kiható jövőendő sorsáról van most szó, s emellett országos erdőgazdasági és nemzeti szempontból sem volna szabad és helyes több ezer kis ember elkeseredését ilyen szívbe markolóan, könnyen, illetve hiányos intézkedéssel fokozni.

Mindezekre tekintettel ismételen mély tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy ezen érdemes testületnek a köteles szerénység mértékét felül nem muldó, méltányos és igazságos elbánást óhajtó kérelmét, igen nagyra becsült kegyes pártfogásába venni; méltóztassék.

Nagyméltóságodnak!

Miskolc, 1929. évi január hó 2-án

mély tisztelettel

ifj. Gróf Majláth József s. k.
mint a MEVME elnöke.

Elnökünk, Urunk! Óméltósága f. évi január hó végével néhány napi tartózkodásra Budapestre fog utazni, amikor is a szükségesnek mutatkozó további lépéseket igaz ügyünk érdekében személyesen is megteszi.

Célszerűtlen és korai volna most még a várható eredményt, illetőleg jóslásokba bocsátkozni, de annyit mégis megállapíthatunk, hogy az irányadó körökben megvan a kellő jóindulat és akarat a nyilvánvalóan sérelmes szakaszok megfelelő megváltoztatására.

Hisszük és reméljük, hogy egyesületünk igen nagyra becsült és szeretve tisztelt védnöke Óméltósága Pfeiffer Gyula miniszteri tanácsos ur az erdészeti főosztály főnöke is, pártfogásába fogja venni igaz ügyünket, s az annak idején Lillafüreden ismételen tett igen biztató kijelentéseire támaszkodva, nyugodtan tekinthetünk a jövő elé.

Lapunk múlt évi december havi (12) számában vezető helyen közöltük az új törvénytervezetet, illetve annak az erdészeti — altiszti — kart érintő szakaszait. Most pedig itt alább közöljük az eredeti tervezettel szemben a beérkezett levelek és a választmány határozatai/alapján összeállított módosító javaslatunkat, melynek egy-egy példányát a fent közölt átirathoz csatoltuk.

Az erdészeti altiszti karnak a MEVME útján kifejezett kívánsága szerint:

V. FEJEZET.

45. §.

Az erdőgazdasági személyzet.

Az erdőgazdaság irányítását és vezetését okleveles erdőmérnökkel kell ellátni:

1. kis- és magyközségek, községi iskolák, az 1913. X. t. c. alapján alakult legeltető társulatok, valamint telepések, volt urbéresék, birtokosságok és birtokossági csoportok, ugyanszintén az ezekből alakult erdőbirtokosságok erdőgazdaságaiban;

2. az állam, a vármegyei és városi törvényhatóság, megyei városok, vagyonközségek, egyházak, egyházi személyek, egyházi testületek, felekezeti iskolák és egyéb felekezeti tanintézetek, közintézetek, köz- és magánalapít-

ványok, közbirtokosságok, illetve az ezekből alakult erdőbirtokosságok, továbbá hitbizományok és nyilvános szimadásra kötelezett vállalatok erdőgazdaságaiban, ha azok erdőterülete 2000 kat. holdnál több; végül

3. az előbbi pontok alá nem sorolható erdőtulajdonosok közül azoknak az erdőgazdaságaiban, akik 2000 kat. holdnál több erdővel rendelkeznek.

Mindazokon az erdőbirtokokon, amelyeken az erdőbirtok terjedelmét és a teljesítendő munkálatok fontosságát figyelembe véve szükséges és indokolt az 51. §-ban meghatározott képesítésű erdészek alkalmazásával az erdőgazdasági segédszolgálat ellátásáról is gondoskodni kell.

Ezeknek a feladatoknak az ellátása végett:

az 1. pont alatt felsorolt erdőtulajdonosok erdejüket államrendészeti kezelésbe tartoznak adni;

a 2. pont alatt felsorolt erdőtulajdonosoknak megfelelő személyzetet kell alkalmazniok, ha azonban erdejük kis terjedelme miatt külön személyzetet nem alkalmazhatnak és nem alkalmaznak, erdejüket államerdészeti kezelésbe kötelesek adni; végül

a 3. pont alá sorolható erdőtulajdonosok, ha saját személyzetet nem alkalmaznának s erdejük államerdészeti kezelésbe nem vétetnék, a 47. §-ban említett feltételek fennforgása esetében megfelelő személyzet alkalmazására társulni kötelesek.

Az erdőtulajdonost, aki az 50. szakaszban meghatározott szakminősítésnek és egyéb kellékeknek maga is birtokában van, — ha erdőgazdaságának vezetését és irányítását maga látja el — az előirt erdőgazdasági létszámba be kell számítani.

A 2000 kat. holdnál kisebb erdőterületű erdőbirtokon, valamint a 2000 kat. holdnál nagyobb erdőterületű erdőbirtokon minden további 1000—1500 kat. hold erdőterületen, a 48. §-ban foglaltak figyelembe vételével, az erdőgazdaság teendőinek ellátása céljából, az 51. §-ban meghatározott képesítésű erdész alkalmazandó.

46. §.

Változatlan.

47. §.

A 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőtulajdonosok közül azok, akik erdejük kis terjedelme miatt a 45. §-ban említett külön erdőmérnököt vagy erdészt nem alkalmazhatnak és nem is alkalmaznak, ha erdejüket a földmivelésügyi miniszter államerdészeti kezelésbe át nem veszi, úgy a 2000 kat. holdnál nagyobb erdőterülettel rendelkezők közös erdőmérnök alkalmazására, a 2000 kat. holdnál kisebb erdőterülettel rendelkezők közös erdész alkalmazására társulni kötelesek, olyan csoportosulással azonban, amely mellett — figyelembe véve a terület fekvését, megközelíthetőségét és együttes kiterjedését, valamint a közös alkalmazott lakóhelyét — teljesítendő feladatok eredményes ellátását közös alkalmazással is biztosítani lehet.

A társulásra vonatkozó megállapodást az erdőrendészeti hatóságnak jóváhagyás végett be kell mutatni.

48. §.

Változatlan.

49. §.

Változatlan.

50. §.

Változatlan.

51. §.

Erdőgazdasági segédszolgálatra erdőgazdaságokban

csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni:

1. akik valamely hazai közép iskola negyedik osztályának sikeres elvégzése után, hazai erdőgazdasági szakiskolán erdészeti műszaki segédszolgálatra képesítő erdész bizonyítványt szereztek.

2. akik a tatai, illetőleg az esztergomi erdőgazdasági szakiskolát, vagy az egykori vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamot sikeresen elvégezték s ezt végbizonyítvánnyal igazolják.

3. Átmenetileg, a háborús katonai szolgálati idő beszámításával legalább 10 évi szolgálati idő után, az 51. §. 1. pontjában meghatározott képesítéssel egyenlően képesítetteknek tekintendők mindazok is, akik a jelen törvény életbelépése előtt nyertek szakképesítést és a jelen törvény életbelépése idején a 45. §. 1., 2. és 3. pontjaiban felsorolt erdőbirtokok valamelyikén már a jelenlegi szolgálatukban is, tényleg erdészeti műszaki segédszolgálatot teljesítenek.

52. §.

Erdők őrzésére csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni, akik huszonnegyedik életévüket betöltötték, legalább a népiskola négy osztályát elvégezték és megszakítás nélkül beigazoltan legalább két évi erdőőri szolgálat után az erdőőri vizsgát sikerrel letették.

53. §.

(Az 53. §-nak, mint szükségtelennek teljes egészében leendő elhagyását kívánjuk.)

54. §.

Változatlan.

55. §.

Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnökök, erdészek és erdőőrök szolgálatba lépésükkor hatósági esküt kötelesek tenni, még pedig az erdőmérnökök az elsőfoku erdőrendészeti hatóság előtt, az erdészek és az erdőőrök pedig a járási főszolgabíró (városokban a rendőrkapitány) előtt.

A letett hatósági esküről bizonyítványt kell kiszolgáltatni és a felesketett egyénekről nyilvántartást kell vezetni. Ugy az eskübizonyítványban, mint a nyilvántartásban meg kell jelölni, hogy a felesketett egyéb a törvény 50., 51. és 52. szakaszaiban meghatározott kellékek közül melyeknek az igazolása alapján bocsáttatott esküre. Az eskü szövegét, továbbá az eskütétel, az eskübizonyítvány kiszolgáltatás és a nyilvántartás szabályait a földmivelésügyi miniszter állapítja meg.

56. §.

Változatlan.

57. §.

A felesketett erdőmérnökök, erdészek és erdőőrök szolgálatukban hatósági közegek.

Ebben a minőségben lőfegyvert viselhetnek, amely fegyveradó és vadászati adómentes.

Ha az erdő tulajdonosa, vagy a vadászati jog élvezője, vagy bérlője, a felügyeletre vagy őrizetükre bízott területen a vadállományra és a törvényes védelem alatt álló állatokra való felügyelettel is megbizta őket a szolgálati fegyveren kívül a megbízó engedélyével egy darab golyós és egy darab söröttes vadászfegyvert is viselhetnek, melyek szintén fegyveradó és vadászati adómentesek.

A felesketett erdészeti alkalmazottak amennyiben egyenruhájuk nincsen vagy egyenruhát nem viselnek,

szolgálatukban a földmivvelésügyi miniszter által megállapított, könnyen felismerhető jelvényt kötelesek viselni.

A szolgálat, illetve az erdő vagy vad védelme érdekében a szolgálat közben szükségessé vált jogos önvédelem céljában történt fegyver használat esetében az erdészeti alkalmazott bíróság előtti jóváhagyásról az erdőtulajdonos, illetve birtokos gondoskodni köteles s annak költségeit viselni tartozik.

58. §.

A felesketett erdészek és erdőőrök földmivvelésügyi miniszter által kiadott utasítás szerint az erdőben észlelt károsításokról naplót kötelesek vezetni, s abban a bejegyzések a kelet kitételével aláírni kötelesek.

59. §.

Az erdőgazdaságban alkalmazott erdőmérnökök, erdészek és erdőőrök az erdőtulajdonos rendelkezése alá tartoznak s szolgálati működésük tekintetében kizárólag az erdőtulajdonosok felelősek; mint felesketett hatósági közegek azonban az erdőrendészeti hatóságok fennhatósága alá is tartoznak. Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnököknek, erdészeknek és erdőőröknek, mint felesketett hatósági közegeknek jogait és kötelezéseit a törvény végrehajtása során a földmivvelésügyi miniszter és a belügyminiszter által egyetértéssel kiadott szolgálati utasítás szabályozza. A szolgálati utasítás rendelkezéseit az erdészeti alkalmazottak szigorúan betartani kötelesek s az erdőtulajdonos sem adhat erdészeti alkalmazottjának a szolgálati utasítás rendelkezéseivel ellentétben álló utasításokat.

60. §.

Változatlan.

61. §.

Az erdőtulajdonos és erdészeti alkalmazottja közötti jogviszonyt a felek között létrejött szerződés szabja meg.

Azok az erdőtulajdonosok, akik a 46. és 47. §. alapján közös okleveles erdőmérnök, erdész vagy közös erdőőr tartására lépnek, szolgálati viszony szabályozására kötelesek az alkalmazottal írásbeli szerződést kötni s azt jóváhagyás végett az erdőrendészeti hatóságnak bemutatni.

62. §.

Erdőigazgató, főerdőtanácsos, erdőtanácsos, erdőfelügyelő, főerdőmester, erdőmester, főerdész címet csak okleveles erdőmérnök és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat.

Erdész, alerdész, segéderdész címet csak az 51. §. 1., 2. és 3. pontjaiban meghatározott képesítésű erdészeti alkalmazott és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat.

Az, aki a megjelölt címek valamelyikét 1929. évi január hó 1-én szolgálatadójának hozzájárulásával már használta, azt a törvény életbelépése után is használhatja, habár a megfelelő minősítéssel nem is bír.

63. §.

Az 57. §. alapján megállapított hatósági jelvényt, valamint erdészeti egyenruhát csak tényleges szolgálatban álló felesketett erdészeti alkalmazott jogosult viselni.

Aki a jelvényt, vagy erdészeti egyenruhát jogosulatlanul használja, kihágást követ el s az 1879. évi XL. t. c. 45. §.-ában megállapított büntetés alá esik.

328. §.

Változatlan.

Végül itt említiük meg még azt is, hogy amint azt már jeleztük, a magánuradalmi erdészeti és vadászati altisztai kar nyugdíjalapja alapszabályainak összeállítását ügyvezető elnökünk már végleg befejezte s így azok tárgyalása a legközelebbi választmányi, illetve közgyűlés napirendjére kerül, — azután jóváhagyás végett a belügyminisztériumhoz fognak felterjesztetni, — s egyidejűleg a népjóléti minisztériumnak is bemutatgatni. Reméljük, hogy a nyugdíjalap megalapítását már az ez évi közgyűlésnek módjában lesz kimondani, s a tagfelvétel is már a közel jövőben kezdetét veheti.

Krónikás.

Vágások kezeléséről általában

Irta OROSZ IMRE

(Folytatás és vége.)

Részes termelésnél úgy járunk el, hogy felvesszük a favágó (fűrész, banda, karám) által termelt összes tűzifa készletet, most azután választékonként elösszük a rézmennyiséggel és így megkapjuk a részt. Pl. egy fűrésznek van 90 ürm³ tölgyhasább — 100 ürm³ tölgydorongja és 30 ürm³ botfája (vékonydorong), ha a termelés 8-os (nyolcadrészes) úgy a rész lesz: 11.2 ürm³ hasáb, 12.5 ürm³ dorong és 3.75 ürm³ bot (vékonydorong). — Ezen rész tűzifarakatok (természetesen az egyes ürméterek a részelésnél megváltoznak, mert pl. 0.2 ürm³-t át fog kell lenni rakni a részhez, mert sokszor nem osztható kereken a mennyiség, bár a favágók, amennyire csak lehet, arra szorítottassanak, hogy a rész egész számmal osztható legyen) kilesznek megfelelő helyen jelölve és mésszel befeeszkendezve. A részes ágfákkal hasonló módon járunk el, itt azonban már könnyebb a dolog, mert rakat szerint lesz kiadva a rész. Természetesen a részesek fájának elszállítása utóljára marad, amikor az erdőbirtokos a saját, stb. termékeit onnan kiközéltette, esetleg elszállította, illetve értékesítette.

A tuskó és gyökérfa hasonlóan ürméter szerint vétetik át. Ezen termék szokott leginkább részes lenni.

Általában igen figyelünk arra, hogy a fafelvételünk pontos legyen és minden főb erdei termék külön felvételt képezzen, így külön-külön jegyzékben (bérjegyzék, kimutatás) szerepelnek általában a gömbfák (haszon-, szer- és műfa, ami tulajdonképen egy fogalom), talpfa, bányafa, donga, távirida, telefon és egyéb oszlop, szőlőkaró, stb. és végül a tűzifa, mert ezen termékek más-más cím alá kerülnek elszámolás alá, úgy színén közelítésük, illetve szállításuk is.

Arra is nagyon vigyázunk, hogy a fa átvételnél valamely erdei terméket kétszer át ne vegyünk, ami legtöbb esetben talpfa, bányafa, távirida oszlop termékeknel szokott előfordulni — mivel folyószámot nem kapnak, — tehát ezen termékeket az átvételhez lehetőleg csoportokba kell egymás mellé gyűjteni és így egy csoport átvételénél krétával egy pár darabnak a büttyjén végig huzva felismerhetők az átvétel megtörténtéről. A tűzifa és szőlőkaró rakatok pedig, ha azok átvétettek 1—2 darabnak a rakat tetején keresztbe való rakásával jelöltetnek meg.

Hogy a különböző vágásokban az erdei termékek sorozámozása 1—1-gyel kezdődik mindenhol és nem hogy át egyikből a másikba a folytatás, az magától értetődik.

Amidőn a vágás kitermelt termékei illetve választékai a favágóktól átvétettek és felsőbb helyről ellenőriz-

tettek, úgy azokat az időnek helyes kiválasztásával kiközelítjük, vagy elszállítjuk erdei rakodókra, vasúti állomásokra stb., azaz értékesítő helyekre.

A fokozatos felújító vágásos erdőknél, ahol szép az ujlulat, ne közelítsünk akkor, amidőn igen nedves a talaj, továbbá akkor sem, ha ólmas eső esik, továbbá ha fagy van zúmarával, mert ilyenkor igen nagykárt okozunk a fiatal ujlulatban. Legjobb a szállításra havat várni, vagy gyengébb fagyos száraz időt. A gyérítő vágásokban és a sarjerdők tarvágásaiban a fa kiközelítését, illetve szállítását bármikor eszközölhetjük március végéig; bár itt is legjobb a fagyos száraz idő, mert könnyebb így szállítani és a talaj felszíne sem lesz agyon tömődve (különösen agyagos talajon, ami nem válik hasznára az oly sarjerdőnél, ahol a vágás, üzem mód, vagy fanem változtatás miatt mezőgazdasági elő- és közlekedéssel nem lesz felújítva.

Kisebb gyérítő vágásokban, ahol csak pár száz méter tűzifa és egyéb kevés műfa van, ott a közeli és pénztakarítás szempontjából el is maradhat, mert a termékeknek helyszini eladása bármikor történhetik anélkül, hogy az állományban kár okoztatnék, ennek legfeljebb annyi hátránya van, hogy a kezelő személyzet jobban leköti, de még ezen is segíthetünk úgy, hogy az eladást az ilyen vágásokból hetenkint 2—3 napra tűzzük ki.

Célja tehát a közelítésnek az, hogy az erdei termékeket kisebb területre összegyűjtjük és így azokat könnyebben számbavehetjük, kezelhetjük, értékesíthetjük és ezen előnyök mellett a fokozatos felújító vágásokat megkíméljük az által, hogy azokat állandóan — a felújulás rovására — nem szekerezük.

A vágásterről szállíthatjuk az erdei termékeket közeli erdei rakodóra, távolabbi faraktárba, vasútállomási rakodóra, sőt egyenesen vasúti kocsiába is.

Az erdei rakodók, amelyeknek felétlenül száraznak kell lenniök, rendszeren szélesebb úton, nyiladékon, erdei tisztásokon stb. vannak.

A rakodó — ha más hely nincs — ha időszakonként kissé vízenyős, úgy a rakatok alá 2—2 dorong ászokfa esetleg ágakból készült bak helyezendő alá s erre rá rakva a fa. Ezenkívül a rakodó és raktárnak szellőnek is kell lenni és ha csak lehet a rakodókon és raktárakon különösen a tűzifát, de a többit is úgy rakjuk, hogy a sorok az évi állandó széliránnyal párhuzamosan rakassanak, hogy a sorok közé bemenő szél a nyers fát kellésképpen szárítsa ki.

A közelítés, illetve szállítás a vágásokból rendszeren állati fuvarerővel történik. (A teherautót is felhasználhatjuk e célra, de csak tűzifa és kisebb méterű műfa szállításra, de csak oly helyeken, mikor a fa már az országúthoz kiközelítettetett és onnan szállítandó el távolabbi helyre, v. állomásra stb.).

A fuvarozás legtöbb esetben társas fuvar erővel megy végbe oly formán, hogy 15—50, sőt néha még több fuvaros is összeáll és közösen elvállalják egy vágás összes termékeire külön-külön kialakított egységbérért a közelítést.

Elsősorban a műfa közelítése jön még pedig úgy, — ha elegendő helyünk van — bizonyos hosszúság és vastagság szerint külön-külön máglyába rakandó, mert így az értékesítésnél igen nagy előnyt nyerünk. Ha bőven van helyünk, úgy utak és nyiladékok szélére sorszám szerint egymás mellé rakhatjuk, különösen akkor, ha kevés és nagyméretű műfánk van.

A szálfák a vastagabb bütűjűkkel (vágaslap) rakat-

nak egymás mellé vagy egymásra (máglyába), úgy, hogy bütűjük egy függőleges sítot képezzenek, tehát nem lehet (a vastagabb végeknél) az egyik törzs néha 1 méterrel is beljebb a másiknál, mert így a számkeresést stb. igen megnehezítené.

El ne mulasszuk a fuvarosokat — ha nincs nekünk sajátjukkal ellátva — szálfá-emelő ruddal (hévér) ellátni, mert így gyorsabban és olcsóbban szállíthatatunk.

Vannak olyan keskeny területű vágások is, ahol különösen a vékonyabb méretű műfát maguk a favágók (szerződés szerint) viszik ki az út- és nyiladékokra megfelelő bérért.

A műfák máglyázásánál ászokfául értéktelenebb egyéb fanemet használunk.

A vasúti talpfa és donga raktározása, ha azok kitermelésük után nyomban nem értékesíttetnek, úgy ászokfára kalodaszzerűleg rakatjuk szellős, de árnyas helyen, nehogy a napsütés megrepessze őket. Hasonlóan járunk el mindazon fagyártmányainknál is, amelyek a megrepedéstől megóvandók.

A tűzifa közelítésnél pedig úgy járunk el, hogy előbb a hasábfát szállítjuk. Ha több fanemmel van dolgunk, úgy a felvételi jegyzék szerint megállapítjuk, hogy hány ürm³ van egy-egy fanemből és annyi sort hagyunk (rakás sor) meg számukra. Azután jön a dorong és így tovább.

Ha a közelítés közös úgy a fuvarosoktól nem vesszük át a rakodón, hanem közös, úgy minden behozott ürméért bejegyezzük a naplóba.

A vágásban a fuvarosokat állandóan ellenőrizzük, hogy a rakatot felrakják-e mind és nem-e hagynak belőle ottan.

Amidőn a vágásból a rakodóra behozzák a tűzifát és helyük kijelöltetett (ideiglenes hely, mert rendszeren a többi soroktól függőleg, véglegesen jobb- vagy baloldalra fog rakatni) az egyes sorok durván és 120—130 cm. magasra rakatnak és amikor mind bezállítottatott (pl. hasáb), a rakásolás azután történik szinór mellett.

A rakásolás alkalmával, ha itt-ott hézagok maradnak a sorban, hogy a közös fuvarosokból egy, állandóan hordja a hézag pótlásokat és a felesleg darabokat a sorba és ezen fuvaros (az elvállalt bérükért) addig foglalkozik ott, míg a raktár tisztán, rendben nem áll készen. A tűzifa rakók szintén közösbe dolgoznak.

A fuvarosokéni nem közös közelítéssel és rakással sok baj van különösen nagyobb vágásoknál és hozzá nem értő munkás és fuvarosnál, tehát ha csak lehet a közös közelítést alkalmazzuk. Egészen más a nagytávolságra való szállítás, itten jobban ellenőrizhetők, mert napjában 1—2-szer fordulnak meg.

A fuvarosok a rakat támkaróit is hozzák, amit a rakásolásnál ürméterek elkülönítésére használunk fel.

A rakásolás mindig bélrakással és 1.10 m. magasan rakatják (kivéve ott 1.15—1.20 m-re, ahol előreláthatólag 2 évnél tovább lesz a rakodón és vastagkérgű fáknál). A rakatokban legtöbb 2 ürméter, de van 1 ürméter elkülönítés is, azaz minden két ürméter, vagy egy ürméter közé karó jön t. i. azért, hogy ha egy ürméteres vásárló jön, kilehessen adni pontosan egy ürmétert is.

Nagyobb és városi faraktárakban, valamint vasúti szállításra állomásokon raktározott mű- és tűzifánál a raktározást már másképp eszközöljük, ugyanis itten spórolunk a területtel és 2, sőt 3 méter magasra rakjuk a tűzifát, hasonlóan a műfát is. Az állomásokon különben a raktározást illetően, a Máv. üzleti szabályok határozzák meg.

Ha csak lehet, a vágásból szállítsuk ki a termékeinket egyenesen olyan helyre, ahonnan elszállítva azok értékesítenni fognak, tehát nagyobb raktárakba, vasúthoz, stb., hogy ne kelljen a már egyszer leközeltett fát ismét szállítani, rakásolni, mert így jövedelmünk esökken. Ugy a rakodókon, mint a raktárakon a műfa és tűzifa rakatok (sorok, sarangok, máglyák, stb.) számozva vannak a mennyiség megjelölésével pl. 15. sz. műfa máglya 20—60 számú törzs; 43. szám 150 ürm. bükkhasáb, 40 ürm. tölgydorong stb. Ezen számok a rakat két végén levő támkarókra és a rakat közepe táján egy kijebb húzott nagy bütüjű hasábfa is ráveretnek számozó kalapácesal. Raktárakban, ahol támkaró kevés van, ott az egyes sorok (rakatok) végén főleg dorognál, hogy állékonyabbak legyenek, egymás mellé két kaloda (keresztrakás) rakást alkalmazunk.

Arra is ügyeljünk, hogy vasúti kocsiba való rakásnál amnyi kocsi álljon rendelkezésre, amennyit az ott levő munkaerő megtud tenni (ha a vágányhoz egész közel esik a tűzifa és műfa rakat, úgy tűzifából 2 embeer 10—12 órai munkaidővel 3 drb. 15 tonnás kocsit megtud rakni akkordba, műfából pedig minthogy ide 4 ember kell, fenti idő mellett 3—4 drb. 15 tonnás kocsit, attól függ vékony vagy vastag-e a műfa, vastagabból előbb megtelik a kocsi) egy nap alatt, mert így olcsóbbá kerül és a munkások jobban keresnek, viszont ha 2 munkás 1 nap csak egy kocsit rak meg, akkor is megkövetelik a napibérüket (mert a napjuk odaveszett). Több kocsi berakásánál jó az akkord (szakmány) munka, különben a hasznofát néha m³-re, a tűzifát ürméterre, olykor pedig mindkettőt súlyra vagy napszámban szokták a munkások berakni.

A vasúti kocsit használjuk ki teljesen és ha csak lehet 15 vagy 20 tonnásba rakjuk, mert ez aránylag olcsóbb. Hasznofákhoz jók a rakomás kocsik, mert könnyebben megy ezeken a felterhelés, tűzifánál pedig a nyitott kocsik, mert ezek teljesen kihasználhatók, míg a zárt kocsikba néha a térfogat kiesése nem engedi meg a teljes felterhelést.

Szőlőkarót, dongát és általában apróbb fagyártmányokat, amelyek kivannak téve az esetleges dézsmálásnak, mindig zárt vasúti kocsiban szállítunk.

A szállításokra igen kedvező a téli havas idő, mikor szánon lehet szállítani, mert könnyebben esúszik a szán és olcsóbban is szerezhetők ilyenkor a fuvarosok.

Az oly vágásoknál, ahol a tuskót is kiszedtük, a gödörök betemetendők, illetve kitöltendők.

Fontos dolog az is, hogy szállítás alkalmával a fuvarosok csak a megengedett úton közlekedjenek, mert sokszor az ide-oda való szekerezéseknél többször jelentékeny kárt okoznak.

Még egy pár szót óhajtok szólni a munkások szerzéséről, kezeléséről s általában azoknak mikénti bánásmódjáról.

Munkásul felfogadhatunk minden becsületes magyar embert, főkéllék az, hogy munkáját jól értse és fegyelmezett legyen. Csekély hibáért nem helyes a munkást igen leszidni, sokkal jobban használni az igen komoly figyelmeztetés, vagy ami még jobb, oly formán nyilatkozni előtte, mintha ő kiváló munkás lenne és még sem jól végzi a dolgát, ez egy önértetes munkást annyira megaláztat, hogy jövőben kettőzött szorgalommal és vigyázattal dolgozik. A szigorú fellépés csak akkor helyénvaló, ha tökéletesen látva van a huncutság, az ilyet a 2-ik eset után büntetni kell, ismétlés esetén pedig a munkából kizárni. El is lehet velük beszélgetni, sőt kell is, mert így nagyobb bizalom-

mal vannak az ember iránt. (Ismerek egy fakitermelőt, aki favágókat keresett egy községben, a főkolompóshoz menvén felhívta őt, hogy jőjjenek munkába, a felelet ez volt: „N. úrhoz nem megyünk, ha még háromszor annyit ígér is mind amennyit máshol adnak”; igen, mert nem volt meg az illetőnél az emberies bánásmód.)

A jó és kipróbált szakmunkásokat pedig fizessük meg jól, becsüljük meg őket és ne garaszkodjunk velük (rossz munkással kín dolgozni és a munka rovására megy), mert ne feledjük el, hogy azok a sok különböző erdei termékek, amik igen sok célt szolgálnak a mindennapi életben, a munkások kérges tenyerén keresztül, azok nehéz munkájával kerülnek forgalomba.

V a d á s z a t

A vadállomány téli etetése és gondozása

Írta: Orosz Imre

A szabadban (vadon) tenyésztett, illetve tenyésztő vadállománynak (vadaskertekben rendszeresen etetve és gondozva vannak) téli etetése és gondozása alábbi okok figyelembevételével indokolt, mert:

1. biztosítjuk a köz, illetve nemzeti vagyont;
2. elősegítjük a külföldön is elismert híres vadállományunknak trofeákban való elsőbbségét;
3. megvédjük vadállományunkat különböző betegségektől és ezzel kapcsolatban az elkoresosodás — és elpusztulástól.

Hogy mennyire szükséges a vadak etetése télen át, főleg magas hóállás idején, igazolják az elmúlt tél sármadatai, amelyek minden igaz vadászt bizonyára meggyőzték a jövőben való szorgalmasabb ténykedésre.

Sajnos az 1883. évi XX. t. e. (vadászati törvény) nem gondoskodik arról, hogy a vadállomány a birtokosok, illetve bérlők részéről legalább a legszigorubb teleken etetve legyen.

Sok helyen a vad téli etetése folyik, számos helyen azonban elmarad még pedig a következő okokból:

a) Több helyen elvből nem etetnek, t. i. a fent idézett törvény 7. §-a így szól: „A fővadak (szarvas, dámvad) által a vetésekben, ültetvényekben, vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott minden kárért azon birtokos vagy hasznobérlő, kinek vadászterületén az említett fővad tenyésztetik, teljes kárpótlással tartozik.”

Tehát, hogy ezen fogalom: „fővad tenyésztetik” ne nyerjen megállapítást, egyes birtokosok elvből nem etetnek télen át, sőt nyáron a vad által föltétlenül (emésztéshez agancsfejlődéshez stb.) megkívánt szőkeket sem állítják föl, ne hogy a „tenyésztés” fogalmát ezzel kimerítsék.

Bár ezen kibuvó a legtöbb esetben nem sikerül, mert a tárgyaló bíró egyéni fölfogásától és általában a helyi körülmények mikénti ügyállásától függ, hogy miképpen dönt.

Szolgáljon alapul erre egy konkrét eset.

Ismerek két nagy birtokost: N. 1., kinek több ezer holdas erdőbirtoka hosszú sávban több km-re húzódik el és nagyjából idegen szántókkal van körülvéve. Egyik oldalán határos N. 2. nagybirtokossal, kinek alig szímbavehető s az N. 1. birtokos erdejével összefüggő erdőterülete van, azonban mezőgazdasági földjei az említett N. 1. erdőbirtokkal hosszú vonalon határos. Az N. 1. erdőbirtok másik oldalán szintén nagyjából magánszemélyek (polgárok) szántóföldjei terülnek el.

A vadászati jogot úgy az N. 1., mint N. 2., ki-ki a

maga területén saját maga gyakorolta, az erdővel (N. 1.) határos magán személyek birtokán pedig, mint községi (határt) területet a község lakói közül pár tagból álló vadásztársaság bírta.

Szükségesnek tartom kiemelni, hogy N. 1. erdőbirtokos a vadtenyésztés terén mit sem tett, a vadászatot pedig a törvény korlátaiban belül rendszeresen gyakorolta.

Mint hogy az N. 1. birtokos erdejéből kijövő vadak az N. 2. birtokos mezőgazdasági birtokán jelentékeny kárt okoztak, ezért N. 2. birtokos beadta vadkármegtérítés iránti keresetét.

A bírói tárgyalás folyamán N. 1. erdőbirtokos hivatkozott a fent idézett törvény 7. §-ra, illetve jasszal érvelt és védekezett, hogy ő az erdőbirtokán a vadakat nem tenyésztí, s ennek figyelembe vételével kérte felmentését.

A bíróság azonban a következőképpen döntött, amelynek érdemi szövege így hangzik:

„Noha megállapítást nyert azon tényállás, hogy N. 1. erdőbirtokos a birtokán a fővadat nem tenyésztí, mindazonáltal mégis kártérítéssel tartozik, mert a vad, ha nem is tenyésztetik, de ott tenyész és a kárt csakis az N. 1. birtokos erdejéből kijövő vadak okozták.“

Hasonló módon döntött a bíróság a magánszemélyek birtokán okozott vadkár esetek ügyében is.

Ebből látható tehát, hogy nem érdemes ezért egy szép egészséges állomány épségét kockáztatni, hogy a fenti t. cikk 7. §-ban bizzunk, mert ha vadkárt fizetünk is kell, azt hiszen az nem lesz több a vadászattól befolyó bevételnél és a megmaradó vadállomány pedig, mint tőke továbbra is megmarad és nevel.

b) Egyes helyeken a vadállománynak téli etetéséről való gondoskodás elmulasztását a birtokos nemtörődomsége vagy pénzhiánya okozza. Pedig oly kevés fáradsággal és költséggel fenn lehet tartani tekintélyes létszámú állományt, hogy szinte nem is sejtjük különösen akkor, amikor ma egy jobb bikának kizárólag csak lelövéséért és agancsáért darabonként 800—1000 pengőt fizetnek, ezenkívül a vad húsá és bőre külön jövedelmet képez a birtokosnak.

c) Legkevesebb gondot fordítanak a vadállomány téli etetésére ott, ahol a vad átmeneti (váltó), az az ahol rövidebb vagy hosszabb ideig tartózkodik, tehát nem állandó a vad.

Mint hogy azonban a birtokos az ilyen területet is elég magas áron tudja értékesíteni, a téli etetést tartsa tehát hazafias köteletségének.

A vadállomány téli etetése és gondozásának elmulasztásában még más egyéb okot is kell keresnünk, aminek különben megvan az alapja.

Vannak birtokosok, akiknek erdejük kedvezőtlen fekvésűek és alakuak, pl. több községgel határos és keskeny, hosszú, ilyen esetben az esetleges körülkerítése szinte lehetetlen, a nagy költség miatt. De még egyéb hibája is lehet; több helyen közlekedő utak vezetnek esetleg keresztül a területen, amikhez feltétlenül sorompó kell, azokat pedig állandóan kezelni éjjel-nappal feltétlenül kell, mert a vad ezokon éjjel ha nyitva van kitör, közlekedő utsorompójánál pedig éjjel is ott kell lenni. Az ilyen erdőbirtokokon a vad etetésére azért nem áldoznak semmit, mert rendkívül nagy a vadkár és amellet az erdő szélén ülő és mezőgazdasági területet bérlők nyakra-főre lövik el az erdőből kijövő nagy vadat. Mint hogy pedig a községi lakosok között mindig akad egy pár ember, aki nagyon aspirál a vadászterületre direct azért, hogy az erdőből kijövő nagyvadra vadászhasson s éppen ezért oly magas árakat képesek fizetni, hogy a verseny tekintetben nem lehet velük felvenni.

Hasonló eset lehet két nagy birtokos között is, akiknek mezőgazdasága határos az erdőbirtokkal, itten a mezőbirtokos kényelmesen lövöldözheti a kukoricájában bögő bikát annélkül, hogy téli etetéséről gondoskodott volna, azonban kukoricáját az erdőbirtokossal szemben alaposan felbeesülteti és per útján érvényesíteti, amit szépen meg is ítélek.

Noha az helyes állítás, hogy az erdőből kijövő s az ott tenyésző vadak okozták a kárt, helyes az is, hogy a kárt megtérítetik az erdőbirtokossal, de az már nem helyes és méltányos, hogy ezeken felül még a vad bőrével is fizessen, mert ez már „egy rókáról két bőrt“ jelent.

Amnyi bizonyos, hogy az 1883. évi XX. t. c. a mai kor szellemének és gyakorlati kivételének nem felel meg és igen sok kívánni valót hagy maga után. Ideje volna azt már mielőbb megreformálni.

A nagyvad (fővad) vadászatát illetőleg szerény véleményem szerint az alábbiak alapján lehetne igazságos uton megoldást találni.

Az olyan erdőbirtokosoknak, kiknek erdeik szomszédságában mezőgazdasági földek terülnek el, joguk legyen arra, hogy a mezőgazdasági területből az erdő szélével párhuzamosan 0—3 km. (a helyi körülményekhez képest) széles pásztát bérelhessenek vadászterület gyanánt. Ezen eset különösen akkor volna kedvező az erdőbirtokosra, ha a terület (erdő) fekvésénél fogva (hosszu, keskeny) nem volna bekeríthető. (nagy költség miatt)

A második esetben pedig be volna törvényileg tiltva a mezőgazdasági terület vadász bérlőinek a mezőgazdasági területen a nagyvad lelövése. Ezen utóbbi esetben azonban az ellenőrzés roppant nehéz lenne.

Mindkét esetben természetesen köteleztnének az erdőbirtokosok az esetleges vadkárok megtérítésére.

A szabadban való vadtenyésztés szakszerű kivételének egyik kerékkötője éppen az etetés és gondozás hiánya.

Az elmúlt tél — noha ez kivételesen igen hideg is volt — eléggé megadta a jövőre való utasítást mindenki részére, mert voltak 4—5000 k. holdas birtokok, ahol 30—50 db. öz és jelentékeny számú apró emlős és szárnyas vad pusztult el, de csak azért, mert részben az etetés, részben a gondozás (utnyítás, védhelyek készítése, rugygyet adó fák kivágása stb.) elmaradtak.

Nem várhatunk egészséges és erőteljes nemzedéket azon szülőktől, amelyek télen pl. egy hónapon át ki voltak téve az éhségnek és szenvedéseknek. A fiatal meglévő nemzedék pedig szintén elkörososul; továbbá ha nem lesznek etetve és gondozva sok része elpusztul, vagy lesóványodva különféle fertőző betegségek megteremtőjévé válhatnak.

Megjegyzem, hogy a vad igen nagy hideget képes kibírni és megél gondozás és etetés nélkül is, de ha már a talajt (a vad nagyságától függőleg) 50 cm.-nél magasabb hó borítja, feltétlenül gondozásra, illetve etetésre szorul.

Például a tiszántuli vidéken vad alig pusztult el az elmúlt télen, Dunántulon azonban rengeteg vadállomány esett áldozatul aminek az volt az oka, hogy Tiszántulon kevés volt a hó, utóbbi helyen azonban igen nagy volt és sok helyen a gondozás elmaradt.

Amint fent említém sok helyen a vadkár megtérítésének kibuvása miatt nem etetik a vadat, pedig egy kis odaadással a vadkárt alaposan csökkenteni lehet még pedig úgy, hogy az erdő több helyen kisebb területen különféle mezőgazdasági növényeket természetünk (direct nekik) és így a vadak oda szoknak, de lehet az idegen mezőgazdasági területet úgy is védeni a vadaktól, hogy az erdőszélén este későn, mikor már a vad az erdőből kifelé tart, riasztó lövéseket teszünk, mozgólámpával

menve és itt-ott kiabálunk ha a vad éjjel után 1—2 óráig nem jött ki, nem is jön már az nap reggel a mezőre. Tehát állandó éjjeli őrrel a mezőgazdasági kárt meglehetősen jó hosszú vonalon a vadaktól védeni. Ez persze a mezőgazdasági területet bérlőknek nem konveniens, mert azok legtöbbször nagyvadra aspirálnak és sokszor sok kellemetlenségeket okoznak eljárásaikkal (néha a leső gödröt magán az erdőbirtok határán, annak területén, ássa stb.) éppen ezért kellene az új vadásztörvénynek odahatni, hogy a nagyvad, ha már uratlan jószág is, ne legyen joga ahhoz másnak, mint az erdőbirtokosnak, mivel a nagy vad másutt, mint erdőn nem tenyész.

Hogy a szabadban való tenyésztés sok vadkárrel ne járjon nincsen szükség arra, hogy a vadállomány a területhez mérten nagyobb létszámmal forduljon elő, mert ellenkező esetben magában az erdőben is nagy károkat okoznak.

Tapasztalatom szerint azon létszám, amelynek úgy az erdő, mint a mezőgazdaságban okozott kárát el lehetne viselni a következő: 1000 k. holdon 15—20 db. szarvas, vagy helyette 25—30 db. dóm, ezenkívül 35—40 db. őz.

Kisebberdőkerteket nem érdemes bekeríteni a vadkár elkerülése miatt különösen akkor, ha az erdőbirtok több kisebb-nagyobb erdővel összefügg, mert a szabadban való tenyésztésnek az a nagy előnye meg van, hogy a vérfelújítás, a vadnak egyik helyről a másikra való vándorlása által, önmagától jön létre.

Ezen szükséges előismeretek után rátérek a tulajdonképpeni tárgyamra.

A vadak etetése és gondozása kiterjed a hasznos nagy (szarvas, dóm, őz) és apróvadra (nyul), továbbá a szárnyasokra (fácány, fogoly).

A szabadban tenyésztett vadak etetése sokkal nehezebb, mint pl. a vadaskertben tenyésztetteké még pedig azért, mert a vadaskert állandó vadjai jobban feltalálják az etető helyeket, mitután korán, tél elején már megkezdődik a lassu szoktató etetés, viszont a szabadban tenyésztett vad hol itt, hol ott jelenik meg s az csak etetés idején jöhet szóba és csak addig tart, amíg a nagy hó azt szükségessé teszi.

Igen érdekes az, hogy a magashegységekben levő vadak a tél közvetlen beálta előtt lassan-lassan lehúzódnak a közép és előhegységekre és főleg azoknak déli lejtőire. Pl. Szepes megye déli és Abauj megye északi esüskéből a vad mind lehúzódik azon hegyláncolat déli lejtőjére, amely Kassától csaknem Rozsnyóig terjed. Erre alapos megfigyelést tettem 1912 év december végén, amikor Kassától—Jászóra és onnan Aranyidára és vissza Bukóc—Kassára utaztam. Akkor szerencsém volt látni, hogy rengeteg vad volt (persze vágásokban, fiatalosokban) és amint magasabb pontra jutottam, a vadak száma esökkent, mire pedig Aranyida község közelébe értem, ott már csak itt-ott lehetett látni átváltó vadesapákat (Aranyida község Abauj megye északi esüskében kb. 900 m. tengerszintfeletti magasságban fekszik) A tél elég erős volt.

Innen van tehát az, hogy az ilyen váltó vadat, úgy a magas, mint a középhegységekben nehéz számon tartani és ezekről lelövési és szaporodási javaslatot vagy tervet készíteni, mert a lehúzódtott menyiség egy része (főleg vaddisznó) elejtésre is kerülhet, egy része pedig a tavasz közeledtével nyugalmasabb helyre felhúzódik a magasabb pontokra.

Első dolgunk a vadgondozásnál az, hogy amikor a nagy hó leesett igyekezzünk nyomban a területet keresztül-kasul a vadak részére járhatóvá tenni addig, míg a hó meg nem fagyott vagy nagy magasságot nem ért meg,

mert azután nehezebb lesz boldogulni. Ezen munkát főleg a középhegységekben kell szorgalmazni és különösen ott, ahol a hó csak tavaszkor szokott végleg elmenni.

Ezen munkálatot a hókével végezzük el, amely 2 db. 3 m. hosszú, 45 cm. széles 4 cm. vastag lehetőleg kaményfa deszkából áll s amelyet V alakban kereszt falécekkel és faülkével kötünk, illetve szögezünk össze. Az eke hegye megvasalendő, hogy tartós legyen és felszerelendő ferhéccel és hámkarikákkal (lőhúzáshoz). Lehet egy és két ló húzásra is ekét készíteni. Az eke vége olyan szélességgel bírjon, hogy avval oly ut nyitassék, hogy azon egy közönséges szán vagy szekér elmehessen, t. i. a takarmány kiszállítás, megfigyelés stb. végett. Lehet kisebb ekét is készíteni, amellyel oly helyeken készítettünk utakat, ahová a vad, pihenőre, esetleg egyik helyről a másikra óhajt elmenni. Tehát fiatalosokban, déli lejtésű középkorú és idősebb állományokban stb. (Folytatjuk.)

Az apróvad védelme

Irta: Dobolczy Fekete László

Társaságban, „vadászasztalnál“ többször hallottam azt a panaszt, hogy aránylag sokkal több időt szentelnek és fontosságot tulajdonítanak szaklapjaink a nagyvadnak, mint kisvadállományunknak, holott jelen helyzetünkben — sajnos — az egész országban 9 tizedrészt csak kisvad található. Így az azzal időszere akkor, mikor vadállományunk napról-napra pusztul. Mert ha csak mindég a multon keseregünk és nem sietünk a jelen megmentésére, rövidesen a nyulvadászat is csak elméletben és papíron lesz gyakorolható.

Ezt a kisse tulzós talán félig nekem dedikált panaszt magamra véve, ezuton próbálok rá megfelelni.

A nagyvadas területeink elvesztése felett keseregve, túlvólól sem felejtkezük el egyikünk sem a jelen helyzet megmentésén minden igyekezettel fáradozni. De amint az irredentizmust, az integritás eszméjét táplálnunk kell, úgy kell magunkban táplálni ezt az érzést is, hogy nagyvadas területeinkről önként sohasem mondunk le. És ez az érzés csak akkor erősödhetik, ha mindenkit megismertetünk a nagyvad szeretetével, annak az érzésnek kimondhatatlan fenségével, mivel egy szarvasbögésen vagy egy januári vaddisznóvadászatot résztvevő eltelik.

No, de nézzük a „ma“ kérdését. Talán sohasem volt oly fontos és aktuális az apróvadállományunkkal való beható foglalkozás, mint éppen ma. Az állomány gyenge voltáról az ország minden részéből szomorubból-szomorubb jelentések érkeznek. Hogy itt tenni kell valamit, az kétségtelen. Hogy mit, azt kell a leghivatottabbaknak mindent egybevetve megállapítaniok, a sürgős panaszt kiadniok addig, míg nem késő.

Igen sokan abban látják a főorvosságot, hogy a társasvadászatokat 1—2 évre országosan be kellene tiltani. Mint a társasvadászatok idején, talán nem lesz érdektelen ezzel a kérdéssel közelebről foglalkozni és mint ezidő szerint a legaktuálisabb tévával, evvel kapcsolatban vizsgálni a kérdést.

Én a társasvadászatot a szó nemes értelmében, nem tartom veszedelmesnek, még gyengébb területen sem. Csupán a formát, amilyenben ma legtöbb helyen megvalósítják, tartom károsnak az állományra.

A társasvadászatok betiltásával a legkellemesebb vadászati módtól, a legszebb vadászati élvezettől volnának megfosztva a vadászok százai. Ennek természetszerű következménye az lenne, hogy mindenki fokozottabb mér-

tékben venné ki a részét a magánvadászatokból. Hány vadász van, ki hónapokig vár, spórolja a patront, hogy egy társasvadászaton résztvehessen? Hogyha ettől el volna tiltva, magánvadászaton kárpótolná magát. Így a vad, pihenés, kimélés helyett, fokozottabb nyugtalanításnak, üzésnek-hajtásnak volna kitéve. Nem győzöm hangoztatni itt is, hogy a rendeletek kiadásánál elsősorban arra kell ügyelnünk, hogy az a vadászpublikumunk természetével összhangban — azaz végrehajtható is legyen. Mert, mi célja a legüdvösebb rendeletnek, ha azt senki, vagy legalább is alig valaki tartja be: mert az önmegtagadásnak is vannak határai.

Mi a célja a társasvadászatoknak?

Mivel a téli hónapokban az időjárás, a vad óvatossága stb. miatt ritkábban van a vadászoknak alkalmuk az élvezetekből kivenni a részüket: egy kis „biztos” szórakozást nyújtani a társaknak, barátoknak, van hivatva a társasvadászat. No meg a társasvadászatok módjai a legeredményesebbek a kártékony vadak terítékrehozásában. A tisztán ezen szempontok szemelött tartásával rendezendő társasvadászatok, nézetem szerint, nem kártékonyak az állományra. Vagy legalább is a kettő öközőül a kevésbé rossznak a választása.

Persze legtöbb helyen, különösen manapság, legfontosabb az anyagi érdek: és ezek jegyében lefolyó tömeggyilkolások hasznára nem lehetnek a legjobb állományú területek sem.

Lássuk tehát, milyen formával és módosítással lehetne a gyengébb területen is a szokásos és igen kedves társasvadászatokat ma is megtartanunk. Persze, ahol vad egyáltalán nincs, ott nemesok a társasvadászatokat, hanem mindenféle vadászatot be kell szüntetni.

A társasvadászatoknak kétféle módja a legáltalánosabb: a körvadászat és a hajtás.

A körvadászatnál is, mint általában, a szórakozás legyen a főelv. Ezért a vadászok számának négyszeresénél a hajtók semmiesetre sem legyenek többen, mert most a vadvédelem és nem az eredmény a főcél.

Vadvédelem és körvadászat?! Hogy fér ez össze? mondják akárhányan. Igaz, hogy látszólag ellentmondásnak látszik, de, hogy mennyire nem az, azt egy példával fogom elfogadhatóvá tenni.

Szomszédságomban van egy 17 ezer holdnyi uradalmi terület, hol 9 éve nem volt körvadászat tartva. És a vadállomány, dacára annak, hogy a kommun alatt nem volt háborgatva, ma kevesebb, mint amennyi 1913-ban megtartott utolsó körvadászat után maradt. Ez a hihetlenségnek látszó tény az ivararány aránytalanságában leli magyarázatát. Magánvadászatok alkalmával 85—90 százalékában a szelidebb, jobban kitarító nőstény esik áldozatul, míg az éberebb, fürgébb bak megmenti irháját. Ennek természetesen következménye az, hogy aránytalanul sok lesz a bak. Így aztán érhető, hogy tavaszkor a szántó-vető emberek elesigízott, nagy nyulakat fognak, miknek a hátáról a szőr és bőr is hiányzik. A sok bak szerelmi lázának az a kevés nőstény is áldozatul esik: tekintve a megtermékenyítés kétséges voltától. Éppen így jártak a fácánossal is. Nem vadászták, sőt telepítették és a vad még kevesebb lett, mint volt.

Persze, mert a sok kakas közül a fiatalabb, gyengébb, amely párzaskor az öregebb, erősebb kakas miatt nem jutott „szóhoz”: a már rojásokon ülő kotló-tyukokat verte le a fészkeről, hogy meghallgatásra találjon.

Ezen tapasztalatokat értékesítve, körvadászataink rendezését úgy módosítjuk, hogy az a szelekciót és az ivararány helyreállítását is eredményezze. Ismerve az egyes vadak természetét, szokását, ez nem is olyan nehéz

dolog. Mint említettem, a hajtók száma ne legyen tulsok és az egész vadászat ne legyen nagyszabású. Ennek előnye az, hogy a körök kiesik lévén, minden körnél lesz egypár „kiszorult” nyul, amely megmarad magnak a jövő esztendőre. A „csak kifelé” való lövés jelét sokkal hamarabb leadjuk, mint rendszeren, hogy a barázdákban bukdácsoló, meg-meglapuló nőstény ne essen áldozatul. Mikor a kör összeér, úgy, hogy rendes körülmények között a „csak kifelé”-lövés jelzése jöjjön, a kört lefujjuk. A még körben lévő nyul legnagyobb százalékban nőstény, mikre a területnek és jómagunknak igen nagy szükségünk van.

Ugyanígy volna a hajtás is. A hajtóvonalra való lövés megtiltandó. Csak arra a hasznos vadra szabad löni, melyik keresztül jön a vadászok vonalán. Mikor pedig a hajtók a vadászok vonalához mintegy négy-ötszáz lépésnyire érnek, az egész hajtás lefujandó. Ennyi a társasvadászatról.

Persze, ezzel nem merül ki a vadvédelmi kötelességünk, mert ezzel még mindig inkább a magunk szórakozását, mint a vadállományunk védelmét szolgáljuk: hanem az etetés, vérfrissítés, vadorzó, törözők, tojásszedők leszerelése stb. körül minden lehető el kell követnünk.

Ami a mindinkább hallatszó nyulexportot illeti, annak tüzzel-vassal ellen kell szegülnünk; és minden területtulajdonosnak ily irányú ajánlatokat undorral kell elutasítania: mert, ha a szórványosan mutakozó kis feleslegünket ki engedjük vinni, vadállományunk lábba soha nem áll.

M é h é s z e t

A méhek veremben való telettése

A régi méhészek a kasokban lévő méhesaládokat felhordták a padlásra és a kémény körül rakták, aminek az volt a célja, hogy a méhek meg ne faggyanak. A régi időkben még nem ismerték a méhek fütőképességét, nem tudták azt, hogy a méhesalád nem fagy meg, csak méze legyen a fészekben elegendő, amivel olyan szabályosan fűti a saját testét, amilyen mértékben emelkedik vagy süllyed a kinti hőmérő. Mindennek dacára, hogy padlásra, kamrákba és présházakba hordták télire a méheket, azért mégis voltak pusztulások. Különösen olyan télen is, mint amilyen most is van, hogy eddig még nem igen volt hideg (bár régebben ritkák voltak a gyöngö telek, nem úgy, mint most, hogy december 15-én is, amikor a sorok iródtak, úgy röpködtek a méhek, mint nyáron) és ezért a kémény mellett megindult a fiasítás, elfogyott a méz és éhen pusztultak. De az egerek is sok kárt tettek benne. Na meg bizony néha-néha a vérhas is megtizedelte a kamrákban telettetett családokat.

Majd később a méhészek dombosabb helyeken vermetek ástak és ezekbe helyezték el télire a méhesaládokat, ahol aztán jóval kevesebb mézet fogyasztottak, mint kint a szabadban, vagy esetleg a hideg présházakban. Bár azért pusztultak el itt is, mert kevés volt a veremben a levegő, aztán a kaptárban olyan lecsapódás volt, hogy minden megromlott a méhek elpusztulásával együtt. Máskor meg az egerek tették tönkre itt is. Vagy pedig megindult a fiasítás és elfogyott a méz. De megtörtént az is, ha a verem nem jó helyen volt, hogy a hirtelen beállt olvadáskor teleszaladt vízzel és így pusztultak el a méhesaládok. Ha azonban szerencsésen kitelelték, alig fogyasztottak családoként az egész télen 1-2 kgr. mézet, azon családok pedig, melyeket nem vermeltek el, azok

bizony kint a szabadban elfogyasztottak családonként 4-5 kg-ot is. Az pedig nagy szó volt akkor is, meg most is, hogy minél kevesebbet fogyasszanak télen.

Ez vitte tehát a méhészeket arra, hogy veremben teletessék méheiket, mert jóval kevesebb mézzel teleltek ki. Különösen Pestmegyében volt divatban, a homokos dombos vidékeken. Végre aztán, amikor a kettős falu kaptárakat keztek készíteni, a méhészek sokkal biztosabbnak találták a teletést kint a szabadban, mint a vermekben. Megjegyzem én magam sem vagyok nagy híve, a veremben való teletetésnek, ezenkívül ha tekintetbe vesszük a verem építési költségeit, aztán még a le- és felhelyezési cipekedéseket, nem szívesen vállalkozik rá az ember.

Ha azonban valaki mégis veremben akarja méheit teletetni — ahol tényleg kevesebb mézet fogyasztanak, —akkor a verem építésénél, hogy az a teletetésnek megfelelően, a következőkre legyünk tekintettel:

1. Lapályba ne csinálja senki sem a vermet, hanem csak dombra, vagy hegyoldalba, ahogy a borospincét szokták bevájni, mert a lapály nedves és könnyen telezalad vízzel;

2. úgy legyen begerendázva, hogy a rádobált föld súlya alatt beneszakadjon;

3. kellő szellőztető kéményekkel legyen ellátva, amelyeket deszkából készítünk;

4. a verem olyan széles legyen, hogy oda télen, könnyen bemehessünk a családok meghallgatása végett;

5. tulmeleg ne legyen, mert különben állandóan zugnak és megindulhat náluk a fiasítás és elfogy a méz időnap előtt, minek következtében éhen pusztulnak. 6 C. foknál melegebb ne legyen;

6. a verem sötét és szellős legyen;

7. a teteje olyan vastagon legyen szalmával és földdel borítva, hogy a külső hőmérséklet ne legyen befolyással a belső hőmérsékletre, mert különben bent a veremben nagy lesz a páralecsapódás, miáltal a lépek nagyon megpenészednek. Ezért kell a verem ajtaját is kukoricaszárral betakarni.

De lehet pincében is teletetni, akinek van jó száraz, szellős és sötét pincéje. Sőt ez még jobb, mint a verem. Azonban úgy a veremben, mint a pincében arra kell vigyázni, hogy ne rakjuk túl tele kaptárral, mert akkor kiszorítjuk a pincéből, illetve a veremből a levegőt és ez is baj lesz.

Ha a pince nagyon meleg volna, akkor az ablakok és az ajtó nyitvatartásával kell a levegőt 6 C. fok melegre hűteni. Ilyenkor persze az ablak elé úgy helyezzünk el egy drb. deszkát, hogy a levegőcserét ne akadályozza és a világosságot sem engedje beszűrődni. És ha még így is melegebb volna 6 foknál, a vándorfekvőkaptáraknál le kell szedni a fedődeszkákat és helyébe a rosta szövetet kell feltenni és a szellőztetőt kinyitni.

Vigyázni kell itt is, mint a veremben, hogy az egerek kárt ne csináljanak; ezért fel kell rakni a fogas szűkítőket a röpnylásokra.

Ha pincében, vagy veremben teletetünk, nem árt január közepén langyos vizet beadni a kaptárba, mert a fiasításhoz szükséges nekik.

A méhesaládokat november vége felé, vagy december elején kell a pincébe vagy verembe behordani (amikor már jönnek a fagyok) és február végén, vagy március elején hordjuk fel, mikor már a hidegek elmulnak.

Ignác Sándor

Ornithológia

Mielőtt a m. kir. Madártani Intézetnek beszámolnék az 1929. évi tevékenységemről, adataimat közlöm kartársaimmal is, azon kéréssel, hogy a jövő évben lépjenek színtén a madártan szolgálatába. Hisz ki gyűjthet legtöbb adatot, mint mi erdészemberek, kik együtt ébredünk és alszunk az édes csalógnnyal, kik epedve várjuk az első kakuk-szót. Ha a madártani intézetet megkeresik, (II. ker. Hermann Ottó-u. 15. sz. Bud. pest.) küld bejelentési nyomtatványt, gyűrűket, csak az a fontos, hogy azok madárkárakra kerüljenek. Aztán pontosan fel kell jelezni a vándor madarak érkezését, elvonulását, kevésbé ismerős, vagy ismeretlen madarak megjelenését, ezekből lelvőve egyet felküldeni „Minta érték nélkül“ címezve az Intézetnek. Elhullott madarak gyomortartalmát, fészkek alatt talált köpeteket és egyéb táplálék maradványokat. Nyáron gyűrűzni a vándor és egyéb itt telelő madarakat, előbbieket a vonulási irány és a téli tartózkodási helyének megállapítása végett, utóbbiakat, hogy milyen körzetben tartózkodnak és hány évig élnek stb.

Egyben arra kérem kedves kartársaimat, hogy itt a tél nyakunkban ismét, kitudja nem-e lesz megint oly komisz, mint tavaly, ne feledkezzenek meg a drága kis madárkárkáról, hisz Isten a madaraknak is teremtette a magvat, de mi kapzsi emberek összeszedjük azt s csak az marad a madárkárkának, amit az ember elhullat, de jön a

nagy hótelepi azt s nincs a madaraknak semmi, éhen pusztulnak, vagy az éhségtől elgyengülnek és a ragadozók prédájai lesznek.

Hisz úgy is az erdőkultúra leapasztotta a madarak számát, hisz emlékezzünk vissza gyermekkorunkra akkor mennyivel több volt a madár!

Már pedig, ha kipusztulnak a mi édes dallosaink olyan lesz az erdő, mint egy temető, már pedig temetőbe ki szeret járni? Etessék kartársaim őket télen, hisz úgy is gazdálkodnak, ne dobják el atökmagot, drága esemege az a kis cinkéknek s meghálálják azok azt nyáron. Lehetőleg csak olajos magvakat adjanak nekik és kenyérmorzsát *semmi esetre sem*; mert az megfagy s a gyomorba olvadás közben bélhurutot okoz és elpusztul a madár. Nyáron pedig üldözzék a fészkek rabló gyermekeket, ne sajnáljanak egy mogyorófa pálcát összetörni rajtuk, intásák a ragadozó madarakat.

Az elmúlt télen több, mint 200 drb. madarat telettettem ki olajos magvakkal és hussal s amikor az első tavaszi napsugár elvitte a havat, bimbózott az ibolya egy szép énekkel köszönetet mondva utánoztak, hűtlenek lettek. A legtöbbet befogtam meggyűrűztem, s már most, hogy ismét itt a tél jönnek vissza lábukon a fényes gyűrű s hozzák magukkal, amíg telet nem látott fiaikat is.

Segítsük, támogassuk a m. kir. Madártani Intézet dérek tudósait, hogy a magyar madártan méltán felvehesse a versenyt külfölddel s ha mi lelkes madárszerető erdész-

emberek támogatjuk, úgy az Intézet célját biztosan elérni, sőt külföld fölé fog emelkedni. Évi működésemet itt közlöm:

A madár neve	Érkezésének ideje		Gyűrűzve lett drb.	Elvonulás ideje		J e g y z e t
	hó	nap		hó	nap	
Barázda billegető	III	16	—	IX	13	Utóljára láttam
Bibic	III	21	—	IX	22	" "
Füstös fecske	IV	5	18	IX	28	" "
Molnár fecske	IV	8	46	IX	24	" "
Parti fecske	IV	29	6	—	—	Nem figyelhettem meg az elvonulást
Erdei szalonka	III	29	5	—	—	Mátrában még most is van
Nyaktekeres	IV	26	14	IX	12	Utóljára láttam
Székács	III	5	2	XI	26	" "
Vadgerle	V	18	12	X	3	" "
Tövisszúró gébics	IV	28	6	IX	26	" "
Őrgébics	—	—	8	—	—	—
Hamvas filemile	V	14	6	—	—	Nem figyelhettem meg az elvonulást
Kakuk	V	7	—	VIII	3	Utóljára láttam
Kövirigó	—	—	12	—	—	Még vannak
Magvágó	—	—	1	—	—	—
Fehérgólya	V	10	6	IX	18	Utóljára láttam
Zöldharkály	—	—	4	—	—	—
Fenyves rigó	—	—	6	—	—	—
Császármadár	—	—	18	—	—	—
Fogoly	—	—	12	—	—	—

Ha az az 1000 kartárs, ki lapunkban ezen kérésemet olvassa, csak évi 50 drb. gyűrűt rakna fel, milyen nagy anyagot kapna az intézet feldolgozásra és mennyire előbbre jutna a m. kir. Madártani Intézet a kitűzött munká-

jába.

Gyöngyös, 1929 december 22.

Kovács Antal
erdőaltiszt.

Nyúltenyésztés

A kiállítás szabályai*)

Ezideig a házinyulak értékelése céljából nem történtek megállapodások. Szövetségünk ezek hiányát érezvén, imé megszerkesztette a házinyulak magyar standardjának tervezetét. Minden általunk rendezendő magyar kiállításon ezen megállapodások alapján fogunk bírálni:

*) Házinyul tenyésztéssel foglalkozó kar és tagtársaink részére itt közöljük a kiállítások alkalmával szokásos versenytételeket. Szerk.

A nyulak csoportosítása és felsorolása a katalógusokban ennek a standardnak a sorrendjében történjek.

Egészséges állatok állíthatók csak ki A betegek azonnal eltávolítandók, nehogy az egészségeseket megfertőzzék.

Az osztály díjazás elvét követjük. Egy-egy osztályba egy bizonyos faj összes állatai tartoznak. Alkothatók külön osztályok egy faj bakjai és külön osztályok az egyes fajok nőstényei részére is. Esetleg az állatok színe alapján is alakíthatók külön csoportok. Ez a körülmény azonban a kiállítás tervezetében előre közlendő. Egy-egy ilyen osztály megalakításához azonban legalább 10 állat részvétele szükséges. Alakíthatók külön osztályok a fias anyákból is.

I. nagy fajták,
II. közép fajták,
III. kis fajták,

- IV. törpe fajták,
- V. hosszuszőrű fajták,
- VI. rövidszőrűek,
- VII. családok,
- VIII. ujdonságok,
- XI. készítmények,

A kiállítás megnyitását megelőző napon a kiállított nyulakat a bírálók az ezentul megírandó elvek tekintetbevételével megbírálják és osztályozzák. Az osztályozás pontok vagy szemek megítélésével történik. Különös gondot kell fordítani az állatok minőségének, típusbeli egyöntetőségüknek, gazdasági jelentőségüknek (szörme, suly) helyes mérlegelésére, de nem hagyható figyelmen kívül az állatok ápoltsága és egészségük állapota sem.

A bírálat alapjául szolgáló ideális állatnak 100 szemet vagy pontot számunk. Ez a 100 szem az egyes fajok különböző tulajdonságaira vonatkozólag az alábbiakban részletesen meg van írva. Ezekből a szemekből a fölme rülő hibákért bizonyos levonások eszközözendők.

Ha valamely állat, valamely tulajdonságának bírálatakor az előírt legmagasabb pontszám felét kapja csak: a versenyből kizáratik.

Fiasnyulak pontozás nélkül osztályozandók; fokozatok a következők: igen jó, jó, megfelelő, meg nem felelő.

A legtöbb összes teljesítmény megállapításánál csak a díjazott kifejlett állatok és készítmények vehetők figyelembe.

Ha 2 kiállító egyenlőszámu szemet kap a kitüntetést az nyeri el, aki kevesebb állattal érte el ezt az eredményt. Ha ebben a tekintetben is egyformán állanak, az erősebb vagy gazdasági tekintetben fontosabb állatok tulajdonosa tüntetendő ki. Ha még ebből a tekintetből is egyenlők volnának, a sors döntson közöttük.

Az értékeléskor megfelelő számu szemet adnak a kiállított nyul: nagyságáért vagy sulyáért, testének alkatáért, színeért, gereznájáért, egészsége állapotáért és ápoltságaért.

a) Az állatok nagyságának sulykkal összhangban kell lennie. Az állatok sulyát minden esetben mérlegen kell megállapítani.

b) A testalkata címén azt az összbnyomást kell mérlegelni, amelyet az állat a bírálóra gyakorol. Ha az állat testének hossza, szélessége, magassága, feje, nyaka s végtagjai harmónikus összhangban vannak egymással; ha izmai, esontozata, injai kemény kötésről tanuskodnak, azt mondhatjuk, hogy az állat testének alkata kifogástalan. Az állat nemének jellegzetes külsőségeit is meg kell bírálnunk. Az illető fajta típusbeli jellegzetességei szigoruan értékelendők.

c) A szín bírálatához az egyes fajok alapos ismerete szükséges.

d) A gerezna bírálat alkalmával a szőrszálak hossza, sűrűsége, puha volta, fénye nyom a latban. Tekintetbe jó még az alsó szőr és a gerezna viselkedése szőrmentén és visszájára való simogatás alkalmával is. A gerezna rendkívüli fontosságát s standard azzal méltatja, hogy minden fajta bírálatánál magas számszámot szánt ennek a körülménynek.

e) Az egészség és ápoltság tekintetében a bőr, a szőr, a köröm és a nemi szervek állapotát kell figyelembe vennünk. A jó egészség is méltánylandó. Nemesak azokra az általánosan ismert betegségekre kell ügyelnünk, amelyek az illető állat sulyos hibájául tüntetendő fel, hanem az általános egészségi állapotot és ellentálló képességet is tekintetbe kell vennünk.

A takarmányozás

A takarmányozás minden állattenyésztési ágazatnál fontos, de különösen fontos a nyultenyésztésnél, mert a nyultenyésztés leghatározottabban az olesó produkeió jegyében indult meg, tehát csakis a legolesőbb takarmányozás esetén prosperálhat a nyultenyésztő. Másrésztől többnyire nem gazdaemberből kerül a nyultenyésztő, hanem más foglalkozási ágak tagjai fognak részint jövedelmük fokozása céljából, részint szórakozásból a nyultenyésztéshez. Ezek tehát ritkán termelhetik maguk a szükséges takarmányt, hanem azt kénytelenek valamely uton beszerezni.

Első pillanatra tehát nehéz ügynek látszik a takarmányozás kérdése, de csakhamar segítségünkre jön ezen kérdés megoldásához a mi kedves házi nyulaink igénytelensége. Nem kell nékik valamely különleges drága takarmány, hanem megelégszenek avval, am íppen akad.

Nyáron megelégszenek az utmenti füvel, télen pedig a fák lehullott lombja is jó takarmányául szolgál. Ha ennél jobb jut nékik, azt nagyon meghálálják, mert jobban fejlődnek és szebb lesz a prémjük.

A városi ember igen gyakran jut igen jó piaci vagy konyhai hulladéktakarmányhoz ingyen. A vidéki viszont kerti hulladékból tarthatja el nyulait.

Ha pedig egy kissé jobban kívánjuk állatainkat el látni, vagy több állatot tartunk, egy kis földet bérlünk s bevetjük valamely takarmánynövényvel. Leghálásabb szálastakarmányt szolgáltató növény a lucerna. Aki egy kis lucerna földdel rendelkezik, egész éven át zöld és száraz lucernával láthatja el állatait. A szálastakarmányok között ez a legnagyobb fehérje tartalmu és a legnagyobb keményítő értékű takarmány, tehát a legnagyobb értékű.

Bármely takarmány értékét keményítő értékben fejezzük ki. Két takarmány közül az az értékesebb, amelynek keményítő értéke nagyobb.

Azt a körülményt, hogy mi legyen a takarmány, legtöbb esetben az dönti el, hogy mely takarmány áll éppen rendelkezésére.

Igy a vidéki tenyésztő inkább mezőgazdasági terméket, zöld takarmányt, szecsát, répát és szemes abraktakarmányt fog etetni, míg a városi tenyésztő csarnoki, konyhai vagy kerti hulladékot. Az esetleg rendelkezésre álló gyári melléktermékek sem megvetendő takarmányfélék, mert többnyire igen olesón és tetszésszerinti mennyiségben állanak rendelkezésre. Igy a cukorgyárak közelében répaszeletet, a sörgyárak közelében sörtörkölyt, a malmok közelében pedig osut, korpát stb. hulladékot, végül a szeszgyárak közelében moslékot (esetleg szárítva) etethetnek a nyultenyésztők.

**Hazai és slavoniai tölgyfák,
az összes lombfa és fenyőmag-
vak és csemeték kaphatók**

KEINER REZSŐ

ny. m. kir. erdőmérnök,
erdei mag-, csemete-termelő és fatermelőnél

GÖDÖLLŐN

Árjegyzéket ingyen
és bérmentve küldök.

Mindennemű rönghát vásárolunk

Elbeszélések

A vízilovak

Írta: Remetei Kőváry János.

Sok viszontagságos és fáradságos ut és szenvedések után eljutottunk Afrika középebe — a Tsad-tóhoz. A visszaemlékezés a mesék országába viszi az embert. A világháborút végighareolt vitézek mondhatják meg igazán önmaguknak, hogy sok mindent elbir az ember. A kutyabagosi parasztleány sem merete volna álmodni, hogy valaha Namur ostrománál résztvesz. A kajászsószentgyörgyi illetőségű Dombi Gyuli tűzerujone sem hitte, hogy ő még valaha Jeruzsálem környékén irányzó lesz. Most mind ezekre visszaemlékeznek és mégsem meszeszerű nekik, mert mentek, paranasra. tudás nélkül, felettük lebegett a gondviselés képében a két balszárnyu A. O. K. (ejsd ki: Árme Ober-Kommandó).

Én sem álmodtam soha, hogy valaha lábvízét fogak venni a Tsad-tóban, pedig azelőtt, legalább is a közelmúltban nem volt világháború, hogy a képzelt lehetetlenségről is magamnak mintát vehettem volna. No meg aztán a közlekedési eszközök is mások voltak. Ez az oka annak, hogy a visszaemlékezésem meszeszerű. Most, hogy ezeket a közleményeimet közreadom. — a jegyzeteimet rendezgetem, sok minden jut eszembe. Sajnos, fényképfelvételeimet nem rendezgethetem, azon egyszerű oknál fogva, mert akkortájt még a kodakot nem igen ismerték. Nem volt ezredmásodpercre dolgozó redőnyzáros masina. A nagy álló fényképezőgépet hiába hureolta volna bárki is magával, mert időfelvételekre nem lehetett volna sem elefántot, sem oroszlánt, sőt még vizilovat sem kapni, hogy barátságos képet vágjon, amíg exponálni fogunk. Igen sokat beszélnek jegyzeteim. Nem értené meg senki, csak én. Ezt azért mondom, mert vagy 30-32 év múlt el azóta és akik most olvassák, fiatalabb fejjel némi jóindulatú magyarázatot fűznek hozzá, ami őszintén szólva, engem most már nem érint. Azt mondják: a legio etranger-ben szolgáltam, onnan szöktem meg; szegény megboldogult Rákosi Viktor „Galambos Pál”-ját rólam mintázta. Ez igazán mind nem érintene, csak egy bánt engem, mégpedig az, hogy a magyar köztudat szerint az „idegenek légiójában” kizárólag csak olyanok szolgáltak, illetve álltak be, akik a büntetőtörvényszékkel szembehelyezkedtek, vagyis gazemberek voltak. Ha ezt nem tudnám, akkor ezek ellen nem is tiltakoznék, de így itt e helyen a leghatározottabban kijelentem, hogy a „legio etrangerben” sohasem szolgáltam. Való tény az, hogy mint sebesültet huzamosabb időn keresztül a legio etranger egyik különítménye ápolta. Néhai Rákosi Viktorhoz tiszteletteljes barátság fűzött és Malonyay Dezső ajánlatára a „Galambos Pál naplója” című munka megírásánál tőlem némi felvilágosítást kért.

Ezen kitérés után menjünk vissza a Komandugu folyásához, ahol is igen jól el lehet tölteni az időt. Itt már buján tenyészett a növényzet, áthatolhatatlan dzsungel-szerű ingoványok között, a vaddus területet ki kellett kerülnünk, mert rajta áthatolni nem tudtunk. Ezt végtelemül sajnáltuk, mert a teherhordozóink nem követhettek minket. Most már nem volt vadászlázunk sem, nem lőttünk derűre-borúra mindent. Kiválogattuk a vadat, csak az arra érdemesre lőttünk, amelyek megérdemelte a puskaport, no meg ha husra volt szükségünk. Egy igazán csodaszép erdőben ütöttünk sátrát. Nem szó szerint, hanem csak leheveredtünk, hiszen maga az erdő volt egy sá-

tor, átadtuk magunkat a pihenésnek. Soha még olyan jól nem pihentünk. Helünkől alig 50 lépésnyire az erdőben egy köves, medenceszerű mélyedésben találtunk vizet, abban megfürödtünk, ruháinkat kimostuk, egészen új emberek lettünk, meztelen sétálgattunk, mint a bennszülöttek, újra megfürödtünk, játszottunk — mint a gyerekek. Ilyen szórakozás után felesomagoltunk és elindultunk, hogy visszatérjünk a karavánhoz. Utunk a mindjobban ritkuló erdőn vezetett keresztül, míg végre kiértünk a tisztás szélére. A tisztástól nem messze, mintegy félórájársnyira terült el egy erdőrésztlet, melynek a végében táborozott a karavánunk. Az egyik bennszülött a tisztás szélén fiatal fahajtásokat vagdosott, hogy vele a teve egyik kosarát kifoldozza, még reá kiabáltak, hogy ne maradjon el, amikor is a szedett fáit elhajigálta és lelken-dezve Dayához szaladt és neki kezdte magyarázni, hogy a bokor mind le van tiporva, sok elefánt lehet az erdőben. Azonnal mindent leraktunk és siettünk megvizsgálni a nyomokat. Csakugyan, a mimósafák ágai mind le voltak tördelve, a bokrok összetiporva és különböző helyeken olyan friss, még „meleg” letéteket találtunk, amit esalhatatlan jelnek kellett tekintenünk arra nézve, hogy az elefántok nem mesze lehetnek.

Mindenki tanácsadó lett, még a bennszülöttek is magyarázni kezdtek, egyik jobbra, másik balra, hátra, előre küldött minket, kacagtak, vigyorogtak, olyan jó kedvűk lett, majdhogynem tánóra kerekedtek. Csodálatos, a néger majdnem mindenféle vadat respektál, jobban mondva mindegyiktől fél, csak az elefánttól nem. Most azonban hiába magyarázatták, már nekünk is vadászmulat volt a hátunk mögött, a saját tapasztalatunkra támaszkodtunk. Kezdtünk vizsgálni a talajt, szemügyre vettük a tiprásokat. Tudvalevő, dolog, hogy az elefántnak a két hátulsó lába oszlopszerű; puha talajban egy kerekdedszerű, mély lenyomatot hagy maga után, a két első lábán pedig három nagy köröm, illetve ujjszerű kinövés van, ami járás közben szétválk, sietve, ügetve, vagy rohanva még jobban kiszélesedik. Ezek a nagy ujjlenyomatok elárlják a gazdájának ha nem is a pontos személyleírását, de legalább is a minőségét, hogy fiatal, avagy öreg-e a legény? Most csakhamar rájöttünk, hogy a nyom visszafelé vezet s a mind puhább talajban olyanféle lenyomatokat vetünk észre, hogy még a szívünk is megdobbant. Olyan nyomokat láttunk, mintha a vizözön előtti időkből visszajött állatok legeltek volna itten. Nekikészülve mindennek, mentünk vissza a Komanduguhoz. Csapázás közben egyszer csak észrevesszük, hogy nem messze tőlünk füstölög valami... a füstöt nem igen szerettük, mert jól tudtuk, hogy ahol füstöl valami, ott tüznek is kell lenni; már pedig a tűz egyszer majdnem megégette a szánkat. Óvatosan megközelítettük a füstölögő helyet és csakhamar tapasztaltuk, hogy a folyó közelében — akkor még egy kis rongyos néger falu volt — Suprikule terület el. Érintkezésbe léptünk velük, megmagyaráztuk, hogy mi járatban vagyunk, barátságosan fogadtak és az egész falu készséggel felajánlkozott diszhajtóknak. Nem tetszett nekünk az ajánlat, mert sokan voltak és a sok lud disznót győz elvénél fogva, abban állapodtunk meg, hogy csak egynehányat viszünk magunkkal.

Tőlük értesülünk arról is, hogy ez nem a Komandugu, hanem csak egy mellékfolyója. Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a Komandugu Nigeriában ered és Jo nevű kis néger falu közvetlen közelében a Tsad-tóba ömlik. Azonban a Komandugu uga és szakról, mint délről, számtalan kis névtelen folyó ömlik és igen sok kisebb-nagyobb szigetet képez, sőt igen sok olyan sziget is van, amelyiken néger falvak is vannak. Ilyen nagykiterjedésű

sziget a Suprikulo mellett lévő is, amelyen Borsari falu fekszik. Innen felfelé haladva, nyomoztunk a Komandugu mellékfolyója mentén egészen addig, amíg a két folyó folyása össze nem ért. Az elefántesorda mind előttünk haladhatott, de utól nem értük. Már fáradtak voltunk és lepihentünk, hogy kissé felüdüljünk. Az egyik hozzánk szegődött néger ellógott tőlünk, azonnal észrevettük, gyanakodni kezdtek, hogy valamiféle hivatlan vendégeket hozhat a nyakunkra, ezért a többieknek azonnal megparancsoltuk, hogy huzódjanak arrább, mert nagyon szagosak, azonban nem ez volt a valódi ok, hanem féltünk, hogy valahogy még össze találnak beszélni a mi embe-reinkkel, akikben mi sem tulságosan bízunk és valamiféle hirtelen ránkrohanással el találják huzni a nótánkat. Ezért a puskánkat is megtöltve, úgy helyeztük el részint az ölünkbe, részint mellénk, hogy még a kakasa is fel lett huzva. Daya erőfelé sohasem járt, elárulta magát, így tehát most az ő tapasztalatát sem lehetett figyelembe venni. Hiába erősködött, már neki sem hittünk, ez a hitünk csak megerősödött akkor, amikor láttuk, hogy Daya is az egyik tartalékpuskába szép lassan becsusztatja a töltényt és ránkvigyorogva ő is felhuzza a kakast, de azért álarcájával felénk fordulva, úgy foghegyről, susogva mondja: n'ayez pas peur! Mi az? kérdem én tőle... erre egész indignálódva mondja újra: bitte Cieh nicht zu fürchten. Erre mindnyájan elneveltük magunkat, de azonnal fel is ugráltunk, mert az eltűnt néger jött vissza, lelkesedve, kiabálva, integetve felénk, hogy menjünk hozzá! Összenéztünk... no, most kezdődik a komédia... gondoltuk, de bizony mi nem mentünk, hanem a mi négereink közül küldtünk egyet oda, hogy nézze meg, miért kiabál a másik fekete ördög! Csakhamar ez is visszatért nagy lelkesedve, most már mi is felkeltünk, de nem rohantunk, hanem szép esendesen, lövésre készen tartott puskával közeledtünk a hel yfelé és leintettük őket, hogy ne öbégessanak! El is hallgattak. Nagy locesanás, vizesapkodás, szuszogás hallatszott előttünk. Amint közelebb megyünk, hát látjuk, hogy a folyó van előttünk és láttunk olyat, amilyent még elképzelni sem tudtunk, a folyó a medréből, hogy csak majdnem kiesapott, telve szörnnyeteggel, volt abban vagy tiz-tizenöt darab is. Felütötték hatalmas nagy fejüket, nagyokat prüszköltek, újra eltűntek, haladtak előre a nagyobb víz felé, de újra jöttek mások. Vízilovak voltak. Most láttuk őket először. Nem is tudtuk a meglepetéstől, hogy mit is csináljunk. Kis tanácskozás után egyet kiszemeltünk és amikor alámerülése után, újra feljött, kis fekete, fényes szemével valósággal ránkbámult, abban a pillanatban el is dördült a nagy puská, a hatalmas monstrum a víz alá merült, de csak egy pillanatra, mert a másik pillanatban már újra felbukkant egy nagy vértenger között, az egész folyó felszine véres lett, prüszkolt, iszapot lökött magából, a többiek, mintha halak lettek volna, úgy tűntek el, uszva, előre rohanva... a megsebzett állat feloldalra lökte magát, újra feltápáskodni akart, de most már a part iszapjára terítette magát, egykettőt rángatózott, azután kimúlt. A négerek iszonyu örömrivalgásba törtek, ugrándoztak, kacagtak, mi csak bámultunk egymásra és nem tudtuk, mit is csináljunk az állattal. Akkor még nem tudtuk, hogy értékes része is van neki. Később hallottuk a karavántól. Odaajándékoztuk a diszhajtóknak. Erre rögtön elszaladt az egyik, a többiek meg magyarázgtatták, hogy várjuk meg a társainkat. Az elefántesorda nyomai olyan irányba vezettek, hogy annak követését másnapra kellett halasztanunk, így kíváncsiságból is megvártuk a megajándékozottakat. Jöttek is csakhamar vagy harmincan, hoztak mindenféle gyümölcsöt és madarakat, a legmegtiszteltetőbb azonban

az volt, hogy az ajándékokat egy nagyon hiányosan öltözött és tulságosan molett néger nő nyujtotta át, akinek félvállra esapott emlője, láthatólag a többi himnemű feketeéknek végtelenül imponált. Daya szerényen megjegyezte, hogy belföldi szokás szerint az ilyen ajándékot hozó nőt a legfiatalabb idegennek jogában van ajkával megérinteni. Tekintettel arra, hogy az idegenek között a legfiatalabb é nvoltam, Dayának erre az észrevételére egy olyan turáni inparlamentáris kifejezéssel válaszoltam, hogy társaim neveltükben a hasukat fogták és a feleletet meg nem értő Daya, valamint a bennszülöttek is mind kacagni kezdtek anélkül, hogy megértették volna. Társaim minden nyelvismeretüket összeszedték, hogy a kiváncsi Dayának megmagyarázhassák, de nem tudták. Végre is abban állapodtak meg, hogy a használt kifejezést hüén, csak magyarul lehet megmondani — azt meg ugysem értették.

Különbben a vízilovat a bennszülöttek hihetetlen ügyességgel a szárazra huzták és ugyancsak boszorkányos ügyességgel fel is transziszták.

Az első vadkan

Folyó hó 8-án délután összeesomagtam és neki indultam a Mátrának. Előre megbeszéltem helyen egyik erdőkerülőm már várt rám és elmentünk vaddisznó-lesre. Sőt este volt s így nem bírtuk a disznókat kivárni, amíg a fiatalosból kivált a lábas erdőbe, de közbe egy-egy szalonka korgott még a fejünk felett, itt-ott egy őzriasztás volt halható, egy-egy kisebb rudli szarvas sétál keresztül a nyiladékon s én gyönyörködtem a nagy természet isteni alkotásán. Végre is a sötétség beálltával beláttam, hogy tovább nincs értelme a várakozásnak és jeladásomra a kerülőm is előjött s elindultunk az erdei gunyhó felé.

Megraktuk a tüzet, főztem teát, megvacsoráztunk, majd lefeküdtünk s a tűz világítása mellett sokáig beszélgettünk, ugyanis én 9 évi gyakorlatom alatt még valami nagy kánt nem löttem, csak mindig kocák jöttek a csővem elé és mindig kinevettem azokat, akik arról beszéltek, hogy a vadkan megtámadja az embert stb. A tűz még egy utolsó lobbant és végre én is elaludtam.

Egyszer felébredek s látom, hogy keleten dereng. Nézem az órát, félhárom. — Jani! Jani! keljünk, mert virrad, itt van áldozóesütörtök reggele. — Felöltöttünk és elindultunk az állások felé, még este megbeszéltük, hogy állunk fel, így már ezzel reggel nem volt dolgunk. Kértem az álláshoz, egy évszázados bükkfához, elhelyezkedtem és nézem az órát, egynegyed négy volt, kezdődött a hajnali les.

Mindjobban, jobban kezdett világosodni, már itt-ott a magasabb csúcsokra rá esett a felkelő nap sugara s így gyönyörködve a hajnalban, egyszer csak előttem mintegy 100—150 méternyire megjelent egy óriási vadkan és lassan turkálva, a még ki nem esirázott bükkmakkot szedgetve, lassan halad felém. — Felém jött s így volt időm megfigyelni, magassága 100—110 cm. és az idei nagy tél után nem is esoda, ha sovány volt, mikor a kan mintegy 40—50 méternyire hozzám ért megállt és kezdett szimatolni, de ebben a pillanatban a hajnali esendet egy puska-durránás zavarta meg, amit a közeli bérecek százzoroson adtak vissza. A vadkan összeesett, de a következő pillanatban lábára kapva a sűrűségben eltűnt a szemem elől és a törés, amit csinált, jelezte az útját, merre halad, majd az is megszűnt és újra esend lett körülöttem csak az öreg bükkök sugdostak, biztattak a fejem fölött.

Jeladásomra előkerült erdőkerülőmmel nyomozni kezdtük a disznót. Rengeteg vér volt a fűvön, földön, amerre ment, így könnyű volt a nyomozás, az útjába eső bükkshüángokat letördelve találtuk, s így haladtunk én elől, Smiró utánam kb. 20 percig szótlanul, végre ő szólított meg: „Vadász úr, hova tetszett fogni?” — Én a disznónak a két szeme közé löttem — válaszoltam, — de azt már látom, hogy nem oda találtam, mert csak a jobb oldalon van a sok vér. — Nyomozás közben két favágómunkásunkkal találkoztunk és azokat is elvittük magunkkal. Körülbelül 3½—4 km. nyomozás után közben már hét véres fekvést találtunk, a nyom egy vízmosásba vitt és folytatódott azon lefelé, erre én a két munkást ott hagytam és előre mentem a vízmosás végére s meghagytam nekik, hogy hajtsák rám a disznót. A disznót nem messzire szemre is kapták, de az oldalt kimászott és egy sűrű kökény- és galagonyabokrokkal sűrűn benőtt erdő-részbe a Borostyán-bérebé ment be. Az egyik hajtó lejtött értünk, a másik nyomozta tovább a disznót. Mikor odaérek, azt jelenti, hogy a kan itt van, de már nem messze szalad, mert minden 10—15 lépés után lefekszik és nyög. Erre én is behatolok a sűrűségbe, utánam a kerülöm s végül a két hajtó s mintegy 50—60 lépés után azt mondja az egyik hajtó, tessék vigyázni, mert itt fekszik és előre mutat. Kutatva nézek a sűrűségbe, a jelzett irányba s kb. 10—12 lépésnyire tölem egy fekete tömeget (szenes tőkét) látok, de a túlnagy sűrűség miatt nem tudtam volna löni s így még két lépést tettem előre és ebben a pillanatban tölem két lépésnyire váratlanul felugrik a disznó és egyenesen rám, illetve felém ugrik egy gyors mozdulattal felemeltem a puskámat és az ebben a kritikus pillanatban nem gyújtott. Ismétlésről már szó sem lehetett, csak a puskacsővel háromszor, mintha szuronyharc lett volna, homlokba ütöttem a nagy kant, ezalatt a kerülöm is időt nyert a meglepetésből és a hátam mögül rálőtt a disznóra, de célt tévesztett, a kan pedig elugrott a sűrűbe. A következő percben a tervem már megvolt, egy puskás és egy fejszés hajtó egymás után, öt lépés távolságra egymás mellett pedig mi puskákkal nyomultunk a nagy sűrűségben előre a vaddisznó után, alig megyünk 15—20 lépést, egy ijesztő morgás hallatszik és már is töri a sűrű kökénybokrokat a kan, a következő pillanatban már látjuk is a disznó. Smiró lead egy lövést, a disznó ő felé fordul és ráugrik. Látva a veszélyt, egymásután két lövést adtam le, de már csak a hátsó lábakat lőhettem el, mert a feje már a kerülőmmel össze ért, a lábtörés következtében kissé megtorpant, úgy, hogy Smiró egy ütést adhatott még a disznó fejére, de a kan elkapta a puskáját és ő ott állt üres kézzel a kan előtt, a túlsűrűség miatt elfutni nem tudott s így nem tehetett mást, belekapaszkodott a sörtébe és kezdte leszorítani a disznót, a disznónak ekkor már három lába el volt törve és 4 lövés helye vérzett, így már gyenge volt és leszorította a földre, erre én a már leszorított disznónak a fejébe löttem még egy lövést. A vadkan még akkor is erőlködött, hogy felkeljen, látva ezt, az egyik hajtó kezéből kikaptam a baltát és azal a disznó koponyáját széthasítottam. A herék kivágása után leültünk a vadkan körül és a verejtéket törülgetve magunkról pihentünk és a részleteket újra elmondtuk egymásnak, pedig mindannyian részt vettünk. A disznó 180 cm. hosszú, 102 cm. magas és 130 kg. volt, jellem nagyon nagyany volt. Agyarainak a hossza 13 cm., vastagsága 3 cm.

Az egész esetet szóról-szóra részletesen leírtam azért, hogy a fiatal kezdő kartársak figyelmét felhívjam arra, hogy mily könnyen érheti halálos baleset az embert. Nem

számíthat senki arra, hogy ráérek a temetkezési külön alapot fizetni, ha megöregszem, vegyenek példát ezen esetből, hisz én is 29 éves fiatal és egészséges ember vagyok s mily közel állt hozzám a halál. Másodszor pedig óvatosságra akarom inteni a fiatal kartársakat a nyomozásnál s a fegyverek biztos gyújtásánál, a lőszer romlásánál előforduló esetekre és ezekből eredő balesetekre.

Nagybátony.

Perhács Péter,
urad. vadász.

Miért nem lőtt a német szarvast?

A gödöllői Kartársak igazolhatják, hogy igaz történetet írok.

Abban az időben, amikor még az öreg király élt, aki szívesen időzött a gödöllői kastélyban s nagy örömet lelte vadászati szenvedélyének gyakorlásában — igen sok idegen nagy ur fordult meg nála vendégül.

Akkor még nem hangzott a magyar szó itt, Nagy-magyarország kellős közepén a magyar király közelében, mert a legkisebb eseléd is vagy eseh, vagy más idegen natiohoz tartozott.

Az öreg király sem beszélt magyarul csak ha a miniszterek jöttek hozzá kihallgatásra. A vadász mestert is Potyérának hívták és egy kukkot sem tudott magyarul. A vadőri személyzet is úgy volt megválogatva, hogy kötelesek voltak perfektnémetül beszélni. Legkedvesebb vadásza volt az öreg királynak. G. S. ma is élő és nyugdíjazott főerdőr, aki sok-sok epizódott mondott el nekem abból az időből; ezek közül való a következő is.

Lilienberg német hereeg egész udvartartással jött vendégségbe Gödöllőre és az egyik szárnysegédje egy nyurga német főur valami módon engedélyt nyert a királytól, hogy szarvast lőhet a pagonyban. Petyera fővadászmester kiadta a rendeletet G. I. főerdőrnek, hogy kísérje a német főurat olyan helyre, ahol egy darab szarvasbikát lőhet.

Az öreg G.-rát nagyon meglepte a rendelkezés, mert tudta, hogy az öreg király mily kényes a vadállományt illetőleg és soha egyetlen magyar főur sem részesülhetett abban a kegyben, hogy a magyar korona uradalom vadászterületén szarvasra vadászhasson.

Dehát a parancs — parancs! azt teljesíteni kell! Megindultak tehát s a német főur és G. I., aki kosdi születésű tőzsgyökeres magyar létére szintén hibátlanul beszéli a német nyelvet — s a babati völgyében eserkészve a hegygerincen a német meglátott egy szépen kifejlet 12-es szarvasbikát; a királyi vad nem volt éppen közel, de jó lövő azért leterithette volna. A német célba is vette, de a háta mögött álló G.-ban felébredt a magyar érzés és sajnálta, hogy e gyönyörű vad egy német vadászszakmánya legyen: hirtelen elő vette zsebkendőjét, melyet a vad

észrevett és eliramodott mielőtt a német főúr elűthette volna fegyverét.

A stiklit a német nem vette észre. Több szarvast aztán nem láttak vagy nem volt lőtávolságban s így eredmény nélkül tértek haza.

A babati völgy felett van a Máriabessnyői barátok szállója és valamelyik fráter ott munkálkodván a szőlőben — látta a szarvast is, a zsebkendő-trükköt is és így a dolog nagy sokára kitudódott és a jó öreg udvari orvos dr. T. L. elbeszélése szerint a király jót nevetett, mert alkalmasint nem szívesen adott engedély a vendég németnek.

Azt már nem mondta el nekem G. I. barátom, hogy dicséretet, vagy korkorholást kapott a zsebkendő lobogtatásért, de azt elmondta, hogy tíz forintot vesztett el, mert ennyit ígért neki a német főúr, ha szarvast lövet. De G. szavait idézem: „vesszen a tizes, de legalább a magyar vadat ne pusztítsa a német! ugyanis pusztított az sok más mindent, ami magyar!” Ny. A.

Helyreigazítás

Lapunk f. évi 12. számában (13. old. „Vágások kezeléséről” stb. a következő sajtóhibák esusztak be:

13. lap 1-ső hasáb „Vágások kezelése” stb. 1-ső bekezdés 4-ik sorában megfelelnek helyett: *megjelennek*.

13. lap 2-ik hasáb 4-ik bekezdés 8-ik sorában szortirozására helyett: *szortirozása*.

Nyugtázás

Binghoffer Bernát 10 td. Schäfer József 14 td. Király Sándor 3.50 td. 8.50 tem. Martinek Ferenc 3.50 td. 6.50 tem. Mastesuch József 5 td. Mazányi Imre 1.75 td. 5.5- tem. Horváth Rudolf 6 le. Németh Károly 3.50 td. Kothay István 8.50 td. 3.50 tem. Pasztorek Antal 7 td. 3. tem. M. kir. erdőöri és vadöri iskola 6 le. Márton Ferenc 3.0 td. 1.50 tem. Farkas Ferenc 7 le. Bagi József 7 td. 3 tem. Lakatos Ferenc 14 td. Kovács József 3 le. Tóth Mihály Ol. 7 td. Vitéz Eszéki József 7 td. Máramarossy Gyula 14 td. 2.50 tem. Varga Kálmán 5.84 td. Rommer József 3.50 td. 6.50 tem. ifj. Gajda Gábor 3 le. Zalka Károly 1 le. Kántor Benedek 5 tem. Strobentz Géza 10 td. Kósa Ambrus 3.50 td. 2.50 tem. Cs. Tóth Ferenc 2 bi. 3.50 td. 2 Kv. Dr. Thobias Gyula 6 le. Fischer Géza 3.50 td. Fischer Géza és neje 3 tem. Elsék Mihály és László 14 td. 6 tem. Nagy Sándor O. 3.50 td. 1.50 tem. Deáky Dezső 5 td. Vágner Jakab 3.50 td. id. Kuroli András 7 td. Horváth Antal 2 bi. 3.50 td. Kertész László 7 td. Cseh János 7 td. 3 tem. Zsuppon Ferenc 14 td. 6 tem. Bene István 6 le. Vitéz Sudar Péter 20 td. 6 tem. Teszárs Vilmos 14 td. 4.50 tem. Kákonyi Lajos 2 td. Bruger Géza 5.28 Kv. 4.50 td.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskeresőket és a kínálat rovata rövid közlésekre díjlanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársa megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M. E. V. M. E. javára fordítatik. Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszeredés másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Nyomatott ifj. Ludvig István főnyomdájában Miskolc, Hunyadi-utca 13. — Telefon 882.

1.50 tem. Habina József 3.50 td. Buzás József 10 td. Harihovszky J. 4.28 Kv. Schütz Gyula 1 tem. Janesár Mihály 2 bi. Schleichart Nándor 1.50 tem. 3.50 td. Pintyili László 2 tem. V. Kis János 10 td. Vigh Gyula 5 td. 5 tem. Prém Béla 7 td. 1. Rev. liga.

Szerkesztői üzenetek

Pasztorek Antal Kb. Tagdíja 1930 június, temetkezési díja pedig szeptember végéig van rendezve.

Vigh Gyula. Egyesületi tagsági díjra 1929. évre még 9 pengőt kell beküldenie, temetkezési díja azonban 1930. január végéig rendezve van.

Elsék Mihály és László. Tagsági díjuk 1930. április 1-ig, temetkezési díjuk pedig 1928 október végéig van rendezve.

Györki József. Ha még 3 pengőt beküld úgy tagsági díja 1929. év végéig rendezve lesz. 50 százalékos kedvezményt továbbra is megkapja.

Kárpáti András. „Erdőör” című könyvet nincs módunkban küldeni, azt csakis kézből szerezheti meg.

Többeknek: Egyesületünk ügyvezető elnökéhez és az egyesület vezetőségéhez az új év alkalmával sok gratuláló levél érkezett, melyre külön-külön válaszolni nincs módunkban s ezért mindazoknak, akik jó kívánataikat küldték ezuton mondunk köszönetet s kívánjuk mindnyájuknak, hogy az új év legyen részükre sokkal boldogabb, mint az elmúlt.

HIRDETÉSEK

Erdőöri szakiskolát végzett jóbizonyítványokat nyert 24 éves róm. kath. vallású erdőör több évi gyakorlattal erdőöri, vagy vadöri állást keres. Cím: Jagieza Ádám, Dusnok Pestvármegye.

20 éves, nőtlen egyén, négy középiskolával, aki bármily erdészeti kiségitő állást elvállal, szerény fizetési igényekkel, azonnali belépére állást keres. Címe Horváth Rudolf, Nemesleányfalu. u. p. Nagyvászony. Veszprém vármegye.

28 éves, nős, ág. ev. vallású, kitünően szakvizsgázott, jó bizonyítványokkal rendelkező egyén erdőöri állást keres. Címe: Takács Sándor, Nemesesó. Vas vármegye.

43 éves erdészeti altiszt, 30—35 év körüli nőt feleségül venné, leveleket „Nyugdíjképes” jelligére kiadóhivattal továbbít.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1.50 pengő. Egyes szám ára 6 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap

Szerkeszti:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSz ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez Miskolc, Deák-tér 1. szám, földszint 1. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Újonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P

A nyírfa*

A nyírfa az északi országok kedvenc fája. Róla énekelnek a költők. Róla szólnak a mesék és róla álmodik az, aki onnan elkerült. Szébb fát képzelni sem lehet, — üdezőld, fehértörzsű, keces. Mikor nyáron a tóparti nyírfák a víz kék tükre fölé hajolnak és szinte mosolyognak, mint megannyi fiatal leány, szébbet álmodni sem lehet.

De nemcsak, hogy szép és kedves a nyírfa, hasznos is. Kemény fájából készíti az északi ember minden bútort és szerszámját. Esztergályozva a legszebb és legtartósabb edényt szolgáltatja. A nép odafent több fa-, mint agyag- vagy porcellánedényt használ. A hosszú télen a legnagyobb és legtartósabb meleget a nyírfa hasábjai szolgáltatják.

Szép fehér kérge, mely könnyen lefejtethető, sok mindenre jó. Északon minden gyümölcs nyírfakéregből készült tálcákon vagy kosarakban kerül eladásra. Levelezőlapokat lehet belőle vágni. A pásztorok hosszú kürtöket készítenek a nyírfakéregből és ezeken a legszebb nótákat fújják. Sőt, húsvétra tepsiket gyártanak belőle, amelyekben a „mámmít” (szpecialis húsvéti eledel, mely rozslisztből és malátából készült pép) a kemencében kisütik. Szalagokra vágva és összefonva hátizsákokat, boeskorokat, edényeket, dísz tárgyakat és sok elképzelni is nehéz dolgot csinálnak belőle.

Amikor tavasszal a nyírfa hajtani kezd, levelei kibujnak a rügyekből, a nyírfa „egérfülü”. Nagy az öröm. Minden házba garmadával behordják a galyait a kellemes illatáért. Pnyenkor jó a nedűje is — édes, egészséges. Szeggel lyukat ütnek a fába és edénybe csurgatják a nedűt. Ezt nagy élvezettel megisszák, vagy szépitőszernek használják, amennyiben a leányok nyírfa-

nedűvel mosakodnak, hogy ne legyen szeplőjük. Majd, amikor a levelek, rendes nagyságukat elérték, seprüket kötnek nyírfaágakból, úgy levelesen; ezeket megszáritják és a gőzfürdőben használják. Ez különösen Finnországra vonatkozik, ahol tudvalevőleg minden legkisebb viskóhoz, néha igen primitív formában, gőzfürdő is tartozik. Csak kis putri, benne magas kemence, amelynek felső részébe kövel kirakott fülke van. A fütésnél a kövek áttüzesednek, úgy, hogy amikor meleg vizet öntenek rájuk, nagy gőz képződik, amely a szobát megtölti. Az emberek itt, meztelenre vetkőzve ülnek, izzadnak és közben nyírfaseprükkel pacskolják magukat. Utána hideg vízben megmosakszanak

De ezzel még nem végződött be a nyírfa szerepe. Még a sok galyat levágják a fákról s jól megszáritva télen a birkák etetésére használják. Persze, ehhez csak a legvékonyabb ágak használhatók.

— Ha, amint gyakran történik északon, elfagy a gabona és krumpli, akkor a nyírfa belső kérgéből lisztet őrölnek, amelyet pótlásra a kenyérliszt közé kevernek. Tápláló értéke nem nagy, de gyomortöltésnek jó. Igen keserű kenyér, de hátha az sem volna...

És ez türelmes fa. Bárhogyan vagdalják és csonkítják, tovább nő és fejlődik. És mindig szép.

*) A nyírfáról szóló igen tanulságos és kedves cikket, itt örömmel adjuk közre. A sajnós csak igen rövidre vett ismertető cikkünk különösen érdekes azért, mert írója Dr. Pándyné-Hjelt Aino Finnország szülötte, s mint ilyen, a méltóságos asszony hazája szokásait, illetve a nyírfának Finnországban szokásos felhasználását vázolja. Reméljük, hogy lesz még alkalmunk a méltóságos asszony szakavatott tollából kimerítőbb és bővebb részletességgel írott cikket is közölni, aminek már azért is nagyon örülnénk, mert bennünket igen-igen érdekel minden, ami finu testvéreinkkel közelebről megismerttet. A szerk.

A legdészebb szerepét pedig, úgy, mint karácsonykor a fenyő, a nyírfa Szent János-napkor, június 24-én tölti be. Minden háznak ajtajához több nagy nyírfa állítanak és az udvarokra egész lugasokat varázsolnak belőlük. A levegő tele van nyírfaillattal, amely az ibolya és akácillattal vetekedik.

Északon már a kapuban üdvözlő a kapu mellé ültetett két nyírfa. Szent István-telepen én is nyírfaikat ültettem a kapumhoz. Azok is — ha hozzánk vendég vetődik, feléje hajolva, mosolyogva „Hozta Isten miná-lunk“-ot mondanak.

Dr. Pándyné Hjelt Aino.

A törvény-javaslat ügye

A törvényjavaslat ügyében egyesületünk vezetősége minden lehetőt elkövet, hogy az, az altiszti kar érdekeinek megfelelően, a jövőre nézve is, mint alapvető-törvény, bázisul szolgáljon az egész kar fokozatos előhaladására. E célból, amint azt már előző lapszámunkban is közöltük, a törvényjavaslatot a tízes bizottságban, és a rendkívüli közgyűlésünkön részletes tárgyalás alá vet-tük, s ennek eredményeképpen, a már szintén közzé tett javaslatunkat, az OEE-nek és a törvényelőkészítő bizottságnak az annakidején már ismertetett átíráttal megküldöttük.

Az OEE elnökünk Óméltóságához intézett átíráttal, arról értesítette egyesületünket, hogy javaslatunkat nagy részben magáévá tette és felfogja venni az OEE által készítendő javaslatába, ami időközben már megis-történt.

Folyó hó elején az OEE egyesület, illetve annak törvényelőkészítő bizottsága által megszerkesztett és ki-nyomatott módosító javaslat is megjelent s így módunk-ban van azt kedves tag és kartársainkkal megismertetni.

Címe:

Kézirat:

„Az Országos Erdészeti Egyesület Törvényelőkészítő Bizottsága által Az Új Erdőtörvény-Tervezeten javasolt Módosítások és a Földművelésügyi Miniszter Urhoz inté-zendő Felterjesztés Tervezete.“

A felterjesztés tervezetéből, valamint a törvényterve-zet módosítását célzó javaslatból, itt természetesen csak ki-vonatolva adjuk azokat a részeket, illetve szakaszokat, amelyek kar- és tagtársaink érdeklődésére számot tart-hatnak.

A felterjesztésből:

— A magángazdálkodásnak ma egyik legnehezebb kérdése a személyzeti kérdés. A birtokososztály akkor, amikor a minősítés megállapításába bizonyos mértékig belemegy, honorálni kívánja az intézőköröknek azt az álláspontját, hogy a minősített tisztviselő egyénisége ga-ranciája a törvény betartásának.

Egyáltalán nem fogadhatja el azonban azt az állás-pontot, hogy a tisztviselői létszámot a magángazdaság-ban a hatóság legyen hivatott megállapítani.

Ott, ahol ezt az erdőgazdaság jövedelmezősége meg-bírja, a birtokos saját érdekében is alkalmazni fog na-gyobb számú személyzetet, már csak azért is, hogy a szükséges teendők szakszerű foganatosítása révén a ha-tósági beavatkozástól, a hatóságokkal való összeütközés-től meg legyen kímélve.

Végeredményében a cél amúgy is az, hogy az üz-m-tervek megfelelő végrehajtása biztosítva legyen. Hogy

ezt a birtokos hány ember alkalmazásával fogja elérni, ez az államhatalomra nézve közömbös. Ha pedig a be-avatkozásnak az lesz az oka, hogy az elégtelen személy-zet a teendőket nem tudja ellátni, meg lehetünk győ-ződve arról, hogy a birtokos saját jól felfogott érdeké-ben alkalmazni fogja a megfelelő számú személyzetet.

A legelősebben kell azonban állást foglalnunk a sze-mélyzeti kérdésben a tervezetnek ama rendelkezése ellen, amely a magánalkalmazott felett egész az elbocsátásig terjedő fegyelmi rendelkezési jogot kíván a hatóság ré-szére biztosítani.

Feltétlenül fenn kell tartanunk azt az álláspontun-kat, hogy a magánerdőtiszt a birtokos alkalmazottja, akinek engedelmességgel tartozik, aki az egyéb büntető-és magánjogi törvények, tehát az egyszerű állampolgári felelősség keretén túl szolgálatáért egyedül vonhatja alkalmazottját felelősségre; viszont természetesen leg-viselni köteles azt a felelősséget, amit az alkalmazott ténykedéséért tételes törvényeink a munkaadóra hárítanak.

A törvénytervezet módosító javaslatból:

V. Fejezet.

Az erdőgazdasági személyzet.

45. §.

Az erdőgazdaság irányítását és vezetését szakkép-zett alkalmazottal kell elláttatni:

1. kis- és nagyközségek, községi iskolák, az 1913:X. t.c. alapján alakult legeltető társulatok, valamint tele-pesek, volt úrbéres birtokosságok és birtokossági csoportok, úgyszintén az ezekből alakult erdőbirtokosságok erdőgazdaságaiban,

2. az állam, a vármegyei és városi törvényhatóságok, megyei városok, vagyonszolgák, egyházak, egyházi sze-mélyek, egyházi testületek, iskolák és egyéb felekezeti tanintézetek, közintézetek, köz- és magánalapítványok, közbirtokosságok, illetve az ezekből alakult erdőbirtok-ságok, továbbá hitbizományok és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok erdőgazdaságaiban; végül

3. az előbbi pontok alá nem sorolható erdőtulajdo-nosok közül azoknak az erdőgazdaságaiban, akik 300 kat. földnél több erdővel rendelkeznek.

Indokolás:

45. §-hoz.

A szakasz kettészakítása már a könnyebb megértés szempontjából is indokolt. Az első bekezdés szövegének módosítását az új 46. §. rendelkezései indokolják. Tör-öltni kellett a § második bekezdését, mert a kötelező se-gédszolgálat kimondása, különösen ebben a formában, könnyen veszélyeztetheti a birtok jövedelmezőségét. Egyebekben utalunk az új 46. §. indokolására.

46. §.

Ennek, a kötelezettségnek a teljesítése végett:

a 45. §. 1. pont alatt felsorolt erdőtulajdonosok er-dejüket az államerdészeti kezelésbe tartoznak adni;

a 45. §. 2. pont alatt felsorolt erdőtulajdonosoknak megfelelő erdőmérnöki személyzetet kell alkalmazniuk, ha azonban erdejük kis terjedelme miatt külön személy-zetet nem alkalmazhatnak és nem is alkalmaznak, er-dejüket az államerdészeti kezelésbe kötelesek átadni;

a 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőbirtokosok, a) ha erdejük a 3000 kat. földet meghaladja, kötelesek okleve-

les erdőmérnököt alkalmazni, vagy erdejüket államerdészeti kezelésbe adni, b) ha erdejük 2000 kat. holdnál nagyobb, de a 3000 kat. holdat meg nem haladja, s az a) pontban felsorolt megoldást nem választják, kötelesek a gazdasági irányításra és vezetésre nézve valamely okleveles erdőmérnökkel megállapodni vagy okleveles erdőmérnök tartására más, a 3. pont alá tartozó birtokossal társulni, c) ha erdejük a 2000 kat. holdat meg nem haladja s az itt a) és b) alatt felsorolt megoldások egyikét sem választják, kötelesek az üzemterv végrehajtására az 51. §-ban megállapított minősítésű alerdészt alkalmazni.

Azt az erdőtulajdonost, aki az 50. §-ban meghatározott szakminősítésnek és egyéb kellékeknek maga is birtokában van, — ha erdőgazdaságának vezetését és irányítását maga látja el — az előírt erdőgazdasági és személyzeti létszámba be kell számítani.

Indokolás:

46. §-hoz.

Az erdőgazdaság szakértő vezetésének kérdése egyike a törvény legnehezebben megoldható feladatainak. Kétségtelen, hogy az állam anyagi helyzete nem bírja meg ma olyan személyzet alkalmazását, amely személyzet az irányítást az összes erdőben elláthatná. Másrészt az erdőgazdaság vezetéséhez szükséges szakismeretek korántsem olyan általánosan kiterjedtek, hogy ezt nyugodtan rá lehetne bízni az esetleg minden szakismeretet nélkülöző tulajdonosra. A kötelezettség kimondása kétségtelenül megterhelést jelent a birtokosra, amivel szemben azonban jelentékeny előnyök is jelentkeznek. Elsősorban szabadul a hozzá nem értésből származható gyakori erdőrendészeti áthágásoktól. Ezenfelül a szakértő alkalmazott sok olyan jövedelmező használatra, vagy mellékhasználatra vezetheti rá a birtokost, amelyek jövedelme az ő javadalmazását messze felülmúlja. Végül semmi akadályja annak, hogy a képesített alkalmazottat egyéb, különösen műszaki teendők végzésével is megbízhassa. Módot kellett azonban emelelt keresni arra, hogy a kisebb birtokosnak lehetőleg több megoldás álljon rendelkezésére, amely közül azt választassa, amelyiket saját szempontjából legelőnyösebbnek tart.

Uj a javasolt szövegben a középfokú képesítésű alkalmazottaknak a 2000 kat. holdnál kisebb magánbirtokok üzemterveinek végrehajtására való feljogosítása. Eltekintve attól, hogy a vadászerei továbbképzőtanfolyam, valamint később az erdőgazdasági szakiskola létesítésének egyik célja az volt, hogy az ilyen kisebb birtokok részére az egyszerűbb üzemtervek végrehajtására alkalmas kisebbigényű alkalmazottakat neveljen, a birtokosnak is módot kell nyújtani arra, hogy az ilyen teendőket olyan alkalmazottal láttathassa el, akinek igényeit a birtok jövedelmezősége mellett ki tudja elégíteni, s aki emellett a védelem teendőinek ellátásába is fokozottabb mértékben bevonható s végül teljes munkaerejét a birtokos érdekeinek szentelheti.

47. §.

Minden erdőtulajdonos, akinek erdeje a 300 kat. holdat meghaladja, tekintet nélkül arra, hogy az saját kezelésben, vagy államerdészeti kezelésben van-e, köteles gondoskodni, hogy erdejének őrzését az 52. §-ban meghatározott kellékekkel rendelkező erdőőr lássa el.

Közös erdőőr tartására az erdőtulajdonosok társulhatnak.

A 300 kat. holdnál kevesebb erdővel rendelkező erdőtulajdonosok, valamint azok, akik az üzemterv végrehajtására az előző § c) pontja értelmében képesített alerdészt alkalmaznak, erdeiknek őrzésére olyan egyéneket is alkalmazhatnak, akik erdőőri szakminősítéssel nem rendelkeznek ugyan, de az 52. §-ban meghatározott többi kellékeknek birtokában vannak.

Indokolás:

47. §-hoz. (A régi 46. §.)

A 300 kat. holdnál kisebb erdőbirtokokat nem lehet szakképzett erdőőr tartására kifejezetten kötelezni. Ahol az erdő értéke és jövedelmezősége ezt megbírja vagy indokolttá teszi, ott a birtokos majd önként alkalmaz ilyen, annál is inkább, mert egyéb teendők végzését is rábíthatja. A 3. bekezdés kedvezményét természetesen ki kellett terjeszteni a 300 kat. holdnál kisebb magánbirtokokra, valamint azokra is, akik az üzemterv végrehajtására középfokú képesítésű egyént alkalmaznak, akit a védelembe szintén fokozottabb mértékben bevonhatnak.

Az eredeti tervezet 47. §-át az előző §-ok átszövegzése folytán törölni kellett annál is inkább, mert a kötelező társulás kimondása csak a legkritikább esetben vezetne megfelelő eredményre.

48. §.

A 45. §. 1. és 2. pontjai alá tartozó erdőgazdaságokban az erdőgazdasági személyzet létszámát és alkalmazásba vételének határidejét a birtokos kívánságainak figyelembevételével, minden erdőbirtokra nézve az erdőbirtok jövedelmezőségéhez, az erdő tagoltságához, valamint az erdőgazdasági munkálatok terjedelméhez mérten és az e fejezetben foglalt rendelkezések figyelembevételével az üzemtervben kell megállapítani.

A 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőbirtokokra vonatkozólag az erdőrendészeti hatóság állapítja meg azt a határidőt, amely alatt erdeik gazdasági teendőinek ellátásáról a 46. és 47. §-ok értelmében gondoskodni kötelesek. Ezeknek a birtokosoknak, amennyiben erdejük jövedelmezősége az e fejezetben előírt képesítésű egyének alkalmazását el nem bírja, indokolt kérelmükre az erdőrendészeti hatóság az előírtól csekélyebb képesítésű alkalmazottak tartását is megengedheti.

Indokolás:

48. §-hoz.

A személyzet létszámának kötelező megállapítását csak a kötött birtokokra lehet kimondani, ahol a jelenlegi birtokos úgy az üzemterv betartásáért, mint a vagyontárgy védelméért más, harmadik személylyel (jogutód, várományos, stb.) szemben is felelős. A magánbirtoknál a tulajdonos elbírálására kell bízni, mennyi személyzetet alkalmaz. A józan belátású erdőbirtokos amúgy sem fog az okvetlenül szükségesnél kevesebb személyzetet alkalmazni, itt tehát csupán a törvényben előírt képesítés betartására kell szorítkozni.

49. §.

Azokat az e törvény életbelépése után erdőőri szolgálatba lépő erdészeti alkalmazottakat, akik a szolgálatukra előírt szakképzettséggel nem rendelkeznek, ha azt 3 év alatt meg nem szerzik és nem sorozhatók azok közé

az alkalmazottak közé sem, akiknek beszámítását az 54. §. megengedi, továbbá azokat, akik az előírt hatósági esküt a megszabott határidőig le nem tették, az üzemtervben megállapított létszámba beszámítani nem lehet.

Indokolás:

49. §-hoz.

A tervezett, illetőleg javasolt módosítás lehetővé kívánja tenni azt, hogy védelmi személyzetét az erdőgazdaság vezetője maga képezhesse ki, saját szükségletének és igényének megfelelően, még pedig anélkül, hogy azért állandóan több ember tartására legyen kötelezve.

50. §.

Változatlan.

51. §.

Alerdészi szolgálatra erdőgazdaságokban csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni:

1. akik valamely hazai középiskola negyedik osztályának sikeres elvégzése után hazai erdőgazdasági szakiskolán alerdészi bizonyítványt szereznek;

2. akik az erdőgazdasági szakiskolát vagy az egykori vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamát sikeresen elvégezték s ezt bizonyítvánnyal igazolják;

3. akik valamely hazai középiskola négy osztályának sikeres elvégzése után erdőőri képesítést szereztek s e törvény életbelépése előtt legalább négy éven át teljesítettek erdészi szolgálatot, illetőleg erdőgazdasági segéd-szolgálatot s ezt az illetékes kir. erdőfelügyelőség bizonyítványával igazolják;

4. akik — képesítésükre való tekintet nélkül — a törvény életbelépése előtt legalább 12 éven át teljesítettek, mint hatósági esküt tett erdészek, szolgálatot s ezt az illetékes kir. erdőfelügyelőség bizonyítványával igazolják. A tényleges katonai szolgálatban vagy hadifogságban töltött időt a 12 évbe be kell számítani.

Indokolás:

51. §-hoz.

A középfokú minősítésnek az előző törvényből teljesen hiányzó közbeiktatása. Tekintettel arra, hogy a magánerdőgazdaságokban ezeknek a teendőknek az ellátása eddig nem volt képesítéshez kötve, az 54. §-ai összhangban meg kellett védeni azoknak az érdekeit is, akik — bár középfokú képesítés nélkül — megfelelő és értékes szolgálatot teljesítettek a törvény életbelépése előtt s rátermettségüknek a kir. erdőfelügyelő véleménye szerint is tanujelét adták.

52. §.

300 kat. holdnál nagyobb erdők őrzésére csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni, akik huszadik életévüket betöltötték, legalább a népiskola négy osztályát elvégezték és az erdőőri szakvizsgát a földművelésügyi miniszter által kiadott utasítás szerint sikerrel kiállották.

Indokolás:

52. §-hoz.

A területhatár kikötése a 47. §. módosításának természetes következménye. A hat elemi helyett azért kel-

lett a négy elemi osztályt bevenni, mert az ilyen szolgálatokra egyedül alkalmas falusi elem között a legtöbb helyen csak elvétve akad egy-egy ember, aki a hat osztályt végezte volna.

53. §.

Változatlan.

54. §.

Azt a magyar honos erdészeti alkalmazottat, aki a törvény életbeléptetésekor valamely erdőgazdaságban már alkalmazásban áll, a birtokos továbbra is megtarthatja s az ilyent a 48. §. értelmében megállapítandó személyzeti létszámba be kell számítani.

Indokolás:

54. §-hoz.

Az első bekezdés módosított szövege a szerzett jogok természetes védelme. A §. többi rendelkezése rekesleges, jogtalan és céltalan beavatkozás a magánjogba.

55. §.

Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök szolgálatba lépésükkor hatósági esküt kötelesek tenni, még pedig az erdőmérnökök az elsőörök erdőrendészeti hatóság előtt, az alerdészek és az erdőőrök pedig a járási főszolgabíró (városokban a rendőrkapitány) előtt.

A hatósági eskü szövege a következő:

a) okleveles erdőmérnöknel:

„En, N. N., esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy a gondviselésekre bízott erdőkre, annak összes tartozékaira, vad- és halállományára a törvényes védelem alá helyezett állatokra, természeti emlékekre és ritkaságokra lelkiismeretesen felügyelek, szolgálati kötelességemet hűen és pontosan teljesítem; a törvényeket és rendeleteket megtartom és mindenkivel megtartani törekszem, az erdő tulajdonosának érdekeit minden rendelkezésemre álló törvényes eszközzel megvédelmezem és előmozdítom; mindazokról, amiket a gondozásomra bízott erdőt és törvényes oltalom alá helyezett mindennemű állatállományát, valamint a természeti emlékeket és ritkaságokat minden károsítástól megóvni törekszem, a kártevőkkel szemben pártatlanul és az igazsághoz híven a törvény rendelkezései szerint eljárrok; az elám rendelt erdészeti alkalmazottakat kötelességeik teljesítésében szigorúan ellenőrzöm. Isten engem úgy segítjen!”

b) alerdészek és erdőőröknel:

„En, N. N., esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy a gondozásomra bízott erdőre, annak összes tartozékaira, vad- és halállományára, a törvényes védelem alá helyezett állatokra, természeti emlékekre és ritkaságokra hűséggel és lelkiismeretesen felvigyázok, szolgálati kötelességemet a törvényeknek, rendeleteknek és szolgálati utasításomnak megfelelően pontosan teljesítem; mindenről, amit gondozásomra bíznak, lelkiismeretesen számot adok, a kártevőkkel szemben a törvény- és szolgálati utasításaim szerint pártatlanul és az igazsághoz tartom magam és soha senkit alaptalanul nem vádlok. Isten engem úgy segítjen!”

A letett hatósági esküről bizonyítványt kell kiszolgáltatni és a felesketett egyénekről nyilvántartást kell vezetni. Ugy az eskübizonyítványban, mint a nyilvántartásban meg kell jelölni, hogy a felesketett egyén a tör-

vény 50., 51. és 52. §-aiban meghatározott kellékek közül, melyeknek az igazolása alapján bocsáttatott esküre.

Az eskütétel, az eskübizonyítványkiszolgáltatás és a nyilvántartás szabályait a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

Indokolás:

55. §-hoz.

A magánalkalmazásban álló erdészeti személyzet a birtokos alkalmazottja, akivel feltétlenül rendelkezni kíván. Ebből folyik, hogy magában a törvényben szövege szerint meg kell állapítani a tőlük követelhető eskü szövegét.

56. §.

Változatlan.

57. §.

A felesketett erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök szolgálatukban közbiztonsági közegek.

Ebben a minőségben lőfegyvert viselhetnek, amely fegyverigazolványi- és vadászjegy-illetékmentes.

A felügyeletükre vagy őrizetükre bízott területen a vadállományra, halállományra és a törvényes védelem alatt álló állatokra is kötelesek felügyelni s szolgálati fegyveren kívül a vadászat tulajdonosának vagy bérlőjének a hozzájárulásával egy darab golyós és egy darab sörétes vadászfegyvert is viselhetnek, melyek szintén fegyverigazolványi- és vadászjegy-illetékmentesek.

A felesketett erdészeti alkalmazottak szolgálatukban a földművelésügyi miniszter által megállapított, könnyen felismerhető jelvényt kötelesek viselni.

Ha a felesketett erdészeti alkalmazottat erdészeti szolgálati kerületén kívüleső, esetleg bérelt területen is megbízzák a vadászat felügyeletével, az említett fegyverigazolványi- és vadászjegy-illetékmentesség ezen a területen is megilleti.

Indokolás:

57. §-hoz.

A hatóság szó helyett közbiztonsági szó beiktatásával a bizottság azt az álláspontját kívánta leszögezni, hogy a magánalkalmazott, ha nem követ el a büntető-törvénybe ütköző eselekedetet, csak munkaadójának felelős. Természetes, hogy a birtokost terheli ezzel szemben a törvények által a munkaadóra hárított felelősség. A harmadik bekezdés módosításával kifejezett törvényes kötelességévé kívánta tenni a bizottság a személyzetnek a vad- és halállományra való felügyeletét, ami nemcsak a 22. §-nak, de az évszázados szokásnak és az eskü szövegének is természetes folyománya. Az új utolsó bekezdés felvételét a gyakorlati életben felmerült esetek tették szükségessé.

58. §.

Változatlan.

59. §.

Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök az erdőtulajdonos, illetőleg szolgálatadó rendelkezése alá tartoznak s szolgálati működésük tekintetében kizárólag az erdőtulajdonosnak, illetőleg szolgálatadónak felelősek; viszont az erdőtulajdonos felelős minden olyan ténykedésükért, amelyekért

való felelősséget a törvények és rendeletek az alkalmazott helyett vagy vele egyetemlegesen a munkaadóra hárítják.

Indokolás:

59. §-hoz.

A §. módosítása természetes következménye a birtokos legelemibb jogának, hogy fizetett alkalmazottjával, — a mások jogainak épségben tartása mellett — rendelkezni kíván. A tervezett intézkedés a magánszolgálatban lehetetlen helyzetet teremtené, mert megadná az ellenszegülés jogát az alkalmazottnak olyan esetben is, amikor a birtokos kívánsága nem ütközik a büntető-törvénybe.

Az alkalmazott a munkaadójával szemben kényszerhelyzetben van, mert az engedelmesség megtagadása csak elbocsájtást vonhat maga után. A büntető-törvénybe ütköző rendelkezés teljesítését meg kell tagadnia, egyéb esetekben azonban eleget tesz kötelezettségének, ha munkaadóját figyelmezteti a eselekmény következményeire. Erre az álláspontra vezethetők vissza azok a törvényes rendelkezések, amelyek a felelősséget ilyen esetekben teljesen a munkaadóra hárítják. Az ellenőrzés az állam joga és kötelezettsége s a magánalkalmazottat — ha nincs a büntető-törvénybe ütköző eselekedetről szó, — az engedelmesség megtagadására felhatalmazni, vagy a munkaadó feljelentésére kötelezni nem szabad.

60. §.

Az 50. §-nál felhozott indokokból törölni kell.

61. §.

Az erdőtulajdonos és erdészeti alkalmazottja közötti jogviszonyt a felek között létrejött szerződés szabja meg.

Indokolás:

61. §-hoz.

A kényszerszertársulás törlésének (47. §.) megfelelően törölni kellett a §. második bekezdését is.

62. §.

Erdőigazgató, főerdőtanácsos, erdőtanácsos, erdőfelügyelő, főerdőmester, erdőmester, főerdész és ezek ösztetételéből származó címeket, vagy a főiskolai végzettség jellegét magánviselő egyéb címet csak okl. erdőmérnök és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat.

Az 51. §-ban előírt szakminősítéssel rendelkező egyén az alerdész, erdész, körerdész, pagonyerdész, stb.) címet jogosult használni.

Az, aki az első bekezdésben megjelölt címek valamelyikét 1930. évi január hó 1-én szolgálatadójának hozzájárulásával jogosult már használta, — azt a törvény életbelépése után is használhatja, habár a megfelelő minősítéssel nem is bír.

Indokolás:

62. §-hoz.

A címkérdés rég óhajtott szabályozása. A főerdész címet továbbra is a főiskolai képesítésű alkalmazottak részére kellett fenntartani, mivel ez a környező államok jórésztében így van. Viszont az erdész, körerdész, pagonyerdész címet a bizottság hozzáférhetővé kívánta tenni az 51. §-ban megszabott képesítésű egyének részére ab-

ban a reményben, hogy ez nem fogja igényeiknek olyan fokozódását maga után vonni, ami alkalmaztatásukat tenné pénzügyileg lehetetlenné.

63. §.

Változatlan.

Amidőn a fentiekben közöljük kar- és tagtársainkkal, az OEE, illetve annak törvényelőkészítő bizottsága által szerkesztett — *törvénytervezetet módosító javaslatot* — egyben felkérjük kar- és tagtársainkat, hogy azt az előző lapszámunkban közölt javaslatunkkal összehasonlítsák és esetleges észrevételeiket, nvole napon belül, *írásban*, egyesületünk vezetőségéhez beküldeni szíveskedjenek. Ily módon kívánjuk tag- és kartársaink tárgyilagos hozzászólását lehetővé tenni, különös tekintettel arra, hogy *úgy a választmány, mint a közgyűlés e célból való újabb összehívását*, részben az idő rövidségére, részben és különösen — úgy az egyesületre, mint az egyes tag- és kartársakra nézve — igen terhes, illetve költséges volta miatt, kénytelenek vagyunk elmellőzni. Ezért a szükségessé vált újabb tárgyalások céljából, csak a tízes bizottságot hívjuk össze f. hó 16-án (vasárnapra) Budapestre (Ráday-utca 5. sz. alá), hol is a további teendőket is megállapítjuk.

A hozzánk esetleg beérkező írásbeli észrevételek, esetleges javaslatok, valamint a tízes-bizottság további állásfoglalása alapján fogjuk a további szükséges lépéseket megtenni, — s jövő lapszámunkban fogunk mindezekről részletes beszámolót adni.

A magánuradalmi kar- és tagtársaink nyugdíjalapjának ügye

Éz ügyben egyesületünk vezetősége e napokban kapta meg a hozzávetőleg számításokat tartalmazó átiratát azon pénzintézetnek, amellyel ez ügyben az előkészítő tárgyalásokat lefolytatta s most kerül a sor a táblázatok összeállítására, illetve a részletkérdések precizizálására. Ezen részletes számítások alapján összeállítandó táblázatok megszerkesztése céljából azonban a tag- és kartársaink pontos életkorának ismeretére volna szükségünk s annak idején főleg ezért adtuk ki kérdőíveinket. Legnagyobb sajnálatunkra azonban a széjjel küldött ezer egynéhány kérdőívből ezideig mindössze 470 darab jutott vissza hozzánk. Tag- és kartársaink zöme azonban mindmáig adósunk a válaszlappal. Teljesen érthetetlennek tartjuk azt, hogy akkor, amikor az egyesület vezetősége teljes erejét megfeszítve azon irarokodik, hogy kar és tagtársaink érdekében minden elkövesse, a jövőre oly igen nagy kihatással és nagy fontossággal bíró ügyeket, mint amilyen a nyugdíjalap megteremtése is, megvalósíthasson: ugyanakkor éppen azok a kar- és tagtársaink, akiknek és családjaiknak a jövő boldogulásáért dolgozunk, az erőteljes összetartás és megértő támogatás helyett szinte a legtöbbször könnyel nézik küzködéseinket s még azt a semmiséget sem teszik meg, hogy a szükséges adatgyűjtést lehetővé tegyék s a kéri adatokat beszolgáltassák.

Kérdezzük, mert kénytelenek vagyunk megkérdezni, kik sürgették a multban mindig a nyugdíjalap létesítését? Kinek az érdeke, hogy nyugdíjalap megteremtjük? Nem-e a kar- és tagtársak és azok családjaiknak érdeke ez? Hol a hiányzó 530 egynehány kérdőív? Hiszen, ha nem is tudnak minden kérdésre megfelelni,

legalább az élettrajzi adataikat közöljék, illetve írják le. Azt tán csak tudja mindenki, hogy hány éves, család-e vagy nőtlen stb? Nem szaporítjuk feleslegesen a szót, de ismételten és komolyan kérjük kar- és tagtársainkat, hogy úgy a saját, mint feleségeik és gyermekeik jövő jobb sorsa érdekében, gondolják meg komolyan, mit jelent ez az akciónk a jövőjüket illetően és sürgősen küldjék be, akik azt eddig még meg nem tették, kérdőlapjaikat.

Ha pedig netán elvesztette volna valaki a kérdőlapját, vagy uradalmi előljárójától nem kapta volna vissza, vagy nem tudja minden pontra a választ megadni, az kérjen tőlünk újat, szívesen küldünk másikat s ne töltsse ki, csak a személyi adataira, főleg a korára vonatkozó kérdőpontokat, nekünk annyi is elég.

Végül újból feltesszük a kérdést, miért állt meg a taggyűjtés munkája?

Miért nem iparkodnak tag- és kartársaink egyesületünkbe új tagokat toborozni. — Miért nem terjesztik szaklapunkat a még nem tag kartársaink között. Azt hiszik tán, mert már ezer tagja van az egyesületnek, most már ezzel minden rendben van? Igen kérjük tag- és kartársainkat, ne vegyék ügyüket a kényelmesebb semmittevés oldaláról, hanem igenis fejtsenek ki minél erősebb propagandát az egyesület javára, hiszen mindannyiuk jövőjésorsa függ attól, hogy életképes, erős legyen egyesületünk. Vagy még mindig nem okultak a multak mulasztásain? Ha más nem is, az egészséges egyéni önzés kellene, hogy buzdítson minden egyes kar- és tagtársunkat arra, hogy egyesületünket mindenben, ha kell, erőien felül is támogassa. Vagy nem eléggé bizonyítja-e az elmúlt három évi odaadó és kitartó munkásságunk azt, hogy az egyesületre feltétlenül szükség van, hogy hivatalosa magaslatán áll és az egyesületen kívül álló kartársaink támogatásának hiánva dacára is már eddig is igen szép eredményeket értünk el? Uira, meg uira csak azt bangoztatunk, tag- és kartársaink, önkezetekbe van látva jövőtök és családaitok sorsa és csakis egyesületünkben tömörülve boldogulhattok, — ezt jól gondoltátok meg, s mindig is tartásatok szem előtt.

Egységben az Erő.

Krónikás.

Hozzászólás az új erdőtervezetethez*

Amint tudjuk, az új erdőtervezetet elkészült. Az erdőészeti segédtestület már hosszú idő óta kérte, várta a megillető elbírását, s a hosszú idő óta oly sok reménnyel fölépített épületét a törvénytervezet földig rombolta. Ma, a 20-ik században és egy minden hozsalmaival rájuk szakadt világháború után azt vélünk, hogy ez emberek megértőbbek, következetesebbek, tárgyilagosabbak lettek egymással szemben még személyi érintkezéseknél is s ez különösen kidomborodik fontos dolgoknál, mint pl. a jelen esetben a hosszú időre szóló új erdőtervezet megalkotásánál. Az új erdőtervezet tervezetnek a segédtestületre vonatkozó (személyi ügyeket érintő) paragrafusában a következetességet, a tárgyilagosságot hiába

* Közre adjuk e beküldött hozzászólást, bár időközben az OEE javaslata az eredeti tervezetet sokban már megváltoztatta, s ezzel a helyzetet is enyhítette, szükségesnek látjuk azonban, módot nyújtani annak a lelkiállapotnak kifejezésére, amely ma, sajnos, az egész erdőészeti altszti karnál, mint érthető depresszió uralkodik. A szerk.

keressük. Nem vagyunk hivatottak a törvénytervezet vonatkozó paragrafusainak bírálására, ezt megsem kíséreljük, csak az engedjék meg az erdészeti segéd-személyzetnek, hogy a paragrafusok hézagairól véleményt mondjon, hogy véleményével a hézagok betömésénél segítségre lehessen. Ehhez a legtöbbször leghasznosabb anyagot a segéd-személyzet szolgáltathatja, mert a legjobban ismeri a saját helyzetét.

Az új erdőtörvénytervezet 51., 52., 53. és 62. paragrafusai, amely paragrafusok a segéd-személyzet, szolgálati és minősítési viszonyait tárgyalják, több okból sérelmesek az egész segéd-személyzetre.

De nézzük sorjában az említett paragrafusokat a szöveg ismételt közlésének mellőzésével.

Az 51. §. szövege után toronymagasságu kérdőjel merevedik, ami vádol és követel, mert az 51. §-ból a jelenlegi műszaki segéd-szolgálatot végző segéd-személyzetnek 94—95 százaléka kimaradt. Ez elviselhetetlen megaláztatás a jelenlegi segéd-személyzetre és sértő semmibe vétele annak az értékes műszaki segéd-szolgálatnak, amit ez a kifejejtett kar évtizedek óta végzett, végez ma és végezni fog még legalább 2 évtizeden keresztül, a kihalásig. Ehhez fogható példa eddig nem fordult elő a gyakorlatban. A postai, a vasúti segéd-személyzet vagy az állatorvosi, a kataszteri mérnöki, az erdőmérnöki vagy bármilyen foglalkozási ágagnál a kar fokozatos haladása illetve az iskolák időnkénti fejlődésével a már bővebb tananyagú iskolák végzettjeivel az elődök mindenkor egyenrangúak lettek. Az erdészeti segéd-személyzet is csak ezt a természetes, gyakorlatban mindig használt és magától értetődő elbánást kéri, sorsának intézőitől.

Az előbb említett természetes folyamaton kívül, az erdészeti segéd-személyzet törvényes jogokra is hivatkozhatik, amennyiben a szakvizsgai bizonyítványok szövegének vonatkozó részében ez áll: „az erdészeti műszaki segéd-szolgálat teljesítéséhez szükséges ismeretekből megvizsgáltatván” stb. — Miért akarja bárki is ezen törvényes értéket idők multával megsemmisíteni.

A fenti okoknál fogva nem nyughatik bele a jelenlegi műszaki segéd-személyzet a törvénytervezet 51. §-ában meghatározott négy középiskola, erdőgazdasági iskola végzése, illetve alerdézi bizonyítvány szerzésének ideig kikötésébe. Elkérhető, mekkora lelki erő, a óvatlan emberi akaratnak mekkora megnyalvánulása és milyen talán egész embereknek kellene lenni azon egyéneknek, akik a védelmi csoportba sorozásuk után a műszaki segéd-munkákat továbbra is megelégedésre elvégzik.

Az 52. §. szövegének értelmében a védelmi csoportnál a magánvizsga megmarad. A magánvizsgák beszüntetését már évtizedek óta kérte az erdészeti segéd-személyzet, ami a mai napig sem lett beszüntetve, sőt az 52. §. ezen visszás állapotnak újból további életet biztosít. A helyzet ugyan változott némileg ezen szempontból, a műszaki és védelmi csoport elkülönítésével, azonban a változott helyzettel sem teszi indokolttá a kétlaki állapot (erdő- és vadőri iskola és magánvizsga) fenttartását a védelmi csoportnál sem. Vagy állíttassék föl annyi erdő- és vadőri iskola, amennyi a védelmi szemlélszükségletet fedezni tudja, mely esetben a magánvizsga feleslegessé válik, vagy a jelenlegi erdő- és vadőri iskolák szüntessék be működésüket, amely esetben csak magánvizsga lenne. Tovább nem maradna tovább az eddig kevés oly sok oklóbát okozott kétlaki állapot s örökre kiküszöbölhető lenne a surlódási felület.

Az 53. paragrafus szövege teljesen nyitva hagyja az ajtót, hogy az egyik fokozat a másik fokozat területében, jogaiban öles eszmákkal gázolhasson. Az 53. §. ezen szabadossága az egyes fokozatokra mélyen sérelmes és a mindenkori szolgálat teljesítés tökéletes menetére hátrányos. Az 53. §. szövegének következménye a gyakorlati életben tisztán látható és a legnagyobb aggályokra ad okot. A belőle sarjadzó, szolgálatot érintő hibák nem lennének elkerülhetők, minden egyes személyi változás esetén, ami az adott körülmények közt gyakori lenne, megisméltódnának. Ha tehát a paragrafus szövegének gyakorlati keresztülvitele a szolgálatra hátrányos, nagyon meggondolandó, a szövegnek a törvényben való meghagyása. A jelenlegi szöveget egy átmeneti szöveg helyettesíthetné, ami kötelezze az átminősített műszaki csoport tagjait, hogy átmenetileg, amíg a védelmi személyzet kellő számban rendelkezésre nem lesz, a védelmi szolgálatot is ellátni köteles. Általános óhaj, hogy az átmenetet kivéve, egyik fokozatban se legyen magasabb szakminősítéssel bíró egyén alkalmazható. Minden rangú végzett maradjon a saját fokozatában s teljesítsen fokozatának megfelelő szolgálatot. Ennek leszügezésével és kérésével a jelen segéd-személyzet nem annyira önmagának, inkább az utána következő generációknak tartozik.

A 62. §. szövege a cím használatát tárgyalja. A § első bekezdése szerint (a többi ott említettek kivül) a főerdész és erdész címet csak okleveles erdőmérnök viselheti. A második bekezdés szerint az 51. §-ban előírt szakminősítéssel rendelkezők az alerdézi címet jogosultak használni. Megérti az erdészeti segéd-személyzet az új erdőtörvény alkotóinak idevonatkozó intencióit, hogy az erdőmérnöki kar nem oly régen viselte a fenti említett címetek ahhoz, hogy azokat a kisebb képzettségű műszaki segéd-személyzet felvehesse. Viszont a segéd-személyzet véleménye szerint, mert hosszú időkre szóló törvény tervezéséről van szó, a távlat elégséges ahhoz, hogy a cím felvétele esetén az erdőmérnöki kar tekintélyen a legesekélvebb sérelem sem esnék. Az erdőmérnöki cím tudata ma már annyira beszűrődött a köztudatba, hogy a nagyközönség egész biztosan nem téveszti össze az erdőmérnököt az erdészszel. Mivel más akadályát az erdész cím jogosult viselhetésének elgondolni nem tudjuk, szeretünk a cím használata engedélyezhető lenne azzal, hogy annak idején, amikor arra az idő elérkezettnek mutatkozik, a főerdézi cím is adományozható lesz.

Nem volna méltányos, nem volna igazságos sem a törvénytervezet említett paragrafusainak az eredeti szerint való rögzítése, ami több mint bizonyos, elkerülhetetlen reakciót vonna maga után. A segéd-személyzet Mesiásként várta azt az időt, amikor rajta segítve lesz. Ha érthetetlen okból az ellenkezője következne be, ha ez a kar most is csalódnék oly hosszú várakozás és oly sok ígéret után, lehetne-e töle tökéletes munkát továbbra is elvárni? A felelet csak az lehet, aligha. A kar tagjai csalódás esetén élő halottak lennének. Élnének, mert élve nem bujhatnának a föld alá, mozognának, dolgoznának, mert mozogni és dolgozni kell, de az az élet már nem élet, ami már csak kényszerből van s ilyen lelki állapotban a munka, amit végzünk is, csak olyan, belső tartalom és valódi érték nélkül való.

Egy gyakorlati erdőőr.

Minden kartárs tudatában kell, hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

Néhány szelíd szó a kegydíjról

Kegydíj. Már maga ez a szó, ez a meghatározás, ez a fogalom is azt jelenti, hogy különös, kivételes, kegyként ad valaki valamit önként, azért, hogy méltánylást érdemlő eseményekért — némi elismerést osszon ki, annak, aki erre rászolgált, vagy aki ezért már megszolgált, például sok évi hűséges és becsületes szolgálatai elismeréseképpen.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium közalapítványa, a vallásalapok, a primácia és a püspöki uradalomnak adnak hűséggel kiszolgált alkalmazottaiknak kegydíjat. Van is erre nézve egy régi, igen régi, amint mondani szokás, a régi jóvilágból itt felejtett, rendelet, amely ezen kegydíjak adományozását szabályozza. Ez a rendelet a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 174.064/1922. X. számú rendelete, amelyben a kegydíj évi alapösszege 8 mm. búzában van megállapítva s a legtöbb esetben ennek 50%-a, illetve 60%-a, azaz évi 6 mm. búza tőzsdei középára lesz folyósítva az egyes kegydíjazottaknak. Mai készpénzértékre átszámítva a legjobb esetben napi 30 fillért tesz ki s azt igazán nem kell bővebben kifejteni, hogy ebből ma egy embernek még egy-magában sem lehet megélni. Hogy ez mennyire így van, annak illusztrálására szolgáljon a hozzánk beküldött alábbi levél:

Nagyságos

Ügyvezető Elnök úrnak

Miskolc.

Itt küldök egy névlajstromot kegydíjazott rab magyar erdőaltisztekről és özvegyekről, akik a veszprémi püspökség uradalmaiban 30—40 évi hűséges szolgálatuk után megrokknva lettek kegydíjazva 3—4—5—6 q búza váltásági árával egy évre. Névszerint:

Horváth István: szolgált 45 évet, kegydíjat nem kap, község koldusa, lakik: Csehiben, Zalamegye.

Id. Vajai Ignác: szolgált 40 évet, kegydíja 52 P egy évre, lakása: Sümeg, Zalamegye.

Vajai János: szolgált 43 évet, lakik: Sümegen, Zalamegye, kegydíja 278 P egyévre, bíróság ítélte neki.

Németh József: szolgált 30 évet, kegydíja 180 P egy évre.

Özvegyek:

Kovács Mihályné: Sümeg, Zalamegye.

Linter Lajosné: Sümeg, Zalamegye.

Dörnyei Györgyné: Sümeg, Zalamegye.

Noszlopi Pálné: Némethbánya, Veszprémmegye.

Nemzsur Jenőné: Veszprém.

Schmidt Gáspárné: Füred, Zalamegye.

Ezen özvegyek férjei körülbelül 30—40 évi szolgálati időt töltötték a fent nevezett uradalomnak négy erdőgondnokságában, körülbelül ezekhez hasonlóan 30 éhező erdőaltiszti és özvegy, béna gyermekekkel várják a rabságból felszabadulásukat és nyugdíjuk folyósítását.

Nagyságos Elnök úr elé tárom ezen siralmas helyzetünket, a 30 éhező kegydíjazott család között vannak világtalanok, évek óta ágyban fekvő súlyos betegek, gondozó nélkül, akik a végelgyengülésben a község legszegényebb napszámosainál egy kis szoba sarkában meghúzódva, orvos nélkül, magukra hagyva élnek.

Kérem szépen, mit is esináljanak a 3—4 q évi búza váltásági árával, ebből sem lakkbért, sem tejet, sem kenyert, sem tüzelőt, sem orvost nem fizethetünk. A szenvedők fent nevezett ügyeit Nagyságos Elnök urunk minél előbb vigye jószívű törvényhozó főuraink elé.

Kérjük szépen nyugdíjunk soronkívüli folyósítását és **mentsenek meg bennünket**, magyar erdők hűséges rab-szolgáit **az éhen halástól**.

Kérésem ismétlésével maradok Nagyságos Elnök urunknak alázatos szolgálója:

Pápa, 1930 január hó 21.

Németh József,

kegydíjazott erdőőr,

a veszprémi püspökségtől.

Ehhez a levélhez igazán nem kell már kommentár. Nem tudjuk elhinni, hogy ezen adatok birtokában ne esnének gondolkozóba illetékes helyen az intézkedésre hivatottak. Nem tartjuk lehetségesnek, hogy egy ilyen avult s a mai helyzetnek egyáltalában nem megfelelő miniszteri rendeleten ne lehetne változtatni e szerencsétlenek javára, akiknek nincsen egyéb bűnük, mint az, hogy 40 évi hűséges szolgálat után, ma már talán önmagukkal szemben is teljesen tehetetlen nyomorultak, elaggottak, akik már igazán nem tudnak mást, mint szótlanul éhenhalni.

Hinni és remélni szeretnénk, hogy ebben a kivételesen súlyos esetben, talán mégis lehetséges lesz némi jóindulatú, humánus egyszerűsített eljárással e szerencsétleneknek gyors segítséget nyújtani.

A vadállomány téli etetése és gondozása

Írta: **Orosz Imre**

(Folytatás.)

Általában véve az utak hol és miként való elkészítését a terep alakulata és a vadak által járt helyek határozzák meg. Így pl. az Alföldön az utak a fő és melléknyílásokon, ezeken kívül a fiatalosokon; hegyvidéken főleg a déli, délkeleti és délnyugati lejtőkön, az északi oldalon csak akkor, ha a vadnak — különleges okok miatt — átváltására szolgál. Magától értetődik, hogy fácskásokban etetőtől-etetőig a keresztül-kasul vezető gyalog ösvények a hótól szintén kitararitandók a (kisebb) hókével.

Nagyon ügyelünk arra, hogy az utak úgy legyenek elkészítve, hogy a vadnak módjában legyen nappal is mozogni nagy hidegek idején, erre jók a nyugalmas és sűrű fiatalosok. Ne tévesszük szem elől azt sem, hogy oda, illetve azon föltétlenül ut vezetessék, ahol szél ellen jó védett hely mutatkozik, ilyenek: enyhe völgyek magasabban fekvő kisebb-nagyobb völgykatlanok, sűrű fiatalosok és fenyőerdő pászták, csoportok stb.

Erdészeti szempontból figyelemmel legyünk arra is, hogy magas hó állás idején az olyan fiatalosokat, amelyek a vadlerágásának ki vannak téve azokon keresztül vagy azok mellett az ut és etetők készítését mellőzzük. Sokat szenvednek vadragástól ilyenkor a 3-5 éves kőrös és tölgy fiatalosok.

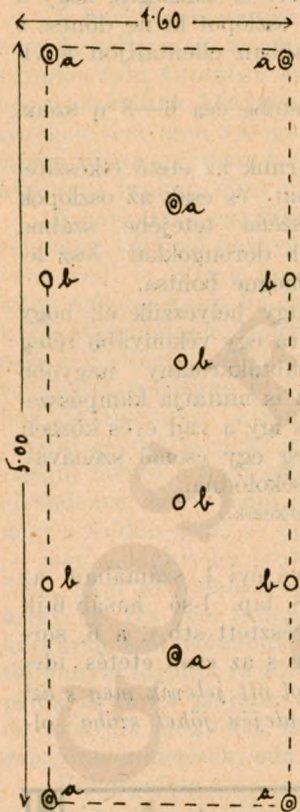
A szomszédos erdőterület határán okvetlenül készítünk utat a hókével főleg akkor, ha annak kisebb terjedelme miatt a vad etetéssel és gondozással esetleg nem törődnek.

Valahányszor nagyobb hó esik az utak mindenkor kitararitandók, illetve elkészítendők.

A vadak etetése már nagyobb gondot okoz, mert jó előre kell gondoskodnunk, azoknak táplálékáról, raktározásáról stb.

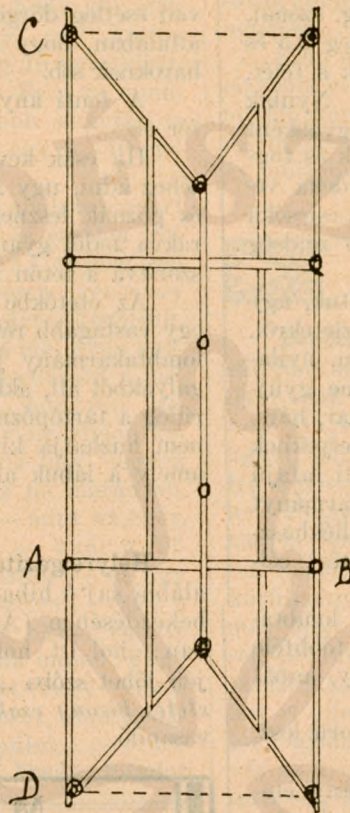
Az elmúlt évek különböző teleiről körülbelül tudjuk már, hogy területünket milyen számban lepik el az egyes vadnemek, tehát azok létszámának figyelembe vé-

Szarvas, dám és öz etető alap, kereszt és hosszmetset rajzai.

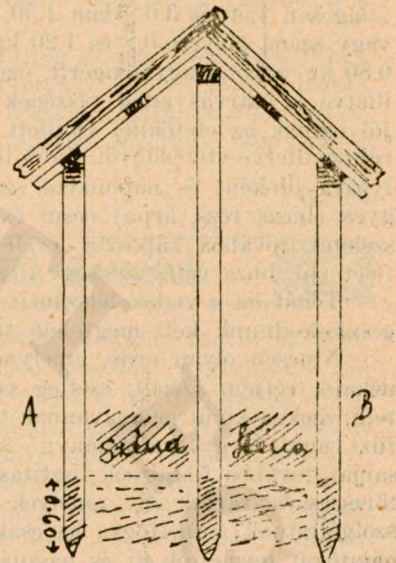

1. Alaprajz.

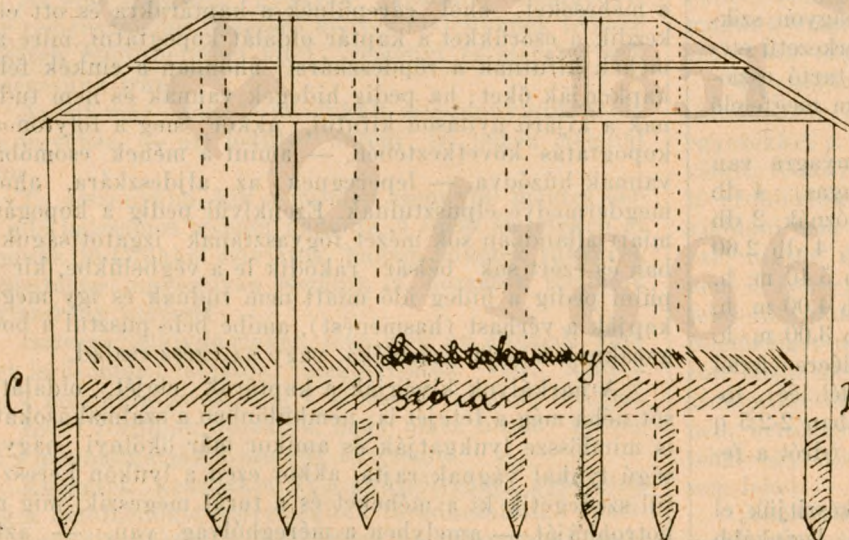
a - a) erősebb póznák
b - b) gyengébb póznák

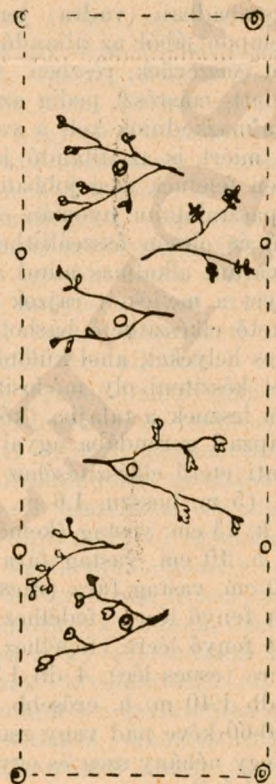
2. Alaprajz felülről nézve a hevederekkel és gerinc léccel.

3. Az etető kereszt metszete. (A - B)

4. Hosszmetset. (C - D)

5. Alaprajz a lombtakarmány galyoknak a póznák körül miként történő elhelyezésére.

Mérce : 2 = 100 (2 cm = 1 méter)

telvényt megállapítjuk az etetők számát és a takarmány mennyiségét is.

A dám és szarvasra számítunk db-ként és naponként átlagosan 1.50 és 3.0 (dám 1.50, szarvas 3.0) kg. szénát, vagy széna helyett 0.8 és 1.20 kg. makkot, esetleg 0.5 és 0.80 kg. zabot, vagy tengerit, öznek a fentieknek a felét, illetve a szarvas adag részének egyharmadát. Nyulak jól laknak az etetőknél (hullott szénából is), egyébként róluk illetve etetésükről alább lesz szó. Fácánok és foglyokra db-ként és naponként számítunk 4—6 deka vegyes (buza, rozs, árpa) ocsut és többször répa, csiesóka szeletet, továbbá káposzta levelet, esetleg egyéb zöldség félét (pl. buza vetés zöldsége).

Tehát ha a vadak létszámát kb. meghatároztuk, úgy gondoskodnunk kell megfelelő takarmány készletekről.

Ninesen olyan erdő, amelynek szélein, utain, nyiladékain, rétejin szénát, esetleg sarjút ne lehetne gyűjteni, ezeken kívül pedig vannak tölgy, kőris, juhar, hárs, fűz vagyis vegyes állományu sarjerdeink, melyeknek sarjai, továbbá fiatalosok tisztításából erdő fenti fafaju törzsecskék, sarjak stb., amelyek kitűnő lombtakarmányt szolgáltatnak; ennél fogva ha csak lehet ezen mellékhasználatokat termeljük ki és használjuk fel vadetetés céljaira.

Ugy a széna, mint a sarju keverve legyen lombtakarmánnyal és lehetőleg ha a lombtakarmány többféle úgy az is, mert minél változatosabb a takarmány, annál jobb és annál jobban élvezik a vadak.

Miután nem tudjuk, hogy a tél milyen szigorú lesz, biztosítani kell mindent amit lehet ideje korán.

A szabadban (vadra) tenyésztett vadállomány etetése szempontjából az állandó jellegű szarvas és őz etetők nem célszerűek, részben az elkészítésük költséges volta miatt, másrészt pedig azért, mert az etetők helyeinek alkalmazkodniuk kell a vadnak téli tartózkodási helyeihez, miért is az állandó jellegű etetők csak vadaskertekben felelnek meg jobban.

Tapasztalataim nyomán egy új rendszerű, mindent kielégítő és olcsón összeállítható szarvas, dám és őz etetőt (egyaránt alkalmas mind a három nemnek) mutatok be, melyet a mellékelt rajzok tüntetnek fel.

Az etető elkészíthető bárhol is, kivéve a nagyon sziklás, köves helyeket, ahol különben hasonló szerkezetű etetőt lehet készíteni oly módosítással, hogy a tartó oszlopok nem lesznek a talajba (kőbe) téve, hanem megfelelő erős alapzati gerendába ágyalva.

A fenti etető elkészítéséhez a következő anyagra van szükség. (5 m. hosszú, 1.6 m. széles, 2 m. magas) 4 db 2.60 m. h. 15 cm. vastag (kemény fa) (rács póznák, 2 db 3.20 m. h. 10 cm. vastag fára (rács póznák), 4 db 2.60 m. h. 10 cm. vastag fára (rács póznák), 4 db 5.40 m. h. fűrészelt fenyő lécre (fedélhez heveder), 2 db 4.00 m. h. fűrészelt fenyő lécre (fedélhez heveder), 1 db 3.00 m. h. fenyőlécre (csucs léce), 4 db 1.30 m. h. fenyőlécre (fedél léce), 4 db 1.40 m. h. erősebb fenyőlécre (fedél léce), továbbá 50-60 kéve nád vagy zsup, ezek hiányában 2-2.5 q szalma, egy néhány szeg és egy pár kg. huzal (drót a fedés leszorításához).

Az etetőket közvetlen a kaszálás előtt készítjük el még pedig oly helyeken, ahol a vadak télen leginkább megfordulnak, illetve tartózkodnak, tehát esendes s a mellett szél- és fagyzugtól védett helyeken.

Ezen helyeket a hótak készítésénél már fel is soroltam.

Ha a hely vízenyős volna, úgy az alapterületre alacsony fabakokat vagy rözsét helyezünk, hogy szénánkból kárba ne vesszen semmi.

Az etető valamennyi oszlopai, illetve póznái 60—50 cm. mélyre süllyesztendők a földbe, laza talajban valamivel esetleg mélyebben is, ez azért is szükséges, hogy a vad esetleg dörgölődés közben az oszlopot ki ne döntse s általában, hogy a tetőzet biztosabban ellentálljon a viharoknak stb.

A fenti anyagból készült etetőbe cca 6—8 q széna fér el.

Ha csak kevés költséget akarunk az etető elkészítéséhez adni, úgy a fedél elmaradhat. és csak az oszlopok és póznák lesznek leverve s a széna tetejébe szalma, rakva fedél gyanánt, mely kisebb dorongokkal lesz leszorítva a tetőn át, hogy a szél megne bontsa.

Az etetőbe a takarmányt úgy helyezzük el, hogy egy vastagabb réteg széna s erre rá egy vékonyabb réteg lombtakarmány jöjjön. Ha a lombtakarmány nagyobb galyakból áll, akkor amint a rajz is mutatja kampósszerűleg a tartópóznára akasztjuk és így a vad evés közben nem huzhatja ki egyszerre esetleg egy esomó szénával, amely a lábuk alá kerülve elposékolódna.

(Polytatása következik.)

Helyreigazítás. Lapunk folyó évi 1. számában az alábbi sajtó hiba esúszott be. A 8. lap 1-ső hasáb 6-ik bekezdésében (A szabadban tenyésztett stb.), a 6. sorban: „hol itt, hol ott jelenik meg s az csak etetés idején jöhet szóba „helyett hol itt-hol ott jelenik meg s az etetés bizony csak magas hóállás idején jöhet szóba“ olvasandó.

M é h é s z e t

A harkályok és a cinkék elleni védekezés

A harkályok és a széncinkék nyáron a rovarok pusztításában nagyon hasznos madarak, de éppen olyan károsak lehetnek télen a méhek pusztításában. Különösen erdős vidékeken, ahol amugy is sok a rovarpusztító madár. Néha a cinkék ősz után egész rajokban lepik el a méheseket, ahol rárepülnek a kaptárakra és ott elkezdik a esőrükkal a kaptár oldalát kopogtatni, mire a méhek kifutnak a röpdeszákára, ahonnan a cinkék felkapkodják őket; ha pedig hidegek vannak és nem tudnak a kijáró nyíláson kifutni, akkor meg a folytonos kopogtatás következtében, — amint a méhek esomóba vannak húzódva, — leperegnek az aljdeszkára, ahol megdermedve elpusztulnak. Ezenkívül pedig a kopogás miatt állandóan sok mézet fogyasztanak izgatottságukban és ezért sok bélsár rakódik le a végbelükbe, kirepülni pedig a hideg idő miatt nem tudnak és így megkapják a vérhast (hasmenést), amibe bele pusztul a bogaraknak 60—80 százaléka, vagy az egész család.

A harkályok kivágják a kaptárak elejét, oldalát, sőt néha még a tetejét is; nemkülönben a szalmakasokat is mindössze lyukgatják és amikor már ökölnyi nagyságú lyukat vágnak rajta, akkor ezen a lyukon keresztül szedegetik ki a méheket és a torát megeszik, míg a potroháját — amelyben a méreghólyag van, — azt eldobják, nehogy megmérgezzék magukat. Természetes, itt is éppen olyan izgatottak lesznek a méhek és sokat fogyasztanak, mint amikor a cinkék kopogtatják a kaptárakat és ezért ez alkalommal is sok mézet fogyasztanak.

Meg kell jegyezni, hogy a zöld harkályok nem csak azt a kaptárt vágják ki, amelyben méhesalád van,

hanem minden olyan üres kaptárt, amelyben már egyszer méhek voltak. Ezért tehát az üres kaptárakat is védeni kell.

A harkályok munkája olyan gyors, hogy aki még nem figyelte meg, az el sem hiszi, hogy egy kettős (dupla) falú kaptáron akkora nyílást vág 10 perc alatt, hogy az öklünk kényelmesen befér rajta. És a fa minőségében sem igen válogat. A legkeményebb akácán is éppen olyan gyorsan és könnyen kivág egy 8–10 cm. átméretű lyukat, mint pl. a fenyőfán.

A harkályok egyébként igen hasznos madarak, mert rengeteg kártevő hernyót pusztítanak el és ezért a törvény védi is őket a pusztítástól. Azonban, sajnos, nekünk méhészeknek, ha csak nem állunk résen, igen nagy károkat csinálnak. Hogy azonban ezen kárt elkerüljük, úgy kell ellenük védekezni, hogy a méhes elé olyan sodronyhálót feszítünk ki ősszel, melynek nyílásain a méhek, ha tisztulási kirepülést tartanak, könnyen keresztül repülhessenek; azonban a harkály ne bírjon keresztül menni a háló szemén. A háló pedig úgy legyen elrendezve, hogy sehol semmiféle nyílás ne maradjon, még a földön sem, — mért a harkály, — mint az egér, — még a legkisebb lyukat is megkeresi, — akár a földön, akár az oldalakon, vagy a felsőrészen — és úgy megy be. Ha nem tudnánk hálót kifeszíteni, vagy a kaptárak szét volnának rakva a kertben, akkor riasztó tölténnyel löjjünk rájuk és majd elszoknak onnan. Vagy pedig gyakran járjunk a kaptárak között, vagy előtte és dobáljuk meg őket, ha látjuk. Egyébként, ahol gyakran jönnek-mennek, oda nem mernek repülni.

Rákospalota.

Ignác Sándor

Kopogtatok

és meg sem várom, hogy szabad-e s már is ajtót nyitok; benézek hozzátok erdőben élő kartársaim asszonyai.

Tudom, hogy a szabad természetben naponta fűrésztött vendégszerető lelkekkel szívesen fogadtok.

Örömhirt hozok ma nektek, gyengének vélt escesemő korát élt szövetségünk ma már deli ifjává fejlődött.

Az élet viharától gyakran fáradtan, esüggedve, már reménytelenül hazatérő kedves férjeiteknek lelkébe öntetek rendíthetetlen hitet, reményt és szeretet szövetségesünk iránt.

Amint már eddig is produkált mindannyiunk jobb-léte ügyében, — azt betübe önteni is nehéz feladat lenne.

Ti, asszonyaim, kik a minden szennytől mentes életet adó balszamos levegőt naponta, s egész életetekben át nemcsak tüdőtökkel szívjátok, hanem lelketek tükrével, szemeitekkel úgyszólván isszátok is, hozzátok fordulok egy szerény kéréssel.

Ismerve lelkivilágtokat, hisz még az eltévedt vándort is örömmel látjátok, megosztjátok vele, amitek van s megmutatjátok neki a kivezető utat az erdőből.

Ezért fordulok hozzátok, hogy bízva bízom bennetek s meghallgatjátok szerény kérésemet.

Vegyétek kezeitekbe Ti a gyűjtőiveket, győzzétek meg a kételkedőket szövetségünk fáradhatatlan, önzetlen munkálkodásáról s léptessétek be valamennyi még nem tag kartársunkat szövetségünkbe.

Áldásos működését nap-nap után érzitek és érezni fogjátok szövetségünknek.

Restelve vallom be, hogy bizony még több mint a fele kartársainknak még nem tagja, hanem csak külső figyelője szövetségünknek.

Ne sajnáljátok a fáradságot, siker és áldás fogja követni minden lépésteget.

Ragadjatok meg minden kedvező alkalmat, buzdítatok férjet, gyermeket, rokont és ismerőst egyaránt a belépésre.

S ha majd egykor ütni fog a megváltás órája, hogy elrabolt erdeinket visszanyerjük, örömujjongva lássák ott élő kartársaink, hogy a csonka hazában összetartva, egybeforrva, vállvetett munkával küzdünk egy szebb és jobb jövőért.

Gajhó

Szerkesztői üzenetek

Breczkó Dezső, Szigetvár. Nekünk, illetve az egyesületünknek, senki sem lehet mostoha gyermeke, s kár ilyet csak gondolni is. Mi teljesen egyforma szeretettel kezeljük és intezzük el, minden egyes egyesületi tagunk ügyét, bárki is az és bármily ügyben fordul is hozzánk. Ha közreműködésünket nem kíséri nyomon a teljes siker, annak oka nem bennünk, illetve ténykedéseinkben, hanem többnyire vagy az illetőben magában, vagy a reá nézve véletlenül kedvezőtlenül alakuló más külső körülményekben keresendő. A hozzánk bejelentett, vagy más uton tudomásunkra jutó állások, illetve üresedések pontos címét ugyanúgy közöljük állást kereső kartársainkkal, mint ahogy állást kereső kar és tagtársainkat is állandóan pontos címmel nyilvántartjuk s alkalom adtán készséggel közöljük is. Sajnos, ma oly kevés az üres, illetve betöltendő állás s ezzel szemben oly igen sok az állástalan kartárs, hogy egy-egy állásra igen-igen sok a jelentkező s így nem is lehet azon esz-dádkozni, illetve megütközni, ha egyesek a mai igen súlyos helyzetben hónapokon, sőt éveken át is állás nélkül maradvá, nyomorogni kénytelenek. Sajnos, ez ma világszerte így van és nemcsak hazánkban az erdészeti pályán, hanem más pályákon is és bizony igen sok ma az állástalanul nyomorgó szakképzett diplomás egyén is. E tekintetben olyan általánosan megnyilvánuló bajjal állunk szemben, melynek egyedüli oka a világháború okozta világgazdasági krízis, melyen mi nem tudunk s magunk erejével változtatni, csak imitt-amott egyes esetekben enyhíteni, ha adódik erre alkalom.

Egyesületünk vezetősége minden lehető elkövet állástalan kar- és tagtársaink érdekében, de természetesen egyesekkel a többiek rovására viszont nem tehetünk kivételt. A mi feladatunk az állástalanokat az állást kínáló erdőbirtokosokkal és viszont összehozni, de ma még ajánlani nem ajánlhatunk senkit, mert mi egyesületünk ezer tagját, illetve az egyes kartársakat személy szerint nem is ismerjük s így nem is tudva azt, kiben milyen jeles tulajdonságok vagy képességek vannak, senkiért felelősséget nem vállalhatunk s így a jelentkező pályázók közül az alkalmazandónak kiválasztását, az állást kínáló, illetve adóra kell bízunk s e tekintetben senkit nem befolyásolhatunk. Az esetleges sikertelenségekért tehát egyesületünket szemrehányással illetni senkinek sem lehet.

Amiről levelében ír, az ma már nem aktuális és így levele ma már nem közérdekű s így annak közlésétől eltekintettünk. Ugyanis a törvényjavaslat igen részletesen tárgyaltatott a választmány és a tizes bizottság által s így az egyesületünk által bemutatott javaslat a közkívánatnak mindenben teljesen megfelelő. Azt, hogy a javaslatunkból mi, illetve mennyi fog a törvényben megvalósulni, erre nézve ma még megközelítőleg sem

lehet jóslásokba bocsájtkozni. Mi sem természetesebb, mint az, hogy egyesületünk vezetősége, élén elnök urunkkal, a nemes gróffal minden lehető elkövet, hogy a kart sujtó nehéz helyzet és az esetleges igazságtalan vagy méltánytalan körülmények orvosoltassanak. Reméljük, hogy az illetékes helyeken tapasztalt jóindulat, az egész karra kedvező és kielégítő megoldást fog hozni, s erről lapunk március havi számában már lesz alkalomunk bővebben beszámolhatni. Egyébként leveléből azt látjuk, hogy lapunk december és január havi számaait vagy egyáltalán nem olvasta, vagy csak úgy futólag. Mert ha figyelmesen olvasta volna s az összehasonlítást megteszi, amint kell, akkor nem írta volna azt, amit írt, mert egyesületünk javaslatában mindaz már kezdettől fogva benne volt és van, amit levelében nekünk most megírt. Szív. üdv.

Györki József, Tb. Mint kisegítő állásban levő fél tagdíjat fizet. Tagsági díja m. év július 1-től számítva, ez év január végéig van rendezve.

Szabó József, G. Temetkezési díja ez év március végéig rendezve van. Tagsági díjra 1929. év végéig azonban még 5.50 P hátraléka van.

Berze János, G. Temetkezési díja 1931. február végéig, tagsági díja 1939 január végéig van rendezve.

Holczbauer József, U. Temetkezési díja 1930 augusztus végéig, tagdíja pedig június végéig van rendezve.

Tóth István Csörötnek. Lapját mindenkor a megadott címre küldtük, az csakis postán kallódhatott el. 1929. évre 7 P tagdíjhátraléka van. Amennyiben megírja, hogy melyik lapokat kívánja, úgy azokat pótlólag szívesen megküldjük.

Horváth István, Beled. Lapelőfizetése február végével jár le. Belépési nyilatkozata nem érkezett be, kérjük azt pótlólag beküldeni.

Haracsi István H. Az eddigi befizetéseiből az 1930. évre 1.50 P lett elszámolva.

Vitéz Sudár P. Befizetését kívánsága szerint számoltuk el. Kérjük azonban, hogy b. neje egészségi állapotát és leánykori nevét pótlólag jelentse be.

Grandtner Árpád. Kérjük, hogy édes anyja egészségi igazolványát pótlólag küldje be. Június végéig számítva temetkezési célra még 2.50 P szükséges.

P. J. Budafok. Tagsági díja a most beküldött öszszeggel 1930. év végéig rendezve van. Temetkezési s. a. tagjai sorába felvesszük, kérjük azonban, hogy ezt megelőzőleg jelenlegi egészségi állapotáról két egyesületi tag vagy orvos által igazolt bizonyítványt küldjön be. Temetkezési célra 1 pengő beiratási díjat és 1930. év végéig számítva 6 pengő tem. díjat kell küldenie.

Németh L. Köveskut. Tagok sorába még 1929. január 1-én vettük fel.

Niszler József. Tagdíja 1930 december végéig, temetkezési díja pedig 1931 március végéig van rendezve.

Kovács A. cs. Kérjük, hogy kérését a törvénytervezetnek képviselőházi tárgyalása előtt ismételve meg, ezidőszent még nem időszerű. Az időpont lapunkban közölve lesz.

Praveczy J. R. Temetkezési díja 1930. május, tagsági díja pedig december végéig van rendezve.

Kiss István, Gyulaj. 1929. évre 3 P hátraléka van.

Kántor Benedek, A. Tagsági díja 1929. év végéig, temetkezési díja úgy Ön mint b. neje részére 1930 március végéig van rendezve. Egyebekben lapunk első oldalán levő „Tudnivalók“ az irányadók.

Szekerés Károly, M. Tagsági díja 1929. év végéig, temetkezési díja 1930. február végéig van rendezve.

HIRDETÉSEK

27 éves, r. kath. vallású, nőtlen, kitünően szakvizsgázott erdőőr azonnali belépésre állást keres. Címe: ifj. Harkai József, Nemesszalók. Veszprém vm.

Erdőőri szakiskola 2 éves tanfolyamát végzett és 14 éves gyakorlattal rendelkező, 32 éves, kis családú, erélyes magatartású egyén keres alkalmazást bármikori betöltésre, semmiféle szenvedélye nincs. „Szerényigényű“ jellegével a kiadó továbbít.

Eladom 4 éves, sárgaszőrű szép gyönyörű magyarvizslát (szuka) magassága 66, hossza 105 cm.; ára 200 P, vagy ennek ellenében jókarban lévő 1 darab sőréses vagy golyós vadászfegyver. Cím: Horváth István erdőőr, Beled. Sopron vm.

Szakvizsgázott 45 éves, nős, családos, r. kath. vallású erdőőr, 19 évi szolgálattal, jó bizonyítványokkal, a jobb megélhetés végett állást keres. Cím a kiadóhivatalnál megtudható.

Hazai és slavoniai tölgy-makk, az összes lombfa és fenyőmagvak és csemeték kaphatók

KEINER REZSŐ

ny. m. kir. erdőmérnök,
erdei mag-, csemete-termelő és fatermelőnél

BUDAPEST I. Fery Oszkár-u. 34.

Sürgőny cím: Keinermag Budapest. Telefon: Ant. 556—41.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Miöennemü rönklát vásárolok

Fegyverjavításokat, agyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcsöszereleéseket, belövéseket, kerékpárok, varrógépek, író- és számozógépek, motorkerékpárok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

MISKOLC, Szemere-utca 6.

(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskeresőlet és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő“ munkatársa megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M. E. V. M. E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés. másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Nyomatott ifj. Ludvig István könyvnyomdájában Miskolcon, Hunyadi-utca 13. — Telefon 882.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1'50 pengő. Egyes szám ára 6 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap

Szerkeszti:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSz ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb) „Az Erdő” szerkesztőségéhez Miskolc, Deák-tér 1. szám, földszint 1. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P

Horthy Miklós!

(Kormányzása 10 éves évfordulójának ünnepére)

Ez évi március hó 10-én volt 10 éve, az utcákon mindenfelé láthatóvá vált egy hatalmas plakát, a plakátan egy nagy kormánykerék s egy hatalmas, izmos kar erős marokkal fogta a kereket, a kormányt.

Az általános felfordulás és fejetlenség után mily impozánsan, megnyugtatóan hatott ez a kormánykeréken fekvő vasmarok és izmos atlétakar.

Az emberek önkéntelenül is megállottak utcahosszant e plakátok előtt és mintegy hangtalan vezényszóra, megkönnyebbülten lélekzett felmindenki.

S azután egyre-másra jöttek a hírek. Szegeden megalakult az ellenforradalmi kormány; a románok kivonultak, jön, nem, már itt is van a nemzeti hadsereg, vége a kommunista gazfickók garázdálkodásának. — Buda felől, a Margit-hidon át, napbarnította arcú, jókedvű magyar fiúk vonultak be Pestre s a felvonulásnak se vége, se hossza, egyre jöttek, mind többen és többen, büszkén ficánkoló gyönyörű hátsolvaikon, délceg tisztjeikkel élükön, jöttek, egyre jöttek a magyar fiúk, a nemzeti haderő, a Horthy Miklós katonái. S egyszer csak fülsiketítően felharsant az utca népe ajkán ütemesen, szakadatlanul, mint a mennydörgés:

Éljen Horthy! Éljen Horthy! Éljen Horthy! — a végtelenségig.

Mindez tíz év előtt történt, — s ma is úgy él emlékünkből, mintha csak tegnap történt volna. — Igéret volt! Egy letiport nemzet, egy kifosztott ország, egy nyomorgó nép ígérete. Igérete egy szebb, egy jobb, egy boldogabb jövőnek, tele hittel, tele

reménnyel, hogy most — most jön az a jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán.

És jött egy nélkülözésekkel, hareccal, küzdelmekkel, fájdalomakkal, bánattal, szenvedésekkel teli tíz év, melynek minden reménysége egyedül „Ő” volt, *vitész nagybányái Horthy Miklós, a kormányzó ur Ő Főméltósága.* Benne testesült meg a magyar erő, a magyar vitézség, a magyar akarat, a magyar kitartás, a bizalom, a hit, „*Magyarország nem volt, de lesz.*”

Nélküle talán végkép elmerült, elveszett volna a haza, a nemzet, az egész magyar nép, az ő bölcsessége, az ő hajthatatlan akaratereje, az ő sziklaszilárd kitartása, az ő igaz magyarsága sugárzott szíjjel szerte e csonka hazában s adott erőt a sok szenvedés, nélkülözés közepette ahhoz a keservesen nehéz munkához, hogy a magyar újra talpraállva, büszkén nézhessen ellenségeivel farkasszemet.

Prohászka Ottokár mondotta halála előtti utolsó szent beszédében: „Vannak, akik többre születtek, mint szerelemre, kikkel szemben különös és egészen magas követeléseket támaszt az Ur, kikben megvan a legmagasabb alázat s a legmélyebb előkelőség, a Jézus lelke, fénye. A mindenek felett való érték: az akarat. Ennek egyenes következése, helytállani a végsőkig, kitartani azon a helyen, ahová az isteni gondviselés állított. Mert nem csak rozsdá van a világon, hanem vas is, akaratunk acélgerendái, melyeken kell, hogy biztosan járjunk.”

Arany szavak, arany igazság s ha valakire ille- nek, úgy elsősorban és mindenek előtt illenek Ő reá, *Horthy Miklósrá.* Ő az, aki elhívott egy bukófélben lévő nép felemelésére. Ő az, akivel szemben az Ur különös és magas követeléseket támasztott: a két-

ségbeesés örvényének szélén álló nemzete hitének visszaadását, ő az, kiben megvan a legmagasabb alázat s a legmélyebb előkelőség, a Jézus lelkefénye, — a szeretet, — fájának, népének, nemzetének mindhalálig való szeretete. Ő az, kiben megvan a mindennek felett való érték: az akarat, Nagymagyarország feltámasztásának akarata.

Ő az, aki helytállott és helyt áll mindenkoron és minden viszontagságon keresztül is a végsőig, aki ki fog tartani azon a helyen, ahová Őt az isteni gondviselés állította. Ez a mi szerencsénk, ez a mi erőnk. Ebből kell fakadjon szebb és jobb jövőnk. Ebben szabad és kell hinnünk. Ez kell, hogy erőt adjon ahhoz a súlyos küzdelemhez, amely a mi igazunkat győzelemre viszi.

A mi nemzeti akaratunk acélgerendáin az „ő” bölcs vezérletével biztosan kell járnunk és nemzeti nagyságunk vas-igazságait nem homályosíthatja el ellenségeink rozsdá-ármánya.

„Meg kell hajtánunk fejünket” — tanítja Prohászka s mi meghajtva fejünket, alázattal, térdre hullva kérjük a magyarok Istenét, óvja Őt, tartsa meg Őt az emberi kor legvégső határáig, hallgassa meg imánkat s adja vissza nekünk régi szép hazánkat — teljes nagyságában, régi dicsőségünk ragyogó fényében.

Ő Főméltóságot, nagybányai vitéz *Horthy Miklóst*, a mi szeretett kormányzónkat

Isten sokáig éltesse!

N. R.

Március 15-ére

Akkor — egykor — régen

A multak fellobogó szövétnekének fénye elhalványítja a ma szomoru magyar márciusának tavaszi ragyogását és az örök életű, lángoló lelkű, az egész nemzet fölötté. Költő hangja vibrál a könnyektől terhelt levegőben. Talpra magyar!

Akkor — egykor — régen, a porba tiport, emberi méltóságában megalázott, agyon kinezott, halálra ítélt emberek ezrei és ezreinek remegő keze fonódott össze egy akarásban, s a megalázásoktól acéllá vált akaratával vivta ki szabadságát.

Emlékezzünk... Akkor — egykor — régen... Sónakok szakadnak lelkünkkel fel az ég felé és a magyar gyász maró könnyei peregnék, peregnék végig arcukon, le az ut porába és sártengerré növelik szétmárcangolt országunkat, ahol egymás torkát szorongató gyűlölködéssel hiába is várjuk a feltámadást! Pedig a vért ontó, betegen, megrokkantán, bénán haza került magyar már elfelejtette, hogy milyen szörnyű áldozatot hozott, mikor vérevel áztatta át, testével tette termékenyebbé idegen országok földjét: az elernyedő tagokban új erő lüktet már és a forró magyar vér már ott kering az erekben. Már legyőzte magában a rettenetes kórt, melyet idegen kezek oltottak bele és lerázta magáról a fásultság kódét, de az idegek szálai között még ott bujkálnak a vérben, sárban, fogságban, éhezve, rongyosan átkinlódott évek. A halál szorongató karjaiból haza került, szomoru férfiak és az otthon puha meleg fészkéből durván az élet küzdőtérre dobott özvegyek, árvák emberfeletti kenyérharcukban bár igen kicsi mértékben, de érzik, hogy joguk van ettől az országtól — melyért ők mindent,

mindent oda adtak és amelyért ha kell, ha majd üt a nagy óra, ismét tanubizonyságot tesznek hazájuk áldozatos szeretetéről, — megbeesülést, megértést, igájuk könnyítését várni...

És várnak, várnak, s mikor minden nap újabb esalódást hoz, a fájdalmas keserűség önti el szívüket, lelküket...

A márciusi szellő rab magyarok imádságát hozta el ma hozzánk a Kriván, a Hargita, a Vaskapu felől, bizakodó, könnyes, várakozó meleg pillantásaik simogatják, hívják a lelkünk és várnak, várnak. Nekik nem szabad bennünk csalódnia...

A nagy magyar ideál ma csak egy lehet — összefo-raztani széttördelt országunkat, ha kell a vérünkkel. Visszaszerezni a zugó erdőit, melyeket magyar erdészek szeretete, munkája neveltek apró csemetékből; a bányáit, melyeket magyar bányászok csákánya verejtékkel nyitott az ezeréves Haza mélyében és vissza kell szerezni minden kicsi hantot, mely kedveseink álmaikat őrzi.

Hogy ezt a szent ideált elérhessük a gyűlölködés, a megnevelés hatalmas falainak kell leomlani, amelyek társadalmunk egységét bontják meg. Nekünk mindnyájunknak azon kell munkálnunk, hogy e válaszfalak mielőbb ledőljenek, ki kell tépnünk a lelkünkkel minden gyűlölséget, melyet a meg nem értés szült, meg kell bocsátanunk egymásnak minden megbántást. Oda kell állani a hatalmasnak a gyöngék, a porba tipartak mellé. Az éhezők kínján enyhítve, a szenvedők könnyét letörölve, az elesetteket felemelve, egymást biztatva erősítve a faji szeretet mindent leyöző melegségével hinni és várni, míg el jön, mint akkor — egykor — régen eljött a magyar Megváltó és lángba borítja vérünket szózatával: — Talpra Magyar!

— *Lisolett* —

Március 15.

A magyar szabadság ez örökké feledhetetlen szent napján amerre csak szem ellát, derűs mosolylyal tekint reánk vidám szemével a tavasz.

Minden fakadó rügy, minden virág, minden fűszál, a madársereg víg éneke, a természet ezernyi variációja hirdeti mindenkinél világosabban, mindenkinél érthetőbben a Mindenható alkotásának ki-mondhatatlan bölcsességét.

Elfeledve ilyenkor tavasszal az elmúlásra szörnyen emlékeztető őszt, a kietlen, rideg, szóntalan telet, örömteli lélekkel tekintünk az újraébredésnek, a gyönyörű tavasznak elébe.

A szabadba kerülő gyermek hatványozott játsszókedvvel, a felnőtt felfokozott és tettekhez kész munkakedvvel, az aggastyán pedig az újraébredés, a feltámadás magasztos érzésével eltelve fűrésztli lelkét ilyenkor az éltető tavaszi napsugár aranytengerében.

Mindannyiunk lelkében azonban ilyenkor is és mindig, immár 12 éve, ott időzik egy másik dermesztő tél: „*Trianon*”.

Legyünk ébren, míg e gyászos palota nevét megcsönkítésünk jelzőjéül viselni kénytelenek vagyunk, meg ne szünjön magyar emberben egy pillanatra sem a gyűlölet lángja égni hitvány ellenségeink iránt.

Szól ez különösen nekünk, erdővel foglalkozóknak, hiszen bennünket raboltak meg ők legjobban,

mert erdeinknek több mint 85%-át bitorolják jogtalanul.

Az elszakított területen ott maradt ugyan kartársaink nagyrésze, — de nem azért, mintha megalkudtak volna a helyzettel, — hanem azért, mert testük, lelkiük elválaszthatatlanul összeforrt az erdővel s lehetetlen volt számukra az attól való válás.

Csak azért maradtak ok ott, hogy addig is míg út a felszabadulás órája, vedjek, óvjak minden veszélytől, a tolvak teineto erővel, lelket gyonyorkodtató, joletet elmozdító hatalmas erdeinket.

Liptomegyeből kaptam kartársamtól levelet, melyből orommel olvasom, hogy nemcsak mi, hanem ők is, az ottmaradottak, mennyire epedve várják a felszabadulás óráját.

Kérdi tolem a levélben többek között, hogy meddig tarthat e szomorú rabság számukra.

Erre válaszképen idezni rogom, kedves kartársam, Madách Imre halhatatlan írónk legszebb alkotásának, „Az ember tragediájá”-nak utolsó, de legfensegesebb szavait: Ember, kuzdve küzdj és bizva bízzal!

Lelkem remeg az örömtől, midőn lipitói kartársam levelet tovább olvasom, hogy az ottani tót atyati serdülő fiának, mint mézzel folyó Kánaánról, mint az igeret földjéről beszél szeretett Hazánkrai és a Nagyalföldről.

Beszéd közben mutatja ilyenkor az áhítattal hallgató fiának a polcon penészedő, házilag szót, vastag üres zsákokat; ezekben hozták haza még nem is olyan nagyon régen a nyár végén a Nagyalföldről az életet, a klebanak (kenyérnek) való lisztet és gabonát.

Mily könnyű szerrel tudhatta akkor minden ép-kéz-láb ember beszerezni az évi kenyeret az Alföldön aratással, — akkor, amikor az utolsó tutajt is leszállította már a Vágon, a Dunán.

Boldogok és megelégedettek voltunk akkor, — mondja fiának, — ma szenvedés az életünk, — nem lehet, hogy ez így még sokáig tarthasson s ha késnek még szeretett magyarjaink a felszabadításunkkal, — úgy magunknak kell leráznunk e ránk erőszakolt cseh jarmot, hogy egybe törve újra együtt élhessünk a magyar nemzettel, melynek szabadságáért már oly sokszor és oly sokat kellett küzdenie.

Eddig a levél.

Örömmel nyújtjuk jobbkat felétek, elszakított testvéreink s a Mindenhatóba vetett rendíthetetlen bizalommal reméljük és hisszük, hogy rabságotok tizenkét éve után mar nemsokára a felszabadulás tizenkettedik órája is ütni fog.

A gyűlölet hatalmas tüzeiben fogjuk elégetni még az emléket is annak a párisi külvárosban lévő gyászos palotának, „Trianon”-nak, melyből ellenségeink annyi keserű csapást zúdítottak reánk.

S ha majd elhangzanak újra, mint ma 82 éve Petőfi ajkairól elhangzott legszebb versnek első szavai, hogy: „Talpra magyar”, akkor kivétel nélkül rohanni fogunk, hogy visszaszerezzük 1000 év előtt Árpád apánk által elfoglalt erdőkoszorúta szép Nagymagyarországot.

Ez lesz majd a mi újraébredésünk, a mi feltámadásunk, a mi igazi és örökké tartó legszebb tavaszunk, melyet aztán örömmel fogunk ünnepelni, míg a világ világ s egyetlen magyar lesz e földön!

Gavra Alajos.

A vadállomány téli etetése és gondozása

Írta: Orosz Imre

(Folytatása és vége)

A szóban forgó etető előnyei a következők:

1. Igen egyszerűségénél fogva elkészítése alig kerül valamibe és házilag is elkészíthető.
2. Könnyen szétszedhető és újból felhasználható.
3. A tartó oszlopok és póznák, amelyek a fedelet tartják, egyszerűsége miatt és képeznek és a szénának az etetőből való kidőlését megakadályozzák.
4. A lombtakarmánynak a szénával való együttes etetése biztosabb és a lombtakarmányt (galyat, ágat), mint kamptót a póznákra akaszthatjuk és ezzel elkerüljük azt, hogy a vad a lombbal együtt egy csomó szénát is kihuzzon és kárba vesszen.
5. Előnye még az is, hogy az ilyen etetőktől a vad nem riad vissza, ellenben a deszkából és rendes fedéllel (eserép tsb.) készített etetőket a vadon tenyésztett vad kerüli.

A vad létszámához képest lehet kisebb és több etetőt is készíteni, hogy a vadak így elosztva megfelelően elhelyezkedhessenek mellette.

Tekintettel pedig arra, hogy a vad válogatós lévén és inkább ön maga szereti táplálékát felkeresni, nem kell attól félnünk, hogy a ki nem porciózott, de szabadon álló etető takarmánya gyorsan elfogy, mert a szabadban tenyésztett vad azokra esakis akkor fog nyulni, ha már igen rá lesz szorulva, tehát nagy hó és hideg idején.

Az etetőnek déli széléhez a szemes takarmány részére nyárfából (vagy amilyen fával rendelkezünk, két deszkának V alakúra való összeszőzése is megfelelő) készült 3—4 méteres vályut is helyezünk, amely oly magas állványon legyen jól megerősítve, hogy a vályu felső széle a 80 cm-t meg ne haladja. Ezen vályukat, ha nyári itatásra nincs szükség, úgy eltesszük télre.

A hókével készített utak az etetők mellett haladjanak el és azok mindegyikével jól összelegyenek kötve.

Magától értetődő dolog, hogy a havat, ha szél az etető oldalát befújta, továbbá nagyobb térségben az etető körül is eltakarítsuk.

Ha jó a szálas és lombtakarmányunk nincs szükség arra, hogy abrakos takarmányt is (zab, tengeri, makk) mindennap adjunk, legfeljebb hetenkint 2—3-szor.

Az abrakot természetesen kora délután tesszük ki, de csak akkor, ha az etető a vadak által már járt.

Ha oly gyenge volt a tél, hogy az etetőből a takarmány csak részben, vagy egyáltalában nem fogyott el, úgy azt tavasszal, ha a takarmánynak jó ára van eladjuk, ha nem érdemes eladni, úgy a következő évre még megtarthatjuk, de akkor, hogy az egerek tönkre ne tegyék, 50 cm. széles és 40 cm. mély meredek falú árkot ásunk az etető körül, amit tavasz végén teljesítünk.

A nyul is ellátogat az etetőkhöz nagy hóban, de sokkal becsesebb eseméjéje a zöltség féle, t. i. a vetés, rügy és marhakáposzta.

Hacsak lehet és ha van helyünk, természetünk mélyebben fekvő, üde talajon marha káposztát, ami nemcsak a nyulaknak, de még az özeknek is nagyszerű téli zöldeleméjét szolgáltat.

A hótak mellett, ott ahol előfordul, döntünk kecskefűz és nyárfát, elnyomott tölgy, bükk, kőris, juhar és hársfát melyeknek rügyeit úgy a szarvas, döm, őz és nyul egyaránt kedveli.

Legyen gondunk arra is —, mert ez is a vadgondozáshoz tartozik —, hogy télen át figyeljük meg vadjainkat és ami nem életre való (beteg, sánta, kores) azt ejt-

sük el, nehogy az valami ragályos betegséget okozva a többit is veszélyeztesse.

A vadon tenyésztett fácányok etetéséről szintén gondoskodunk megfelelő számú etetőkről (félfedelű közismert etetők), amelyeket cserjésekben és fiatalosokban állítjuk fel. Itt szükségesnek tartom megjegyezni, hogy igen nyílt helyre az etetőt ne tegyük, mert a fácányok idegenkednek oda menni, de a ragadozó madarak részére is megkönnyítjük a fácányokra történő lecsapást.

A fácányetetőkhöz a hókével (ahol keskeny a hely és a gyalog ösvényeken, egy lófogattal) szintén ut készítenőd és egymással összeköttendő.

A fácányoknak az etetőre való bevezetése az utakon elszórt polyvával kevert gabona ocsuval történik.

Az etetőkön a magnak elszórása korán reggel történik. A táplálék lehet gabona ocsu, köles, cirok, napraforgó mag, továbbá répa és csicsóka szelet.

A foglyokat kóbor természetüknél fogva nehezebb etetni, igen rossz zord időben erdők szélén (ha az gazos), cserjésekben, bokros legelőkön, nádasok, gyümölcsösök körül és gazos mesgyéken tartózkodik ott, ahol a szélről, hidegtől és ragadozóktól valamennyire védve van.

Tehát a fenti helyeken egészen kis etetőket készítsünk, ami arra a 2—2.5 hónapra ideiglenesen megfelel, e célra pár kéve nád vagy zsup is megfelel. Fontos az, hogy eledelük és egy kis száraz helyük legyen.

Hőfúvásos és szélnek kitett helyekre etető nem való.

A foglyok részére is reggel szórunk hasonló táplálékot, mint a fácányoknál, ha van valami zöltség (káposztalevél stb.) azt is adunk részükre.

Meg kell említenem azt is, hogy nagyobb teleken igen sok kárt okoznak a ragadozók a fácány és fogoly állományokban, ennél fogva gondunk legyen arra, hogy a ragadozók, úgy az emlősök, mint a szárnyasok kellő erélyvel irtassanak.

Nem hagyhatom megemlítés nélkül azt sem, hogy lehetnek oly szigorú telek is, hogy dacára gondos fáradságunknak, mégis alig akad mag a jövőre és ha ezt figyelembe vesszük — ha tehetjük — legjobb, ha egy néhány családot úgy a fácányokból, mint a foglyokból befogunk és kitelve tavasszal kiengedünk, így azután biztosíthatjuk a jövő évi szaporulatot.

Ne feledkezzünk meg végül azokról az apró kedves (cinkék, cinegék, csuszka stb.) kis madarokról sem, amelyek télen át ablakainkat kopogtatják élelem kérésért, mert ezek gyümölcsöseinkben igen fontos és értékes munkát végeznek rovarok evése által és igazán megérdemlik érte azt a kis adag napraforgó, mák, köles és egyéb magocskákat, amit adunk részükre s amellet magányos pusztákon álló házak környékét és a tél mély esendes nappalát szinte vidámmá teszik ide-oda röpködésük és hangos csevegésükkel.

Ezen kismadarak részére is csinálhatunk közönséges deszkából fedéllel ellátott és asztalkaszerű (állványon álló) etetőt ahová a magot kiszórjuk.

Amidőn a Mindenható a világot megteremtette gondoskodott arról is, hogy az oktan állatok tehetet-

Egy hosszabb gyakorlattal rendelkező szakiskolát végzett, nagyvadászban járts erdőőr április 15-ével felvétetik. Pályázni öhajtok kérvényeiket uradalmi erdőhivatal, Réde (Veszprém m.) címre küldjék, ahol bővebb felvilágosítás nyerhető.

Nagyságos Rothermann Rudolf csepregi csemete kertjében eladó 5 éves lucfenyő 10.000 drb, 4 éves lucfenyő 19.000 drb.

lenségein szükség esetén egy magasabb rendű teremtes segítsen, s ez az ember, akinek módjában, de egyszersmind kötelességében is áll tőle telhetőleg segíteni. Ne nézzük tehát ölbe tett kezekkel a fákat is megrepesztő, végtelen hosszú fagyos éjszakákon borzalmas éhhalállal küzdő és a nagyhóban fetregő tehetetlen vadállatainkat, hanem még mielőtt ez bekövetkeznék segítsünk rajtuk amennyire csak tudunk és ha ezt megtettük, a ropogós tüzi kályha mellett a jó meleg szobában boldogan gondolunk a pipa bodorfüstjének illata mellett vadjainkra és nyugodt lelkiismerettel hajtjuk álmra fejünket.

Kik lehetnek alerdészek?

A „Magyarország“ című napilap február 25-iki és március 4-iki számában „Kik lehetnek alerdészek?“ címmel a napi hírek között — nem kis meglepetésünkre — az alábbi két kis közleményt olvashattuk. Mivel mindkét közlemény az új törvényjavaslattal foglalkozik, átvettük és az alábbiakban közöljük azzal, hogy bár úgy a tanítónő, mint a tanár teljes jóhiszeműségéről és jóindulatáról feltétlenül meg vagyunk győződve, mégis rá kell mutatnunk arra, hogy nézetünk szerint nem azon van a hangsúly a dolog lényegét illetően, hogy az átmeneti időszak alatt, a jelenben is még szolgálók s az eddigi rendszer szerint képesítettek közül ki mit végzett, illetve ki milyen előképzettséggel bír ma, hanem azon, hogy ki milyen szaktudással rendelkezik, illetve a szakmában milyen hatáskörrel milyen irányú működést fejt ki, azaz milyen munkakört lát el és hogyan. Ez kell, hogy bírálat tárgyává tétessék és ez alapon kell eldőlnie annak a kérdésnek, hogy ki lehet, illetve legyen erdész? Azaz: mindazoknak, akik ma tényleg erdészeti, műszaki segédszolgálatot teljesítenek, tehát alerdészi, illetve erdészi munkakört látnak el és pedig kellő szaktudással és jól, mindezeknek a birtokos és az illetékes erdőfelügyelő hozzájárulásával, illetve igazolása alapján az erdész cím legalább 12 évi szolgálat után megadható volna, — tekintet nélkül arra, hogy az eddigi rendszer szerint mily előképzettséggel bírnak. Mert — s ez kétségtelen is — az erdőbirtokos és az illetékes erdőfelügyelő ezirányú elbírálásában megvan a kellő garancia arra, hogy az erdész címet érdemeltlenül még átmenetileg se kaphassa meg senki se, viszont az átmeneti időszak alatt az arra érdemes, szolgálatát önállóan, kellő szaktudással jól ellátó erdészt e címtől elűni csak azért, mert képesítése régi rendszer szerű és egyéni (intuitive) szerzett műveltség és sok-sok évi gyakorlati tapasztalás figyelmen kívül hagyása nem volna igazságos.

Kik lehetnek alerdészek? Vannak elfelejtett egyének, kikről nem szól az új erdőtvényjavaslat 51. §-ának egyik pontja sem. Ezek, közöttük több volt tanítványom is, a 6 elemi osztályt és a régi 2 éves erdőőri szakiskolát végzettek. Ezek között sok olyan van, aki a Trianon okozta összeszűkült határok folytán évekilag nem tudott elhelyezkedni. De ezeknek nagy része csak 1920-ban végzett, tehát nincs meg a 12 évi szolgálatuk. Így a 4. pontból is kiesnek. Miért ne kerülhetnének ezek is bele a 2. pont alá tartozókhoz? Hiszen azoknak sincs meg mindenkinek a IV. középiskolája, kik a továbbképzőt végezték! Ha pedig így nem akarják a fentebb említetteket az 51. §. 3. pontja alá tartozók közé

bevenni, miért nem adnak alkalmat nekik arra, hogy a továbbképző anyagáról 1 éven belül vizsgát tessenek nekik! Azt hiszem, hogy igen sokan lennének, kik a vizsgát letennék.

A magánúton vizsgázottak és az erdő- és vadóci iskolát végzők meg azért lennének büntetve, mert nem előbb születtek 12 évvel? Tehetnek-e ők erről? Igazságosnak tartanám nekik is megadni a módot arra, hogy az alerdészi képesítést megszerezhessék. Tehetnének ők is, mondjuk 2 év alatt 2 vizsgát.

Híszén tanítóképző is 4 éves volt, csak pár éve, hogy 5 évfolyamúvá bővítették ki! Azelőtt meg: 35—40 év előtt, 3 sőt 2 évfolyamu volt. De bizony a 2 és 3 évfolyamot és a 4 és 5 évfolyamot végzetek közt nem tetek különbséget. Ugyanaz a cím, fizetés járt nekik is.

Avagy kevesebb-e ma az az erdőmérnök, ki a 3 éves aakdemiát végezte annál, ki a 4 éves főiskolát végzi?

Tisztelettel:
Egy tanítónő.

— **Kik lehetnek alerdészek?** A következő sorokat kaptuk: Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Nagyon kérem, sziveskedjenek b. lapjukban helyet adni a Magyarország február 25-iki számában megjelent „Egy tanítónő: Kik lehetnek alerdészek” című cikkéhez fűzött kommentárjainak. Hazánkban, az integer Magyarországon, négy erdőőri szakiskola volt, mely iskolák jelesen végzett növendékei közül évenként tizenkettőt felvettek a vadászerdői egészes továbbképző tanfolyamra, mely tanfolyam a középfokú erdészeti szakoktatást volt hivatva átmenetileg megoldani. Amikor a nyugati államok mintájára, hazánkban is felállították a középfokú (erdőgazdasági) szakiskolát, azok, akik a vadászerdői továbbképző tanfolyamot elvégezték, egy újabb vizsga árán megszerezhették a középfokú (erdőgazdasági) szakiskolát azok, akik a vadászerdői továbbképző tanfolyamot elvégezték, egy újabb vizsga árán megszerezhették a középfokú (erdőgazdasági) szakvizsgabizonyítványt. Sajnos, az új erdőtervény-tervezetben figyelmen kívül hagyták a fent említett tényeket s egy kategóriába vonták össze a kétéves erdőőri szakiskolát végzeteket a továbbképző tanfolyamot és az erdőgazdasági (középfokú) szakiskolát végzetekkel. A mélyen tisztelt cikkíró még ennél is tovább megy, mert az egyéves erdő- és vadóci iskolát végzeteknek is ugyanazokat a jogokat vindikálja, melyeket a középfokú végzettséggel bíró erdészeknek az új erdőtervény, sajnos, elég szűkmárkuan biztosítani kíván. Azt hiszem, a mélyen tisztelt cikkíró „egy tanítónő” is szerénytelenségnek tartaná kérni a polgári iskolai tanári oklevelet, egyszerűen azzal az indokolással, hogy annak idején, saját hibáján kívül, nem végezhetette el a pedagógiumot. Egy tanár.

Vettük és adjuk az alábbi levelet:

Nagyságos Szerkesztő Ur!

Alulírott tisztelettel kérem, hogy alábbi soraimnak „Az Erdő” következő számában helyet adni méltóztatassék:

51. §. 3. pont.

Bocsánatot kérek, igen tisztelt uraim és kartársaim, én nem kívánok senkit sem megsérteni és a jelen törvénytervet sem kritizálom, inkább csak az igazság lapjára kívánok fordítani.

Azt mindannyian tudjuk, hogy az erdőőri szak-

vizsga megszerzésének nem volt alapfeltétele a IV. középiskola. Azonban a törvénytervezet 51. paragrafusának 3-ik pontja értelmében a négy középiskolát végzett „Kielégítően alkalmas” minősítéssel bíró erdőőr (mert ilyen nagyon sok van) alerdész lesz.

Engedelmet kérek, hihető-e az, hogy egy ilyen minősítéssel bíró jövődöbéli alerdész jobban értse a mesterségét, mint pl. egy hat elemi iskolai előképzettséggel a régi 2 éves tanfolyami szakiskolák valamelyikét kitűnő, vagy általános jó osztályzattal végezte és ugyanott a szakvizsgát kitűnően alkalmas sikerrel állta ki?

Hogy nem hihető, hivatkozom az akkori tanári karra és a vizsgáztató bizottságokra, kik nem az illető négy középiskolai előképzettségére voltak tekintettel, hanem az illető akkori egyéb és szaktudására.

Hasonló a helyzet a jobb szakminősítéssel bíró nem középiskolás magánvizsgás kartársaknál is.

Ezek után alázatos tisztelettel kérem sok kartársam nevében a megértő erdőtest és erdőbirtokos urakat, illetve a törvényelőkészítő és módosító bizottságot, hogy minket, kik hat elemi iskolai előképzettséggel az egykori 2 éves tanfolyamu m. kir. erdőőri szakiskolát kitűnő és jó sikerrel végeztük és azóta értékes műszaki segédszolgálatot végzünk és vezető altiszti állást töltünk be, ne degradáljanak le erdőesősözké azokkal szemben, akik velünk, illetve hasonló erdőőri szakiskolán négy középiskolai előképzettséggel kielégítő bizonyítványokat szereztek.

Iván, 1930 február hó 17-én.

Póczik József,

egykori vadász erdői szakiskolás,
hitb. urad. fővadász.

Az új erdőtervény-javaslat tárgyalása az O. E. E. közgyűlésén

Február hó 22-én tárgyalta az OEE közgyűlése az új erdőtervény-javaslat tervezetét. Ez alkalommal az OEE közel 350 tagja vett részt a közgyűlésen. A közgyűlést Hadik János gróf elnök nyitotta meg, s hosszabb beszédben vázolta, a törvénytervezettel kapcsolatosan, mindazt, amit egy jó és a mai követelményeknek megfelelő új erdőtervénynek magába kell foglalnia. Köszönetet mondott a földművelésügyi miniszternek, hogy módot nyújtott az érdekképviselteknek arra, hogy a tervezethez hozzá szólhassanak. Megemlíti, hogy a kiküldött bizottság, mily odaadóan, lelkiismeretesen és részletesen vitatta meg a tervezet, legaprólékosabb részleteiben is és ezzel mily fáradtságos nagy nehéz munkát végzett, és ezért hálás köszönetét fejezte ki, a bizottság elnökének és tagjainak. Ezután részletesen kifejtette a birtokosok álláspontját a tervezet egyes részeit illetőleg, s ama reményének adott kifejezést, hogy a kormányzat nem fog a méltányos és jogos kívánások teljesítése elől elzárkózni. A viharos éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után az OEE rendkívül agilis és buzgó ügyvezetője Bíró Zoltán a törvénytervezethez javaslatba hozott módosításokat ösmertette részletesen. Élénk vitára adott alkalmat, az erdőfelügyelők helyzetének miként leendő megoldása ugyanarra, hogy e tárgyban szavazásra is került a sor. A szavazás eredménye az lett, hogy a közgyűlés 118 szavazat ellenében 216-tal a jelenlegi rendszer meghagyása mellett döntött. Ezután Hadik János gróf elnök javaslatára kimondotta a közgyűlés, hogy kérni fogja az Országos Erdőgazdasági szaktanács

felállítását, — amelynek hatáskörébe tartoznának a kisebb jelentőségű erdőgazdasági ügyek, míg a nagy anyagi érdekeket érintő kérdések a közigazgatási bíróság hatáskörébe volnának utalandók. Végül gróf Hadik János elnök azzal zárta le a közgyűlés tanácskozását, hogy kifejezést adott ama hitének és reményének, hogy ezzel a törvény tervezettel, illetve az azt módosító javaslatokkal, a magyar erdőgazdaság jobb jövőjének vetették meg alapját.

Ezzel, az elnök zajos éltetése mellett az OEE közgyűlése a késő délutáni órákban véget ért.

Az OEE fent leírt közgyűléseivel most már az új erdőtervezet véglegesen elkészültnek tekinthető, s további sorsa most már az országgyűlés mindkét házának döntésétől függ. Alig is hihető, hogy a szakkörök által minden részletében alaposan megvitatott és most már az országgyűlés elé kerülő törvénytervezeten lényegében jelentősebb változás történjék. Időszerűnek tartjuk tehát szemlét tartani a felett mit is hoz majd az új törvény az erdészeti és vadászati altisztikarnak, illetve mit tartalmaz az új törvény tervezete. Ha kezünkbe vesszük azt a jegyzőkönyvet, amelyben a tervezet megjelenése előtti választmányi ülésünkön az erdészeti és vadászati altisztikar óhajait első ízben összefoglaltuk, azt látjuk, s ezt örömmel állapítjuk meg, hogy az eredetileg kifejezett és egybe foglalt óhajaink nagyrésze, tényleg is teljesedésbe ment, illetve a tervezetbe felvételre került. Így benne van a tervezetbe:

1. Az erdő és vadvédelmi szolgálat külön választása, az erdészeti műszaki segédszolgálatról.

2. Az altisztiképzés szintjének emelése, azaz a szakoktatás — reformja — illetve a négy középiskolai előképzettség megkivánása az erdőgazdasági szakiskolához, illetve a segédszolgálatra való képesítéshez.

3. A cím kérdések megoldása, illetve az erdész és erdész címek megadása.

4. Az erdész és vadász jelvények, illetve egyenruha védelme.

5. A járási erdőőrök államosítása.

Tényként leszögezhetjük azt, hogy ezzel óhajaink sarkalatos, alapvető, nagyobbik része a törvénytervezetbe tényleg felvan véve és jó lélekkel ezt az így elért eredményt lekiesnyelni nem csak nem lehet, de nem is szabad. Sőt. Már ez az eredmény is kétségtelenül bizonyítja azt, hogy úgy az illetékes körökben, mint a birtokosok és az erdőtisztikarban is egyaránt megvolt és meg is van, a kellő jó akarat és jó indulat, amely az általános erdőgazdasági érdekek szemelőtt tartásával nemesak nem zárkózik el az erdészeti és vadászati altisztikar jogos igényeinek és óhajainak figyelembe vétele, illetve teljesítése elől, de sőt, azt maga is szükségesnek látja és tartja.

Jól tudjuk, hogy ezt nemesak be kell lássuk, hanem ezért őszinte hálás köszönettel artozunk. Ezt a tartozásunkat rójuk le már most is, amikor igaz szívvel, hálás köszönetet mondunk mély tisztelettel felsőbbségünknek, a földművelésügyi miniszter urnak és mindazoknak, kik jó akaratú és jóindulatú pártfogói voltak és lesznek a jövőben is igaz ügyünknek. N. R.

35 éves erdő és vadőr vagyok 15 évi evakorlattal úgy az erdészet, mint a vadászat terén teljes jártasságain kitűnő bizonyítványain vannak. Jelenleg is 1200 kb erdőt kezelek, amiben 300 holdat, ami mező gazdasági föld volt betelepíttettem saját nevelésű tölgy és fenyő esemétével, állást keresek, amit azonnal is elfogadhatnék. Cím: Sümegi János erdőőr, Várcsök 10. Felsőszemenye. (Zala m.)

Útmutatás a madárvonulás megfigyelésére és a madarak gyűrűzésére.

Írta: **Warga Kálmán** kísérletügyi ornithologus.

— 4 ábrával —

A világháború folyamán és az összeomlás után a nagyszerűen kiépített magyar megfigyelő-hálózat egy időre erősen megfogyatkozott, lassanként azonban újból megerősödött és az utóbbi években mindinkább többen és többen érdeklődnek a megfigyelések és gyűrűzések iránt, oly mértékben, hogy szükségesnek mutatkozott egy kimerítő útmutatás szerkesztése, melyet a *M. Kir. Madártani Intézet* megbízásából kifolyólag az alábbiakban állítottam össze.

A madárvonulás rendkívül érdekes természeti jelenségének a kutatásával a madártudósok már régóta foglalkoznak. A költöző madarak tavaszi érkezését és őszi távozását már évszázadok óta jegyezték. Hazánkban szintén régóta foglalkoztak vonulási megfigyelésekkel, de világhírű tudósunk: *Herman Ottó*, az *Ornithologiai Központ*, illetve a mai *Madártani Intézet* megalapítója volt az első, ki a megfigyelők országos hálózatát megszervezte: a beérkező adatokat az intézet „*Aquila*” című folyóiratában 1894-től kezdve évről-évre kritikailag feldolgozva adta közre. A földolgozások javarészt *Schenk Jakab* kísérletügyi igazgató végezte, aki egyrészt kibővítette a hálózatot, másrészt a földolgozási módszereket tökéletesítette és a vonulási típusokat megállapítva több madárfaj vonulását térképileg is szemléltette.

A megfigyelők országos hálózatába 1897-től 1916-ig bekapcsolódtak a *M. Kir. Erdőhatóságok* is, és ez az úgynevezett „erdészeti hálózat” a *füsti fecske* és *fehér gólya* mellett főleg a *kakuk*, *erdei szalonka* és *fehér barázdabillegető*-re nézve szolgált jelentős tömegű adatokkal.

A megfigyeléseket illetően a kérdés az, hogy mit és hogyan kell megfigyelni?

Megfigyelésünk tárgyát legelső sorban is a *költöző madarak első tavaszi megjelenése s utolsó őszi mutatkozása* időpontjának a megállapítása képezi.

Füsti fecske.

A Madártani Intézet a megfigyelés megkönnyítése és az adatok feljegyezhetőse céljából tavaszi és őszi vonulási íveket bocsájt ki a megfigyelők részére, melyeket az érdeklődők és jelentkezők részére díjtalanul megküld. Ezeket a megfigyelési utasítással ellátott íveket a tavaszi szezon végén: május 31-én, illetve az őszi szezon végén: november 30-án kell kitöltve az intézethez beküldeni, hol azután a jelentések adatai feldolgozásra kerülnek.

A vonulási bejelentő íven az érkezés vagy első megszállás megfigyelése szempontjából a következő fajok vannak felsorolva: *füsti fecske, fehér gólya, kakuk, erdei szalonka, fehér barázdabillegető, mezei pacsirta, kék vadgalamb, örvös galamb, vadgerle,*

Házi vagy molnárfecske.

seregély molnárfecske, bibic, búbos banka, fűrj, haris. A megfigyelő által ismert egyéb fajok feljegyzésére üres sorok vannak hagyva. Az ív hátlapján pedig a 4 fecske faj: a nyitott és szélesszájú fészket rakó *füsti fecske*, a zárt és kerek nyílással bíró fészket építő *házi- vagy molnár fecske*, a meredek partoldalok lyukaiban fészkelő *parti fecske* és a tornyokban vagy várromokban fészkelő feketészínű *sarlós fecske* ábrája is be van mutatva.

A hazánkban fészkelő költöző madarak őszi elvonulása közben, de leginkább utána szoktak nálunk megjelenni azok a madárfajok, melyeket „*téli vendég*“-eknek nevezünk. Ezeknél ősszel az első megjelenés és tavasszal az utolsó mutatkozás időpontja jegyzendő fel. Legismertebb téli vendégeink közé tartoznak: a *gatyásólyv, vándor sólyom, törpe sólyom, réti fülesbagoly, vetési lúd, nagy bibik, nagy örgébics, csonttollú madár, fenyőrigó, fenyőpinty, süvöltő, csíz, zezse, királyka, stb.*

A téli vendégek mellett akadnak egyes nálunk fészkelő madárfajokból kisebb-nagyobb mennyiségben olyan példányok is, melyek nem vonulnak el fajtársaikkal, hanem itt maradnak télen is. Ezeket a fajokat „*átteleltek*“ címmel szintén felsoroljuk a jelentésben. Leggyakoribb áttelelőink: az *egerész ólyv, vörös vércse, tőkés réce, seregély, fekete rigó, vörösbegy, mezei pacsirta, erdei pinty, sordély, sármány* stb.

Arra a kérdésre, hogy hogyan kell megfigyelni, egészen röviden felelhetünk: *rendszeresen és lelkiismeretesen.* A tavaszi vonulási szezon megindulása után a megfigyelési területet legalább is minden másod- vagy harmadnap be kell járni és az észlelt fajokat, vagy jelenségeket jegyzőkönyvünkbe kint a helyszínen bejegyezni. A jelentésben pedig az adatokkal kapcsolatban nem az erdőrésznek, hegynek vagy völgynek, hanem mindig a községnek a nevét kell feltüntetni, melynek határában a megfigyelés történt.

A megfigyelő csakis az általa határozottan és biztosan felismert madárfajokat vegye be a vonulási jelentésbe, az előtte még ismeretlen vagy csak bizonytalanul ismert fajokra vonatkozó kétes adatokat egyszerűen hagyja el. A Madártani Intézet nem az adatok mennyiségére, hanem azok pontosságára helyezi a súlyt.

Az erdei szalonka els őtavaszi megjelenését egy

levelezőlapon minden évben soronkívül közöljük a Madártani Intézettel. (Budapest, II., Herman Ottó-út 15.)

* * *

Miután a *megfigyelések* csak a *felvonulás és elköltözés* miként való végbemenésére szolgáltatnak adatokat: szükségesnek mutatkozott egy olyan *kísérleti módszer* alkalmazása, melynek segítségével a *költöző madarak vonulási útja és téli szállása is felderíthető.* Ezt a célt a *felírtos jegyzőkönyvünk* alkalmazásával értük el. A módszer megteremtője *Mortensen Keresztély* dán ornithologus volt, aki 1899-ben *Viborg*-ban kezdte meg kísérleteit. Hazánkban 1908-ban *Schenk Jakab* kísérletügyi igazgató vezette be a madárgyűrűzési kísérleteket, amelyek azóta majdnem az egész világon alkalmazást nyertek.

A Madártani Intézet részint *aluminumból*, részint *vörösréz*ből 8 féle nagyságban készített a jelzőgyűrűket és pedig: *fecske-, rigó-, sirály-, fogoly-, réce-, gém-, gólya- és sas-nagyságú* madarak részére. A gyűrűk súlya nagyságuk szerint egy negyed grammtól 2—3 grammig terjed és a fecskegyűrűhöz képest hatalmas sasgyűrű súlya is csak 6 gramm. A nagyobb gyűrűk felirata „*M. kir. Ornith. Központ, Budapest, Hungaria*“, a kisebbeké „*Budapest, Orith. Közp.*“ és a törzskönyvi folyószám, melynek alapján egy hazánkban gyűrűzött kézrekerülő madár jelölési adata mindig megállapítható.

Az intézet a gyűrűzésre önként vállalkozó megfigyelők és munkatársak részére, azok írásbeli kérelmére, díjmentesen küldi meg az igényelt gyűrűket, — de ezzel szemben a gyűrűk lelkiismeretes felhasználásáról az alább közölt minta szerinti *jelentés* beküldését kéri a munkatársaktól. A gyűrűket a fészkelési időny elején a tényleg felmerülhető szükséglet arányához mérten kell az intézettől kérelmezni.

A jelzőgyűrűk tízenként vagy ötvenenként vannak drótra fűzve. A jelzőgyűrűket minden kirándulás előtt vegyük számba és a fűzéről esetleg hiányzó gyűrűk számait jegyezzük fel. Ilyen módon azután — ha esetleg munka közben bozótba, mocsárba vagy vízbe ejtjük a gyűrűt vagy gyűrűket, mindig tudjuk, hogy mely számú gyűrűk mentek veszendőbe.

Fontos dolog, hogy a *gyűrűket mindig számszerinti sorrendben használjuk fel*, mert így a következő gyűrűszámmal mintegy ellenőrizzük az előzőt és az esetleges elírást rögtön korrigálhatjuk. Ha azonban a gyűrűket rendszertelen össze-visszaságban használjuk fel, könnyen úgynevezett duplaszámokat nyerhetünk, mert a kisebb gyűrűk apró számainál a 3-mast az 5-össel vagy 8-assal könnyen összetévesztethetjük. Ezek a tévedésből kétszer előforduló számok mindig kellemetlen zavarokat okoznak, tehát lehetőleg már eleve kiküszöbölendők.

Kerüljük el az egyszer már felhasznált és bejelentett, de valamely kézrekerült vagy kimúlt madár lábáról levett gyűrűnek más madárnál való felhasználását.

Magát a gyűrűzést a következőleg hajtjuk végre. A gyűrűfűzért balkezünkbe véve: bal- és jobbkezünk két hüvelykének a körmével kissé szétnyitjuk a sorrakerülő gyűrűt és levesszük a drótfűzéről. Azután a levett gyűrűt a gyűrűzendő madár csüdjének vastagságához mérten kellőleg széjjel húzzuk, majd a madár lábára csatolva: jobbkezünk

mutató- és hüvelykujjával, illetve a nagyobb gyűrűknél egy arra alkalmas lapos fogóval a gyűrű két belső oldalperemét annyira összenyomjuk, hogy a gyűrű az általa körülfogott csüdön teljesen zárjon. A gyűrűzendő madárfiókat gyöngéd óvatossággal tartjuk balkezünkben, vigyázva, hogy testére nyomást ne gyakoroljunk.

A régi rendszerű gólya- és egyéb gyűrűk még füles zárókészülékkel készültek. Ezeknél a gyűrű két oldalszegélye pántszerű meghosszabbítással bírt és a hosszabbik pántot a rövidebb fölé áthajtva: erős laposfogóval kellett lezárni a gyűrűt. A Madártani Intézet azonban ma már az összes gyűrűtipusokat fül nélkül készítetteti.

Sodorva feltett fecskegyűrű a csuszka lábán.

Egyszerűen feltett récegyűrű a batla lábán.

Az új típusú fecskegyűrűk újabban nagyobb méretben készülnek, mint régebben, mert a régi kis-méretű fecskegyűrűkön csak nehezen volt kibetűzhető az apró betűkből álló felirat és szám. Ezeket a nagyobb fecskegyűrűket a fecskére vagy más kisebb madarakra nem lehet csak úgy egyszerűen összezárva felrakni, hanem ezeket rá kell „sodorni” a jelö-

lendő madár lábára, mert sodrás nélkül kicsit bővekké volnának és lötyögnének a vékony csüdön. A lötyögő gyűrű pedig nemcsak kellemetlen, de veszedelmes is, mert könnyen a csüd mellé szorulhat valami vékony növény szár vagy egyéb valami, és így madarunk esetleg szerencsétlenül járhat.

Ez az úgynevezett sodrás úgy történik, hogy a kellően szétnyitott gyűrű egyik oldalperemét kissé benyomjuk és a csüdre illesztjük, és azután mintha csak cigarettapapírt sodornának: a gyűrű másik peremét jobbkezünk mutató- és hüvelykujjával óvatosan és gondosan a gyűrű másik pereme fölé sodorjuk. A sodrást megkönnyíthetjük és precízebbé tehetjük egy kis lapos fogó segítségével, mellyel a balkezünkkel lassan körülforogatott gyűrűk óvatos könnyedséggel benyomogatva: a madár csüdjének vékonyságához mérten kellően megszőkítjük, de olyképp, hogy a gyűrű azért eredeti hengeres alakját megtartsa. A sodort gyűrűnek könnyedén kell a csüdön le-föl járnia, nagyon szorosra sodorni nem szabad, mert a madár lába megdagadhat vagy elnyomorodhat. A gyűrűt mindig lehetőleg oly módon illesszük a madár lábára, hogy a sodrásnál a számmal végződő pereme maradjon felül, mert ily módon az esetleg újra élve elfogott madár gyűrűszámát a gyűrű levétele nélkül is megállapíthatjuk. A sodort gyűrű levétele bizonyos nehézséggel jár és a legnagyobb óvatosságot igényli, mert máskülönben könnyen megsérülhet a madár lába, ami okvetlenül kerülendő.

A gyűrűk feltevéseknél mindig a legnagyobb kell eljárni. A gyűrűt a madár csüdjének alsó részére, közvetlenül az ujjtövek fölé kell helyezni.

A madárfiókák meggyűrűzését mindig a madárvédelem következményeinek szem előtt tartásával kell végrehajtani, mert máskülönben amennyit használunk az egyik oldalon, ugyanannyit árthatunk a másikon. Ezt úgy kell értelmezni, hogy nem szabad meggyűrűzni a még csak egy-kétnapos fejletlen fiókákat, mert ezeknek a lábáról még ugis leesik vagy lecsuszik a gyűrű, de ne gyűrűzzük meg a már teljesen kitollasodott és kifejlett fiókákat sem, melyek már néhány nap múlva kirepülnének, mert az ilyenek a gyűrűzés után a legtöbb esetben már ugysem maradnak meg a fészekben, hanem kiugrálnak és mivel repülni és magoktól táplálkozni még alig tudnak: a macskák vagy más ragadozók könnyű zsákmányává válhatnak.

Tehát mikor kell a fiókákat meggyűrűzni?

A kisebb énekes madarak fiókáit legcélszerűbb körülbelül egyhetes korukban gyűrűzni, vagyis abban az időben, mikor már erősen tokosak, de a szárny- és farktollak még csak bontakozni kezdenek a tokokból. Ebben a korban a fiókák lábai már kellően meg vannak erősödve, a csüdjük már alig vastagodik, a gyűrűzést igen jól tűrik, és ami szintén igen fontos: a művelet után nyugodtan megmaradnak a fészekben. A legnagyobb gonddal kell eljárni a poszáta- és fülemile-félék fiókáinak a gyűrűzésénél, mert ezek zavartatás esetén aránylag igen fejletlen korukban elhagyják a fészket. Ezeket legjobb már 5 napos korukban megjelölni.

A fiatal gólyákat és a gémfélék fiókáit legcélszerűbb abban az időben jelölni, mikor azok lábuknak kellő megerősödése után lábra állni próbálnak, tehát a gólyákat úgy körülbelül 3 hetes, illetve

a gémekeket körülbelül 2 hetes korukban. Egyébfajú madaraknál is általában azt a vezérelvet követhetjük, hogy a gyűrűzés a fiókák csüdjének megerősödése utáni napokban, de legalább is egy héttel a kirepülés előtt hajtandó végre. A jelölési művelet közben esetleg menekülni próbáló fiókákat óvakodjunk szárnyuknál fogva elkapni, mert a vállizület könnyen megrándulhat, a szárnycsont esetleg el is törhet, s a madár örökre béna és röpképtelen maradhat és így nem is szolgálhatja a gyűrűzés célját.

De nemcsak fiókákat lehet jelölni, — hanem ki- nek alkalma, módja és gyakorlata van hozzá: az öreg madarakat is meggyűrűzheti. — Erre nézve azonban általános útmutatás nem adható. Régi megfigyelőknek, megbízható egyéneknek az intézet esetről-esetre levélbeli útmutatást ad.

A fiókáknak jobblábán, az öreg madaraknak pedig a ballábára tesszük a gyűrűt. Ha így járunk el, akkor például a téli etetőre járó cinegék között gyűrűs példányt észlelünk, a madár elfogása nélkül is megállapíthatjuk, hogy öreg vagy fióka korában lett-e meggyűrűzve.

Arra a kérdésre, hogy milyen fajú madarakat gyűrűzzünk: azt lehetne felelni, hogy: mindenfélét! Költöző madarakat éppen úgy, mint állandókat, gázló- és vízimadarakat csakúgy, mint ragadozókat, énekeseket szintúgy, mint tyúkféléket, fácánokat, foglyokat és fűrjeket. Mert valamennyinél megvan a lehetősége annak, hogy a gyűrűzés valamely érdekes vagy éppenséggel értékes adatot eredményezzen. Ha azonban kiválasztunk magunknak bizonyos olyan fajokat, melyeket alkalmunk van rendszeresen és éveken keresztül nagyobb mennyiségben meggyűrűzni és főleg ezekre fektetjük a fősúlyt, úgy értékesebb eredményeket érhetünk el, mintha rendszer- telenül össz-vissza jelölgetünk. Valamely előttünk ismeretlen madár meggyűrűzését feltétlenül mel- lőzzük.

Ha valamely kézrekerült vagy elejtett gyűrűs madárról szerzünk tudomást, lehetőleg a gyűrű be- küldésével együtt azonnal értesítjük a Madártani Intézetet, közölve egyben a megkerülés pontos ide- jét és helyét, vagy egyéb érdekes körülményeit is.

A gyűrűzési szezon befejeztével, de legkésőbb december végén, a pontosan és olvashatóan kiállí- tott gyűrűzési jelentést a felhasználatlanul maradt gyűrűkkel együtt küldjük be a Madártani Intézetnek Budapest, II., Herman Ottó-út 15. A jelentésben az egy fészekaljából származó fiókák összetartozása egy összefoglaló jellel feltüntetendő. Ha egy madárca- lánál nemcsak a fiókákat, de az egyik vagy mindkét

szülőt is megjelöltük, ez a körülmény a jegyzetro- vatban úgy a fiókáknál, mint a szülőknél feltűnte- tendő.

A gyűrűzési jelentés mintája a következő:

Madárgyűrűzési jelentés az 1929. évről.

A jelölő munkatárs neve: Kabáczy Ernő.

Allása: várm. árvaszéki elnök. — Lakhelye Tarpa, Beregmegye.

49301	Füsti fecske	fióka	VI-8	Tarpa) egy fészekalj
49302	" "	"	"	"	
49303	" "	"	"	") szülők: 49306-07
49304	Kerti rozsdafarkú	öreg hím	VI-10	Hete	fiókái: 49251-56
49305	Szécinke	öreg nőstény	VI-12	"	fiókái: 49262-60
49306	Füsti fecske	öreg hím	VI-14	Tarpa) összetartozó pár
49307	" "	öreg nőstény	"	"	fiókái: 49301-03
41971	Fehér gólya	fióka	VII-2	Gulács) egy fészekalj
49308	Barát cinke	öreg	XII-8	Tarpa) etetőn fogva

H I R E K

József napja alkalmából, ügyvezetőnk, egyesüle- tünk, mindannyiunk nevében, a mi szeretett elnök urunkat alábbi távirattal üdvözölte:

Méltóságos ifj. Majláth József gróf Urnak
Monyha,
u. p. Zemplénagárd.

Méltóságos Gróf Ur! Szeretett Elnök Urunk!

Névünnepe alkalmával engedje meg Méltóságod, hogy Egyesületünk tagjai nevében őszinte, igaz szere- tettel üdvözöljem. Kérem a Mindenhatót adja áldását minden munkájára és kedves szereteteire. Éltesse az Isten sokáig, jó erőben, egészségben, drága kis családja és mindannyiunk igaz örömeire.

Méltóságodnak mély tisztelettel

Nádaskay,

a. Measz ügyvezetője

Kitüntetések. A miniszterelnöki teendők ideigle- nes ellátásával megbízott m. kir. népjóléti és munka- ügyi miniszter ur előterjesztésére a Kormányzó ur ő főméltósága a királyi vadászterületeken a vadóvás és gondozás körül teljesített hű és hasznos szolgálatuk el- ismeréséül Schuppauer Mihály műszaki altiszt, visegrá- di vadásznak az V. osztályu Magyar Érdemkeresztet, Papp István műszaki altiszt isaszegi vadásznak a Ma- gyar Ezüst Érdemérmét, továbbá Ondrik Mihály isa- szegi erdőőrnek, Tóth István gödöllői erdőőrnek, Papp Mihály és Szarka András valkói erdőőröknek és Török Károly galgamácsai erdőőrnek a Magyar Bronz Érdem- érmét adományozta.

— **Kinevezések.** A kaposvári m. kir. erdőigazgató- ság főnöke Kasza József szakvizsgázott erdőőr, gödöllői lakost m. kir. I. oszt. altiszt-erdőőrré kinevezte és szol- gálatátételre az erdőigazgatóság segédhivatalába osz- totta be. — A nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter ertől nyert felhatalmazás alapján a miskolci m. kir. erdőigazgatóság Sztraka Albert m. kir. I. o. altiszt-erdőőrt szakaltiszt főerdőőrré kinevezte és Csa- balik Gyula m. kir. I. o. altiszt-erdőőrt Ujmassáról Nyiregyházára áthelyezte.

Megjöttek a szalonkák. A Madártani Intézet je- lenti, hogy megérkeztek azelső erdei szalonkák. Bara- nyasellyén március 1-én este és 2-án reggel megkezdő- dött a szalonkahúzás. Gáspár Vilmos szerint este egy,

Fegyverjavításokat, agyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcsőszereléseket, belövéseket, kerékpárok, varrógépek, író- és számozógépek, motorkerékpárok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

MISKOLC, Szemere-utca 6.

(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

reggel pedig két szalonka-húzást figyeltek meg. A húzás azonban még nem indult meg teljesen. Sipos Antal szerint március 2-án este Körmend vidékén látták az első húzó szalonkát. Március 5-ig újabb jelentés nem érkezett; úgy látszik, hogy a március elején jelentkezett kisebbmértetű északnyugati ciklon hatása alatt megindult vonulást a hamarosan Anglia felé nyomult anticiklon megállította. A mai időjárási helyzet/körülbelül ugyanolyan, mint a multévi március havi, amely annyi ideig késleltette a szalonkahúzást. A prognózis egyelőre az, hogy addig, amíg ez az időjárási helyzet nem változik, erőteljesebb húzás nem várható.

Erdészeti altisztek kitüntetése. Az O. E. E. igazgató-választmánya báró Waldbott Kelemen indítványára hozott határozata alapján az erdészeti személyzet kitüntetése érdekében felterjesztést nyújtott be a földmívelésügyi minisztériumhoz. A felterjesztés eredményre vezetett, mert a m. kir. földmívelésügyi minisztérium 27.736/1929. I. 1. sz. alatt valamennyi vármegye és thjff. város főispánjához az alábbi rendeletet adta ki:

Abból a célból, hogy az ország erdőgazdaságaiban alkalmazott szakképzett altiszteknek serkentő példát nyújtsanak és hogy az általuk nehéz körülmények között becsülettel és hűséggel teljesített, sok esetben életveszéllyel is járó szolgálat erkölcsi elismerésben részesüljön, az olyan szakvizsgázott erdőőröknek, akik szorgalmuk, magatartásuk és jóra valósságuk által társaik közül kitűntek, hűséges szolgálatuk elismeréseképpen elismerő oklevelet kívánok adományozni, esetleg őket más kitüntetésben részesíteni.

E célból a kitüntetésre javaslatba hozandó egyének nevét, lakhelyét, személyi adatait, szolgálati viszonyuk körülírása mellett Méltósággal kell az illetők szolgálatadójának legkésőbb 1930. április hó 1-ig közölni.

A kitüntetés iránt javaslatba hozott erdészeti altiszt (erdőr) egy helyben való szolgálati idejének tartamát, életkorát, családi állapotát és viszonyait, valamint a multban lezajlott rendkívüli időkben szolgálatadójával szemben tanúsított magatartását s hogy ilyenféle kitüntetésben még nem részesült, magába foglaló és igazoló helyhatósági bizonyítványok csatolása mellett legkésőbb 1930. május hó 1-ig Méltóságod tesz hozzám előterjesztést.

Felkérem ebből kifolyólag Méltóságodat, hogy a kormányzatára bízott törvényhatóság területéről az olyan szakvizsgázott erdőőröket, akik példás és hűséges viselkedés mellett egy szolgálatadónál legalább 25 évet töltöttek el, elismerő oklevélre legkésőbb a fent említett időpontig hozza javaslatba.

Megjegyzem, hogy a szolgálati idő kiszámításánál tekintetbe kell venni az időközben teljesített katonai szolgálat idejét is.

Előterjesztésénél különös figyelmet méltóztassék fordítani arra, hogy elsősorban az olyan szakvizsgázott erdőőrök hozassanak javaslatba, kik szolgálatadóikkal szemben a multban lezajlott szomorú állapotok alatt is hűséges és odaadó magatartást tanúsítottak.

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy a javaslatba hozottak közül a szolgálati idő figyelembevételével elsősorban a hosszabb ideig szolgáló erdőőröket fogom kiválasztani és még megemlítem azt is, hogy olyan egyéneket, akik erdőőri vagy erdőgazdasági szakvizsgát nem tettek, továbbá, akik ilyenféle kitüntetésben már részesültek, javaslatba hozni nem lehet.

A miniszter helyett:

Dr. Mayer s. k.,
államtitkár.

Befizetések nyugtázása

Lojzi János 14 td. 6 tem. Vörös Lajos 3 le. Varga Pál 3.50 tem. Oravecz Antal 5 tem. Saliga János 14 td. Kalmár Dezső 3 Kv. 1.50 td. Fischer József 10 td. Pörez Sándor 4.50 td. Györki József 4 td. Németh Lajos 3.50 tem. Németh Lajos 7 td. Varga Pál Mr. 3.50 td. Sándor Zoltán 2 bi. 8 td. Bugly Pál 4.50 asz., 14 td., 1.50 tem. Pápsz Mihály 14 td., 6 tem. Bögözy Gyárfás és neje 3.50 td., 3 tem. Szeklemár Mihály 7 td., 3 tem. Borsos Sándor 7 td. Migra József 30 T. Puska Pál 14 td., 6 tem. Hungli Pál 6.50 td., 13.50 tem. Varga András 3.50 td., 6.50 tem. Szy Ferenc 7 td. Hifvéghy Ernő 8 tem. Bósz Mihály 3.50 td., 1 tem. Nagy János Mh. 7 td. Kolb Gyula, Hain Ede, Bodnár András és Daróczy Márton 14 td., 6 tem. Holzbauer József 7 td. Ottó Ferenc 6 td. Kummert Lajos 7 td., 3 tem. Nagy Zoltán főem. 3 le. Kothay Mihály 5.50 td., 4.50 tem. Tóth József, Bujtás József, Tihanyi István, Szabó József, Óhád János és Erben József 60.50 td., 36 tem., 1 Rev. Liga. Novodárszky Gyula 7 td., 3 tem. Kovács István E. 5 tem. Tóth István R. 8.50 td., 11.50 tem. Csérei Pál 3 le. Németh József P. 7 td. Horváth Mihály Sz. 5 td. Horváth Elek 7 td., 3 tem. Kósa Ferenc 7 td., 8.50 tem. ifj. Konrád Béla 2 td. Milesevics János és Szerencsés Mihály 7 td. 3 tem. Holló Sándor 3.50 td. 1.50 tem. Rauch Ferenc 14 td., 0.50 asz. Mészáros András 5 td., 3 tem. Bóznér János, Varga Ferenc, Pölöskei Lajos 7.02 td. Öri János 7 td., 13 tem. Kanyar István 14 td. Kálmán András 1.50 le. Kapoli Pál és Hobor István 6 le. Szalay Gyula 7 td., 3 tem. Szalay Lajos 7 td., 3 tem. Seőcs József 14 td. Horváth György 3 le. Róna János 1 K. Berényi József 1.50 td. Bartos József 3.50 td. Kovács János 3 td. Sipőcz János 2 bi., 8 td. Prókay Gyula 3.50 td., 1.50 tem. Németh István 6.50 td. Szőke József 14 td., 11 tem. özv. Ptacek Jánosné 0.50 td., 3 tem. Noviszedlák Mihály 2 bi., 12 td. Nyemecz János 2 bi., 14 td. Perezel János 14 td. Baranyai Lajos 7 td. Türk Antal 2 bi. 3.50 td. Nemes József Lőrincz 7 td. Nagy János Pf. 7 td. Vadász József 3.28 Kv. Büki József 7 td. Berzeviczy János 14 td., 11 tem. Sipos Ferenc 7 td. Jasztrapszky István 3 le. Till József 3 le. Rauch Károly 6 le. ifj. Adorján István 1.75 td. Szabó Ferenc 3.50 le. Gábris István 7 td. Berze János 10 td. 5 tem. Járosch Ernő 14 td. Hegyi Antal 7 td. Erdősi József 7 td., 3 tem. Kósa János és Borsos Jenő 7 td. Mastasuch József 5 td. Schneider Ernő em. 7 td. Holló István 7 td., 7 tem. Jedinák Lajos 16.50 td., 12 tem. Nezei György 14 td. Schmuk György 7 td. Mészáros Pál 2 bi. 7 td. ifj. Schmuk György 7 td. Virilies Gyula 7 td. nos Pál 2 bi. 7 td. ifj. Schmuk György 7 td. Virilies Gyula 7 td. nos Gt. 3.50 td. Varga József 3 td. Horváth József V. 5 td. ifj. Kuroli András 5 td. 5.50 tem. Stéh Mihály 10.50 td. Kovács János Kszp. 6 le. Széll János 7 td. Szabó József G. 5.50 td. 4.50 tem. Kálmán Péter 5 td. Tóth Mihály G. 8.08 le. Kiss István

Hazai és slavoniai tölgyfák, az összes lombfák és fenyőmag- vak és csemeték kaphatók

KEINER REZSŐ

ny. m. kir. erdőmérnök,
erdei mag-, csemete-termelő és fatermelőnél

BUDAPEST I. Fery Oszkár-u. 34.

Sürgönyeim: Keinermag Budapest. Telefon: Ant. 556—41.

Árjegyzéket ingyen
és bérmentve küldök.

Mindennemű rönkiát vásárolok

O. 7 td. Bakos Károly 14 td. 6 tem. Ujházy János 7 td. 3 tem. Makk Gyula 7 td. 5 tem. Niszler József 14 td. 6 tem. 1 Rev. liga, Cservenák Ferenc és Valkó János le. 6. Kósa Ernő 3 le. Fajszí Lajos 3 le. Brauer Hermann és Társai 59 td. Vizner Sándor és Társai Budapest 87.50 td. 54 tem. Tóth Gyula E. 3 le. Szalczzer Antal 7 td. Soós Ferenc 3.50 td. Páthy József 15 td. Kőmives József 8.50 td. 1.50 tem. Benkő Mihály 3 le. Gregán János 14 td. Kálínger József 10 td. Komáromy László 7 td. Hegyi József 5 td. Müller József 14 td. 6 tem. Jacsmanik Barna 7 td. 1.50 tem. Grandner Árpád és Grandtner Paula 14 td. 9 tem. Kangyal György és neje 1.75 td. 3 tem. Cs. Tóth Ferenc 2 Könyv. Vilberger János 7 td. 3 tem. Drexler Ferenc 3 Hird. d. 3 le. Telek Pál 7 td. Hovány Lajos 10 td. Kovács József E. 3.50 td. 1.50 tem. Kovács Antal Cs. 12 td. Perhács Péter és Társai 12.25 td. 4.50 tem. 6 le. Ági Ferenc 7 td. Kroyer János 5 tem. Sztraka Albert 6 td. Eberhard I. 6 le. Németh Lajos K. 18.40 td. Huber Imre 7 td. Füzi István és társai 56 td. Schleer János 3.50 td. László János 3.50 td. 1.50 tem. Horváth Lajos főerdőőr 3.50 td. 1.50 tem. Klucs Ferenc 7 td. 2 tem. Gaál Benő 7 td. 6 tem. Kernya István 6 tem. Mucenek János 6.50 ted. 8.50 tem. Mrazik László 3 le. Zvörner Sándor 3.50 td., 3 tem. Csernyi Sándor 10 td. Gábor László 14 td., 5.28 Kv. Balogh Károly 3 le. Praveczy János 14 td. 6 tem. Szóják Károly 14 td. Graczer János 3.50 td. 1.50 tem. Kántor Benedek és neje 3 td. 9 tem. Harkai József 3.60 le. Tóth János Ss. 2 le. Molnár Mihály E. 3.50 td. Csóka József 6 td. Szekeres Károly 7 td. 3 tem. Dián Géza 7 td. 3 tem. Tóth József Pv. 7 td. 3 tem. Huszthy Lajos 7 td. 3 tem. ifj. Oehm Gyula 1.50 le. — Bódis Ferenc 2 bi. 7 td. Deák Ferenc 14 td. 4 tem. Stark Sándor 3.50 td. 6.50 tem. Miek Rezső 3 td. 1.50 tem. Vitéz Varga István 7 td. Tánczos Károly 7 td. 6 tem. Hlapek János 6 td. Szy Ferenc temetk. s. a-ra adomány 7.60, Bolesó István -s Társa 7 td. Farkas János 7 td. Orosz László 7 td. 7 tem. Terray Gy. et. 3 le. Soós K. fem. 3 le. Tiszoczky József 3.50 td. Szabó Ferenc Mt. 5 td. Deák László 3.50 td. 1.50 tem. Ruisz Kálmán 3 le. Zsigmond Endre 6 td. 6 tem. Bengó István 10.50 td. Varga Lajos E. 2 bi. 8 td. Malusinszky Pál 7 td. 3 le. Szemelnjuk Elek 3 le. Türk Antal és neje 6 tem. Vitéz Csepeli György, Horváth József és Pisti János 42 td. 18 tem. Jeney Pál 3 le. Kis János B. 7 td. Németh Károly 3.50 td. Hasznosi János 14 td. 6 tem. Haber János 14 td. Varsányi József 8 td. Batsi András 2 bi. 7 td. 7 tem. 0.50 asz. Horváth Lajos Bsz. 10 le. Till Gusztáv 8.50 td. 6.50 tem. Mészáros János 7 td. Bánya és Erd. Főiskola könyvtára 6 le. Sipos János Zv. 2 bi. 1.75 td. Földmiv. Minisztérium 41.98 le. ifj. Makkai György 7 td. 7 tem. Vasvári Vilmos 3.50 td. 3.50 tem. Pilismaróti közalap erd. altisztek 12 td. 42 tem. Guzmits József 14 td. Kiss József Ps. 14 td. Viola János 1.50 le. Fortenbacher Nándor és társai 31.50 td. 29.50 tem. Weiler Lajos 7 td. Dobronoki Gábor 6 le. Garay János 3.50 td. 1.50 tem. Fargács Mihály Fd. 3.50 td. 4.50 tem. 0.50 asz. Kosztolánczi Pál 10 td. Szojcz János 14 td. 6 tem. Plozer István 7 td. Rozenberger Jakab 7 td. Bördör István 1.50 le. Szabó Jenő K. 6 le. Aschenbrenner Lőrinc és neje 3.50 td. 6 tem. Szabó János Cs. 12 td. 3 tem. Keresztes Ferenc 7 td. 6 tem. Böhm Ferenc 10.50 td. Terray Gy. et. 3 le. Longauer Sándor 5 td. Vörös Ferenc 7 td. Rupik Ede 3 le. Németh József K. 3 td. Mészáros István 12 td. 8 tem.

(Folytatjuk.)

Tisztelt Kartársak! Keresünk 4—5 ezer holdas vadászterületet bérbe, vagy megvételre. Csakis nagy vad. Szarvas, vaddisznó és öz. Szíves felvilágosításért jutalom. Cim: Schleer János, Esztergom, Piszke 23. sz.

IV. középiskolát és erdőőri és vadőri iskolát végzett erdőőr, erdőőri, vagy bármilyen kiegészítő vagy gyakornoki állást keres. Szíves megkereséseket „H. I.” jellegével a kiadóhivatal továbbít.

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. Szemrehányó hangon írt leveleiket vettük s mivel majdnem mindannyian a lényegét illetőleg ugyanazt panaszolják fel, ezért itt adjuk válaszukat. Nem adhatunk Önöknek minden tekintetben és fenntartás nélkül igazat. Mert igaz ugyan, hogy kívánásaik nem teljesedtek be 100%-ig, de ez nem ok elkeseredésre, még kevésbé ok az elégedetlenkedésre. Hogy miért?! Ez igen egyszerű és hamarosan belátható, csak nem szabad elfogultan és önzően csak a saját egyéni érdekeit tartva szem előtt, ítélni. Általános erdőgazdaság (és nem egyéni) szempontból, az elért eredmény egyáltalában nem mondható semminek, vagy kevésnek és egyáltalában nem lehet és nem szabad lebecsülni. Aki nem egyéni (önző), hanem általános erdőgazdasági szempontból, a jövőbe tekintve, józan, higgadt ésszel értékeli az új törvénytervezetet, igen el kell ismernie, hogy abban, a régi törvénnyel szemben, igen nagy haladás látható, az erdészeti és vadászati altisztikar jövője javára. — A törvénytervezetben igenis benne vannak azok a sarkalatos és alapvető szakaszok, amelyeket mi kértünk. Hogy a nyugdíjalap a létminimum s az általános — kivétel-nélküli — minősítés nem került bele, illetve bizonyos mértékben korlátozottan, ez sajnos, igaz és így is van. De tudni kell azt, hogy a létminimum ügye olyan ügy, amely az ország lakosságának igen nagy részét érinti s így egy speciális szak törvényébe nem illeszthető bele egyoldaluan.

Ugyanigy a nyugdíjalap ügye sem tartozik ide, illetve nem intézhető el az erdőtörvény keretein belül. Ami már most az általánosságban való kivétel-nélküli átminősítést illeti, ebben a kérdésben még nincsen kimondva az utolsó szó.

Elhíhetik, hogy úgy, mint eddig is mindig, minden lehető elköveltünk, hogy az ügyben további méltányos elbírálást és ez alapon megfelelő változtatást kieszközlünk.

Azok pedig, akik az eddig már elért eredményt keveslik, azok jól teszik, ha kissé gondolkodnak azok felett, amiket már annyiszor megírtunk és hangoztatunk. — Mi nem vagyunk okai az esetleges sikertelenségnek, okai ennek főleg és egyedül azok az egyesületünkön kívül álló kartársaink, akik még máig sem látják, hogy önző részvétlenségükkel elsősorban önmaguknak, másodsorban pedig az egész karnak, kartársaiknak, milyen helyre nem hozható kárt okoznak. **A szerk.**

Haber János. Tagdíja 1929. év végéig rendezve van, temetkezési célra az 1929. évre azonban még 90 fillért kell beküldenie.

Kosztolánczi Pál. Továbbra is fél tagdíjat fizet.

Dürvänger A. Lapelőfizetése március végével jár le.

Bugri József. Tagdíja 1930. március végéig, temetkezési díja pedig június végéig van rendezve.

Dobrivics Dániel. Ugy tagsági, mint temetkezési díja 1930. év végéig rendezve van.

Krisztiánczy János. Tagsági díja 1930 végéig, temetkezési díja pedig 1931 október végéig van rendezve.

Mocsári József, Át. 1929. évre még 1.50 P tagdíjhátraléka van. Temetkezési s. a.-nak nem tagja.

Garay János. Tagsági díja 1929. év végéig temetkezési díja február végéig van rendezve.

Holló József. Tagdíja 1929 október végéig, temetkezési díja 1930. június végéig van rendezve.

Járosch Ernő erdész, Nagylónya. Levelét vettük, a hozzászólást igen köszönjük. Amit arról az erdész-kollégáról írt, hogy csak akkor fog belépni egyesületünkbe, ha eredmény lesz. Azaz. — mint írja is, — ha már mi kikapartuk (részére és a többi hozzá hasonlóan gondolkodó részére is) a tüzből a gesztenyét. Erre csak az a megjegyzésünk, hogy az, aki így gondolkozik, szégyelheti magát. Mert ha a mi küzdelmünk meddő volna, vagy csak részleges sikert tudunk elérni, ennek nem mi leszünk az okai, akik ezer akadályon és nehéz helyzeten keresztül is, kitartóan és teljesen önzetlenül küzdünk, hanem épen ő és hozzá hasonló társai, akiknek önzéséből eredő közönye és tétlen és részvétlen magatartása, illetve távolmaradása gyöngíti erőnket. Egyedül ezek a nekünk teljesen érthetetlen módon önzőn és tévesen gondolkodó és távol álló kollégák lesznek okai annak, ha a várt eredmény nem lesz olyan 100%-os, amilyen lehetne egységes összefogás esetén — a felelősség a jövő nemzedék előtt súlyosan fogja őket terhelni, Isten és emberek előtt csak ők a hibásak. Szívélyes üdvözléssel.

Németh József, Pápa. Ügyükben elnök urunk Óméltósága személyesen járt el illetékes helyen, az eredményről, vagy esetleges további teendőkről annak idején levélben fogjuk értesíteni. Szívélyes üdvözléssel.

Berzeviczy János. A beküldött összegből 14 P tagdíjra és 11 P temetkezési díj a lett elszámolva s ezzel tagsági díja 1929. és temetkezési díja 1930. év végéig van rendezve.

Kozma Mihály. Tagdíja 1929 július 1-ig, temetkezési díja 1930 augusztus végéig van rendezve.

Kernya István erdőőr, Sükkösd. Levelét vettük. Ügyében forduljon teljes bizalommal az illetékes erdőfelügyelő urhoz, jelentse neki ez ügyet s ha lehetőség van rá, bizonyára teljesíti kérelmét és megfelelően intézkedni fog. Szív. üdv.

Varga Ferenc, Gy. Lapelőfizetése 1930. év végéig rendben van.

Bölcs István. Tagdíja 1930 január végéig, temetkezési díja július végéig van rendezve.

Németh J. Psttk. Most beküldött összegén kívül egyéb fizetése még nem volt. Tagsága 1929 január 1-én kezdődik.

Tibolddaróc községből érkezett az az alábbi hírünk: Targányi János erdőőr-erdei kihágáson ért néhány községbeli fiatal suhancot. A suhancok meglátva az erdőört futásnak eredtek. Az erdőőr megállása szólította fel őket, de a suhancok nem álltak meg, hanem tovább futottak. Erre Targányi riasztó lövést adott le. A lövés tördülésére az egyik suhanc Tutinka János 15 éves községbeli fiú ijedtében hátra nézett, a szétszóródó sörét arcát érte, s a fiút mindkét szemén megvakította. A szerencsétlenséget nyilvánvalóan az alacsonyra vett riasztólövés és a fiú ijedtsége okozta.

Önhibáján kívül állásnélkül, **vadóri, vagy erdőőri állást keres,** 29 éves, nős, kis családú, r. kath., szakv. vadőr. Azonnali vagy későbbi belépésre. Cím: Szabó Jenő vadőr, Kapoles, Zala vm.

26 éves r. kath. vallású, nős, szakvizsgázott erdőőr, 7 évi szolgálattal, jó bizonyítványokkal, jobb megélhetést végett állást keres. Cím a kiadóhivatalnál megtehető.

A csehek által küldözött 39 éves pagonyerdész, ki a Kárpátokban 18 éven át 10.000 hold erdőt önállóan kezelt, állást keres. Cím a kiadóban.

28 éves, nős, kiscsaládu, r. kath. vallású katonaviselt, szakvizsgázott vadőr azonnali belépésre állást keres. Cím: Szabó Jenő, szakv. vadr, Kapoles, Zala vm.

27 éves, nőtlen, szakiskolát végzett, r. kath., jó bizonyítvánnyal és több évi gyakorlattal, az erdészeten és mezőgazdaságban jártas egyén erdőőri alkalmazást bármikor elfogalna. Bóczér Sándor, Kélepuszta, u. p. Jánoshalma, Bács vm.

**Erdészeti csemetéket,
Remies csemetéket,
Sövény csemetéket,
Dísz- és sorfákat,
Rózsákat és dísznövényeket,
Gyümölcsvadoncokat és
gyümölcsfákat,
Erdészeti magvakat stb.
a legjobb minőségben
és legolcsóbban szállít:**

NEUMAYR ÉS TÁRSA
ERDÉSZETI FAISKOLÁK, MAGKERESKEDÉS
ZALAEGRSZEG

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve Minden ezen lapra hivatkozó megrendelőnek a megrendelés nagysága szerint 5—10% engedményt adunk — Nagyobb szükségletnél előnyárajánlással szolgálunk

BOLLA SÁNDOR

EGYENRUHA ÉS ANGOL ÚRISZABÓSÁGA
MISKOLC, HUNYADI-UTCA 6. SZÁM

Előnyös fizetési feltételek mellett, **jutányos árban készít** hozott kelmékből előírással egyenruhákat. Saját kelméiből pedig vadász, sport és polgári öltönyt.

Erdősítésre

garantált legmagasabb csiraképességgel bíró **feketefenyőmagot, erdeifenyőmagot, lucfenyő-, jegenyefenyő- és minden bel- és külföldi fenyőmagot, lombfamagot, tölgymakkot, erdészeti csemetéket, gyümölcsmagot és annak vadoncait parkirozásra, díszfenyőt, ezüstfenyőt, áléfákat, díszbokrot** ajánlunk tavaszi szállításra és rendeléseket kér

Köszegi Fenyőmagpergető

Köszeg, Vas megye — Árjegyzék ingyen!

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1.50 pengő. Egyes száma ára 60 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap

Szerkeszti:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSZ ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb) „Az Erdő” szerkesztőségéhez Miskolc, Deák-tér 1. szám, földszint 1. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Újjonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P

A csemetekert ellenségei

Irta: Wittich Béla

Az erdész, erdőőr legnagyobb büszkesége egy szép csemetekert. Büszke és tiszta öröm dagasztja keblét, ha fáradságának meglelt az eredménye, a hitvány apró magvakból tenyérmag magas zöld csemeték fejlődtek s már maga előtt látja a hatalmas szálfákat égbenyuló koronával, pedig már azt ő meg nem éri. Saját vetésének aratását csak a földműves élvezheti, az erdő gazdája a jövő nemzedék aratásának dolgozik. S mégis örömmel fáradoz, végtelen figyelemmel örködik felette, tudat alatt serkenti erre az emberben lakozó isteni szikra: a teremtés vágya; jutalma a benső megelégedés, hogy a természet nagy műhelyének parányi, habár nem alkotó, de alkotni segítő munkása lehetett.

Érthető most már az elkeseredés, mikor egyszerre csak azt veszi észre, hogy hol az egyik, hol a másik ágyásban az alig kikelt csemeték száza fekszenek a földön töben elrágva, amott az idősebb csemeték sírgára asszott levélzete hirdeti a bajt, a pusztulást! Itt a hangya, amott a cserebogár pajod pusztított. Ez a kettő a csemetekertek két legádázabb ellensége, ezeket soha sem tudjuk teljesen legyőzni, de igenis meg tudjuk akadályozni abban, hogy pusztításukat a végtelig fokozzák s mindent tönkre tegyenek! Több évi tapasztalataimat adom itt közre főleg e két ellenség leküzdésére szaktársaimnak, kérére őket, hogy eziránt tett eredményes munkájukat a közjó javára szintén közöljék.

Először foglalkozunk a preventív intézkedésekkel, mellyel előre mentesek leszünk a bajok 50 százalékától. Ez persze legnagyobbbrészt csak ott lehetséges, hol új csemetekertek telepítéséről van szó.

Először a hangyákról való védelmet tárgyaljuk, mert a kártevés sorrendjében rögtön azután következik, amint a magevő madarak az elvetett magból már kivették a részüket és a gyenge palánta már kibujt. A magevő madarak ellen az első két-három héten legjobban bevált, egy ór, ez lehet olyan is aki más munkára teljesen képtelen, a kereplőt meg tudja forgatni és elzavarja a torkoskodókat. A hangyát nem lehet kereplővel elzavarni. Igen hatásos ellenszere a csemetekert telepítése előtt végrehajtott rigolirozás továbbá nem szabad tünni a csemetekertben egy talpalatnyi kapálatlan földet sem, hol a hangya háborítatlanul fészkelhessen. Ezért ne hagyjunk sem a kerítés mellett gyepet sem kívül, sem belül, sem pedig az utakon a táblák, ágyások között. A csemetekert kerítése mellett is köröskörül legyen legalább egy ölnyi művelt terület, a csemetekert utait, az ágyások közeit is kapáltassuk meg évente legalább háromszor, így elkerüljük azt, hogy a hangyák zavartalanul fészkelhessenek. Kísérjük figyelemmel a hangyák járását, fészkeket csekély fáradsággal meg lehet találni s abba töltünk bele 2 l. szappanos melegvízben elkevert 0.25 l. petrolumot. Ahol hangyapusztítást látunk, azon az ágyáson hintsünk el naftalint. Ezt az eljárást ismételjük meg következetesen, így rövid idő alatt végezhetünk a hangyákkal.

A kártevők között a legnagyobb a cserebogár pajod. Nemesak 1—2 éves csemetéket, de 10—15 éves fiatal fák is képesek teljesen tönkretenni. Egy 12 éves erdei fenyő ültetésben tapasztaltam egyszer, hogy a 2—3 méter magas fák tüi kezdenek veresedni, többet kiásattam s meggyőződtem arról, hogy a pajodok rágása tette azokat tönkre, volt köztük olyan is, hogy 28 darabot szedtünk ki gyökerei közül. Ha egy gyökérszálhoz jut, az összes hajszálgyökereket lerágja róla, csak azután vándorol to-

vább. Olyan évben, mikor a eserebogár előbujik tömegesen, azt látjuk, hogy az erdőszélén, különösen a tisztások körül tömegével rajzanak a lombfákon és nagyon természetes, hogy a legközelebb eső művelt felporhanyított talajba rakják le petéiket. Ennélfogva azok a esemetekertek, melyek az erdő közelében vagy annak tisztásain vannak, aránytalanul nagyobb mérvben részesülnek ebből az áldásból, mint a messzebb eső földek. Ha tehát nem okozna nagyobb nehézséget, hogy az erdőtől távolabb, szántóföldek között és természetesen a beültetni szándékolt erdő talajával azonos földet kaphatunk a esemetekert céljaira, úgy inkább ott telepítsünk esemetekertet, mint az erdő közelében. Ha ez nem állna módunkban, akkor a kellő rigolozás és az előbb elmondottak szemmel tartásával készítsük el a esemetekertet, az ágyásokat 4—6-ot egy táblába véve, kerítsük körül egy kb. 30 cm. mély s ugyanolyan széles árakkal. Ezáltal megakadályozzuk azt, hogy a pajodok a föld alatt kényük, kedvük szerint vándorolhassanak és az általuk leginkább megtámadott területen így alaposabban pusztíthatjuk.

A további eljárás ezután egyrészt a folytonos figyelésből, forgató kapálásból, esali növények köztes termeléséből és a szénkénevezésből áll. A figyelés abból áll, hogy minden sárgulni, fonyadni kezdő növénynél keskeny kerti kapával addig keressünk, míg a pajodot meg nem találjuk, ha elég korán észre vesszük a növény fonyadását, úgy legnagyobb részben sikerülni is fog a pajodot megtalálni. A forgató kapálással nemcsak a felszín lazítjuk (természetesen csak a sorok között), hanem legnagyobb részben több pajodot is találunk.

Igen nagy segítségünkre van a figyelésnél a sorok közé ültetett vagy vetett esali növény, a legjobb a saláta, mert egyrészt ezt a pajod is igen kedveli, másrészt ennek levelein rögtön észre lehet venni hirtelenül beálló fonyadásukról, hogy: „alant a mélyben ádáz erők működnek“, melyet a kapa könnyen a napvilágra vet.

A szénkénevezésről azt hinné az ember, hogy ez radikálisan véget vet mindenféle garázdálkodásnak, elég ha egyszer nagyjában végig futunk vele. Korántsem. Hatása csak 15—20 cm-re van a gépszurása körül s az is kb. ilyen mély félgömbalakra terjed. Számolnunk kell azzal is, hogy nem minden pajod tartózkodik éppen akkor, amikor szénkénevezünk, közel a felszínhez, hanem talán egyrésze mélyebben van, vagy pedig kívül esett a szénkénevezés hatáskörén. Ezért a szénkénevezést aprólékos gondossággal és többször egymás után kell végrehajtani. Legjobb az a módszer, mikor 2 vetőzsinór mellett, — melyre minden 25 cm-re egy fekete sáv van, s a zsinórok távolsága egymástól is 25 cm., — keresztben a esemetesorokra minden sávnál beszurjuk a szénkénevezt csak annyira, hogy a folyadék kilövelő utolsó nyílása 5 cm-rel legyen a földszin alatt és a gépet 6 grammos adagolásra állítva, ennyit nyomunk be. Ha így végig mentünk mindkét zsinór sávjai mellett, akkor még a zsinór között haladunk végig a géppel, de oly mélyen amennyire csak lehet és úgy, hogy a szurás most már sakk-táblaszerűen essék a két zsinór négy sávjának középebe. Három nap múlva az eljárást megismételjük. Ezen egy hét alatt természetesen nem kapáltatunk, csak a következő héten, s ha szükségesnek mutatkozik, úgy egy hónap múlva újra kezdjük a szénkénevezést. Közben azonban ne hanyagoljuk el a kapálást.

Ne trágázzuk a esemetekertet sohasem istállótrágyával, mert ezzel szinte odacsúljuk a eserebogarakat.

Igen jó trágya bármiféle hamu, melybe, kat. holdanként 30 kg. szuperfoszfátot keverünk. Ezzel nagyon elősegítjük az apróbb esemeték gyorsabb növekedését, miáltal hamar túlnőnek azon a koron, mikor még a hangyák kárt tehetnek bennük. Ne mulasszuk el soha a esemetekertben alkalmazott munkásokat figyelmeztetni, hogy a kapálás közben talált pajodokat elpusztítsák. Nagyon jól hat, hogy ha valami esekély jutalmat tűzünk ki, a talált pajodok és más kártevők számához mérten, mert ezzel a munkás jobban fog igyekezni a kártevőket megtalálni s ezzel nemcsak a férgek alapos pusztítását, hanem a talaj jobb megmunkálását is elérjük.

Van egy állatunk, ez részint jó barátunk, részint ellenségünk, s ez a vakond. Igaz, hogy ez hivatásszerűen pusztítja az összes földalatti férgeket s ezzel nekünk nagy hasznót hajt, azonban kiásott járataival egyrészt eltépi a esemeték gyökereit, másrészt elkotorja a földet a tápot adó földet. Ha párhuzamba állítjuk a hasznát az okozott kárral, úgy legnagyobb részt az utóbbi lesz a tulnyomó, mert különösen az alig kikek esemetékben azzal okoz nagykárt, hogy egyrészt járataival végig megy a sorok alatt, másrészt a kikotort földet rájuk borítja. Tehát ezt is pusztítani kell, erre pedig a legjobb módszer az, hogy kapával lesbe állunk, s mikor az általa kikotort föld mozog, mélyen alá vágunk. A sorokat megolalmazhatjuk ugyan azáltal, ha 20—30 cm. hosszú nádszállakat felre vágva beszurkáljuk mélyen a földbe, mindenütt a esemeték sorában. Időrabló, s ezért sokba kerülő munka.

Rengeteg baj, vesződés és fáradságos dolog van egy esemetekertben még az elmondottakon kívül is, de mi zöldgallérosok ne veszítsük el kedvünket, legyünk bár mindenkítől elfeledve, dolgozzunk tovább, segítsük a természetet nagy munkájában s jutalmunk lesz a jövő nemzedék elismerése, s a teljesített kötelesség boldog békessége.

Erdei mészegetésről

Irta: SCHÜTZ GYULA m. kir. erdőőr

Igen gyakran előfordul, hogy a kezelésünkre bízott erdőrészekben oly tisztítást, illetve ápolást igénylő fiatalosaink vannak, melyekből a kiszedendő faanyag annyira silány, hogy annak tűzifa alakjában való értékesítése, részben minősége, részben pedig az erdőrésztávolfekvése miatt, lehetetlen.

Vannak továbbá erdőrészek, melyek koruknál és állapotuknál fogva gyérítést igényelnek, a gyérítési anyagból azonban csak nagyon gyenge minőségű tűzifát termelhetünk, amelynek az eladási ára a termelési költséget alig, vagy egyáltalában nem fedezi.

Végül rendszerint marad vágásainkban a tűzifa elszállítása után olyan tuskó és selejtes tűzifa, melynek vasúti vagy erdei rakodóra való leszállítása nem gazdaságos, esetleges távolfekvése miatt pedig magánfelek részére tö mellett sem értékesíthető.

Mindezen faanyag — ahol arra alkalmas mészke rendelkezőre áll — leggazdaságosabban mészegetésre használható.

Az egyik esetben, midőn tisztítási faanyag gazdaságos felhasználására törekszünk, legcélszerűbb a mészegetést részes úton foganatosítani oly módon, hogy az égetett mész bizonyos hányada a mészegető vállalkozóval előre kötendő egyezség szerint 60—70% az égető vállalkozót, míg a másik rész, 40—30% pedig az erdőgazdaságot vagy tulajdonost illeti.

Ily esetben az égetéssel járó összes munkálatok, úgymint: kőfejtés, kőszállítás, kemenceépítés, fatermelés, közelítés stb. valamint a tulajdonost megillető résznek az általa kívánt helyre való szállítása, az égető vállalkozót terhelik.

Továbbá a részes mészégetési egyezségben kiköthető az is, hogy vállalkozó a tulajdonost megillető részt, előre megállapítandó egységáron átvenni köteles.

Az ily tisztításból kikerülő faanyagoknak illetően való felhasználása, legtöbb esetben várakozáson felüli pénzbeli eredményt hoz.

Megjegyzendő, hogy a mészégetéssel kapcsolatos részes tisztítás állandó és szakszerű útmutatással párosult felügyeletet kíván. Mert a tisztítás nagyon kényes erdőgazdasági művelet. Helytelen keresztül vitele a fiatalos teljes tönkretételével egyenlő, amit esetleges biztosítékok lefoglalásával sem vagyunk képesek helyrehozni.

A másik esetben, amikor gyérítési faanyagból, vagy vágásainkban visszamaradt hasítatlan tönkökből kívánunk meszet égetni, azt napszámban, vagy métermázsánként megállapítandó egységbérért is végrehajthatjuk.

A mészégetés a következőképpen történik:

1. **A mésznek alkalmas kő** kékesszürke színű, tiszta mészkő legyen.

Törési felülete hamu szürke, ha azonban kvarcerek vannak benne, már minősége nem elsőrendű.

2. **Kemencegödör.** Kemencegödörnek alkalmas helyet vagy a kőbányához vagy az élegetendő fához közel jelölünk ki, hogy ezzel a költséges befuvarozást megtakaríthassuk. Lehetőleg szélmentes helyen, kissé a part oldalába, hogy az esetleges nagy esőzés következtében a völgyben vagy teberben felgyülemelő víz a kemencében kárt ne tehessen.

Átlag 100 q-t kiadó kemencének egy 2.90—3.00 m. átmérőjű szabályos kör alakú gödröt ásunk olyformán, hogy a partos oldalából kiszedett földet a völgy felőli oldalra hányjuk, illetve azt azzal kitöltjük. A völgy felőli oldalon kihagyandó egy 80—90 cm. széles rész a kemenceszájnak, illetve tüzelőnyílásnak. A gödör 1.50 méter mélyre ásandó.

Midőn ezen mélységet elértük, kihagyunk körül egy 22—25 cm. padkát, majd tüzhelynek még 90—100 cm.-t leásunk.

Hogy a kihányt föld le ne omoljon, azt a gödör elején két oldalt épített, belül száraz kőfallal, kívül fonnott sövényvel akadályozzuk meg.

3. **Mészkőtermelés.** A fenti méretű gödörbe építendő kemencéhez cca. 15 ürm. mészkő szükséges, mely vagy a föld felszínén gyűjthető (terep-, vagy legelő-tisztítás) vagy fejtés útján az arra a célra nyitott kőbányából nyerhető.

4. **Mészkemenceépítés.** A mészkemence építését, berakását, a gödörben hagyott padkán kezdjük 21—25. cm. vastagon kezdve a fal rakását 1 m. magasságig függőlegesen, majd boltozatszerűen beépítve, hogy a kemence belvilága 1.80 m., vagyis a tüzhely fenekéről mérve 2.80 m. magas legyen.

A tüzelő nyílását pedig olyképen építjük meg, hogy 2 darab, mintegy 80—80 cm. hosszú követ a kemenceszájban alul 50—50 cm.-nyire egymástól felállítunk és felső végeiket, vagy egészen egymáshoz illesztjük, vagy egy rövidebb 30—35 cm.-es kővel összefogjuk, úgy, hogy a tüzelőnyílás előbbi esetben hegyes szög, utóbbiban trapéz alakot kap.

Az így keletkezett nyílás a tüzelő anyag berakására szolgál.

A beboltozott kemencére még kisebb kövekből egy méter magas kúpot rakunk, mely így már a kemence színe fölött 1.80 m.-re kiemelkedik.

Végül a kiemelkedő kúpot agyagból és vízből készített 5—6 cm. vastag lepényszerű darabok szorosán egymás mellé rakásával befedjük, mely lepények tüzelés folytán összeszáradva, köztük rések támadnak, melyeken a füst kiszűrődik.

Oly helyeken, ahol már előzőleg mészégetés folyt és megfelelő agyag rendelkezésünkre nem áll, a kemencekúp befedezéséhez használhatunk mészporból készített habarcsot is, az esetben azonban abba begyújtás előtt lyukakat készítünk a füst kiszűrődhetése végett.

5. **Begyújtás, tüzelés.** A begyújtás úgy történik, hogy a kemence belsejében, a tüzhely közepén tüzet gerjesztünk, azt száraz, vékonyabb fával tápláljuk, majd vastagabb fával fokozzuk, míg oly magas hőfokot érünk el, hogy kemencénkben bármily vastag, nyers vagy nedves fa elégni képes.

Általános gyakorlat szerint (rendkívüli eseteket kivéve) bármily nagyságú kemence tökéletes kiégéséhez egyfolytában 72 órai egyformai erős tüzelés szükséges.

Miután a kemencénél nagy a hőség, aszerint, hogy vastag vagy vékony fával történik a tüzelés, 2—4 ember alkalmazandó a tüzeléshez, kik felváltva rakják a kemencébe a fát, úgy, hogy abban állandóan nagy tűz legyen, mert ha a tüzet a legesekélyebb mértékben is csökkentik, a kemence belső fala a hülés következtében feketedni, illetve sötétedni kezd, s ez már nagyon befolyásolja a tökéletes kiégést.

A könnyebb fát egyszerűen kézzel vetjük a kemencébe, míg a nehezebb tuskófa berakásához tüzelő rudat használunk. A tüzelő rud 2 darab 4—4.5 méter hosszú, 10—15 cm. vastag nyers farúd, a kemencébe szolgáló részen egész a végén 15—20 cm.-re, a másik végétől egy méter távolságra egy nyers bot segítségével 45—50 cm.-nyire összekötünk, a rudak ezen végeit megfaragjuk, hogy tenyérbe fogható legyen, alája egy 60—70 cm. hosszú 15—20 cm. v. hengert helyezünk s az így elkészült tüzelő rudak szűkebbre kötött végeire téve a nehezebb, hasítatlan v. tuskófa e hengeren a kemencébe könnyen betolható.

6. **Kiégett mészkemence.** A kemence tökéletes kiégése felismerhető arról, hogy belső fala a falrésekkel együtt fehéren izzó, s eredeti magasságából 1.0—1.10 m.-t lesüllyedt.

7. **Kemencebontás.** A kemence kiégése után 36 óra múlva bontható.

A bontás úgy történik, hogy elsősorban a kuptakáro gondosan szedendő le, végül a falat szedjük óvatosan, hogy a boltozat be ne szakadjon a hamuba.

A jól kiégett mész szép fehér és könnyű, könnyen törik, míg a rosszul sikerült füstös, nehéz, nem törik, csak felülete porladozik, s közepében ott találjuk a kőnek maradt részt, a magot.

8. **Tüzelőanyagszükséglet.** Rendes körülmények között egy ürm. száraz vagy félszáraz egészséges hasáb tuskó vagy vastag dorong tüzifával 4 q mész égethető, vagyis 100 q-ás kemencének átlag 25 ürm. szükséges, míg silányabb minőségű, u. m. korhadt, hulladék, galy stb. tüzifából 30—50 ürm., végül lágy galy, nagyon korhadt, vagy rözsefából 60 ürm. is szükséges.

9. **Napszámszükséglet.** Mintegy 100 q-ás mészkemence kirakásához (építéséhez) kész gödörbe 6 férfi napszám, kőszállításához — távolság szerint — 2—5 fuvarnapszám, végül a tüzifaszállításához távolság és választék szerint 3—10 fuvarnapszám szükséges.

M é h é s z e t

Törvény a méhészetről

Irta: Ignác Sándor

Többször rámutattam már a szaklapokban, hogy egy új méhészeti törvényre van szükségünk, még pedig olyanra, amelyet nem lehet se jobbra, se balra csavarni, amely alul nelegyen kibújó hagyva a bűnösnek és amelyet a legegyszerűbb ember is megért, ha elolvassa.

Vajjon ugy lesz-e?!

A törvény készítése már vajudik egy pár év óta, de hogy milyen formában van, azt én nem tudom, de nem tudja azt más szakközeg sem, pedig ha valaki megtudja mondani, hogy miről kell törvényt csinálni, hol van a hiba, hát akkor igazán csak is ezek a szakférfiak tudnák megmondani és rámutatni a bajokra, mert hiszen napon-ta látják és hallják a méhészek sérelmes ügyeit.

Na, de mindegy, hagyjuk ezt az ujat, várjunk még egy kicsit, talán lesz belőle énekeshalott. Addig is ve-gyük elő a régi törvényt.

Nagyon sok levelet kaptam már a méhésztársaktól. Az egyik pl. azzal panaszkodott, hogy nem engedték meg neki a szőlőben az odnos almaféba berepült raját kifogni, amit egyébként másnap a szőlőtulajdonos kifogott és eladta, mely vételárban a rajtulajdonos kérelmére sem részesült. A másik azért fordult hozzám, hogy a telektulajdonos nem engedte meg a saját raját befogni és még hozzá az irigy, rossz szomszéd, szalmát gyújtott a raj alá és amely elnem repült, amely meg nem égett, azt a kis maroknyi esomót, a bosszúban magát kitombolt rossz szomszéd megengedte, hogy a rajtulajdonos most már befoghassa.

A harmadik azért jött hozzám, mert a szomszéd nem akarja tűrni, hogy a szomszédságában méhészkedjenek.

A negyedik pedig azért jött, mert a saját raját, amelynek elrepülésekor rögtön utána futott és látta, amint az ötödik szomszédban az ottani üreskaptárba húzódott be, nem engedte meg a kaptár-tulajdonos, hogy a saját raját elvihesse. Sőt még a szolgabírónál tett panasz után sem bírta visszakapni, amíg én a helyszínén meg nem jelentem.

Az ötödik pedig azzal a panasszal jött, hogy mint bérlőnek a háztulajdonos, minden megkérdezés nélkül elhordta a méheket jó távol, ahonnan a kijáró méhek mind visszamentek a régi helyükre és a tavaszi hideg szélben ott pusztultak el a esomóba, ahol összehúzódtak fákön, kerítésen és a bokrok között.

A hatodik azért jött, mert a közeli szomszédságban ezrével fojtják a vízzel telt kádba a vízárt odajáró méheket.

Mondjam-e még tovább kedves méhésztársaim?! Mert még igen sok hasonló sérelmet tudnék elmondani. Talán vége se lenne a mondókámnak, ezért még csak egyet mondok el, de ez már a hetedik és a magyar monda szerint a hetedik a gonosz. És ez tényleg gonosz, mert ez már nem méhésztörvény volt, hanem gyümölcsfa tulajdonos.

Ugyanis eljön hozzám és azt mondja: Uram, nagy bajom van. Na micsoda? Hát tetszik tudni a szomszédságomban van egy nagy méhészet. Tudom! És ezek a méhek tavasszal virágzások ellepik gyümölcsfáimat, tönkreteszik rajtuk a virágokat és ezért fáimon nemigen terem gyümölcs.

Az lehetetlen!

De uram! láttam, amint a méhek a lábukszárán viték el az apró kis, picike gyümölcsöt.

Ugyan kérem, nebeszéljen ilyent, hiszen a nyáron ott jártam abban a méhészetben és én úgy láttam, hogy magának nagyon is szépen volt gyümölestermése.

Igaz volt, de ha a szomszéd méhei nem járnának oda, még több teremne.

Na és hát mit akar azzal a méhésztársammal?

Hát kérem azt, hogy tiltsák meg neki a méhészkedést.

De a községben vannak még többen is méhészek, akkor meg azoké járna a maga fájára.

Azok már messzebb vannak és ha oda is jönne egy pár, az nem lenne baj.

Itt lógott ki a lóláb. Azt már nem bánja, hogy ha a másoké a fájára is járnak csak a szomszédnak nelegyenek méhei, akit ő annyira irigyel a méhekkel való boldogulásáért.

Mesének tűnik fel az egész, pedig ez nemesak, hogy való, hanem mennyi ilyen panasszal fordulnak hozzám a méhészek, hogy a szomszédja azért járt a községházán, hogy méheket kilakoltassa, mert állítása szerint a méheim tönkre teszik a gyümölcs virágait.

Különböztetve jelenleg is van egy ilyen pör folyamatban, ami ha majd eldőlt, meg fogom írni.

A méhészek azonban legtöbbszörre akkor jönnek az ilyen ügyekkel, amikor már késő, amikor már a bírói döntés is meg volt és segíteni már nem lehet.

Először is az 1898. évi XII-ik t.-c. 59 paragrafusára intézkedik arról, hogy a méhtulajdonos, ha kirepült rajának nyomban keresésére indul, 48 óráig az ő tulajdonát képezi a raj még akkor is, ha azt valaki közben befogná. Ugyan ezen paragrafusra intézkedik arról is, hogy ha a szomszéd telektulajdonos nem akarja megengedni, hogy a méhésztársak a saját raját a mástelkén kereshesse és befoghassa, szükség esetén a községi elöljárósága közbejöttével is keresheti és elfoghatja a saját raját, tartozik azonban a metán okozott károkat megtéríteni.

Ugyancsak az 1898. évi II. t.-c. intézkedik arról is, hogy a ragályos költésrothadásos családokat meg kell semmisíteni.

Az pedig, hogy a kirepült rajt valaki megégesse, még a méhtulajdonosnak sem szabad, mert először is mint állatkinzásért, másodszer egy hasznos állatnak csak minden ok nélküli elpusztításáért bünteti meg a bíróság.

A birtokán bárki méhészkedhetik, ha a szomszédjától 6 méterrel beljebb helyezi el a kaptárait. De ezt is csak akkor, ha a kaptárak kijáró nyílással a szomszéd felé vannak fordítva. Ha nem arra van fordítva, hanem a méhtulajdonosnak a saját kertjén repülnek végig, vagyis végig, vagy háttal állnak a kaptárak a szomszéd felé, akkor akár milyen közel állítja is a kaptárakat, a szomszédnak nincs joga beleszólni.

Igaz, hogy azért mégis bele szól és ha a bírósághoz fordul, még baja is származhatik a méhésztársaknak. Ezért a méhésztársak arra törekedjen, hogy a bíróságtól a közigazgatáshoz terelje az ügyet. Ezenkívül a méhésztársak kérje a földmívelésügyi minisztérium szakértőjének a kihallgatását, vagy a szakvéleményadását.

A szőlőben a m. kir. földmívelésügyi minisztérium 1891. évi 16.650 sz. alatt kelt rendeletében intézkedik aziránt, hogy a szőlőben mindenki méhészkedhetik; mert hiszen a méhek a virágok beparzásával nagyhasznot hoztanak a szőlőtulajdonosoknak.

Igaz, hogy mindenkor a méhésznek sem lehet igazat adni. Így például a mézhamisításnál az 1895. évi XLVI. t.-c. értelmében őt is megbüntetik még akkor is, ha olyan mézet, vagy viaszt hoz forgalomba, amely bár összetételére mézve valódi, de tévedésbe ejtheti a közönséget.

Ilyen lehet pl. az, amikor a méz megihrosodik és a méhészt, mint folyómézet akarja forgalomba hozni és ezért a mézet 40 foknál magasabban melegíti, miáltal a mézben lévő farmantumok átváltoznak és ezért a vegyész noha valódi még, mégis hamisítottnak nézi. Ezért az ihrsós mézet sohasem melegítsük 30—36 foknál melegebbre, hogy folyékonyságát visszanyerje.

Ugyancsak nem szabad az erdőbe az odvasfába — kitelepedet méhesaládot — ami már hónapok vagy évek óta van ott, — az erdőtulajdonos tudtanélkül elvinni. Mert ha nem is, mint erdei terményért, de mint a birtokában lévő ingóságért, polgári keresetet indíthat az elvívó ellen. Ha pedig fával együtt viszi el, vagy a méhek kivevésénél a fát megsérti, akkor már erdei kihágást is követ el, amiért szintén megbüntetik, vagyis két formában is megindítják ellene az eljárást.

Ha a méhésznek egy ilyen bírósági eljárásos ügye támad, addig forduljon egy olyan szakértőhöz, amit a bíróság is elfogad, amikor még az ügyben a bíróság nem hozott ítéletet, mert ha már az ítélet meghozatott, nehéz az ügyet rendbehozni.

Óvakodjon a méhészt a méheket olyan helyen elhelyezni, ahol állatok járnak. Így pl. az utakhoz közel ne állítsa fel a méheket, vagy istállókhöz sem közel, mert a méhek a lovakat szagánál fogva nem szívesen tűrik, neki mennek és megölik és a bíróság bizony ilyenkor a méhészt kártérítésben elmarasztalja. (Nagyon sok ily per volt ahol a méhészek fizettek.)

Ugyancsak óvakodjon a méhészt tűz elleni biztosításánál a tárgyakat túlmagosan számítani, mert minden biztosító intézetnek megvan a maga szakértője és ha túlszámít, akkor már perre kerül az ügy és ebből mindig csak a méhésztre lesz hátrányos, biztosításnál a méhészt darabonként nevezze meg, hogy mit és hány darabot biztosít és esetleg a szaporulat úgy méhesaládban, mint lépekben és egyéb eszközökben mennyit fog szaporodni évente.

Mostanában két ilyen tűzbiztosítási ügyben is kellett szakvéleményt mondanom. Bizony nagyot rézeth még a bíróság is, hogy egy négyvszögméter Hanemann rácsot a méhészt 50 pengőbe számított, amikor árjegyzék szerint 7 pengő volt. A másik méhészt pedig annyi kaptárt számított fel ami elégett, hogy a méhes helyének a felmérésével teljesen beigazolódott, hogy annyi kaptár el sem férhetett olyan területen, amilyen a méhes állt.

Tehát a méhészt becsületre is kell adni, mert csak így tudunk igazunkat győzni, még a törvény előtt is.

Önhibáján kívül állásnélkül, vadóri, vagy erdőóri állást keres, 29 éves, nős, kis családú, r. kath., szakv. vadőr. Azonnali vagy későbbi belépésre. Cím: Szabó Jenő vadőr, Kapoles, Zala vm.

35 éves erdő és vadőr vagyok 15 évi gyakorlattal úgy az erdőszet, mint a vadászat terén teljes jártasságain kitűnő bizonyítványain vannak. Jelenleg is 1200 kh erdőt kezelek, amiben 300 holdat, ami mező gazdasági föld volt betelepítettem saját nevelésű tölgy és fenyő esemetével, állást keresek, amit azonnal is elfoglalhatnék. Cím: Sümegi János erdőőr, Vöresök 10. Felsőszemenve. (Zala m.)

Állattani közlemények

Adatok a háromöví csikosegér (Sicista loriger trozina pet) előfodulásához s életmódjához

Magyarország ez eléggé ritka egerét Szolnok megye több pontjáról sikerült az 1925—26. években gyűjtenem s huzamosabb ideig fogságban tartanom. Megfigyeléseim eredményei ujak, azért bátorodom közreadni őket.

A Sicista loriger trizona Petényi (régebben Smint-hus vagus Pall, vagy Mus trizonus Petényi) lelőhelyeül a „Fauna Regni Hungariae“ az Alföldről: Felső Besnyő (Eresi mellett), Ürbő és Szigetesép helyeket említi. Ezeket a lelőhelyeket Cervia F. (A Természet, XXIII., 1927, p. 181) a következőkkel egészíti ki: Az egész Csepel-sziget, Szunyog, Dömsöd, Apaj, Kisszállás. Megemlíti az én pusztapói s lábjegyzetben Petényi tiszaföldvári adatát is. Petényi tiszaföldvári lelőhelye a Faunakatalógusból kimaradt, valószínűleg véletlenül, mert bizonyító példányai a Nemzeti Múzeum állattárában ma is megvannak, leírása pedig szintén megjelent a Természetrajzi Füzetek 1882. évi V. kötetben. Tiszaföldvárról Petényi után 83 évre nekem ismét sikerült kimutatnom. Tiszaföldváron s környékén a köznép „csikos eger“ néven, mint eléggé ritkán előforduló emlőst, mindenütt ismeri. Két év alatt a következő lelőhelyeken találtam meg. Tiszaföldvár, Pusztapó, Törökszentmiklós, Kisújszállás, Karcag. De azt hiszem, hogy az állat az Alföldön mindenütt előfordul, csak keresni kellene. Kötött szikes, s homokos talajon egyaránt megtalálható. A tiszaföldváriak homokos, a többiek kötött, szikes talajról valók, amit különben Cervia F. is megerősít.

Szabadban való életét nagyon nehéz megfigyelni, már ritkaságánál fogva is. Élete legnagyobb részét a föld alatt készítette, ludtójás nagyságú fészkeben éli le. Fészkeének még kijárónyílását is eltömi, s azt csupán élelemszerzőskor, éjjel hagyja el. Fészke mellé élelemkészletet gyűjt s ezt nem csak télen, hanem nyáron is fogyasztja. Élelemszerzésen kívül a föld színén csupán akkor tartózkodik, ha beteg (az összes, föld színén fogott példányaim betegek, sérültek voltak.) Tavasztól őszig párjával tartózkodik a fészkeben s a többi egerektől eltérőleg, ekkor sem üzi el a himet, ha fiókái vannak. Ősszel egy-egy fészkeben 4—6 darab van együtt; valószínűleg az utolsó fészkealj fiókáival maradnak együtt tavaszig. Téli álmat alszik, ha nem is olyan mélyet, mint az ürge, mert a fészke mellett főlhalmozott élelemkészlet oly csekély a fészkeben levő állatok számára képest, hogy ezzel téli álom nélkül a telet kihuzni nem tudná. Téli álmából korán ébred, mert a földből kiszántottak már március elején teljesen mozgékonyak s már párban voltak. Ősszel, október végén, november elején huzódnak téli fészkebe többed magukkal.

Gyűjteni legtöbbször csak szántáskor lehet, mikor az eke kiveti a földből. Ilyenkor nem nehéz megfogni, mert nem iparkodik elmenekülni s a többi egerektől eltérőleg nem is harap. Az általam gyűjtöttek közül azok, amelyeket a föld színén, keresztek, boglyák alatt találtam, kivétel nélkül mind betegek és sérültek voltak. Ugy látszik a Sicistának is az a tulajdonsága, mint a Spelax-nak, t. i., hogy betegen, megsérülve a föld színén tartózkodik.

Terráriumban való tartásuk nagyon könnyű. Csak kevés apró emlőssel van oly kevés baj, mint a Sicistával. Tiszta, szagtalan, s a mi a fő: sohasem harap. Ha tágas s földes terráriumban tartjuk, főként ha sikerül párt szereznünk, hosszú ideig eltarthatjuk. Sőt szaporit is fogságban és kellő nyugalomát biztosítva, fiókáit föl is neveli. A terráriumban ép úgy rendezkedik be, mint a szabadban. Egyik sarokban fészket készít s az élelmet is a föld alá ghordja le. A föld színére csak az élelemért jön. Tekintet nélkül arra, hogy földalatti raktárában van-e élelem, ha friss élelmet kap, következő éjjel a föld alá hordja. Hogy fogságban így rendezkedjék be, szükséges, hogy terráriumában legalább 25—30 cm földréteg legyen.

Fogságban az élelme buza, árpa, zab, nyers burgonya, takarmány-cukorrépa, s tavasztól ősziig állandóan zöld lóhere, lucerna vagy fű. Tápláléka lehetőleg vegyes legyen s főleg vízben gazdag élelmet is tartalmazzon, mert csupán száraz eleségen tartva nagyon elhizik s ez pusztulását okozza. Állataimnak vizet sohasem adtam. mert a betett vizes edényt első éjszaka földdel tömték tele.

Párása terráriumban éjjel, nagy visongások között, a földalatti fészkekben történt. 21 napi vemhesség után négy fiókát szült. Szülés után fészket felbontva, kezemnek ugrott, halkán prüszkölt, fujt s harapott. Sajnos, a fészkek felbontása annyira fölziggatta, hogy fiókáit a fészkekből kiszórta s ezek elpusztultak.

Fogságban kétféle elősdítől szenved sokat. A rüh s egy más atka-fajtól. Az első okozza a *Cerva F.* által említett faroklerágását, amit az állat mindig önmagán visz végbe. Ennek valószínűleg a türehetetlen viszketés az oka. Ha idejében nem orvosoljuk, a farok hideg és merev lesz s a végét ez állat rendszeren lerágja. Gyógyítására pár csepp dohányluggal kevert olajat használtam; ezzel a farkot bekentem, s ez mindig eredménnyel járt. Az atkák sokszor oly tömegesen lepik el, hogy minden szőrszálára jut egy-egy. Ezek ellen olajos (növényi olaj) bekenést használtam.

Csekély számánál fogva a gazdaságokban jelentősebb kárt nem okoz. Számuk még egeres esztendőekben sem szaporodik föl túlságosan.

Ragadozó madarak köpetében esontmaradványát nem találtam s mint földalatti élő állatot legfeljebb a vakondok pusztíthatja.

Vásárhelyi István.

Pusztapó apróemlős-faunája

Azt, hogy a megeseonkitott Magyarország területén mennyire háládatos dolog apróemlősök gyűjtésével s megfigyelésével foglalkozni, az alábbiakkal kívánom bizonyítani.

1924 dec. 1-én a kenyérkereset Pusztapóra (Szolnok m.) sodort. A szatmármegyei, dombos, égeres, lápos vidék után egészen elkedvetlenedve foglaltam el állásomat s teljesen lemondtam arról, hogy emlősgyűjtés tekintetében itt az Alföld közepén, valami érdemleges dolgot tudjak csinálni. De bizony kedvetlenségem csakhamar elmúlt, mikor 1924 december 23-án az első Spalaxot, 1925 július 17-én pedig az első Sicistát sikerült megtalálnom.

Ezen a ritkábban előforduló két állaton kívül két év alatt sikerült még két, az alföldi faunára új állatot

találnom és pedig a *Mustela Eversmanni hungarica* Éhiket, s a *Crocidura suaveolens* Pall.-t (subsp. n.?)

Pusztapón kétévi tartózkodásom alatt napról-napra gyűjtöttem különféle emlősöket, részint magamnak, részint a Nemzeti Múzeum állattári osztálya számára. Két évi gyűjtés s megfigyelés alatt sem végeztem tökéletes munkát, mert 1926 október havában megtaláltam ugyan a *Micromys minutus* fészkeit, de magából az állatból két év alatt egyet sem sikerült gyűjtenem.

Nézetem szerint az ország területén érdemes, sőt kellene, s már régebben is kellett volna emlősök rendszeres gyűjtésével foglalkozni. Mert akkor nem ment volna felkutatlanul a Magas Tátra, az Erdélyi havasok és a délvidéki mocsarak, eseh, román s szerb kézre. Csonka hazánkban is szükséges volna a rendszeres gyűjtés, hiszen távolról sem ismerjük még teljesen az Alföld, a Dunántul s a megmaradt Délvidék emlősfaunáját. Napról-napra kísért a Duna-Tisza esatorna megépítése, vizeket szabályoznak, lecsapolnak, erdőt irtanak, gyepet törnek, szíket javítanak, s itt mindenütt vész, pusztul a jellemző emlősfauna, amelyet még tökéletesen nem is ismerünk, s amelynek lélekarangját úgy is huzza a mindinkább belterjesebbé váló gazdálkodás.

Csonka országunkban kevesen vagyunk emlősökkel tudományosan is foglalkozók. Sajnos mi is szabad mozgásunkban anyagiak miatt korlátozva. Azért itt kérek mindenkit, hogy bármily közönségesnek látszó apró emlős kerülne is kezei közé, juttassa hozzáértő kezekbe. Minden kedves az azzal foglalkozónak, s ezzel is előbbre visszük hazánk nagyon is hátramaradott emlőstani tudományát.

Pusztapón a leggyakrabban előforduló emlősök egyike a közönséges vakondok (*Talpa europaea* L.) Különösen pocokos esztendőekben, mikor is a nagyon fölszaporodott mezei pocokokban nagy pusztítást visz végbe. Szintén nagy számban fordulnak elő a cickányok és sokat is lehet belőlük gyűjteni, ha a gyűjtő érti a dolgát. Gyakori s közönséges a télen a lakóházakba, vermekbe s istállókba is behuzódó mezei cickány (*Crocidura leucodon* Herm.). Ritkább a kisebb termetű keleti cickány (*Crocidura suaveolens* Pall.). Ez utóbbi az alföldi faunára új. Mindkét cickányt, mint hatalmas pocok- s károsrovar pusztítót ismertem meg. Nagyon gyakori a keleti sündisznó (*Erinaceus roumanicus* Barr. Ham.) Valóban meglepő, hogy a fátlan Alföldön milyen nagy számban fordul elő. Két év alatt kb. 100 darab fordult meg kezeim között. Március-április hónapban a párássalatt szántóföldek között, este kutyával járva 10—15 darabot is össze lehetett volna szedni. Husát a cigányok megeszik.

Föltűnően gyér a denevér-fauna. Két év alatt egyet, egy hosszufülű denevért (*Plecotus auritus* L.) sikerült gyűjtenem. Elég gyakori a közönséges görény. (*Mustela putorius* L.), a mezei görény (*Mustela Eversmanni hungarica* Éhik). Az előbbi a tanyákban, amberi lakok közelében, az utóbbi pedig kizárólag a szántóföldeken, magásta kotorekokban tartózkodik.

Gyakori a közönséges menyét (*Mustela nivalis* L.). Ez azonban, mint tapasztaltam, két formában fordul elő. Az egyik rendes menyétszínű, a másiknak a farkavége 5 em-en fehér. Ez a fehérség télen, nyáron, öregén, fiatalon, himen s nőstényen egyaránt megvan.

Nagyszámban él a mezei nyul (*Lepus europaeus* L.). Ezt, mint vadászati vadat, uradalmi területen természetesen gondozzák s védik.

Közismert, de ritka a háromövé esikos egér (Sicista loriger trizona Petényi.). Ebből négy példányt sikerült gyűjtenem. S azt hiszem, nem mondok nagyot, ha azt állítom, hogy e ritka egérnek az Alföld nagy részéről elő kellene kerülni, ha több időt szentelhetnénk a gyűjtésre.

Nagyon közönséges, sőt sokszor óriási tömeggé fészaporodik s nagy károkat is tesz a közönséges höreség (Heliomys cricetus L.), a mezei pocok. (Microtus arvalis Pall.) s az erdei egér (Apodemus sylvaticus L.). Épületekben, magtárakban igen közönséges a házi egér (Mus musculus L.). Találtam fehér-tarka változatát is. Eléggye gyakori a kizárólag szántóföldeken s télen kazlak, trágyarakások alatt tartózkodó Mus musculus hortulanus Nord., mely vöröses színével üt el az előbbitől. Már ritkább a kisebb termetű s fehérhasu gözüegér (Mus spicilegus Petényi). Itt azonban hordásokat nem készít. Ugy látszik, a változott gazdasági viszonyok miatt nyáron földbe ásott lyukakban és gabonakeresztek alatt, télen pedig szérűskertekben, szalmakazlak, kukoricaszárkúpok alatt tartózkodik. Közönséges s káros a vándorpatkány (Epimys norvegicus Erxl.). Ez itt nyáron az épületekből kihúzódik a szántóföldekre, hol kazlak alatt önásta lyukakban él s itt is szaporodik. Valószínűleg az élelem könnyebb megszerzése serkenti a mezei életmódra. Igen gyakori az eddig ritkának hitt magyar földikutya (Spalax hungaricus Nhrg.), úgy, hogy két év alatt 56 példányt sikerült gyűjtenem belőle. Közönséges még az ürge (Spermophilus citellus L.). De ez nagyon sohasem szaporodik el.

A Pusztapón előforduló emlősök közé kell számítnom a törpe egeret (Micromys minutus pratensis Oeskey) is, habár pói bizonyító példányom nincs, de 1926 őszén sok fészket találtam gyomos, nádas tengeriföldeken.

Pusztapó különösen Spalax-megfigyelésekre lett volna nagyon alkalmas hely, mert ebben való gazdagsága tekintetében egyetlen magyarországi lelőhely sem vetekedhet vele. Sajnos a helyet el kellett hagynom s még környékén sem tudtam elhelyezkedni, hála s köszönet az ottani tudományt pártoló földbirtokos uraknak.

A fentiek kiegészítése végett megemlítem, hogy az általam megvizsgált nagyszámú ragadozó madár (egerész- és gatyás ölyv, kuvik) köpetekben csupán Microtus arvalis, Apodemus sylvaticus, Mus musculus hortulanus és Mus spicilegus esontokat találtam.

• Vásárhelyi István.

Halászat

Tógazdasági teendők május hóban

Meleg időjárás esetén el kell kezdeni az etetést. Az előirányzott összes takarmánymennyiségnek 10 százalékát májusban, 25 százalékát júniusban, 30 százalékát júliusban, 25 százalékát augusztusban, 10 százalékát szeptemberben szoktunk feleltetni. Természetesen az időjárást és a halak étvágyát állandóan figyeljük s csak annyit adunk, amennyit könnyen elfogyasztanak. A zsenge ivadéknak esillagfürtlisztet vagy árpalisztet, az egygyaras ivadéknak tövizbe áztatott, darált esillagfürtöt, árpadarát adjunk, vagy a viszonyokhoz képest borsót, zabot, rozst, tenerit használjunk, aszerint, amint valamelyik olcsóbb, vagy könnyebben beszerezhető. A kétgyaras pontyoknak esillagfürtöt, árpát vagy más takarmányt adjunk; ezt már nem kell darálni, csak 24 óráig

beáztatni. Tengeri etetéssel nagyon vigyázzunk, mert halaink zsirosak lesznek, s a piac nem szívesen veszi fel a tulzsiros halat. Ezért tisztán tengerivel ne etessünk.

Ne felejtsük el a trágyázást. Ugy az istáló trágyát kat. holdanként 1.5—2.0 q, mint a szuperfoszfátot 5—6 kg, esónakról 10—14 naponként egyenletesen osszuk szét.

A hó vége felé rendszeren a vizinövényzetet is kaszálni kell. Növényzettel beárnyékolta tavak fél termést sem adnak. A növényzettel feltétlenül viz alatt kell lekaszálni, kisebb tavakban kézi kaszával, nagyobb tavakban csuklós kaszával, mely két esónakról kezelhető. Ha a viz alatt vágjuk a növényzetet a viz a gyökérzetbe behatol és elpusztítja azt.

A lekaszált növényzetet ne hagyjuk a vizen uszni, mert a tavat beárnyékolja, hanem gyűjtsük kupacokba a tó szélén s hagyjuk trágyának a tóban. A kaszálást annyiszor kell ismételnünk, míg a tavak viztükre tiszta marad a növényzettől.

Sokszor az időjárás miatt az ivatás májusra marad. A zsenge ivadéka vigyázzunk, s ha éjjel fagyoktól tartunk, emeljük az ivóvíz vizszinét, hogy az ivadékat a viz tulságos lehülése el ne pusztítsa. Ha sok ivadéknak van, s azokat a tavakba kihelyezve külön táplálni akarjuk, adjunk nekik kukorica- vagy esillagfürtlisztet, de az etetőhelyet szüszemű hálóval kerítsük körül, hogy a nagyobb halak hozzá ne férjenek. F.

Elbeszélések

Mikor a vasuti talpfa faragó — őzbak, a szénégető — vaddisznó

Az alatt leírt két kis vadászati epizódot, bár resztelkedve, de közérdekből mégis jónak látom szaktársaimmal közölni, minthogy igen tanulságos és óvatosságra intő példa.

*

Régen volt, még a jó béke napokat éltük. Egészen más volt minden az erdészet terén is, mint ma. Nem volt tulzsufoaltság, nem volt kenyérharc stb. A kollégák között főképen a szakmabeli dolgokról és a vadásatról volt szó. Üresedés gyakran volt; a kerületekbe, illetve pagonyokba sokan kikerültek egészen fiatalon még kinevezés előtt és megfelelően el is végezték fontos szerepüket. Volt is nagy ambíció úgy az erdészet, mint a vadászat terén egyaránt.

Igy történt meg velem is. Egészen fiatalon kerültem ki kerületbe és az erdészeti munka mellett mint annak tartozékát, a vadászatot, nem vettem meg és a mai napig sem vettem meg.

A kerület — tekintettel szép tölgyes állományára — számos munkára tagozódott: mert termeltem vasuti talpfát, haszonfát, szőlőkarót, bányafát és tűzifát.

Az egyes választékok ki lettek termelve a téli időszak folyamán, a vasuti talpfa rönkök azonban — tekintettel a esekély számu román talpfafaragók számára mert hiszen másutt is faragtak — csaknem egész nyáron át faragtattak.

A tölgyes természetes felújításos erdő volt szép ujulattal, köröskörül összefüggő erdővel övezve, a távoli falu felőli oldal szomszédságában epdig kefesürü gyertyánossal itt-ott tölgy csoportokkal elegyedve.

E kefesürüségű fiatalosban tanyázott egy közepes erősségű őzbak, amit többször volt szerencsém látni és a

mely este felé a tölgyes melletti (régi) vak uton szokott rendszeresen haladni az egyik nyugalmasabb hegyoldal (jó füves) vágásába.

Az akkori főnököm nem lévén nimród, ennél fogva ezen teendőikkel engem bizott meg olykor, mely megbízást én ezer örömmel teljesítem is.

A talpfa faragóktól a kitermelt talpfa 2—3 hetenkint lett átvéve és ugyan akkor keresetük is kifizetve; átvétel után rendszeren egy kis áldomást ittak, megérdemelt munkájuk és fáradságuk után.

Emlékszem rá jól! Tikkasztó nyári hőség volt, a nap ugy ontotta tüzes sugarait a bágadt tölgyfa leveleken át, hogy az erdő lombátora alatt is oly pokoli hőség volt, hogy az emberről lekerült a kalap, kabát, mellény és még így is izzadt úgy, mint a muraközi ló, amely 60 mázsás társzekeret vontat feneketlen sáros utban.

Ilyen napra esett az én feátvételem is, amely kora reggeltől — majdnem napnyugodtig tartott.

Amint a talpfát átvettem a faragóktól és összehasonlítottam méret és darabszám szerint az ő készletükkel, illetve feljegyzéseikkel, fel sem tűnt előttem, hogy hiányzik belőlük egy ember (ha jól emlékszem, 13-an voltak) aki a faluba ment jóval előbb és hozta a kareos bundát (pálinkát) az áldomásra.

A sikeres egyeztetés és a további utasítás megadása után elhatároztam magamban, hogy az ismert őzbakra cserkészetek és ha sikerül lövésre kapni, úgy el is ejtem.

Amint előbb is említettem, a szóban forgó erdei ut a kefesürüségű fiatalos és a szálas tölgyerdő között haladt, az őzbak pedig számtalanszor (kijöve a sűrűből) ezen az uton vonult végig a legelőre.

A nap már leáldozóban volt és így neki láttam terem végrehajtásához. Igen kelemes volt a nagy munka és forró nap után az esti friss erdei levegő. Midőn nagy esőndben és lassan haladok a vak uton, alig téve vagy 100 lépést, megüti füleimet valami zaj, ami tőlem a sűrűségben cca 60 lépésre lehetett. A zaj mindig közelebb az uthoz, de tőlem elfelé ferdén hallatszott, és természetes vadzokással, az az olykor-olykor megállva (figyelve) és ismét menve. Amikor megállapítottam, hogy a vad az ut felé igyekszik kitörni, megálltam és vártam lövésre kész fegyverrel. Nem is telt bele csak egy pár perc s a várva-várt állítólagos őzbak a benőtt lombos, teljesen át nem látszó uton, melyet a bucsuzó nap fénysugara is összekuszáltan világított meg, cca 120 lépés távolságban elő is bukkant és fehér tükrét (hátulját) mutatva, ügetve, illetve baktatva iparkodott megszokott éjjeli helyére.

Amikor a rossz megvilágításban a tükröt és a baktatást észrevettem, szentül meg voltam győződve, hogy az őzbakom és menseseremet vállalhoz emelve és rögtönözve (sneller) oda gyujtok, durr! Erre az eredmény, egy kétségbeesett férfi jajkiáltás.

Meglepetésemben és ijedtségemben kővé meredtem és nem tudtam magamnak magyarázatot adni, hogy mi történt? Talán az ut törési pontjára akkor ért ki valaki velem szemben, amikor a fegyvert elsütöttem, avagy egyéb a hiba, tépelődtem magamban?

Amig én az eseményen pár másodpercig töprengék észreveszem, hogy sem az őzbakot, sem az embert nem látom. Nem tudtam nyugodni és lelkiismeretem vitt arra, hogy tökéletesen meggyőződjek mindenről.

Odaérve a tett helyére, vizsgálom a terepet jó széles körben, vajjon van-e vér, szőr, csont stb., de semmi sincs, szinte jól esett, hogy komolyabb baj nem történt, habár az őzbakot kissé sajnáltam, hogy terítékre nem került.

Másnap esupa kiváncsiságból felkerestem a faragóimat és meglepetésemre elő áll Gyorgye — akinek az erdő még másnap is hét szint játszott — és meséli történetét magyarsággal és nagy hévvel a következőket:

„Zuram! Tignap hoztam áldomásra a faluból palinkát (ujjal mutatva) itt az erdőn keresztül ész valaki, tessék nezni ki lötte a nadrágot és a gatyát“. Kértem tovább, vajjon megsérült-e? A felelet, hála Istennek, ez volt: „Nem Zuram!“ Erre teljesen megnyugodtam és az eset rejtélyét kezdtem puhatolni. Rá is jöttem hamar a dolog nyitjára, t. i. az történt, hogy a román faragó vörös barna nadrágjának hátulján egy hasonló nagyságu fehér vászont folt volt és hasonlított az őz tükréhez, azonkívül sánta volt és bicegése hasonlított a baktatáshoz, a rossz megvilágítás és lombbal benőtt ut a férfi felső törzsét eltakarta, emellett a sűrűben való menetelése is teljesen vadra engedett következtetni és azért jött többször megállva, mert a kefesürüségű fiataloson nem tudott akadályok nélkül jönni és kereste a leggyéresebb helyeket. Erre természetesen azért ment, mert ezzel nagy utat takarított meg.

Kiválóan hordó menseseremet ekkor igen megdicsértem, hogy nem talált telibe, de talán meg is történt volna, ha a román nem biceg, mert valószínűleg a fegyver elsütése pillanatában biceghetett félre, hogy csak surrolta a golyó és szakított ki napdrágja hátuljából egy-egy kis darabot.

Hogy ezek után kellő iskolát tartottam közöttük az utak használatára vonatkozólag, azt talán fölösleges is megemlítenem, de egyuttal azt is megjósoltam nekik, hogyha még olyan helyeken fognak járni, esetleg bőrükkel fizethetnek meg.

Az is igaz, hogy részemre ezen eset megtörténte egész életemre kiható óvatosságot szült a vadászat terén, s hogy jó órában mondjam, szerenésésem megusztram baj nélkül idáig, bár hasonló eseteknek már többször ki voltam téve.

Ebből a tanulság az, hogy: „Csak akkor löj vadra, amikor azt teljes egészében felismerted!“

Mint szenvedélyes vadász, a vadászatok mindig érdekelték, legyen az nagy, apró és szárnyas vad, nálam ez mindegy, s mint ilyen, betolakodtam ahová csak tudtam. Így történt meg tehát, hogy X. község kevés tagot számláló vadász társaságába mint vendégtag bejutottam. A vadásztársaságnak területe (kb. 5000 k. h.) olyan volt, hogy abból a cca 30 százaléket kitevő erdő egyharmad részben nagyterjedelmű erdőkkel függött össze. A területen nagy vad kevés volt s inkább átmeneti (váltó) kivéve az őzet, amely igen kedvelte a helyet. Akadt többször szarvas is, disznó gyakori volt, különösen makktermés idején.

A mezői vadállomány azonban már másképen állott; volt bőven nyul, fogoly és fűrj.

Decára a kevés számú váltó vadra, valahogyan mindig jobban feltaláltam magamat az erdőn, mint a mezőn és inkább oda is rándultam ki.

Különben is sajátos egyéni természetem, hogy a vadászati módok közül különösképen a cserkészést kedvelem a legjobban és csak itt tudok igazán gyönyörködni, amikor egyedül bandukolhatok a leírhatatlan szép természet renetegeiben.

Félreértések elkerülése végett megjegyzem, hogy a „szendélyes vadász“ szó nem azt jelenti, — legalább is nálam —, hogy az csak gyilkolni (rombolni) tud a vadállományban, oh nem, a vadat tenyésztetni és meg is tudja védeni!

n pl. megelégszem azzal is, hogy az erdő területén végig megyek s látok itt-ott egy-egy darab vadat; nem is szeretek olyan helyeken járni, ahol vad egyáltalában, vagy csak igen kevés van. A vad az erdőnek éppen olyan dísz, mint a zöld koszorúnak a virág, amely akkor jó és szép, ha a díszítés arányos.

Visszatérve előbbi fejtegetéseimhez a eserkészést illetően, egy alkalommal elhatároztam magamban, hogy a vadászterület erdei részének azon pontjára indulok, ahol dísznival is találkozhatok. Meg kell jegyezni, hogy a területet még akkor részletesen nem ismertem és éppen volt a hibám, hogy az alábbi kritikát esem megtörtént velem.

Nyár végén volt. Augusztus második felének egyik napján igen korán kimentem az erdőre, úgy, hogy az erdőt már jó ideje járva, a csillagok még mindig tündökölték az égen.

Menetelve és hallgatózva, lassan-lassan kullogok az erdő ösvényein reményekkel eltelve, közben borul keleten s a virradás jó hosszúra kinyulik. Minthogy a terepet nem jól ismertem, esupa véletlenül egy idegen helyen találok magam, de ez nem igen aggasztott engem és mentem tovább annál is inkább, hogy valami nyiltabb helyre kiérjek, ahonnan esetleg tájékozódhatok.

Amint én a kb. 10—15 éves hézagos, karnyi vastagságú fiataloson áthaladok, egyszer csak előttem mintegy 60 lépésre mozgó alakot látok feltűnni oly helyzetben, mintha dísznő turna ott. A szél fúj, de oldalról, veszélyben nem vagyok, tehát várhatok. Közben célba veszem, de még mindig nem látni jól, mert az erdő lombsátora alatt sötét van még.

Manseremet sokszor vállhoz emelem, de mindannyiszor hiába, mert még mindig sötét van, szinte csodálatos volt egy helyben való mozgása, illetve turása. — Már türelmetlen lettem és csak másodpercek kérdése volt elhatározásomnak, amikor ismét célba veszem és e közben feláll a tett helyen egy ember! Csodálkozásomtól és meglepetésemből nem tudtam hová lenni, mit csinál és mit keres ez itt?

Hozzá megyek és meglepődve látom, hogy szénégető, aki mozgásával, illetve a szénnek zsákba való tevésével (kaparásával) éppen olyan mozgásokat vitt véghez, mint ha turt volna, mert hiszen oly homályos volt még az idő, hogy csak a fekete hosszukás (mert térdelve lehajlított törzsszel dolgozott) körvonalat lehetett kivenni. A szén esengését, zaját pedig az elég nagyfokú oldal szél annyira eltompította, hogy azt hallani nem lehetett. A terepet sem tette valami ott levő tárgy gyanússá, amiről lehetett volna valamire következtetni, annál is inkább mert sehol sem láttam tűzifarakatokat vagy egyebet, mert a szénből is már csak vagy 2 zsákra való mennyiség volt. Kérdézősködésemre azt válaszolta a szénégető, hogy egy pár méter régi fa volt itt (elvéhédű fák kitermeléséből származó) azt szénítettük fel.

Továbbá gyanumat az is eloszlatta, mert tudtam jól, hogy a területen szénégetés nem folyik.

Midőn azonban a fenti nem várt eset megtörtént velem, nyomban azt is megtudtam, hogy akaratomon kívül idegen területen vadászom és igen bosszankodtam a dologon, hogy egyik pechből a másikba estem, bár egyrészt az a tudat igen megvigasztalt, hogy türelmetlenségemet legyőzve vártam addig, míg a vadnak vélt ember alakja teljes megvilágításban kibontakozik, mert elhamarkodásomban megtehettém volna azt is, hogy az első pillanatra a véletlenülre számítva, elsűthettem volna fegyveremet.

Tanulság ebből az, hogy: „*Vadra éjjel, illetve sötétben ne löjj, mert nem tudod mire, esetleg kire sütöd el a puskádat!*“

A fenti két kis vadászati epizód — amely nagy óvatosságra int — amikor vadászom, mindig eszemben van és igen nagy óvatosságra tanított meg: de nem is történt meg velem hasonló eset többé, mert mielőtt fegyverem elsűtném, nyitott szemmel nézek körül és előre gondolok az esetleges bekövetkező balesetekre.

Debrecen, 1930 január hó 18-án.

Orosz Imre

Egyesületi ügyek

Meghívó

A „M.E.V.O.E.“ ezévi május hó 25-én (vasárnap) délelőtt 9 órai kezdettel fogja megtartani Budapesten (IX. kerület, Ráday-utca 5. sz. alatt) az „Állami Altsztek Országos Egyesületének“ helyiségében

alapszabályszerű IV. rendes közgyűlését,

melyre az egyesület minden rendes tagját ezennel meghívja.

az elnökség.

T á r g y s o r o z a t.

1. Elnöki megnyitó.
2. Zárószámadás előterjesztése.
3. A jövő évi költségvetés előterjesztése.
4. Az ügyvezető jelentése. (Nyugdíjalap ügye.)
5. Az új erdő-törvénytervezet tárgyalása.
6. Esetleges javaslatok, indítványok.
7. Vezetőség és választmány választása.
8. Elnöki zárószó.

Kérelem. Felkérjük egyesületünk tagjait, hogy tekintettel a tárgysorozat igen nagy fontosságára, minél számosabban jöjjenek el a közgyűlésre, hogy az *okvetlenül határozatképes legyen.* (A határozatképességhez t. i. legalább ötven rendes tag jelenléte szükséges.)

Egyesületünkön kívül álló kartársainkat, valamint egyesületünk (ügyeink) iránt érdeklődő barátainkat a közgyűlésen igen szívesen látjuk.

A tárgysorozat 6. pontjához, az esetleges javaslatok és indítványok a közgyűlést megelőzően legalább 14 nappal előbb írásban ügyvezetőnk címére beküldendő, enélkül nem tárgyalhatók.

A választmányi ülés és a közgyűlés tárgyalásainak megkönnyítése és gyorsítása céljából, lapunk legközelebbi, ötödik számában, a zárószámadást és a költségvetést, úgy mint az előző években is részletesen fogjuk ismertetni. Ugyancsak az új erdő-törvénytervezetre, valamint a nyugdíjalapra vonatkozólag is a jövő lapszámunkban adjuk a részletes tájékoztatást. Ezúton már jó előre is nyomatékosan kérjük egyesületünk tagjait, hogy esetleges észrevételeiket, megjegyzéseiket, hozzászólásaikat, a közlendők alapján már előre, papíron röviden és tömören, állítsák össze, hogy a terjedős ismétlődésekbe bocsátkozó, hosszass beszédek elkerülhetők legyenek s ez által az igen fontos és nagy anyagalmaz jó és gyors tárgyalása, valamint a hozzászólás minden szólni kívánó tagtársnak lehetővé tétessék.

A közgyűlést előkészítő választmányi ülést folyó évi május hó 24-én (szombaton) délelőtt 9 órakor ugyanott fogjuk megtartani, melyre a t. választmányi tagokat ezúton is meghívjuk.

Az elnökség.

Kaptuk és adjuk az alábbi levelet:

Nagyságos Ügyvezető Elnök Urunk!

Méltóztassék megengedni, hogy kéréssel több kartársam nevében Önhöz forduljak azon célból, hogy sérelmeinket, melyek alábbi soraimban kitűnnek, az azt illetékes helyen orvosolni méltóztatnék.

Mi, kik hat elemi iskolai előképzettséggel az egykori 2 éves tanfolyamu erdőőri szakiskolát végeztünk, nem vagyunk az erdőtörvényterv. 322-a paragrafusában értelmében a 2000 kh.-nál kisebb erdőgazdaságokban az üzemterv végrehajtására alkalmasak, úgy látszik csak azért, mert nincs IV. középiskolánk. Azonban a szakiskolai végbizonyítványunk 11. pontja alatt igazoljuk azt, hogy a „kiszáraságok berendezése és kezelése“ egyik igen fontos tantárgyunk volt, miről is a végbizonyítványunk szerint osztályzatot kaptunk, illetve vizsgát tettünk.

Itt kitűnik az, hogy az egykori 2 éves tanfolyamu erdőőri szakiskolának célja nem csupán az erdőőr nevelés volt, hanem az erdészeti műszaki segédszolgálat teljesítésére s a kisebb erdőgazdaságok önálló vezetésére is alkalmas egyéneket neveltek.

Ezután a szerzett jogok megvédése itt is indokolt.

Véleményünk szerint igenis méltányos volna azoknak az egykori 2 éves tanfolyamu szakiskolát végzetteknek, kiknek kitűnő és jó szakminősítésük van a fenti paragrafus 3-ik pontja alá leendő sorozásuk, illetve megadni nekik is azt a jogot, mire képesítve vannak, még pedig az előképzettségre való tekintet nélkül.

Mi igenis elismerjük azt, hogy az erdőgazdaságait és a továbbképzőt végzettek magasabb szakképzettségük nálunknál — de nem ismerhetjük el azt, hogy a 322-a paragrafusának 3-ik pontja alá sorolt gyengébb szakminősítéssel bíró négy középiskolai el-képzettségek pláne a magánvizsgások nálunknál kitűnő szakminősítéssel bíró szakiskolásoknál értékesebb szaktényező legyenek.

Nem róható fel hibáknak az, hogy nincs IV. középiskolánk, mert erre azt mondhatjuk, hogy nem volt előfeltétel ezen előképzetés. Nem róható fel hibáknak az sem, hogy nem végeztünk továbbképzőt, mert erre azt mondjuk; hogy a 4 régi rendszerű erdőőri szakiskolákból évente kikerülő összesen 84 végzett növendékből csak 12-öt vettek fel évenként a továbbképző tanfolyamra s így mindenkire nem kerülhetett a sor.

Tisztelettel kérem nagyságos ügyvezető Elnök urat, hogy levelem tartalmának „Az Erdő“ következő számában helyet adni méltóztatssék.

Bizva kegyes pártfogásában kérésünk ismétlésével a nagyságos ügyvezető Elnök urnak vagyok

Iván, 1930. március hó 26-án.

alázatos tisztelettel:

Póczik József

hitb. urad. fővadász.

IV. középiskolát és erdőőri és vadőri iskolát végzett erdőőr, erdőőri, vagy bármilyen kisegítői vagy gyakornoki állást keres. Szíves megkereséseket „H. I.“ jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Az őszinte bíró Úr!

Egyszer volt egy ember... Kedves lapunk legutóbbi számában egymást érik a vitatkozások. Hogy őszinte legyek, az ilyenmü vitatkozások érdekelnek bennünket is, annál is inkább, mert véletlen nem szakmabeli, hanem kívül álló egyének váltanak eszmeeserét az új erdőtörvény mikénti jobb kiviteléhez és úgy gondolom nem is érdeknélkül. Mert hiszen mi sem érhetőbb, mint az, hogy nem csak mi, az erdészeti segédszemélyzet, de távolabb eső egyének is figyelemmel kísérik az Egyesületünk működését. Különösen pedig ez most nyilvánul meg legjobban, amikor egy félszázad esztendő lezár az új erdőtörvény és nemsokára megnyitja egy eddig ismeretlen új ötvenesztendő rejtélyes kapuit. Amely talán többé-kevésbé örömet vagy szomorúságot, meglepedést, vagy ellenkezőjét fogja hozni, kinek-kinek hogyan ez még bizonytalan. Annyi azonban valószínű lehet, hogy némi kis csalódások történhetnek, a legjobb akarat mellett is, mert megtörténhet, hogy nem mindenkinek lesz inyére beállítva az új erdőtörvény. No, de csalódások mindig voltak és lesznek. Ez leszögezett tény és valóság. Ép azért készülünk úgy, mintha a legrosszabb érne bennünket, hogy annál nagyobb legyen meglepetésünk a valóságban. Mert amint azt már úgy nagyjában ismerjük, a helyzet eléggé biztató és ha esetleg minden nem úgy sikerülne, mint éppen mi szeretnénk, bizony abba is bele kell nyugodni. Mert például mennyit nyertünk a háború és szomorú csalódás, mégis mennyit veszítettünk el kell viselnünk, ha belenyugodni nem is tudunk. Erre legjobb orvosság az idő, mert az mindent meghoz és begyógyít csak persze nehéz kivárni, nagy türelmet kíván.

Hogy őszinte legyek, mostanában vitatkozási hóbortba szenvedünk többnyire mindnyájan, amiről nem csak szaklapunk tesz bizonyosságot, hanem kívül álló egyének is, jó magunkról meg nem is merek szólni, pedig ugyancsak dühöng ide kinn. Megvallom már többször megfogtam a tollat, hogy egy kis hozzászólást tegyek az új erdőtörvényhez ami véleményünk szerint, de arra a tudatra, hogy esetleg egy rekontra jöhet, helyére tettem a dolgot, illetve a tollat.

Mert most olyanformán áll a helyzet miközöttünk az erdészeti személyzet között, hogy „Mond meg az igazat betörök a fejed.“

Mert akárkit halgat meg az ember mindnek igaza van. Pedig hát valakinek még sincs igaza legalább is nem lehet, ha félig igaza van is.

Amikor lapunk legutóbbi számát elolvastam azon gondolkodtam, hogy ezek után a leadott sok vélemény, kritika, nézeteltérés után, vajjon milyen álláspontra helyezkedjék az egyesületünk vezetősége. Aztán magam is úgy gondoltam, mint az őszinte bíró!!!

Egyszer volt egy ember, illetve kettő, azaz három. Miből kifolyólag, miből nem, azt nem tudom, elég az hozzá, hogy bíróság elé került a dolog, mert hát a két embernek nézeteltérése támadt egymással szembe. A harmadik ember obligon kívül állott, csak ép jelen volt a tárgyaláson, valahogy tanuskodott.

Meghalgatja a bíró a felperest, aztán rá mondja: „igaza van barátom“. Meghalgatja a másikat az alperest és azt mondja: „Magának is igaza van“. Meghalgatja a felek részéről jelentkező tanut is, aztán neki is megmondja: „Magának is igaza van“. Halja az ítéletet a bíró urnak egy fölöttes bíró társa azt mondja: „de kér-

lek, nem lehet mindnek igaz. Mire a jószívű bíró így válaszol. „Neked is igazad van.“ Adott esetben talán legjobb, ha mi is ezen az uton haladunk, ha békességet akarunk.

Alig hiszem azonban, hogy az Erdőtörvényt készítő urak is a jószívű bíró ur nyomán mennének, mert törvény törvény, ha erdőtörvény is, nagyon sok görbe paragrafusa van, igaz, hogy amerre be, arra ki is mutat, de végeredményben, valakinek mégis benn kell maradni, mert hát mindenkinek mégis csak nem lehet igaz. No, de reméljük, hogy a büntetés nem lesz túl szigorú, hanem mindnyájunknak jut is, marad is, ha mindjárt saját hibáinkon kívül is, vagy ha éppen szerénységéből is léptünk le az utról.

Egyelőre legjobb ha a közmondás szavaira helyezkedünk. „Beszélni ezüst, halgatni arany.“

„Bizalom és kitartás az ősi erényben!“

Kis-Tóth Tamás.

Befizetések nyugtázása

Farkas Sándor Rb. 3.50 td. Tamtom Imre 10.50 td. 9.50 tem. Takáts Sándor G. 14 td. 6.80 tem. Moesári József 10 td. Tóth András D. 6 tem. Róna János 7 td. 3 tem. 1 kam. Gaál Dániel 3.50 td. 2.50 tem. Oláh Béla 7 td. 3 tem. Póczik József 10 td. Hajabács Károly 20 td. Németh József 2 bi. 3 td. Bugri József 10.50 td. 4.50 tem. Grellneth János 1.50 tem. Pál István 6 le. Bóznér Pölöskey Lajos és Varga Ferenc 3.51 td. Bognár János 6 td. Kucséra Ferenc 8.50 td. Slanszky Ernő 7 td. 3 tem. Farkas Jenő főem. 6 le. Zengráf József 6 td. Ködmön Ignác 2 bi. 1.17 td. Kiss Aladár és neje 7 td. 6 tem. Böles István 5 td. 5 tem. Ábrahám Sándor 3 le. Szabó Ferenc U. 2 bi. Battány Miklós gróf 4.28 Kv. Zadránszky István 3 td. 1.50 tem. Dobrovics Dániel 14 td. 9 tem. Tóth István Hp. 10 td. Kriztiáneczy János 14 td. 9 tem. Szabó Ferenc Gy. 6 le. Szödi István 2 bi. Schneider István G. 6 le. Papp János 2 bi. 14 td. Kósa András 6 td. Kaeser Vendel 3 le. Papp Mihály E. 1.50 le. Beezér Sándor 2 bi. 7 td. Székács Endre 2 bi. 10.50 td. Székács Pál 7 td. id. Oszvald János 14 td. Haverlik István 6 td. 4 tem. Lukács Lajos 2 bi. 4 td. Nagy Lajos G. 3 le. Ritz György 3 le. Szabó János Gyp. 4.60 td. 9.50 tem. Holló József 12 td. 9 tem. Kiss István Gy. 3 td. Kozma Mihály 1 otem. Szalai István S. 13.50 td. 6.50 tem. V. Nagy Lajos 7 td. 3 tem. Nyitrai Kálmán 7 td. 3 tem. Horváth Alajos 7 td. 3 tem. Horváth Alajosné 3 tem. Szabó József D. 3 le. Tájnai János 4 td. 2 tem. Kiss Ferenc M. 15 td. Zsurzsmann Tivadar 4 le. Vasvári József 18 td. Frantz Lajos 1.50 le. Reiland János 2 bi. 7 td. Nagy Sándor Tt. utján Horváth István 2 bi. 7 td. és Reichardt István 2 bi. 7 td. Kothay István 10.50 td. 4.50 tem. Galucz Gábor 6 le. Kutics József 15.50 td. özv. Mayer Oszkárné 6 tem. Grüner Mihály 2.40 tem. Balogh József 7 td. Boldizsár Tamás 14 td. 6 tem. Klus Ferenc 7 td. 3 tem. özv. Zsurilla Antalmé 3 tem. Németh József Bsztyg. 2 bi. 7 td. Komponay Dezső 2 td. 3 tem. Brauer Hermann és társai 88.50 td. Szekeres Károly Mk. 7 td. 3 tem. Boruzs Lajos 2 bi. 14 td. Papszi Mihály 2 bi. 7 td. Bangó János 7 td.

Csemba Lajos 2 bi. 13 td. Csóka György 5 td. Vanesura István Baja 14 td. 12 tem. 3.50 kv. Kutics István 3 tem. Bóznér János és Pölöskey Lajos 2.34 td. Németh József Ne. 7 td. 3 tem. 1.— Rev. liga, Karsai József 7 td. 2 tem. Kiss Sándor Bh. 6 le. Kovács Ferenc Vp. 10 td. 3 tem. Márkus Mihály 14 td. Magyar György 10 tem. Pilveisz Ciprián 3 td. Huszthy Lajos 3 tem. Kapesos Ferenc 10 td. Gyurkó Bálint 7 td. 3 tem. Sztruhár János 2 bi. 10.50 td. Makrai Lajos 7 td. 3 tem. Zadránszky István 3.50 td. 1.50 tem. Mináresik Mihály 6 tem. Vági József 14 td. Schmuek Károly 14 td. 6 tem. Kis István

Gye. 6 le. Hegyi Károly 7 td. Baka János 7 td. Jaksa János 3 le. Rajték János 3 le. Tóth Márton és Gergely József 20 td. Spettmann János min. tan. ur 6 le. Bedő Sándor 3 le. Mezey György 14 td. Göndör Béla 5. Bodnár Ernő 6 le. Orsonics István 14 td. Hauk Ferenc 12 td. 8 tem. Novák Ferenc és neje és Boldizsár T. 28 td. 18 tem. Tóth Ferenc Nova 3 le. Tóth Ferenc Nova 5.28 Kv. Sipos Kálmán 2 bi. 7 td. 6 le. Kárpáti András 11 td. 3 tem. Nenygyi István 7 td. 3 tem. Schleer János 3.50 td. Varga Kálmán 3.50 td. Bósz Mihály 3 td. 1.50 tem. Bögözy Gyárfás és neje 3.50 td. 3 tem. Kolb Gyula és társai 14 td. 6 tem. Fábián János 4 td. 6 tem. Milesevics János és Szerencsés Mihály 7 td. 3 tem. Csemba Lajos (Magyar Jenő utján) 2 bi. 13 td. Rakonezai János 7 td. Sztraka Albert 5 tem. Zalka Károly 2 bi. 6 td. Grellneth János 1.50 tem. Schütz Gyula 5 tem. Náhoeczy Antal 14 td. 6 tem. Eidenpenz Ferenc 14 td. Kurezweil Dezső 7 td. 3 tem. ifj. Bódi János 6 td. Horváth István B. 1.50 le. Zámbo Miklós 6 le. Matkovics Antal 6 le. Nagy Vince Ze. 2 bi. 7 td. Grellneth János 1.50 td. Lengyel József 7 td. 3 tem. Stumpf Antal 7 td. 7 tem. Mayer Oszkárné 1 tem.

Szerkesztői üzenetek

Suppán István nyu. erdőőr, Alcsuth. Levelét vetjük. Mint, annyi más öreg, 40 évet becsülettel kiszolgált kartársunkat, kit minden anyagi támasz, nyugdíj, nélkül állásából elbocsátották, önnek is csak azt lehet megpróbálni, hogy a bíróságnál — peres uton — keresse igazát, illetve némi kegydíj vagy nyugdíj megítélését. Sikerül-e ez vagy sem, ez attól függ, volt-e, illetve van-e írásbeli szerződése és hogy ebben mi van? Ha írásbeli szerződése nem volt, illetve nincs, úgy tanakkal való bizonyítás utján igen nehéz lesz sikert elérnie. Mindenesetre sok függ attól, van-e jó ügyvédje s ha igen, ennek tanácsát kövesse. Nap, mint nap fordulnak elő az önéhez hasonló esetek, mégis sajátságos tünet az, hogy ennek dacára sem okulnak a kartársak és a nyugdíjalap létesítése körüli nehéz munkánkban csak a tagok 50 százaléka támogat s az egyesületen kívül állók önző közönnyel nézik küzdelmünket, ahelyett, hogy tömegesen belépve egyesületünkbe, azt némi kis áldozattal támogatnák. További sorsáról meleg érdeklődéssel várjuk szives értesítését. Sziv. üdvözléssel.

Vadász. Beküldött két cikket köszönjük. De a „Pünkösöd vasárnapján“ címűt nem közölhetjük, tulságosan egyéni érdekű, maga az eset, sablonos, sok más is megtörtént már s így nem érdekes, amellet tulságosan érzélgős, amint köznyelven mondani szokás, „limonádé“. — Jobbat, érdekesebbet, a vadászat, erdészet körébe tartozót, tanulságosat, vagy mulattatóbbat kérünk. Sziv. üdv.

Varga József erdőőr, Tolnanémeti. Levelére válaszolva értesítjük, hogy mi levele vétele után, annak idején azonnal irtunk a szaktanácsadó urnak. Azonban sajnos máig semmiféle választ nem kaptunk. Ugy lát-szik, hogy talán mégsem egészen úgy áll a dolog, amint azt megírta, vagy pedig — ami még valószínűbb — hogy ő sem tudott ellenük eljárni. Mert lehet, hogy más érdekszálak a javukra, illetve az ön kárára érvényesültek. — Hirdetését készséggel közöltük, szivesea vesszük, ha az esetleges további sorsáról értesítést küld. Sziv. üdv.

H. F. H.-Alsóhuta. Beküldött összegből temetkezési célra 1930. június végéig 8 pengőt, tagsági díjra az 1928. évre 12 pengőt számoltunk el. Hátráléka június végéig számítva 19.50 P.

Gróf Erdődy Sándor úr ömeltósága Szalay Lajos körvadászt Bánmajor állomáshelyéről Szentpéterfa erdőháza védkerületbe helyezte át s az így megüresedett védkerületbe Fejér Ferenc erdőlegényt erdőőri minőségben nevezte ki.

Huszthy Lajos. Ugy tagsági, mint pedig temetkezési díja 1930. év végéig rendezve van.

Magyar Jenő, S. Ha 2 P. 50 f-t beküld, ugy tagsági díja 1930. év végéig rendezve lesz.

Baka János, Csurgó. A járási erdőőrök államosítása az erdőtörvény tervezet 328. pontja alatt van felvéve. Olvassa el lapunk decemberi számában megjelent törvénytervezet erre vonatkozó részét, ott mindent meg tudhat. — Ez ügyben tehát semmiféle módosítást kérni nem szükséges.

B. Szentés. 1930. június végéig, mint ideigl. napi-díjasnak, féltagdíjat számítva, 50 fillér hátráléka van.

L. M. Bóvarakó. Kérésére csak a törvénytervezetnek végleges megszövegezése után lesz módunkban érdemlegesen válaszolni.

Zalka K. Ó. Lapunk havonta egyszer jelenik meg.

Németh István, Tác. Levelére csak a tárgyalások befejezése után válaszunk. Nyugdíjalapunk még nem kezdte meg működését.

Varga Gyula, Zgy. Tagsági díja 1930. június végével jár le.

Sztraka A. Tagdíja 1930. június temetkezési díja 1930. április végéig van rendezve. Évi temetkezési díj 6 pengő.

Hazai és slavoniai tölgyfák, az összes lombfa és fenyőmag- vak és csemeték kaphatók

KEINER REZSŐ

ny. m. kir. erdőmérnök,
erdei mag-, csemete-termelő és fatermelőnél

BUDAPEST I. Fery Oszkár-u. 34.

Sürgönycim: Keinermag Budapest. Telefon: Ant. 556—41.

Árjegyzéket ingyen
és bérmentve küldök.

Mindennemű rönklát vásárolok

BOLLA SÁNDOR

EGYENRUHA ÉS ANGOL ÚRISZABÓSÁGA
MISKOLC, HUNYADI-UTCA 6. SZÁM

Előnyös fizetési feltételek mellett,
jutányos árban készít hozott kelmék-
ből előírással egyenruhákat. Saját kelméi-
ből pedig vadász, sport és polgári öltönyt.

26 éves r. kath. vallású, nős, szakvizsgázott erdőőr, 7 évi szolgálattal, jó bizonyítványokkal, jobb megélhetés végett állást keres. Cim a kiadóhivatalnál meg tudható.

Tisztelt Kartársak! Keresünk 4—5 ezer holdas vadászterületet bérbe, vagy megvételre. Csakis nagy vad. Szarvas, vaddisznó és őz. Szíves felvilágosításért jutalom. Cim: Schleer János, Esztergom, Piszke 23. sz.

Uradalom megbízásából keresek azonnali megvételre egy fekete szőrű, lehetőleg fajtisza kan tacsokót. Ajánlatok Prém Béla urad. erdész, Hidvégardó, őrgróf Pallavicini-uradalom címre küldendők.

A csehek által küldözött 39 éves pagonyerdész, ki a Kárpátokban 18 éven át 10.000 hold erdőt önállóan kezelt, állást keres. Cim a kiadóban.

27 éves, nőtlen, szakiskolát végzett, r. kath., jó bizonyítvánnyal és több évi gyakorlattal, az erdészletben és mezőgazdaságban jártas egyén erdőri alkalmazást bármikor elfogalna. Bóczér Sándor, Kélespuszta, u. p. Jánoshalma, Bács vm.

Fegyverjavításokat, agyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcőszereléseket, belövéseket, kerékpárok, varrógépek, író- és számozógépek, motorkerékpárok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

MISKOLC, Szemere-utca 6.

(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

Erdősítésre

garantált legmagasabb csiraképességgel bíró **feketefenyőmagot, erdeifenyőmagot, lucfenyő-, jegenyefenyő- és minden bel- és külföldi fenyőmagot, lombfamagot, tölgyfákot, erdészeti csemetéket, gyümölcsmagot és annak vadoncait parkírozásra, díszfenyőt, ezüstfenyőt, áléfákat, díszbokrot** ajánlunk tavaszi szállításra és rendeléseket kér

Kőszegi Fenyőmagpergető

Kőszeg, Vas megye — Árjegyzék ingyen!

Tagoknak és előfizetőknek az álláskeresőket és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M. E. V. M. E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés, másfélszeres egységárral számítatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Nyomatott ifj. Ludvig és J. novits könyvnyomdájában Miskolcon, Hunyadi-utca 13. — Telefon 882.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1'50 pengő. Egyes szám ára 6t fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap

Szerkeszti:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSz ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb) „Az Erdő” szerkesztőségéhez Miskolc, Deák-tér 1. szám, földszint 1. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P

A közgyűlésről

Lapunk mult havi 4-ik számában hirdettük meg ez évi közgyűlésünket, amelyet ez évi május hó 25-én, vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel, a már ösmert helyen, Budapesten, IX., Ráday uca 5. szám alatt, az „Állami Altisztek Nyugdíjpótló Egyesülete” nagytermében fogunk megtartani.

E közgyűlésünk munkaprogramja igen nagy és igen fontos ügyekben kell döntést hoznia. Négy éve, hogy egyesületünk, bár teljes esendben, de annál nagyobb és szívós munkát folytat, tagjainak érdekében. De a négy év alatt, talán még (az alakuló közgyűlést nem számítva) nem volt ily fontos gyűlésünk egy sem. Ennek a közgyűlésnek feladata lesz a szokásos évi számadások és jövő évi költségvetésen és tisztújításon kívül, állást foglalni a törvényjavaslat tárgyában, a magánuradalmi kartársaink nyugdíjellátása ügyében, és az alapszabályok szükségessé vált újabb módosítása ügyében is. Tekintettel arra, hogy a közgyűlés után, mindezekről részletesen fogunk lapunk olvasóinak, tag- és kartársainknak tudósítást adni, ezért itt most csak az évi zárszámadásokról és a jövő évi költségvetési előirányzatot adjuk közre.

Az 1929. évi zárszámadásunk illetve mérlegünk (dacára az igen nehéz, súlyos gazdasági helyzetnek, mely ma európaszerte érezteti hatását), elég kedvezőnek mondható, bár a tagok egy részének igen jelentékeny elmaradása a tagdíjak befizetése terén igen bénítóan hat az egyesület működésére és programunk megvalósításának menetét igen megnehezíti. Tagjaink nagyrésze, a felelőtlen kritikus kényelmes helyzetében (tisztelet a kivételeknek), minden komolyabb gondolkozás nélkül, többnyire az igen súlyos akadályok, sok időt igénylő nehéz tárgyalások és el-

lenfeleink aknamunkájának ösmerete nélkül, csak úgy, egész könnyedén, hangoztatja egyre-másra nem éppen elismerő kritikáját, sőt elégedetlenségét is. Nem gondolnak arra, hogy milyen nehéz feladattal kell megküzdenie egyesületünk vezetőségének. A multak mulasztásait pótolni; küzdeni a kicsinyes elfogultsággal, akadályt akadályra gördítő ellenfelekkel, küzdeni a megértés hiánya miatt közömbösen távol álló kartársak közönye ellen, s úgy-szólván minden támogatás nélkül végezni a szervezés, az adminisztráció, a levelezések, a tanácsadások, közbenjárások, állásba juttatások tömegét, s ki tudná még részletesen felsorolni, azt a sok minden ügyes-bajos dolgot, amivel tagjaink zöme ifjú egyesületünk vezetőit elárasztja. Nehéz, igen nehéz egyesületünk helyzete, s mégis szívós akarattal, kitartó munkával, soha nem csüggedő reménységgel, dolgoztunk és fogunk dolgozni a jövőben is, azzal az erős hittel, hogy előbb vagy utóbb mégis elérjük kitűzött célunkat, az erdészeti és vadászati altiszti kar egységes, erőteljes összefogását és ennek eredményeként helyzete javulását. Ismételten és újra le kell szögeznünk azt, hogy annak, hogy ezideig jobb, több és nagyobb eredményt nem tudunk felmutatni, annak egyedüli és leg-főbb oka az, hogy tagjaink felhagytak azzal a lelkes, erőteljes taggyűjtéssel, amely egyedül képes egyesületünket nagygyá tenni, s tekintélyét növelni. Nagy és végzetes hiba, a kicsinyes, kishitűség, az önbizalom hiánya, a kartársi együttérzés gyengesége, és a patópálos közömbösség, amely az egyesületen kívül álló kartársakat még máig is visszatartja attól, hogy velünk vállvetve, összetartva, egyesületünket erőssé, nagygyá tegyék, tekintélyét emeljék, s ezzel lehetővé tegyék azt, hogy mindannyiuk és családjuk jobb jövőjét előkészítsük, ezért küzdve, dolgozva, harcolva, célt érjünk.

Nem hiszünk, nem tudjuk elhinni, hogy figyelmeztető szavunk, a pusztába kiáltott szóként fog elhangzani. Lehetetlennek tartjuk, hogy az erdészeti és vadászati altiszti kar volna az egyedüli ez országban, amely saját és családja sorsa iránt teljes közömbösséggel viseltetnék, s ne ébredne öntudatra, s hogy ne volna tudatában annak, hogy nem a tespedés, nem a közöny, nem a lesipuskásfélreállítás, hanem kizárólag az egységes összefogás, az egységes akarattal nyilvánítás, az egyesített erő és vállvetett, kitartó munka, egyszóval az *összetartás* a biztos siker nyitja.

Kartársak! Minél számosabban jöjjetek el a közgyűlésre! A ti és családjaitok jövője a ti kezetekbe van letéve! Tartsatok össze! Támogassátok egyesületünket egy akarattal, vállvetett munkával! Tagjaink száma kerekben 1000. Az ezredik tag: Eperjessy Wittich Béla, gróf Eszterházy Pál bakonyszentlászló és rédei uradalmának erdésze, aki folyó évi május hó 1-ével lépett tagjaink sorába, s egyuttal lapunknak, *Az Erdő*-nek is belmunkatársa lesz. (Volt m. kir. h. gy. százados.)

Lapunknak az 1000 egyesületi tagon felül, még 270 (nem tag) előfizetője van, kik lapunk és egyesületünk megértőlelkű barátai és támogatói, nagyrészt az erdőmérnöki kar tagjai. Ezidőszert lapunk, *Az Erdő* 1300 példányban jelenik meg, 12 oldal terjedelemben, mint az egyesület hivatalos lapja. Van Egyesületi-Hírek rovata, ezenkívül van állandó Erdészeti, Vadászati, Méhészeti, Hírek és Elbeszélések rovata. Ujabban sikerült szerkesztőnknek újabb munkatársakat is megnyernie, s így a jövőben lesz Nyúltenyésztés, Baromfitenyésztés, Halászat, Madártani (Ornithológiai) és Kertészeti rovata is. Állandó munkatársaknak sikerült megnyernünk: Ignác Sándor méhészeti felügyelőt, Héjas Endre meteorológust, a Méhészeti Egyesület elnökét, Warga Kálmán m. kir. ornithológust, Kiss Ferenc okl. főkertészt, Eperjessy Wittich Béla erdészt és Vásárhelyi István természetbúvárt, ki az Állattani Múzeumnak gyűjti a hazánkban előforduló kis emlősöket és kiváló preparátor. Alkalmi cikkeket küldenek még többen tag- és kartársaink közül is, így tőlünk telhetően a lehetőségek határain belül elérni iparkodunk azt a célunkat, hogy lapunk, *Az Erdő*, tag- és kartársaink között összekötő kapocsként szolgáljon, lehetővé tegye eszmék és gondolatok, nézetek, vélemények kifejezését és egyben az altiszti kar továbbképzését és szellemi szintjének emelését is szolgálja.

Lapunk ezidőszert havonként egyszer jelenik meg, előállítására havonként 250 pengőbe kerül. Sajnos, egyesületünk igen gyenge anyagi helyzete miatt, írói tiszteletdíjakra, valamint a lapnak gyakoribb megjelenésére most még nem áldozhat többet, s így célunkat sem érhetjük el úgy és oly mértékben, amint az üdvös és igen szükséges volna.

Egyesületünk további célja az altisztikar helyzetének javítása, ezt a célt szolgálja állásfoglalásunk az új erdő-törvényjavaslattal kapcsolatban, valamint a nyugellátás-kérdésének megfelelő megoldása. E két igen fontos, életbevágó ügygel itt nem foglalkozunk most bővebben, mert mindkét ügyet, külön-külön önálló cikkben kell tárgyaljunk lapunk más helyén. Állandóan gondoskodunk állástalan kartársaink elhelyezéséről is. Ezen álláskereslet és kínálat rendszeres kiépítése is a közel jövő feladata. Ezidőszert díjtalanul közöljük állástalan kartársaink hirdetéseit és nyilvántartást vezetve róluk, a tudomásunkra jutó, üresedésben lévő állásokat, illetve alkalmazottat kereső munkaadók címeit, levélileg is azonnal közöljük az

érdekeltekkel, ily módon ezideig már több kartársunkat juttattuk állásba.

Mindezek felül temérdek apróbb-nagyobb, ügyesbajos dolgát is elintéztük a hozzánk forduló tag- és kartársainknak, amelyeket itt helyszüke és egyéni vonatkozásuk miatt felsorolunk nem lehet, csak példakép említjük meg azt, hogy egyik kartársunknak, ki szolgálatközben történt kényszerű fegyverhasználat közben, egy egyéni agyonlőtt, felségfolyamodványt állítottunk össze, illetve írtunk meg, amelynek következtében, dacára annak, hogy az alsó bíróságok több évi börtönrre ítélték el, a Kúria a per újrafelvételét rendelte el és szabadlábra helyezte.

Végül még megemlíti azt, hogy a mai igen nehéz, gazdasági viszonyok mellett, több tagtársunknak nyújtottunk készpénz-kölcsönt, természetesen megfelelő biztosíték lekötése mellett s ezzel is enyhítettük súlyos helyzetüket. Az így méltánylást érdemlő körülmények figyelembevételével kiadott kölcsönök összegei összesen 1456 pengő és 49 fillért tesznek ki. Sajnos, a már előző években kiadott kölcsön-összeg csak igen lassan és kis részletekben nyer visszafizetést, amiért is az egyesület a további kölcsön ki-helyezését kénytelen volt beszüntetni, mindaddig, míg a visszafizetésekéből újból nagyobb összeg össze nem gyűlik. A kölcsön adott összeg után évi 8 százalékos kamatot fizetnek a felvevők.

Az egyesület vezetősége a jövőben célszerűbbnek véli, a tényleg beigazolhatóan elemicsapas vagy betegség vagy hosszabb ideig tartó állástalanság esetére egyszersmindenkorra szóló segélyösszegek nyújtását, a visszafizetés kötelezettségének elmellőzéseivel. Azonban bármily sajnálatos tény is ez, az ilyen és más természetű szociális célok megvalósítása, ma még nem lehetséges, nem lehetséges pedig azért, mert a tagdíjbefizetésekénél igen lényeges összegű elmaradások vannak állandóan, továbbá azért, mert az egyesület anyagi erejét nem növeli, az új tagok aránylagosan szaporodó belépése, más szóval: az egyesületen kívül álló kartársaink távolmaradása, akadályos szociális működésünk oly igen szükséges nagymérvű ki-fejtésének.

Mindezekre tekintettel, újból és ismételtelen kell hangsúlyoztatnunk annak elkerülhetetlenül szükséges voltát, hogy egyesületünk minden egyes tagja, kell hogy becsületbeli köteletségének tartsa új tagok szerzésével, nemes és szép céljaink mielőbbi megvalósításának elősegítését, s így egyesületünknek szép és nemes hivatásában való támogatását.

A MEVME zárszámadása az 1929. évről.

Bevételek:

Hirdetési díjakból	P 160.27
Beiratási díjakból	P 342.—
Tagsági díjakból	P 7318.84
Lapelőfizetési díjakból	P 633.98
Kamatjövedelem	P 622.80
Alapszabályokért	P 70.20
Revíziós liga javára	P 51.70
Összbevétel:	P 9199.79

Kiadások:

Nyomdaköltségek:	
Az Erdő előállítása, szétküldése	P 3206.57
Levelezések postaköltsége	P 265.36
Irodaiszerek költsége	P 158.28
Írói tiszteletdíjak költsége	P 514.87
Választmányi és vándorgyűlések költsége	P 681.07

Alapszabályok kinyomatásának költségei	P 255.—
Nyomatványok, szaklapok előfizetése, író- gépjavítás és egyéb apróbb költségek	P 342.97
Az egyesületi tisztikar évi tiszteletdíja	P 2620.—

Összkiadás: P 8044.12

Tiszta (nettó) bevétel az 1929. év végével P 1155.67

Miskole, 1929. évi december hó 31-én.

Nádaskay, s. k., ügyv. elnök.

Bögözy Gyárfás, s. k., ellenőr. Béldi György, s. k., pénztáros.

**A MEVME Temetkezési-Segély-Alapjának
1929. évi számadása:**

Bevételek:

a tagok által befizetett járulékok összege P 2101.68

Kiadások:

az 1929. évben elhunyt öt tagtársunk öz-
vegyének kifizetett temetkezési segélyössz-
szeg és postai portó költsége P 992.60

A segélyalap tiszta (nettó) bevétele P 1109.08

**A MEVME-nek a tiszta (nettó) bevételekből tőkésített és
1929. év végével mutakozó vagyon álladéka:**

1927. év végével volt P 3820.39

1928. év végével volt P 1939.67

1929. év végével volt P 1155.67

Az 1929. év végével együtt P 6915.73

**A MEVME Temetkezési-Segély-Alapjának a tiszta (netó)
bevételekből tőkésített és az 1929. év végével mutakozó
vagyonálladéka:**

1927. évben nem volt P —.—

1928. évben volt P 369.98

1929. évben volt P 1109.08

Az 1929. év végével együtt P 1479.06

Összvagyon álladék az 1929. év végével:

Egyesületi törzsvagyon P 6915.73

Temetkezési segélyalap P 1479.06

Együtt: P 8394.79

Az 1929. év végével ilyképpen mutakozott
vagyonálladék összegéből P 8394.79

a Miskolci Keresztény Hitelszövetkezet-
nél gyümölcsözőleg elhelyeztetett (a
Hitelszövetkezet páncélszekrényében
őrizetben lévő takarékkönyv szerint)

Egyesületi törzsvagyon P 4872.80

MEVME segélyalap vagyon P 2065.50

Összesen: P 6938.30

Az egyesületi tagoknál az előző években ki-
helyezett, 8%-al kamatozó kölcsönse-
gély összege. P 1456.49

Együtt: P 8394.79

A Miskolci Keresztény Hitelszövetkezet a páncélszekrényében őrizetbe vett kettő (2) darab takarékbetétkönyvről az itt közölt elismervényt adta ki:

Miskolci Keresztény Hitelszövetkezet, Miskole, 1930. évi május hó 2-án. A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesületének, Miskole.

Ezennel igazoljuk, hogy Önök letétbe helyezték nálunk a szövetkezetünk által kiállított BII/21. sz. betétkönyvecskét P 4872.80-ról és a BVII/96. számú betétkönyvecskét (MEVME-segélyalap) P 2065.50-ról. Tisztelettel Miskolci Keresztény Hitelszövetkezet (mint az OKH tagja). Hajós Mihály, s. k., pénztáros; Dr. Fodor Pál, s. k., napi-biztos."

1930. évi költségvetési irányzat:

Bevételek:

Beiratási és tagdíjakból előreláthatóan várható bevétel összege P 8500.—

Lapelőfizetési díjakból P 500.—

Hirdetési díjakból P 200.—

Kamatokból P 500.—

Előre nem látható, esetleges egyéb bevételekből (adományokból). P 300.—

1930. évre várható összes bevétel: P 10000.—

Kiadások:

Az Erdő szaklap előállítására (nyomda és portó) költségei P 3.300.—

Levelezések és egyéb postai szállítások (portó) költségei P 300.—

Irodaiszerek beszerzési költségei P 250.—

Küldöttsegélyek, választmányi és vándorgyűlések költségei P 650.—

Nyomatványok, szaklapok beszerzésére és előfizetésére, írógépjavítás és egyéb apróbb kiadások költségeire P 350.—

Írói tiszteletdíjakra P 700.—

Egyesületi tisztikar tiszteletdíjai P 2700.—

Esetleges előre nem látható kisebb költségek P 150.—

1930. évre várható összkiadás P 8400.—

1930. évre várható tiszta (netto) bevétel P 1600.—

Miskole, 1929. évi december hó 31-én.

Béldi György, s. k., pénztáros. Nádaskay, s. k., ügyvezető elnök.

Bögözy Gyárfás, s. k., ellenőr.

Tudjuk, hogy vannak, akik a fenti számadatokat olvasva, azt fogják mondani, hogy mire való az egyesület keretében tőkét gyűjteni, jobb volna a pénzt kiadni és intenzívebb, erősebb propagandát folytatni, stb. Kétségtelen tény az, hogy az erősebb, kitartóbb, propagandára igen nagy szükség volna, hogy az ország különböző részein lévő katársainkat otthonukban felkeresve, tájékoztassuk működésünk, céljaink, stb. felől. De a mi elvünk az, — „lassan járj, tovább érsz” —, azért tartjuk mindennél fontosabbnak a tőkegyűjtést, hogy idővel olyan összegű tőke álljon rendelkezésünkre, amelynek a kamataiból tudjunk fedezni minden kiadást, a tőke illetve törzsvagyon érintetlenül hagyásával, s ily módon az egyesület további működését és fennmaradásának életfeltételeit a tagdíj-befizetésektől függetleníthessük.

Ma még, amint már előbb is megemlítettük, sajnos, működésünk folytonossága, propagandánk ereje, szociális és kulturális akcióink sikere, szoros függvénye a tagdíjak befizetésének, s ha a tagdíjak befizetése nem történik lelkiismeretesen, egyenletesen, ez igen megnehezíti akcióink sikeres lefolytatását. De szükségesnek tartjuk a tőkegyűjtést mindenek felett azért is, mert ezzel bizonyíthatjuk be legjobban azt az igazságot, hogy: *Egységben az erő*, azaz legyünk mi bármily szegény sorban, bármenny-

nyire is elnyomva, egységes egy akaratallal, tőlünk telhető önmegtagadással, a mi kiesi keresményünknek, ha csak morzsáit is összerakva, egybegyűjtjük, idővel olyan számottevő, anyagi erőt tudunk teremteni, amellyel minden idegen segítség nélkül is, képesek leszünk önhibájukon kívül nyomorban szynylódó kartársainkon segíteni, özvegyeinket és árvainkat támogatni, elagott kartársainknak a jól megérdemelt nyugalmat biztosítani.

Nem kell ide más, csak álhatatos, erős hit és akarat, s ami a legfőbb, kollégiális, szeretetteljes összetartás. Ne bicsúljuk le a ifjú egyesületünk eddigi munkásságát. Ne mondja senki, nekem nincs szükségem kartársaim segítő jobbára, nekem nem kell az egyesület. Mert bizony, nem tudhatja senki, mi sors vár reá, nem lát bele senki a jövőjébe és nem tudhatja, hol és mikor válik állástalanná, mikor éri elemi csapás, betegség, halál, mikor hagyja el váratlanul családját, özvegyen asszonyát, árván gyermekeit, s akkor, akkor már késő, ha nem volt előrelátó.

Ma nekem, holnap neked, mondja a közmondás és bíz igen jól esik a bajban a segítő, baráti kéz. Ezért kell az egyesület, ezért kell tőlét gyűjteni, ezért kell összetartani és egy akaratallal kitaratani a vállvetett munkában. Botor ember az, ki ezt be nem tudja látni, s fel nem éri ésszel.

Végül még csak azt kell itt megemlítenünk, hogy a számvizsgáló bizottság a számadásokat felülvizsgálta és rendben találta s az erről szóló jelentését, valamint a szokásos felmentvény megadására vonatkozó javaslatát a közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Ismételten kérjük kartársainkat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek. Ven-

dégeket szívesen látunk. Szavazati jogát azonban csak az az egyesületi tag gyakorolhatja, aki tagdíját befizette, vagy ha a tagdíj hátraléka egy félevesi összegnél nem nagyobb. Esetleges indítványok vagy javaslatok írásban az ügyvezető elnök címére, legalább nyolc nappal a közgyűlés előtt, megküldendő.

Egyben itt is újból felkérjük a választmány tagjait, hogy a közgyűlést megelőző napon, délelőtt 9 órakor, a szokott helyen okvetlenül, mindannyian, *tehát a póttagok is*, megjelenni kötelességüknek tartsák.

A MEVME vezetősége.

Az új törvényjavaslatról

Kar- és tagtársaink már bizonyára mindannyian tudják azt, hogy az OEE-ben a f. évi február hónapban megtartott közgyűlésen tárgyalták le az új törvényjavaslatot s ezen tárgyalások eredményeként megjelent „Az új erdő-törvénytervezet” ügyében a OEE által javasolt módosított szöveg és ennek indokolása.

Mindenek előtt itt összehasonlítás céljából közöljük az altiszti kart érdeklő szakaszokat, egybevetve az eredeti miniszteriális tervezettel és a törvény előkészítőbizottság által javasolt módosított javaslat vonatkozó szakaszaival. Megkülönböztetésül a miniszteriális előadó javaslat szakaszait *M. E.-vel*, a törvényelőkészítő bizottsági javaslat szakaszait *T. B.-vel* és végül az O. E. E. végleges javaslata szakaszait *O. E. E.-vel* jelezzük a szakasz élén.

M. E. V. Fejezet

Az erdőgazdasági személyzet

45. §.

M. E. Az erdőgazdaság irányítását és vezetését okleveles erdőmérnökök-kell elláttatni: 1. Kis és nagy községek, községi iskolák, az 1913:X. t. c. alapján alakult legeltető társulatok, valamint telepések, volt úrbéres birtokosságok és birtokossági csoportok, úgyszintén az ezekből alakult erdőbirtokosságok erdőgazdaságaiban;

2. Az állam, a vármegyei és városi törvényhatóságok, megyei városok, vagyonszékcségek, egyházak, egyházi személyek, egyházi testületek, felekezeti iskolák és egyéb felekezeti tanintézetek, közintézetek, köz- és magán-alapítványok, közbirtokosságok, illetve az ezekből alakult erdőbirtokosságok, továbbá hitbizományok és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok erdőgazdaságaiban; végül

3. Az előbbi pontok alá nem sorolható erdőtulajdonosok közül azoknak az erdőgazdaságaiban, akik 700 kat. holdnál több erdővel rendelkeznek.

Mindazokon az erdőbirtokon, amelyeken az erdőbirtok terjedelmét, jövedelmét és a teljesítendő munkálatok fontosságát is figyelembevéve, szükséges és indokolt, az 51. §-ban meghatározott képesítésű *alerdészek*

T. B. V. Fejezet

Az erdőgazdasági személyzet

45. §.

T. B. Az erdőgazdaság irányítását és vezetését szakképzett alkalmazottal kell ellátni:

1. és 2. pont lényegében ugyanaz, mint a *M. E.* javaslatban.

3. Az előbbi pontok alá nem sorolható erdőtulajdonosok közül azoknak az erdőgazdaságaiban, akik 300 kat. holdnál több erdővel rendelkeznek.

O. E. E. V. Fejezet

Az erdőgazdasági személyzet

45. §.

O. E. E. Teljesen ugyanaz, mint a *T. B.* javaslatában.

alkalmazásával az erdőgazdasági segítségnyújtást ellátásáról is gondoskodni kell, stb.

46. §.

M. E. Minden erdőtulajdonos, tekintet nélkül az erdő kiterjedésére, valamint arra, hogy az saját kezelésben vagy államrendészeti kezelésben van-e, köteles gondoskodni, hogy erdejének őrzését az 52. §-ban meghatározott kötelekekkel rendelkező erdőőr lássa el stb.

47. §.

M. E. Ugyancsak az erdőmérnökök miként való alkalmaztatását tárgyalja.

48. §.

M. E. Az alkalmazandó erdőgazdasági személyzet létszáma és a személyzet alkalmazásba vételének határidejét minden erdőbirtokra nézve az erdőbirtok jövedelmezőségéhez, az erdő tagoltságához, valamint az erdőgazdasági munkálatok terjedelméhez mérten és a ze fejezetben foglalt rendelkezések figyelembevételével, az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

46. §.

T. B. A 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőbirtokok, a) ha erdejük a 3000 kat. holdat meghaladja, kötelesek okleveles erdőmérnököt alkalmazni, vagy erdejüket állami kezelésbe adni; b) ha erdejük 2000 kat. holdnál nagyobb, de a 3000 kat. holdat meg nem haladja, s az a) pontban felsorolt megoldást nem választják, kötelesek a gazdaság irányítására és vezetésére nézve valamely okleveles erdőmérnökkel megállapodni vagy okleveles erdőmérnök tartására más, a 3. pont alá tartozó birtokossal társulni, végi c) ha erdejük a 2000 kat. holdat meg nem haladja, s az itt a) és b) alatt felsorolt megoldások egyikét sem választják, kötelesek az üzemterv végrehajtására az 51. §-ban megállapított minősítésű alerdészt alkalmazni stb.

47. §.

T. B. Minden erdőtulajdonos, akinek erdeje a 300 kat. holdat meghaladja, tekintet nélkül arra, hogy az saját kezelésben, vagy államrendészeti kezelésben van-e, köteles gondoskodni, hogy erdejének őrzését az 52. §-ban meghatározott kötelekekkel rendelkező erdőőr lássa el.

Közös erdőőr tartására az erdőtulajdonosok társulhatnak.

A 300 kat. holdnál kevesebb erdővel rendelkező erdőtulajdonosok, valamint azok, akik az üzemterv végrehajtására az előző § c) pontja értelmében képesített alerdészt alkalmaznak, erdeiknek őrzésére olyan egyéneket is alkalmazhatnak, akik erdőőri szakminősítéssel nem rendelkeznek ugyan, de az 52. §-ban meghatározott többi kötelekeknek birtokában vannak.

48. §.

T. B. A 45. §. 1. -s 2. pontjai alá tartozó erdőgazdaságokban az erdőgazdasági személyzet létszámát és alkalmazásba vételének határidejét, a birtokos kívánságainak figyelembevételével, minden erdőbirtokra nézve az erdőbirtok jövedelmezőségéhez, az erdő tagoltságához, valamint az erdőgazdasági munkálatok terjedelméhez mérten és az ezen fejezetben foglalt

46. §.

O. E. E. Ennek a kötelezettségnek a teljesítése végett:

a) 45. §. 1. pontja alatt felsorolt erdőtulajdonosok erdejüket az államrendészeti kezelésbe tartoznak adni;

a) 45. §. 2. pontja alatt felsorolt erdőtulajdonosoknak megfelelő erdőmérnöki személyzetet kell alkalmazniok, ha azonban erdejük kis terjedelme miatt külön személyzetet nem alkalmazhatnak és nem is alkalmaznak, erdejüket államrendészeti kezelésbe kötelesek átadni;

a) 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőbirtokok, a) ha erdejük a 3000 kat. holdat meghaladja, kötelesek okleveles erdőmérnököt alkalmazni, vagy erdejüket államrendészeti kezelésbe adni; b) ha erdejük a 3000 kat. holdat meg nem haladja, s az a) pontban felsorolt megoldást nem választják, kötelesek a gazdasági irányításra és vezetésre nézve valamely okleveles erdőmérnökkel megállapodni, vagy okleveles erdőmérnök tartására más, a 3. pont alá tartozó birtokossal társulni stb.

47. §.

O. E. E. Minden erdőtulajdonos, akinek erdeje a 300 kat. holdat meghaladja, tekintet nélkül arra, hogy az saját kezelésben, vagy államrendészeti kezelésben van-e, köteles gondoskodni, hogy erdejének őrzését az 51. §-ban meghatározott kötelekekkel rendelkező erdőőr lássa el.

Közös erdőőr tartására az erdőtulajdonosok társulhatnak.

A 300 kat. holdnál kevesebb erdővel rendelkező erdőtulajdonosok, valamint azok, akik az üzemterv végrehajtására a 322/a § értelmében képesített alerdészt alkalmaznak, erdeiknek őrzésére olyan egyéneket is alkalmazhatnak, akik erdőőri szakminősítéssel nem rendelkeznek ugyan, de az 51. §-ban meghatározott többi kötelekeknek birtokában vannak.

48. §.

O. E. E. javaslatában ugyanaz, mint a *T. B.* javaslatában.

rendelkezések figyelembevételével az üzemtervben kell megállapítani.

A 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőbirtokokra vonatkozólag az erdőrendészeti hatóság állapítja meg azt a határidőt, amely alatt erdeik gazdasági teendőinek ellátásáról a 46. és 47. §-ok értelmében gondoskodni kötelesek. Ezeknek a birtokosoknak, amennyiben erdejük jövedelmezősége az e fejezetben előírt képesítésű egyének alkalmazását el nem bírja, indokolt kérelmükre, az erdőrendészeti hatóság az előírtnál csekélyebb képesítésű alkalmazottak tartását is megengedheti.

49. §.

M. E. Azokat az erdőrendészeti alkalmazottakat, akik a szolgálatukra előírt szakképzettséggel nem rendelkeznek és nem sorozhatók azok közé az alkalmazottak közé sem, akiknek szolgálatban való megtartása az 54. § alapján megengedett, továbbá azokat, akik az előírt hatósági esküt le nem tették, az erdőrendészeti hatóság által megállapított létszámba beszámítani nem lehet.

50. §.

M. E. Erdőgazdaságokban erdőmérnöki szolgálatra csak olyan okleveles erdőmérnököt szabad alkalmazni, aki feddhetetlen életű és magyar állampolgár s aki oklevelét belföldön szerezte, vagy külföldi oklevelét belföldön szabályszerűen honosította.

Ez a szakasz változatlanul ugyanaz a *T. B.* és az *O. E. E.* javaslatában is.

51. §.

M. E. Erdőgazdasági segédszolgálatra, erdőgazdaságokban csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni:

1. akik valamely hazai középiskola negyedik osztályának sikeres elvégzése után, hazai erdőgazdasági szakiskolán alerdézi bizonyítványt szereztek;

2. akik a tatai, illetőleg esztergomi erdőgazdaság szakiskolát, vagy az egykori vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamát sikeresen elvégezték s ezt végbizonyítvánnyal igazolják.

49. §.

T. B. és az *O. E. E.* javaslatban lényegében ugyanaz, mint a *M. E.* javaslatban, csak a képesítés megszerzésének határideje van 3, illetve 5 évben megállapítva.

51. §.

T. B. Alerdési szolgálatra erdőgazdaságokban csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni:

1. akik valamely hazai középiskola negyedik osztályának sikeres elvégzése után, hazai erdőgazdasági szakiskolán alerdézi bizonyítványt szereznek;

2. akik erdőgazdasági szakiskolát vagy az egykori vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamát sikeresen elvégezték s ezt bizonyítvánnyal igazolják;

3. akik valamely hazai középiskola négy osztályának sikeres elvégzése után erdőőri képesítést nyertek s e törvény életbelépése előtt legalább négy éven át teljesítettek erdőrendészeti szolgálatot, illetőleg erdőgazdasági segédszolgálatot s ezt az illetékes kir. erdőfelügyelőség bizonyítványával igazolják;

51. §.

O. E. E. Erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra, valamint 300 kat. holdnál nagyobb erdők őrzésére csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni, akik 20. életévüket betöltötték és

1. valamely hazai erdőrendészeti szakiskola elvégzését végbizonyítvánnyal igazolják;

2. legalább 4 évi gyakorlati erdőgazdasági vagy műszaki segédszolgálat után a földművelésügyi miniszter által előírt szakvizsgát letették.

52. §.

M. E. Erdők őrzésére csak olyan feddhetetlen életű, magyar állampolgárokat szabad alkalmazni, akik 20. életévüket betöltötték, legalább a népiskola hat osztályát elvégezték és az erdőőri szakvizsgát a földművelésügyi miniszter által kiadott utasítás szerint sikerrel kiállották.

53. §.

Erdőgazdasági segédszolgálatra, valamint erdőőri szolgálatra az 51. illetve 52. §-okban előírtnál magasabb szakminősítésű egyének is alkalmazhatók.

Ez a szakasz lényegében azonos a *M. E.*, a *T. B.*, valamint az *O. E. E.* javaslatában is.

54. §.

Úgy a *M. E.*, mint a *T. B.* és az *O. E. E.* javaslatában teljesen azonos.

55. §.

M. E. A hatósági eskü kötelezettségét mondja ki s teljesen azonos szövegű a *T. B.* és az *O. E. E.* javaslataiban is.

56. §.

M. E. szint ugyanúgy, mint az 55. §, lényegében teljesen azonos a *T. B.* és *O. E. E.* javaslatában foglaltakkal.

57. §.

A felesketett erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök szolgálatukban hatósági közegek. Ebben a minőségükben *lőfegyvert viselhetnek*, amely fegyveradó- és vadászati adómentes.

Ha az erdő tulajdonosa, vagy a vadászati jog élvezője vagy bérlője, a felügyeletükre vagy őrizetükre bízott területen a vadállományra és a törvényes védelem alatt álló állatokra való felügyelettel is megbízza őket, a szolgálati fegyveren kívül a *megbízó engedélyével* egy darab golyós és egy darab sörétes vadászfegyvert is viselhetnek, amelyek szintén fegyveradó- és vadászati adómentesek. Felesketett erdészeti alkalmazottak szolgálatukban a földművelésügyi miniszter által megállapított, könnyen felismerhető jelvényt kötelesek viselni.

4. akik képesítésükre való tekintet nélkül — törvény életbe lépése előtt legalább 12 éven át teljesítettek, mint hatósági esküt tett erdészek szolgálatot s ezt az illetékes kir. erdőfelügyelőség bizonyítványával igazolják. A tényleges katonai szolgálatban vagy hadifogságban töltött időt a 12 évbe be kell számítani.

52. §.

T. B. 300 kat. holdnál nagyobb erdők őrzésére csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni, akik 20. életévüket betöltötték, legalább a népiskola négy osztályát elvégezték és az erdőőri szakvizsgát a földművelésügyi miniszter által kiadott utasítás szerint sikerrel kiállották.

52. §.

O. E. E. javaslata szerint törlendő. Az *O. E. E.* ugyanis magáévá tette a hivatalos köröknek azt az álláspontját, hogy az új tervezet életbe lépése után csak kétféle szakminősítést kívánnak fenntartani s ezért az 51. és 52. §-okat összevonta s az 51. §-t a szerzett jogok védelme érdekében, az átmeneti intézkedések közé vette fel, annál is inkább, mert a külön műszaki segédzsemet kötelező alkalmazása, *mint felesleges teher* ellen az *O. E. E.* állást foglalt.

57. §.

T. B. A felesketett erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök szolgálatukban közbiztonsági közegek. Ebben a minőségben *lőfegyvert viselhetnek*, amely fegyverigazolványi és vadászjegy illetékmentes.

A felügyeletükre, vagy őrizetükre bízott területen a vadállományra, halállományra és a törvényes védelem alatt álló állatokra is kötelesek felügyelni s szolgálati fegyveren kívül a vadászat tulajdonosának vagy bérlőjének a hozzájárulásával egy darab golyós és egy darab sörétes vadászfegyvert is viselhetnek, amelyek szintén fegyverigazolványi és vadászjegy illetékmentesek. A felesketett erdészeti alkalmazottak szolgálatukban a földművelésügyi miniszter által meg-

57. §.

O. E. E. Azonos a *T. B.* javaslatának szövegével.

58. §.

M. E. A felesketett alerdészek és erdőőrök a földművelésügyi miniszter által kiadott utasítás szerint, az erdőben észlelt károsításokról naplót kötelesek vezetni s abban a bejegyzéseket a kelet kitételével aláírni kötelesek.

59. §.

M. E. Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnökök, alerdészek erdőőrök az erdőtulajdonos rendelkezése alá tartoznak s szolgálati működésük tekintetében kizárólag az erdőtulajdonosok felelősek; — mint felesketett hatósági közegek azonban az erdőrendészeti hatóságok fennhatósága alá is tartoznak.

Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnököknek, alerdészeknek és erdőőröknek, mint felesketett hatósági közegeknek jogait és kötelességeit a törvény végrehajtása során a földművelésügyi miniszter és a belügyminiszter által egyetértőleg kiadott szolgálati utasítás szabályozza. A szolgálati utasítás rendelkezéseit az erdészeti alkalmazottak szigorúan betartani kötelesek s az erdőtulajdonos sem adhat erdészeti alkalmazottjának a szolgálati utasítás rendelkezéseivel ellentétben álló utasításokat.

60. §.

M. E. A közszolgálatban alkalmazottak kivételével, azokat az erdészeti alkalmazottakat, akik a szolgálati utasítás rendelkezéseit nem tartják be, az illetékes m. kir. erdőigazgatóság előterjesztésére az erdőrendészeti hatóság fegyelmi felelősségre vonhatja; — a fegyelmi hatóság által hozott határozatot az erdőtulajdonos alkalmazottjával szemben végrehajtani köteles. — A fegyelmi eljárást a törvény végrehajtási rendelete kapcsán kiadott fegyelmi szabályzat szabályozza.

61. §.

M. E. Az erdőtulajdonos és erdészeti alkalmazottja közötti jogviszonyt a felek között létrejött szerződés szabja meg.

Azok az erdőtulajdonosok, akik a 46. és a 47. §-ok alapján közös oklevéllel erdőmérnök vagy közös erdőőr tar-

állapított, könnyen felismerhető jelvényt kötelesek viselni.

Ha a felesketett erdészeti alkalmazottat erdészeti szolgálati kerületén kívül eső, esetleg bérelt területen is megbízzák a vadászat felügyeletével, az említett fegyverigazolványi és vadászjegy illetékmentesség ezen a területen is megilleti.

58. §.

T. B. Ugyanazonos szövegű, mint a *M. E.* javaslatának szövege.

59. §.

T. B. Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök, az erdőtulajdonos, illetőleg szolgálataadó rendelkezése alá tartoznak s szolgálati működésük tekintetében kizárólag az erdőtulajdonosnak, illetőleg a szolgálataadónak felelősek; viszont az erdőtulajdonos felelős minden olyan ténykedésükért, amelyekért való felelősséget, a törvények és rendeletek, az alkalmazott helyett, vagy vele egyetemlegesen a munkaadóra hárítják.

60. §.

T. B. E szakasz törlését javasolja.

61. §.

T. B. Az erdőtulajdonos és erdészeti alkalmazottja közötti jogviszonyt a felek között létrejött szerződés szabja meg.

58. §.

O. E. E. Ugyanazonos szövegű, mint a *M. E.* javaslatának szövege.

59. §.

O. E. E. Ugyanazonos szövegű, mint a *T. B.* javaslatának szövege.

60. §.

O. E. E. Ugyancsak e szakasz törlését javasolja.

61. §.

O. E. E. Ugyanazonos szövegű a *T. B.* javaslat szövegével.

tására társulnak, a szolgálati viszony szabályozására kötelesek az alkalmazottal írásbeli szerződést kötni s azt jóváhagyás végett az erdőrendészeti hatóságnak bemutatni.

62. §.

M. E. Erdőigazgató, főerdőtanácsos, erdőtanácsos, erdőfelügyelő, főerdőmester, erdőmester, főerdész és erdész címet csak okleveles erdőmérnök és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat.

Az 50. §-ban előírt szakminősítéssel rendelkező egyének az „alerdész” címet jogosultak használni. Az, aki az első bekezdésben megjelölt címek valamelyikét 1929. évi január hó 1-én szolgálatadójának hozzájárulásával jogosan már használta, azt a törvény életbe lépése után is használhatja, habár a megfelelő minősítéssel nem is bír.

63. §.

M. E. Az 57. § alapján megállapított hatósági jelvényt csak tényleges szolgálatban álló, felesketett erdészeti alkalmazott jogosult viselni.

Aki a jelvényt jogosulatlanul viseli, vagy aki az előbbi szakaszban felsorolt címeket jogosulatlanul használja, kihágást követ el s az 1879. évi XL. t.-c. 45. §-ban megállapított büntetés alá esik.

328. §.

A vármegyei közös erdőőri szervezetek a törvény életbelépésével megszűnnek s a szervezetekben alkalmazott járási (hatósági) erdőőrök megfelelő alkalmazásáról, vagy végellátásáról az állam gondoskodik. A járási (hatósági) erdőőrök nyugellátásánál a vármegyei közös erdőőri szervezetekben eltöltött szolgálati időt, törvényhatósági szolgálatnak kell tekinteni, melynek beszámítása tekintetében az 1912. évi LXV. t.-c. 16. §-ának határozmányai irányadók. A közös erdőőri szervezetek által létesített erdőőri nyugdíjsegély és egyéb alapok összes vagyona és pénzkészlete, úgyszintén a törvény életbe lépése után befolyó erdőőrzési járulékok az állam tulajdonába mennek át.

322/a §.

Ez a § sem a *M. E.* javaslatban, sem a *T. B.* javaslatban nem szerepelt illetve nem volt felvéve.

Az *O. E. E.* javaslatába felvétellett az alábbi szöveggel:

A 45. §. 3. pontja alá tartozó és

62. §.

T. B. Erdőigazgató, főerdőtanácsos, erdőtanácsos, erdőfelügyelő, főerdőmester, erdőmester, főerdész és ezek összetételéből származó címeket, vagy a főiskola végzettség jellegét magán viselő egyéb címet csak okleveles erdőmérnök és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat. Az 51. §-ban előírt szakminősítéssel rendelkező egyén az alerdész, erdész, körerdész, pagonyerdész stb. címeket jogosult használni.

Aki az első bekezdésben megjelölt címek valamelyikét 1930. évi január hó 1-én szolgálatadójának hozzájárulásával már jogosultan használta, azt a törvény életbelépése után is használhatja, habár a megfelelő minősítéssel nem is bír.

63. §.

T. B. Változatlanul ugyanazonos szövegű, mint a *M. E.* szövege.

328. §.

T. B. Ugyanazonos szövegű.

62. §.

O. E. E. Erdőigazgató, főerdőtanácsos, erdőtanácsos, erdőfelügyelő, főerdőmester, erdőmester, főerdész és ezek összetételéből származó címeket, vagy a főiskolai végzettség jellegét magán viselő egyéb címet csak okleveles erdőmérnök és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat. Az 51. és 322/a §-ban előírt szakminősítéssel rendelkező egyén az alerdész, erdész, körerdész, pagonyerdész stb. címeket jogosult használni.

Az, aki az első bekezdésben megjelölt címek valamelyikét 1930. évi január hó 1-én szolgálatadójának hozzájárulásával jogosultan már használta, azt a törvény életbelépése után is használhatja, habár a megfelelő minősítéssel nem is bír.

63. §.

O. E. E. Változatlanul ugyanazonos szövegű, mint a *M. E.* szövege.

328. §.

O. E. E. Ugyanazonos szövegű.

3. akik valamely hazai középiskola négy osztályának sikeres elvégzése után erdőőri képesítést szereztek s e törvény életbelépése előtt legalább négy éven át teljesítettek erdei szolgálatot és ezt az illetékes királyi erdőfelügyelő bizonyítványával igazolják;

4. akik — képesítésre való tekintet nélkül — a törvény életbe lépése előtt legalább 12 éven át teljesítettek, mint hatósági esküt tett erdészek szolgálatot s ezt az illetékes királyi erdőfelügyelő bizonyítványával igazolják.

Ugyancsak az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra is alkalmazhatók.

2000 kat. holdat meg nem haladó erdőgazdaságokban az üzemterv végrehajtására olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat is lehet alkalmazni:

1. akik valamely hazai középiskola negyedik osztályának sikeres elvégzése után hazai erdőgazdasági szakiskolán alerdészeti bizonyítványt szereztek;

2. akik az erdőgazdasági szakiskolát vagy az egykori vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamát sikeresen elvégezték s ezt bizonyítvánnyal igazolják;

Eddig az egymással szembe állított háromféle törvényjavaslat, az erdészeti és vadászati altiszti kart érdeklő, illetve érintő szakaszai.

Most még ideiktatjuk az erdészeti és vadászati altiszti kar éveken át, minden kínálkozó alkalommal, minden megengedhető módon kifejezett és küldöttségileg, kérvények és memorandumokban előadott kívánságait, vágyait:

Kértük, kérjük és kérni fogjuk:

1. Az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálat megkülönböztetését és szétválasztását az erdő- és vadvédelmi szolgálattól.

2. Az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatot tényleg ellátó eddigi altiszti karnak — a vízmesterek, útmeszterek, liftkezelő gépészek, államvasúti pályafelügyelők, állami bányafelőrök és tárnámesterek stb. — már a multban segédtiszti statusba emelt, illetve besorozott állami alkalmazottakkal egyenlő elbánásban részesítését s ez alapon azoknak a minden előképzettség és szakképzettség nélküli mezőőrök, erdőkerülők és esőszóktól a jövőben való megkülönböztetését.

3. E célból a szakképzettséget nyújtó szakoktatás megváltoztatását, olyképpen, hogy az üzemtervek végrehajtására, azaz az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra csak azok nyerjenek a jövőben képesítést, akiknek négy középiskolai végzettségük van és az erdőgazdasági szakiskolán, erdészi bizonyítványt, illetve képesítést nyertek.

Az eddig úgynevezett hathetes tanfolyamok és magánvizsgák kizárólag csak erdő- és vadvédelemre, erdőőröket neveljenek, illetve képesítsenek és ezek már elemi iskolai előképesítések tekintettel, sem legyenek erdészekké minősíthetők.

5. Átmenetileg azonban, amíg a jelenlegi generáció aktív szolgálatban áll, a szerzett jogok tiszteletben tartása

céljából a régi alapon *mindazok, akik arra rátermettek és tényleg az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatot, már a törvény életbelépte előtt is, legalább 15 éven át teljesítettek, amennyiben őket az erdőtulajdonos és az arra illetékes erdőfelügyelő, arra érdemesnek ítéli, ugyancsak erdészekké minősíthetők* legyenek.

7. Erdőgazdasági szolgálatba kifejezetten csak magyar állampolgárokat szabad alkalmazni. Idegen állampolgárt még akkor sem, ha történetesen a megkívánt képesítése meg is van.

8. Magánuradalmaknál, illetve erdőbirtokoknál alkalmazottak részére, a fegyelmi, szolgálati és jogviszonyok szabályozását, különös tekintettel az elbocsátás és díjazás stb. terén uralkodó, teljesen tarthatatlan viszonyokra.

9. A jelenlegi eselédttörvény módosításával annak kimondását és törvényes megállapítását, hogy az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra képesítettek, alerdészek, erdészek stb. nem tekinthetők gazdasági eselédkeknek és nem vonhatók a gazdasági eselédkekkel egyenlő elbánás alá.

10. A szolgálati idő leszállítását 40 évről 35 évre.

11. A szolgálatközben önhibájukon kívül szolgálatképtelenné vált, megrokkant vagy elhalt egyéneknek a szolgálati időre való tekintet nélkül teljes nyugdíjba részesítését.

12. A szolgálatközben esetleg szükségessé vált fegyverhasználat esetén, a kötelező és ingyenes jogvédelem megadását, azaz az összes költségeket a birtokos tartozzék viselni.

13. Erdészeti egyenruhaviselés szabályozása és törvényes védelmét.

14. Létféltetés megállapítását és biztosítását.

15. Gyermekeknevelés megkönnyítése céljából inter-nátus létesítését.

Indokolás:

Köztudomású és a szakkörökben elismert tény az, hogy az 1879. évi XXXI. t.-c. az elmúlt ötven év alatt teljesen elavult s a mai erdőgazdasági kívánalmaknak egyáltalán nem megfelelő.

Az erdészeti és vadászati alkalmazottakról pedig abban gondoskodás egyáltalában nem történt.

Hogy a mai fejlett és mindinkább belterjessé váló erdőgazdaságban mit jelent az erdészeti és vadászati műszaki segédszolgálatot jól ellátó szakképzett altiszt munkássága, ezt minden szakember tudja s vitán felül álló tény, hogy ilyen szakképzett és jó munkaerőt jelentő altisztek nélkül a mai erdőgazdaság el sem képzelhető. Élénken bizonyítja ezt az, hogy a külföldön egész Európában, már régebben mindez törvényesen megvalósított.

Köztudomású tény az is, hogy a mai életviszonyok már minden szakpályán magasabb kvalifikációt követelnek meg s hogy ennek következményeként ésonka Hazánkban is a közelmúlt években már minden más foglalkozási ágazatnál a magasabb előképzettséghez kötött és szakképzettséget nyújtó szakiskolák létesültek.

Ugyanez ekből az egyes szolgálati ágazatok státuszai is magasabb nivóra emeltettek és a cím- és rangjelzés is módosult.

Csak az erdészeti és vadászati altiszt kar van elmaradva, illetve meghagyva az 50 év előtti szinten, dacára annak, hogy az ennél az ágazatnál a jelenben szolgáló altiszt kar is kifogástalan magyar hazafiasága, szakképzettsége, tehetsége, szellemi és lelki műveltsége tekintetében semmivel sem áll alacsonyabban, mint például: a víz mesterek, útmesterek, államvasúti pályafelügyelők, vagy az állami bányafelőrök, tárnámesterek stb. stb., — akik pedig már régebben az altisztek sorából a segédtiszték státuszába emeltettek fel.

Szükségessé teszi ezt a nagyobb előképzettséghez kötött szakképzést és az ezzel kapcsolatos színtemelést főleg az is, hogy a közeljövőben várható békerevizio kapcsán a megszállás alól felszabaduló területeken jelenleg uralkodó államokban az erdészeti műszaki segédszolgálatot ellátó alkalmazottak tényleg már segédtiszt minőségben vannak alkalmazva.

Tény, hogy a szakiskolákat végzett jelenlegi erdészeti műszaki és szakaltiszt kar már napjainkban is olyan munkakörökben van alkalmazva, amely munkakörök természetüknél fogva nagyobb elméleti tudást és gyakorlati szakképzettséget kívánnak meg. Ilyenek: az erdőgazdálkodás segédhivatalaiban alkalmazott erdészeti altisztek, akik itt azokat a segédhivatali teendőket látják el, amelyeket a más állami hivatalokban irodasegédtiszték és irodatiszték végeznek. (Iktatás, kiadás, irattár kezelés stb.) A külső erdőhivataloknál pedig fenti irodai teendőkön felül még munkavezetői, palléri, művezetői teendőket is végeznek (fatermelés vezetése, bérkeresetek elszámolása, munkabérek kifizetése stb.). Fűrészeken és faterlepeken pedig a kitermelt faanyagok szakszerű feldolgozásának munkálatait és szállítások vezetését végzik. Mind oly természetű, jellegű és minőségű munkálatok, amelyek kétségtelenül aequivalensek a más ágazatoknál segédtiszték által végzett munkálatokkal.

Ezek után pedig szem előtt tartva az itt fentebb közölteket, nézzük, illetve lássuk, hogy a háromféle törvényjavaslat szövegébe foglaltak szerint a mi szempontunkból melyik volna a kedvezőbb???

Ha minden kiesinyes és egyéni szempontot félretéve, az igazságos, pártatlan és tárgyilagos bíráló szemével

nézzük, az itt egymással szembe állított paragrafusok szövegeit, amint azok a minisztérium előadói javaslatából kiindulva, a törvényelőkészítő bizottság javaslatán keresztül, az O. E. E. javaslatában leszűrődtek, le nem tagadható tényként kell megállapítanunk azt, hogy igen tiszteletre méltó, hatalmas nagy munkát végzett, úgy a földművelésügyi minisztérium, mint a törvényelőkészítő bizottság, mint pedig az O. E. E.

Ezért szem előtt tartva az így elkészült, új erdő-törvényjavaslat egész komplexumát. E tagadhatatlanul nagy és igen értékes mű előtt, — mi is, mint a magyar országos erdőgazdálkodás szerény, kis napszámosai, meg kell hajtsuk az elismerés zászlóját.

Azonban ne vétessék tőlünk rossz néven, ha rámutatunk e nagy mű részleteiben a mi érdekeink nézőpontjából feltűnő és megállapítható s talán némi kis megértő jóakarattal pótolható olyan hiányosságokra, amelyek, — ha tekintetbe vesszük azt, hogy ez az új törvényjavaslat — törvényerőre emelkedése esetén újabb ötven évre dönti el az erdészeti és vadászati altisztikar jövő sorsát és egzisztenciális lehetőségeit, érthető nyugtalanságot és aggodalmat keltenek — ez egyébként a felsőbbség, a biztosok és előjárók feltétlen támogatására érdemes, — mert becsületos, hazafias gondolkodású, kötelességtudó, lelkiismeretes — altisztikarban.

Nagy általánosságban nézve a háromféle javaslatot, szembevetendő jelenség az, hogy amíg az erdőmérnöki kar egzisztenciális érdekeit mindenképpen és határozottan védik és biztosítják, a törvényjavaslat vonatkozó szakaszai, — ami mindenképpen örvendetes és csak helyeselhető tény — és az erdőörökre vonatkozólag is foglaltatnak bennük biztosító intézkedések, addig az alerdészek, illetve erdészek egzisztenciális érdekeinek védelméről alig van valamelyes gondoskodás bennük, sőt ebből a szempontból az O. E. E. javaslatának azon indokolása, mely szerint (l. 51. §) az egyesület állástfoglalt a külön erdőgazdasági és műszaki segédszemélyzet kötelező alkalmazása, *mint felesleges teher* ellen, — egyenesen érthetetlen szükkeblűségnek látszik s egyben megdöbbentő jelenségnek is mutatkozik, azért, mert azt látszik igazolni, hogy ennél a pontnál és ebben a vonatkozásban, a javaslattevők csak a mai megesonkított országot, csak a mai triononi nyomorúságunkat, csak a jelen sívár gazdasági helyzetünket nézték s emellett nem látták meg az előjövendő ötven év eshetőségeit és nem gondoltak arra, hogy mindez ami ma van, *meg fog és meg kell, hogy változzék* s kell hogy eljőjjön az az idő, amikor az ország területe újból megnagyobbodik, gazdasági helyzete megjavul és a magyar erdőgazdaság sem fog már a mai szükös keretek között szynlődni, úgy mint ma.

Etekinetben kénytelenek vagyunk megállapítani azt, hogy az eredeti minisztériális javaslat 48. §-a és a törvényelőkészítő bizottság javaslatának 51. és 52. §-ai a jövőt illetőleg tagadhatatlanul jobbak és megfelelőbbek s ezért ezen szakaszok meghagyandók volnának. Ugyanis teljesen elképzelhetetlen az, hogy a triononszabta mai határok állandósulva megmaradjanak s ugyanez csak valószínűtlen az is, hogy a mai siralmas gazdasági helyzet rövidesen ne változzon meg s az ily törvény nemesak 10 évre készül. Attól sem kell tartani, hogy a mai viszonyok fennállásának ideje alatt az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra alkalmas egyének túlmagas bérkövetelésekkel teszik lehetetlenné alkalmaztatásukat, mert hiszen e tekintetben éppen a mai gazdasági viszonyok hatnak mérséklőleg és senkisémmely oly botor, hogy ne számoljon a lehetőségekkel. Ugyanígy

nyugodt lélekkel megállapíthatjuk azt is, hogy egyesek azon aggodalma, miszerint az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra képesítettek, az erdőmérnöki karral *esetleg rivalizálhatnak*, helyesebben konkurrálhatnak, nélkülöz minden komoly alapot. Ezt inkább fordítva tudnánk elképzelni, — azért, mert egy komoly erdőtulajdonos erdőgazda, bizonyára teljesen tisztában van azzal, hogy mit jelent az erdőgazdasága szempontjából a jól és szakképzett egyén s ha viszonyai, illetve anyagi gazdasági helyzete megengedi, úgy erdőgazdaságának rentabilitása szempontjából mindenesetre a magasabb kvalifikációjú, jobban szakképzett mérnökre bízva erdőgazdaságát, különösen ma, amikor éppen a trianoni gazdasági helyzet miatt az egyes egyének igényei a minimumra vannak redukálva. Nem látunk tehát semmi olyan komolyabb okot arra nézve, hogy ne maradhatna meg a törvény szövegében véglegesen, a *törvényelőkészítő bizottság által bizonyára jól megfontolt és a jövőt is szemelőtt tartó javaslatának 46. §, az 51. és 52. §-ai, valamint a miniszteriális javaslat 48. §-a*, amelyek az alerdészi, illetve erdészi sorban küzködőknek egzisztenciális helyzetük jövőbeni javulására némi kis alapot nyújtanának, ami ellen az erdőtulajdonosoknak sem lehet számba jövő komoly ellenvetése. Mindezekon felül nem hagyhatjuk szó nélkül az O. E. E. javaslatának 51. §-hoz fűzött indokolásnak azt a részét sem, mely szerint azért, mert *a jövőre csak kétféle szakminősítést kívánnak fenntartani* az 51. és 52. §-okat célszerűbbnek találták összevonni.

Úgy a miniszteriális, mint pedig a törvényelőkészítő bizottsági javaslatban, igen helyesen el van választva az erdőgazdaság és műszaki szolgálat az erdő- és vadvédelmi szolgálattól. Ennek megfelelően, az előbbi a jövőben négy középiskolai előképzettséghez és az erdőgazdasági szakiskola elvégzéséhez, az utóbbit a négy elemi elvégzéséhez s bizonyos gyakorlati kiképzés után szakvizsgához kötötték, ami szerintünk is az egyedüli, a jövőnek megfelelő elgondolás. Ezzel az ezideig életben volt sokféle szakképzés a gyakorlati életnek is megfelelő rendezést nyert volna s a sokféle képzés okozta zavaros helyzet s az egyének közötti antagonizmus megszűnt volna. Ezzel szemben, ha az 51. és 52. paragrafus összevontan az ahhoz fűzött indokolás szerint meghagytatnék, megint csak a szakképzés zavarosságát és az egyének közötti antagonizmust idézné elő. Ma, amikor *minden téren, minden szakmában az illető foglalkozási ágazat, illetve a szak szintjének emelésére törekszenek*, amikor ép ezért a tökéletesebbé, szakszerűbbé és ebből folyólag jövedelmezőbbé tétele a szakmának, lebeg szem előtt minden szakembernek s e célból a szakképzést is mindinkább fokozva, azt több és magasabb előképzettséghez kötik. Amikor a nemzetek közötti verseny, hihetetlen nagyarányú követelmények elé állítja az ipart, a kereskedelmet, a mezőgazdaságot s ezek az egész vonalon minden ágazatban már évtizedekkel előbb megvalósították a középfokú elő- és szakképzést és ez alapon kellő időben gondoskodtak megfelelő négy középiskolai előképzésnek megkövetelésével a középfokú szakképzésről s ezzel az addig altiszt sorban volt elemeknek, szellemi és szakszerű szintemeléséről. Vajjon ekkor csak a magyar erdőgazdaság volna az az ágazat, ahol erre szükség nincsen?! A magyar erdőgazdálkodás vajjon tényleg megengedheti magának azt a luxust, hogy éppen az altisztképzés terén kikapcsolódva az általános haladás tempójából, még további ötven évig megálljon a haladás útján s az eddigi tagadhatatlanul hiányos altisztképzést továbbra is fenntartva, azon az állásponton álljon meg, *amelyen elődei állottak ötven év előtt?* Az

általános erdőgazdasági érdekek szem előtt tartásával, tényleg szükségtelennek mutatkozik a középfokú szakképzés fejlesztése?! Ez alig hihető és teljességgel lehetetlennek is tartjuk, azt, hogy ez, vagy ehhez hasonló fel fogás vezesse és lenne tényezője a hivatalos körök elgondolásának.

Mert ma már nem lehet az általános művelődés megállítani, megakadályozni és csak örvendetes ténynek tekinthetjük a szélesebb néprétegek haladás, művelődés iránti ösztönszerű vágyát, arról nem is szólva, hogy az úgynevezett baloldali tévtanok elleni egyedüli és leghatásosabb szer a művelődés minél szélesebb rétegekben való terjesztése. Hihetetlennek tartjuk az ilyen elgondolást azért is, mert az átmeneti időszakra, *éppen azért*, nem kívánják általánosságban megadni az újabb erdési címzéseket, mert általános az a vélemény, hogy a jelenlegi erdészeti és vadászati altisztikarnak kevés kivétellel, igen silány az általános műveltsége, alacsony a szellemi szintje és gyenge a szaktudása. Férfiasan beismerjük, hogy ebben az állításban, — bár így általánosságban odadobva sok benne a túlzás — mégis tagadhatatlan, hogy vannak ma még egynéhányan olyanok, akik még a helyesírással is igen hadilábon állanak.

De kérjük, mi más oka van ennek, ha nem az, hogy elődeink véka alá rejtették mindazt, ami a szélesebb néprétegek általánosabb művelődését elősegítette volna s vajjon, helyes-e ezt az irányzatot még ma is követni?! Erre határozottan csak „nem“-mel lehet felelni. Mi is éppen azért dolgozunk, küzdünk és fáradunk, hogy ezen a tarthatatlan helyzeten változtassunk s éppen az új erdőtörvény volna arra hivatva, hogy ebben a törekvésünkben bennünket hathatósan támogasson.

Vagy tovább menve s a jövődőt nézve, ha az új törvényben, a régi hiányosságokat meghagyva, nem adatnék meg a középfokú szakképzés kifejlesztésének lehetősége, határozottabb módon, vajjon nem ez lesz-e majdan oka annak, ha az altisztikar szellemi szintje és szakképzettsége nem fog megfelelni tudni a haladó erdőgazdálkodás jövőbeni magasabb követelményeinek?! Az intelligencia hiánya miatt, a lelki, szellemi mentalitás alacsony szintje miatt, a műveltség hiánya miatt, az előbbre haladás lehetőségét, vagy bármit is, megtagadni és nem adni meg a lehetőségét a jövőre nézve igen szükséges és kívánatos változtatásnak, vajjon az általános erdőgazdasági érdekek szempontjából helyeselhető-e? Ha tény és igaz az, vagy annak vesszük, hogy az altisztikar mai átlagában nem üti meg a kiszabott mértéket, ami természetszerűen csak kárára és nem hasznára van a magyar erdőgazdaságnak, vajjon nem az-e ennek az oka, hogy a múltban sem számoltak a jövő eshetőségeivel és szükkeklően mérték a művelődés és szakképzés lehetőségeit? Nem-e az az oka a sok tekintetben jogos panaszkodnak, hogy ötven évvel ezelőtt s azóta is nem nézték a jövőt, nem látták a márt és kellő támogatás nélkül hagyták ezt az egyébként színmagyar és minden tekintetben megbízható társadalmi réteget. Vajjon volna-e valami haszna abból a magyar erdőgazdaságnak, ha most ugyanabban hibáznánk, amiben elhibázott volt a régi törvény? Hinnünk kell s hisszük is, hogy azok a hivatalos körök, amelyek *tagadhatatlanul szívükön viselik a magyar erdők, a magyar erdőgazdaság sorsát*, nem fogják az O. E. E. javaslat idézett pontjait, hanem a miniszteriális és törvényelőkészítő bizottság egyedül helyes idézett szakaszait a törvénybe végleg felvenni, — s ezzel lehetővé teszik azt, hogy az eljövendő ötven év alatt a magyar erdők újra Nagymagyarország béreceinek koszorújává váljanak s a magyar erdőmérnökök

és hűséges segítőtársaik, — az erdészek és erdőőrök — által kezelt magyar erdőgazdaságok, a népek és nemzetek nagy gazdasági versenyében ismét a legelső helyre felküzdhessék magukat. Ebben a küzdelemben már a magyar erdőmérnöki kar kell, hogy egy intelligenciájánál, műveltségénél és szaktudásánál fogva világrelációban is kiváló erdőgazdasági és műszaki segédszemélyzet hazafias, buzgó és szakszerű munkásságára támaszkodhassék. A magyar erdőgazdaságnak, a magyar erdőgazdáknak, az egész magyar nemzetnek érdeke paranesolóan ezt kívánja. *Kronikás*

Magyarország patkányai

Hazánk területén háromfajta patkány él. Úgymint: a vándorpatkány (*Epimys norvegicus* Erxl.), a házi patkány (*Epimys rattus* L.) és az egyiptomi patkány (*Epimys ratus alexandrinus* Gooffi.)

Az első, általánosan ismert szürke patkány, az országban állítólag nem szürelöttje, hanem csak bevándorlott állata. Az országban mindenütt előfordul s előfordulási helyein, rágásával, fúrás-túrásával, tetemes károkat okoz. Mindent megeszik a hulladékot, döögöktől kezdve a magtárban, kamrában elraktározott gabona s élelmiszereig. Ahol alkalma van, a házi szárnyasok között — sőt amint gyanítom, a tenyésztett vad között is — nagy pusztítást visz véghez. (Volierbe beesukott fáczánok közötti pusztítását láttam.) Különböföle betegségek terjesztésével is vádolják (azt hiszem, nem is ok nélkül) csupán hiányos élet- (biológiai) ismeretén múlik, hogy erről bizonyosat nem tudunk.

Folytonosan vándorol. Csupán a létfeltételét biztosító helyeken telepszik meg állandóan. De a szaporulatfelesleg innét is szétszéd. Azért nehéz irtani is, mert ha egy helyről sikerül is kipusztítani, ha állandóan nem figyeljük, újra megtelepszik.

Szaporasága nagy. De, hogy hányat s hányszor fiadzik, erről bizonyosat nem tudunk. Úgyszintén kártételéről sincsenek biztos adataink, csupán azt tudjuk, hogy ahol megtelepszik, tetemes károkat okoz. Irtásával alább foglalkozom.

Második: a feketeszörű, házi, vagy népies nevén tetőmalompatkány. Megesonkított hazánk területén csupán a Dunántúlon él. Míg az előbbi inkább esatornáknak, pecogödörökben stb. tartózkodik, ez inkább az épületek padlásán szereti felütni tanyáját. Innét származik a tetőpatkány neve is. A zalamegyei Zsigmondháza a lakóház s szeszgyár padlásán a házi, a disznóiban, istállóknak pedig a vándorpatkány élt.

Ez is éppen olyan káros, mint a vándorpatkány. Elterjedési körét pontosan nem ismerjük, csupán egyes lelőhelye ismeretes. Nem is olyan régen az a nézet volt elterjedve, hogy hazánkból teljesen kipusztult. Pedig a Dunántúl nagyrészen (Vas, Somogy, Zala, Sopron megyékben még gyakran előfordul.

Harmadik az egyiptomi patkány, amit valószínűleg hajókkal hurcoltak be. Eddig csupán a budai Lágymányosról ismert. Színe barnásszürke, különben teljesen hasonló a házi patkányhoz. Jellemző szokása, hogy fás, eserjés helyeken él s ott a fák galyain mászkal. Elterjedéséről, életmódjáról keveset tudunk.

A patkányokat kártékony voltak miatt mindenütt irtani kell. Irtása nem könnyű, mert ravasz állattal állunk szemben. Pusztítani lehet csapdákkal, láda-fogókkal, méreggel s patkányfogó kutyákkal. A csapdák, ládafogók

használata közismert. Csupán szagtalanítására kell nagy gondot fordítani. A különféle irtóanyagokkal óvatosan bánjunk, mert legnagyobb részük mérges. Emberre, állatra egyaránt veszedelmes lehet. Van egy jó, biztos s olcsó szer a patkányok irtására, ez a gyógyszerárakban, drogériákban kapható tengeri hagyma. Csak helyes kirakásra s elkészítésre kell ügyelni. S az az előnye is megvan, hogy emberre, állatra — a rágcsálók kivételével — ártalmatlan. Irtásra a következőképpen használjuk: Pátkányjárta helyeken deszka- vagy eserépdarabokra 2—4 napig tejjel kevert tiszta tengeridarát teszünk ki. Ha a kirakott mennyiséget pár nap múlva a patkányok mind megeszik, akkor ehhez a keverékhez hozzákeverjük a péppéreszelt tengerihagymát. (Keverésnél kézzel ne érintsük, mert túrfühetetlen viszketést okoz.) A keverékhez tehát nem szabad mást adni, mint tengerihagymát, tengeridarát s tejet. Ha ezt a keveréket a patkány által megszokott helyre rakjuk ki, a siker biztos. Ezzel a móddal saját magam egy alföldi uradalom sertés fiaztatójából, egyszerű kirakással 2000 darab vándorpatkányt irtottam ki.

Nagyon eredményes és jó is a jó patkányfogó kutyával való irtás. Ez folyton zavarja, fogja őket s az olyan helyről, hol állandóan háborgatják, rendszerint esendesebb vidékre húzódik.

Még megemlítem a hivatásos patkányirtókat. Ezekre nagyon vigyázni kell, mert a legtöbb méreggel dolgozik s így emberre állatra veszedelmesek lehetnek.

A hazai patkányok életmódját tüzetesen nem ismerjük. A házi s egyiptomi patkánynak még elterjedését sem tudjuk pontosan. *Azért nagyon kérem e lap minden olvasóját, de különösen a Dunántúl s a Duna mellett lakó olvasókat, hogy ha a rendes és közismert szürke vándorpatkánytól eltérő színű (fekete, vagy barna) patkány kerülne kezei közé úgy azt e sorok írójához (Lillafüred, Borsod megye) eljuttatni szíveskedjék,* vagy az egész állatot élve, vagy döglötten, vagy csak a koponyáját. (Természetesen csak ép koponyával.) A esomagolás egyszerű. A hullát vagy a koponyát fűreszpor közé téve, papírdobozban, mint minta érték nélküli esomagot kell póstára adni. Nyáron nagy melegben csupán az ép koponyát kérném, mivel az egész állat az úton elromlana. Ha sikerülne kedves olvasóink jóvoltából különböző helyekről koponyákat vagy állatokat összegyűjtenem, azt hiszem mindkét állat pontos elterjedését sikerülne megállapítanom s esetleg egy nagyobb dolgozatban földolgozni. *Így a magyar természettudományak is közös erővel, csekély jóakarattal nagy szolgálatot tehetünk.*

Ha valakit a dolog érdekel, vagy valamilyen apró emlőst szeretne meghatározatni, akár a szerkesztőség útján, akár közvetlenül hozzám küldve, díjtalanul nagyon szívesen megteszem. S levélben felvilágosításokkal is készséggel szolgálok. *Vásárhelyi István*

Tisztelt Kartársak! Keresünk 4—5 ezer holdas vadászterületet bérbe, vagy megvételre. Csakis nagy vad. Szarvas, vaddisznó és őz. Szíves felvilágosításért jutalom. Cím: Schler János, Esztergom, Piszke 23. sz.

26 éves r. kath. vallásu, nős, szakvizsgázott erdőőr, 7 évi szolgálattal, jó bizonyítványokkal, jobb megélhetés végett állást keres. Cím a kiadóhivatalnál meg tudható.

IV. középiskolát és erdőőri és vadőri iskolát végzett erdőőr, erdőőri, vagy bármilyen kisegítői vagy gyakornoki állást keres. Szíves megkereséseket „H. I.” jelígyével a kiadóhivatal továbbítja.

Hogyan ölt meg egy kisleány egy medvét

Irta: Náray J. Albert

Kedves szűkebb hazám Gömör-ország! hozzád száll gondolatom; látom képzeletben kalászt ringató rónáidat, erdőkoszoruzta béreceidet, madárdaltól hangos erdőségeidet, virágos, folyóktól hasogatott völgyeidet, Rima-völgye, Balog-völgye, Sajó-völgye, Turócz-völgye, Csetneki-völgye, Gortva-völgye mind-mind elvonultok lelki szemeim előtt. Derék, jó, nótás magyar népe sóhajtvá köszöntlek életem alkonyán.

Emlékezetembe idézem azon boldog idők eseményeit, amikor még nem kellett sanyarognunk és aggódnunk a holnapi nap felől, a mindennapi kenyerünket megadta a magyarok Istene.

Emlékezetembe idézek egy megörökítendő eseményt, melyet Paukly Rezső püspüki főerdőmestertől hallottam elbeszélni Rozsnyón, s amelynek szereplőjét, az akkor 18 éves Ondrusik Annát én magam is felkerestem Csuesom községben.

*

Csuesom község határos Rozsnyó város határával. A lakosok nagy része gyalog (zsellér) ember és a közeli erdőségekben favágással, vagy a vasgyárakban és bányákban nehéz munkával keresi meg a maga és családjá megélhetéséhez szükséges eszközöket. Népe szelid, szorgalmas és alkalmatlan talajnak bizonyult a kommunizmus téveszméinek befogadására.

Ondrusik János csuesomi lakos több társával erdőirtást, tarvágást vállalt a Pozsáló hegyen, a rozsnyói püspöki uradalom erdőségeiben. Éjjelre haza jártak ezek a munkások az alig három kilométernyi távra fekvő falujukba, de a délebbé az asszonyok kiküldték — már akinek volt kivel kiküldenie — férjeiknek az erdőbe. Így aztán meglehetősen jól kitaposott gyalogösvény képződött a községtől a vágás helyéig.

Ezen a gyalogösvényen indult el a kis 13 éves Anikó is, hátára kötött batyúval, hogy az ebédet elvigye apjának. Kora tavaszi nap volt husvét ünnepe előtt és a barakfűz már rügyei teljes díszében szegélyezte a gyalogösvényt.

A kis Anikó nótázgatva baktatott az erdő között, amikor elakadt nótázó szava, mert az uton egy nagy borzontos medve jött vele szemközt. Itt most idézem a kis lány saját szavait: „nagyon megijedtem, mert hallottam otthon, hogy a medve megeszi az embert; ijedtemben egy közeli fára kapaszkodtam!” Ez a fa egy 30—35 éves koru lunfenyő volt, melynek sűrű ágai között a gyönges tév kőnyvedén kuszott fölfele. A fa gallyai között, mikorra a medve a fa alá ért morgott és körül járta a fát s utóbb megkísérelte a felkapaszkodást a kisleány után, de a fa gyenge gallyai a nehéz súlyt nem bírván el, letöredeztek így aztán legugolt a fa alatt és bámult, morgott a kis leány felé, aki segítségért kiabált, de kiáltozását, sirását senki sem hallotta, s így a kétségbeesett helyzetben nem tudott változtatni. Lassan visszanyerte nyugalma, mert a medve sem kísérelte meg többé a felkapaszkodást. A gallyakat összefogva türehető ülőhelyet csinált magának a kisleány, hanem oly sokáig tartott ez a kínos állapot, hogy Anikó megéhezett, előre fordította tehát a kis batyuját s abból kibontva az ebédet tartalmazó bögrét, melyben jóféle turósgaluska volt és még villát is tett hozzá gondos édes anyja és elkezdte szemenként villára szedve enni az eledelt; a medve nézte, morgott és száját

nyalagatta, éhes volt az istenadta. A kisleány evés közben néha egy-egy szem galuskát dobott le a medvének, melyet az ügyesen elkapott, ezen aztán később mulatott is Anikó, olyan mulatságos volt nézni a nagy bozontos fejét, amikor tátott szájjal várta a nem neki főzött eledelt. A galuska mindsűrűbben potyogott a villahegyről, úgy, hogy a medve guggon ülve tátott szájjal várta az eledelt. Hanem egyszer csak a villa is kiesuszott a kisleány kezéből és a galuskával együtt eltűnt a medve öblös torkában. A fenevad köhögött, krákogott, fetrengett, megint csak két lábra állt és átkarolva a fát elesendesedett.

Ekkorra már a többi favágóknak ebédet vitt falubeli asszonyok hazafelé jövet közelgettek. A kis Anikó újból kiabálni kezdett, amit a hazafelé térők meghallva siettek a hang felé, hanem rémülve torpantak meg, amikor a medvét meglátták és futásnak eredtek. Egyik, ezen asszonyok közül vissza futott a favágókhoz és elmondta Anikó sorát, megtoldván már szokás szerint is réms elképzelésekkel.

A favágók csapatostól, borotva éles fejszójüket felkapva, a felügyeletükkel megbízott és lőfegyverrel ellátott püspöki uradalmi erdővéd Leffler Károly vezetése alatt siettek a szorongatott helyzetben levő kisleány megszabadítására. Amikor annyira megközelítették a helyet, hogy Leffler biztosan célozhatott, a különben is igen jól lövő erdőőr fegyvere eldőrdült, a medve koponyája megingott, de a törzs guggulásba maradt. A kisleány apja érthető izgatottsággal, fejszójét magasra emelve, rohant a fenevad felé és a fejsze nagy sullyal vágódott a vadállat koponyájába. A medve testének törzse most sem változtatta helyzetét.

Ondrusik János ekkor megérintette a mackó bundáját és látta, hogy az már egy dög, már nem él.

A többiek is oda közeledvén megállapították, hogy a medve körmei mélyen bevésültek a fenyőfa kérgébe és így a törzs bár már nem volt benne élet sem a lövéstől, sem a fejszeapástól nem dőlhetett le.

Nagy örömmel szabadították aztán meg a kis Anikót kényszerhelyzetéből és a medve hulláját fennyőgályakra téve bevonszolták a faluba. Az nap már nem kopogott a fejszeapás a vágás területén.

Leffler Károly erdőőr jelentette az esetet urának a főerdőmesternek, aki még az nap kiment Csuesom községbe, ahol az emberek már nagyban szorgoskodtak a medve bőrének lefejtésén.

A felbontásnál aztán kitűnt, hogy mi okozta a medve elpusztulását: a gégefő és bőrsineg közötti részen megtalálták a villát, mely bele volt akadva a nyelőcső falába oly mélyen, hogy késsel kellett kifejtetni. Így vált bizonyossá, hogy a kis Ondrusik Anikó ölte meg a medvét a galuskát szedegető villával.

A medve bőre aztán Panthly Rezső főerdőmesterhez került, aki azt kikészíttette és egy nyugágy takarójául szolgált. Én is ültem a bőrön a nyugágyon, mely csak azért érdemelte meg ezt a helyet, mert a körülmények láncolata fűződött leterítéséhez, mert különben a vedlési időben ejtetett el tulajdonosa bizony foltos, gumancos szőrzetű medvebőr volt az.

*

A kis Ondrusik Anikótól magától hallottam elbeszélni ezt a történetet, aki bizonyos büszkeséget mutatott, hogy ő medvét ölt.

Utóljára a bátor kis Anikóról akkor hallottam, amikor a esehék által halálra kintzett rozsnyói püspök sipeki Balás Lajost temették. Hallottam, hogy csinos hajadon-

ná serdült és Csuesom község lakosai büszkék voltak falujuk szülőttére.

Szüleivel együtt kivándorolt Amerikába s ma már valószínűleg egy derék, munkás ember szerető és szeretett hitvese s több szabad állambeli fiatal polgár boldog édes anyja!

Kar- és tagtársaink figyelmébe ajánljuk!

A M. Kir. Központi Illetményhivatal kötelékében szolgálatot teljesítő Vittkó Ede számtanácsos és Platthy Imre számvizsgáló szerkesztésében az állami, vármegyei, közhatalosi nyugdíjasok és özvegyek, valamint a még tényleges szolgálatot teljesítő alkalmazottak, továbbá az ügyvédi kar részéről már régen nélkülözött útmutató jelenik meg *Állami Nyugdíjasok és Özvegyek Tanácsadója* címen.

A könyv címében benne van a könyv célja!

Részletes felvilágosítást nyújt az érdekelteknek a nyugdíjakkal összefüggő minden kérdésben.

Feloleli elsősorban a nyugdíjasnak az Illetményhivatalhoz való viszonyát; felvilágosítja, miként kell a központi Illetményhivatallal írásban vagy személyesen érintkezni; mit kell és mit nem kell a nyugdíjasnak bejelenteni; mit és hogyan kell kérvényezni; felvilágosítást nyújt az arképes igazolványok mikénti kiváltására; a Pénzügyi Központi kölesönökre a családi pótlékok kérelmezésére; a külföldön való tartózkodásra; a születési, temetkezési s egyéb segélyekre és gyógykezelésekre; az özvegyi nyugdíjak kérvényezésére; a nyugdíjat terhelő adókra; a házastársak esetleges különválásakor követendő teendőkre stb.

A könyv magában foglalja a jelenleg érvényben álló nyugdíjtörvényeket és rendeleteket a megfelelő fizetési és lakbértáblázatokkal, úgy, hogy minden érdekelt könnyen kiszámíthatja az őt megillető nyugdíját.

A könyvnek ezen része a tényleges szolgálatban állók részére is nélkülözhetetlen.

Az Állami Nyugdíjasok és Özvegyek Tanácsadója már a folyó év március hó végén megjelent és az alüfrottak címén megrendelhető levelezőlap útján.

A könyv ára 80 fillér.

Tekintettel arra, hogy ezen nélkülözhetetlen könyvnek kibocsátása súlyos anyagi áldozatokkal jár, mély tisztelettel kérjük, hogy becses megrendelését — a könyv 80 fillért kitevő árának esekklapon való befizetésével — mielőbb szíveskedjék eszközölni. *Csekklapot rendelésre küldünk.*

A megrendelések pontos lebonyolítása céljából a hivatali állását is szíveskedjék a esekklapon feltüntetni.

Levélbeli megkeresések az alanti címek valamelyikére intézendők.

Teljes tisztelettel:

A m. kir. Központi Illetményhivatalnál beosztott:

Vittkó Ede pü. számv. tanácsos, I., Vár, Szentháromság-tér 7, II., 9. — Platthy Imre pü. számvizsgáló, VII., Wesselényi-u. 11, I., 2. — Az „Az Erdő“ szerkesztősége, Miskolc, Deák tér 1. szám.

Eladó egy 16-os amerikai gyártmányú kakasnélküli sörétes vadászfegyver. Használt, de igen erős cokefuratú csövekkel. Különösen golyólövésre ajánlom. Ára 80 P. Cím: Rakonczai János, Nyésta, u. p. Homrogd, Abauj vármegye.

Befizetések nyugtázása

Jedinák János 11 td. Illés Ambrus 4 td. Fűzi István és társai 56 td. Lents Miklós 2 bi. 3 td. Kovács István E. 3.50 td. 1.50 tem. Jakubéczy Gábor 14 td. Müller István 14 td. 6 tem. V. Kiss János 4 td. 6 tem. Fenyvesy Sándor 2 bi. 14 td. 0.50 asz. Gera József 3.50 td. 1.50 tem. Pothánszky József 14 td. 6 tem. Csepri László 10.50 td. Bözner János, Pölöskey Lajos és Ködmön Ignác 3.51 td. Battyányi Lajos 14 td. 6 tem. Fischer Géza 3.50 td. Fischer Géza és neje 3 tem. Pankasz István 7 td. Tóth Ferenc P. 7 le. Udvardi Imre 3 le. Varga Pál 3.50 td. Vasvári Károly 21 td. 9 tem. Suppán István 3 td. 1 tem. Lengyel József 7 td. 3 tem. Kiss István Nb. 3 td. Kirchner Imre 3 tem. Háber János 3.50 td. 2.40 tem. Szabó János G. 3.50 td. Kis Tóth Tamás 5.85 td. Horváth József Szpta 14 td. Csizmadia Vince 2 bi. 7 td. Zadránszky István 3.50 td. 1.50 tem. Czirják Ferenc 7 td. Balogh József 7 td. Mocsár Gábor 7 td. Dávid József 7 td. Kiss Gábor 7 td. Enyedi Béla 7 td. 3 tem. Papp László 7 td. 4 tem. Földi Sándor 3.50 td. Mikó Gyula 5 td. Perhács Péter 3.50 td. 1.50 tem. Dubek József 3.50 td. Dubek Géza 1.75 td. Smiró János 1.75 td. 1.50 tem. Mustó Ferenc 1.75 td. 1.50 tem. Pulagy Dániel 3 le. Jaesmanik Barna 3.50 td. 1.50 tem. Erdélyszky Gyula 3.50 td. Janesár, Mihály 5 k. 3.50 td. 1.50 tem. Róna János 2 k. Podhorszky B. 2 k. Schwendtner Antal 5 td. Suppán István 5 td. 5 tem. Nagy Sándor O. 7 td. 3 tem. Bödöcs Antal 3 td. Molnár Andor 15 td. Nagy Vincez 3.60 le. Zadránszky István 3.50 td. 1.50 tem. Cseh János 7 td. 3 tem. Rittirsch Ferenc 15 td. Bözner János, Pölöskey Lajos és Ködmön Ignác 3.51 td. Körmöczy Illés 7 td. 3 tem.

KÉRELEM TAGTÁRSAINKHOZ ÉS ELŐFIZETŐINKHEZ!

Felkérjük mindazon tagtársainkat és lapelőfizetőinket, akiknek e havi lapszámunkhoz befizetési csekklapot mellékelünk, hogy a hátralékos és az esedékes tagdíjakat, illetve a lapelőfizetési díjait lehetőleg mielőbb befizetni szíveskedjenek.

H I R E K

Tízmillió dollár kárt okozott az amerikai erdőtüz

Az Egyesült Államok keleti partvidékén pusztító erdőtüz Newyork közvetlen környékéről most már az egész partvidékre áterjedt. Az újangliai partoktól Georgiáig mindenütt lángokban áll az erdő. Húszezer tűzoltó harcol a lángtenger ellen, eddig azonban még nem tudták a tűz terjedését megakadályozni. Ezer és ezer ház esett a lángok martalékául. Az anyagi kár már tízmillió dollár körül jár. Egyedül Nashua városában két és félmillió dollár érték pusztult el. Pembryn városából egyetlen ház sem maradt. Néhány órával a városka leégése után a lángtenger már a szomszédos Forkat River községet is elöntötte. Ebből a faluból sem maradt semmi sem. Szerencsétlenségre a keleti partvidéken nagy vihar tombol s az orkán tovább hajtja a lángokat a tenger felé. Az oltási munkálatok egyelőre majdnem teljesen kilátástalanok, legalábbis addig, amíg a szél el nem áll. Sűrű bokrok és száraz fenyőerdők szegélyezik a lángbanálló területet és kitérő tápot nyújtanak a tűznek. Massachusetts és Connecticut államokban szintén óriási területek állanak lángokban. Norfolk környékén csak az utolsó pillanatban tudtak megmenteni egy löpörgyárat, amelyben ötvenezer kilogram robbanóanyag volt felraktározva. A löpörgyárat körülsáncolták és a löporkészletet víz alá süllyesztették.

Száz négyzetmérföldnyi erdőség áll lángokban Newyork körül

Newyork környékén óriási erdőtűz pusztít, amely helyenként 20 kilométer széles erdősávra terjed ki. A környező városokat nagy katasztrófa fenyegeti. Az erős északnyugati szélben az erdőtűz feltartóztathatatlanul terjed. Long Island, Newyersey és Staten Island erdőségei hatalmas területen lángokban állanak. Newyork egész tűzoltóságát kivezényelték s a tűzoltókon kívül több mint 5000 önkéntes dolgozik a tűz lokalizálásán. A környékbeli farmok egyrésze a lángok martaléka lett. Ezer és ezer hold erdőség pusztult el. Attól tartanak, hogy az erdőtűz legalább még egyszer akkora területre fog kiterjedni.

Esti newyorki jelentés szerint az erdőtűz még mindig terjed. Hétfőn reggel már több mint 100 négyzetmérföld erdőség állott lángokban. A hatóságok azt hiszik, hogy az erdőséget munkanélküliek gyújtották fel abban a reményben, hogy a tűz oltásánál munkát kaphatnak. Az erdőtűz már Lakerhurst környékét is elérte és attól tartanak, hogy a lángok tovaterjedése esetén a lakehursti repülőteret is veszélyezteti.

Halálozás. Rosta Imre főerdőr kartsunk forrón szeretett neje, született Kolompár Ilona 28 éves korában f. évi április hó 23-án Róka p. (Szücs) gyermekszülés után este félnyolc órakor esendesen elhunyt. A megboldogult a születéssel együtt három kis gyermeket hagyott gondos jó édesanya, kartsunkat hön szeretett feleség nélkül. Temetése április hó 25-én délután 4 órakor Szücsön a róm. katolikus egyház szertartása szerint volt. Temetésén a szülők és rokonságon kívül igen nagyszámú gyászoló közönség vett részt, ú. m. kartsunk erdőgondnoka, Palla Zoltán erdőmérnök úr, az uradalom erdészeti altiszti karának nagyrésze családotól, a Magyar Keményfaipar Rt. környékbeli tisztviselő-kara stb. stb. sok ismerős részvételével helyezték örök nyugalomra. Várva a feltámadást, nyugodjék békével. Kedves kartsunk légy erős, Isten akarata volt, bízzál Istenben, mert aki őbenne bízik az megvígasztalódik. Mindannyian, egyesületünk tagjai, őszinte igaz szívvel, részvétellel osztozunk bánatodban.

Iharkút-Laposok p. 1930. évi április hó 27-én.

Fekete Ferenc
hítb. urad. erdőőr.

Szerkesztői üzenetek

Sz. né M. J. a beküldött cikket köszönjük, helyszűke miatt eddig még nem közölhattük. Bátran aláírhatta volna cikkét és levelét is, mert mi azt úgyis igen diszkréten kezeljük s ha valaki nem kívánja, úgy nem is közöljük a valódi nevét. Mi igen jól tudjuk, hogy ön ki és merre van otthona. Tudjuk azt is, hogy tanítónő s igen melegen érdeklődik az erdészeti és vadászati altisztek sorsa iránt, mert a férjeura is bransunkbeli. Tudjuk, hogy a „Magyarországba” is Ön írta a törvény-

javaslatról szóló közleményt, — így kár volt anonim írni, bennünk ép úgy megbízhatik, mint a Magyarországban. Ha van kedve írni és van jó témája, szívesen közöljük, csak jól legyen megírva és érdekes, illetve közérdekű legyen. — Szív. üdv.

V. Kiss János: Tagsági díja ez év végéig, temetkezési díja pedig 1931 január végéig van rendezve.

Varga Pál: Az erdőőri és vadőri szakvizsgák a folyó évben is meglesznek tartva. Hirdetés a jövő számunkban fog megjelenni.

Guzmits József: Tagsági díja 1929. évi végéig van rendezve.

Rakonczi János: Kivételesen Önnek fél tagdíjat számítottunk.

Tóth Márton, Veszprém: Hátraléka az 1930. évre számítva 7 pengő.

KÖZLEMÉNY.

A m. kir. erdőőri és vadőri iskoláknál (Esztergom és Szeged-Királyhalom) az 1930 szeptember havában megnyíló tanfolyamra való felvételi kérvényeket folyó év június hó 1-ig kell benyújtani.

A részletes pályázati feltételeket 40 fillér előzetes beküldése ellenében a m. kir. erdőőri és vadőri iskola küldi meg az érdeklődőknek, amely iskolába a pályázó magát felvétetni kívánja.

Hazai és slavoniai tölgy-makk, az összes lombfa és fenyőmagvak és csemeték kaphatók

KEINER REZSŐ

ny. m. kir. erdőmérnök,
erdei mag-, csemete-termelő és fatermelőnél

BUDAPEST I. Fery Oszkár-u. 34.

Sürgőny cím: Keinermag Budapest. Telefon: Ant. 556—41.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. **Mindennemű rönkiát vásárolok**

Fegyverjavításokat, agyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcsőszereléseket, belövéseket, kerékpárok, varrógépek, író- és számológépek, motorkerékpárok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

MISKOLC, Szemere-utca 6.

(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskeresőket és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M. E. V. M. E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Nyomatott ifj. Ludvig és Janovits könyvnyomdájában Miskolcon, Hunyadi-utca 13. — Telefon 882.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki-Segélyszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 Pengő, fél évre 3 Pengő, negyed évre 1:50 Pengő. — Egyes szám ára 60 fillér.

Szerkeszti:
NÁDASKAY RICHARD
a MEVME ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az erdő” szerkesztőségéhez Miskolc, Deáktér 1., földsz. 1. sz. alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleményről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P

A közgyűlésről

Irta: *Id. Wittich Béla*

Először jelentem meg a Mevme közgyűlésén. A Ráday utcán a közgyűlés helyéhez közeledve, a házsámot sem kellett keresgélnem, mert rögtön szemembe tűnt az a néhány napbarnított, viharedzett ember, kiken meglátszott, hogy nem a főváros házrengetegének lakói, hanem a szabad természet, az „Erdő” leghivebb emberei. Fejcsóválva állapítják meg, hogy igen kevesen jöttünk össze; még mindig kevés az egyesületi összetartás érzete, még mindig lanyha az érdeklődés olyan ügy iránt, mely mindnyájunk létérdeke. Szinte érthetetlen ez a közöny, ez a konokság, nagyon hasonlít ahhoz a súlyos beteghez, aki lázas állapotában visszautasítja a jószívű orvost, nem engedi magát meggyógyítani, inkább meghal.

Mint csöndes megfigyelő, igyekeztem az egyesület lelkivilágába beleidomulni, s élénken figyeltem az eszmecserékre, egyéni megnyilatkozásokra és egybevettem mindazokat a külső és belső hatásokat, melyek egy- és más irányban az egyesületre behatást gyakorolnak, vagy legalább is akarnának. A közgyűlés egész menetét csupán ezen két szempontból akarom megvilágítani, a tárgyilagos beszámolót ugyanis az elnökség adja.

Vegyük először az érem rosszabbik oldalát. Ezen szerepel első sorban a már fentemlített fásult

közöny, a Pató Pál-ok rendje, ez a legcsöndesebb, de mondhatnám a legveszélyesebb, mert a közönyöség képes megölni a legszebb reményeket a legzseniálisabb eszméket is.

Ehhez társul azután — mint az már a magyaroknál szinte megszokottá vált, a széthuzás, a személyeskedés turáni átka. Nem kevésbé rossz hatás az, hogy sokan félnek attól, hogy gazdájuk, vagy főnökük rossz szemmel nézi tömörülésünket s ezért nem lépnek be az egyesületbe, mint azt többektől hallottam. Személyes vonatkozású összekülönbözések éle még az egyesületbe is elhat s bénítja az egyesületi tevékenységet. Hiba, de legalább mégis érthető az a türelmetlenség, mely az együletben honol és az „add Uram Isten, de mindjárt” imához hasonlít. Ezeket észleltem én mint rossz hatásokat s ezeket igen tisztelt kartársaim ki kell küszöbölni, közömbösíteni, hogy ne árthasson az egyesületi életnek.

El a közönnyel, el a nembánomsággal, ez már nem illik bele a mai rohanó, lázasan lüktető életbe; manapság már nem lehet közönyösen állni az áradatban, mert aki megáll, azt könyörtelenül elsodorják, lehengerelik. Félre a turáni átokkal, ne kicsinyeskedjünk, összességünk jól felfogott érdekében tartsunk össze szilárdan mint egy test, egy lélek s akkor a pokol a kapui sem vehetnek rajtunk erőt! Ne féljünk, ne legyünk kis hitűek, egyesületünk nem valami titkos szervezet, nyílt sisakkal, miniszteri engedéllyel harcolunk egyesületünk céljainak érdekében s ezért nem

tehet nekünk senkisésem szemrehányást. Személyes különbözések hatását pedig hagyjuk az egyesületen kívül, de még a látszatát is kerülnünk kell, nehogy nevetségessé váljunk.

Az uralkodó türelmetlenség érthető, mert aki előre néz, látja, hogy már nem vagyunk messze a tizenkettedik óra vészterhes ütésétől és már roskadoznak a súlyos terhekkal megrakott vállak, — de ha sok évtizeden keresztül tudtuk a terhet viselni a reménység leghalványabb szikrája nélkül, most, mikor már feljött jövő reménységünk csillagának hajnala és ezer ember egy hanggal emeli fel tiltakozó szavát más félős és közönyös háromezer nevében is — épen most már nem szabad türelmetlenkedni, de okos higgadtsággal szorgalmasan munkálkodni a javulásra *egyesült erővel!*

Sok jó megnyilvánulást mutat az érem másik oldala. Józan mérlegeléssel, előrelátó óvatossággal folytak le a viták úgy a törvényjavaslati felirat, mint a nyugdíjintézmény megvalósításának ügyében. A vitákat ügyvezető Elnökünk mindig közmegelegedésre oldotta meg, az ügyek lényegét más, a közgyűlés tagjai előtt ismeretlen szempontból is kellőképpen megvilágítva, széles látókörben ismertette. Itt már megnyilvánult az összesség érdekeinek felismerése s mindig sikerült az elintézésében az egyetemes határozat.

A legbiztosabb jelenség az, hogy ügyvezető Elnökünk, a sok külső és belső behatásokkal szemben is szívós kitartással állja a küzdelmet, nem hagyja magát eltántorítani, a támadások nem veszik el kedvét és az egyesület szellemi életének erős kormányosa!

Az egyesület együttérzését fájdalmasan érintette kegydíjas kartársunk jajszava, kiknek az érdekében még az egyesület tehetetlen. De nem felejtjük el, minden erővel támogatni fogjuk érdekeik védelmét.

Végül szép számban gyűltünk össze a nyugati pályaudvar éttermében, hol kedélyes ismerkedés következett. Esméket, tapasztalatokat, tanácsokat kértünk és adtunk.

Az egyesület, — bár még nem bír az egyesületi élet és ténykedéshez szükséges fegyelemmel, de lelkes buzgósága, a vezetőség iránti bizalma, sokat remélhető energiája már sejteti erejét és hiszem, hogy rövid idő múlva az összetartás erejének oly tekintélyes megnyilvánulásait fogja adni, melynek visszhangja is támad ott ahol szükséges.

A magyarok Istene segítse meg a Mevmet!

Figyelem! Az erdőöri szakvizsgára jelentkező és készülő kartársaknak nélkülözhetetlen kézikönyv: Tomasovszky „Az Erdőgazdasági Segédzolgálat tennivalói“ című kézi könyv, mely amíg a készlet tart szerkesztőségünkönél megrendelhető (részletfizetésre s), ára diszes vászonkötésben 4 Pengő. — Cim: az „Az Erdő szerkesztősége Miskolc, Deák-tér 1.

A közgyűlésről

— Részletes jelentés —

Egyesületünk tagjai és lapunk olvasói bizonyára mindannyian érdeklődéssel várják már jelentésünket, a folyó évi május hó 24-én Budapesten megtartott választmányi és 25-én tartott közgyűlésünkről.

Nem tartjuk szükségesnek a választmányi ülésről részletesebb beszámolót adni, mert a választmány tulajdonképpen ez alkalommal, csak mint a közgyűlés anyagának előkészítője működött és mivel ezt az anyagot részletesen a közgyűlés is tárgyalta, így a közgyűlésről szóló alábbi beszámolómban van tüzesebben leírva. A választmányi ülésről tehát itt csak azt említjük meg, hogy a választmány tagjai a fent jelzett napon d. e. 9 órakor gyűltek egybe, jelen volt harminc választmányi tag s így a gyűlés határozatképes volt és déli egy óráig lelkiismeretesen tárgyalta az eléje adott igen nagy anyagot, melyet a közgyűlés folytatólágosan tárgyal.

Másnap f. évi május hó 25-én, d. e. 9 órakor kezdődött meg a közgyűlés, amelyre a már előző napi ülésen is résztvett 30 választmányi tagon felül még más 24 rendes tag is megjelent s így összesen és személyesen 54 egyesületi rendes tag volt jelen, akik a személyes megjelenésben akadályozva volt 26 egyesületi rendes tagot is képviseltek, írásbeli meghatalmazás alapján. Így összesen nyolcvan érvényes szavazat jelenléte alapján a közgyűlés is határozatképes volt, amit az elnöklő ügyvezető megállapítva, üdvözölte a megjelenteket s azokkal elmondva a „Magyar Hiszekegyet“ a közgyűlést megnyitotta.

Mindennek előtt bejelenti a közgyűlésnek, hogy elnök urunk ifj. dr. Majláth József gróf ur Öméltósága szívélyes üdvözlését küldi s legnagyobb sajnálatára, elháríthatatlan véletlen körülmények miatt nem lehetett Budapesten s így távolmaradásáért a közgyűlés szives elnézését kéri s egyben jó munkát és sikert kívánva, kéri a Mindenható áldását az egyesület működésére, valamint annak minden egyes tagjára. Bejelenti továbbá azt is, hogy ifj. Forstebacher Nándor is levélben mentette ki magát távolmaradásáért. Ezekután a közgyűlés letárgyalta és elfogadta az 1928. évi zárszámadást és az 1930. évi költségvetést, úgy amint azt már lapunk előző számában leközöltük. Ezután meghallgatva Harihovszky József m. kir. erdőőr tag és kartársunk, mint számvizsgáló bizottsági tag által előadott számvizsgáló bizottsági jelentést, melyszerint a zárszámadást tételről-tételre megvizsgálták és a könyveket, illetve a számadást rendben találták, javaslatára, a közgyűlés a tisztikarnak a felmentvényt egyhangulag megadta. Következett ezután a tisztujítás, — melyen a választmány javaslata szerint az új tisztikart és választmányt egyhanguan nagy lelkesedéssel megválasztották, és pedig:

1. *Elnök*: Ifj. dr. Majláth József gróf ur *Öméltósága*.
2. *Ügyvezető*: Nádaskay Richard m. kir. főerdőszámtanácsos, számvevőségi főnök, lapszerkesztő.
3. *Pénztáros*: Bély György m. kir. főerdőr.
4. *Ellenőr*: Bögözy Gyárfás járási erdőőr
5. *Jegyző*: Hornyánszky Antal m. kir. erdőőr.
6. *Számvizsgáló-bizottság*: 1) Schleichardt Nándor, 2) Pintyili László m. kir. főerdőőrök, 3) Schütz Gyula m. kir. erdőőr.
7. *Választmányi rendes tagok*: 1) Barnóczky István városi erdőőr Guth, 2) Bölcs István m. kir. főerdőr Gyömrő, 3) Cservenka Ferenc urad. erdész-számvevő Tata, 4) Daróczy Márton m. kir. főerdőr Esztergom, 5) Deák László m. kir. főerdőr Debrecen, 6) Ifj. Forstenbacher Nándor uradalmi erdész Úrkut, 7) Füzi István irodai erdőőr Kapuvár, 8) Gábris István alerdész Ptavám, 9) Gavra Alajos m. kir. erdőőr Zalaszentjakab, 10) Gera József erdőőr Kisszállás, 11) Habina József erdőőr Győr, 12) Háber János erdőőr Vécs, 13) Káhlinger József uradalmi erdőőr Lenti, 14) Kolb Gyula m. kir. főerdőr Esztergom, 15) Kolos János járási erdőőr Halászi, 16) Kovács Antal urad. erdész Csapod, 17) Körmöczy Illés m. kir. főerdőr Békéscsaba, 18) Kummert Lajos kir. közalap. főerdőr Pilisszentkereszt, 19) Kis Tóth Tamás kir. közalap. főerdőr Pilisszentkereszt, 20) Lehóczky János m. kir. irodafőtiszt Földmiv. Minist. Bpest, 21) Mazányi Gyula hercegprimási urad. erdész Drégelypalánk, 22) Orosz Imre m. kir. erdőőr Debrecen, 23) Rosta Imre urad. főerdőr Szücs, 24) Sárkóczy József m. kir. főerdőr Miskolc, 25) Strobentz Géza m. kir. erdőőr Kecskemét, 26) Szklenár János járási erdőőr Alsópetény, 27) Szy Ferenc m. kir. főerdőr Püspök-ladány, 28) Till Gusztáv m. kir. főerdőr Gödöllő, 29) Tihanyi István m. kir. főerdőr Kerepes, 30) Ujlaky Lajos kir. közalap főerdőr Márianosztra, 31) Vasvári Károly erdész Kosd, 32) Wittich Béla erdész Vinnye Sándor-major, 33) Vizner Sándor székesfővárosi erdőaltiszt Bpest, 34) Zámbo Miklós kir. közalap erdész Czegléd, 35) Ifj. Zöldi Ferenc urad. erdőőr Nagykovács.

8. *Választmányi-póttagok*: 1) Répássy Ferenc m. kir. főerdőr Jánoshalma, 2) Malusinszky Pál m. kir. főerdőr Gödöllő, 3) Ster Ferenc urad. erdész Bánhida, 4) Papp István m. kir. főerdőr Budakeszi, 5) Németh József urad. főerdőr Nádasd, 6) Vasvári József urad. erdőőr Tapolca, 7) Vasvári Vilmos, 8) Perhács Péter urad. erdőőr Lengyeld, 9) Forgács Pál urad. erdőőr Hidvégardó.

A tárgysorozat következő pontja az új erdő-törvényjavaslat. E tárgyban többen szólaltak fel s a felszólalások kivétel nélkül az altiszti kar elégedetlenségét vázolták — s közbeszólások is történtek, melyek igen nagy elkeseredésről tanuskodtak, ugyanarra, hogy a közgyűlés az egész ország — összes erdészeti és vadászati altisztjeinek azt a határozott

állásfoglalását tette magáévá, melyszerint az O. E. E. által kiadott törvényjavaslatnak az altisztkarra vonatkozó 45—63. §§-ait egyáltalában nem tartja megfelelőnek s ezzel szemben az eredeti — ministeriális előadói javaslat vonatkozó §§-ait kívánjuk, — a kért módosítással, — törvénybe iktatattni. Az e célból készített „Emlék-iratot“ felolvasás után kisebb stílus módosításokkal a közgyűlés teljes egészében elfogadta s azt határozta, hogy ezen „Emlék-iratot“ a választott küldöttek illetékes helyen mielőbb terjeszték elő. A küldöttség tagjai lettek:

1. Ifj. Dr. Majláth József gróf ur *Öméltósága* elnök.
2. Nádaskay Richard, az egyesület ügyvezetője.
3. Lehóczky János, m. kir. minist. irodafőtiszt Budapest.
4. Vizner Sándor, székesfővárosi erdész-altiszt Budapest.
5. Ujlaky Lajos, közalap. főerdőr Márianosztra.
6. Kirchner Imre, főerdőr Budapest.
7. Malusinszky Pál, főerdőr Gödöllő.

Ez a választott küldöttség fogja a készített és elfogadott Emlék-iratot illetékes helyen küldöttségileg benyújtani, amiről lapunk legközelebbi számában az emlékirat teljes szövegének közlése mellett fogunk beszámolót adni. A továbbiakban az egyesület ügyvezetője, a magánuradalmi altisztek nyugdíjalapjának létesítése céljából lefolytatott tárgyalásairól és az egyik nagy hazai pénzintézetől kapott konkrét ajánlatról tett jelentést. Az ösmertetett ajánlatot a közgyűlés nem tartotta elfogadhatónak, mert a díjtételeket igen magasaknak találta, — ezért úgy határozott, hogy bevárja a kilátásba helyezett többi ajánlatot és az ügyvezetőt a tárgyalások folytatásával megbizta azzal, hogy remélhetőleg kedvezőbb feltételeket is sikerül kapni s azokkal a nyugdíjalap mihamarabb meglesz valósítható.

Ezekután rátért a közgyűlés az indítványok, illetve javaslatok tárgyalására.

Ügyvezető bejelenti, hogy több tag aláírásával az alapszabályok 20. §. és 21. §-ának módosítására vonatkozólag javaslatot nyújtottak be a közgyűléshez, melyszerint:

1. a jelenlegi elnöki tisztség meghagyásával, melléje egy alelnöki tisztség is szerveztessék, mely azonban ezidő szerint, addig is, míg az alapszabályok ily irányu módosításához a belügyminiszter hozzájárul betöltetlenül hagyassék s azután majd olyan kiváló egyéniség kéressék fel az alelnöki tisztség elvállalására, aki egyéni tekintélyének teljes súlyával és összeköttetéseivel, az erdészeti altiszti kar ügyét, jelesen a törvényjavaslatnál kedvezően, jósikerrel mozditja elő.

2. Ezért az ügyvezető-elnöki tisztség megszüntetendő s helyett, ügyvezető-igazgatói tisztség szerveztessék, azaz az eddigi ügyvezető-elnöki tisztség

teljes jogköre, hatásköre lényegében változatlan marad, csak az elnevezése lessz ügyvezető-igazgató. A közgyűlés a javaslatot változatlanul — egyhanguan elfogadta és az alapszabály vonatkozó 20. és 21. §§-ainak módosítására vonatkozó beadvány elkészítésével és benyújtásával az ügyvezetőt megbizta.

Végül még Németh József kegydíjazott erdőőr szólalt fel és előadta, hogy a kegydíjas erdőőrök mily borzalmasan nagy nyomorban szynlődnék. Lapunk előző számában már irtunk erről, de Németh kartársunk tényekkel alátámasztott szavait is mély megdöbbenéssel hallgattuk. A közgyűlés ez ügyben úgy határozott, hogy igen sürgősen kérvénnyel fogunk illetékes minisztériumhoz fordálni, gyors segítséget kérve. A közgyűlés az erre vonatkozó sürgős intézkedéssel és megfelelő eljárással szintén az ügyvezetőt bizta meg.

Végül még az ügyvezető-elnök mondott záróbeszédet, amelyben rámutatott arra, hogyha valaha szükség volt az erők összefogására, úgy most bizonyára igen nagy szükség van arra, hogy az erdészeti és vadászati altisztikar összefogjon és egy akarattal álljon az egyesület zászlója alá. Most éli az egyesület azokat a nehéz idöket, amelyeket Petöfi lángszavai jellemeztek annak idején legjobban: „Itt az idö most vagy soha“. Mert igen is itt az ideje, már itt az a tizenkettedik óra, amelyben végre is kell, hogy belássák mindannyian, hogy érdekeik védelmét, családjaik jövő boldogulását, csak úgy biztosíthatják, ha egyesületünkben tömörülve, egységes erővel, kitartással, szívós munkával, dolgozzunk a jövő megalapozásán. Sajnálattal állapította meg azt, hogy még ma is, amikor már 1000 tagja van az egyesületnek, igen érezhető a kartársak hihetetlen nemtörődömsége saját érdekeiben s amig egyrésztől mindenféle apró-cseprő egyéni bajaik, érdekeik ügyében, mindegyik csak azt szeretné, hogy csak vele, csak az ő kis dolgával foglalkozzék az egyesület, ugyanakkor, másrészt szemelöl tévesztik az egyesület nagy, közösérdekét képező céljait s épen most, amikor hihetetlen nagy küzdelmet kell vivnia az egyesület vezetőinek, hogy az új törvényben az altisztikar jövője kellően biztosítható s épen most, amikor a legnagyobb mértékben volna szükséges az összetartás, az egységes akarat s a szívós kitartás, tanubizonyságaira, épen akkor azt kell tapasztalni a vezetőségnek, hogy a tájékozatlanságra valló kishitűség, az érdeklődés hiánya, a bizalmatlanság, a széthuzás, szóval annak a bizonyos turáni atoknak dicstelen szelleme üli meg a lelkeket.

Szomoruan kérdi vajjon mikor fogják már belátni a kívül állók, hogy a mai korban csak a szervezett, egyesített és egységes erővel küzdve, egyesületi alapon lehet csak a közös érdekeket megvédeni, kivivni?!

Szeretettel inti a tag és kartársakat, teljesítsék

önmaguk és családjaik iránti kötelességüket, amig nem késő. Támogassák az egyesület vezetőségét nehéz munkájában s ne kedvetlenitse el a tagokat és kartársakat az, ha ily igen rövid idö alatt, még nem értek el 100 százalékos sikert. Könnyü lelkesedni, összetartani az örömben, amikor minden simán és jól megy s a sikert már elértük. De előbb mielőtt idäig eljutottunk, azért a sikerért, azért a teljesedésbe ment vágyakért meg is kell szenvedni, harcolni, küzdeni, egyszóval dolgozni és összetartani és összetartva dolgozni a végtelenségig. Egy egyesület életében négy év igen kis idö s az egyesület nemcsak a jelenért, nemcsak a rögtöni sikerért dolgozik, hanem azért is, hogy a jövőt kellően megalapozza. Akik csak a jelen nehézségeit látva elkedvetlenednek, azok saját maguk bukását idézik elő, győzni, eredményt elérni csak az tud, (legyen az egy egyén, vagy egyesület) aki a messze jövőbe nézve nem téveszti soha szem elöl a kitűzött célt s nem kedvetlenedik el a jelen pillanatnyi sikertelen küzdelemtől, hanem annál inkább dolgozik, küzd minél nehezebb a jelenje. Ezért ismételtén és ismételtén kéri a tag és kartársakat buzgó kitartásra és újból és újból felhívja a magyar erdészeti és vadászati altisztikar minden egyes tagját külön-külön és együttesen, teljesítsék önmaguk és családjaik iránti kötelességüket azzal, hogy álljanak egységesen az egyesület zászlaja alá, s akik már tagjai az egyesületnek legyenek hűséges és egy akarattal kitartó dolgozó munkásai egyesületünknek s az egyesülettel szemben vállalt kötelezettségeik becsületes teljesítésével tegyék lehetővé azt, hogy az egyesület vezetői a kitűzött szép és nemes szociális és kulturális céljaik érdekében szükséges nagy munkát kedvvel, kitartással végezhessek s a nagy, nehéz, fáradságos küzdelmet jó sikerrel küzdhessek végig.

Siker, győzelem csak ott terem, ahol egység, erő, kitartás rejlik a lelkekben.

Ezután a Hymnusz eléneklésével az ezidei közgyűlés véget ért, utána harminc teritékü együttes ebéd következett, amelyen a jelenlévők élénken vitatták a fentebb elmondottakat.

A közgyűlésről táviratilag üdvözöltük távollévő védnök és elnök urainkat, kérve további hathatós pártfogásukat és támogatásukat.

Táviratainkra mindkét helyről megleghangu szives válaszokat kaptunk azzal a jó kívánságokkal, hogy „Egyesületünk működésén Isten áldása legyen“.

Kronikás.

Egy az összességért, az összeség egyért, ez az ut az, mely célra vezet, mert „Egységben az erő“.

Az összetartás érzését, fontosságát és az ezzel járó kötelességek teljesítésének szükségességét, minden kartársunkkal meg kell, hogy értessük.

M É H É S Z E T

Méhanyak neveltetése

Azt mondja egy méhésztársam, hogy azért mentek tönkre egyik méhésztársának a méhcsaládjai, mert anyák neveltetésével foglalkozott. Ez meglepő minden valamitűdő méhésztársra, hogy azért mennének tönkre a méhcsaládok, mert a méhésztárs anyaneveléssel is foglalkozik. Eddig úgy tudtuk és tudjuk ma is, hogy aki nem foglalkozik tartalék anyaneveléssel, annak a méhcsaládjai nem jövedelmeznek, vagy ha jövedelmeznek is, de nem sokat, ezenkívül az állomány nem igen szaporodik s végül elpusztul az egész méhésztárs.

Igaz, hogy vannak olyan jó vidékek, amelyekre azt lehet mondani, hogy állandóan hordás van; de ilyen vidék kevés van. Az ilyen jóhordású vidéken ha le is gyöngül a család az anyaváltásban, nem olyan veszedelmes, mint olyan vidéken, ahol csak egy hordás van, amit ha nem bír a család gyöngesége miatt kihasználni, bizony, akkor vagy etetni kell a családot, vagy a pusztulása fog bekövetkezni. Jó vidéken azonban ha az egyik tömegvirágzásból nem is bír gyűjteni, gyűjt a másiktól, amire felerősödött. Azonban jó vidéken is csak akkor jövedelmeznek a méhek, ha azt szakszerűen kezelik, a szakszerű kezelésnél pedig elegendhetetlen az anyanevelés.

Annál a méhésztársnál, ahol azért pusztultak el a családok (ha tényleg azért pusztultak el), hogy anyaneveléssel is foglalkozott, akkor csak úgy lehet, hogy az illető méhésztársnak nem voltak külön anyanevelő kaptárjai, hanem valószínű a családoktól az anyákat egyszerűen csak elszedte, amelyekkel aztán tovább nem törődött, miáltal ályások lettek, meg legyöngültek és végül mint gyönges családok elpusztultak.

Én legalább így gondolom; mert ott, ahol az anyákat anyanevelőkaptárban szakszerűen nevelik, nemhogy elpusztulnának, de a családok állandóan termelőképesebbek lesznek.

Az anyaneveléshez föltétlenül szükséges az úgynevezett anyanevelőkiskaptár, amelybe — ha országos méretű — nem igen fér több keret mint 3—4, de legjobb ha olyant készítünk, amelybe belefér 10 keret is, mert ebben ha kifejlődik az anyanevelőkiscsalád és az anyát nem használjuk fel belőle, akkor ki is lehet benne teleltetni és tavasszal vagy felhasználjuk, vagy pedig tovább fejlesztjük és főhordásra lesz belőle gyűjtőcsalád. Nagyméretű keretknél — mint az enyém is: 50 + 35 — elég az anyanevelőbe 3 keret, ami megfelel országosnak. Anyanevelőkaptárokat készíthetünk 4—6—8-asokat, amely ugyan egy darab, de 8 fiók van benne és

egyszerre 8 anyát is lehet benne neveltetni. Az a leghelyesebb, ha például valakinek 50 családja van és 25 anyanevelője és az egyik évben kicseréli az egyik 25 két éves anyákat, a másik évben pedig a másik 25 két éveseket, akkor állandóan 1 és 2 éves anyák lesznek, amelyek a legjobbak, mert a 3 évesek már nem mindig petéznek jól, különösen nagy-kaptárban.

Az anyákat legjobb május közepétől, (ha már nincs hideg) július közepéig, vagy végéig neveltetni; később már a here hiányában nem biztos a megtermékenyülése.

Az anyákat mindig jótulajdonságú családoktól neveltessük és pedig úgy, hogy a jótulajdonsággal bíró család anyját egy lépésben sok méhrel együtt betesszük az anyanevelőkaptárba, előre teszünk egy virág-poros lépést, utána azt amelyiken az anya és a méhek vannak és harmadiknak egy mézes lépést, azután jól betakarjuk és készen van. Az elvett anya helyén készítenek több lépésben anyabölcsőket, melyeket 4 napra megvizsgálunk, hogy nem-e előrehaladott állára építették a bölcsőket, mert ezek amennyiben egy pár napig nélkülözték a királynői táplálékot, nem válnak jó anyákká; ezért a befödött anyabölcsőket (ha van) le kell csipni és csak a fedetlenbenem fődött bölcsőket kell meghagyni, utána öt napra (az anya elvételétől számítva 9 napra) az összes anyabölcsős lépéseket sok méhrel széttrakjuk az anyanevelőbe, 1 lépést előre, utána bölcsőslépet és harmadiknak egy mézeslépet, azután betakarjuk és készen van. Amikor már a bölcsőslépeket az anyanevelőkbe széttraktuk, az elvett anyát zárkába, vagy gyufa skatulyába fogva, műléppel beragasztva, vissza lehet a volt családjának adni és ezzel elértük azt, hogy egy jó tulajdonságú családtól, illetve anyától kapunk 5—6 fiatal anyát, ezenkívül a családot a régi anyjával újból meganyásítottuk, melynek a helyére szintén tehetünk 1 anyabölcsős lépést, de ide már méhek nélkül, mert a visszaadott anya népe gondozni, illetve melegen fogja tartani a beadott anyabölcsőt.

Ignác Sándor.

Állattani közlemények

Egyik madárfajunk, amely a jelenben nagyobb figyelmet érdemel

Ha a csodálatos természet rengetegeiben az ornithologia terén kutatunk, illetve szétnezzünk észrevesszük, hogy úgy a hideg, mint a meleg és forró égövnek megvannak a maga állandó madarai.

Az egyes égövek alatt, illetve földrészekben előforduló madarak állandóbb tartózkodási helyei különböznek azután attól, hogy rejtekhelyet és táplálékot hol találnak kellő mennyiségben. Nagyon ter-

mészertes továbbá, hogy ezen feltételek mellett a csendes, nyugalmas helyet is keresik, sőt egyes fajok csak ilyen helyeken tenyésznek.

Igy pl. Nagymagyarország hideg flórája alatt a csendes fenyves régióiban a siket és nyirfajd tenyészték s voltak azon madarak, amelyek vadászat tárgyát képezték és amelyeknek vadászata nagy örömet hozott sok vadásznak.

Ma azonban csonka hazánkban sajnos reá vagyunk utalva egy harmadik fajdra s ez a Császármadár vagy Mogyoróstyuk (*Tetrao bonasia* L.).

E fajd, mely főleg a középhegységek lakója, vadászati szempontból eddig azért nem birt jelentőséggel, mert:

1. a madárvadászok zöme előtt ismeretlen;
2. tenyésztése elmaradt és így igen kevés van;
3. vadászata kevesen ismerik.

Amikor e fajdnak figyelemre való méltatását indokolom, szükségesnek tartom ennek teljes természetrajzát, tenyésztését mint nemkülönböztetve a vadászata is részletesen előadni.

A császármadár valamivel nagyobb a fogolynál, súlya cca 1—1¹/₄ kg. között mozog. A tollazat színe szürkés-barna fehér és sötétszürke tarkázattal. A kakas világosabb színű, fején bóbíta, torkán pedig egy nagy fekete folt van fehér szegéssel, szemrózsája is nagyobb és pirosabb a tojóénál.

Dürgése az időjárástól függőleg március végén, április elején kezdődik és eltart 4—5 hétig. A dürgés oly módon megy végbe, hogy a kakas már alkonyatkor piszeg, amire a tyuk csak hajnalkor válaszol. A párosodás a földön történik. Minthogy a császármadár párjával él (szeptembertől—májusig) mint a fogoly, dürgéskor csakis egy tyukot választ ki magának és emellett kitart a dürgés végéig sőt azután is.

A megtermékenyített tyuk májusban nyugalmas és biztos helyen, a földön, száraz füvel és lombbal bélelt fészket készít (kapar) s abba 10—14 db. világossárga színű barna foltokkal és pettyekkel tarkított tojást rak, amelyekből a csibék 3 hét múlva kikelnek. A kikelt csibék vörös barnák, felső testük szennyes-fehér és barnás-fekete pettyes, alsó testük sárgás színű. A csibék őszig maradnak a családban azután párokra szélednek. A császármadár táplálékát különféle erdei bogyók, magvak, fákrügye és rovarok képezik. Husa kitűnő.

Előfordul leginkább a középhegységek lomberdeiben (nagyobb összefüggő erdőkben), ahol elegendő tápláléka és nyugalma van.

Ellenségei az emlősök közül a róka, borz, nyest, menyét, szárnyasok közül: a sasok, héjak, ölyvek stb.

Ami a császármadárnak csonka hazánkban való előfordulását és mennyiségét illeti, nem mondható még csak kielégítőnek sem, mert ott, ahol azok természetüknél fogva tenyészhetnének, alig akad itt-ott egy-egy pár.

Emlékszem rá jól; ezelőtt kb. 28 évvel mint kisfiu kimentünk többször édesatyámmal a Bükk-hegységnek ugyszólván csak a lábaihoz és dürgés idején volt szerencsénk egy-egy reggelen, nem is olyan nagy terület 8—10 pár császármadarat hallani. Ma pedig ott állunk, hogy igen nagy területet kellene bejárni, hogy csak egy párt is lehessen hallani. Sajnos így áll ez csonka hazánk mindazon összes területein, ahol császármadár különben tenyészhetne.

A császármadár előfordulási hiányát különböző okokban kell keresnünk és pedig:

1. A még gyéribb lakosságú községek, városok lakói nem barangolták annyira az erdőt, mint ma (gombázó, fűsarlózó, turista, cserkész, kiránduló stb.), továbbá nem volt annyira feltárva ut és vasuttal, amely magával hozta az erdő belterjesebb gazdálkodását és így nagyobb különböző erdei üzemét (mészégetés, szénégetés, kőbányászása és egyéb erdőnevelési és használati munkálatok), ami az erdőt zajossá és nyugalommentessé tette a császármadárnak nem kívánt inyére és tenyésztési feltételeire;

2. Oka lehet a régi rendszertelen és tullepő kilövése;

3. Ragadozók u. m. róka, borz, nyest, menyét, továbbá sas, héja, kánya, ölyv stb. irtásának hiánya;

4. A területnek oly táplálékoktól történő megszűnése (jó gyommagvas vágások, bogyót termő cserjék, sok rovar magabafoglaló helyek stb.), amelyek a császármadár létfenntartásához és szaporodásához feltétlenül szükségesek;

5. A tenyésztés iránti érdeklődés és tenni valók hiánya, illetve elmulasztása.

A császármadár tenyésztésének feltételei a következők:

a) Legalább 15,000 k. hold összefüggő erdőterület (lehetőleg köralakban, ne legyen keskeny, futó), ahol a megfelelő nyugalom biztosítva van, nagy előny az, ha a területen forrás van, vagy patak folyik keresztül;

b) lehet a terület sík is, — mert hiszen részben a nyugalom, részben a bogyót termő cserjék hiánya miatt vonul a császárfajd a középhegységekbe — fontos az, hogy a fenntartásukhoz megkívánt életfeltételek (különböző táplálékok) elegendő mennyiségben meglegyenek. (Igaz, hogy a császármadarat sikon kiszorítja az értékesebb madarunk a fácány, amelynek tenyésztése sikon (szántókkal stb. övezett erdőkben), természetesen indokoltabb, azonban nagy összefüggő erdőterületek központjában a változatoság kedvéért lehet próbálni szerencsét, mert a fácány természeténél fogva a nagy összefüggő erdők széleit szokta úgy is felkeresni, tehát a belső nyugalmas hely megfelel császármadár tenyésztésre;

c) a megtelepített állomány szakszerű vadászása és az 1:1 ivararányának szabályozása, illetve fenntartása és végül

d) ragadozó emlősök és szárnyasok erélyes irtása.

A Mátra, Bükkhegység, Vértes, valamint Nyugatmagyarországnak azon hegynyulványai, amelyek a stájeri alpokkal összefüggnek és széles sávban terülnek el, mind alkalmasak császármadár tenyésztésre.

Maga a telepítés, illetve a szaporítás ott, ahol már az állomány némi mennyiségben előfordul a területen, nem áll egyébből mint a lelövéseknek — kivéve a fölös kakasokat — egy jó darab időre (pár évre) való beszüntetéséből és a ragadozók alapos irtásából.

Az új telepítés azonban már körülményesebb, mert — sajnos — mesterséges tenyésztési kísérleteink nincsenek. De a legvalószínűbb, hogy párok kieresztésével érhetjük el a legnagyobb sikert.

E madár alaptermészetéből kiindulva, véleményem szerint, ha a császármadarakat a telepítendő területre akarjuk kibocsájtani, akkor legjobb úgy eljárni, hogy egy kis kalitkába (egy családot) 1 kakast 1 tojót közvetlen a dürgés előtti időben megfelelő nyugalmas helyre (ott, ahol közelben víz is van) este (reggelig megnyugosznak) fára tesszük (hogy ragadozók meg ne fogják), amiből azok reggel kirepülnek. De lehet ezen műveletet szeptemberben is végezni, amikor a császármadarak párokra szoktak széledni.

Előbbi állításomat, — hogy a császármadár vadászatát kevesen ismerik — igazolni akarom azzal, hogy igen sok vadászt ismerek, de még egynek a szájából sem hallottam a császármadár szót kiejteni, még kevésbé annak vadászatáról valamit mondani.

Pedig a császármadár vadászata, amely kizárólag hívással és nem a dürgés idején, hanem ősszel történik, épen olyan vadászt gyönyörködtető élvezetet nyújt, mint bármely más hasonló szárnyas vagy emlős vadászata.

Aki ismeri a császárfajd vadászatát a nyugalmas vadregényes rengetegekben, az sohasem fogja felcserélni bármiféle zajos vadászzal.

Ha nálunk honosabb volna e vadászat, úgy bizonyára több rajongója volna, de mivel nem felkapott vadászat tárgyát képező vad, így hallgat róla a krónika.

A császármadár vadászatát jelentékenyen akadályozza főleg az, hogy vadászata egybe esik a szarvasbikáéval, már pedig ahol szarvas van, ott a vödász nem fogja a bikát megszokott bögő helyéről lövésekkel elriasztani.

Ott azonban, ahol a kiszemelt bögő bika, illetve bikák lelövettek, kedves szórakozást nyújt a császárfajd vadászata.

Igen üdvös, hogy a császármadarat nem a dürgés idején vadásszák, — bár minden vadállatot akkor vadásznák, amikor nem párzik — mert még annyi sem volna belőlük, mint amennyi ma van.

A császármadár vadászata a következő módon történik:

Tavaszkor dürgés idején nagyon jól jönnek a hívóra — de nagyon helyesen ekkor nem lehet őket vadászni —, azonban jól jönnek szeptember-októberben is, amikor párokra szélednek.

Tehát szeptember végén, október elején főleg derűs, szélmentes időben, nagyvágások (üzemen kívüliek, régebbiek) közelében, vak (rég) utakon, lehetőleg rudas erdőben, ahol jó fedett helyek (bokrok) vannak, hajnalban vagy alkonyatkor (bár olykor egész nap is) elállunk és a hívóval 8—10 percenként ismételve hívunk. A hívás kb. ebből áll: pi—pipi—pipipi.

A híváskor igen ébernek kell lennünk, mert a császármadár sokszor nem felel a hívásra, hanem nyomban előttünk vagy hátunk mögött a fán, esetleg a földön jelenik meg és ha észrevett bennünket tüstént elrepül, esetleg elfut.

Nagyon természetes, hogy a tyuk hangját kell utánoznunk, mert egyébként nagyon kevés a remény a sikerhez.

Teljesen megbízható hívót lehet készíteni csirkecombsontjából, ludszárnycsontból, de lehet fegyverés sportüzletekben is kapni.

Amidőn ma annyi rengeteg vadász van, hogy ennyi még sohasem volt, nem lesz érdektelen, ha azok figyelmét felhívjuk a császármadár ismertetésére és vadászatára, — mert valószínűbb lesz így a tenyésztés megindulása is — és ha ez sikerülne, úgy az erdőbirtokos bevétele a „Vadászat“ rovatán csak emelkedni fog.

Debrecen, 1930. május 9-én.

Orosz Imre.

A nyérc (*Putorius hitreola* L.)

A magyar emlős fauna egyik legritkább állata a nyérc vagy vidranyest. Erről a nagyon ritka állatról 1898. óta jóformán semmit sem hallottunk. U. i. ekkor jelent meg róla Méhely professor urnak egy közleménye a Természetben (1898. II. 15. XII. sz. p. 6—8). Ebben a közleményben ismerteti az előfordulási helyeit, életmódját, az állat leírását.

A nyércre vonatkozó irodalom meglehetősen régeny ami nem is csoda, hiszen nagyon ritka állatról van szó. Legelőször Hanák János 1848-ban ír róla: Előfordulási helyeül Poprád, Hernád, Vág, Hibica, Garamot s Turóc megyét jelöli meg. Utána 1856-ban Petényi J. Salamon ismerteti: Poprád, Vág s a Garamból, kinek keze közé maga az állat sohasem jutott. Orivaldszky Imre 1865. évben említi mint amely Felsőmagyarország folyóiban, csermelyeiben, nevezetesen a Vág, Hibica, Garamban fordul elő. Jitteles a 60-as években Gömör, Zólyom megye,

előfordulását ismerteti. Kardos Károly 1876. évben Máramaros megye sivatag vidékéről, Bielz Ede Dédes (dévai kerület), Koczyán Antal az Árva megyei lakmező előfordulásait ismertetik. Dr. Lendl Adolf preparatóriumában 1890—1898. évben két darab hazai példány került. Egyik állítólag Máramaros megyei volt. Ezeken kívül még a Fauna-katalógus: Hunyad, Kolos, Maros-Torda megyékben való előfordulását is említi.

A Nemzeti Muzeum gyűjteményében hat példány van. Négy darab Turóc, egy darab Zólyom s egy darab Máramaros megyéből.

Ha az ismert példányok lelőhelyeit s az irodalmat nézzük, mind a Felvidékre és Erdélyre vonatkoznak. Tehát a nyérc határozottan a hegyvidéki vizek állata.

Az állat testnagysága s külső megjelenése a görényhez hasonló. Prémje alul-felül egyszínű, fényes sötét fahéjbarna. Farka és lába sötétebb színű, majdnem fekete. Lábujjait fél uszohártya köti össze. Hig iszapon ennek lenyomata jól látszik, a csapáját ezzel lehet megkülönböztetni a görényétől. Az orra, alsó ajka fehér. Találékon jellemzi Méhely: „ugy néz ki az állat, mintha orrát tejfelbe nyomták volna“. A fiatal állatok szőre rövid, lesimult. A felnőttekké éppen olyan hosszú, mint a görényé, tömött, szenyessárga gyapjuszőrrel. Prémje mint tulnyomólag vízben tartózkodó állaté, télen, nyáron jó. Koponyája a mezei görényéhez hasonló.

Lakása puhára bélelt parti lyukakban, gyökerek alatt van, hol egész nap meghúzódik s éjjel jár zsákmány után. Pacsmagolási ideje állítólag március. Fiainak száma 4—6 drb. Tápláléka: hal, rák, vízi szárnyasok tojása, fiókája, apró emlősök. Kártékony voltáról már ritkaságánál fogva sem beszélhetünk.

Méhely egy, az előfordulását kétségtelenül bizonyító szokását említi, „hogy helyenként a hó alá megy s csak 20—30 lépésnyi távolságban jön felszínre“. Ez a bizonyító jel ma már nem elég tökéletes, mivel tudott dolog, hogy ezt a mezei görény is megteszi az általa lakott területen. Még pedig elég gyakran, mikor is a havas földön egerek, pockok után kutat. Tehát erről hibásan következtethetnénk a nyérc előfordulására.

Ismételten a nyérc nagyon ritka állat. Ismert előfordulási helye mind az elrabolt Felvidéken s Erdélyben van. Tudományos körökben is az a nézet van elterjedve, hogy megcsonkított hazánk területén nem fordul elő. Ezeket tudva, nagy volt a meglepetésem, mikor 1928. év február havában egy encsi (Abauj m.) borkereskedő hébernél „mogyorós nyest“ néven, két félig száraz nyércbőrt láttam. Kérdésködésemre azt válaszolta, hogy egy regéckei (Abauj m.) paraszttól vette nyestbőr képében és darabját csekély 120 pengőért hajlandó lett volna átadni. Sajnos ez az ár részemről megfizethetetlen volt, a koponyákat

pedig legnagyobb utánjárással sem tudtam megszerezni, így ez a nagyon értékes dokumentum (ugy mint sok más) a tudományra nézve teljesen elveszett. Több borkereskedő kérdezősködésemre azt a felvilágosítást adta, hogy a mogyorós nyest nagyon ritka állat, évenként egy-két prém ha kerül kezei közé. A bőrök frissesége azt mutatta, hogy a környéken foghatták. Tényleg eladója ezt meg is erősítette, kiegészítve azzal, hogy egy kis hegyi patak partján, kidőlt fa gyökere alatt, kotoreskből fogta. Egyik him, a másik nőstény volt. De még ilyen szőrű állatot eddig nem fogott, sőt még nem is látott. A bőrök után itélve az állatok kifejlődöttek voltak, tehát föltehető, hogy párzás céljából tartózkodtak egy kotoreskban. A kézrekerítőjük által említett lelőhely is megfelel a nyérc tartózkodási helyének s ismételten állithatom, hogy a látott bőrök, nyércbőrök voltak.

Tudom ezen állításomra a hivatalosak (s egyedül hivatottak) fejüket csóválják. Pedig egy cseppet sem lehetetlen, Csonka-Magyarországon való előfordulása. Már Hanák is említi a Hernádból s ha itt élt, miért ne élhetne a Hernádba folyó valamelyik félreeső, embertől keveset háborgatott hegyi patak partján? Azonkívül sajnós, hazánk emlős faunáját még nem ismerjük annyira, hogy egy régebben itt élt állatra határozottan rámondhatnánk, hogy az már itt nem található s viszont, ha a mezei görény, amely aránylag gyakrabban előforduló állat, 1926-ig ismeretlenül meghúzódhatott faunánkban (s ennek fölfedezését is egy általam látott száraz bőr robbantotta ki), mennyivel inkább elkerülheti egy ilyen ritka állat a szakemberek figyelmét. Hiszen ha egy-egy ritkán kézre kerül is, megnyuzzák, testét eldobják, bőre pedig olyan kezekbe jut, hol a tudományos szempont igazán édeskeveset számít. Szakembernek pedig sajnós, sem pénze, sem ideje nincs, hogy az esetleges lelőhelyeken utána kutathasson.

Hogy a nyérc hazánkban való előfordulását kézzelfogható bizonyítékokkal is alátámaszthassam ehhez szeretném én lapunk minden olvasója segítségét olyformán, hogy a kezeik közé kerülő görény, nyest stb. koponyákat ne dobják el, hanem juttassák e sorok írójához (Lillafüred, Borsod m.). Ha az eddig hasznavehetetlenül eldobott koponyákból sikerül az olvasók segítségével, az ország minden részéből nagyobb vizsgálati anyagot összegyűjtenem, bizonyára ki fog belőlük kerülni egy vagy több nyérc koponya is s így majd kézzelfogatólag is tudom bizonyítani ezen ritka s érdekes állat hazai előfordulását.

Vásárhelyi István.

Minden kártárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEOSz-ban tömörülnünk kell.

Hogyan fedezték fel a dobsinai jégbarlangot

Irta: Náray J. Albert

A békebeli Gömörvármegye 283 községéből és 5 rendezett tanácsu városából csak 21 községet hagyott meg az átkos Trianon.

Szinmagyar lakosok százezrei nyögik a cserepár uralmat.

Az elrabolt városok mind-mind gazdagok voltak; földbirtokaik, tanyáik és nagy erdőbirtokaik voltak. De e gazdag városok között is első helyet foglalt el Dobsina, mely abban az időben arról volt híres, hogy polgárai nem fizettek adót, állami adójukat is a városi pénztár fedezte és a polgármester fizetése egyenlő volt a vármegye alispánjának a fizetésével. Lakossága, habár szász eredetű (buléner) és különös tájszólással beszélnek a német nyelvet, igen jó magyar szívű és érzelmű nép ma is, amikor a megszált területen büntetenoő cselekmény magyarul érezni. . . .

Ennek a nem nagyon népes városnak fegfőbb nevezetessége a jégbarlang. Ez a természeti csoda alig félszázad előtt fedeztetett fel és a háboru előtt igen sok külföldi kereste fel, hogy gyönyörködjék az Isten mindenhatóságának ebben a csodálatos alkotásában.

Én magam is amikor először láttam — fáradtságos utazás után július hó első napjaiban utaztunk oda: oly mély hatást gyakorolt reám, hogy imádkozásra nyíltak ajkaim a világteremtő Mindenható imáadására.

*

Mint minden különöset és csodálatosat a véletlen tár az ember szeme elé. Ugy történt ezzel a csodabarlanggal is.

A városi polgármesteri hivatalban együtt volt a város mérnöke Ruffinyi Jenő, a főerdőmester és még egy tanácsnok, amikor belépett az egyik városi erdőőr és jelentette felebvalójának, hogy egy garázda medve már a második tehenet ütötte le a legelőn és már annyira vakmerő, hogy a riasztó lövésekre se iramodik tovább.

A társaság három vadásztagja, mert a főerdőmester is, a mérnök is, a tanácsos is jól lövő szenvedélyes vadászok voltak, elhatározták, hogy elpusztítják a garázda fenevadat. Másnap kellő számú kísérettel és begyakorolt kopókkal neki indultak a „Langenberg“ hegy rengetegjének. Közel járt már dél felé az óramutató, mire a sztracennai-völgy lejtőjére értek, amikor a kopók éktelen csaholása tudtukra adta, közel a fenevad. Pár perc múlva eldőrdült a főerdőmester fegyvere és a lejtőn lefelé gurult a lelőtt mackó hullája. Kellő óvatossággal a gurulás csinálta nyomon ereszkedtek le a völgybe, hanem

egy sziklanyílásnál a nyom megszűnt és a medve hullája sem volt található. A sziklahasadék falán törött jégcsap maradványok tanusították, hogy a medve a hasadékba zuhant és az törte le a jégcsapokat. Fenyő galyakat gyujtottak, köveket dobáltak az üregbe, de eredményt semmit sem értek el; felszerelés nem lévén birtokukban: elhatározták, hogy másnap kellő felszereléssel felkutatják a mackó hulláját.

A következő nap aztán a tervet végre is hajtották. Kötelekkel, szurokfáklyákkal felszerelve keresték fel a sziklahasadékot.

Itt aztán sorsot huztak, hogy ki bocsájtkozzék le az ismeretlen üregbe, ahol még a megsebzett medve is veszedelmes ellenfél lehet. A sors a városi főmérnökre esett, aki edzett javakorbéli bátor férfiú volt s aki még örömét is nyilvánította, hogy mint nőtlen fiatal ember teljesítheti feladatát; a másik két társ családostól lévén — többet kockáztattak volna.

Erős, hosszú köteleket kötöttek a bátor férfiú derekára, aki vadászkeszt foga közzé fogva mindkét kezében égő fáklyával bocsájtkozott az ismeretlen alvilágba. Kint a kötelek hat izmos erdővéd tartotta s óvatosan bocsájtották lejjebb és lejjebb. Nemsokára a kötel már nem feszült, jelül annak, hogy a bátor mérnök talajt ért. Izgalmas percek voltak ezek, de csakhamar felhangzott a tompa kiáltás, hogy nagy nagy üreg barlang, tele jéggel és a medve hullája sehol sem látható, mert a két fáklya fénye csak igen kis körre terjed, a jégtömbb síkamlós, nagy nyílásokkal, ide csak megfelelő felszereléssel kell majd lebocsájtkozni.

Mikor aztán felhúzták a bátor férfiút, az igaz, hogy didergett, mert az örök jég honából jött napvilágra, hanem csoda dolgokról beszélt.

A társaság hazament, a város közgyűlésén másnap a mérnök beszámolt a felfedezésről és a közgyűlés korlátlan összeget szavazott meg a további kutatásokra.

Megindult aztán a rendszeres munka. A lejárót kiszélesítették, korlátokat, lépcsőket ágyaztak a jég közé és magnezium világítás mellett soha el nem felejthető látvány tárult a szemlélő elé. Fényképfelvételeket készítettek és azokat nemcsak hazai, de külföldi képeslapokban is közzétették. Szállodát, kitűnő vendéglőt létesítettek a barlang közelében; a tátrai fürdők felől megközelítést szerveztek, villanyvilágítással látták el a barlangot, úgy, hogy a háboru előtti évben már több ezer idegen, különösen angol és német kereste fel ezt a természeti csodát.

És a nemes város bőkezűen jutalmazta a bátor felfedező tisztviselőjét — élete végéig 1915. évig neki adta a barlang jövedelmét! — Ma már a csehek az urak Dobsinán is és mi még szegényebbek vagyunk egy felbecsülhetetlen értéket képviselő világcsodával,

Trianon, Trianon! Átok van a nyomodon!

Tomasovszky Imre nyug. miniszteri tanácsos

„A bányafa“ című előadásának programja.

Bevezetés. A bányafának a bányaművelés terén való különféle alkalmazása. Egyszerű és összetett ácsolat. Bélésfa. Aknafa.

I. Fejezet. Bányafára alkalmas fafajok. a) Hazai fafajok. b) Tengerentuli és exotikus fafajok.

II. Fejezet. A bányafa műszaki kellékei. Rugganyosság, tartósság, ellenállóság és veszélytjelző képesség.

III. Fejezet. A bányafa tartósságának fokozási módjai. Befestés, beáztatás és telítés.

IV. Fejezet. A bányafa termelése erdei kezelése és szállítása. a) Bányaméreték. Évi szükséglet kiszámítása. b) A fának döntése, feldolgozása, idomítása, választékolása, közelítése, rakásolása. Befejező munkálatok. A faanyag átvétele és leszámolása. c) Bányafa termelési és szállítási költségeinek, — továbbá a bányafa beszerzési költségeinek megállapítása. d) Kényszer-fatermelés. e) Bányafa szállítása.

V. Fejezet. A bányafaáru ismertetése. Bányafa usanceok. Általános és különleges minőségi feltételek. Kötlevél. Egy vasuti kocsi berakható bányafa mennyisége.

VI. Fejezet. A bányafa raktári, illetve bányafatéri kezelése. a) A bányafatér beosztása, felszerelése (hántó-, hornyolóhegyszegő gépek, emelődaruk, markolók, transporteurok stb.). b) A bányafa rakásolásának módjai s kivitele. Bányafa osztályozása. Raktári kezelési szabályok. c) A bányafa leltározása és nyilvántartása. Lelet felvétele. Félévi és évi rovincsolás.

VII. Fejezet. Bányafaárak.

VIII. Fejezet. Bányafakereskedők (hazaiak és külföldiek).

IX. Fejezet. Bányafa felhasználási statisztika az 1926. évről.

X. Fejezet. Magyarország bányafa importja az 1922—1929. években, utódállamok szerinti megoszlással.

XI. Fejezet. Bányafát helyettesítő eljárások. Vas, vasbeton, téglá, terméskő falazások stb.

Megjegyzés. Az előadásokon vetített képek is besznek mutatva.

Nem kell, hogy külön bemutassuk lapunk kedves olvasóinak Tomasovszky Imre min. tanácsos ur Öméltóságát, hiszen őt mi már mindannyian ösmertük és régen vagyunk őszinte tisztelői. Az a tudományos téren kifejtett agilitása és kiváló munkássága, amellyel a magyar erdészet előhaladását szerényen szolgálva, már eddig is kifejtett, bizonyára illetékes helyeken is, kellő méltánylásban részesül és fog még részesülni. Mi a magyar erdészet szerény napszamosai

különös hálával adózunk neki azért a kiváló munkájáért, amellyel az erdészeti és vadászati altisztikar gyakorlati továbbképzését segítette elő „Az Erdőgazdasági segédzolgálat tennivalói“ című kézikönyve megírásával, amelyet egyesületünk az elmúlt évben adott ki s amely mű igen jó vezérfonál lesz mindenkoron, nemcsak a szakvizsgákra készülő tanuló ifjúságnak, de a már hivatását betöltő gyakorlati erdészeknek is. A magyar erdészet ez illusztris írójának e könyve szerkesztőségünkben rendelhető meg, ára (amig a készlet tart) szép vászonketésben 4 Pengő. (Részletfizetésre is vehető.)

Krónikás.

Hirdetmény

Az erdőőri és vadőri szakvizsgák 1930. évi augusztus hó 4-én és az erre következő napokon kellő számu jelentkező esetén Debrecenben, Miskolcon, Gödöllőn, Szegeden, Kaposváron és Győrben fognak megtartatni.

Akik az erdőőri vagy vadőri szakvizsgát letenni óhajtják, az ehhez szükséges engedély iránt kellően felszerelt kérvényüket 1930. évi június hó 20-áig a lakóhelyükre illetékes m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

Az erdőőri szakvizsga letételének megkönnyítésére az erdőigazgatóságok székhelyen kellő számu jelentkező esetén 1930. évi július hó 7-én kezdődő négy hetes előkészítő tanfolyamot rendezek s melynek végeztével a hallgatók szakvizsgára bocsátatnak.

A tanfolyamra való felvételt az illetékes m. kir. erdőigazgatóság eszközli, amelyhez a felvétel iránti kérvényeket 1930. évi június hó 15-éig kell benyujtani.

A tanfolyamra csak olyan erdőőrök jelentkezhetnek, akik az elemi népiskolát elvégezték, legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állottak, fedhetetlen előéletűek és 20-ik életévüket betöltötték.

Az erdészeti gyakorlati szolgálat igazolásául csak az olyan bizonyítvány szolgálhat, melyet okl. erdőmérnök állított ki, vagy amelyen folyamodónak tényleges erdőgazdasági vagy erdőőri alkalmaztatását a szolgálati helyre illetékes m. kir. erdőfelügyelő igazolja.

Annak, aki az előkészítő tanfolyamra felvétellett, a vizsgaengedély iránt külön nem kell folyamodnia.

A tanfolyam hallgatói élelmezésükről és ágy-nemükről maguk tartoznak gondoskodni.

A tanfolyam díjmentes és egyelőre nem kötelező.

A tanfolyamra vonatkozólag bővebb felvilágosítást a m. kir. erdőigazgatóságok adnak.

Budapest, 1930. évi május hó.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Szerkesztői üzenetek

Ujlaki L. Temetkezési 1930. aug. végéig, tagdija pedig június végéig van rendezve. Üdv.

Elsék M. és L. Temetkezési díjuk 1939. év végéig, tagdíjuk pedig 1931. április végéig van rendezve.

Steiner József Zirc. Temetkezési díja 1930. aug. végéig, tagdija pedig december végéig van rendben.

Bodor György 50 %-os tagdíjat számítva 1930. június végéig 8 pengő hátraléka van.

Május hó 17-én Fekete Imre erdőőrünk a Hálótető-tető hegyen a földön szalonkafészekre akadt, melyben a tojón kívül négy már eléggé fejlett, tollas, csak még repülni nem tudó fióka ült. Az anyamadár az erdőőr elől felrepült, ide-oda szállt s általában éppen úgy igyekezett a fészekről a figyelmet elterelni, mint a fogoly. Sajátságos, hogy közben folytonosan a cinke hangjához hasonlóan szólt.

Vinnyesándor-major, 1930. május 21.

Wittich.

Befizetések nyugtazása

Varga Pál 3.50 tem. Gaál Dániel 3.50 td. 2 tem. Kalotá Jenő 3 le. Kósa János és Borsos Jenő 7 td. Sebestyén István 1.50 le. Béli György 6 tem. Farkas József 2 bi. 3.50 td. Horváth József Szpuszta 6 tem. Lősik János 3 le. Brauer Herman és társai 88.50 td. Steiner József 14 td. 6 tem. Halvax Andor 14 td. 6 tem. Balga Ágoston 7 td. 6 tem. Német József 7 td. Geschwind Sándor 10 td. Papp Ferenc 14 td. Szabó Elek 14 td. 6 tem. Grellneth János 1.50 td. Sárkóczy József 14 t. 6 tem. Bagi József 5.28 Kv. Wittich Béla 2 bi. 7 td. Legeza József 2 di. 14 td. Lőrincz Károly 10 Tart. Csutak Lajos 10 le. Kőszegi fenyőmagperg. 20 Hird. Hoffmann Endre 7 td. Kothay Mihály 3.50 td. 1.50 tem. Németh Károly 3.50 td. Zámbo Miklós 2 bi. 8 td. Heltay Árpád 14 td. Huber Ferenc 7 td. Gyűszű József 5 td. Kroyer János 8 td. 2 tem. Bozor Ferenc 3 td. Tóth Mihály Oliszka 0.80 Kv. Ujlaki Lajos 7 td. 7 tem. Elsék László 14 td. 6 tem. Elsék Mihály 14 td. 6 tem. Konrád Béla 2.50 td. Mayer Ferenc 10 td. Barcza Dániel 14 td. 6 tem. Gyömöre Elek 3 le. László János 3.50 td. 1.50 tem. Jánch Ferenc 7 le. Cs. Tóth Ferenc 3.50 td. Prém Béla 7 td. 2.30 hir. Kovács Károly 7 td. 3 tem. Szaczer József 3 le. ifj. Zöldi Ferenc 6 tem. 4 td.

(Jövő számban folytatjuk.)

Házinyul tenyésztés

A házinyul tenyésztéssel foglalkozók vagy azzal foglalkozni szándékozók figyelmét felhívjuk a „Nyul-tenyésztő mintatelep, Csillaghegy“-ről kapott alábbi felvilágosítására:

Szolgálhatunk azonnal: kifejlett:

Havanna és black and tan nyulakkal
darabonként 20 pengőért
normandiai és narburgi mérus drb 20 „
ezüst és orosz „ 20 „
bécsi kék „ 30 „

Ugyancsak azonnal szolgálhatunk:

normandiai és havaana drb.-ként 8 — pengőért
Szolgálhatunk a következő kiváló fajbaromfiak
keltető tojásaival: sárga orpington: 50 fillér, pekingi
kacska: 1 pengőért, emdeni óriási libák: 4 pengőért
darabonként.

A házinyul tenyésztésére vonatkozó általános tudnivalókat a nyul-tenyésztő szaklap tartalmazza, melynek előfizetési díja egy évre: 4 P. Zimmerman: „Házinyul“ című könyv ára 12 pengő.

* * *

Folyó hó 1-iki soraira értesítjük, hogy kívánságára szolgálhatunk egy pár ezidei havanna fajnyullal.

Evvel az akcióval a nyul-tenyésztés általános elterjedését célozzuk, amit úgy vélünk elérni, hogy a kiadott nyulak fiaiból egynéhányat visszakerünk, hogy jövőre ezek kiosztásával munkásságunkat ismét nagyobb tere terjeszthessük.

Mivel nem ismerjük anyagi körülményeit, az utódok egyrésze visszaszolgáltatásának biztosítására, az általunk most küldendő nyulak mindegyikéért 8 pengő küldendő meg a csatolt befizetőlappal vagy ennek megfelelő más érték (idegen pénz, értékpapír) küldendő be címünkre, amely értéket azonban a kikötött számu nyul beszolgáltatás után kamat nélkül visszaszolgáltatunk. Esetleg bankgaranciát, vagy bekebelezést is elfogadunk.

Kérjük, sziveskedjék értesítésünk másik lapján levő ellenlevelet aláírni és címünkre visszaküldeni s ugy ezen levelünk, valamint válaszának bélyegért 32 fillért bélyegben, evvel a levéllel megküldeni.

Ennek megérkezése után a nyulakat címére feladjuk.

Ha ezen ajánlatunkkal bármely tekintetben nincs megelégedve, közölje kifogásait s mi igyekezzünk kívánságának megfelelni.

Csillaghegy, Budapest m., 1930. február 4.

1. befizetőlap.

Tisztelettel

Nyul-tenyésztő Mintatelep
Csillaghegy.

Nyul-tenyésztő Mintatelepnek

Csillaghegy.

Ezekkel a sorokkal értesitem, hogy hajlandó vagyok a nekem küldendő egy pár ezidei havanna fajházinyulat a következő feltételekkel átvenni: a nyulakat köteles vagyok szakszerűen tenyészten és legjobb fiaiból egy bakot és három nőtényt, teljesen kifogástalant és tökéletesen kifejlett egészséges,

legalább 8 hónapos ugyanolyan fajta nyulat két éven belül visszaszolgáltatni.

A visszaszolgáltatás biztosítására ma küldök Önnek 16 Pengőt.

A kért és a visszaszolgáltatandó nyulak szállítása terhemre és veszélyemre történik.

Ha az itt említett kötelezettségemnek bármely okból, részben vagy egészben nem felelek meg, a biztosításul küldött értékről már előre lemondok t. Cim javára.

A nyulakat tessék postán

Cimemre küldeni.

Kelt:

aláírás és pontos cim.

Állami nyugdíjasok és özvegyek tanácsadója. A m. kir. Központi Illetményhivatal kötelékében szolgálatot teljesítő Vittkó Ede számtanácsos és Plathy Imre számvizsgáló szerkesztésében az állami, vármegyei, közhatalosi nyugdíjasok és özvegyek, valamint a még tényleges szolgálatot teljesítő alkalmazottak részéről már régen nélkülözött utmutató jelent meg *Allami Nyugdíjasok és Özvegyek Tanácsadója* címen. A könyv címében benne van a könyv célja! Részletes felvilágosítás nyújt az érdekeltnek a nyugdíjakkal összefüggő minden kérdésben. Felöleli elsősorban a nyugdíjasnak az Illetményhivatalhoz való viszonyát; felvilágosítja, miként kell a központi Illetményhivatallal írásban vagy személyesen érintkezni; mit kell és mit nem kell a nyugdíjasnak bejelenteni; mit és hogyan kell kérvényezni; felvilágosítást nyújt az arcképes igazolványok mikénti kiváltására; a Pénzintézti Központi kölcsönökre; a családi pótlékok kérelmezésére; a külföldön való tartózkodásra; a születési, temetkezési s egyéb segélyekre és gyógykezelésekre; az özvegyi nyugdíjak kérvényezésére; a nyugdíjat terhelő adókra; a házastársak esetleges különválásakor követendő teendőkre stb. A könyv magában foglalja a jelenleg érvényben álló nyugdíjtörvényeket és rendeleteket a megfelelő fizetési és lakbértáblázatokkal, úgy, hogy minden érdekelt könnyen kiszámíthatja az őt megillető nyugdíját. A könyvnek ezen része tényleges szolgálatban állók

részére nélkülözhetetlen. *A könyv ára 1.20 pengő és 12 fill. postaköltség.* Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében az „Az Erdő” kiadóhivatalánál Miskolc, Deáktér 1. és Tisza Testvérek könyvkereskedésénél Budapest, II., Fő-utca 12. szám.

HIRDETÉSEK

Megvételre keresek esetleg méhcsaládot adnék Ó Német vagy Grifon him vizsláért 1/2 éves korig. Cim: Perczel János hgi erdőőr Tamási, Tolna vm.

28 éves, nőtlen egyén, aki erdészeti és vadászati szolgálatban teljes jártassággal bír, állást keres. Szíves megkereséseket „Megbízható” jeligére a kiadóhivatal továbbít.

Eladó egy kilenchnapos fajtisza angol grifforszuka, megegyezés szerint. Horvát István u. erdőőr Ujker, Sopron vm.

Kérelem Tagtársainkhoz és Lapelőfizetőinkhez! Ismételtel felkérjük mindazon m. t. Tagtársainkat és lapelőfizetőinket, akiknek a mult havi lapzámunkhoz befizetési lapot mellékelünk, hogy a hátralékos és az esedékes tagdíjait, illetőleg lapelőfizetési díjait most már mielőbb befizetni sziveskedjenek, mivel a hátralékban levőket legközelebbi lapszámunkban névleg fogjuk felszólítani.

Fegyverjavításokat, ágyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcsőszereléseket, belövéseket, kerékpárok, varrógépek, író- és számozógépek, motorkerékpárok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

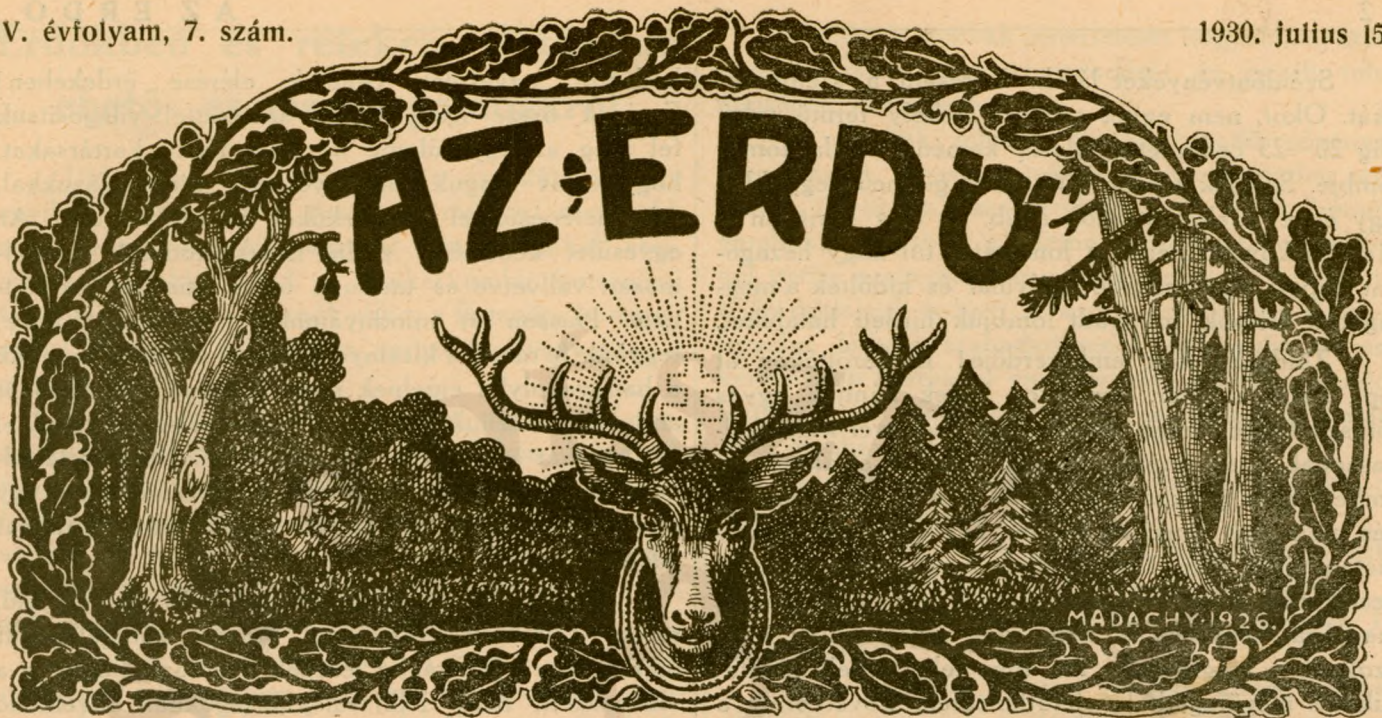
MISKOLC, Szemere utca 6. sz.

(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskereslet és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársa megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M. E. V. M. E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés másfélszeres egységárral számítatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki-Segédszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 Pengő, fél évre 3 Pengő, negyed évre 1.50 Pengő. — Egyes szám ára 60 fillér.

Szerkeszti:
NÁDASKAY RICHARD
a MÉVME ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az erdő” szerkesztőségéhez: Miskolc, Deáktér 1., földsz. 1. sz. alá intézendők.

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleményről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P

Az erdő lelke

Írta: Id. Wittich Béla

Itt ülök az erdőben, Isten legremekebb templomában egy mohos kövön, százados bükkfák szürke törzse nyulik fel a magasba, büszkén hordozva hatalmas lombkoronájukat, melyen csak itt-ott csillan át a napsugár. A csendet csak a madarak éneke töri meg, most nem figyelem külön, nem akarom megkülönböztetni a fekete rigó csacsogását, a csizfüttyes dalát vagy a gerle bugását s ezáltal ez mind egyetlen gyönyörűsége zenébe olvad, himnusza a szépséges természetnek, dicsőségére az Egek és Föld Urának! Igénytelen fakóbarnaszínű lepke táncol egy sugárkévében, imbolyogva száll ide-oda, körülrepked s bizalommal telepszik le kezemre. Nem merek megmozdulni, hogy el ne ijesszem, csak nézem, ismergetem. „Colias Myrmidone” így hívják téged te kis aviatikus a könyvekben, én nem így nevezlek, még nem tudok neked nevet adni, csak végtelen szeretettel nézlek. A pille eleinte félénken tapogatta csápjával kezemet, ide-oda lépegetett, majd elszállt. Sajnákozva néztem utána, de csak egy pár pillanat mulhatott el s ismét ott termett. Bátran szállt a homlokomra, onnan az arcomra, a kezemre. Még ha meg is mozdultam, nem repült el, nyugodtan türe még ujjam érintését is. Csak az alkony és hűvös szellő készítette végleg távozásra.

Szinte megdöbbentem. Mi ez, mit jelent ennek a félénk kis állatkának a bizalma? Ha hinnék a lélek vándorlásában, könnyen találhattam volna rá megoldást. Sokat törtem rajta deressedő fejem s csak idők múltán jöttem rá, legalább is csak így érzem, hogy csak ez lehet a magyarázata:

A zöldgallérosok legnagyobb részét nem a fizetés (hiszen ez elég csekély), nem a fényes jövő (mert ilyen nincs is), hanem a szabad természet, az a fenséges erdő, minden titkával, az csábította, vonzotta ellenálhatatlan erővel magához, ezért lettünk zöldgallérosok, hogy életünk javarészét ott tölthessük. Annyira rabul ejtette minden érzékünket, hogy testtől, lelkestől az erdőé vagyunk, az erdőben érezzük jól magunkat, ez véd, vigasztal, érezzük magunkban hatását, az erdő lelkét! Hiába próbálnók analizálni, részletekre bontani ezt a misztikus hatást, mi hat ránk belőle a legjobban, a fák gigantikus méretei, a növekedés titokzatos sejt munkája, a madarak éneke, a levegője vagy más részlete, külön egyik sem, hanem az egész erdő, úgy amint van, a természet nagyszerűsége. S ha mi így meg tudjuk érezni (megérteni sohasem) az erdő lelkét, miért ne tudna bennünket is megérezni s miért ne tudná rokonszenvét nyilvánítani bár csekély, de a figyelő szem előtt feltűnő jelel?

Igy, csakis így tudom megmagyarázni az esetet az én kis pillémmel!

Szeldöntvényeket látok. Keresem a szeldöntés okát. Okot, nem egyet találok. Sekély termő talaj, alig 20–25 centiméter, alatta kemény szikla tömör tömbje. Szélnek erősen kitett éles gerincű hegyoldal. Egy évvel ezelőtt áterdőlt állab, az éles gerincen a kivágás következtében a lombsátor túl nagy hézagokat kapott, egy erősebb szélvihar és kidőlték a meg-ingatott óriások, fonnyadt lombjuk hirdeti halálukat.

Zöldgallérosok embererdője! Emberöltökön át tépi, zuzza a vihar, ármányos kezek hántják egyes törzsek kérgét, hogy kifolyó élet nedvével kufárkodhassanak, szép értékes törzsek vesznek el alattomos emberférgék gyilkos munkájától s nem volt menekvés, nem volt senki és semmi, aki vagy ami védelmet nyújtott volna! Mint ritkán meghagyott, minden veszélynek kitett magfák állottak a zöldgallérosok, magukra hagyatva s nem volt más sorsuk, mint azoknak a magfáknak. Ha már teljesítették hivatásukat s megöregedtek, elerőtlenedtek, következett a pusztulás.

De akadtak emberek, akiknek jó szive megindult a magára hagyott pusztulásra szánt zöldgallérosok erdejének láttára s módot találtak arra, hogy a pusztulásnak gátat vessenek, vagy legalább is enyhítsék.

Erdőt, hatalmas nagy kiterjedésű erdőt akarnak ültetni az elszórtan állókból, melynek zárt lombkoronáját hiába tépi a szél, nem árt neki.

Nehéz, nagyon nehéz dologra vállalkoztak. Micsoda erőfelfejtés, ernyedetlen buzgalom kell ahhoz, hogy szétszórtan álló nagy fákat kiemelve, más jobb talajra elszállítva, zárt erdőt ültetni lehessen? De még ez is könnyebb volna, mert a fák engedelmesen tűrnék és bizonyára nem rug-kapálódznának ágaikkal és gyökereikkel és nem igyekeznének ezt a munkát meghiusítani, hát még ha tudatában volnának annak, hogy a munka végre is javukra szolgál, mert egy tömegben minden viharban tömören helytállhatnak.

Nem így a zöldgallérosok még igen nagy tömege. Nem tömörülnek egy táborba, vagy közönyösen nézik lőtávolon kívül a nagy munkát, vagy még olyanok is vannak, kik egy-egy meggondolatlanul elejtett szóval még ellene is vannak és ártanak annak a nemes igyekezetnek, mely csakis az ő javukat van hivatva szolgálni és sok özvegy, árva sorsát tűrhetőbbé tenni. S még ez nem elég. Már ebben a kis erdőben is, amely még csak ezer fából áll, megindul néha a harc egymás között s nem átalja a lomblevelű megtámadni a tülevelűt csak azért, mert ez csak közönséges erdei fenyő, ott helyben magról kelt, míg a másikat csemetekertben nevelték!

Zöldgallérosok! Mindnyájan gondoljuk meg, hogy egy erdőnek a fáit vagyunk, az egyesületben egyazon célért küzdünk, tegyünk le minden torzsal-

kodásról, egyesületi céljaink elérése érdekében! Fogjunk össze igaz testvéri szeretettel, világosítsuk fel még az egyesületbe be nem lépett kártársakat, hogy saját maguk ellen vétenek kimaradásukkal, míg belépésükkel létérdeküket mozditják elő. Az egyesület kebelében pedig munkálkodjunk szorgalmasan vállvetve és tartsunk össze minden tekintetben! Hasson át mindnyájunkat „Az Erdő” lelke, tegyünk le minden kicsinyeskedésről s mint a hangyák a hangyabolyba cipelnek nagy fáradtsággal mindent ami csak hasznukra válik, — úgy mi sem ejtsünk el egy eszmét sem, mely javunkra válhat, hanem fáradhatatlan kitartással törekedjünk egyesületünket úgy megszilárdítani, hogy annak szava erőt, hatalmat jelentsen.

Hiszem és remélem, hogy eljön az az idő, mikor Csonkamagyarország összes zöldgallérosai már az egyesület tagjai lesznek s tudom, hogy ez a viharedzett, nagy lelki tulajdonságokban bővelkedő testület, oly hatalmas energiaforrás, mely összességében még sok nemes célt fog szolgálni, anélkül, hogy erejéből veszítene s kitűzött céljait el is fogja érni.

A hála és az elismerés illeti meg a vezetőséget, a zöldgallérosok embererdejének önzetlen főerdőőrt a tömörítés fáradtságos munkájáért és kérjük továbbra is, hogy bár ez irányu munkásságát bizonyára nem mindenütt méltányolják eléggé — azért ne csüggedjen el s maradjon még sokáig egyesületünk élén, hogy egyrészt mint szellemi vezető, továbbra is irányíthasson bennünket, másrészt pedig mint a jó atya nyugtassa meg a háborgó kedélyeket.

Végül pedig még csak az az óhajításunk volna, hogy bár hatná át az erdő lelke azokat is, kiktől függ tulajdonképpen létérdekünk, ezalatt értem a kormányintéző tagjait és az erdőbirtokosokat. Táborunkból nem a csöcselék rikácsoló, fenyegető rikoltozása „panem et circenses” hallatszik, nem az, hanem csak a szelid reménység halk sóhaja, mely megértést és jó indulatot kér azoknak a sorsa iránt, kik kora ifjúságotól fogva késő öregségükig nappal és éjjel, fagyasztó hidegben és tikkasztó melegben, sokszor életük veszélyeztetésével is védték és védik az állami és magántulajdont, tulnyomórészben oly elszántsággal és kitartással, melyre más pályán példájára nem akadhatunk. Sem az államnak, sem pedig a magánbirtokosoknak hivebb, odaadóbb alkalmazottai az erdészeti és vadászati alkalmazottaknál nincsenek, rájuk minden tekintetben és mindenkor bizton számíthat.

Szállj el kis pillangó, vidd el — mindenüvé az erdő lelkét, hintsd el vágyaink reményének ragyogó himporát, ne állítson meg a trianoni átokhatár, repülj tovább — fel a Tátraig, el az erdélyi havasokig, le a Vaskapuig és kísérd fel könyörgésünket az egek Urához: hogy a Mevme céljait elérhesse.

Erdőkben és réteken előforduló ehető- és mérgecgombákról

Ugy vélem nem tévedek ha azt állítom, hogy egyikünk sincs teljes tisztában még a magasabb rendű növények sokféleségével sem (a fákkal, cserjékkel, fűfélékkel stb.) — amiket pedig ismernünk kellene —, hogy ismernők akkor a Botanika (növényvilág) legalsóbb fokozatába sorozott növényeket, a gombákat.

Pedig nekünk, akik az erdőt napkeltétől-nyugodtig járjuk éveken, sőt évtizedeken keresztül, éppen ezért tudnunk kellene mindazt, ami ott előfordul és tenyészik, mert bizony nagy szégyen az, amikor az erdőt bizonyos célból felkereső idegen egyének érdeklődnek egyes növények, esetleg dolgok iránt és „nemtudom“-mal kell felelnünk.

Tudom, az első pillanatra a gomba szó némelyek előtt jelentéktelen figyelmet fog kiváltani, azonban, ha annak hasznos voltáról meggyőződnek, érdeklődésük meg fog élni.

Állítom határozottan, hogy minálunk (hazánkban) a gombaszedés, főképen a vadállomány kiméltése miatt nincsen gyakorlatban, mert a gombaszédőt a vadállomány hóhérjának, megsemmisítőjének tekintjük. Van is ebben valami igaz, azonban ez az alap gondolat csak ott állhat fenn, ahol a gombaszédők felügyelet nélkül hagyva, kényük-kedvük szerint barangolják az erdőt s lehet, van közöttük notorius orvvadász is, aki felhasználva az alkalmat egész kényelmesen rakja ki a töröket, hurkokat stb. De ha a gombaszédéssel csak megbízható nőket alkalmazunk és csak a megengedett helyen és időben felügyelet mellett szedetünk gombát, úgy nem kell tartanunk attól, hogy a vadállomány szaporodását akadályozzuk és a vadakat zavarjuk.

A gomba igen háládatos növény, mert anélkül hogy tenyésztenék nő és jövedelmet hoz.

A gombát tenyészteni is lehet, sajnos — nálunk csak igen kis mértékben divik. A természet adta termést is csak immel-ámmal hasznosítják, ott pedig ahol a gombaszedésre nagyobb gondot fordítanak, a fajokkal nincsenek tisztában és így a nagyértékű gombamennyiség elpusztulva az erdőn marad.

Félreértések elkerülése végett megjegyzem, cikem célja nem a mesterséges gombatenyésztés ismertetése, — mert hiszen az erdészettel ezzel nem foglalkozik — hanem az erdőn és réten tenyésző és ehető gombák gazdaságos felhasználása, illetve értékesítése és főleg úgy az ehető-, mint a mérgecgombák tökéletes megismerése.

A gomba mint inyes eledel a háztartásban igen sokféle változatban lesz elkészítve és ezért állandóan megvan a magas ára, tehát érdemes velük teljesen megismerkednünk.

Mielőtt a gombák ismertetését tárgyalnám, szükségesnek látom azok szaporodását és egyéb tulajdonságait is megvilágítani.

A gombák mint a legalsóbbrendű növények nem magról, hanem sejtekből, amit egyszerűen spórának nevezünk, szaporodnak. A sejtek némely gombánál magában a gomba belsejében, némelyeknél pedig a gombakalap alsórészén vagy annak tejetén foglalnak helyet. A spóra, amely csak jól megfigyelve látható szabadszemmel, egy puha és egy keményebb hártáival van burkolva. A spóra amidőn a földre jut, kellő nedvesség és melegség hatása alatt gombává fejlődik.

A gombák spórái a szél, rovarok és állatok által lesznek ide-oda hordva.

A gombák több ezer fajt képeznek és ezek összességét a gombászat „Penészek“-nek nevezi.

Az ehető- és mérgecgombák is a penészek fajából valók.

Ezen penészek, illetve gombák között vannak olyanok is, amelyek az életháztartásban nagy szerepet játszanak, így pl. a savanyukáposzta, nyári (kovászos) ugorka, bor, sajtok stb. különféle penészek által lesznek izletesekké és élvezhetőkké. Viszont vannak egyes gombák, amelyek az emberekre veszedelmesek, azaz különféle betegségek okozói.

Minket azonban csak az erdőn, réten létező ehető- és mérgecgombák érdekelnek és csak ezekről lesz alább szó.

A gombák csak bomlásnak induló állati és növényi anyagokkal táplálkoznak, tehát az erdő rothadásnak induló növényeiből (falevél, fű stb.) továbbá korhadásnak induló fán és tuskón. Előjövételüknek bizonyos nedvesség és meleg szükséges és egyes fajok csak az év némely szakában jelennek meg.

Kifejlődésük tartama nem fedi a nép által hangoztatott azon kifejezés, hogy: „nő mint a gomba“, mert a földben levő u. n. mycelium, amely fehéres pókhálószerű fátolocska soká fejlődik olyanná, amely gyümölcsé, illetve gombává fejlődik.

Az nagyon természetes, ott ahol gomba van, ott jövőben is lehet gombát találni, mert vagy az ottmaradt myceliumból vagy magából a kifejlődött gombából is hullottak le spórák, amelyekből idővel gomba fog fejlődni.

Élettartamuk némelyeknél csak pár óra, vannak azonban fajok (különösen fán nőők), amelyek éveig is élnek, ilyen pl. a Taplógomba.

Hogy a gombákat számunkra étkezésre felhasználhassuk és a felesleget értékesíthessük, ismernünk kell azok egymásközi különbségét az az melyek az ehető és melyek a mérgesek; továbbá az ehetőek közül melyek mikor és leginkább hol szoktak előfordulni.

A gombafajokat megismerjük részint előfordulási helyeikről (tölgy, bükk, akác, nyár, fűz és fenyő-

erdők sűrű és szálas részei, továbbá száraz és vizes helyek), erdön, réten vagy fán nőtt-e? Továbbá a megjelenés időszakáról, valamennyire a gomba alakjáról, de legfőképpen megismerjük annak színéről.

A gombák ismertetőjelül nem lehet azt általánosan elfogadni, hogy amely gomba feltörve megfeketedik az mérges lenne, mert sok jó gombának megvan ez a tulajdonsága; éppen úgy vannak a szaggal és az izzel is, mindenesetre a vérvörös törzsű és kalapu gombákat kerüljük.

A gomba hol egyenként, hol csoportokban (vonulatok, koszoruk), hol pedig egy tön csomóban, vagy csokor alakban fordul elő.

Igy pl. a Pöfetek leginkább egyenként, a májusi gomba csoportokban, koszorukban, a géva-gomba csokor alakban nő stb.

Az egyes gombafajok bizonyos időszakokban fejlődnek, így pl. kora tavasszal a kucsma-félék, májusi-gomba, szentgyörgy-gomba, de a legtöbb faj nyár utolján és ősz kezdetén tenyész.

Éppen ezért a gombázónak mindezen tulajdonságokat ismernie kell, mert a gombaszedés terén csak így tud érvényesülni.

Gombát legjobb csak a harmat felszállta után, tehát sem harmatosan, sem esőben nem tanácsos szedni, mert így egymásra téve hamar romlanak.

A sok esőben nőtt gombák nem jök és gyorsan romlanak, szétmálnak, tulvizesek. *A jó gomba száraz felületű üde és nem pondrós.*

Amennyire csak lehet, kiméljük a szedésnél a gombatelepeket, azaz a gomba szarát (tönköt), hagyjuk ott és csak a kalapot vágjuk le, mert így jövőre az otthagyt mycelium ismét gombát terem.

Gyűjtésnél vigyázzunk arra, hogy mérgezőgomba ne kerüljön véletlenül a kosárba (a gyűjtött gomba közé), mert a többit is elrontja, illetve élvezésre alkalmatlanná válik.

Ha a frissen szedett gombát aznap nem tudjuk felhasználni vagy értékesíteni, úgy azt megfelelő módon szárítva vagy aszalva el kell tennünk.

A gombát többféle módon szokták eltartani és pedig: A vékonyabb kalaplemezzel bíró gombákat zsinorra fűzve szárítjuk (Szegefűgomba, Róka-gomba, Kucsma-gomba, Csiperke stb.), a nagyobb gombákat (itt a szarát is fel lehet használni) szeletekre felaprózva deszkán szárítjuk.

Egy az összességért, az összesség egyért, ez az ut az, mely célra vezet, mert az „Egységben az erő“.

Az összetartás érzését, fontosságát és ezzel járó kötelességek teljesítésének szükségességét, minden kar-társunkkal meg kell, hogy értessünk.

Legjobb szellős és napsütötte helyen szárítani és ha jól kiszáradt, száraz padláson jól elzárt széles száju üvegben eltenni, amit azonban néha-néha meg kell keverni, mert esős idő alkalmával mint a dohány megereszkedik, illetve nyirkossá válik. Nagyobb mennyiségek szellős padláson többször keverve eltarthatatók.

Szokták ugyan a gombát be is sózni, füstölteni is, az így eltett gombák íze nem lesz állítólag olyan jó ízű, mint különben. Sőt néhol porrá is törik a gombát és ételek fűszerezésére így használják fel.

A gombáknak a gyakorlatban való felismerése s annak megállapítása, hogy az minő faj és hogy ehető-e vagy mérges, nagy gyakorlatot kíván, miért is az egyes fajoknak alakjait tollrajzzal, a színeket, előfordulási helyeiket és egyéb tulajdonságaikat pedig érthetően és világosan leírással fogom ismertetni.

Orosz Imre.

(Folytatása következik.)

Egyesületi ügyek

Egyesületi élet

Egyesületünk életében ez alkalommal nemcsak reményekről, vágyakról, kérelmek és sóhajokról számolunk be, hanem jóleső örömről is.

Egyesületünk illustis és agilis, mindannyiunk által igen nagyrabecsült és szeretettel körülövezett védnökét Pfeiffer Gyula miniszteri tanácsos ur Öméltóságát igen szép, sikerekben gazdag és áldásos munkásságának jól megérdemelt elismerése fejében, felsőbbhelyről az a kitüntetés érte, hogy miniszteri főtanácsossá neveztetett ki. Igaz örömmel vettük ennek híretét mi is s az irántunk mindenkor tanusított jóindulatu pártfogásért, némi csekély részben hálánkat óhajtván ez alkalommal is kifejezésre juttatni, az itt alább közölt üdvözlő irattal kívántunk mindannyiunk nevében sok Istenáldását további munkásságához:

Méltóságos Urunk!

Szeretve tisztelt Védnökünk!

Igaz örömmel vettük híretét annak, hogy Méltóságodnak sok fáradságos, de igen szép és áldásos munkájáért legfelsőbb helyről, jól megérdemelt elismerés jutott osztályrészül azzal, hogy miniszteri főtanácsossá kineveztetett.

Engedje meg Méltóságod, hogy a Védnöksége alatt álló egyesületünk elnöke, ifj. Majláth József gróf ur Öméltósága megbízásából, egyesületünk tisztikara és minden egyes tagja nevében ez ünnepélyes

alkalomból őszinte szívből jövő szerencse kívánatainknak adhasunk kifejezést, arra kérve a Mindenhatót, adja áldását Méltóságod további munkásságára és tartsa meg Méltóságodat jó erőben és egészségben.

Isten sokáig éltesse!

Szeretetteljes mély tisztelettel

Nádaskay

mint a M. E. V. M. E. ügyvezetője

Ez örömteljes ünnepi alkalommal ehelyütt is igen kérjük Öméltóságát, igen nagyrabecsült és szeretve tisztelt Védnökünket, vegye pártfogásába a magyar erdészet és vadászat jobbsorsra érdemes, hűséges és odaadó munkásait. Vegye tekintetbe ötven évnél is régebben elszenvedett sok-sok bajait és nyomoruságát altisztjeinek s mint a magyar államerdészet feje és atyja, hasson oda minden erejével, hogy igen szerény és könnyen megvalósítható kívánságai e karnak, az új törvényben teljesedésbe menjenek s ezzel végre a már réges-régen várt, óhajtott és remélt jobb és szebb jövője a magyar erdészeti és vadászati segédszemélyzetnek valóságban beteljesüljön.

Mi hiszünk Magyarország feltámadásában! Mi hisszük, hogy a magyar erdészet és vadászat visszajut régi nagyságában a Kárpátok bérczeire. S akkor sok-sok ezer magyar erdész és vadász fogja hálával említeni nevét.

Adja Isten úgy legyen!

NR.

Üdvözlő sorainkra Öméltóságától az alábbi válasz érkezett:

Kedves Barátom:

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Szövetsége nevében kineveztetésem alkalmából küldött jókívánságaidat hálásan köszönöm s a legszívélyesebb üdvözléssel vagyok. Budapest, 1930. évi július hó 4.

Pfeiffer s. k.

Egyesületünk vezetősége felhasználva a forró nyári napok alatti csendet, akkor, amikor mindenki nyaralni, üdülni, pihenni tért, nem követi ebben a többséget, hanem szerényen készül előre a jövőre. Dolgozik s iparkodik valamily kedvező lehetőséget teremteni, hogy a magánuradalmi kartársak nyugdíjalapját, annyi fáradságos tárgyalás és nehéz előkészítő munka után végre mégis megvalósítsa, bármily nagy akadályokat kell is leküzdenie.

Egyidejűleg pedig ugyancsak előkészíti az állás kereslet és kínálat megszervezését is. E célból itt és ezuton is felkérjük egyesületünk minden egyes tagját, valamint az egyesületen kívül álló (nem tag)

kartársak mindegyikét, hogy postafordultával az itt közölt kérdőpontokra a lelkiismeretesen pontos adatokat, olvasható tiszta írással lev.-lapon közöljék velünk.

1. Név: (családi és keresztnév).

2. Kor: (mikor született, ma hány éves).

3. Állapota: (nős, nőtlen, v. családos).

4. Ha nős: (felesége neve, leányneve).

5. Ha családos: (hány gyermeke van, nem és kor szerint, pld. 2 fiu, János 6 éves, Pista 4 éves).

6. Milyen előképzettsége van? (pld. 2 polgári, v. 3 reál, v. 1 gimn.).

7. Milyen szakképzettsége van? (pld. 3 hetes tanfolyam és magánvizsga, v. királyhalmi egy éves erdő és vadőri iskola, v. temesvári 2 éves erdőőri szakiskola és továbbképző tanfolyam és szakvizsga, v. tatai erdőgazdasági szakiskola).

8. Mely erdőbirtokon, v. erdőgazdaságban, v. uradalomban áll jelenleg szolgálatban, ugyanabban az erdőgazdaságban már hány éve szolgál, mennyi az összes szolgálati éveinek a száma.

9. Ha nincsen állásban, mióta állástalan, miért, mi okból vesztette előbbi állását.

10. Ha állásban van, jelenleg milyen és mennyi jövedelme, fizetése van, természetben, készpénzben, (évi, havi, napi).

11. Vannak-e különös képességei és mily természetűek (pld. német, olasz, tót nyelven beszél, ír, olvas, — szép írása van, jól rajzol stb.)

12. Szolgálati bizonyítványai, ajánló levelei vannak-e s ilyen kiktől és milyenek? (pld. hg. Eszterházy uradalma főmérnökétől dicsérő, elismerő levél).

13. Álláskeresés esetén mik az igényei? Milyen minőségben kívánja magát alkalmaztatni, (pld. kimondottan csak vadász v. fővadászként: évi 1000 P fixfizetéssel, v. természetbeni lakás, fűtés, világítással stb.).

14. Előbbeni állásától miért vált meg, mikor és mi okból.

15. Jelenlegi pontos címe? (város v. község, utca, házsám, tanya, v. utolsó posta).

Kérjük tiszta, világos és olvasható válaszokat adni.

Felkérjük egyesületünk minden tagját, hogy ne csak önmaga küldje be a kérdőpontokra válaszát, de ahol csak alkalom kínálkozik hívja fel az egyesületen kívül álló (nem tag) kartársának figyelmét is ezen álláskereslet és kínálatot megszervező akciónkra s kiki saját jól felfogott egyéni érdekében adja meg, illetve küldje be személyi adatait hozzánk, hogy mi a szükséges törzskönyvet mielőbb összeállithassuk. *Senki sem tudhatja, mi okból és melyik percben vállalik állástalanná, aminthogy azt sem tudhatja senki meddig él s nem hal-e meg már a következő fél órában. Saját egyéni érdeke e kérdésekre mielőbb felelni.*

Közgyűléseinken már ismételten felvetődött tagjaink azon óhaja, hogy gyermekeik neveltetésének megkönnyítése céljából internátus felállítása volna igen szükséges, ezért most már vezetőségünk az internátus megvalósítását is tervbe vette s a vonatkozó előmunkálatok és számítások is már folyamatban vannak. Ezzel egyidejűleg azonban a szükséges tőke összegyűjtése céljából országos gyűjtést kell rendeznünk, amely gyűjtés buzgó végzése egyesületünk lelkes tagjaira hárul. Egyesületünk e célból már a közeljövőben gyűjtőiveket fog kibocsátani, amelyek hitelesítve lesznek s ezekkel ezután tagjaink támogatásával reméljük a szükséges tőkét előteremthetni.

Hisszük és reméljük, hogy ezen kulturális és szociális célunk elérésében mindenki támogatására bizton számíthatunk — s nemcsak egyesületünk tagjai, de az egyesületünkön kívül álló kartársaink is felkarolják ez ügyünket s közös erővel sikerülni fog e szép eszme megvalósítása. Természetesen külön kérelemmel, illetve felhívással fogunk fordulni az ország összes számottevő nagyuraihoz, erdőbirtokosaihoz és hatóságaihoz s mindaddig folytatjuk ez akciónkat, amíg csak a szükséges tőkeösszeget e célra össze nem gyűjtöttük. Elvárjuk minden egyes tag és kartársunktól, hogy ezen igen fontos és szükséges intézmény mielőbbi létesítését, — e célunkat állandóan szem előtt tartva, — minden erejével, tehetségével elősegíteni kötelességének tartja. Erős akarattal, szeretettel összetartva semmisen lehetetlen, minden nehézség, akadály, elhárítható és a semmiből is lehet valamit teremteni. Ez ügyben szívesen és köszönettel vesszünk bárki részéről bármit, legyen az egycélunkat elősegítő jó tanács, eszme, vagy gondolat, vagy bármily természetű — összegű adomány. Ismételten kérjük tag és kartársainkat álljanak mellénk egységesen, egyakarattal s a siker nem maradhat el.

Az internátus megvalósítását elsegítő gyűjtéshez a megfelelő felhívással ellátott és hitelesített, illetve igazolt gyűjtőiveket már a közeljövőben fogjuk kiadni. Visszaélések kikerülése céljából csak olyan egyének kaphatnak gyűjtőívet, akiket egyesületünk két tagja, teljes anyagi felelősséggel ajánl.

Gyűjtőiveket, hozzánk lev.-lapon intézett közvetlen kérelemre küldünk, de kérjük a cím, név, állás, lakás, utolsó posta, pontosan és olvasható írással megadni.

A gyűjtőivek elszámolás céljából a kitűzött időpontra okvetlenül vissza, illetve beküldendők még akkor is, ha a gyűjtés nem járt eredménnyel, azaz üresen is, részletes utbaigazítás a gyűjtőiveken lesz olvasható.

A vezetőség.

M É H É S Z E T

Vándorlás a méhekkal

A méhekkal való vándorlás nem mostani keletű; már az egyiptomiak is vándoroltak a Nilus vizén. Hazánkban Mária Terézia idejében már ismerték a méhekkal való vándorlást. Magának a királynőnek volt rá nagy gondja, hogy a méhészek méheikkel bárhol letelepülhessenek mézgyűjtési szempontból. Sőt az a birtokos, aki nem engedte meg, hogy az ő birtokán a méhekkal letelepedhessenek, azt a királynő kegyvesztésre ítélte. De volt is akkor nagy méztermés Magyarországon, hiszen a királynő nemcsak hogy pártolta a méhészeket, de a Bécsben felállított tisztán csak méhészeti szakiskola is az ő felügyelete alá tartozott. A főnemesek egymásközt versengettek, hogy kinek legyen nagyobb méhészete. Pedig akkor még könnyebben megbirtak élni az emberek mint most és mégis nemcsak hogy törekedtek sok mézet termelni, de a méhészek pártfogója is hatalmas volt, Igen! mert tudatában volt ugy a királynő, mint a legegyszerűbb ember is annak, hogy abban a rengeteg virágban, (ami ma is szokott lenni) a nektár nem kőbánya, amit ha az idén nem bir kibányászni, hát kibányásza a jövő évben, mert a virág ha nem használják ki, az elvirágzik évről-évre örökre, nektárral együtt. És bizony óriási kincs, óriási vagyon megy tönkre saját szemeink előtt, ami többé soha vissza nem jön. Ezt a nagy elhervadó vagyont iparkodott Mária Terézia megmenteni, amit a természet minden fáradság, minden kis költség nélkül tisztán csak ingyen nyújt az embereknek elraktározni. Ma pedig amikor olyan nehéz a megélhetés, százszorosan nagyobb szükségünk volna arra, hogy minden virágot kihasználjunk.

Vannak községek, ahol csakugyan alig van egy kis mézelővirág; a környéke pedig — 5—6 kilométer távolságra — tele van akácerdővel és akkor panaszkodnak az ottani méhészek, hogy nem érdemes méhészkedni, mert nincs virág! Oda kell hát vándorolni a méhekkal, ahol virág van. El a szomszédközségbe, vagy akár a tizedik, vagy századikba, ahol biztos lesz a szép eredmény.

A méheket legjobb teherautón vinni, de ha ez nincs, akkor rugós (féderes) kocsin is vihetjük. Egyszerű rugónélküli kocsin nem jó, különösen rázós országuton, legfeljebb sok szalmát tegyünk a kocsiba a kaptárok alá. Messze szállítani azonban legjobb vonattal vinni, amire a Máv. 50 százalékos kedvezményt szokott adni, ha az Országos Magyar Méhészeti Egyesülettől (Budapest, IX. ker., Üllői ut 25.) kérünk egy igazolványt, amely arról szól, hogy a méhek legeltetési szempontból lesznek vándoroltatva

és ezt a leveleket a feladásnál felmutatjuk, mire megkapjuk a féláru szállítást. Visszafelé az előbbi fuvarlevelet, mutatjuk fel, amellyel odaszállítottuk, azért a fuvarlevelet nem szabad eldobni. A szállításhoz szükséges igazolványt az Országos Magyar Méhészeti Egyesület levélbeni kérésre is elküldi a méhésznek.

Vándorolni lehet tavaszon repcére, azután akácra, baltacimre, szöszösbükkönyre, füzikére (epilóbum) és tarlóvirágra (Tisztesfü). Persze, ezekre is csak úgy lehet, ha nagy tömegben virágzik, mert ha kevés a virág, akkor meg lesz terhelve és keveset gyűjtenek a méhcsaládok. Hársra nem érdemes, mert az nagyon ritkán sikerül, homokban pedig egyáltalában nem szokott sikerülni a hársfa. Különben homoktalajban az akácon kívül, — ami kitűnően mézel — más növény vagy egyáltalában nem mézel, vagy ha mézel is, nagyon gyöngén. Így pl. a Tisztesfü sem mézel a homokban. A Tisztesfü egyébként ott mézel legjobban, ahol a legjobb tiszta buza terem (fekete földben).

Vándorolni lehet minden kaptárral, amelyben sok levegőt tudunk biztosítani a családnak és amelyet úgy lehet zárni, hogy abból szállítás közben a méhek nem birnak kijönni.

A levegő azért fontos, mert ha nem kapnak a méhcsaládok szállítás közben eleget, akkor a családok megfuladnak. Állókaptároknál a kijárónyílásra (röplyukra) szegelt rostaszövet nem elég, hanem az ablakkeretekből kikell szedni az üvegeket és ezek helyére is rostaszövetet kell szegelni, az ajtót pedig nem feltenni.

A vándorlásnál azonban körültekintőnek kell lenni, mert máskülönben könnyen ráfizetünk.

Tavasszal pl. ha repcére megyünk, csak úgy indulhatunk el, ha meleg idők vannak és ha kilátás van a további melegnapokra is.

Tarlóvirágra pedig csak akkor vándoroljunk, ha a július elég nedves volt, ha e hóban sok eső esett és a tarlóvirág nem akkora mint a kisujjunk, hanem már kezd bokrosodni, vagy már bokros is. Néha azonban megesik, hogy a július száraz volt, de az augusztus elég esős és bizony a tarlóvirág csak augusztus vége felé nő ki; ilyenkor csak abban az esetben gyerünk, ha az éjszakák nem túl hidegek, mert ha a hideg éjszakák következtében rájön a virágra a köd, akkor már nem mézel.

De vigyáznunk kell arra is, hogy olyan területre ne vándoroljunk, ahol *ragályos kőltésrothadás*

A kaptárs, aki helyzetének javulását óhajtja, kése-delem nélkül lépjen a MEOSz-ba s az, ki a családját s kaptársát szereti, a lap és tagdíját pontosan fizeti.

uralkodik, mert akkor a miénk is megkapja. De olyan méhészekkel sem társuljunk, akiknél betegség van, vagy gyanusak a családjai, mert így is származtak már betegségek. Egyébként egy vagonba több méhész is berakhatja a méheit és egy helyre 2—300 családot is lerakhatunk, ha az elég nagy terület; de ha kevés a virág, akkor vigyázni kell, hogy a flóra meg ne legyen terhelve méhvel.

Ignác Sándor.

Vadászreceptek

Összegejtötte: Id. Wittich Béla

Azt gondolom, hogy nem művelek haszontalan dolgot, mikor közreadom vadásztársaimnak az általam ismert recepteket, melyek sok kellemetlenségből segíthetik ki az embereket és sok bosszuságot okozó bajnak elejét veheti. Évek hosszú során át gyűjtöttem ezeket és azon reményben közlöm, hogy ha valaki jobbat tud, vagy újabbat, szintén közölni fogja, hogy ezáltal mindnyájan részesévé lehessünk a hasznos titkoknak.

1. *Aggancs*: A legtöbb hibát már az aggancs levételénél követik el, amennyiben a koponyából keveset vágnak le. Bár a koponyarész nagysága megszabva sehol sincsen, mert a vadászok ebben a tekintetben teljesen egyéni izlésük és megszokásuk szerint járnak el, mégis a tradíció és általános szokásokhoz alkalmazkodunk. Részemről leghelyesebbnek találom a vad elejtése után azonnal késsel az alsó állkapocs visszahagyásával a koponya felső részét egészben kiválasztjuk, a bőrt lefejtjük az összes leválasztható husdarabokkal és a szemekkel együtt így visszük haza. Otthon (vagy a vadászlatnál) következik a munka további része.

1. *Szarvasnál*: a koponyát egy ember az aggancsoknál fogva erősen fogja, míg mi *éles* kézi fűrészszel (legjobb az ezen célra az u. n. róka fark fűrészszek) először csak körül fűrészszeljük úgy, hogy az aggancscsapokat összekötő koponyavarattól 5—7 cm.-rel feljebb befűrészszeljük, ezt a vonalat lefelé átvisszük a szemgödör hosszanti felezésén mindkét oldalon és éles szögben kötjük össze az orrcsonton úgy, hogy abból is még vagy 3—4 cm. hosszú darab a koponyához maradjon. Ha így a körül fűrészszeléssel elkészültünk, teljesen átfűrészszeljük, a koponyából kiszedjük a velőt és az agyhártyát, valamint az orr vékony nyákcsonkjait és porcogóit. Ezután két napig többször váltott hideg vízben áztatjuk és ismét letisztítjuk, majd pedig 2—3 órán át lassan fővő vízben, — melybe 1/4 kg. szódát tettünk (kb. 10 liter vízhez) — kifőzzük és azonnal végleg letisztítunk róla minden csatát. Végül egy sima deszkalapra

helyezzük a lefűrészelt részével lefelé és addig fűrészelünk még le belőle, míg a koponya egyenletesen ráfekszik és az aggancsok egyenletes állást mutatnak. Sokszor előfordul, hogy némelyik koponyán foltok mutatkoznak, ezek ütődésektől származnak, melyeket sem főzéssel, sem vakarással nem lehet eltávolítani. Ez esetben szuperoxydos vízzel megnedvesített gyapottal nedvesítjük be és száradni hagyjuk; az eljárást addig ismételjük, míg a folt eltűnik. Ha teljesen fehér koponyát akarunk elérni, akkor már az áztatóvízbe is szuperoxydot teszünk, kifőzés után pedig az egész koponyát többször átkenjük ezzel az oldattal. A koponyát száraz helyen, de nem napon kiszáritjuk. Az aggancsokat erős kefével (drótkefét ne használjunk) lekeféljük, hogy a rügyek közti hézagokból és rovátkákból eltávolíthassuk azt a belerakodott szennyet, melyet azáltal vett fel, hogy a szarvas fához dörzsölte. Ha ezekben a mélyedésekben fenyőszurok rakódott le, úgy ezt csak úgy távolíthatjuk el, ha először egy fadarabkával onnan nagyjában kipiszkáljuk, aztán pedig terpentines kefével tisztítjuk. Nagyon világos aggancsot melegvízben feloldott diófacéccal barníthatunk sötétebbre, bár ettől az eljárástól már csak az eredeti természetesség meghagyása érdekében is inkább tartózkodjunk. Ezután már csak az aggancs táblára való felerősítés következik, melyet legcélszerűbben a szeggyőre feletti szimatgyőre nyílásán át két darab két hüvelykes vékonyabb félgömbölyű fejű csavarral eszközölhetünk:

2. Az öznél: az eljárás semmiben sem különbözik a szarvasaggancsossal való elbánásnál leírt módszernél, csak az áztatás és kifőzés idejét lehet egyharmadával csökkenteni.

Agyar: A vaddisznó agyarának kifőzésénél nagyon óvatosan kell eljárni. Vagy az egész fejet főzzük ki, vagy csak a fejből levágott jó másfél arasznyi orrészét zsiros lében és csak addig főzzük lassu forralással, míg az agyarakat egy kis erőlködéssel ivük folytatólágos irányában kihuzhatjuk, ezen célból többször meg kell a műveletet próbálni. Ha ez már sikerült, visszatesszük a lébe, abban hagyjuk teljesen kihűlni. Kihülés után sztearin és faggyu egyenlő mértékű langyos olvadékával az agyarak üregét kitöltjük. Ajánlatos ezután azonnal a töveket nikkelezett foglalatba tétetni, különben a legcsekélyebb repedés is végig futhat rajta. Évente egyszer-kétszer pedig kenjük be kívülről is paraffin olajjal.

Acél és vasat fénylő fekete felülettel láthatunk el, ha azt finom ecset segítségével terpentinnel elfőzött kén keverékkel vonjuk be. Ha a terpetin elpárolgott, a vas és acél tárgyak felületén finom kénréteg marad vissza, mely egyesül a vassal és acéllal, mihelyt a tárgyakat borszeszlámpa felett a kellő ideig melegítjük. Ez a máz a fémeken tökéletes védőréteget képez és igen tartós.

Bőrt vasra ragasztani úgy lehet, ha a vasat előbb ólomfestékkel, ólomfehérrel vagy lámpakorommal mázoljuk be, Ha ez a máz megszáradt. elkészítjük a ragasztószert, melyhez a legjobb enyvvet hidegvízben feláztatjuk. Midőn megpuhult, mérsékelt hőség mellett olvasszuk fel ecetben és keverjük hozzá $\frac{1}{3}$ rész terpetinolajat, keverjük össze jól, megfelelő sűrűségű péppé s kenjük fel a vasra még melegen és a bőrt sajtoljuk rá erősen a bemázolt helyre,

Bolhák ellen különösen ideges vizsláknál igen jó szolgálatot tesz a „Pol Mac“ bolhapor.

Bőrt vízhatlanná tehetünk, ha (fél négyzetméter nagyságra számítva) 10 gramm kaucsukot 100 gramm lenolajban feloldunk, 25 gr. fenyőgyantát adunk hozzá és a keveréket jól átfőzzük. Ezt a bőrréteget, vízhatlanná tesszük anélkül, hogy puhaságát elvesztené.

Cipőket vízhatlanná tevő kenőcshez veszünk 400 gr. halzsirt, melyben 50 gr. tiszta ruggyantát tűzön feloldunk s hozzáadunk 450 gr. disznózsirt, jól összekeverjük és elvesszük a tüztől. Ezután folytonos keverés között 100 gr. terpetinszeszt öntünk hozzá. Használat alkalmával jó meleg helyen kell a cipőt bekenni ezen zsiradékkal, hogy a bőr jól felszivja.

Egy másik keverék a következőkből áll: $\frac{1}{2}$ liter lenolaj, 30 gr. halzsir, 45 gr. viasz, 30 gr. szurok, 30 gr. terpetinolaj keverékét tűzön óvatosan (mert könnyen lángra lobbanhat) felolvasztunk, lehülés után kész a kenőcs. Óvakodjunk azonban a vadászcipők gummitalpat bármiféle kenőccsel és különösen olajjal kenni, mert ez a gummitalpat hamar tönkretézi.

Cipőtalp recsegése különösen a cserkésznél igen kellemetlen akadály. Megszüntethetjük gyorsan, ha a bőrtalpat és a varratokat melegített lenolajjal kenjük be. Ha még ezután is fennállna a recsegés, úgy az alanti két szer valamelyikét használjuk:

I. 50 rész lenolajat eldörzsölünk 1 rész ónmázzal, aztán hozzáadunk $\frac{1}{4}$ rész víztelenített cinkvitriolt, két órán át 100 fok Celsiusra melegítjük és utána lehűtjük. Ezután 8 rész benzint adunk hozzá és palackba öntjük. A szerrel addig kenjük a cipőt, míg csak valamit is felsziv belőle.

II. 34 rész faggyu, 68 rész halolaj vagy ricinusolaj keverékét 125 fokra hevítjük. Ebbe 16 rész nyerskaucsukot adunk és addig keverjük, míg a kaucsuk teljesen felolvadt. Ezt a kenőcsöt még forróan kenjük a cipőre, többször ismételve.

Cserzés. Kisebb bőroket magunk is kicserezhetünk a következő módon:

A gereznát prémes oldalával lefelé fordítva egy hosszabb deszkára kifeszítjük és késsel óvatosan letisztítjuk róla a vér, hus és zsírmaradványokat, vigyázva, hogy a bőrbe bele ne vágjunk. Ezután árnyékos száraz helyen megszáritjuk, levágjuk a felesleges láb és fark részeket és a bőr belső oldalát

tömény timsóoldattal sokszorosán bedörzsöljük, közben mindig egy órán át pihentetni és szárítani kell. Ha a timsóval a bőrt már telítettük, megint kiszáritjuk s végül higitott glicerinnel jól bedörzsöljük és átgyurjuk, hogy a bőr puha is legyen.

Leírom ezuttal azt a módot is, ahogy az indiánok készítették azokat a finom szarvasbőröket, melyekből a vadnyugaton a vadászingeket készítették.

A szarvasbőrt 12 órán át áztatták, azután egy deszkán úgy a szőrt, mint egyéb maradékot róla késsel levakarták. Most egy szarvasnak az agyvelejét egy durva vászonzacskóba téve egy órahosszat főzték annyi vízben, amennyi egy bőr átgyurásához elégséges. A zacskóban lévő velőt a főzés után kissé lehűtve, kézzel addig gyurogatták, míg a víz tőle egészen tejszerű fehéres lett, úgyhogy minden része benne feloszlott csak a szálas, eres részek maradtak vissza a vászonzacskóban. Ebben a vízben addig gyurták, gyömöszölték a bőrt, míg minden része átvette a velő anyagát, azután alaposan kifacsarva, száradni tették. Most kezdődött voltaképpen a munka java, mert a bőr puhaságának elérése végett a teljes kiszáradást úgy érték el, hogy egy élére állított deszka másik élén huzogatták és gyurták, míg teljesen fehér, száraz és bársonypuha nem lett. Persze így ha víz érte volna ismét kökemény lett volna, hogy ezt elkerüljék, két bőrt zsákszerűen összevarva tűz fölé akasztották és kívül-belül kifüstölték, miáltal a bőr barna színt nyert és sem az eső, sem a nap nem árthat neki.

(Folytatom.)

Kőszáli sas (*Aquila chrysaëta*) a Vértesben

Május hó 20-án a Vérteshegység délnyugati részén fekvő, özv. Báró Trauttenberg Frigyesné pusztavámi erdőbirtokán (Fejér m.) kőszáli sast lőttem, melynek röpterje kettő méter, súlya négy és egyegyed kilogramm.

Többször láttam, de nagyon távolról. A harmadik alkalommal sikerült cca. 180 lépésre beközelelni, amikor feltudtam ismerni, hogy tulajdonképpen micsoda. Megkíséreltem a közelebbjutást, hogy söréttel löhessem, de nem sikerült. E naptól kezdve golyós fegyverrel jártam s nap-nap mellett azon erdőrészt figyeltem, melyben láttam s a fentirt nap esti óráiban meg is jelent, mely alkalommal sikerült golyóval lehuznom.

Ismerve e madár életmódját, tudjuk, hogy költés idején, mely fent a magas hegységek csáknem hozzáférhetetlen helyein, sziklafalak üregeiben és csucskokon rakja fészket s ilyenkor fészke táján tartózkodik és nemes természeténél fogva csak eleven

prédára csap, melyet rendszeren zerge, öz, bárány, havasi nyul szokta képezni. Őszrekelve messze vidékeken kalandoz, le az Alföld síkságára s az alacsony dombos vidékek tájait is bejárja, hol azután nagy pusztitást végez nyulban, szóval a kisebb futó vadban. Dögre csak a végső szükség viszi. Így kerülhetett ez is hozzánk a Vértesbe. Nem akart hűtlen lenni, szétdarabolt hazájának szép dunántúli dombos vidékéhez.

Petőfi Sándor koszorus költőnk a sasban a hazához való hűséget tisztelte s így emlékezik meg egy versében róla:

„Ha a fecskék ledérek
S éghajlatot cserélnek,
Mi sasok nem cserélünk.“

De mi sem! Nem, nem, soha!

Pusztavám, 1930. május hó 27.

Gábris István
alerdész.

Állami nyugdíjasok és özvegyek tanácsadója.
A m. kir. Központi Illetményhivatal kötelekében szolgálatot teljesítő Vittkó Ede számtanácsos és Platthy Imre számvizsgáló szerkesztésében az állami, vármegyei, közhatalosi nyugdíjasok és özvegyek, valamint a még tényleges szolgálatot teljesítő alkalmazottak részéről már régen nélkülözött utmutató jelent meg *Állami Nyugdíjasok és Özvegyek Tanácsadója* címen. A könyv címében benne van a könyv célja! Részletes felvilágosítást nyújt az érdekelteknek a nyugdíjakkal összefüggő minden kérdésben. Felöleli elsősorban a nyugdíjasnak az Illetményhivatalhoz való viszonyát; felvilágosítja, miként kell a központi Illetményhivatallal írásban vagy személyesen érintkezni; mit kell és mit nem kell a nyugdíjasnak bejelenteni; mit és hogyan kell kérvényezni; felvilágosítást nyújt az arcképes igazolványok mikénti kiváltására; a Pénzüntézet Központi kölcsönökre; a családi pótlékok kérelmezésére; a külföldön való tartózkodásra; a szülési, temetkezési s egyéb segélyekre és gyógykezelésekre; az özvegyi nyugdíjak kérvényezésére; a nyugdíjat terhelő adókra; a házastársak esetleges különválásakor követendő teendőkre stb. A könyv magában foglalja a jelenleg érvényben álló nyugdíjtörvényeket és rendeleteket a megfelelő fizetési és

Minden kartárs tudatában kell, hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEOSZ-ban tömörülnünk kell.

lakbértáblázatokkal, úgy, hogy minden érdekelt könnyen kiszámíthatja az őt megillető nyugdíját. A könyvnek ezen része tényleges szolgálatban állók részére nélkülözhetetlen. *A könyv ára 1'20 pengő és 12 fill. postaköltség.* Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében az „Az Erdő” kiadóhivatalánál Miskolc, Deáktér 1. és Tisza Testvérek könyvkereskedésénél Budapest, II., Fő-utca 12. szám.

Befizetések nyugtázása

Stubián Lajos 4.50 le. Kardos Szabó Vendel 14 td. Fekete Imre 14 td. Szobonya Alajos 21.50 td. 8.50 tem. ifj. Kardos Szabó Vendel 7 td. Máramarosy Gyula 3.50 td. 2.50 tem. Róna János 1.-kam. HA. 4 kam. Szélesi József 1.50 le. Koltay János 7 td. 9 tem. Vámos Imre 3 le. Bedők Mihály 7 td. 3 tem. Horváth Imre Parád 14 td. 6 tem. Naszlady Sándor 14 td. Kováts József 3.50 td. 1.50 tem. Harihovszkák József 7 td. 5.50 tem. Somsák Pál 14 td. 6 tem. Garai János 7 td. 3.68 tem. 1.32 Kv. Kispál György 3 le. Szödi István 3 td. Zsurnovszky Tádé 2 bi. 38.50 td. 19.50 tem. Lukács Illés 7 td. Szabó Ferenc Mezőtúr 4 td. Jedinek Gyula 10.50 td. 4.50 tem, Vágner Jakab 3.50 td. Megyesi Ferenc 5 td. 3 tem. R. Kovács István 6 td. ifj. Kurali András 7 td. 3 tem. Holzbauer Lajos 6 le. Varga Ferenc 5 td. 3 tem. Oravecz Antal 12 td. 3 tem. Mocsár András 12 td. Kálmán Péter 5 td. Babos Sándor 10 td. Fenyvessy Sándor 1.50 tem. Kiss Sándor Pcsaba 3 le. Horváth Ernő 3 le. Németh Ignác 6 td. ifj. Adorján István 4.25 td. Mastsuch József 10 td. Szalay István 1.50 td. Benkő Mihály 3 le. Raska József 6 td. id. Zöldi László 18 td. Imberger István 14 td. 6 tem. Magyar Rezső 20 td. Deák László 3.50 td. 1.50 tem. Torma Lajos 2 bi. 7 td. Király Sándor 14 td. 6 tem. Erdélyi László 14 td. Németh József N.-erdő 7 td. 3 tem. Bognár József 20 td. Földes Kálmán 10 td. Karker Imre 5 td. 3 tem. Mészner Antal 4 le. Szabó Vendel 3 le. Papp István Zajda 8 td. Pfaffsics Gyula 12 td. Varga József 21 td. Szanyi József 7 td. Forgács Mihály 10.50 td. Temli István 14 td. Simon János 2 bi. 3 td. Kiss István Obirod 5 td. Zalka Károly 8 td. Forgács Pál 7 td. 5.50 tem. Dzsupsin János 7 td. Károlyi György 6 td. Major István 28 td. Daubner Sándor 14 td. Geschwind Sándor 10 td. Kurali András 3 50 td. Bedő Ferdinánd 10 td. Sztudenka Pál 14 td. Varga Pál 3 50 td. Kapcsos Ferenc 10 td.

(Jövő számban folytatjuk)

A tihanyi IV. Károly király emlékűnnepély

Az idei augusztus hó 10-iki tihanyi Károly király emlékűnnepély, mely az egész országban már eddig is nagyfoku érdeklődést keltett, előreláthatólag fényes keretek között fog lezajlani, annál is inkább, mert egyben *I. Ferencz József* születésének centenáriuma alkalmából, nagy uralkodónk emlékezetének óhajjal adozni.

Az ünnepség kiemelkedő pontjai: a délelőtt 11 órakor tartandó főpapi tábori miséből, a szent

beszédéből, dr. Czettler Jenő az országgyűlés alelnöke, egyetemi tanár emlékbeszédéből, Zemplén-, Nógrád-Hont-, Borsod-Gömör és Kishont-, Baranya- és Vasvármegyék közönsége által adományozott Károly király Kálvária hat utolsó állomásnak átadásából, majd az egyes vármegyék Alispánjainak beszédéből és alapítólevelek átadásából fognak állani.

Erre az ünnepségre úgy a Magyar Államvasut, mint a Duna—Száva—Adria vasúttársaság hat napra érvényes 50 %-os kedvezményes utazásra jogosító igazolványokat bocsátott ki, melyek az ország bármely állomásáról érvényesek. Ezen jegyek 1 Pengő 50 fillér kiállítás díj beküldése ellenében a Bizottság titkárságánál (Budapest, IV., Vámház körút 2. II. em. Telefon aut. 844-II.) kaphatók.

A nagyfoku érdeklődésre való tekintettel ezton kéri a Bizottság, hogy az ünnepélyen résztvenni szándékozók, már most jelentsék be részvételüket hogy megfelelő elhelyezésükről és élelmezésükről gondoskodás történhessen.

Kérelem Tagtársainkhoz és Lapelőfizetőinkhez!

Ismételten felkérjük mindazon m. t. Tagtársainkat és lapelőfizetőinket, akiknek a május havi lapszámunkhoz befizetési lapot mellékelünk, hogy a hátralékos és az esedékes tagdíjakat, illetőleg lapelőfizetési díjaikat most már mielőbb befizetni sziveskedjenek, mivel a hátralékban levőket legközelebbi lapszamainkban névleg fogjuk felszólítani.

Szerkesztői üzenetek

Varga József Jháza. Tagdíja 1931. március végéig van rendezve.

Bognár József Jháza. Közölje velünk, hogy mikor lett kinevezve, mert a kinevezés napjáig féltagdíjat számítunk.

Karker Imre. Temetkezési díja 1930. június hó végéig rendezve van. Tagsági díjra azonban ugyanerre az időre még 9 pengőt kell beküldenie.

Somsák P. Tagdíja 1930. június végéig, temetkezési díja pedig december végéig van rendezve.

„Bakonyi” 1929. december végéig van rendben.

Mucanek J. 1930. június hó végéig számítva tagdíjban 10.50 és temetkezési díjban 1'50 P-vel hátralékban van.

Faanyagok és építési anyagok tájékoztató árai 1930 június hóban

I. Belföldi faárak:

termelők és nagykereskedők közötti forgalomban:

1. Rönkfa m³-ként

ab feladóállomás

	Pengő
Tölgy 30 cm felül	33—50
Tölgyfournier 45 cm felül	80—110
Bükk 30 cm felül	30—35
Körös 30 cm felül	40—48
Körösfournier	80—110
Szil 30 cm felül	23—42
Gyertyán 25 cm felül	28—45
Jávor 30 cm felül	45—55
Éger 26 cm felül	28—35
Nyár (gyufafa)	23—28
Nyárfournier 50 cm felül	36—45
Körös bognárfa 10 t. vg.	350—150
Szil „ 10 t. vg.	280—360
Akác „ 10 t. vg.	320—420
Tölgy bányafa szlov. ab m. határ	36—38

2. Tüzifa:*

ab feladóállomás

Belföldi száraz hasáb	220—255
Belföldi száraz vegyes	220—240
Belföldi száraz dorong	210—225
Erdélyi Tüzifa ab m. határ	240—265
Szlovenszkói tüzifa ab m. határ	220—310
Jugoszláviai tüzifa ab m. határ	220—310

Kicsinybeni árak Budapesten

házhoz szállítva forg. adó nélkül

Aprított fa q-ként	5·10
Hasábfa „	4·70
Bérvágás „	1·20

3. Egyéb faanyagok:

Bükk keréktalp db. (f)	34—42
Körös keréktalp db. (f)	48—56
Nyirfarud db.	2.00—2.20

	Pengő
Tölgyfadonga I-a akója	4.50—5.50
Tölgyfadonga II-a akója	2.60—3.00

4. Fűrészelt fáruk:

m³-ként vagontételekben

budapesti paritásban + forg. adó

Tölgy	120—160
Bükk gözölt szélezett	90—110
Bükk gözölt szélezetlen	80—100
Bükk gözöletlen szélezetlen	70—90
Körös	120—160
Szil	70—90
Gyertyán	80—120
Jávor	96—140
Éger	80—110
Nyár	48—68

5. Budapesti fenyőfa-detailárok:

ab raktár

Válogatott lucfenyő	120—125
I. oszt. áru 24 mm alapon	115—120
II. oszt. áru 24 mm alapon	100—105
III. oszt. áru 24 mm alapon	85—92
Léc hosszu	90—94
Zárléc lucfenyő	90—94
Faragott fa alapára	76—85
Fűrészelt fa 6 m-ig	70—78
Zsindely ezre 18 collos	40—44
Rud 8 cm fm. (fill.)	50—56
Rud 10 cm fm. (fill.)	68—72

6. Faszén:

Belföldi I-a 10.000 kg.	690—800
Belföldi II-a 10.000 kg.	650—760
Retortaszén ab m. h. á	830—900

II. Építési anyagok árai:

ab kereskedő telepe

Égetett agyagtégla ezre nagyméretű	78·40—84
„ „ „ kisméretű	60—64
I q égetett mész	6—8
I m ³ oltott mész	40—50
100 kg. portlandcement	8—9

* Dunántulon kedvező szállítási viszonyok mellett magasabb árakat is fizettek.

HIRDETÉSEK

Nőtlen erdőlegény felvétetik, első három hónapra 80 P, azontul megfelelés esetén 100 P havi fizetéssel, amihez lakás, fűtés, világítás, évi egy öltözet erdői ruha, egy pár csizma, egy pár bakkancs, lődijak és kihágási pénzek járulnak. Véglegesítés egy évi kifogástalan szolgálat után. Németül tudás előnyben. Királyréti Uradalom erdőhivatala Szokolya.

28 éves, nőtlen egyén, aki erdészeti és vadászati szolgálatban teljes jártassággal bír, állást keres. Szíves megkereséseket „Megbízható” jelígre a kiadóhivatal továbbít.

Uradalomban lévő, gyakorlattal rendelkező 25 éves, magyarul—németül tudó szerény igényű erdőőr azonnali belépésre állást keres. Vadászat és erdészet minden ágában jártas. Cim: Mézner Antal Várgesztes u. p. Vértessomló. Komárom vm.

Fegyverjavításokat, ágyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcsőszereléseket, belövéseket, kerékpárok, varrógépek, írő- és számozógépek, motorkerékpárok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

MISKOLC, Szemere utca 6. sz.

(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

27 éves, ág. h. ev. szakvizsgázott vadőr állást keres, azonnali vagy későbbeni belépésre jobb megélhetés végett, akinek 4 közép iskolája, 8 évi vadőri gyakorlata, „kitünően” jártas vadőri vizsgálati bizonyítványa, büntetlen előélete van, valamint az ebdomitást és a szárnyas vadak kitömését nagy sikerrel végzi. Vadász urak szíves megkeresését „Jöllövő” jelígre a kiadóba kérem.

Adok 8 1/2 hónapos fajtisza him német vizslát, egy kotorékban jól dolgozó bármifajú rókázó kutyáért, vagy ennek hiányában olcsó áron eladom, Drexler F. erdész Büssü. Somogy vm.

26 éves r. kath. vallású erdői és vadőri iskolát végzett erdőőr, jó bizonyítványokkal, egy éves gyakorlattal azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban.

Könyvnyomda

Könyvkötészet

Könyvkereskedés

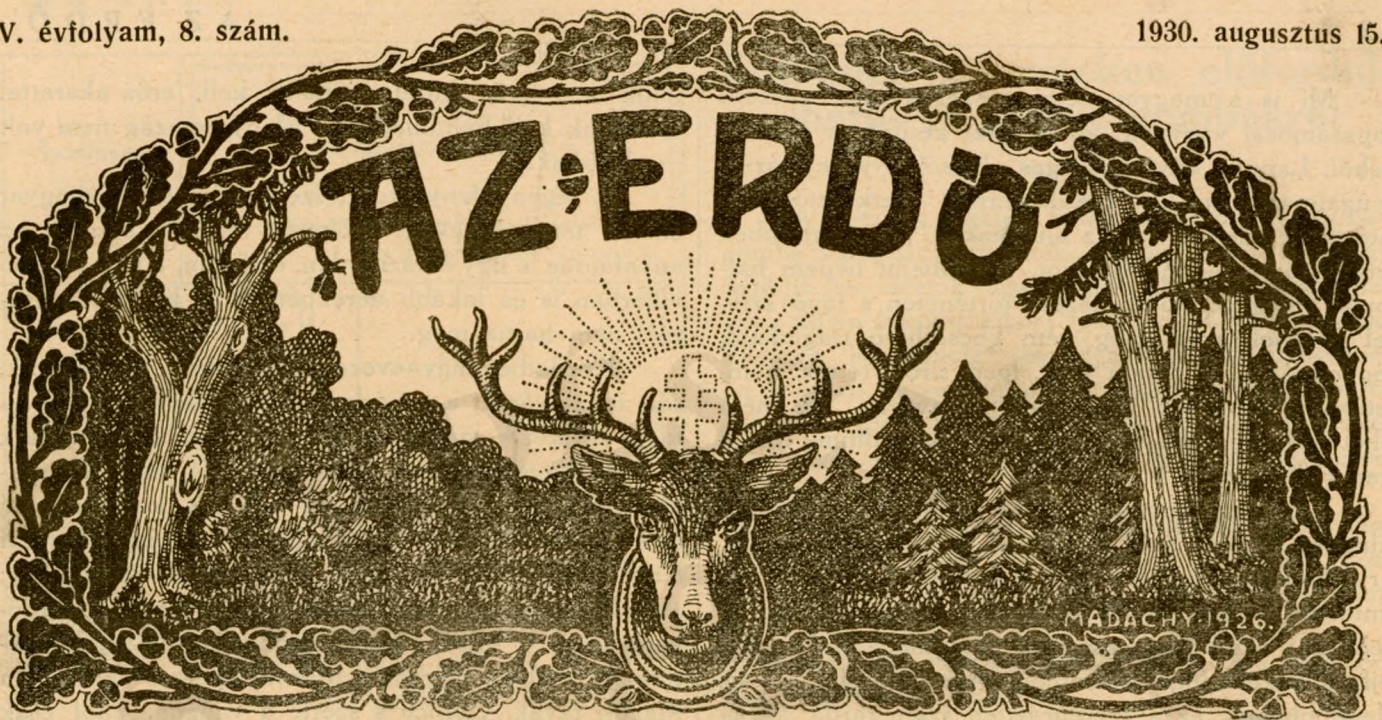
**Stamberger
Márkus**

Miskolc, Lichtstein J. u. 28.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskereső és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M. E. V. M. E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 20 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Nyomatott Stamberger Márkus könyvnyomdájában Miskolc, Lichtenstein József utca 28. — Telefon 239

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki-Segédszemélyzet Országos Egyesülete hivatalos lapja

Előfizetési ár: Egész évre 6 Pengő, fél évre 3 Pengő, negyed évre 1'50 Pengő. — Egyes szám ára 60 fillér.

Szerkeszti:
NÁDASKAY RICHARD
a MEVME ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az erdő” szerkesztőségéhez Miskolc, Deákter 1, földsz. 1. sz. alá intézendők.

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ike. Ezután érkező közleménykről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 pengő. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 pengő beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetkezési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fillér. Ezidő szerint nyújtható temetkezési segély 200 P Csekkszámlánk száma, melyre a befizetések eszközlendők 45672.

Hol vagy István király...!

Harangok zugása hirdeti nagy fennen
az egész világnak,
Hogy ma ünnepe van az egész világon
minden hü magyarnak.
S zászló diszben várja a föld minden népét
Pest és Budavára
Hogy első királyunk szentelt ereklyéit
nekik bemutassa
Azért a nagy szentét, kihez minden magyar
ósi éneke száll
Ezer éves hazánk fennmaradásáért
„Hol vagy István király“

Hol vagy Krisztus Urunk helytartója által
dicsőített Szentünk
Apostoli kettős keresztetre nézve
Hozzad esedezünk.
Könnyits keresztünkön, melynek kettős sulyát
elsőbb Te érezted
Mikor szentté nevelt daliás fiadat
korán sirba tetted.
Mindig segítettél ha dult néha néped
között a pártviszály
Hogy ha Hozzad fordult bus énekét zengve
„Hol vagy István király“

A pusztító orkán (Muki s Mohács) után
szent „Jobbod“ segített
Talpra állította, nem hagyta elveszni
Benned bizó néped.
Most is hozzád eseng a golgotát járva
mert nagy bajban a hon,
Darabokra tépte s halálra ítélte
az átkos Trianon.
Mely új határt szabott, hol a cseh, rác s oláh
fogvacogva őrt áll,
Nehogy bus énekünk velünk énekeljék
elszakadt véreink
„Hol vagy István király“

Feren'ba.

Feltámadunk!

Szent év a magyarnak az 1930. év. Ünnepet ül ez évben a magyar nemzet. Ezt szenteli a magyar királyság megalapítója Szent István király szentéletű fia Szent Imre herceg szent emlékének. Kell, hogy az egész magyar nemzet ez évben úgy ünnepeljen, hogy ez az ünneplés méltó legyen a Magyar néphez. Nem tánc, nem vigalom, hangos heje-huja, nem így ünnepel a nemzet ma. De ünnepel lélekben komoly, halk, döbbenetes csendben, mély magabaszállással, dacos szent fogadással „Feltámadunk!“

Mi is a magyar nemzet szerény és egyszerű napszamosai vagyunk, mi is részt kérünk ez ünnep-
lésből. Lapunk egyik hűséges olvasója Nyitray József
nyugalmazott m. kir. főerdőmérnök szerkesztőnkhez
intézett levelében írja az alábbiakat: „Kis kertemben
sétálva-járva elgondolkozom, eszembejut népem bal-
sorsa, végig gondolok hazám történetén s fájjó szív-
vel jutok el, soha meg nem bocsátható tragédiánk
végpontjához „Trianon“-hoz. Igen sirba tették nem-
zetünket, népünket, gondolom magamban. De nem
lehet az! Nem maradhat így! Nem halltunk meg!
Igen Feltámadunk!

Van még bennünk erő és akarat, van bennünk
mindent legyőző erős hitünk! S amint így tépelődök,
járva-keelve kis kertemben, önkéntelenül rá esett te-
kintetem a kerítés obeliszkszerű beton oszlopaira.
Fehéren világítanak szembe, mindmegannyi sirkő,
fejfa s önkéntelenül számolom őket 1, 2, 3 13.
Megdöbbenek, ez a szerencsétlen szám tartja a ba-
bona s tényleg eszembe jut sok-sok szomorúság,
mindmegannyi a 13-as számmal függ össze. Kergetik
egymást gondolataim üzi-hajtja egyik a másikat. Ha
sirkő, legyen fejfa is s minden oszlop elé oda ültet-
tem egy-egy jegenyefenyőt tizenháromat. Aradon is
tizenhárman voltak, éltüket áldozva a magyar sza-
badságért. Erdőhatóság is tizenhárom vezett oda —
Trianonnal. Jelképezze ez a tizenhárom jegenyefenyő
azokat is, kik az utolsó vacsorán ott ültek együtt a
Mesterrel — jelképezzék e jegenyefenyők Krisztust
tizenkét tanítványával. — Közülök a Mestert keresztre
feszítették a zsidók. Meghalt Ő, de harmadnapra
feltámadott!

Tanítványai pedig hirdették (vala) az Ő tanait
s azt, hogy „A Szeretett Isten“ és „Isten a Szeretet“.
Feltámadunk!

Ma a Mester helyére gondoljuk oda szegény
hazánkat — Szép Magyarországot, — Szent István
Magyar Királyságát! A multban a Szent Korona
alatt, annak védő szárnyai alatt, ott éltek nyugodtan,
testvéri együttérzéssel és szeretettel a kis nemzetek
tizenhárman a tótok, románok, szerbek, horvátok,
németek, vendek, rutének, szászok, dalmátok, bos-
nyákok, sokácok, bunyevácok és a magyarok. Ma a
magyar keresztre feszítve halódik s a többi mind-
valamennyi az átkos Trianon béklyóiban szenved,
zsarnok utódállamok jármát nyögve, anyanyelvüktől,
kulturájuktól, mindenükből kifosztottan.

A kulturájára, a műveltségére, oly büszke,
gőgös nyugat, Európa hatalmasai, összefogva zsebrá-
kokkal — a bocskoros balkánnal ők cselekedték ezt.

Ezeket sugják fülembe nap-nap mellett, ezek
az én ma még kicsi jegenyefenyőim, mikor közöttük
járnak.

E fácskáknak ültető fészüket én vájtam a
földbe, a fácskákat feleségem ültette bele s a gyer-
mekeim ápolják szeretettel s öntözgetik őket, tanulva

tőlük azt, erős hittel hinnünk kell, erős akarat-
tal akarnunk kell Feltámadunk! Magyarország nem volt
— de lessz!

A jegenyefenyő természete is egyezik a magyar
ember természetével, gyökerét mélyen ereszti az
anyaföldbe s úgy áll szilárdan, biztosan, a legnagyobb
viharban is és inkább derékben törik ketté, de tör-
zsét nem hajtja meg.

Kezdetben ugynevezett „árnyturó“, nő, fejlődik,
sőt megkivánja a csendes, jóleső árnyékot, de ha
ideje elérkezik, napot kér és nagy lendülettel szökik
a magasba s évenként egy, egy és fél méter hosszu-
ságot nő, így tör fel az ég felé. A kerítésem 13
betonoszlopához ültetett 13 jegenyefenyő így jelképezi
Krisztust a tanítványával: Az aradi véranukat;
Az elszakított országrészeket; Az elvesztett 13 erdő-
hatóságot. — Arad, Luck, Doberdó, Piáve, Vörös-
torony, Sabác, Uzsok, Marne, Ipern, Verdun, a
Mazuri tavak, Gorlice s szerte a világon, ahol csak
magyar katona küzdött nemzetéért vértől pirosló
mezők, rétek, hegyek, völgyek, erdők tűnnek fel lelki
szemeim előtt, ez piros szín, a kerítés oszlopok, az
obeliszkek, a fejfák vakító fehér színével s az ülte-
tett emlékfák reménytjelző üde zöldjével egyszerre
varázsolják elém a magyar trikolor, a piros fehér
zöldet, ennek zöldje kelti bennem a reményt, a hitet
Feltámadunk!

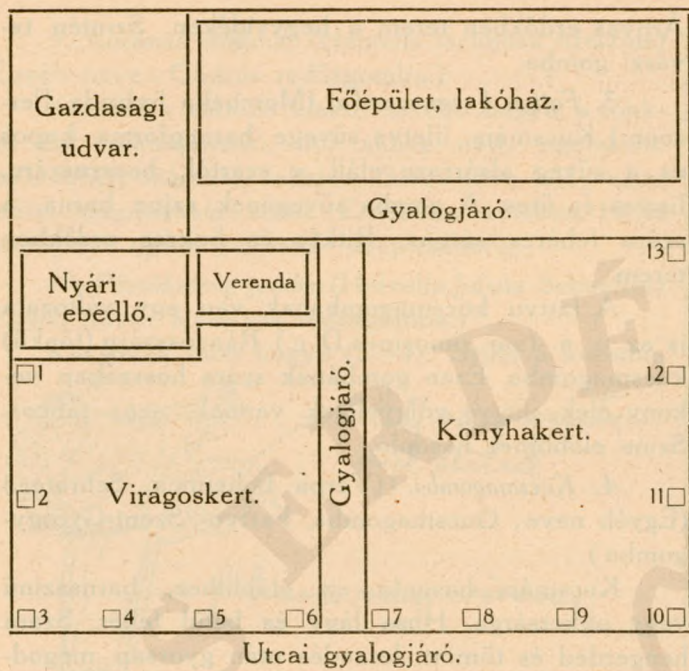
S amint így nap-nap után kis fácskáim között
járok-kelek, felfohászkodok a magyarok Istenéhez:

„Add Uram, hogy nemzetem
Kegyelmedbe jusson
Még mielőtt szemeim
Örökre lehunyom.
Add meg, hogy szép hazám
Határait ismét
Kárpátok kerítsék.
Hogy a szép Adrián
Hajónk vitorláit
Jó szelek feszítsék
És hogy az Erdőket
Magyar nóta mellett
Magyar legény és lány
Ültesse napszám
A Kárpátok alján“

Dr. Hodobay-telep, Kassai utca 28. házszám
alatt az 1848—49. évi szabadságharc vértanuinak és
az 1919. évi trianoni erény- és jogtipró békekötésnek
áldozatul esett m. kir. erdőhatóságoknak ültetett
jegenyefenyő emlékfákról szerkesztett vázlatrajz.

*Egy az összességért, az összesség egyért, ez az ut az,
mely célra vezet, mert az „Egységben az erő“.*

*Az összetartás érzését, fontosságát és ezzel járó
kötelességek teljesítésének szükségességét, minden kar-
társunkkal meg kell, hogy értessünk.*

1. Besztercebánya	} Bizonytalan időre rabságban	Dezseffy Arisztid	} Golyóáltali halált halt
2. Máramarossziget		Kiss Ernő	
3. Kolozsvár		Schweidel József	
4. Lugos		Lázár Vilmos	} Kötéláltali halált halt
5. Liptóújvár		Pöltenberg Ernő	
6. Ungvár		Török Ignác	
7. Nagybánya		Lachner György	
8. Lippa		Knezich Károly	
9. Apatin		Nagy Sándor József	
10. Zsarnócza		Gr. Leingen Westenburg Károly	} Károly
11. Bustyaháza		Aulich Lajos	
12. Szászsebes		Damjanich János	
13. Orsova		Gr. Vécsey Károly	

Eddig Józsi bátyánk megható levele, ehhez csak annyit fűzünk, hogy a felvetett gyönyörű eszme, igazán méltóképen illeszkednék bele az ez évi Szent Imre hercegi ünnepek keretébe.

Kedves Tag és Kartársaink, valósítsátok meg ti is ezt a szép eszmét, minden erdőhivatal, minden erdőőr lak kis kertjében ültessétek ti is el a 13 jegenyefenyőt és tegyétek fel rájuk a kis emléktáblácskákat azzal a feliratokkal.

Figyelmébe ajánljuk ez ez eszmét a magas földmivelésügyi miniszteriumnak, az erdészeti főosztálynak és a magánuradalmak vezetőinek, illetve birtokosainak is s kérjük őket, hogy mindenhol, ahol csak idegenek megfordulhatnak, pld. Lillafüreden, Parádon, stb. nyilvános tereken, sétányokon létesítsék ezt a 13-as jegenyefenyő csoportot izléses táblácskákon elhelyeztet magyarázattal, amint az a rajz alatt látható, elnevezve a fácskákat a 13 vértanu és erdőhatóságok nevével.

Hogy amíg Trianon rabláncait nyögjük, hagy lássa a sok nálunk járó idegen bárhol fordul is meg közöttünk, hogy: „Nem felejt a Magyar“ s ha egykor ismét a feltámadt nagy Magyarországon a Kárpátoktól az Adriáig zeng a magyar nóta, lássák utódaink, hogy méltó elődeik valának, mert:

„Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy Isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában“.

Ámen.

N. R.

Erdőkben és réteken előforduló ehető- és mérgezőgombákról

(Folytatás)

A gombák alakjai: Kalaposnak mondjuk, ha a gomba kalapos; seprősnek, ha egy töből több szár fejlődik és tetejük ágas-bogas, seprős; bunkósnak, ha a kalap bunkót alkot; tölcésesnek, ha kalapjuk közepén benyomott; ernyősnek vagy süvegesnek, ha a kalap teteje hegyes és ernyőt alkot; csokrosnak, ha egy töből több gomba fejlődik és csokor alaku (gévagomba); gumósnak, ha föld alatt teremnek (szarvasgomba).

A gomba szára is igen különböző hosszúságu, lehet egészen rövid, sőt szár nélküli (pöfetek) közepes 4—10 cm. és lehet hosszú, továbbá lehet sima, galléros és érdes.

A kalap, illetve a gomba lehet sima vagy bordás, lukacsos és ripacsos.

A leírásban az ehetőgombák jel nélkül, a mérgező pedig (+) kereszttel — mint veszélyes gombák — lesznek jelölve.

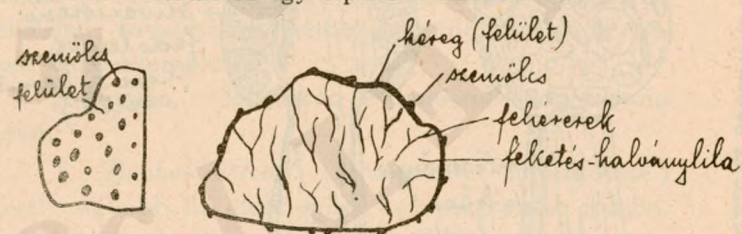
Nem hagyhatom megemlítés nélkül a gyanus gombákat sem, amelyek a mérgezőgombákkal hasonló jellel lesznek jelölve.

I. Tuber-félék. Szarvasgombák.

(Föld alatt élő gumógombák.)

1. Fekete szarvasgomba. (Tuber melanosporum Vittadini).

A fekete szarvasgomba a bükk és tölgy erdőkben fordul elő. A gomba a tölgy- és bükkfa gyökerein élődik 3—15 cm. mélységben. Nagysága a mogyoró — ludtojás nagyságig terjed. Színe feketés-vörös felülettel, melyen apró, borsó nagyságu szemölcsök vannak és így ripacsos kinézésűek.

(A fekete szarvasgomba kereszt- és oldalmetszete az erekkel.)

Husa feketés — halvány-lila, fehér erekkel. Késő ősre érik meg. Szaga fűszeres, erős, keresésére betanított ebet is szoktak használni. De ritkás, tehát gyepes erdőben ugys rátalálható, hogy megnézzük a gyepet hol van kiveszve, mert ott találjuk a gombát miután az a füvet kiöli.

2. Tuber brumale Vittadini. Hasonló az előbbihez, de valamivel kisebbre nő. Ugyanott lelhető, ahol az előbbi. Husa barnás-vöröses szintén fehéren márványozott erekkel, a kéreg felülete kupos szemölcsökkel.

3. *Nyári trifola*. (Tuber aestivum Witt.) Néhol földi kenyérnek is nevezik. Alakja kerekded, kérge fekete, igen durva, kupos, erős és lapított szemölcsökkel van borítva. Nyáron termő szarvasgomba.

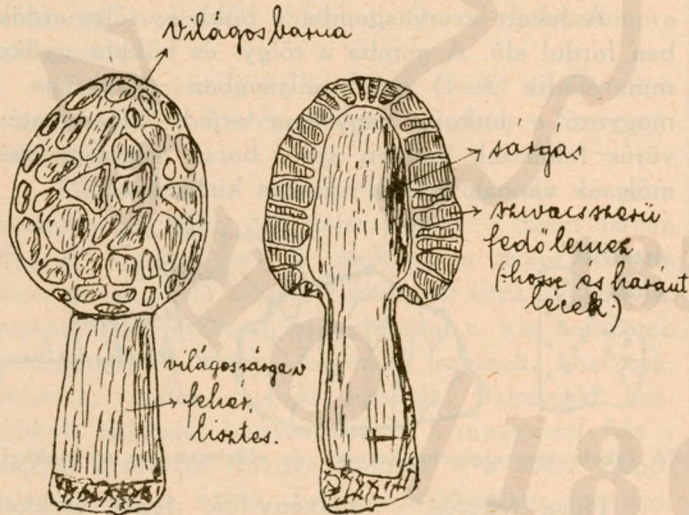
4. *Fehér szarvasgomba*. (Choiromyces meandriformis Witt.) Nagyságra és színre a burgonyához hasonlít. Átmetszve sárgás-fehéresen érezett. Szaga erős, íze a retekéhez hasonló. A földben sekélyebben található mint a fekete szarvasgomba és hamarabb is érik meg. A kérge elinte fehéres, később sárgás, érett korában barnásba átmenő szinezettel és kissé érdes.

II. Helvella-félék. Süveggombák.

1. *Kucsmagomba*. (Morchella esculenta.) Egyéb neve: (vidékenként) Szömörce, Süveggomba, Szent-György-gomba.

E gomba husa törékeny sárgás, illatos. A kalap, illetve a süvege szivacshoz hasonló, tojásdad alaku, világosbarna színű. Szabálytalan kiemelkedő hossz és haránt-lécekkel. Szára vastag, tövfele vastagodó, világossárgás, gyengén lisztes.

Fenti kucsmagombának több változata is van és pedig: (var. rotunda Fries) ennek úgy a kucsmája mind a hálótércskék is kerekdedek, (var. ovalis Fries) melynek kucsmája tojásdad, a tércskék négyzetesek. (Var. fulva Fries) vöröses színű a tércskék rhombusosak. (Var. stipitata Lenz) szára a kucsmánál kétszer hosszabb. (Var. prunarii Schulzer et Hazslinszky) szára hosszában barázdált.

(Kucsmagomba és keresztmetszete.)

A kucsmagomba és válfajai április—májusban jelennek meg, főleg nyárfával kevert bükk, tölgy és gyertyán erdőben. Patakok mellett igen gyakori. Lisztszagú. Állítólag a csicsóka gyökerén szeret elődni.

2. *Vastaglábú szömörce*. (Morchella crassipes, Persoon.) Hasonló az előbbivel azzal a különbséggel, hogy egyenes kupos a süvege és barna színű. A szára testszínű, fehér lisztes és mint előbbi is, üres.

Árnyas erdőkben terem a hegyvidéken. Szintén tavaszi gomba.

3. *Fattyu kucsmagomba*. (Morchella hybrida Persoon.) Kucsmája, illetve süvege harangforma kupos és a süveg alsórése eláll a szártól, hosszúszerű, lisztes és üres. A gomba süvegének színe barna, a szára fehéres sárgás. Ritkás és bokros erdőkben terem.

A fattyu kucsmagombának van egy változata is az u. n. (var. rimosipes D. c.). Ráncosszerű (tönkü) kucsmagomba. Ezen gombának szára hosszában vékony élek, illetve völgyeletek vannak, azaz ráncos. Színe előbbihez hasonló.

4. *Kucsmagomba*. (Verpa bohemica. Schröter.) (Egyéb neve: Gucsmagomba, Fattyu-, Szent-György-gomba)

Kucsmája hasonló az előbbihez, barnaszínű vagy okkersárga. Husa lágy és belül fehér. Szára hengerded és tömött, leszedés után gyorsan megodvasodik, törékeny fehéres-sárgás, lisztes, olykor apró pikkelyekkel.

Előfordul lombos erdők nedves helyein, árkok mellett. Márciustól—májusig található. *Csak fiatalon és frissen jó enni, az idős példányok hamar megromlanak és mérgesek lesznek.*

5. *Papsapka*. (G. esculenta.) Egyéb neve: kókis taréj. Ehető redőgomba. Süvege, illetve kucsmája igen szabálytalan kerekded és az agyvelő tekervéhez emlékeztető formájú gomba, melynek színe fekete-barna vagy gesztenye-barna. Husa világosbarna. Szára hengeres, néha összenyomott, sokszor gödrös, tömött, később üreges és husvörös színű, gyengén szőrös.

Márciustól—májusig terem üde homokos talaju fenyevesekben. Régi szentítő helyeken gyakori.

6. *Hegyes kucsmagomba*. (Morchella conica, Persoon.) Egyéb neve: Kedves kucsmagomba.

Kucsmája kupos, szinte hegyes, üres, zöldesbarna vagy feketésbarna színű. Husa törékeny és gyöngye. Tönkje (szára) fehéres vagy sárgás, finoman lisztes.

Nedves erdei réteken, erdők szélén, árkokban áprilistól—júniusig fordul elő.

7. *Magos kucsmagomba*. (Morchella elata Fries.) Kucsmája kupos és szárra huzott, azaz a kucsmája alsó vastagsága majdnem egyenlő vastag a szárral. A kucsmája zöldesbarna, a szár lisztes fehér és ráncos.

Bokrokban és füves helyeken található április—májusban.

8. *Óriási redőgomba*. (Gyromitra Gigas. Cooke.) Kucsmája kerekded, fodros, széles és magas egészen a tönkhöz növe. Tekervényes redőkkel, színe zöldesbarna. Tönkje rövid, gödrös és üres, vastag, finoman szőrös. Előfordul lombos és tülevelű erdőkben április—májusban.

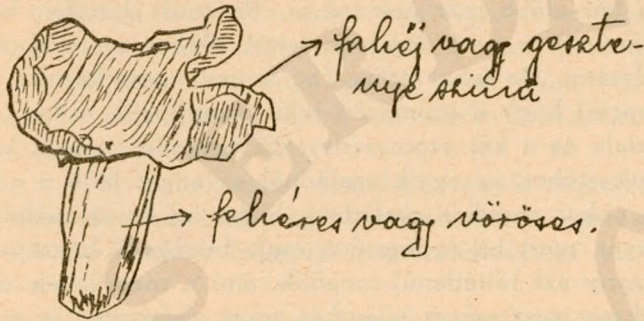
A gomba és szára belül üres!

9. *Kucsmás redőcsök.* (*Helvella lacunosa* Afelzius) (Egyéb neve: Gödrös redősgomba.)

Kucsmája változó alaku és több hegyü, a tönknél hol felkunkorodó, hol ahhoz nőtt, egérszinü, belül fehér, szárazon feketés. Szára töve felé vastagodik, sárgás-fehér színü. Erdőkben, réteken, fű és moha közt terem juniustól—szeptemberig.

10. *Püspöksüveg gomba.* (*Helvella Jufula*. Schaeffer) (Egyéb neve: Karélyos redősgomba.)

Kucsmája több hegyü (2—4). Színe a kucsmá-

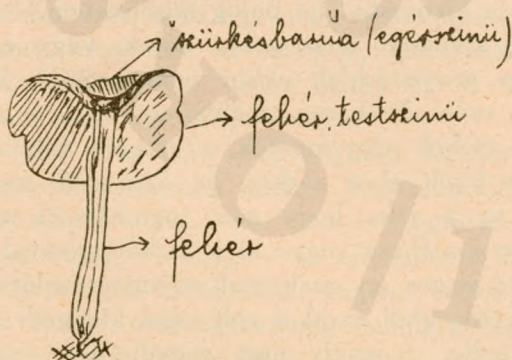
(Püspöksüveg gomba rajza.)

nak fahéj v. gesztenyebarna. Szára tömött fehér színü, kerekded, tövénél szabálytalanul gödrös, fehéres vagy vöröses finom szőrözettel. Előfordul fenyőerdőkben a földön, gyakran korhadó fatörzseken. Szeptembertől—novemberig terem.

11. *Fodros redőcsök.* (*Helvella crispa*.) (Egyéb neve: Fodros redősgomba.)

Gömbölyded kucsmája lebenyes, hullámos. karimája a tönkkel összenöve vagy egészen szabadon áll, fehér vagy világos sárgás. Szára fehéres, felpuffadt, tömött husu, a száron kiálló lécekkel, melyek gödrösek és barázdások. Homokos lomberdőkben augusztustól—októberig található. (Illata nem kellemes.)

12. *Nyulfülegomba.* (*Helvella elastica* Bulliard.) (Egyéb neve: Paprikagomba.)

(Nyulfülegomba tollrajza.)

Kucsmája karélyos, fül alaku, kívül egérszinü, belül fehér v. testszinü. Tönkje fehér, kissé gödrös és odvas. Előfordul magasabb fekvésü lomberdőkben.

Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a (Helvellákat) Kucsma redőcsöket; Püspöksüveg-gombát; Fodros redőcsöket (alakra hasonlít a kucsma redőcsökhöz) és a Nyulfülegombát — miután hamar romlanak — elkészítés előtt ki kell főzni, a leszúrt

levet eltávolítani és csak a víztől kicsavart gombát szabad étkezésre felhasználni.

A kucsmagombát és négy válfaját; a vastaglábú szömöröcsöket? fattyu kucsmagombát; hegyes kucsmagombát; magos kucsmagombát; kucskagombát; papsapkát és óriási redőgombát frissen is, tehát előző kifőzés nélkül is lehet élvezni.

III. Pöfetegek. (*Lycoperdon* félék.)

Gömbölyded, papírnemü burokba bevont gombák.

Csak egészen fiatal korban, tehát éretlen állapotban ehetők, mert megérve porrá válnak.

1. *Körtealaku pöfete.* (*Lycoperdon pyriforme*.) (Egyéb neve: Borsóka pöfete; Pöfete; Poszsgomba.)

Körte vagy tojás alaku, jércetojás nagyságu gomba, amely csoportosan terem. A külső burok felül finom szemcsés, alul durvább szemcsés. A külső burok eleinte gesztenye színü később barna.

(Körtealaku pöfete és keresztmetszete.)

Előfordul öreg fatörzsek körül moha között, de törzseken is gyakori. Augusztustól—novemberig terem.

2. *Bimbós pöfete.* (*Lycoperdon gemmatum*.)

Előbbtől valamivel nagyobb. A gomba tetején szemölcs forma szájnilyással, amelyen később a spórák kiporzódnak. Formája több; van csaknem teljesen gömbölyü, ennek tönkje rövid, a külső burok tüskés és szemölcsös vagy öregszemcsés, barnaszínü felülettel; továbbá van ehhez hasonló alaku, de nyílása kuposszemölcsös.

Erdőkben, legelőkön juniustól—novemberig terem,

3. *Bunkós pöfete.* (*Lycoperdon unteriforme*.)

Jóval nagyobb az előbbenitől és bunkó alaku gomba. A külső burok eleinte fehér, később sárgás, ripacsos, szemölcsös. A burok az éréskor tetején kovad. Lombos erdőkben szeptember—októberben terem.

4. *Pikkelyes pöfete.* (*Lycoperdon caelatum*.)

Hengerded alaku és jóval nagyobb az előbbenitől, teteje lapos, tövén ráncos. A gomba felülete eleinte fehér később okkersárga színü. Előfordul legelőkön szeptember és októberben.

5. *Ló poszogó.* (*Globaria bovista*.) A gomba gömbölyded a tyuktojástól — fejnagysáig is megnő. — A külső burok fehér, később sárgás, husa fehéres és amint öregszik sárgul, majd barnul. Szára nincs csak épen annyi, hogy magát megerősítse a földhöz.

Ize, illata kellemes. Előfordul lomberdőkben különösen akácokban, továbbá kertekben, utak mellett.

6. *Gömbölyű pöfete*. (*Bovista plumbea*.) Gömbölyű dió nagyságu, külső burka fehér, később táblákra repedezik és piszkos fehér lesz. Szaga fiatalon a tubarózsához hasonló. Ize nyersen kellemes. Érett husa sötétbarna. Legelőkön, mezőkön júliustól—novemberig terem. Nálunk nem eszik, frissen meg-ehető.

7. *Fekete pöfete*. (*Bovista nigrescens* Persoon.) Gömbölyded, illetve egy kissé összenyomott gomba. A külső burok fehér síma, később mint a többi pöfetegek is rongyokra foszlik. A belső burok sárgásbarna, később feketésbarna, fénylő. Legelőkön és réteken terem novemberben.

A pöfetegek frissen általában mind fehér husak mikor is ehetőek, később husuk barnul és így megöregedve nem élvezhetőek. *A sertés triflától (+), amely mérges, ezáltal lehet megkülönböztetni őket. Azonban a mérges sertés triflát, amelyet szarvasgombával is lehet összetéveszteni, attól lehet megkülönböztetni, hogy a mérges sertés trifla (Scleroderma vulgare) burka parás 2—3 mm. vastag- szemölcsösen táblázott, piszkos bőrbarna, alján többnyire világosabb. Husa fehér, később közepétől kezdődőleg palaszürke s utoljára fekete. Éretten fekete spóraporral és szürkésbarna pihékkel telve. A sertés trifla szaga kellemetlen, íze csipős.* Előfordul erdőkben, legelőkön, utakon, főleg fenyveserdőkben homokos száraz helyeken juniustól—novemberig.

Debrecen, 1930. július 22.

Orosz Imre.

(Folytatása következik.)

M É H É S Z E T

A tartalék méhanyak beadása a családokhoz

Az előbbi cikkemben a tartalékanyak nevelteséről beszéltem, most pedig ezen anyáknak a méhcsaládokhoz való beadásáról fogok értekezni:

A tartalékanyákat azért neveltetjük, hogy elsősorban is a kétéves anyákat minden zökkenés nélkül kicserélhessük fiatalokkal; másodsor pedig ha valahol anyahiány áll be, rögtön segíthetünk a családon, mielőtt elnéptelenedne.

Az anyákat azonban nem lehet csak akárhogy is a családokhoz hozzáadni, minthogy egyik-másik méhészt szokta mondani, hogy egyszerűen csak beengedi a fiatal anyát a családhoz, mert bizony sokszor még az anyazárkában beadott és az egyenlőszagosítás után is megölik, ha kiengedjük a zárkából. De sokszor a méhészt nem is tudja, hogy vajjon tényleg hiányzik-e az anya annál a családnál, amely-nél egyébként semmiféle fiasítást sem talál. Mert

az, hogy a sejtekben nincs pete, vagy fiasítás, még nem bizonyítja biztosan, hogy anya tényleg nincs. Az anyatlanságot legbiztosabban maguk a méhek tudják csak megmondani, ha beadunk nekik egy friss petés lépet és ha anyabölcsőket építenek (akkora, mint egy erdei makk), akkor egész biztos, hogy a családnak nincs anyja; ha pedig nem építenek és a munkás álcák sejteit simára fedik be, akkor az lehet, hogy vagy fiatal terméketlen anya van a családnál, vagy pedig szervi hibába esett anya, amely ha bár előbb már petézett is, de most hirtelen megszüntette a pete lerakást, amit többet nem is tud folytatni. De lehet az is, (ha kettes vagy hármass kaptár) hogy a szomszéd felül megrepedt a kaptár oldala és a két szomszédcsalád egyesült, minek következtében az egyik családnál az anyát leöli a nép és akkor ennek a családnak hiába ad be a méhészt anyát, mert ha egyszerűen csak beengedi hozzájuk, bizony azt föltétlenül megölik, ami a méhésztnek érzékeny veszteséget jelenthet, mert elsősorban is egy anyanevelés belekerül a méhésztnek (az anyanevelőben) 1—2 kgr. mézbe, másodsor pedig, ha olyan időben ölik meg, amikor már nem lehet anyát neveltetni, akkor meg a család elvesztését jelenti, hacsak valahol drága pénzért nem tud anyát szerezni.

Mindezekből azt láthatjuk, hogy netegyük ki az anyát a megöletésnek, mert elvégre is az anyanevelés nem megy olyan könnyen, hogy ne volna rá ok a megkimélésre.

Az anyákat kétféle módozattal lehet beadni: Ha pl. tavasszal, vagy ősszel adjuk be, amikor még vagy már nem lehet anyát neveltetni, akkor úgy járunk el, hogy az anyát kifogjuk egy anyazárkába (kalitkába) és ne a bádoggal zárjuk be, hanem egy darabka műléppel és így adjuk be az anyát, amit a méhek ha elfogadnak, a műlépet kirágnak és kiengedik, ha pedig terméketlen, — szervihibában szenvedő anya volna náluk, vagy egyesült volna a szomszédal, akkor nem engedik ki és a beadás után 2—3 óra múlva azt látja a méhészt, hogy a méhek nem mentek a zárkára (ököllyi tömegben lepik el a zárkát, ha kiakarják engedni), akkor az a jele, hogy nem fogadják el, miért is ilyenkor a méhészt vegye ki a zárkát anyával együtt és tegye vissza így zsákostul az anyanevelőbe ahonnan kivette, ahol majd a volt népe kiengedi; a családot pedig, — amely nem engedte ki — vizsgálja át, hogy mi az oka, hogy nem fogadták el.

Ezért nem jó csak úgy eljárni, hogy a zárkát nem műléppel, hanem a bádoggal zárjuk be és amikor bent van egy pár óráig és már azonos szagu lett, egyszerűen a bádoggal kihúzzák és beengedik az értékes anyát, melyet azonban amint fent is emlitem, ha anya van náluk, föltétlenül megölik.

Ha nincs anyazárkánk, akkor egy gyufaskatulán vágjunk 3—4 cm. négyszög hézagot és tegyük az

anyát ebbe és úgy ragasszuk le műléppel, hogy a kivágás szélén egy gyufa vastagságú hézag (nyílás) maradjon, hogy a méhek láthassák az anyát és a hézagon keresztül meg is etethessék. Néha napokig étetik, mert a családnál anya van és nem engedik ki, de éhen sem akarják, hogy pusztuljon. Egyszer ugyan így volt, az anya dróttal a lépek közé beengedve és 14 napig állandón etették a zárkában, mert kiengedni a családban lévő anyától nem lehetett.

Ha késő ősszel adnának be anyát, amikor a család a hűvös idő miatt már össze van húzódva, akkor az anyát zárkával együtt be kell tenni egészen a méhcsomóba, vagy mellé, mert ilyen hűvösben már nem jönnek hátra, az anyát kiengedni, ahol aztán éhen pusztul.

A méhek csak termékeny anyát fogadnak el, terméketlent csak nagyon ritka esetben, ezért a fiatal anyákat előbb hagyjuk megtermékenyülni az anyanevelőben.

Nyáron azonban, amikor az anyaneveltetés ideje még nem múlt el, úgy járunk el, hogy az anyátlan családnak adjunk be egy jótulajdonságu családtól egy friss petéslepet és mikor 8 napra az anyabölcsöt megépítették, illetve befőttek, kikell az anyabölcsőlepet venni, a méheket egy szál libatollal lesepenni róla és így méhek nélkül be kell tenni abba az anyanevelőbe, ahonnan meg anyát ugyanekkor kifogjuk és ezt meg műléppel leragasztva, tegyük be ahoz a családnak, amely az anyabölcsöt építette, ahol majd kiengedik és a család meg lesz anyásítva.

Ezzel elértük azt, hogy jótulajdonságu családtól nyertük az anyát, másodszer pedig egy népes család mindig szebb (nagyobb) anyabölcsőt készít, mint-hogyha előbb az anyanevelőből kifogtuk volna az anyát és az anyanevelő kis család építette volna, mert egy kis család, amely alig van 2—3 lépen, mindig kisebbet épít, mint egy nagy népes család és akkor bizony kicsi lesz az anya is, amelynek a megtermékenyülése sem olyan biztos és az értéke sem olyan, mint egy kifejlett anyáé.

Az öreg két éves anyákat leghelyesebb úgy szeptember második felében kicserélni. Először azért, mert addig addig a két éves is megfelel, másodszer pedig addig — őszig — az anyanevelő kis családok is oly annyira kifejlődnek, hogyha kettőt vagy hármat ősszel összeegyesítünk, megfelel egy az évi rajnak, amit aztán vagy eladunk, vagy pedig az állomány szaporítását szolgálja. Legvégül pedig e gyöngye családokat lehet vele felerősíteni. Másodszer pedig július—augusztus hónapokban nehezebben fogadják el az anyákat, mert a nagy meleg és a

következő, vagy már a lezajlott rajzás még mindig erősen izgatja őket, ezenkívül pedig erre az időre már igen sok méreg választódik náluk ki és ezért rém dühösek, amit bizonyít az is, hogy júliusban a szurásuk is sokkal érzékenyebb, mint más hónapokban. Ilyenkor bizony megtörténik az is, hogy előbb a zárkából kiengedik és már petézik is egy pár napon az anya és azután ölik meg. Ősz felé azonban ilyen megölés egyáltalában nem szokott előfordulni.

Ignác Sándor.

Egyesületi ügyek

Egyesületi ügyek és hírek

Az „Erdészeti-Lapok“ folyó évi 7—8 füzetében, az „Egyesületi-közlemények“ rovatában olvassuk, hogy a kormány oly törvényjavaslattal járult a törvényhozás elé, mely szerint a fegyveres erőnek szolgálatkötésben megrokkant vagy elhunyt tagjai, illetve azok özvegyei és árvái részére különleges nyugellátást biztosít.

Erre az O. E. E. a földmivelésügyi miniszterhez intézett beadványában felhívja a Miniszter figyelmét arra, hogy az erdőtisztai és altisztai kar szolgálata is közbiztonsági szolgálat és létszámát ugyanúgy mint a csendőrséget vagy pénzügyőrséget is, a trianoni szerződés szabályozza, bizonyítékául annak, hogy az erdészeti tisztai és altisztai kar nemzetközi vonatkozásban is tagja, illetve kiegészítő része a fegyveres erőnek. Ez alapon kéri a Minisztert hasson oda, hogy az idézett törvényjavaslatba pótlólag az erdészeti tisztai és altisztai kar is felvétessék, illetve kéri, hogy a javaslat összes előnyei az erdőtisztai és altisztai karra is kiterjesztessenek. Az „Erdészeti-Lapok“ idézett füzetének más helyén pedig azt olvassuk, hogy sajnos a törvényjavaslatból — már törvény lett s így a beadvány és ennek kapcsán a kért közbenjárás már megkésélt volt.

Ez a törvényjavaslat, illetve most már törvény elsősorban és főleg azt az erdészeti és vadászati altisztai kart érdekli és érinti legjobban, amelynek szolgálatát tételes törvényünk is közbiztonsági szolgálatnak minősíti s amelynek szolgálata ma is állandó életveszedelemmel jár. Sőt igen gyakran a katonai és csendőri szolgálatnál is veszélyesebb, — mert amíg a csendőr és katona majd mindig többedmagával, de legalább is kettedmagával jár és teljesíti szolgálatát, addig az erdészeti és vadászati altiszt állandóan teljesen egyedül járja az erdők rengetegét s minden pillanatban ki van téve vadászok, fatolvajok, orvtámadásának, Különös tekintettel erre az O. E. E.-t ez alkalommal, gyors és céltudatos eljárásáért az egész erdészeti altisztai kar hálás köszönete illeti meg,

*A kartárs, akit helyzetének javulását óhajtja, kése-
delem nélkül lépjen a MEOSZ-ba s az, ki a családját s
kartársát szereti, a lap és tagdíját pontosan fizeti.*

aminek azzal adunk kifejezést e helyen, hogy mi sem adjuk fel a reményt arra nézve, hogy a legközelebbi törvényhozási ciklusban novelláris uton sikerülni fog az új törvény e hiányosságát kiküszöbölni. Ez alkalommal azonban újra és ismételtén rá kell mutatnunk arra, hogy az ilyen és ehhez hasonló hibák és hiányosságok, melyek az erdészeti és vadászati altiszti karra nézve életbe vágóak, főleg azért fordulnak elő, mert az erdészeti és vadászati szakiskolát végzett, szakvizsgát tett, tehát tényleg szakképzett altiszti kar a köztudatban ma is még mint szakképzettség nélküli, tanulatlan erdőkerülő — csősz — szerepel. Ennek pedig az az oka, hogy a magánuradalmaknál egyiknél, másiknál még mindig az a téves takarékosági elv és idejét múlt mentalitás dominál, melyszerint zsványból lesz a jó pandur és ez alapon szakképzett és jó szakemberek helyett, inkább orvvadász, fatolvaj és teljesen analfabéta egyéneket alkalmaznak, csak azért, mert látszólag olcsóbb mint a szakképzett egyén, — nem gondolva arra az évtizedeken át sem helyrehozható kárra, amit az ilyen szaktudás nélküli egyén az erdőbirtokon okozhat. De van ennek más oka is és pedig az amit mi már négy év óta unos-untalan mindig hirdetünk, a kellő szervezettség, az összetartásban rejlő erő hiánya, az egyesületen kívül állók közönye, nemtörődömsége. Erre is most van alkalmunk csatán bizonyítékkal szolgálhatni. A fent idézett „Erdészeti-Lapok“-ban olvassuk ezt is. A földmivelésügyi miniszter az O. E. E.-hez intézett leiratában azt adja tudtul az O. E. E.-nek, hogy az O. E. E.-t a magyar erdőgazdaság hivatalos érdek képviselőjének nem ismerheti el, már csak azért sem, (s ezen van a súlypont.) „Mert az Egyesült nem egyesíti magában a magyar erdőbirtokosság és a magyar erdőtiszti kar összességét“. Itt álljunk meg és gondolkozzunk csak egy kissé, mit hirdettünk és hirdetünk mi is az altiszti kar összességének.

Azt, hogy sikert csak úgy és akkor érhetünk el, ha egyesületünk az egész magyar erdészeti és vadászati altisztikar összességét képviseli, azaz, ha kivétel nélkül minden erdészeti és vadászati altiszt tagja az egyesületnek. Ez a lényege a Miniszter leiratának, melyből ha kissé gondolkozunk, az erdészeti és vadászati altiszti kar is levonhatja a következtetését, illetve magára is vonatkoztathatja az idézett leirat megállapításait. Ne hátra nézzünk tehát, ne nézzük azt ki mi volt a múltban, ne azon rágódjunk, kinek milyen a vizsgája, végzettsége, ne azt keressük ki minek nevezi magát, ne nézzük le, ne kicsinyeljük le egymást, hanem fogjunk össze és egy akaratral, összetartva, egységesen, vállvetve építsük ki fokozatosan az erdészeti és vadászati altisztek jobb jövőjét, amelynek el kell következnie s amelyben már nem lesz közöttünk elválasztó különbség. Ez csak tőlünk függ, csak akarnunk kell és idővel

egy egységes táborban a M. E. V. M. E.-ben együtt lesz minden magyar erdész és vadász.

Krónikás.

Egyesületünk tagjainak létszáma f. évi július hó 1-ével: 1014.

A temetkezési segélyalap tagjainak létszáma: 496.

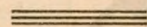
Tagdíjával hátralékban van: 334 tag = 4.986 P-vel.

R. u. Aki állami szolgálatban volt vagy van, az bizonyára jól ösmeri e két betű jelentését, ami a rövid uton való elintézését jelzi. Így R. u. szóbelileg vettük illetékes helyről azt a megbízatást, hogy amennyiben ez lehetséges állapítsuk meg, hogy nemcsak az egyesület tagjai, hanem általában az erdészeti és vadászati altiszti karban, kiknek és hánynak van meg a továbbképzős vizsgája.

Egyesületünk az álláskeresőlet és kínálat megszervezése céljából már előző lapszámunkban közölt kérdőpontokat, melyeknek megfelelő kitöltése után, azok mielőbbi visszaküldését is kértük, hogy ezalapon a megfelelő törzskönyvet összeállithassuk.

Ha ez a törzskönyv meg volna, illetve a kérdőpontok megfelelő válasszal már beérkeztek volna, úgy könnyű volna a fenti R. u. megbízatásának megfelelni. Azonban sajnos ismételtén csak azt állapíthatjuk meg, hogy kar- és tagtársak nagyrésze még maig egy hónap múltán sem küldötte vissza a felelettel kérdőpontjainkat, miért is mi sem adhattuk még meg az R. u. választ. Hogy ez az ilyen késedelmeskedés az egyesületi tag és kartársak érdekeit tekintve nem igen előnyös, ezt talán nem is kell magyarázni, ezért igen kérjük tag és kartársainkat, hogy felhívásainknak több figyelmet szentelni és feltett kérdőpontjainkra a válaszokat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hiszen ez a saját érdekük.

A vezetőség.

Vörös augusztus

(Visszaemlékezés)

Irta: Nyáray J. Albert.

Most, hogy a környékünkön elszórt iratokkal próbálkoztak a kommunisták zavart okozni, erre emlékembe idéződik a tizenegy év előtti szégyenfoltja hazánk és nemzetünk évezredes történelmének: a „vörös uralom“. Ebből az időből óhajtok elmondani olyan eseteket, amelyben a hűség méltó jutalmát nyerte el.

*

Néhai jó gróf Serényi Béla putnoki nagybirtokos, a gróf Tisza István kabinetjének áldott emlékü földmivelésügyi minisztere, aki halálos ágyán sem feledkezett meg cselédjeinek legkisebbikéről sem, — egy

kora tavaszi estén teára jött el A. A. főszolgabíró és P. I. plebános társaságában néhai F. Gy. téglyári igazgató lakására és én abban a szerencsében részesültem, hogy ez estét a nemes főúr társaságában tölthettem el.

Este tíz óra után néhány perccel a szoba ablakán zörejt hallottunk. Én és komám F. Gy. kiléptünk az udvarra és a bokrok közül pisszegést hallottunk, odaérve G. I. állott előttünk, aki — szerencsére jó a putnokiaknak — a direktorium elnöke volt Putnokon. Ez a jó ember suttogva megkérdezte tőlünk, hogy a gróf itt van-e? És akkor elmondotta, hogy a Kun Béla kormányától sürgőnyt kapott, hogy „gróf Serényi Bélát, a papot és a szolgabírókat” tartóztassa le és kísértesse Budapestre. Tehát a gróf és társai meneküljenek, amíg lehet.

Megdöbbenve mentünk vissza a szobába, de F. Gy. komámat úgy elfogta a zokogás, hogy szólni sem tudott és így én mondtam el röviden az üzenetet s a gróf rendeletéből a kastélyba mentem, ahol a felügyelőnét felöltők, plaidek és élelmiszerek becsomagolására hívtam fel és a nemes gróf hűséges öreg kocsisát is felköltöttem s utasítottam, hogy a könnyű kocsiba sürgősen fogjon be és az erdő szélén várja meg a társaságot.

Még éjfél sem múlt és elbucsuztunk a menekülőtől, de nyugtalanul vártuk az álmatlanul eltöltött éjszaka után a kocsi visszaérkezését. A kocsis aztán megnyugtatót, hogy a gróf és társai teljes biztonságban vannak.

*

Ezen az izgalmas éjszakán történt, hogy éjfél után — valószínűleg a gróf utasítása folytán — bejött az erdőben levő lakásáról Máté szakiskolát végzett, a magyar földművelésügyi miniszter több mint 2000 holdnyi erdőbirtokát kezelő erdőtiszt és a Serényi grófi család családi kincseit, ékszereket, ezüsttálat és evőeszközöket magához vette és éjjel kivitte az erdőre és elásta.

Másnap reggel a vörösök megjelentek a grófi kastélyban, de ott természetesen már sem a grófort, sem az ékszereket nem találták.

Abban a rémletes időben meghibbant az emberek lelkiállaga és valaki besughatta, hogy a kincs az erdésznél van. Tehát a pribékek sietve keresték fel az erdészlakot az erdő közepén. Máté erdőtiszt nyugodtan fogadta őket és semmi fenyegetésre sem volt hajlandó elárulni, hogy hová rejtette el a ura kincseit. Megfenyegették, hogy fejbe lövik, ha megtalálják az elrejtett holmit. Bár családos ember Máté, de megvan a személyes bátorsága is és nyugodtan jelentette ki, hogy „keressék, ahol tetszik”. Természetes valami, hogy 2000 hold erdőterületen valamit megtalálni még a vörösöknek sem sikerült.

A szörnyű izgalmaknak a szolnoki csata vetett véget, mely a 4 hónapos vörös uralmat megsemmisítette.

Jöttek a románok és ezek is elemeltek, ami csak elemelhető volt és botozták Putnok piacán a direktorium tagjait. A románok kivonulása után hazatért otthonába Putnok város jótékony főura gróf Serényi Béla is és a hü sáfár, Máté kartársunk hiánytalanul és hibátlanul adta vissza jogos tulajdonosának a vagyontéő kincseket, melyeket a legnagyobb veszedelmek között őrzött meg urának.

A nemes gróf — lehet hogy a megsemmisített megpróbáltatások és a kiállott izgalmak következtében — betegeskedni kezdett és néhány hónap múlva 1919. október 15-én visszaadta nemes lelkét a Teremtőnek, őseihez költözött!

Egyik budapesti szanatóriumában ápolták gróf Serényi Bélát, aki érezvén halála közeledtét: közjegyzői végrendeletében Máté erdőtisztnek élete fogytaig kenyeret és azonkívül 100 hold birtokot hagyományozott.

A nemes szívű gróf így jutalmazta meg szolgájának hűségét és bátorságát.

Az öreg magyar

Írta: y—gy.

Ezelőtt nyolc évvel, amikor a tiszai árviz után először láttam meg a véntiszát és annak Hortobágygal egyirányba levő partjait, azt kérdeztem kísérőmtől: Holvan a tiszai erdő? Milehet itt, amit szeretni lehet, ezen az iszappal borított földterületen? Mit itt látok ez csak mocsár és nyárfával elegyített füzliget.

Ugy is van az minden árviz utáni tavasz elején.

De ma, mikor nyolcadik éve figyelem és látom e vénfolyót, ennek környékét, nem tudom teljes képét és szépségét leírni. De hiszen írt róla Petőfi elég bőven, most csupán néhány megfigyelésem eredményével akarok beszámolni a mi igen kedves lapunk olvasóinak.

Járom az öregfolyó minden természeti szépségeiben dusalkodó partjait, ezt a szépséget megnöveli az igen gyakran és többirányból fel-fel tűnő vízi madarak elsuranása.

Az előttem levő máramarosi fővenyre, (melyet a véntisza szorgalommal az elrablott földünkből szállított ide) letesz egy csapat füttyülő snef, majd egy harcra nagyott csap és tova tűnik a vénmeder habzó hullámai között. Most egy csapat varju felhőként s károgva közeleg; már itt is vannak előttem az éppen virágzó vénmeder felett. Csapkodnak föl és alá rendetlenül a tiszavirág (kérész) után, figyelem őket, szürke köppenyük van, tehát kártékonyak, mégse — nem bántom, hagyom őket nyugton hisz most az az idő van, amikor künnyüszerral jutnak zsákmányaikhoz minden károkosás nélkül, de leginkább azért, hogy tovább gyönyörködhessek amég mindig előttem levő ezüst alapszinű, szürkésfehér pettyes hosszucsőrűekben, melyek időközönként le-le

kapnak hosszú „pikájokkal“ a Tisza sekélyebb vizébe. Ezek is jókor jöttek, van mit enni, mert a vízbe hulló életunt tiszavirág-csemege akad bőven. Ebben a pillanatban erős suhogás, közbe-közbe pergőszerű hang a fejem felett, odapillantok látom egy csapat tőkés vadkacsa, melyközé kettő-három kis csörgő is vegyült. Huznak a közelükben, de leginkább ő általuk kiszemelt árpával behintett tarlókra. Lakoma lesz — nyugati irányba szelik a levegőt, hol a napot e naptól bucsuzni látom. Menjetek — tirátok is gondolt a bölcs természet Isten akarata, hiszen ti is mint mi, valamennyien Ő teremtményei vagytok. Menjetek hát nem háborgatlak szeretem, ha (ti is) éltek, most terített asztal vár rátok, van ugyanis elég ellenségtek legalább ezt a rövid életet, melyet most adok felhízástokkal fizetitek vissza. Majd jön az idő, amikor éppen megmentés lesz számotokra a halál, nem kell majd megbirkóznotok a lét borzalmaival.

Elmentek, a nap is eltűnt, az esti szellő suttog valami szépet, talán hizeleg, talán marasztal, hogy maradjak tovább az ő vendége. Szeretek, mindent ami Isten teremtménye. csak tovább is takargas lány takaróddal, csak itt érzem magam igazán jól a természet ezerszinű szőnyegén, melyet gyönyörűség határtalan öröm látni. Egy-egy kong ütést hallok; Miez? talán valami új harang, valami különös itt a rónaságon az ami a pásztorokat esti imára hívja, talán valami más? Figyelem; te szép természet! Hisz ez az itt mellettem és „öregbátyám“ mellett elterülő ötezerhold siklegelő terület lakóinak gulyavezér kolompja! Ez az, ami néha-néha egy-egy konggal ébresztgeti pásztorát éjjeli vigyázatra.

Az éneklőmadarak is elnémulnak és meglege- detten családjaik körébe röppennek, melyet a vénfűz és nyárfák ágai nyújtanak nekik lakosztályul. A fácskakakas még rikácsol itt-ott, „fölgalyal“ de meglehetősen feltűnően. Így szokta ő, elárulja éjjeli szállását a folytonos kiabálásával. Ennek lármáját valami zörej zavarja meg, melyet a nagytámaszoszlopokkal ellátott zöldsátor felől hallok. Alig észre- vehető mozdulattal tekintetem a zörej felé irányítom, miközben észreveszem, hogy nyulbácsi lázasan kutat, valószínű a megszökött nyulnéni után, gyors egymás- utánba ezt követte a bakcsó (kvakvarju) kvak-kvak- kvak hangja, melyet megtört a gém rikkantása valamennyi magasan a felhők sötétkék színe közelébe húztak a kisebb és sekélyebb vizekre, hogy aztán megkezdjék orvhalászatukat.

Még egy-két rövidke hang a madarak ajkáról s ezzel imájokat befejezve az est beállott.

Az est már ittvan, de a véntisza nemtart szü- netet, ő csak folytatja utját tovább, mert szeretné mielőbb valamennyi vizét a velünk érző magyarok- kal együtt mind ide hozzánk magyarokhoz átszállítani, mert mint ahogy gyermek rab, ha szüleje rab, ugyan úgy ami öregapánk magyarföldünk folyója az ő még mindig mellette levő unokáival.

Nebuslakodj hát öreg magyar! Élnek még fiaid itt szorongva vassal, de felszakad a bilincs csak légy velünk s újra átkarolunk, mert hogy szeretsz öreg magyar, mi is szeretünk.

És ezzel az öreg haragvó vén magyart hagytam magára s amikor az őt szegélyező erdősávon átértem elémtáruult a nagy sik legelő, melyet a négy irányból világító pásztortüzek mutattak, mert a legelőt teljes sötétség borította. Még egy-két kong-kong a természet közepébe és vén folyóval félívben átkarolt lakásomra kísért.

HIREK

Találkozó: A királyhalmi szakiskolán 1925 év- ben végzett egyének öt éves találkozójukat Balaton- berényban augusztus 20-án tartják. Érdekelteket fel- hívjuk a viszontlátásra.

K. J.

A hűséges szolgálat jutalma. A nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszter diszoklevéllel és pénzjutalommal tüntette ki Teszárs Vilmos uradalmi erdőőr, aki immár 43 éve szolgál példás hűséggel és becsülettel dr. Hoffmann Ede bicskei földbirtokos nagynémetegyházi uradalmában. A jutalom átadása lélekemelő ünnepély keretében folyó hó 19-én d. u. 4 órakor történt meg Bicskén, az uradalmi parkban, ahol dr. Halassy Tibor járási főszolgabíró megható szép beszéd kíséretében adta át a kitüntetett erdő- őrnök a miniszter elismerését, aki ezért könnyekig meghatva mondott köszönetet. Az ünnepélyen jelen volt dr. Hoffmann Ede földbirtokos az édesanyjával, a családi rokonaival és számos barátjával, a község képviselőjében Lenygyel József főjegyző és Ising Kris- tóf községi bíró, az uradalmi tisztikar, leventék és gazdasági alkalmazottak nagy számban, akik mind meleg ünnepelésben részesítetették a kitüntetett.

Befizetések nyugtázása

Tereny Pál 2 bi. 7 td. 0.50 tem 0.50 az. Hegyi József 5 td. Kruppa Sándor 2 bi. 14 td. Gavra Alajos 5 td. Fűzi István és társai 56 td. Nagy Zoltán főem. 3 le. Róna János 2 td. 3 tem. 1 kam. Pázsiti József 3 le. Róth János 14 td. Habina József 7 td. 3 tem. Habina Jánosné 3 tem. Ruisz Kálmán 3 le. Neuman Lajos 7 td. Simon Lajos 6 le. ifj. Vaczula Ferenc 8 td. Bögözy Gyárfás és neje 3.50 td. 3 tem. Kiss István Debrecen 5 td. Kolozsváry István 5 td. Hlapek János 8 td. Bósz Mihály 3.50 td. 1 tem. Korponay Dezső 7 td. 3 tem. Kaderják Ferenc 20 td. Kántor Benedek és neje 6 tem. Bagi József 5 td. 5 tem. Borsos Jenő 3.50 td. ifj. Schmuck György 7 td. Kalota Jenő 2 bi. 8 td. Petrucha György 3 le. Jacsmanik Barna 7 td. 5 tem. Fejér Zoltán 4 td. 11 tem. Kolb Gyula és Társai 14 td. 6 tem. Bözner János, Pölöskei Lajos, Kődmön Ignác 7.02 td. Németh József Pszntkereszt 5 td. Tihanyi István 7 td. 3 tem. Galda Mihály 2 bi 1.17 td. Kirchner Imre 7 td. 3 tem. Kálmán András 3 le. id. Schmuck György 7 td. Sipőcz János 6 td. Miholics István 7 td. Megyesi Ferenc 7 td. 3 tem. Kele István 3 le. Csillik Gyula 7 td. Szanervein Jakab 6 le. Miklós János 1.50 le. Türk Antal 3 td. 6 tem. Hotváth Lajos 10. Schwendtner Antal 5 td. Ujlaky Tivadar 14 td. Őri János 9 td. Fejes Gyula 14 td. Erdősi József 7 td. 3 tem. Kolos

János 6 td. 6 tem. Tiszoczky József 7 td. Kálinger István 10 td. Kristek János 7.50 le. Cselédes Mihály 3.50 td. 6.50 tem. Ezsi Lajos 3.50 td. 1.50 tem. Rittinger Ferenc 15 td. Kalcsó József 6 td. Molnár István 10.50 td. Szarka András 2 bi. 23 td. Till Gusztáv 12 td. 3 tem. Szabó János G. 3.50 td. Horváth János 2 le. Hasznosi István 9.50 td. 10.50 tem. Györki László 2.50 Kv. 1.50 td. 9.50 tem. Metz János 21 td. Kiss Károly 15 td. Bangó István 4 td. Kutits István 4 tem. Vargyas András 6 td. Szabó József Gp. 5.50 td. 4.50 tem. Holló Sándor 6 td. 4 tem. Schiszerl József 20 td. Mihályka Béla 7 td. Farkas István és neje 7 td. 6 tem. Katics Győző 14 td. Szabó Jenő 4 td. Németh István Tt. 10.50 tem. Fischer Géza és neje 3 tem. Fischer Géza 3.50 td. Tóth Márton 7 td. Szekercses György 7 td. Vizner Sándor és Társai Bpest 2 bi. 87.50 td. 51 tem. Horváth József V. 3.50 td. Dürvänger András 6 le. Antal Ferenc 14 td. 6 tem. Vancsura Antal 9 td. 11 tem. Novodárszky Gyula 7 td. 3 tem. Brauer Herman és Társai 59 td. Stark József 5 td. Tájnél János 7 td. 3 tem. Milcsevics János 7 td. 3 tem. Kalmár Imre 6 td. Máté János 7 td. Szy Ferenc 7 td. 3 tem. Molnár István 6 td. Stegena Béla 9 le. Guzmits József 7 td. Kiss István M. 27 td. 13 tem. Fejér Kálmán Sv. 20 td. Szalay Lajos 7 td. 3 tem. Lakatos Ferenc 14 td. 269. Horváth Lajos 3.50 td. 6.50 tem. Nagyfalusi János 3 le. ifj. Kohut Pál 3 le. Kapoli Pál 3 le. Vasvári Vilmos 3.50 td. 1.50 tem. Sztraka Albert 3.50 td. 4 tem. Ughy József 6 le. Virlics Gyula 7 td. Domoszlay György 3 le. Hugli Pál 15 td. Pasztorek Antal 7 td. 3 tem. Tóth Ferenc V. 14 td. Mikó Gyula 2 td. Nagy Lajos 6 td. Sztolár István 5 td. Binghoffer Bernát 5 tem. Mocsári József 7 td. Mazányi Imre 3.50 td. 3 tem. Fehér Ferenc 7 tem. Pintér József 7 td. Rába József 3 td. Rába József 1.50 tem. Kovács János Nym. 2 bi. 4 td. V. Nagy Lajos 7 td. 3 tem. Nyitray Kálmán 7 td. 3 tem. Horváth Alajos és neje 7 td. 6 tem. Drexler Ferenc 3 le. Grellneth János 1.50 td. 1.50 tem. Kummert Lajos 7 td. 3 tem. Deáky Dezső 4 td. ifj. Gunszt Ferenc 2 bi. 14 td. Aschenbrenner Lőrinc 7 td. 6 tem. Dorn Ádám 14 td. Berze Lajos 7 td. 2.50 tem. Mazanecz Jenő 3 le. Petrucha György 2 bi. 5 td. Komáromy László 7 td. Kovács Lajos 10 td. Garai J. 2 tm. 0.80 Kv. Gaál Benő 7 td. 6 tem. Berzeviczy János 3.50 td. Terray Gyula et. ur 3 le.

Szerkesztői üzenetek

B. D.-nek Szigetvár.

Kedves Kartárs!

Tagadhatatlan érdeklődéssel olvastuk levelét s arra az alábbiakban adjuk válaszunkat.

Teljesen igazat adunk Önnek abban, amit a protectió rendszerrel illetőleg levelében elég bőven kifejtett. Sajnos, hogy így van, de ezen nincs módunkban változtatni. Mert ezt az a helyzet (gazdasági krízis) okozza, amelybe szegény hazánk a csonkítás folytán jutott. Aránylag kis területen igen sok ember él itt s így mindenféle fajta foglalkozási ágazatnál álláskereső emberben túlbőség van s így nehéz az elhelyezkedés. Ma diplomás nős családos mérnökök vannak 4—5 éve állástalanul és nem tudnak egy kis irnoki állásba sem bejutni. Ugyan ezért rossz az a fizetési illetve kereseti lehetőségek is.

Egyesületünket ezért hibáztatni nem lehet, épen Önnek nem, mert tapasztálhatta, hogy már mindenféleképpen iparkodtunk Önt elhelyezni, hogy ez eddig nem sikerült, ez Önre nézve kétségtelenül elkeserítő hatású sajnálatos tény, de viszont nem a mi hibánkból ered, Mi az Ön érdekében többet tenni igazán nem tudunk, minthogy állandóan nyilvántartjuk s amint valami alkalom kínálkozik értesítjük s ha mód van rá ajánljuk. Lapunkban állandóan közöljük az állásüresedéseket amelyek tudomásunkra jut-

nak, ezeket mások is megpályázzák. Ön is addig kell pályázzék, amíg valahol elnyernie sikerül a hirdetett állást. Tudjuk, hogy ma mindenkinek a maga baja a legnagyobb baj s amennyire csak lehet iparkodunk is segíteni ott ahol mód van erre, de vegye tekintetbe, hogy sajnos nem ön az egyedüli, hanem igen sokan vannak, akikről gondoskodnunk kell.

Ami a címkérdést illeti téved, mi nem kizárólag a címért harcolunk, a cím itt is csak egy kis részletkérdés és nem azért mert címkórságban szenvednek, hanem mert a cím kerékkötője a jobb fizetésnek és elhelyezkedésnek.

Azok akik nem tudják türelemmel bevárni amíg az új erdőtörvény megjelenik. Akik nem értik és nem tudják mily nagy harcot vivünk éppen most az új erdőtörvény létesítése kapcsán megélhetésünk biztosítására. Akik nem látnak előre s itélnek tudatlanul. Ezek az elgáncsolói a mi működésünk sikerének. Mi nem közölhetünk mindent, nem tarthatunk oktató előadásokat a lapban arról, hogy dobaaal nem lehet verebet fogni. De azt Ön elhiheti, ha nem látja is, hogy nem címkórságról de kenyérhacról van szó. Miért nem jönnek el köz és egyéb gyűlésekre, ahol mindent feltártunk a megjelentek előtt!?! Minden egyes embernek nem írhatunk 20 oldalas leveleket erről. csodáljuk azt, hogy nem gondolnak arra, hogy azok akik a köz és választmányi üléseken részt vesznek s ott munkásságunkról nem csak meggyőződnek, de helyeslik is, hogy az ott megjelenő kartársak csak tudnak annyit mint a megjelenés helyett a távolból itélő kartársak, akik téves elgondolásaik alapján itélnek. Végre is a közgyűlés és a választmányi üléseken a kartársak kiválasztott legjobbjai vesznek részt s ezek iránt csak kell annyi bizalommal lenni, hogy megtudják itélni helyes uton jár-e a vezetőség. Itt is az a baj a kartársak között ami nálunk magyar betegség mindenki azt hiszi magáról, hogy csak ő tudja jól mit is kell ienni.

Mi igenis megköszöntük Takách főszerkesztő Urnak az írott cikket, ilyesmire figyelmeztetés nélkül is van gondunk, a belügyministeri rengelet megváltoztatására pedig sor kerül.

A kilépésekkel pedig kár fenyegetőzni, mert éppen az a legkeservesebb, hogy most amikor a legnehezebb helyzetben vagyunk, nem bizalommal, nem összefogással támogatnak, hanem kilépéssel való fenyegetéssel kedvetlenítik el azokat akik Önökért dolgoznak.

Akkor amikor már meglesz az első siker s jön a többi is, amikor már őszintén szólva kikapartuk a gesztenyét azok részére is akik ma jönnek látják távolból nézni küzdelmünket és igaztalanul kritizálnak, akkor majd már nem igen lesz szükség arra, hogy a kézsre közénk jöjjenek.

Most kellene egységet erőt és összetartást mutatni, de ezt mi hiába hirdetjük, szóval, írásban, ők a távolállók jobban tudják, hogy miért nem értik meg a kartártsaik hívó szavát, mert ezt, mi igazán nem értjük. Szivélyes üdvözzellet:

Kiss István Markaz. Ugy tagdíja, mint pedig temetkezési díja ez év végéig van rendezve.

Tajnel János. Tagsági díjra ez évre még 3 P-öt kell beküldenie, temetkezési díja december végéig rendezve van.

Mihályka Béla. Tagdíja ez év végéig rendezve van

Vargyas András. Ez év végéig még 8 pengőt kell beküldenie.

Kiss Károly Dhegy. F. évre még 2 P-t kell beküldennie-

Hasznosi István. Tametkezési dija ez évre rendezve van. Tagsági díjra azonban f. évban még 11.50 kell küldeni.

Cselédes Mihály. Temetkezési dija ez év június végéig, tagdíja pedig 1929, év végéig van rendezve.

Erdösi József. Díjakat a közgyűlés állapítja meg

Kederják Ferenc. 1927. február 1-től tagja egyesületünknek.

Kiss István Debrecen. 50 % tagdíja engedélyezve van.

Perczel János. Fáradozását hálásan köszönjük. A kért lapokat és egyéb nyomtatványokat elküldtük. Teljes címet kell használni. Szív. üdv.

Miholics I. Kedv. tagdíját engedélyeztük. Befizetése 1931. végéig rendezve van.

K. J. Közlés díjtalan.

Bugri J. Tagdíja ez év március végéig, temetkezési dija pedig június végéig van rendezve. (Fizetni valója ez év végéig: 10.50 + 3.- = 13.50 P.)

Milcsevics J. Kivánatos, hogy minden egyes tag közölje személyi adatait, mivel teljes életrajzot tartalmazó törzskönyvet csakis ezen adatok alapján tudjuk összeállítani.

Varga István Pmáz 14 pengő tagdíj és 9 pengő temetkezési hátraléka van.

Fehér Ferenc Vép Tagdíja ez év június, végéig temetkezési dija pedig április végéig van rendezve (Tartozása az év végéig 7.50)

HIRDETÉSEK

Nőtlen erdőlegény, aki erdőri és vadri szakiskolát végzett, jó eredménnyel, 2 éves gyakorlattal jobb megélhetés végett azonnali, vagy későbbeni belépésre állást keres. Cím a kiadóban „22 éves jelligére.“

Vadri állást keres 24 éves, jó magaviseletű nős ember, ki ácsipari munkát is elvégezne. Szíves meghívásokat „Szeretem az erdőt“ jelígre a kiadóba kérem küldeni.

Vizsla kölyköket, német 4—8 hónaposokat 40—60 pengőért eladnám.

Ugyacsak eladó egy 16-os belga gyártmányu füstnélküli porral belőtt kakasos vadász fegyver 160 pengőért és egy flóbert (shart) long loughgrifle töltényekkel működő 35 pengőért. Farkas Sándor erdőri Rudabánya. Borsod vm.

Keresek egy 45—55 év körüli házvezetőnőt, ki szerény háztartásom nem annyira a fizetés, mint a jó bánásmódot vezetné. Csak azok irjanak, akik fejni tudnak, tejkezelést értik s mindent végeznek. Választ „Szeretem az erdőt“ jelige alatt „Az Erdő“ Szerkesztőségébe Miskolc, Deák-tér 1. szám kérem a fizetési igény megjelölésével.

Terményüzlet leépítése folytán állás, foglalkozás nélkül maradt 25 éves nőtlen, tisztamultu, becsületes, megbízható, szerényigényű fiatalember keres „erdőlegény, erdőri gyakornokki vagy hasonló állást keres“. Szíves megkereséseket „Gyakornok“ jelígre a kiadóhivatal továbbit.

Lapunk e havi számaihoz minden egyes tag és kartársunknak befizetési lapot mellékelünk, abból a célból, hogy az esedékes díjakat befizessék. Kérjük mindazon kartársainkat, akik ezidő szerint hátralékban nincsenek, hogy a befizetési lapot ne dobják el, hanem azt a legközelebb esedékes befizetésnél használják fel.

Egyben kérjük kartársainkat, hogy póstautalványon való pénzküldést lehetőleg mellőzzék, mivel ez csak fölösleges kiadást okoz.

Fegyverjavításokat, ágyazásokat, átalakításokat, felújításokat, barnításokat, távcsőszereléseket, belövéseket, kerékpárok, varrógépek, író- és számozógépek, motorkerékpárok stb. javításait szakértelemmel és jutányos árban vállalom

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

MISKOLC, Szemere utca 6. sz.

(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

Ujra kapható!

A rehumás bajok házi kezelése

Irta: Dr. Engländer Árpád budapesti szakorvos

II. kiadás. Ára 2.40 Pengő.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskeresőlet és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő“ munkatársa megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M. E. V. M. E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 20 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Nyomatott Stamberger Márkus könyvnyomdájában Miskolc, Lichtenstein József utca 28. — Telefon 239

A MAGYAR ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA

Előfizetési ár: egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1'50 pengő. Egyes szám ára 60 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap.

SZERKESZTI:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSZ ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „AZ ERDŐ” szerkesztőségéhez ÚJPEST, Damjanich útca 5. szám. alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ke. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 P Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 P beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fill. Ezidőszert nyújtható temetési segély 200 P

Az erdész-és vadászéletből

Amikor az egész napi túlfeszített munkának vége, s a munkásokat elbocsájtjuk, először is arra gondolunk, hogy hol is legsürgősebb a megjelenni, a tenni valónk? A határ széleken-e? hol a hús éhes szomszéd vadászok már izgatottan várják, hogy mikor lép ki egy őz? vagy a faraktárakat nézze-e az ember, hol a nap folyamán esetleg kívánatlan kuncsaft jelent meg? vagy az árkolók és útjavítók munkáit nézze-e át, hol csakis idegölő bosszúságra lelhet, mert sok mindent nem úgy csináltak, mint ahogy azt kívánná az ember. — Szóval bárakárhová menjen vagy nézzen is az ember mindenhol csak keserűség és bánat fogadhatja. Másnap azután újra kezdődik a harc, 50-60 munkással végeztetni a sürgős erdősítési munkákat, itt is egyik lusta, a másik felületes, a harmadik értetlen, szóval itt is csak méreg és gond kínozza az embert. — Ha pedig haza megy, ott meg a családi és anyagi gondok kínozzák.

A mi életünk amint ebből is látható, nem valami irígylésre méltó, mint ahogy azt sokan a távolból figyelők hiszik. De azért mi megteesszük a kötelességünket ambícióval, türelemmel és lelkiismeretesen, mert mi mindannyian fegyelemhez, rendez és az élet valóságához alkalmazkodni tudó vihar edzett emberek vagyunk és belátjuk, hogy itt a földön csak küzdelem lehet az ember sorsa.

Az erdő és vad védelem, a kitermelések, áterdölések, tisztogatások, csemete nevelések és felújítások, továbbá a fa szállítások, utak, hidak, árkok és egyéb építmények jókarban tartása és az összes termelvények számontartása, oly horribilis elfoglaltságot adnak az

embernek, hogy se éjjele, se nappala nyugodtan nem telhet el.

De mindeztől eltekintve még a következő esetek is rombolják az erdész idegeit, u. m. a szélsőséges időjárások, rovar, vad és emberek által okozott károk stb. Ezek mind vannak olyan idegesítő esetek mint pld. az, ha valaki egy bizonyos munkát nagy fáradtsággal és igyekezettel egy kiszabott időre elkészít és azután csak hült helyét találja, vagy ha óriási küzdelemmel sikerül egy bizonyos ügyben célt érnie, de mire a célt mégis megfoghatná az megsemmisül. Úgy gondolom megtudtam értetni a kedves olvasóval, hogy nekünk erdészeti és vadászati altiszteknek mily gondterhes és fáradságos a mesterségünk, s mégis mennyi érdemtelen kritikának és mily nagy fokú semmibe vesésnek vagyunk kitéve az életben, hogy azt már jogos felajdulás nélkül mégsem tűrhetjük.

Vannak védkerületek, amelyeknek cca 15-20 km. a kerülete és 5-6 oldalról vannak olyan vadász szomszédok, akik nem átalják a les állást közvetlen a határ mesgyén elfoglalni és amikor az általunk oly nagy ambícióval védett vad kilép a területéről már bele is lövöldöznek. Azzal nem törődnek, hogy az agyon sebzett nagy vadakból átlag minden hatodikat vihetik csak haza, mert a többi még vissza vándorog az erdőbe és ott vérzik el és már csak akkor leljük meg, amikor hasznavehetetlenné válik, mert ha azonnal tűzbe nem esik akkor ők már azt állítják, hogy a rókára vagy egyéb ragadozóra löttek, de nem találták el.

Azért nagyon kérem Egyesületünk igen tisztelt vezetőségét hasson oda, hogy minél előbb adassék ki olyan miniszteri rendelet, amely a határ széleken legalább 100 öles sávon szigorúan eltiltja még a ragado-

zókra is a lövést, ez által a mi nyugalmunk is nagyban elő lenne segítve, mert sok jogos lövés miatt is nem kellene 6-700 lépéseket szaladnunk csak azért mert azt hittük, hogy a saját területünkön történt a lövés.

Ezután ha orrvadász jelenne meg a határszélen már mind a két szomszéd terület tulajdonosa megtudná, mert egyik sem gondolná, hogy a másik tette a lövést.

Azután még egy fontos rendeletre volna szükség t. i. arra, hogy azok a fegyverek amelyek kizárólag csak a háznál önvédelmi célra engedélyeztettek, le lennének pecsételve, vagy valamilyen alkalmas módon megjelvezve, mert ezekkel is nagyon sok bosszúságot okoznak nekünk, kik eskünhöz hiven teljesítjük kötelességeinket. Tudom, hogy nagyon sok vadászberlő azzal fog érvelni, hogy ily nagyfokú vad-védelemmel nagyon is elősegítenénk a mezőgazdasági termelvényekben okozott károsításokat, de ez nem áll, mert a cserkélyések és lesek továbbra is épp úgy eszközölhetők lesznek csak éppen a határ mentén 100 illetve 200 öl széles sávon volna tilos a lövés, amely intézkedés kizárólag csak az okszerű vad-védelmet szolgálná, némiképpen megkönnyítve a vad őrzését, ami bennünket meg is illette már t. i. ez az így elérhető kis könnyebbség, mert *mi is épp oly jó és hasznos tagjai vagyunk a társadalomnak mint bárki más, lévén mi is oly jó hazafiak és érző emberek.*

Leginkább az készlet ezen cikk megírására, hogy az én védkerületemből kiváltó őzbakok közül a tilalom megszűntét követő napon t. i. áprl. 16-án már lelőtek egyet a szomszédok és azóta nincs olyan nap, hogy hajnalban vagy este egy vagy két darab terítékre ne kerüljön, vagy súlyosan sebesítve ne legyen, ami engem mint ambiciózus vadászt érthetően igen nagyon bánt, hogy úgyszólván szemem láttára lövöldözik le az általam oly nagyon védett őzbakokat, s ezt megakadályozni nem áll módomban, még vissza tereléssel sem, mert a vadászterületem kerülete ahol az őzek kiváltak cca 10 km.

Cikkem kis tükörkép akar lenni, a mi gondterhes szakmánkról, hogy sokan láthassák, hogy bennünket is meg illette az arra hivatottak részéről, egy kissé behatódóbb s több jóakarató figyelem.

Igaz, hogy vannak szakmánkban olyan állások is, ahol ily gondterhes és életveszélyes ügykört nem töltnék be, de valamikor mindegyikünk át kell eszen ezeken is, ezért kívánatos volna, hogy érdekünkben olyan törvény lépne életbe, amely kötelezná a birtokosokat arra, hogy a szolgálat teljesítése közben erdészt és vadászt ért balesetek vagy halál esetén a kenyér kereső nélkül maradt családnak mindaddig fizetendő volna megfelelő ellátás amíg a legkisebbik gyermek is olyan viszonyok közé nem került, hogy a maga erejéből megélhet. Ezért bennünket is a legcélszerűbb volna a társadalom biztosító kötelékébe sorozni.

Ezért kérlek benneteket kedves kollegák, tömörüljétek az egyesületünkben, hogy idővel már megérdemelt jobb bánásmódban részesülve felküzdhessek magunkat, amit csakis egységes összetartással, egészen bizonyosan el is fogjuk érni. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Németh József főerdőr, Nádasd.

Minden kartárs tudatában kell, hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

Erdőkben és réteken előforduló ehető- és mérges gombákról.

Lyukatos gombák (Polyporus-félék).

1. Sárga fűzfa gomba. (Polyporus candidinus). E gomba a fűz-, nyár-, cseresznye-, tölgy-, körte- és diótán terem. Májustól-novemberig fordul elő, csak a fiatal példányok élvezhetők. Csoportosan nő olyformán, hogy a kalapok egymásra borulnak (kivéve a felsőt) s egymást $\frac{3}{4}$ részben fedik. Néha igen nagy csoportot is alkot; a gomba nagysága cca 25–30 cm hosszú és 15–20 cm széles, 3–4 cm vastag. Színe felül sárga vagy narancsszínű, később halványabb, a teljes érett gombaké fehér. Ezen gomba arról nevezetes, hogy ez idezi elő a „vörös rothadást”-t az erdei fákban.

2. Bokros gomba. (Polyporus frondosus). Egyéb neve: Kakastaréjú gomba. Géva gomba. Lombos likacs gomba. Finom, izletes gomba, augusztustól októberig terem, főleg lombos erdőkben és különösen öreg tölgytuskók alján. A gomba csokrosan, illetve bokrosan nő, egy közös töről olykor 40–90 szál is leszedhető. A gomba kalapja szürkésbarna, szára fehér.

3. Zsemlye gomba. (Polyporus conilvens). Fenyveserdők aljában augusztusban és szeptemberben fordul elő. A kifejlődött gomba egy nagyobb tömeget alkot, mert egy tön 5–12 gomba is fejlődik s ezek többékevésbé összenöttek; a kalapok félkörösek; fiatalon világosvöröses, hússzínű, zsemlyeszínű sárgás. Az idős példányok teteje repedezett és vörösbarnák. A gomba húsa fehér és tömött. Íze kesernyés, a bőre igen keserű és élvezés előtt azt leszokták fejteni.

4. Óriási bokros gomba. (Polyporus giganteus). Öreg lombos fák tövén augusztusban és szeptemberben szokot előfordulni oly cserépfedéshez hasonló elhelyezéssel, mint a sárga fűzfa gomba. A kalapok félkörösek, peremük éles, hullámosak. A kalapok gesztenyeszínű, csikos szemcsékkal bőrnemű felületű. Szaga és íze savanykás. Csak teljesen fiatal korában jó, főleg levesnek.

5. Tőke vagy pisztritz gomba. (Polyporus squamosus). Egyéb neve: Peszterce gomba, Péter gomba, Bikfa gomba. Élő lombos fákban fordul elő. A kalap félkörös a teteje sárgászínű, széles, barna, körben álló odasimuló pikkelyekkel. Igen szívós és csak fiatal korában ehető, kitűnő levest ad. Bükkfákon gyakori. A fiatal gomba ánizs illatú.

6. Harapégés gomba. (Polyporus ovinus). Tavaszszal és augusztusban terem, főleg fenyveserdőkben. A gomba kalapja, mely egy kalapot képez, több lapos, illetve csapott kúpos, íves részből áll és fehéres sárga; később barnább és repedezett tetejű. Húsa fehér. Igen finom, jó gomba.

7. Tüske gomba. (Polyporus ramosissimus). Egyéb neve: Szarvas Tinóru, Ernyőgomba. Ezen gomba, mely a fák tövén augusztusban és szeptemberben terem, egy közös vastag törzsből fejlődik ki. Egy közös törzsből igen sok szál nő; kalapjuk kerek, 1–5 cm szélesek, fiatal korban domborúak, később a kalap közepén beütöttek, tölcserések kissé. A kalapok világos- vagy sötétbarnák, néha fehérek, a szárak fehér. Jóízű gomba.

8. Tapló gomba. (Ochropus fomentarius). Evelő gomba és főleg öreg bükk- és nyírfákon fordul elő. Ezen gombát nem eszik és csupán csak azért teszek róla említést, hogy e gombát az iparba (taplókészítésre) szokták felhasználni. A gomba a fán már messziről feltűnik felső fehér és rozsdabarna alsó színétől. Alak-

juk a lópatához hasonlóak és a fák oldalain a korona alatt foglalnak helyet.

9. **Ökörnyelv gomba.** (*Fistulina hepatica*) Egyéb népies neve: Tölgyfa gomba, Máj gomba. Változó alakú májhoz vagy marhanyelvhez hasonló; és a húsa a nyers húshoz hasonlít. A gomba felülete vérvörös, később — idősebb korában vörösesbarna, alul piszkos fehér. A bükk- és tölgyfa törzsén és gyökerén augusztustól-októberig szokott előfordulni. Borszagú, savanykás. Csak a fiatal gomba ehető és csak frissen. Szárítva nem jó. Nem a legjobb gomba és csak néhol szokták étkezésre felhasználni.

10. **Gesztenyészínű Tinórú.** (*Suillus castaneus*). Egyéb neve: Medve gomba. Világos, lombos erdőkben terem júniustól-októberig. A kalap fiatal korában félgömbös, később lapított, majd beütött, kis fajta tinórú, mert alig 4–6 cm széles és 3 cm vastag. A kalap tetejének színe vörösbarna, fénylő, belenőtt szőrös kéreggel. Tönkje (szára) rövid, vörösbarna, szőrös, belül fehér, eleinte tömött, később odvas. Húsa fehér és megtörve nem változik. Jó gomba!

11. **Epeízű Tinórú.** † (*Tylophilus felleus*). Minthogy a legkeserűbb gomba, így teljesen élvezhetetlen még más gombával keverve is.

Kalapeteje vörösbarna, alul rozsdaszínű; tönkje a kalap alatt zöldesbarna, lejjebb sárgásbarna. A húsa fehér, megtörve halványvöröses lesz. Főleg fenyvesekben öreg fák alait júliustól októberig található, nedves időben igen sok terem. Igen hasonlít a Hiribi gombához (lásd tovább) csakhogy attól világosabb színű.

12. **Érdesnyelű Tinórú.** (*Boletus scaber*). Egyéb népies neve: Tinórú gomba, Fehér vargánya, Erdei Tinórú. Kalapijának teteje vörösbarna, alul szürkészínű. Tönkje fehér, sötétszürke fekete pikkelyekkel borítva. Húsa puha, fehér, megtörve pirosas vagy kékes színt kap, megszáradva feketés. A kalap fiatal korában félgömbös, később lapos. Íze kissé savanykás, jó ehető gomba. Kevertállományú állabokban (lomb- és fenyőerdő) fordul elő júniustól-novemberig.

13. **Úri Tinórú.** (*Boletus regius*). Egyéb n. neve: Veres vargánya, Piros vargánya. Fiatal korában a gomba gömbölyded, a kalap teteje síma, pirosas, húsvörös és ibolyaszöld foltokkal. A kalap később lapos, beütött. A kalap húsa a felsőrésze sárga; (az elválasztható hymenium) az alsó része pedig zöldessárga, a kalap alsó részét borító fedőlemez kéniszínű, a szára sárga, alul duzzadt, töve piros. Felvágva színét nem változtatja. Íze jó és a mogyoróhoz hasonló. A levest sárgára festi, Szárítva jó. Lomberdőkben terem májustól-szeptemberig. Jó, ehető gomba.

14. **Hiribi gomba.** (*Boletus beilbosus*). Egyéb népies neve: Tinórú gomba, Tinóorrú gomba, Barna vargánya, Fehér vargánya, Ehető tinórú, Tönkös tinórú.

A gomba kalapijának teteje barna, az igen fiatalé hamvasbarna, a kalap alatt fehér hálózatos, azaz a hálózathoz hasonló rajzolat látható; duzzadt és közepén a legvastagabb.

Húsa tömött, fehér, nem változó, az öreg példányoké vörösszínű. A kalap alsó részének húsos része zöldessárga. Jóillatú és íze a dióera emlékeztet. Lombos- és fenyőerdőkben egyaránt előfordul júliustól-novemberig.

Igen kiadós gomba; használat előtt a kalap bőrét le szokták húzni, úgyszintén a csöves részét is eldobják.

E gombát szeretik a szarvasok, őzek, juhok és a vaddisznó is.

15. **Hegyeshasú Tinórú † (mérgező).** (*Boletus luridus*). Egyéb népies neve: Sárgabélű vargánya, Veresvargánya gomba, Barna tinórú.

A gomba kalapja fiatal korában majdnem gömbölyű, később párna-alakú, majd lapos. A kalap teteje kezdetben szőrös és színe később is olajbarna, nedves időben ragadós. Tönkje (szára) zömök, bunkós és hasas, fent narancsvörös, lejjebb sötétebb árnyalattal.

Húsa sárga, ha ketté metszik sötétkék, a kalap alja sötét téglavörös. A száron szőrös pikkelyek láthatók. Íze és szaga kellemes! Lombos- és fenyőerdőkben fordul elő júliustól-szeptemberig. Egyes helyeken leforrázva eszik. Mérgező gomba!

16. **Sátán gomba † (mérgező).** (*Boletus Satanus*). A kalap kezdetben félgömbös, később párnás, majd ellaposodó. Színe a kalap tetejének borsárga, később fehéres. A kalap alja vérvörös vagy biborszínű; hasonló színe van a szárnak is, amely tojásdad alakú és közvetlen a föld felett a legvastagabb. Húsa fehér, megtörve a levegőn előbb vörös, később ibolyás, majd kék lesz. Íze édes és a dióéhoz hasonló, szaga nem kellemetlen. Kevertállományú erdőkben augusztusban és szeptemberben fordul elő. Leginkább meszes talajon tenyész.

17. **Húsos Tinórú.** (*Boletus bovinus*). A gomba kalapja boltozott, a karima széle éles és hullámosan csurgóra áll. A kalap teteje sárgásbarna, a szára világosvöröses barna vagy sárgás, hengeres és inkább a kalap felé vastagodó, fordítva az előbbeniektől, amelyek a kalaptól lefelé vastagodnak. Húsa puha sárgásfehér, megtörve vörösre változik. Egy fészekből gyakran 5–7 db is nő és sokszor a kalapok összenőnek. Íze, illata gyenge és kellemes. Jó gomba és főleg fenyveserdőkben terem augusztustól-novemberig.

18. **Szemcsésnyelű Tinórú.** (*Boletus granulatus*). Egyéb népies neve: Sárgabélű vargánya. Szemcsés Tinórú. Félgömbös a kalapja, később lapos; a kalap teteje eleinte rozsdaszínű, később sárga vagy vörösesbarna, szárazon fénylő. A szára tömött világossárga, felső részén fehér, később barnás vagy feketés-szemcsés pikkelyekkel. Húsa puha, világossárga. A kalap alsó része kromsárga. A kalap alsó részét képező húsos rész zöldessárga. Erdőkben, legelőkön, bokros helyeken tenyész júniustól-novemberig.

19. **Kutyavargánya.** (*Boletus subtomentosus*). Egyéb népies neve: Őszi vargánya gomba. Veres vargánya gomba.

Boltozott kalapú, majd ellaposodó; tetejének színe olajbarna, vagy vörösbarna, puha szőrös, később táblásan megpedezik. A kalap alja sárga. A szára a kalap alatt narancsvörös, lejjebb sárga, tömött.

Húsa sárgás, megtörve halványkéké válik.

Előfordul főleg fenyvesekben füves, mohos helyeken júliustól-novemberig.

Igenjóízű gomba. Hátránya, hogy a szárítást nem állja.

Egyik válfaja a *Boletus variegatus*. Előbbitől abban különbözik, hogy fiatal korában a karimája alakunkorodó (a szárhoz), később szétterül és okkersárga, pamatos szőrös, mely később pikkelyekben lehullik. A karimája éles, nedves időben a kalap ragadós. Húsa sárgás, törve gyengén kékesé válik. Erdők szélein, erdei réteken fű és mohok között terem júniustól-októberig. Ehető jóízű gomba. A kalap bőrét és a szárat étkezésre nem lehet felhasználni.

20. **Fátyolos Tinórú.** (*Boletopsis rufus*). Egyéb neve: Vargánya. Kalapja eleinte gömbölyű és bőrnemű fátyol fűzi a tönkhöz, öregebb korában boltozott.

A vörösbarna vagy narancsszínű bőr a karima alá hajtott és a fiatal gombáknál mindig a tönkhöz simul, mint egy gallér.

Húsa fehér, tömött, megsértve kékes vagy vöröses lesz.

A kalap teteje eleinte síma, később pikkelyes vörösbarna vagy narancsszínű. Nedves időben ragadós a teteje, a szélén lecsüngő bőrrel (a fátyol maradványainak foszlányai). A tönk magas, hengeres, fehér, szürkés vagy fekete ráncokkal, pikkelyekkel.

Ritka, gyérintett lomberdőkben, legelőkön (főleg nyíreszekben) és bokros helyeken tömegesen előfordul. Júliustól-novemberig terem. Íze és illata kellemes.

Igen kedvelt éti gomba. Úgy levesnek, mint főzeléknek kiválóan jó. Szárításra és aszalásra nem jó, mert megfeketedik.

21. **Őszi sárgabélésű vargánya.** (*Boletopsis Luteus*). Egyéb neve: Sárga Tinóru.

A gomba kalapja eleinte csaknem gömbölyű, tojásalakú, később laposan szétterülő, púpos. A kalap teteje sárgásbarna később vörösbarna; az alsó része sárgászürkén pettyezett.

A tönk fehéres, fehérbarnás vagy kékes hártványgyűrűvel; a gyűrű felett eleinte fehér, később barnás-vöröses, phiés pontokkal, ezért tapintásra érdes. Szaga jó, íze savanykás. Erdők szélén, füves erdei utakon, erdei réteken és mohok között júniustól-novemberig terem. Jó gomba. Aszalásra nem alkalmas. Húsa fehér, puha.

(E gomba karimáját kezdetben a tönkhöz fehér, finom hártványfátyol fűzi, amely később elszakad és egy darab ideig a kalap széléről és a tönkün lecsüng, — lásd fent a kalap alatt a fátyol maradványát).

22. **Róka gomba.** (*Cantharellus cibarius*). *Cantharellus-félék*. Egyéb népies neve: Nyúl gomba. Csirke-Csibe gomba.

Eleinte, midőn a földből kibujt gömbölyded, később a kalapja beütött, tölcseres, karélyos, tojássárga színű, harmatos, zsíros tapintású. A kalap alsó része kissé világosabb színű.

A szára szintén tojássárga, az idős gomba szára odvas lesz és az egész gomba majdnem fehérré változik át.

Illata kellemes. Húsa fehér, csak a kalap alatt kissé sárgás. Íze nyersen csipős.

E gombát a kukacok nem szeretik, amiért igen kedvelik is. Fiatal korában gyűjtendő, mert később szivós lesz.

Júniustól-novemberig terem, szereti a bükk- és gyertyánoserdők meszes talaját, de fenyőerdőkben is található. Néha csoportosan, nagy körökben jön elő, amikor bő termés van.

Igen kedvelt gomba, aszalás előtt, hogy szivós ne legyen, legalább 2-3 órán át áztatni kell.

23. **Narancsszínű Róka gomba († gyanus, nem ehető).** (*Cantharellus aurantiacus*). Egyéb neve: Narancsszínű vargánya.

Előbbtől abban különbözik, hogy narancsszínű a kalapja, a közepén fehéres és különösen a széleken pelyhes. A szára pedig tövén többször barnás vagy feketés. Lisztszagú, íze enyhe.

Augusztustól-novemberig terem, különösen fenyveszekben, mohok között és öreg fatörzsekben.

Az öreg példányok igen hasonlóak a rendes Róka gomba öreg példányaihoz, tehát ebből láthatjuk, hogy mindenkor és minden gombát csak fiatalon gyűjtsünk.

Debrecen, 1930. augusztus hó.

Orosz Imre.

(Folytatása következik).

V A D Á S Z A T

Vadászkunyhók és vadászlakok építése.*

Írta Wittich Béla.

A vadásznak gyönyörűsége a szabad természet, szívesen tölti idejét a napsütötte szántóföldeken, az árnyas erdőben, különösen ha hosszabb időt szentelhet a vadászatnak. De ki tudná azt előre, hogy milyen lesz az időjárás, nem szakad-e az eső, mihelyt a vadászterületre ér? Ha jó is az idő, huzamosabb vadászatoknál — mint például a szarvasbögés idején — hol tölti az éjszakát? Sötét este, fáradtan a cserkészettől, bandukoljon be a legközelebbi faluba (bár az is esetleg 1-2 óra járás), hogy ott valami korcsmában vagy parasztházban 5-3 órát alhasson és már éjjelkor induljon ismét ki hogy hajnalban idejében ott lehessen? Vannak néhányan, akik megteszik, kiket még ez sem riaszt vissza, de azt hiszem, hogy felényi eredményt kettős fáradsággal tudnak csak felmutatni.

Mennyire más az, ha a késő estig tartó cserké-

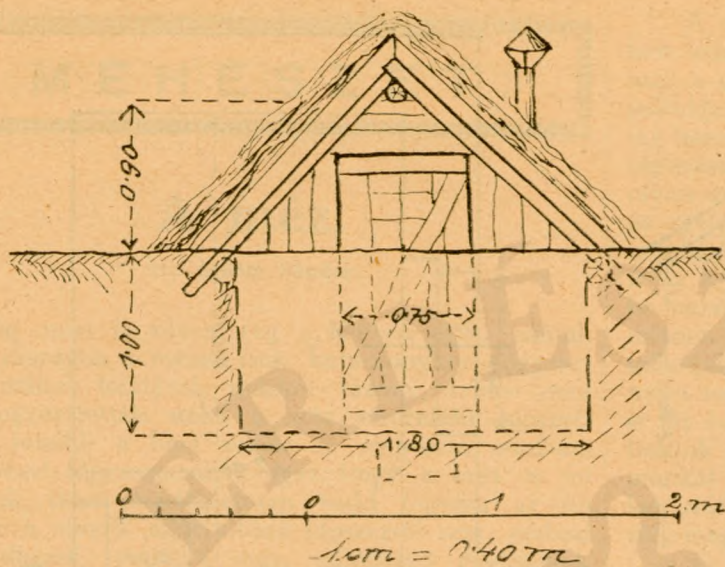
* A cikkhez tartozó ábrák klisséit a Nimród vadászújság szerkesztője szíveségből engedte át.

szet után alig pár puskalövésnyire betérhet a vadászlakba, hol tüzet gyújthat, megfőzheti szerény vacsoráját, s vacsora után még kiülhet a vadászlak elé, egy jól szelelő szivar bodor füstjénél élvezheti az erdő méla csendjét és hallgathatja időnként rejtélyes szarvasbikák szerelmes harsonázását. Hajnalban pedig úgyszólván már az ajtó előtt kezdheti a cserkészetet újult friss erővel és kedvvel. Hát még milyen megfizethetetlen eső idején az oltalmat adó vadászlak? A vadász nyugodtan várhatja a rossz idő elmúltát, hiszen semmi sem tart örökké!

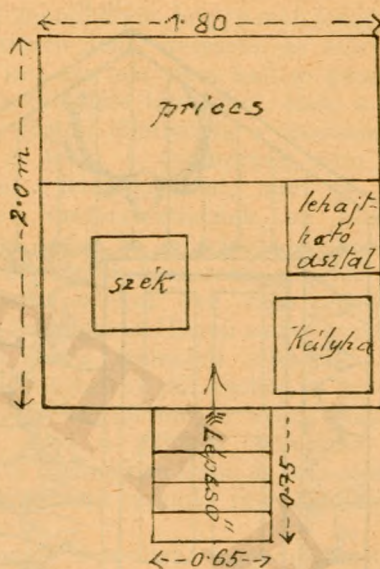
Aki azon irigylendő helyzetben van, hogy vadászterületén már van vadászlak, az úgy is tudja ennek előnyeit méltányolni. Alábbiakban azok részére óhajtok tanáccsal, útbaigazítással szolgálni, akik még csak ezután szándékoznak maguknak menhelyet készíteni.

Mindenekelőtt a vadászlak vagy kunyhó helyének megválasztása rendkívüli fontossággal bír. Főirányelvek a következőkben foglalhatók össze. Az épület ne legyen valami fővadváltón vagy annak közvetlen közelében, kocsival is megközelíthető helyen, víztől nem messze. Ne építsük azt valami közlekedőút mellé, inkább kissé félreeső helyen. Lehetőleg valami délnek eső, az északi szelektől védett részen és úgy, hogy a vadászterületnek körülbelül a központjában legyen.

Az építés módja legelső sorban persze a rendelkezésre álló pénztől, másodsorban pedig a helyszínén található anyagtól függ. Itt is fenn áll azonban az a régi mondás, hogy az olcsó nem mindig jó!

(1. ábra.) Földbe ásott vadászkunyhó.

Nem fogom itt tárgyalni sem az egy alkalomra szükség esetén összeeskábált putrit, sem pedig a díszes vendégsereg befogadására is berendezett nagy vadászkastélyokat.

(1. ábra.) Ezen vadászkunyhó felépítéséhez szakmunkás nem is szükséges, csak egy olyan falusi fűrőfaragó ember és egy napszámos. A két ember — ha az anyag kellő mértékben már elő van készítve — egy nap alatt megcsinálhatja. Egy méter mélyen be van ásva a földbe, belül úgy az oldalfalak, mint a padló kideszkázva, a tető vagy 5 cm vastag padlódeszkából vagy hasítványokból áll; tetejére szalma vagy falevél és erre föld jön. Az ajtóhoz lépcső vezet le, melynek utolsó foka alatt deszkával letakart vízemésztő-gödör van. A tetőn átfutó kályhacső a tetődeszkával való érintkezésnél azbesztszalaggal van körülvéve. A kályhacső úgy legyen készítve, hogy mikor nincs használatban, kivehető legyen, hogy a kunyhóba elzárható legyen. Ilyenkor a nyílást egy lapos kővel letakarjuk. Az ajtón tetőzés szerint nyílás vagy ablak is lehet, de ezen esetben kívülről rácsukódó és belülről zárható fatábla legyen rajta.

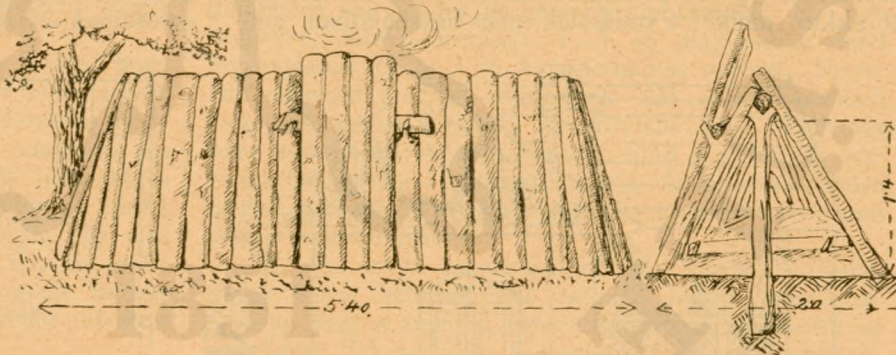
(2. ábra.) Ez a legprimitívebb vadászkunyhó, melyet néhány nap tartózkodásra lehet a hegyekben bármilyen nagyságban építeni. Középen van a tűzhely. Az egész csupa 2-3 méteres hasítványokból készül, melyeket két földbe ásott ágason nyugvó gömbfa tart. A középső négy hasítvány helyettesíti az ajtót, tetején a füst szabadon távozhat, — ha akar — mert bizony sokszor nem akar! Az oldalát bizony ennek is be szokták takarni levelessel, azután földdel. Két végében hasítvánnyal elrekesztett, szalmával rakott fekvőhely van rendszerint kissé magasabban, mint a tűzhely. Elkészítéséhez szükséges két ember, kik két nap alatt (belaszámítva a fák döntését is) bevégezhetik.

A kunyhók építésénél nagy előny az olcsóság, gyors elkészítés, nagy hátrányuk azonban, hogy nem vízmentesek, kényelmetlenek, egerek és fülbemászók tanyája. Ugyanez áll a deszkából épült faházikókra is.

(3. ábra.) A kunyhóknál sokkal célszerűbbek a kő-

ből vagy téglából épített állandó vadászlakok. Ezeknek is ajánlatos a padlóját először betonból elkészíteni és azután kipadlózni, így úgyszólván teljesen egérmentesek lesznek. Hogy a kóborló emberek betörésétől megvédjük az ablakot vagy üvegajtókat, célszerű minden ablakra kívülről minden nyílás nélküli fatáblát alkalmazni, melyet belülről jól el lehet zárni; ezért az összes ablakoknak befelé kell nyílni. Az üvegajtót kívülről egy másik tele ajtóval védjük. Ajánlatos azonkívül az ablakokra vasrácsot is tenni, nehogy illetéktelen látogatók ott keressenek bejárat.

Ezen ábrán egész egyszerű vadászlak látható,

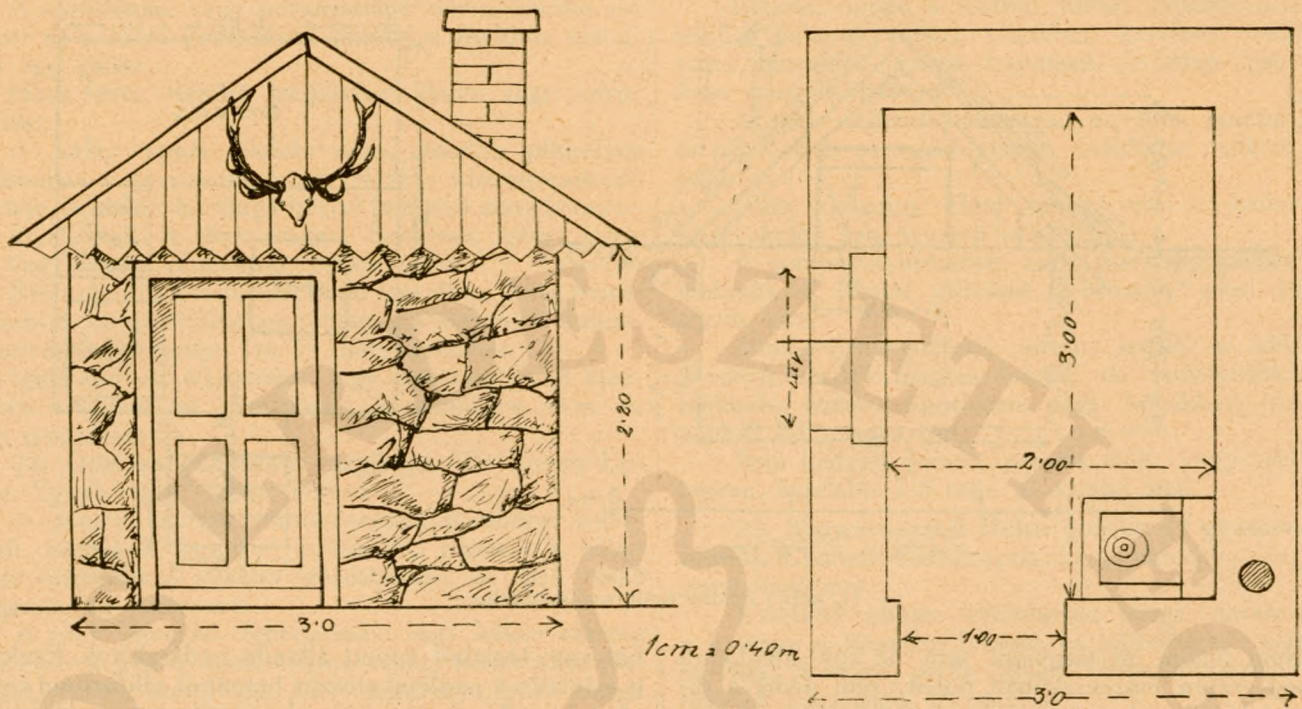
(2. ábra.) Vadászkunyhó hasítványokból hat személyre.

melyet egy hét alatt fel lehet építeni. Ez természetéből van tervezve, csak belülről vakolva, míg kívülről a kövek közti rések vannak cementtel behúzva.

(4. ábra.) A terv már egy teljes kényelmes vadászlak rajzát mutatja, amelyet már azt hiszem sok vadász látott vadászterületén — álmában!

A vadór részére bőven van hely a konyhában, elég tágas, világos (háromfiókos ablakkal) szoba áll a vadász úr rendelkezésére, külön kijáratral a verandára, melyet akár be is üvegeztethet. Vadászházaknál igen alkalmas a «Bicella» törhetetlen üveg, mely valami celluloidkészítmény sodronyhálózattal, úgyszólván örökös, csak nem egészen olyan átlátszó, mint az ablaküveg.

Igen célszerű a vadászlakok mellett vagy alája egy kis pincét is készíteni, hol a hozott friss élelmiszer és ital hűsen tartható.

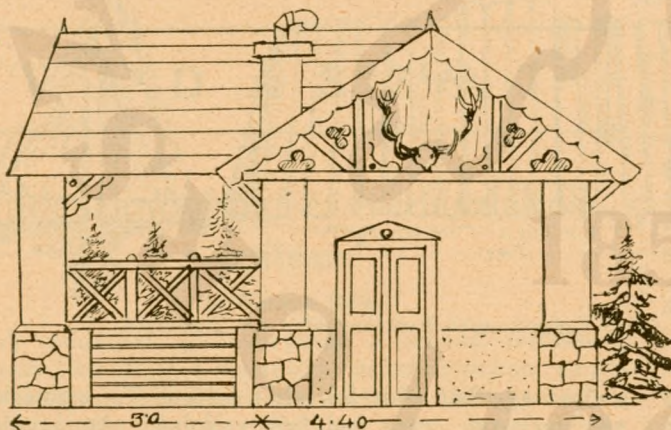
(3. ábra.) Egyszobás, terméskövekből épített vadászlak.

Most még néhány szót a vadászlakok berendezéséről. Mindenekelőtt sehonnan se hiányozzon a takaréktűzhely vagy legalább is egy kis vasbádogból készült kályha.

A bútortat legyen egyszerű és célszerű. Igen megfelelők ilyen helyeken magyar stílusú festett fenyőfabútor; néhány kép, lámpa, a legszükségesebb konyhaszerek, esetleg étkezőkészlet. Semmi olyat ne tartsunk ott akkor, amikor a vadászlak nincs használatban, ami-

ben az egerek kárt tehetnének, vagy legyen olyan szekrény, melybe az ilyen holmi biztosan eltehető legyen.

A vadászlakoknak mégis csak a fő tartozéka a jó vadász, a jó vadászterület és e mellett a vadászat és az Istenalkotta gyönyörű természetnek szeretete, mely lelkünket nemes érzésekkel oly gazdaggá tudja tenni, hogy koldusszegény hozzá képest Amerika dollármilliomosainak összessége is!

(4. ábra.) Szoba, konyha és verandás vadászlak.

1 cm = 0.80

Kar- és Tagtársaink és Előfizetőink szíves figyelmébe!

A könyvtiteli gépek és szerepük a modern nagyüzemben cím alatt Dr. Schranz András közgazdaságtudománykari előadó, egyetemi tanársegéd cikket írt az ADÓ ÉS KÖNYVTITEL most megjelent számában, amelyben ábrákkal illusztrálva vázolja az egyes könyvtiteli gépek szerkezetét, használati módját, jelentőségét és alkalmazását. — Fontosabb cikkek még: Dr. Szelényi Ödöntől, Gyakorlati kérdések a jövedelemadónál; Balogh Károlytól, A racionalizálás fogalma, története és köre; Dr. Baross Józseftől, Gyakorlati megvilágítás az adás-vevési szerződések illekezőzése köréből; Sász Antaltól, A magyar audítorkérdés jelentősége. — A folyóirat közli még a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elvi jelentőségű állásfoglalását a tisztességtelen verseny kérdésében, valamint a megjelent rendeleteket és adónaptárt. — A lap kiadóhivatala (Budapest, VIII. József krt. 86.) szívesen küld mutatványszámot és adó és könyvtelési ügyekben díjmentesen ad felvilágosítást.

M É H É S Z E T

A méz.

Írta: Ignác Sándor.

Még nem is olyan rég a háború előtt, nálunk Magyarországon a mézet csak karácsonykor fogyasztották mákos tésztával; máskor bizony, sajnos nem igen fogyasztották noha a méz elsőrendű tápszer. Nálunk inkább a bort isszák az emberek, mintsem hogy mézet fogyasztanának. Igaz, hogy a bort is mi termeljük, tehát mértékletesen hadd fogyjon az is; azonban a mézről mint kitűnő tápszerről sem szabad megfeledkezni, mert a méz, különösen gyermekek részére, életerősítő. A gyermeknél a csont és a vérképződést nagyban segíti elő. De nem csak gyermeknél fontos, hanem fontos a felnőtteknél is, aki naponta két hétig megeszik 12 deka mézet, annak föltétlenül érezni kell, úgy a fizikai, mint a szellemi erejének a gyarapodását. Az áldott állapotban lévő asszonyoknak a jó táplálkozást ajánlják; sőt még a sört is, én csak a rendes táplálkozás mellett sok mézet ajánlok, mert ez nemcsak kitűnően táplál, de a kisjövendő igen egészséges és fejlett lesz tőle.

A mézet többféleképp lehet fogyasztani. Lehet például reggel éhgyomorral és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanállal bevenni, ami úgy a torkot, mint a tüdőt tisztítja. Aki pedig köhög, reggel vegyen be éhgyomorral egy negyed kávéskanálnyi mézet és ezt úgy 15—20 percenként ismételje meg 5—6-szor, amely aztán feloldja a váladékot.

De nagyon jó a tüdőbetegeknek is ezért, hogy bizonyítani is tudjam, meg kell említenem Tóby István katymári tanítót, aki a nyáron beszélte el nekem, hogy a háborúból kifolyólag tüdőbajt szerzett magának és már az orvos is lemondott azzal, hogy egészséges ember legyen valaha, ő azonban rendületlenül bízott a méz gyógyító erejében és amint mondotta, úgy ette evőkanállal a mézet; naponta meg evett fél, de néha egész kilogrammot is és annyira meggyógyult tisztán csak a méztől, hogy nálánál nem is lehet kívánni egészségesebb és jobb kinézésű embert.

Tóby határozottan állítja, hogy őt e rettenetes betegségből a méz gyógyította ki.

De tudunk ilyent többet is, akiket a méz gyógyított meg. Sőt a méztől még a szívideggyöngeségben szenvedők is gyógyultak már ki betegsükből. Csak-hogy természetes nem egy kilogrammtól, hanem mint Tóby is mondotta, megevett rövid időn belül 50—60 kilogrammot.

Egyszer egy vagyonos úriember fiának az orvos mézet rendelt és az illető vásárolt a fiának 1 kgr. mézet. Ez bizony semmi; sőt ha valaki teheti, ott álljon az asztalán minden reggel a méz és egye állandóan akár fiatal akár öreg, mert a méztől erősít kap és meghosszabbítja az életét. Cézár római császár magához hívatta a százéves embereket és megkérdezte tőlük, hogy mivel éltek, hogy ilyen magas kort értetek meg és hogy még most is olyan jó egészségesek vagytok. Az öregek erre azt felelték, hogy sok mézet és tejet eszünk.

A mézről azt mondhatjuk, hogy a méh mézgyomrában már előemésztésen megy keresztül és ezért ha a méz a gyomorba jut, ezt már nem kell a gyomornak feldolgozni, mint a többféle táplálékot, (még a cukrot is,) hanem a méz, rögtön fölszívódik a szervezetnek a táplálására, miért is tehát a gyomornak nem kellett olyan erőt kifejteni a feldolgozásnál, mint pl. a hús és egyéb tápszerek megemésztésének az átalakítási munkálataival. Már pedig ha mindjárt acélból volna is az a gyomor, mégis csak hamarabb elkopik akkor, ha nehéz, kemény táplálékot kell neki mindennap, minden evés után feldolgozni. Hiszen magunkon tapasztalhatjuk, hogy ha nehéz ételekből jólakunk; menyire nem érezzük magunkat jól; esetleg a gyomrunk is fáj és ha vacsorára esszük meg a nehéz ételt, nem tudunk jól aludni, mert a gyomor állandóan nehéz munkát végez és ez izgalomban tartja az összes idegeinket, miáltal se aludni nem tudunk, se pedig nem érezzük magunkat jól.

Az az étel, amely a testben leggyorsabban elég, (megemésztődik) annak van a legnagyobb kalóriája és mennél nagyobb valamely ételnek a kalóriája, annál nagyobb a tápláló ereje. Ez pedig egyedül a méz amely a gyomorban egy-kettőre elég és ezért van a méznek minden ételek fölött a legnagyobb kalóriája, illetve tápláló ereje.

A mézet, ha rákenjük egy darab kenyérré, kávé, de tej mellé is igen pompás reggelit ad. Vajas-kenyérré kenve pedig igen fölséges, de lehet főtt tésztafélékre is tenni, mint pl. túrós-haluskára (csusza), káposztás, mákos, diós, liptóitúrós főtt-tésztákra. Lehet vele többféle tésztákat sütni, továbbá sört, bort, ecetet készíteni és pálinkát főzni belőle. Aki nem bírja tisztán kenyérré vagy vajaskenyérré kenve a mézet fogyasztani, az tegye be a kávéba, tejbe, teába és így fogyassza. Különösen jóhatással van ideges és idősebb embereknél, ha úgy reggelire, mint vacsorára 1—1 jó nagyszépe tejet fogyasztanak el 1—1 jó kávéskanálnyi mézszel. Nagyon elősegíti a belek kiürülését. Sőt székrekedésben szenvedő gyermekeknek, keserűvízbe téve, kellemes édes italt lehet mézszel készíteni, amit a gyermek szívesen megiszik és biztosan használ. Az orvosok állítása szerint, aki rendszeresen fogyasztja a mézet az nem esik érzelmesedésbe.

A méz színre nézve különböző. Vannak világos, sárga, barna színűek, sőt egészen fekete mézek is. A színe függ a talajtól, éghajlattól, aztán még attól is, hogy öreg (fekete) vagy új lépbe gyűjtik-e a méhek. De magunk is elősegíthetjük a méz világosítását azzal, ha üvegbe téve, kitesszük a napra. Különösen az akácmézet, amit kiállításra viszünk.

A kereskedelemben a világos méznek nagyobb az értéke. A fogyasztó közönség szívesebben veszi a szép világos színű gusztyosabb mézet, mint a sötétbarnát. Ezért jó Hannemann-rácsot használni, mert így külön-külön vehetjük el a különböző mézeket.

Az akácméz világos aranysárga, néha csaknem fehér. A hársmez sötétsárga, míg a tiszta fű és a repce méze világossárga mint az akácé; kevert virágméz pedig barna, nem különben a pohánkaméz is. A bálványfáé és a fenyőé zöldes színbe játszik.

Az akácméznek 38%-a gyümölcs-cukor, 34%-a pedig szőlő-cukor, 2%-a nád-cukor 14—20% víz; aztán van még benne 0.15—0.50% hamu, 0.10—0.60% fehérje és végül 0.40—0.45% különféle savak és illóolaj. A méz fajsúlya 1415—1450 gr. között váltakozik.

Az akácméz kivételével minden méz előbb-utóbb

megikrásodik; vagyis elveszíti folyékonyágát és olyan lesz mint a fagyoszsír. Ez nem olyan nagy baj; a vevő az ikrásodásból azt láthatja, hogy a méz valódi, nem hamisított, mert a hamisított méz nem ikrásodik meg és éppen ezért leginkább az akácmézet hamisítják. Bár igaz, hogy idővel az akácméz is megikrásodik különösen ha nincs teljesen beérve, akkor hamarabb, de máskülönben egy pár év kell hozzá. Míg a hárs, tarlóvirágméz stb. pergetés után 4–8 hét múlva már ikrás lesz. Ha azonban melegebb helyen tartjuk, akkor ezek sem ikrásodnak olyan hamar. Egyébként azért ikrásodnak meg, mert több bennük a szőlő-cukor; amely mézben, — mint az akácban is, — kevesebb, az csak évek múlva szokott megikrásodni. A megikrásodott mézet azonban folyékony állapotba lehet hozni úgy, hogy azt az edényt, amelyben a méz van, bele állítjuk egy másik vízzel telt edénybe és lassan melegítjük, de nem szabad 40 fok C.-nál melegebbre melegíteni, inkább kevesebbre, mert akkor ha 40 foknál melegebb lesz a méz, a benne lévő fermentumok átváltoznak és akkor a vegyész hamisított méznek fogja nézni. Az így vízfürdőben folyékony állapotba hozott méz, két-három hét múlva újból elveszíti folyékonyágát és megint megikrásodik.

A méz akármilyen világos és tiszta átlátszó is, azért egy bizonyos arányú homálnak mégis kell, hogy legyen benne, mert ha ez nincs meg, vagy a méz túl illatos, akkor már gyanús, hogy hamisított. Dr. Weiser István vegyész, egyetemi tanár szerint legjobban úgy lehet felismerni a hamisított mézet, ha 20 gr. mézet feloldunk tiszta vízben, ha zavaros az oldat, megsűrjünk és a szűrlethez néhány csöp 10%-os csersavat öntünk. Ha a két oldat keveréke tiszta marad, akkor hamisított a méz.

A méz pörgetéskor nem tiszta, mert tele van viaszmorzsával és léghólyagocskákkal. Ezért a mézet pergetés után tegyük egy száraz helyiségbe és hagyjuk ott nyugodtan állni 8–10 napig, mialatt a hólyagocskák és a viasztörmelék mind a méz tetejére jön, ahonnan le lehet kanalazni és a méz ezzel meg van tisztulva. Pincében, vagy nedves helyen a mézet nem jó tartani, mert a nedvességet a méz magába szívja, ami a méz minőségének ártani fog. Edényeknek pedig üveg, zománcozott, vagy fehérbádóg edényeket használjunk, mert a horgany, vagy horganyozott bádóg edényeket a mézben lévő savak marják, ami aztán az ilyen edényekben tartott méz az egészségnek árt sőt könnyen mérgez is. Hordóban azért nem jó tartani, különösen pedig szállítani, mert a méz nem tartja a hordót olyan nedvesen mint a víz, miáltal szétszárad és a méz kifolyik.

A méz nagybani eladásával pedig — senki sem várjon karácsonyig, — mert a mézkereskedők azt a mézet, amit a közönség az üzletekből karácsonyra vásárol, október végéig összevásárolják, hogy azt jóval karácsony előtt már a kiskereskedőkhöz juttassák, akik aztán üvegezve, még az ünnepek előtt a kirakatokba állíthassák. Ezért már a karácsonyi hetekben, vagy december elején, nem kap a termelő érte annyit mint ősszel. Később pedig még annyit sem.

A méhész azonban ne csak termeljen, de a méznek a jó tulajdonságait mindenfelé hirdesse, ismertesse, hogy minél több fogyasztója legyen a már hazánkban is a kitűnő magyar méznek.

EGYESÜLETI HIREK

Egyesületünk elnöke, ifj. dr. Majláth József gróf, nyári szabadságáról visszaérkezett és első dolga volt, az új törvény mibenléte iránt érdeklődni. Illetékes helyen közölték vele, hogy az új erdőtörvényre vonatkozó végleges miniszteriális javaslat, annak indokolásával együtt, már teljesen készen várja a képviselőház elé terjesztésének időpontját. Azt, hogy mikor kerül az új erdőtörvény a t. Ház elé, azt még illetékes helyen sem tudják teljes bizonyossággal. Úgy értesültünk, hogy elnök urunk, a gróf úr Öméltósága, e hó folyamán újabb tárgyalásra kap alkalmat illetékes helyen, annak folytán, hogy egyesületünk „Memorandumát” annakidején benyújtotta.

Egyesületünk mindenképen megmarad álláspontján és vezetőségünk minden lehető el fog követni, hogy a „Memorandumunk”-ban kifejezésre juttatott óhajai karunknak megfelelően honoráltassanak. Nevezetesen nem szűnünk meg hangoztatni, hogy:

1. A jövőben az altsztképzést négy középiskolai előképzettséghez kell kötni s legalább két évfolyamú erdőgazdasági szakiskolát kell megkívánni, illetve rendszeresíteni.

2. A mai többféle típusú iskolát és a tanfolyamos ú. n. magánvizsgát egyszersmindenkorra be kell szüntetni.

3. Az erdő- és vadvédelem, a képesítéshez kötött erdészeti műszaki segédszolgálatról élesen megkülönböztetendő és elválasztandó, — s ez utóbbira csak négy középiskolai előképzettséggel bíró szakképesítést nyert egyének legyenek alkalmazhatók.

4. Bármily erdészeti és vadászati állásra csak magyarul írni, olvasni tudó magyar állampolgárt legyen szabad alkalmazni.

5. A címkérdés kedvező és megfelelő megoldása olyképen volna keresztülvezetendő, hogy az erdőgazdasági (műszaki) segédszolgálatot ellátó, szakképesített személyzet, a segéderdész, alerdész, erdész (pagonyerdész, körerdész) címetek kapja, illetve viselhesse. A kizárólag csak erdő- és vadvédelmi szolgálatot ellátó, szakképesítéssel nem bíró személyzet pedig az erdőőr, vadőr, főerdőőr címetek kapja és viselhesse.

6. Az átmeneti időben pedig a régi rendszer szerinti szakképesítéssel bíró erdészeti és vadászati alkalmazottak is kapják meg és viselhessek az 5. pont alatti címetek.

7. Az erdészeti és vadászati alkalmazottak hatóságai közegeknek minősítessenek s mint ilyenek fegyverviselésre és egyenruha viselésére köteleztessenek, illetve jogosítassanak.

8. Az erdészeti és vadászati egyenruha és jelvények törvényes védelemben részesítendők, mint a katonai, vasúti, póstai, vámőri stb. egyenruhák és jelvények is, — az ilyeneket jogosulatlanul viselők szigorúan büntetendők.

9. Az erdészeti és vadászati alkalmazottak szolgálati és vadász-lőfegyverei adómentességet kapjanak és az erdőbirtokos (tulajdonos) által azok viselése szolgálat tartama alatt tilalmazható, illetve elkobozható ne legyen.

10. Az erdőbirtokos (tulajdonos) anyagi, gazdasági, vagyoni és egyéb körülményeinek figyelembe vételével

határozassék meg az, hogy mily terjedelmű erdőgazdaságban, illetve erdőbirtokon, hány szaképesített erdész (vadászt) legyen köteles az erdőbirtokok (tulajdonos) alkalmazni.

11. Az erdőgazdasági (műszaki) segédszolgálatra alkalmazottak részére a létminimum megállapítása.

12. A fegyelmi, szolgálati és jogviszonyok törvényes szabályozása.

13. Az erdészeti (vadászati), illetve az erdőgazdasági (műszaki) segédszolgálatban a kötelező szolgálati időnek leszállítása 35 évre.

14. A szolgálat közben önhibájukon kívül harc képtelenné vált, megrokkant vagy elhalálozott erdészeti (vadászati alkalmazottak részére, az eltöltött szolgálati időre tekintet nélkül, nyugellátás biztosítandó, illetve ilyennek fizetésére az erdőbirtokos (tulajdonos) köteleztessek.

16. Törvényes elrendelése annak, hogy a szomszédos vadászterületek közös határainál, a határvonalától jobbra és balra, a két egymással szomszédos területnek határvonalától számított 200 öl szélességű területrezen (sávon) mint semleges zónán az átváltó vad lövése minden időben (azaz tilalmi időn kívül is) szigorúan tilos legyen akárkinek, tehát a területek tulajdonosainak vagy bérlőinek is.

17. A magáncélra (tehát nem vadászat céljára) jogos önvédelem céljára engedélyezett sörétes vagy golyós fegyverek, hogy azok könnyen felismerhetők legyenek, könnyen látható helyen, könnyen és jól észrevehető módon alkalmazott különleges és rendeletileg meghatározott jelzéssel látandók el.

Az itt 17 pontban felsorolt és a benyújtott „Memorandumban” kellően megindokolt kívánságainknak az új erdőtörvénybe leendő felvételét állandóan szorgalmazzuk, nemcsak azért, mert meggyőződésünk, hogy ezzel az általános magyar erdőgazdasági érdekeket szolgáljuk s hogy ezeknek teljesítése nélkül az új törvény ismét csak hiányos lehet, hanem azért is, mivel teljes tudatában vagyunk annak, hogy az igazság kar és tagtársaink, illetve a mi részünkön van s előbb vagy utóbb az igazságnak győznie kell.

Felhívunk minden kartársat, amíg nem késő, tömörüljünk. Jöjjetek az egyesület zászlaja alá és segítsetek diadalra vinni szintiszta igazunkat. Ne feledjétek soha:

Egységben az erő!

Krónikás.

Schmuck György.

Ez a név egy érdemes kar- és tagtársunk neve. Ide írtuk e kis hírünk élére azért, mert 40 évi ügybuzgó szolgálattal szerzett érdemeket arra, hogy mindannyian emlékezetünkbe vessük nevét, mint olyan kartárs és tagtárs nevét, ki 40 évi lelkiismeretes, fáradhatatlan és eredményes munkásságával, mint követésre méltó példakép áll előttünk. F. évi augusztus hó 15-én tartották meg Kisszálláson az ottani kar- és tagtársaink Schmuck György 40 éves szolgálati jubileumát, igaz kartársi szívből fakadó meleg szeretettel üdvözölve őt ez alkalomból. Az üdvözlő beszédet az ünnepelhez Gera József egyesületünk választmányi tagja intézte, ki az alábbi meleg szavakkal üdvözölte az ünnepeltet.

Kedves Kolléga Úr!

Mélyen Tisztelt Vendégek!

Engedjék meg, hogy kisszállási kartársaim nevében üdvözölhessem szolgálatának 40 éves jubileumán Schmuck György kartársunkat. Ritka alkalomra gyűltünk most egybe, mert bizony kevés ember bírja a hosszú munkát: sokan már fiatalon kidőlnek, sokan pedig, ha bírnák is a munkát, de elkerülik.

Ilyen megrostálás után a komoly munka terhe pedig még jobban arra hárul, aki azt el is bírja cipelni, s hordja azt a terhet, viszi előre addig, amíg a nagy Teremtőnk meg nem elégszik vele. De itten a jubiláló Kolléga úrnál ritkább és háládatosabb dologról van szó, mert nemcsak a jelenkori embertársai érdekeiért dolgozott 40 évig, hanem a jövőendő nemzedék jólétét is részben elősegítette...

Mi, erdészemberek, tudjuk azt, hogy a mi erdési törekvéseink tulajdonképpen nem nekünk, hanem a jövőendő nemzedéknek, a fiainknak szolgálnak majd anyagi hasznot.

Nézzük csak, mit gyűjtött a jubiláló Kolléga úr 40 éves kitartó, becsületes munkájával, s mi az övé abból, s mit adott át abból másoknak, az embertársainak. Legelső sorban mint erdész: az elődeitől átvett erdőket tehetségével és legjobb tudásával védelmezte 40 éven keresztül az arra irányuló mindenféle veszély és károsodástól. Az erdőket és kihasználásokat szakszerűen kezelte, és amíg ezek kel a nagyon fárasztó munkákkal volt elfoglalva, az új erdők telepítésével sem maradt el, mert bizony kevés kartársunk dicsekedhetik annyi százholdakra menő új erdővel, mint a jubiláló Kolléga úr.

Hogy mit jelent az a sokszázhold erdő? — talán el sem tudjuk gondolni, de ha belemélyedünk és értékeljük, akkor rövid szóval az értékét is megmondhatjuk, hogy felbecsülhetetlen. Eltekintve az igen nagy anyagi értéktől, az erdőnek folytatólagos erkölcsi szerepe is van.

Mint ember: mintaképe lehet mindenkinek, szép és boldog családi életet él, és itt is gondoskodott arról, hogy amit ő, a jubiláló Kolléga úr megkezdett, legyen kinek majd folytatni, mert két erdészutódról is gondoskodott.

Mint kolléga és barát: a legodaadóbb, szívélyes és szíves vendéglátó volt mindig, tudását és hasznos tapasztalatait nem rejtette véka alá, hanem szívesen adta tovább a fiatalabbaknak, hogy azok is helyesen szolgálhassák az erdészetet, a vadászat szent ügyét.

Ezekért pedig, mint sok más becsületes erdész is, csak a baráti és kollégális megbecsülést kapja. Mert minálunk, erdészeknél a magasabbról jövő babérokat igen gyakran azok rakják a fejükre, akik bizony nem szerénykednek és parkodnak a mások érdemeit is a maguk javára gyümölcsöztetni.

Tehát a baráti megbecsülésről mi biztosítjuk, kedves Kolléga Úr és elismerjük azt, hogy nagyon sok hasznot hajtott 40 éves áldásos munkájával nemcsak az erdészetnek és vadászatnak, de nemzetünknek, édes magyar hazánknak is.

De nemcsak tőlünk jön az Ön iránt érzett nagyrabecsülésünk, nézzen csak körül kedves Kolléga úr, s láthatja kedves Nejét és családját örülni s láthatja mindannyiunk szeméből azt az igaz és őszinte tiszteletet, amit szavakkal kifejezni nem lehet.

Kérem a Kolléga urat, fogadja tőlünk ezen csekély ajándékot emlékül. Legyen ez a barátságunk

szinbóluma. Mi jó és igaz barátok példajaként, nem az értékekhez, hanem a megértő, igaz baráti szívekhez ragaszkodunk. — Engedje az Isten, hogy még soká folytathassa áldásos munkáját. Az Isten soká éltesse!

Schmuck Györgynek a beszéd végeztével egy igen szép művű tölgy-botot nyújtott át emlékül, amelyen ezüst gyűrűn ez a felirat olvasható: „Emlék a kisszállási Kollégáktól Schmuck György 40 éves szolgálati jubileumára.”

Schmuck György mint járási erdőőr Ó kir. Fensége József főherceg erdőgazdaságában működött először, majd innen Szabadka város szolgálatába került mint pagony-erdész, itt Óméltósága Kallivoda Andor miniszteri tanácsos úrral cca 6000 kat. holdnyi erdőterületet erdősítettek be. Innen került el a kisszállási uradalomhoz, ahol is oly szívélyes meleg ünneplésben részesült. Az ünneplésben résztvettek az uradalomban szolgáló Fischer József fővadász, Hovány Lajos és Erdélyi János erdőőrök, s igen nagyszámú vendég az ünnepelt tisztelői és barátai.

Egyesületünk tagjai és kartársaink nevében mi is csatlakozunk az ünneplőkhöz, és igaz szívből jövő meleg szeretettel gratulálunk a Jubilánsnak, azzal, hogy adja a jó Isten, hogy sok ilyen derék, szorgalmas és becsületes kar- és tagtársunk öregbitse egyesületünk tagjai sorába tartozó erdészek és vadászok jó hírnevét. Schmuck Györgyöt az Isten soká éltesse!

Krónikás.

Kormányzói kegyelem: Már egy ízben megemlékeztünk arról, hogy Bély Ferenc uradalmi erdőőr kar- és tagtársunknak milyen súlyos és reá nézve majdnem tragikus végű esete volt egy notórius vadász- és fatolvajjal, akit tetten ért, s az egyidejűleg vele volt főerdőmérnöke parancsára elő akart állítani, igazoltatás céljából. — Annak idején már beszámoltunk arról, hogy a deliquens nemcsak megtagadta a kötelességét teljesítő erdőőrnek az engedelmisséget, hanem egyenesen megtámadta és késével úgy szúrt feléje, hogy Bély kabátját mellén végighasította, s csak azért nem sebesült súlyosabban, mert jókor hátra ugrott egy-két lépést. A további dulakodásban az erdőőr fegyverét is elvette és Béli csak heves és erős küzdelem árán tudta fegyverét visszaragadni, s a dulakodás hevében elsült fegyver oly szerencsétlenül találta a tolvajt, hogy az a lövés okozta sérülésébe belehalt. — Az ebből keletkezett eljárás folyamán Bélyt az elsőfokú bíróság gondatlanságból eredő emberölés miatt elmarasztalta s két évi fegyházra ítélte, a törvényszék az erdőört a vád és következményei alól felmentette, s a baleset tényálladékát látta fennforogni a tolvaj hibájából. De a királyi curia mint legfelső bíróság a táblával egyetemben, az elsőfokú bíróság indokolását tette magáévá és Bély két évi fegyházbüntetését jóváhagyta. Ekkor adta be a vádlott felségfolyamodványát kegyelemért legfelsőbb helyre, és egyesületünk ügyvezetőjéhez fordult támogatásért. — Ügyvezetőnk az összes bírói ítéleteket áttanulmányozta, indokolásokkal együtt és az egyesület nevében külön felfolyamodást nyújtott be legfelsőbb helyre, amelyben egyenként és részletesen mutatott rá mindazon, a bíróságok által hiányos védelem folytán figyelmen kívül hagyott perdöntő körülményekre, amelyek a vádlott mellett szólnak és amelyekkel a jogos önvédelem teljesen bizonyítva van. Egyben bebizonyítva

azt, hogy a lövés tragikusan összehalmozódott véletlen körülmények folytán volt halálos végű. — Ezt a felfolyamodást legfelsőbb helyen nyert kihallgatás-alkalmával ügyvezetőnk személyesen előszóval is előadta, illetve megfelelő indokokkal alátámasztotta. Mindennek következményeképpen a győri királyi ügyészség 7666/1930 k. ü. számú értesítésével arról értesítette Bélyt, hogy a Kormányzó Úr Ófőméltósága f. évi augusztus hó 5-én kelt legmagasabb elhatározásával a bíróságok által Bélyre kiszabott két évi fegyházbüntetést elengedni méltóztatott. —

Örömmel vettük ennek híret, s közöljük ezt kar- és tagtársainkkal, nemcsak azért, mert, egy kar- és tagtársunk ezáltal meg nem érdemelt szenvedéstől szabadult, hanem azért is, hogy ez alkalomból is ismételten felhívjuk kar- és tagtársaink figyelmét arra, hogy a szolgálat közben a legmesszebbmenő óvatossággal, mindenkor a legteljesebb higgadtság- és nyugodtsággal járjanak el, jól meggondolva a fegyverhasználat esetlegesen igen súlyos elháríthatatlan következményeit. — Ügyvezetőnkhez ez ügyből kifolyólag az alábbi köszönő levél érkezett:

Nagyságos Főerdőszámtanácsos Úr!

A győri kir. ügyészség 7666/1930. kü. számú értesítése szerint a Kormányzó Úr Ófőméltósága f. évi augusztus 5-én kelt legmagasabb elhatározása alapján a reám kiszabott 2 évi fegyházbüntetést elengedni méltóztatott.

Amidőn ezt örömmel bátor vagyok Főszámtanácsos úr szíves tudomására hozni, nem mulaszthatom el a leghálásabb köszönetemet kifejezni Főszámtanácsos úrnak fenti ügyben tanúsított fáradozásaiért. Tudom és meg vagyok győződve, hogy ha egyesületünk nevében nem lép közbe Főtanácsos úr és ékesszólásával nem igyekszik fegyverhasználatom enyhítő körülményeit illetékes helyen hangsúlyozni és kidomborítani, akkor ügyem nem intéződött volna el ilyen kedvezően.

Még egyszer tehát nagyon hálásan köszönöm a jóindulatú közbenjárást és vagyok Főszámtanácsos úrnak

Bánhida, 1930. augusztus 29.

*alázatos szolgálja
BÉLDY FERENC
uradalmi erdész.*

Értesítés! Lapunk, „Az Erdő” szerkesztőségét és nyomdáját 1930. évi szeptember hó 1-től kezdve áthelyeztük Budapestre. Azt ezentúl Újpest, Damjanich útca 5. szám alatt (Szerkesztőnk lakása) állítjuk elő. Amidőn erről igen tisztelt kartársainkat, tagtársainkat, lapunk barátait és előfizetőit értesítjük, egyúttal kérjük szíves elnézésüket is azért, hogy az átköltözés miatt lapunk folyó havi száma némi késedelemmel jelent meg.

A szerkesztőség.

Pályázati hirdetés erdőőri állásra.

Abaujtona vármegye közigazgatási bizottsága gazdasági albizottságának 1930. évi 1474. számú határozata értelmében pályázatot hirdet *Encs* székhellyel betöltendő járási erdőőri állásra.

Az állás javadalmazása a következő:

- 1) Évi fizetés 900 pengő
- 2) „ lakbér 200 „
- 3) „ családi pótlék a közös háztartásban lévő feleség és az ellátatlan gyermekek után azok 16 éves életkoráig egyenként 100 pengő
- 4) évi utazási átalány 240 „
- 5) „ irodai „ 10 „

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy

- 1) születési anyakönyvi kivonattal,
 - 2) erdőőri szakvizsga bizonyítvánnyal,
 - 3) illetőségi igazolvánnyal,
 - 4) hatósági orvosi bizonyítvánnyal,
 - 5) erkölcsi bizonyítvánnyal,
 - 6) családi állapotukat igazoló bizonyítvánnyal
- felszerelt és kellőképpen bélyegzett kérvényeiket Abaujtona vármegye köz. biz. gazdasági albizottságához címezve, Szikszón legkésőbb 1930. évi október hó 5-ig nyujtsák be.

A kinevezendő járási erdőőr állását a kinevezés kézhezvételétől számított 15 napon belül tartozik elfoglalni és egy évi kifogástalan szolgálat után lesz véglegesítve.

Szikszó, 1930. évi szeptember hó 9-én.

A Szikszói Magyar Kir. Erdőfelügyelő.

Befizetések nyugtázása.

Pataki Árpád 14 td. Salamon Ferenc 2 bi. 3 td. Jeney Pál 3 le. Bóta János 450 le. Vastag Vince 150 le. Kovács József 350 td. 150 tem. Szabó János G. 120 Kv. Drexler Ferenc 180 hd. Deák László 350 td. 150 tem. Neznik István 10 td. Kovács János 132 kv. 050 asz. 3 td. Harangozó József 2 bi. 7 td. Kolozsvári István 350 td. 150 tem. Balogh József B. 7 td. Kóri Ernő 14 td. Czepezauer Pál 15 td. 6 tem. Györki József 4 td. Pipás András 10 td. Hegyi Antal 350 td. ifj. Oszwald János 21 td. Szemenyei József 10 td. Mata László 14 td. 6 tem. Boda József 2 bi. 7 td. Rezsanka Ágost 7 td. 7 tem. Fortenbacher Nándor és társai 5220 td. 2250 tem. Horváth István B. 3 le. Soós Károly főem. úr 3 le. Galda Mihály 117 td. Kernya István 7 td. 132 Kv. Kis-Tóth Tamás 468 td. Zsigmond Endre 550 td. 450 tem. Rauh Ferenc 576 td. Vindisch Imre 7 td. Deli Antal 2 bi. 14 td. Nagy Antal P. 7 td. 3 tem. Németh István 15 td. Németh Ferenc 6 le. Barnóczky István 250 td. 750 tem. Ölveti Sándor 2 bi. Stumpf Antal 7 td. 3 tem. Miklay János 19 td. 11 tem. Németh Károly V. 350 td. Perhács Péter és társai 1225 td. 450 tem. Kanyar István 5 td. Prókay Gyula 350 td. 150 tem. Kiss György 7 td. 3 tem. Schilling György 10 td. Bözner János, Ködmön Ignác, Pölöskey Lajos és Németh József 468 td. Krsák Lajos 2 bi. 117 td. Ézsi Lajos 350 td. 150 tem. Reisenbüchler Róbert 10 td. Kiss József Ifj. 10 td. Papp Mihály 7 td. 7 tem. Bődöcs Antal 3 td. Fekete László 10 td. Szelczer Antal és neje 7 td. 7 tem. Varga Pál 350 td. Takács József 15 td. 6 tem. Slanszky Ernő 4 td. 6 tem. Rommer József 550 td. 450 tem. László János 350 td. 150 tem. Kecskés László 3 le. Szabó János Cs. 14 td. 6 tem. Kovács Jenő 150 le. Harkai József 3 le. Gábris István 7 td. Deák Lajos 150 le. Jaksa János 3 le. Bugri József 10 td. 3 tem. Bankó János 7 td. Schödl Sándor 7 tem. Miklós János 150 le. vitéz Ezséki J. 7 td. Kósa Sándor 5 le. Tóth József H. 5 le. vitéz Horváth J. 7 td. Kovács József S. 3 le. Szabó József T. 7 td. 3 tem. Molnár Mihály 350 td. Horváth Elek 7 td. 3 tem. Hidvéghy Ernő és neje 14 td. 12 tem. Weiger János 3 le. 050 asz. Tóth Ferenc P. 3 le. Vörös Lajos 3 le. Zsidai István 050 asz. Gregán János 7 tem. Szekeres Károly 7 td. 1 tem. Vörös Ferenc 7 td. Farkas Sándor 350 td. Horváth György 3 le. Kiss Aladár és neje, Kovács Ferenc

és neje, Keresztes Ferenc és neje 21 td. 18 tem. Twörner Sándor 350 td. 3 tem. Gottwald Pál 7 td. Sipos János 2 td. Bődöcs József 6 le. Haracsi József 3 le. Takács János 7 td. Surin István 1050 td. Vasvári Vilmos 350 td. 150 tem. Klucs Ferenc 3 tem. Özv. Zsurilla Antalné 3 tem. Kiricsi Zoltán 3 le. Pilveisz Ciprián 3 td.

UJRA KAPHATÓ! A rheumás bajok házi kezelése

ÍRTA: dr. ENGLÄNDER ÁRPÁD

● budapesti szakorvos ●

II. kiadás Ára: 240 Pengő.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Bergzanger Johann.

Írta id. Wittich Béla.

Morva volt az istenadta, még a hetvenes években került Felső-Magyarország egyik legnagyobb grófi uradalmában mint fővadász; közel negyven éven keresztül ő volt a gróf legkedvesebb embere s ezért bizony sokan keresték protekcióját.

Mint vadász, igazán első szaktekintély volt a vadászat minden ágában, megállapításaiban sohasem tévedett, úgyszólván az erdő minden vadját ismerte. Puska, kutya, pipa volt a főszervedélye, ezért nem is nősült meg sohasem, mert úgy tartotta, hogy akkor az asszony nem engedné a szobába a kutyát, a pipát is kitiltaná, a nyelve pedig még a puskáról is leszedné a kakast. Szívben, lélekben már régen magyarrá vált, a morva nyelvet már rég elfelejtette, már csak németül beszélt vagy azt az irtózatot magyar-német keveréket pergette, mit nem lehetett mosolygás nélkül meghallgatni. Vigkedélyű, humoros emberszerető ember volt, ha megtréfálták, nem soká haragudott, de a kölcsönt visszafizette. Nagyon széles körben ismerték egy híres rókalesét, melyet ő maga így adott elő:

— Ety nap elmentél ertöbe, délután; volt szép itó, peülték kunyhópa rókacsa lesni. Peletettél puskaba 6-os és 4-es sréd, ültél, vártál, néztél orat, megint ültél, vártál. Már igen kezdte este lenni, rókacsa nincs, semi nincs. Mar pixenlicht is alik látsz, fermaledajte, rókacsa nem gyütte. Giveszek a patron, pipat be enyém pofaba, gilepek a gunyhóbol, hat a petyár roka akkor leugorja gunyhó tetejirul!

Kifoghatatlan «vadászseteti» és nagy vadásztudása vonzották feléje a két impostort, Kinács Béla és Vonó Zoltán erdészgyakornokokat is. Jó pajtások voltak, sokszor megtréfálták egymást.

(Folytatása következik).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Gera József, Kisszállás: Köszönjük a jubileumról beküldött szíves értesítését. Különös kivételképpen ez egyszer leköszöltük az ünnepi beszédet is, bár az ünnepi beszédek közlése nem szokásos, egyrészt mert az alkalom azonosságánál fogva igen egyforma, de legalább is igen hasonló, másrészt azért nem, mert beszédek közlésére nincs a lapban helyünk, mert azt a mindennél fontosabb szakirodalom, egyesületi ügyek, hírek, stb. szóval a lap lényeges tartalmára kell fenntartani illetve felhasználni. De egyébként is a jubileumoknál nem a szónok személye és nem az elmondott szónoklat a fontos, és nem ezt kell előtérbe állítani, hanem az ünnepeltet, a jubiláló személye kell, hogy előtérben, az érdeklődés középpontjában álljon. Ezért bennünket illetve lapunk olvasóit a jubiláló ünnepelt személyi adatai, pályája, és pályafutása alatt szerzett érdemei stb. érdeklik. — Tehát az, hogy mikor, hol született, esetleg kik voltak a szülei, hol és hogyan nevelkedett, miféle iskolákat végzett, mikor és hol lépett először szolgálatba, s azután hol szolgált később, mikortól-meddig, s kinél, hol, mi módon és milyen érdemeket szerzett. Ezek és ehhez tartozó, tehát mindenképpen az ünnepeltre vonatkozó adatok a fontosak, ez érdekli az olvasókat. Sajnos, de így van, a legtöbb esetben épen ezekre vonatkozólag nem tudunk megbízható pontos adatokat kapni. Ezért írjuk ezt most ide, mert mások is, előzőleg már többször is, majd mindenkor, ép a legfontosabb adatokat nem írták meg, csak a szónoklatok teljes szövegét küldték be. Holott az írás is azt tanítja, nem a szó, a tett a fontos. — Kérjük tehát az összes tag- és kartársakat, hogy a jövőben ne kívánják a beszédek közlését, s ne a beszédek szövegét küldjék be, hanem a vonatkozó személyi adatokat, az életrajzi adatokat, és az ünneplés tényének és körülményeinek megbízhatóan pontos leírását. — Ugyanígy az elhalálozások, nászok és egyéb említésre méltó esetekben is. — Szívélyes üdvözlét. —

Schilling Gy. 1929. évre 11'50 és 1930. évre 14 pengő hátraléka van.

Kartársainkhoz! Ismételten kérjük m. t. Kartársainkat, hogy *pósta utalványon való pénzküldést mellőzzék*, mivel ezzel fölösleges kiadásokat okoznak úgy saját maguknak, mint egyesületünknek. *Pénzeket csakis a 45.672. számú befizetési lapon kérjük küldeni.*

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész
MISKOLC, Szemere utca 6 sz.
(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

HIRDETÉSEK

Szakvizsgázott 27 éves, nős, gyermektelen erdőőr, ki úgy az erdőőri, mint a vadőri teendőiben teljes jártassággal bír, 7 évi gyakorlattal erdőőri vagy vadőri állást keres. Fizetési igényei a legszerényebbek. Cím a kiadóhivatalban az „Orrvadász üldöző” jeligré.

Erdőőri és vadőri iskolát végzett 29 éves, nőtlen, katonaviselt egyén, ki az erdészeti és vadászati ágakban kellő gyakorlattal rendelkezik, bármikori belépésre erdőőri vagy hasonló állást keres. Szíves megkeresést „Otthonom az erdő” jeligré a Kiadóba kérem.

21 éves, ref. vallású, nőtlen egyén, aki 3 éves gyakorlattal és kitűnő bizonyítvánnyal rendelkezik, azonnali vagy későbbi belépésre, erdőőri állást keres. Szíves megkereséseket „Otthonom az erdő II.” jeligré a Kiadóba kérem.

Nőtlen erdőlegény, aki erdőőri és vadőri szakiskolát végzett, jó eredménnyel, 2 éves gyakorlattal jobb megélhetés végett azonnali, vagy későbbeni belépésre állást keres. Cím a kiadóban „22 éves jeligré.”

Vadőri állást keres 24 éves, jó magaviseletű nő ember, ki ácsipari munkát is elvégezne. Szíves meghívásokat „Szeretem az erdőt” jeligré a Kiadóba kérem küldeni.

Mielőtt könyvelésének rendbehozatala felett határozna. Mielőtt könyvelőjének a mérleg elkészítésére utasítást adna, forduljon bizalommal

V a r g h a L á s z l ó

hites könyvszakértőhöz, az

A D Ó és K Ö N Y V I T E L

szerkesztőjéhez

Budapest, VIII. József-körút 86. Tel. J. 322—60

tanácsért adózás és könyvelés szempontából.

Könyvvizsgálatoknál az **ellenőrző könyvszakértő** az Ön érdekeit védi.

Vállal: Könyvelések felfektetését, revízióját, rendbehozatalát, örökösödési, társüzleti és peres elszámolásokat, havi és órákonyvelést, adóügyek ellenőrzését.

Lapunk

előfizetőinek 25 %-os kedvezmény biztosítva.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskereslet és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársa megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M.E.V.M.E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel. táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés másfélszeres egységárral számítatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

A MAGYAR ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA

Előfizetési ár: egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1.50 pengő. Egyes szám ára 60 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj fejében jár a lap.

SZERKESZTI:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSZ ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „AZ ERDŐ” szerkesztőségéhez ÚJPEST, Damjanich-utca 5. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ke. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 P. Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 P beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetési segély alapunkba belépni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem. díj havi 50 fill. Ezidőszerint nyújtható temetési segély 200 P

A lap havonként egyszer, minden hó 15-én jelenik meg.

A „MAGYAR ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ORSZÁGOS EGYESÜLETE”,
BUDAPEST.

MEGHÍVÓ

A „Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete” ez évi

második vándor-választmányi ülését

1930. évi november hó 9-én, vasárnap d. e. 9 órakor Szombathelyen, a Kisfaludy Sándor-utca 9. szám alatti Múzeum épületében lévő Kultúr Egyesület olvasó-termében tartja meg. Ezen vándor-választmányi ülésre, a választmány tagjait és póttagjait ezúton is tisztelettel meghívja az egyesület

Elnöksége.

E vándor-választmányi ülésünkön egyesületünk rendes tagjait, az egyesületünkön kívül álló kartársainkat, egyesületünk barátait, mint érdeklődő vendégeket igen szívesen látjuk és kérjük, hogy minél számosabban jelenjenek meg.

Tekintettel a napirenden lévő igen fontos és aktuális ügyekre, a t. választmányi és póttagokat külön is felkérjük, hogy teljes számban megjelenni kötelességüknek tartsák.

Éjjeli szállásról egy éjszakára a már szombaton este érkezők részére (1 P. 50 f.) gondoskodva van.

A választmányi-tagok és póttagok utazási költségeit és az 1 P. 50 fill. éjjeli szállás-díjat, az egyesület megtéríti.

NAPIREND

1. A Magyar Hiszekegy.
2. Az elnöki megnyitó.
3. Az ügyvezető beszámolója.
4. Az új erdőtvény-javaslat.
5. A nyugdíj-alap létesítése.
6. Az internátus létesítése.
7. Az állás-kereslet és kínálat megszervezése, ügyének megvitatása.
8. Esetleges más tárgyú indítványok és javaslatok.
9. Elnöki zárószavak.
10. Himnusz.

A fenti tárgykörre vonatkozó vagy más tárgyú, indítványok vagy javaslatok, a választmányi-ülést megelőző nyolc nappal előbb írásban, az ügyvezető címére megküldendő, különben ezen az ülésen nem tárgyalhatók.

Pontos és minél nagyobb számban való megjelenést kérünk.

Az Elnökség.

Erdőkben és réteken előforduló ehető és mérges gombákról.

Lemezes gombák vagy Agaricus-félék.

1. **Porcellán tента gomba.** (*Coprinus porcellanus*). A gomba kalapja egészen fiatalon hengeres, később a szára felé kúposan szétterül és szélei meghasadoznak. Kalapja húsos és eleinte egészen a szárhoz nőtt. A kalap színe fehértől a galambszürkékéig, eleinte a kalap tetején sárga csillagos sapkával. A gomba alakja különben hasonlít a csengőhöz. Húsa halványrózsaszínű és jóízű.

Réteken és legelőkön, továbbá kertekben szeptembertől-novemberig terem.

Igen jó éti gomba, különösen kirántva kitűnő.

Ezen gombából tentát is lehet készíteni.

2. **Ráncos tента gomba.** (*Coprinus atramentarius*). Előbbihez hasonló harangalakú kalappal, melynek színe eleinte fehér, később szürkésbarna. Húsa rózsaszínű. Szára magas, fehér és csöves.

Csoportosan szokott előfordulni fák tövében és réteken, júliustól-novemberig. Jó gomba, elkészítése úgy történik, mint az előbbié.

3. **Csillámló tента gomba.** (*Coprinus micaceus*). Előbbiekhez hasonló alakú. Kalapjának színe sárga, közepe rozsdabarna csillaggal, eleinte korpás, fehéres, könnyen lehulló, fénylő szemecskékkel behintve. Szára odvas, magas fehér, síma és fénylő.

Erdőkben, különösen öreg fatörzsek tövében, nedves helyeken és néha kertekben terem júliustól-októberig. Ehető.

Mind a három faj ehető, azonban ha a kalap alja (a hymenium) a gomba érettségénél fogva már megfeketedett, úgy evésre ne használjuk fel.

4. **Elefántcsont gomba.** (*Limacium eburneum*). Népies egyéb neve: Elefántcsont bódító. Kalapja kezdetben félgömbös, később szétterülő és beütött, kissé tölcseres, karimája eleinte bekunkorodik, idősebb korban egyenes. Húsoskalapú, melynek teteje elefántcsontfehér, nyálkás, szárazon fénylő és ragadós. A fiatal gomba kalapja sárgás. A szára tömött, idősebb korban ritkán odvas, a szár felső része fehér pontokkal és pikelyekkel díszítve.

Lombos- és fenyveserdőkben egyaránt előfordul augusztustól-októberig. Ehető.

5. **Enyhe tejelő gomba.** (*Lactaria mitissima*). A kalap eleinte laposan boltozott, később közepén kissé beütött, karimája gyengén bekunkorodó. A kalap száraz, narancsszínű, világos-vörösbarna vagy sárgásbarna. Szára fehér, tömött, idősebb korban odvas. Húsa halványpirosas. Teje fehér és nem változik más színűvé. Szaga nincs, íze enyhe. Lombos erdőkben júniustól-novemberig terem. Ehető.

6. **Kenyér gomba.** (*Lactaria volema*). Egyéb neve: Paprika gomba. A gomba kalapjának színe sárgásbarna, vörössárga, később vörösbarna. A kalap laposan boltozott és tömött húsú, közepén idősebb korban beütött, sokszor a kalap laposan összenyomott. Szára vastag, tömött, hasonló színű, mint a kalap. A fiatal szára is tejel. Húsa fehér, bő tejtartalommal. Teje fehér, enyhe ízű, levegőn megbarnul. A gomba mandula ízű, édeskés, azután csípős. Szaga kissé a héringre emlékeztet. Főképpen fenyveserdőben terem júniustól-novemberig. Ehető.

7. **Keserű gomba.** (*Lactaria piperata*). Egyéb neve: Vaj gomba, Borsos tej gomba. Jó nagyra (20–30 cm

szélesre) megnövő gomba, melynek kalapja tömött húsú, idősebb korban közepén beütött, sőt tölcseres; karimája eleinte bekunkorodó, olykor-olykor behasadt szélekkel. A kalap teteje száraz, csupasz, fehér. Szára tömött, vastag fehér. Húsa fehér és bő tejtartalmú. Teje fehér. Íze a gombának borsos, csípős, keserű és égető. Szaga kellemes. Csak sültve jó. Lombos- és fenyveserdőben egyaránt előfordul júliustól-októberig.

8. **Pelyhes keserű gomba.** † (mérges). (*Lactaria vellerea*). Egyéb neve: Gyapjas tejgomba. Kalapja kemény, húsos, idősebb korban fás, bőrnemű, laposan boltozott, később közepén beütött s egészen tölcseralakú. A kalap teteje finoman pelyhes, különösen karimáján. Színe fehér. Szárának színe szintén fehér és pelyhes, tömött béllal. Teje fehér, csípős. Lombos-, valamint fenyőerdőkben terem júliustól-novemberig.

9. **Rőt tej gomba.** † (mérges). (*Lactaria rufa*). Húsos kalapja laposan boltozott, később beütött és néha tölcseres, karimája bekunkorodó, szőrös, idősebb korban lapos, éles. A kalap teteje száraz, eleinte apró pihés, vörösbarna. Szára világos-vörösbarna, a töve pelyhes, öreg korában odvas. Húsa piszkosvörös. Teje fehér és csípős. Íze igen csípős, sokáig éget, szaga nem kellemetlen.

Kizárólag — fenyveserdőkben — terem csak júliustól-novemberig.

10. **Fenyő gomba.** (*Lactaria deliciosa*). Egyéb neve: Rizike-, Tövisalja-, Fenyőalja-, Kedves tej gomba. Kalapja eleinte boltozott, később beütött, sőt néha tölcseres is. Törékeny és karimája erősen bekunkorodó. Teteje síma, nedves időben nyálkás, téglaszínű, később megzöldülő sok váltakozó, sötétebb és világosabb gyűrűzónás. Tartós esőben zöld foltossá lesz. Szára húsos, később odvas, a kalappal egyszínű. Úgy a kalap, mint szár húsa sárgás, vörösfehéres, a szár széle felé azonban sáfrányszínű. Teje sáfrányszínű, narancsvörös, kesernyés, csípős ízű, megszáradva zöld, ez a legjobb ismerető jele.

Íze kellemes, kissé kesernyés. Illata igen kellemes. Főleg fenyveserdőkben, mohok között és borókás dombokon fordul elő. Júniustól-novemberig terem, de inkább ősszel. A szárítást nem állja, azonban besavanyítva húshoz, kiváló finom eledel, de másforma elkészítésre is alkalmas.

11. **Ször gomba.** † (mérges). (*Lactaria torminosa*). Egyéb neve: Nyírfa gomba. Alakra igen hasonlít az előbbihez, de a bekunkorodó karimán csömbös szőrökkel szakállas. A kalap teteje kissé ragadós, világos húsvörös, sárgás vagy fehéres, éles szabályos vöröses, vagy csak halvány zónákkal, esetleg néha anélkül. A kalap később szintén beütött, a szára odvasodó, törékeny a kalappal egyszínű. Húsa fiatalon fehér, később sárgás és törékeny. Íze csípős és éget okoz.

Száraz homokos talajon és főleg nyíres erdőkben terem júliustól-novemberig. A fenyő gombához (Rizikéhez) igen hasonlít, azonban attól azáltal lehet megkülönböztetni, hogy színe húsvörös, karimáján pedig szakáll van, a Rizike teje megzöldül, emezé pedig nem.

Russulfa-félék. Az efafta gombáknál hiányzik a tej-nedv, durva, erős húsú gombák.

1. **Hánytató galóca.** † (mérges). (*Russula emetica*). Egyéb népies neve: Hánytató galambica. A kalap vékony húsú, törékeny, ellaposodó, a szélen barázdás. Teteje kissé ragadós, szárazon fénylő, síma, rózsaszínű, vérvörös, vagy bíborvörös, néha vörösbarnába hajló, esetleg sárga, sőt fehérszínű is lehet. Bőre könnyen felhámlik. Húsa fehér, a bőr alatt többnyire vöröses,

Szára tömött, fehér vagy vöröses és piros foltos. A kalap alja fehéres, kissé szürke. Íze csípős és égető, borsos. Szaga undorító.

Erdőkben, nedves réteken júliustól-novemberig terem.

2. **Kékhátú gomba.** (*Russula cyanoxantha*). Kalapja fiatal korában boltozott, később lapos és beütött. Ragadós tetejű, színe igen változékony, mert hol világos ibolyaszínű, hol olajzöld, vagy kékesbarna, közepén megsárgul, illetve megfakul. Szára szivacsos, síma fehér. Húsa törékeny, fehér, bőre alatt pirosas. Íze jó.

Lomberdőkben augusztustól-októberig terem. Ehető.

3. **Piros galambica.** (*Russula vesca*). Egyéb neve: Galamb gomba. Kalapja húsos, erős, boltozott, ráncos, eres, öreg korában tölcseres. Teteje ragadós, húsvörös, a közepén sötétebb színű. Szára tömött, hálózatosan ráncos. Húsa fehér, íze kellemes, a dióra emlékeztet. Illata kellemes. Lombos erdőkben augusztustól-szeptemberig terem.

4. **Fehérbélű vargánya.** (*Russula foeteus*). Eleinte gömbölyded, idősebb korban ellaposodó, vastag húsu, a közepén, a karima felé elvékonyodó és szemölcsös bordákkal van ellátva. Teteje ragadós, bőre vékony, sárgásbarna vagy piszkos okkerszínű. Húsa fehér. Szára tömött, később odvas és fehér. Íze csípős, szaga undorító. Főismertető jele, hogy a karima felé kissé rézzöld színű és a kalap teteje itt-ott barna foltos. Erdőkben terem júliustól-októberig. Nem ehető.

5. **Zöld galambica.** (*Russula virescens*). Egyéb neve: Zöld gomba. Zölde galamb gomba. Vastag kalappal bíró gomba, amely előbb gömbölyded, később ellaposodó, a kalap közepén idősebb korban kis mélyedéssel. A kalap tetejének színe rézzöld, néha kékes- és sárgászöld. Karimája idősebb korban több helyen behasadt. A kalap alja fehér. Húsa fehér és nem változó. Szára szivacsos, tömött, fehér, későbbi korban puha béllal. Íze jó, szaga undorító. Lombos erdőkben, főleg nyíresekben fordul elő. Meszes talajon terem júliustól-szeptemberig. Jó ehető gomba. Összetéveszthető a Villás galambicával, azonban ez utóbbinak íze keserű és csípős.

6. **Galamb gomba.** (*Russula depalleus*). Kalapja húsos, szabálytalan alakú, karimája hullámos síma. A kalap teteje fiatalon vöröses, idősebb korban megsárgulnak, bőre síma, fiatalon ragadós. Szára kemény, mely a kalaptól lefelé elvékonyodik, fehér, később megsürkülő. A kalap alja fehér. Íze a dióéhoz hasonló, szaga kellemes.

Erdőkben, utakon augusztustól-októberig terem. Ehető.

7. **Villás galambica.** (*Russula bifida*). Egyéb neve: Villás bódító. (*Gyanús gomba!*) Kalapja fiatalon boltozott, később tölcseres, vastag húsu. Karimája éles és síma. A kalap teteje síma, selymes fényű és zöldszínű, gyakran barnásfehér is öregebb korban. A kalap alja fehér, szára vastag és síma. Húsa halvány rózsaszínű, a kalap bőre alatt sötétebb színnel. Íze enyhe, később keserű és csípős. Szaga nincs. Főleg tölgyesekben augusztustól-októberig terem. Csigák szeretik. Gyanús, azonban több helyen eszik.

8. **Veres galamb gomba.** (*Russulina integra*). E gomba kalapja vékony húsu, ellaposodó, közepén többször kissé tölcseres. Húsa fehér, ha megtörjük megvörösödik. Karimája ripacsos, bordás. Teteje fiatal korában ragadós, vörös, ibolyás, vagy sárgásbarnásba menő színnel síma. A kalap alja fehér, később megsárgul. Szára bunkós vagy hengeres, szivacsos síma, fehér.

Íze enyhe, illata nincs. Erdőkben (tölgyesekben), bokros helyeken júliustól-októberig terem. Egyenként terem.

9. **Nyárfa gomba.** (*Lentinus tigrinus*). Egyéb népies neve: Füzfa gomba, Tölcsér gomba. Kalapja vékony, közepén beütött, idősebb korban tölcseres, karimája bekunkorodó és széthasadozó, fodros.

Teteje fehér vagy piszkos fehér, belenőtt szőrös, feketés, zöldepirosas vagy barnás pikkelyekkel tarkítva. Húsa fehér, eltörve karminpiros lesz. A kalap alja sárgás. Szára kemény, tömött, pikkelyes, fehér. Öreg fatörzseken, de élőfákon is, főleg nyár- és fűzfán áprilistól-októberig terem. Ehető. E gombának van egy válfaja is, az u. n. *Lentinus pulverulentus*. Kalapja közepén beütött, karimája kissé fodros, de nem széthasogatott. Teteje fehéres zsemlyeszínű. Szára kissé oldalt növe, tömött és úgy ez, mint a kalap is, fehér lisztszerű porral beporozott. A lemezek, illetve a kalap alja a tönkkel összenöttek, illetve arra lefutók fehéres zsemlyeszínűek. Öreg fatörzseken él, júliusban terem. Ehető.

10. **Foghagymaszagú gomba.** (*Marasmius alliatus*). Kalapja vékony húsu, harangalakú, később szétterülő, barnásszínű. A kalap alja fehér. Szára csöves, fényes vörösbarna. Íze és szaga a foghagymára emlékeztet.

Erdőkben (lomb és fenyő) és tisztásokon, régi fatörzseken júniustól-októberig terem. E gomba szárítva is jó. Ehető.

11. **Szefű gomba.** (*Marasmius caryophylleus*). Egyéb népies neve: Őszi szefű gomba, Harmat gomba, Tik gomba, Csibe gomba.

A gomba kalapja eleinte süveges és vörösesbarna színű, később a süveg alsó része, illetve a karima felkunkorodik, meghasadozik és világosabb, zsemlyeszínű lesz. Szára a kalappal azonos színű, csömbös szőrőzettel, szárazon felsodródik. A kalap alja sárgásfehér. Húsa fehéressárgás. Szaga hasonlít a szefűszegéhez, megszártva még jobban fokozódik erős szaga. Íze kellemes. Legelőkön egyes fák alatt és utakon terem májustól-októberig. Körökben seregesen tenyész. Csak a gomba kalapját szokták felhasználni, mert a szára igen szívós. Aszalva is jó. Apró, kellemes illatú gomba. Erdőkben nem terem és a pázsitfélék gyökerén él, azokat pusztítja.

12. **Kénvirág gomba. † (mérges).** (*Hypholoma fasciculare*). Egyéb neve: Csoportos galóca. Csoportosan növe gomba, melynek kalapja húsos, fiatal korban kúpos, félgömbös, később szétterülő. A karima szélén sárgás rostos fátyollal. A kalap teteje kénszínű, közepén sötétebb, aranyárga vagy vörössárga, száraz, később zsíros tapintatú. A kalap alja eleinte kénsárga, később piszkoszöld, végül feketészöld. Húsa sárga. Szára odvas, rendszerint görbe, sárgabarnás foltokkal, szívós, tövében gyakran bolyhos; a kalap alatt a száron gyűrűvel, mely idősebb korban eltűnik. Íze keserű, szaga kellemetlen. Fatörzseken, tuskókon úgy a lomb, mint fenyőfákon fű között, továbbá épületekben is előfordul. Májustól-novemberig terem.

Debrecen, 1930. szeptember 15-én.

Orosz Imre.

(Folytatása következik).

Minden kartárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

V A D Á S Z A T

Nagyvad-vadászterületek berendezése.*

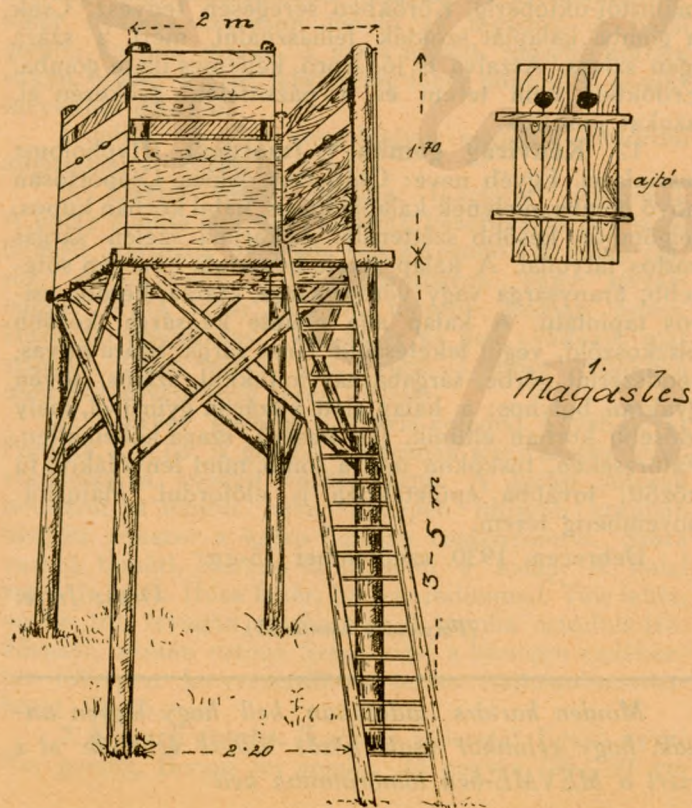
Írta id. Wittich Béla

Ezen cikkben csakis a nagyvad védelmét és vadászatát érintő kérdéseket óhajtanám tárgyalni kimerítőbben, illetve a jelzett célokat előmozdító berendezéseket, míg sok kérdést, mely bár ezekkel szorosan összefügg, a helyszüke miatt csak érinteni fogok.

Azon szempontból indulok el, mintha egy vadász vagy vadásztársaság egy nagyobb, teljesen rendezetlen vadászterülethez jutna akár bérlet, akár vétel útján. Ha vásárlás vagy más úton örök tulajdonról van szó, természetesen nagyobb befektetést érdemel, mintha csak néhányévi bérletről beszélhetnénk. Mindazonáltal úgy fogom a tennivalókat elsorolni, mintha több idejű bérletről vagy magántulajdonról volna megbeszélésünk, mert hogy ki mennyit áldozhat berendezésre, azt mindenki maga tudhatja legjobban, a felsorolandókból annyit hajthat végre vagy elhagyhat, amennyit tetszik.

A vadászterületen első dolgunk alapos helyszíni szemlét tartani. Szemügyre vesszük fekvését, tájékozódunk a szomszédság felől. Milyen távol van a legközelebbi vasútállomás, milyen utak vezetnek a vadászterületre és mely utak s minő állapotban szelik a vadászterületet. Milyen kézben vannak a szomszéd vadászterületek, hol kell leginkább tartanunk a vadászok

* A fényképek gróf Esterházy Pál bakonyszentlászlói erdejében készültek. A cikkhez tartozó ábrák klisséit a Nimród vadászújság szerkesztője szíveségből engedte át.

Szabadon álló magasles az Alizházi vágásban.

„becses” látogatásától. Hol, milyen az erdő, hol van szálas erdő, hol a vágás, tisztások, sűrű ciherekek, dagonyák, források, vadváltók, cserkészutak.

Fogadjunk tapasztalt, képzett vadórt. Ezt a kérdést különös figyelemmel kell elintézni. Győződjünk meg személyesen a tudásáról s főleg a becsületességéről. Hacsak lehetséges, ne legyen a vadór egyúttal erdőőr is, mert az erdőőrnek nagyon sok dolga van s emiatt nem tud elég időt szakítani a vad őrzésére, védelmére, kiismerésére.

Sűrű, fiatal vágásokban, hol nincs elég hely az áttekintésre, kilövésre, nyiladékokat kell vágni, melyet rendszeres hálózatban viszünk véghez. Vadászszempontból legjobbnak bizonyultak azok a nyiladékok, melyeken (8–10 méter szélességben vezetve) nincsen minden kiirtva, hanem minden 10–15 lépésre egy-egy fiatal fa van meghagyva. Ennek az az előnye, hogy a vad nem ugrik át rajta szélesebben, mint a teljesen tisztára kivágott nyiladékon, hanem legnagyobb részt lassan átballag.

Építsünk vadászlakot vagy vadászkunyhót a Nimród Vadászújságban már korábban közzétett szempontok figyelembevételével.

Megállapítandó a vadászterületen előforduló vad száma és ivararánya s ha szükségesnek mutatkozik, úgy mielőbb tartuk meg a selejtezést.

Egyik fontos és célszerű berendezés a nagyvad vadászatánál és megfigyelésénél a magasles. A magasles célja az, hogy egyrészt sűrű bokros részek felett áttekinthessünk, másrészt a vadász magasban a föld felett lévén, a vad nem kap szimatot és nyugodt marad, miáltal jól megfigyelhető és löhető. Magaslest ott építhetünk, honnan nagyobb területet látunk be, vadváltó közelében. Építhetjük fához vagy teljesen szabadon állónak. Előbbinek egyetlen előnye az, hogy a fa koronája, ágai eltakarják, kevésbé feltűnő. Hátránya, hogy erősebb szélben jobban inog, mert a fának jobban nekifekszik a szél s ezáltal a magaslest is mozgatja, a hozzá támasztott létra pedig az érintkező pontokon

Fához épített magasles az Alizházi vadászlaknál.

kegyetlenül csikorog. Ezért jobb a szabadon álló, attól sem kell félni, hogy a vad riadozni fog tőle, nagyon rövid idő alatt teljesen megszokja annyira, hogy a szarvas még az agancsát is hozzádörgöli. Az oszlopok végeit, melyeket 1—1,5 méterre a földbe ásunk, előbb vagy jól meg kell pörkölni, hogy ne rothadjon el hamarosan, vagy pedig öt napig meszes vízben áztatjuk, kivéve megszáritjuk, hígított kénsavval bemázoljuk és újból megszáritjuk. A tartóoszlopokat keresztben vékonyabb fával rögzítjük és e fölé építjük a tulajdonképeni leshelyet deszkából. A deszkafalon különböző pontokon és magasságban néző- és lőréseket kell hagynunk, egy háromlábú szék vagy az oldalfalakhoz erősített pad szolgál ülőhelyül, egy létra pedig a fel- és lejutást teszi lehetővé. Nem szabad elfeledkeznünk arról sem, hogy a bejárónyílás is fedve legyen egy egész vékony deszkából készült könnyű ajtófélével, mert a vad sokszor (különösen a szemfüles vezértehén) talán éppen arról az oldalról jön és a vadászt észreveszi. Ennek az ajtófélének persze nem szabad csuklós vaspánttal záródnia, mert ez berozsdásodik és minden nyitáskor rettenetesen csikorog, hanem csak úgy odatámasztható legyen és hogy a szél fel ne döntse, egy faretesszel legyen elzárható.

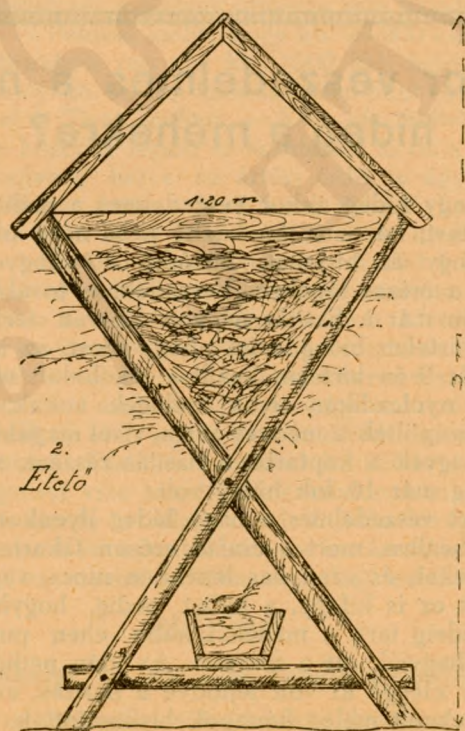
A téli vadvédelem a fővadról is igen fontos, ezek közé tartozik az etetés. E végből etetőket készítünk. Ezeknél az a fontos, hogy semmi eresze se legyen, nehogy a szarvas agancsával beleakadjon, lábai erősen be legyenek állítva a földbe és jó takarmány legyen benne. Az alsó merevítőlécekre egy vályut is tehetünk, melybe törek közé szeletelt répát, burgonyát adhatunk. Fedni deszkával, zsúppal vagy náddal szoktuk. Takarmánynak legjobb a lóhere, lucerna, zabosbüköny. Nem szükséges az etetőket nagyon eldugott helyekre tenni, mert a vad felkeresi szigorú télen akárhol, viszont a megfigyelés és ellenőrzés szempontjából nagyon jó, ha valamelyik erdei út mellett, attól kb. 100 lépéssnyire van s onnan látható is. A legelőnyösebb, ha valamely hegyoldalban, fent vezető út alá építjük, mert

így a megfigyelés a legkevésbébbé hat zavarólag. A felső részen kis deszkalapon kevés olajos maggal még az erdő madarainak is kedveskedhetünk.

Nem kevésbé fontos — különösen tavasszal és ősszel — a sózás. Télen az etetővályuba is lehet egy darab kősót tenni, máskor a marhasót kétharmadrészben agyaggal keverve helyezzük a sózókeretbe, mely egy méter belvilágú, 15 cm. vastag fából készül. Uradalmunknál egy négyágú fatönkbe is helyeztünk sós agyagot s ez most a leglátogatottabb sózónk, pedig egészen nyílt területen van. Csapatostul keresik fel a szarvasok. Nem igen volna ajánlatos négyágú álló fa közepét sózónak megtenni, mert könnyen megeshetne, hogy a szarvasbika agancsával közbeszorulhatna.

Sem az etetőknél, sem a sózónál sohase löjjük meg a vadat, hadd érezze magát legalább ott biztonságban. Viszont aki igazán tud gyönyörködni a szarvas, őz kecses megjelenésében, viselkedésében, az jól teszi, ha a sózókhöz vagy a dagonyák strandfürdőjéhez épít egy magaslest, honnan igazán zavartalanul figyelheti meg azokat s egyúttal legjobban felismerheti a selejtzendőket, még pipaszó mellett is!

Mindez, tudom, nagy pénzáldozatot követel, amit kevesen engedhetnek meg maguknak s bár anyagilag alig csak néhány esetben fizeti vissza a befektetett tőkét, de sok bosszúságot és fáradságot megtakarít, részesévé teszi az embert a vadászat legszebb gyönyöreinek és nem egyszer feledhetlenebb kép tárul bámuló szemünk elé ott kint, mint bent a nagyvárosok lármás mulatóinak színpadán. Mert míg emitt tomboló „jazz-band” hasogatja a dobhártyát, vakító fényhatások kápráztatják a szemet, mocskos léhaságok tömege minden magasztos lelki érték nélkül mint ezernyi ezer mikroba nyüzsög körülöttünk szüntelen — amott a természet főnséges, végnélküli csodája mindenben, az aranyló esti napsugár, mely csillogó vértet von a fák törzsére, a szellő sóhaja, mely egyre halkul s elvesz a messzeségben, a rigók csacsogása, melyre mint egy hosszú virágfüzér ível a fekete harkály trillája. A sötét fenyves hideg háttéréből halk nessel kilép az aggódó

Sózó négyágú fatönkön.

suta bohó kis gidáival s kezdődik az idillikus játék. Most békés idill, máskor véres tragédia, s mind igaz!

Szél vágat végig az erdőn, sívít, vad erővel rázza, törí a fákat, szilaj felhőkön nyargal a pogány isten-asszony Diana, félénken keres menedéket minden állat! De elcsitul a vihar, mindjobban alkonyodik, az éjszaka szeliden takar be mindent sötét palástjával, felragyognak a csillagok s az esti szellő biztatva jár, súgja mindenfelé: „Ne félj, ne félj, véd Szent Hubertus keze és az igaz vadász lelke.”

M É H É S Z E T

Mikor veszedelmes a nagy hideg a méhekre?

A nagy hideg akkor veszedelmes a méhekre, ha hosszan tart, ha nem jön közbe néha-néha olyan enyhülés, hogy át bírjanak húzódni a kifogyott, üres lépekről a mézes lépekre. Veszedelmes továbbá akkor is, amidőn már a fiasítás nagyon ki van terjedve és rájön a hirtelen hideg, mint ahogy most, az idei télen is, február 9-én hirtelen beállt a tél, holott még hetedikén és nyolcadikán olyan melegek voltak, hogy a méhek kirepültek a nedves sárra, vizet magukba szívni, hogy bevigyék a kaptárba a fiasítás részére, míg másnap pedig már 10 fok hideg volt.

Azért veszedelmes a nagy hideg ilyenkor és ilyen hirtelen beállva, mert a család erősen takarja a fiasításos lépeket, és ezen fias lépekben nincs, vagy kevés a méz és ez is kifogy, a hideg pedig, hogyha húzamosabb ideig tart, a méhek inkább éhen pusztulnak, mégsem hagyják ott a fiasítást. Az idén pedig február 9-én már eléggé ki volt fejlődve a fiasítás, amit nemcsak az elmúlt meleg hónapok bizonyítottak, de mutatták a sárra kirepült méhek is, amelyek nekiestek

a víz szívásának. Ilyen hirtelen meglepő hideg, nem is annyira februárban, mint inkább márciusban szokott meglepni bennünket, mint 1928-ban is, amikor a hirtelen beállt és körülbelül 14 napig tartó hideg miatt sok méhcsalád lelte éhhalálát. Különösen a kiskeretes kaptárakban gyakoribb az ilyen eset, mert a nagy lépekben mégis csak szélesebben van a fiasítás körül a méz elhelyezve és ezeken a méhek könnyebben megtalálják az ennivalójukat, anélkül, hogy a lépeken keresztül kellene húzódnuk a hátuk mögött lévő mézeslépekre.

Amikor a fiasítás már ki van terjedve, mint az idén is, hogy a gyöngye télen már január közepén megindult a petelerakás és februárban meg már erősen ki volt terjedve és hirtelen rájön a nagy hideg, akkor a méhész minél többször menjen el a kaptárak előtt és hallgassa meg a családokat, hogy nem zúgnak-e (de erősen) és ha másnap is, sőt harmadnap is, de mindég gyöngébb és gyöngébb lesz a zúgásuk, akkor már az a jele, hogy nincs mézük és éhségükben mindég halkabban és halkabban zúgnak, míg végre aztán örökre elhallgatnak.

Ilyen esetben a méhész vigye be azt a családot egy jól befűtött, elsötétített helyiségbe és adjon be nekik langyos pörgetett mézet, amit majd elraktároznak a fiasítás körül és így meg lesznek mentve az éhhaláltól. Ha nincs méz, akkor cukorszirupot is adhatunk, de ezt már nem hordják olyan szívesen. Amikor aztán felhordták, illetve elraktározták a beadott mézet, a helyiséget ki kell hagyni hűlni, hogy a méhek újból összehúzódnanak és vigyük vissza a kaptárt a helyére.

Egyébként télen a nagy hideget azért szeretjük jobban, mert ilyenkor a méhcsaládok havonként alig fogyasztanak többet 500 grammnál, míg nedves gyöngye télen pedig családonként elfogyasztanak havonta 1200 grammot is. Igaz, hogy a nagy hideg azonban csak úgy jó, hogyha közbe-közbe 8—10 naponként megenyhül, hogy áthúzódhassanak a mézeslépekre, mert ha nem enyhül meg közben, akkor megint baj lesz. De baj lehet akkor is, amikor nagyon gyöngye a tél és legalább egyszer, úgy január közepén nem tudják a tisztulási kirepülést megtartani, a gyöngye télen pedig sokat fogyasztottak, megkapják a hasmenést, illetve a vérhast.

Nagy hidegben összehúzódnak és egymást a testükkel is melegítik, míg gyöngye télen szanaszét másznak a kaptárban és mindenkinek annyit kell enni, hogy a saját testét felmelegítse és ezért van az, hogy annyi bélsár rakodik le a végbélbe, amit nem bír egészen tavaszig visszatartani.

Ignác Sándor.

Elcserélném egy drb. 16-os kaliberű, dupla sörétes, drótcsovű, kitünő hordású, (cső hossza 78 cm.) használt fegyvert, még jókarban van, több évi használatra alkalmas. Fegyverviselési engedéllyel együtt, egy bármilyen kaliberű, de még jókarban levő büksz puszkáért, lehet esetleg bok büksz is vagy dupla golyós. Cím: Kósa Ernő uradalmi erdőőr, Fehérvárcsurgó, Fejér vm.

EGYESÜLETI HIREK

Egyesületünk életében újabb fordulóponthoz érkezünk.

Már régebben tapasztalta azt egyesületünk vezetősége, hogy az egyesület ügyeinek hathatósabb és sikeresebb intézése szempontjából Miskolc városa, mint székhely, nem a legmegfelelőbb megoldás. Bár a mai csonka haza erdőségeinek nagyobb része Miskolc városa körül és közelében fekszik, a tagok túlnyomó többsége mégsem itt van. Mert ezen erdőségek nagyrésze az államkincstár tulajdonában van, az államnál alkalmazott kar- és tagtársaink összlétszáma azonban egyesületünk taglétszámának csak egy igen kis hányadát teszi ki, s a zöme magánuradalmi kar- és tagtársainkból adódik. — Ez utóbbiaknak pedig Miskolc nem alkalmas székhely, mivel az ország területét tekintve, nem központi fekvésű. Így a Dunántúlról például igen nehezen és sok költséggel közelíthető csak meg.

Ezért már a legutóbbi közgyűlésen is a tagok zömének azon óhaja lépett előtérbe, hogy módot kellene találni arra, hogy egyesületünk az ország minden részéről egyformán olcsón és könnyen megközelíthető központban fekvésű Budapestre legyen áthelyezhető.

Az egyesület tagjai zömének ezen óhajta, mely más egyéb mindenféle okokból is, igen kívánatosnak mutatkozott, az egyesület szempontjából szerencsés véletlen körülmények találkozása folytán, most váratlanul beteljesedett.

Egyesületünk ügyvezetőjét ugyanis szolgálati érdekből Budapestre a földművelésügyi minisztériumba visszarendelték, s ezáltal, most már, semmi akadály nincs annak, hogy ezentúl a jövőben, a közgyűlés és a tagok zömének kívánsága szerint, az egyesület székhelye Budapest legyen. — Erre vonatkozólag a közgyűlés által elhatározott alapszabályok módosítása kapcsán, amiről, a közgyűlésről szóló tudósításunkban, lapunk f. évi 6-ik számában már megemlékeztünk, most már az egyesületi székhelynek Miskolcra Budapestre való áthelyezését is végrehajthattuk, s ehhez a belügyminisztérium utólagos jóváhagyását is kieszközöltük.

Kérjük tehát ezúton is kedves tag- és kartársainkat, hogy szíveskedjenek tudomásul venni, hogy *egyesületünk székhelye, 1930. évi október hó elsejétől kezdődőleg, most már Budapest.*

Ennek következtében lapunk ezen száma már nem Miskolcon, hanem Budapesten jelent meg s a jövőben is itt jelenik meg és innen lesz széjjel küldve.

Egyidejűleg kérjük egyesületünk tag- és kartársait, lapunk előfizetőit és barátainkat, hogy a jövőben, most már minden kéziratot, cikket, továbbá egyesületi és magánügyekben bármily levelet vagy megkeresést, vagy Egyesületünk, vagy ügyvezetőnk nevére címezve az alábbi címre küldeni szíveskedjenek:

Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segéd-személyzet Országos Egyesülete vagy Nádaskay Richard ügyvezető-szerkesztő, Újpest, Damjanich-utca 5. sz. címre.

Mivel pedig egyesületünknek egyesületi (iroda) helyisége nincsen s ilyet belátható időn belül nem is lesz szükséges berendeznie, ezért úgymint eddig is 4 éven át volt, egyesületünk helyisége (címe) és lapunk

szerkesztősége, ügyvezető-szerkesztőnk magánlakásán van elhelyezve.

Ügyvezető-lapszerkesztőnk ezentúl 1930. évi november hó 15-étől kezdődőleg fenti címén — lakásán — egyesületi ügyekben, az egyesület tagjainak és kartársainknak ezidőszerint hetenkint egyszer minden szombaton délután 4 órától 7 óráig hivatalos órákat tart, hogy az esetleg az ország bármely részéből, bármily ügyben személyesen hozzáfordulni kívánó tag- és kartársaknak személyesen is rendelkezésére állhasson. — Előzetes levélbeni bejelentés esetében a szűk-séghez mérten más napon is szívesen rendelkezésre áll a délutáni órákban, ily esetben azonban néhány nappal előbb kell, hogy a jelentkezés levélileg megtörténjen.

Ügyvezető-lapszerkesztőnk fenti című lakása 24 filléres átszálló-jeggyel bárholnan, igen könnyen megközelíthető, mert az 55-ös közúti-villamossal a *Berlin-térről* (Nyugati p. u.) 35 perc, s a megállóhely a *Damjanich utcánál* van, s attól a jobb oldalon a harmadik ház. — *Bárkit bármily ügyben jelzett napon és időben igen szívesen lát.*

Egyesületünk ügyvezetőjének magánlakásán telefonja is van, úgyhogy akár a vidékről, akár Budapestről vagy környékéről bármikor felhívható, azonban ugyancsak f. évi nov. 15-től kezdve.

Telefon száma: Aut. 943—63.

Hisszük és reméljük, hogy ezzel a fordulattal egyesületünk életében újabb és nagy lépéssel jutottunk előre, mert azzal, hogy egyesületünk ügyvezetője, és lapunk szerkesztője, állandóan Budapesten tartózkodik, ezzel lehetővé válik az egyes előforduló ügyek kellő és gyors elintézése.

Hozzászólás.

Lapunk 9. számában az egyesületi Hírek között Memorandumunk egyes pontjait recapituláltuk, a 16. ponthoz mai póstával egyik kartársunk a következő hozzászólást küldte be:

A 16. pontban foglaltak alól kivételt kell tenni azon vadászterületeknél, a melyek átmérve sem haladják meg a 200 ölet. — Például említi, hogy kb. 20.000 kat. holdat kitevő birtokukon van egy kb. 1500 kat. holdas ártéri terület, amely kb. 30 km hosszúságban mint egy hosszú sáv terül el a Tisza mellett. — Ezen sáv mellett ugyan van, illetve húzódik legelő és szántóföld is, de a vadnak annyira kedvenc helye az ártéri erdő és úgy szereti az erdőt illetve ártéren lévő bűvő helyeit, hogy erőszakkal sem igen lehet kizavarni az ártér mellett lévő tisztásra. — Ha már most a tervezet szerint a 200 öles ártéri területen mint semleges, tehát minden időben tilos területen a vadász, bérlőnek tilos a lövés, akkor ez a jelen esetben és hasonló más esetekben is határozottan káros volna, mert csak az ártéren elszaporodó dúvad pusztítaná a nemes apró és nagy vadat, és onnan a vad a mellette lévő legelő, és szántóföldre kizavarható sohasem volna. Csak az évenként ismétlődő nagy árvizek tengernyi vize pusztítaná és sodorná magával a sok vadat, amely a tilalom miatt soha lövésre nem kerülhetne. — Kéri e pontra nézve a kartársak hozzászólását, hogy ez a pont kellően megvilágíttassék. —

ELŐSZÓ

a szombathelyi ez évi 2-ik vándor-gyűlésünkhöz.

Ez évi második választmányi-ülésünket ezúttal Szombathelyen tartjuk meg, mint vándor-gyűlést.

A korábbi gyűléseinken elhangzott kívánságok alapján történt megállapodások-, illetve határozatoknak teszünk ezzel eleget. Ezáltal csonka hazánk minden részében élő kar- és tagtársainknak kívánjuk lehetővé tenni, hogy meggyőződést szerezhessenek személyesen is arról, miszerint egyesületünk elnöksége, illetve vezetősége minden lehetőt elkövet, hogy ez a mi fiatal mindössze négy éve fennálló egyesületünk kitűzött szép és nemes céljait, jelesen a magyar erdészeti és vadászati műszaki segédszemélyzet szellemi szintjének emelését, a szolgálati-idő alatti tovább képzést, az egyéni művelődést, a szociális és kulturális igényeik kielégítését, végül gazdasági érdekeik védelmét, hogy s miként valósítja meg.

Az ilyen vándor-gyűlés tehát propaganda is, oly célból, hogy az egyesületen kívül állóknak is alkalom adassék ahhoz, hogy egyesületünk működéséről, közvetlenül is tudomást szerezzék, annak támogatására siessenek és tagokul belépjenek.

Ifjú egyesületünk a négy év alatt le nem kicsinyelhető, s nem megvetendő eredményeket ért már el eddig is. Már maga az a tény, hogy a megalapításkor mindösszev éve csak nyolcvan volt az alapítók, és az egyesület lapjának az első száma csak kétszáz példányban jelent meg, és pénz, vagyon, semmi sem volt, ezzel szemben ma, négy év elteltével már 1100 a tagok száma, lapunk 1300 példányban jelenik meg, s vagyunk már meghaladja a haterzer pengőt, már ez magában véve is beszédes és szép eredménynek nevezhető.

Ezenfelül van egyesületünknek temetkezési segélyalapja, melynek hétszáz tagja van, s ezideig már öt halálesetben két-kétszáz pengő temetkezési segélyt, tehát 1000 pengőt fizetett ki az özvegyeknek.

Lapunk szép kiállítású, tartalmas lap, amelynek erdészeti, vadászati, halászati, méhészeti, madártani, természetudományi rovataiban elismert nevű írók, szakszerűen megírt tudományos alapú cikkekkel szolgálják önművelődési céljainkat. Egyidejűleg az egyesületi hírek rovatában foglaltakkal egyesületi életünkről adunk hű leírást, s így ezzel állandó kapcsolatot teremtettünk az egymástól oly távol élő tag- és kartársak között, ápolva ezzel is a kartársi szeretetet és összetartozandóságuk, a kollegialitás érzelmét. Azt, hogy egyesületünk elnöksége, vezetői és támogató barátai, külön-külön és együtt is milyen harcot vívnak, mennyit küzdenek és milyen sok és nehéz munkát végeznek, a rosszakaratú, kicsinyes, és irigykedő, ellenfeleink és az egyes kartársak minden megértést nélkülöző igaztalan kritizálatai dacára is, erről legjobban az eddig elért eredmények tanuskodnak.

Tagadhatatlan tény az is — és ezzel akarva, nem akarva, számolnunk kell, — hogy a jelenkori nemzetközi gazdasági krízis, — mely európaszerte, minden államban szinte lehetetlenné teszi a kisemberek megélhetését és boldogulását, — egyesületünk előhaladására is igen békítőan hat.

A csonka hazánkban is teljesen leromlott általános gazdasági helyzet igen érezteti hatását, az egyes egyének megélhetési, illetve kereseti viszonyaiban is, s ez főleg abban nyilvánkozik meg, hogy a tagok egy jelentékeny része nem tud kellően eleget tenni tagsági kötelezettségeinek sem. Ez az oka közvetlenül a nagymérvű állástalanságnak is, ami egyesekre egyenesen katasztrófálissá vált már.

E tekintetben az államtól, illetve a kormánytól ezidőszerint nem várhatunk semmit, mert a társadalmi, illetve gazdasági helyzet általánossá vált leromlását az

államhatalom sem enyhíteni, sem megállítani nem tudja. Fokozottabban lép tehát előtérbe a társadalom, jelesen a közületek, illetve a különféle egyesületek ezirányú kötelessége, ezek, de különösen az egyesületek, azonban csak akkor lesznek képesek, illetve csak akkor tudnak eredményesen ily irányú működést kifejteni, ha az egyesületek minden egyes tagja megértéssel, a rendkívüli viszonyokra tekintettel, tagsági kötelezettségének fokozottabban tesz eleget.

Ez az eset áll fenn nálunk is, a tagoknak be kell látniuk azt, hogy a mai igen nehéz viszonyok között a haladás és céljaink sikeres elérése, illetve terveink megvalósítása is csak úgy és akkor sikerülhet, ha egyesületünk minden tagja a legkomolyabban fogja fel tagsági működésének szükségességét és ezirányi kötelezettségeinek mindenképpen iparkodik is eleget tenni. A legnagyobb felelősség azonban azokra a kartársakra hárul, s a lassúbb haladásnak, a részben sikertelenségnek, azok az okozói, akik nem értik meg az idők jeleit, s még ma sem tagjai az egyesületnek. Mert annál nagyobb a súlya egy egyesületnek s annál biztosabban érhet el bizonyos célokat, minél több a tagjainak száma, — csak az az egyesület lehet erős, csak az tud bizonyos esetekben súlyával hatni, amelynek kötelekébe az illető testület minden egyes tagja belép s beletartozik. Négy éven át mindig ezt hangoztattuk és ezt fogjuk a jövőben is állandóan hangoztatni, hogy hassunk oda, — minden tag mindig és szüntelenül azon fáradozzék, — hogy mindazon kartársaink, akik még nem tagjai egyesületünknek, mielőbb belépjenek, hogy általuk erősödjék az egyesületünk, csakis így érhetjük el céljainkat.

Egységben az Erő!

Krónikás.

Kérelem!

Felkérjük kar- és tagtársainkat, hogy amennyiben szolgálati - tartózkodási helyükön, vagy lakhelyükön, vagy ezek közvetlen közelében, esetleg saját uradalmukkal szomszédos uradalmakban, olyan kartársak vannak, akik tudomásunk szerint még nem tagjai az egyesületnek, vagy ha bármikor, bárhol, tudomást szereznek olyan kartásokról akik ezideig még nem tagjai az egyesületnek, úgy ezen tag- illetve kartársak teljesen pontos nevét és lakcímét, utolsó postáját, levelező-lapon olvasható írással bejelenteni, illetve közölni szíveskedjenek. Aki pedig több, nagyobb számú, ilyen társról bír tudomással vagy szerez tudomást, az szíveskedjék azokról egy név- és címjegyzéket összeállítani és hozzánk — Újpest, Damjanich-utca 5 sz. címünkre minél előbb beküldeni.

Több okból is szükségünk van erre, és pedig: 1) illetékes helyről szerzett megbízás folytán statisztikai adatokat kell gyűjtenünk illetve összeállítanunk arról, hogy lehető pontossággal megállapítható legyen, hogy a csonka hazában összesen hány erdészeti- (műszaki) segédszolgálatot teljesítő erdész, vadász, erdőőr, főerdőőr, van, — 2) ezek közül kik és hányan és mi okból folyólag nem tagjai az egyesületnek, — 3) az állás-kereslet és kínálat szervezéséhez szükséges törzkönyv összeállítása miatt, — 4) az erdészeti és vadászati személyzet nyugdíjalapjának, valamint a gyermekek nevelését elősegítő internátus létesítése céljából. —

Minden egyes tagtársunkat igen kérjük ismételtlen, hogy minden egyes esetben olvasható írással és pontosan közöljék velünk az egyesületen kívül álló tagok

nevét, pontos címét, miért nem tag, hol, kinél és mióta áll szolgálatban, azaz az erdőbirtokos pontos nevét, címét, kinek szolgálatában áll, és azt hogy, ki a feljebbvalója (előljárója), hivatali főnöke, itt is olvashatóan pontos nevet és címet kérünk.

Az egyesület céljainak mielőbbi megvalósíthatása érdekében kötelességének kell tartsa minden tagtársunk, hogy amint tudomására jut egy olyan kartárs neve és címe, aki még nem tagja az egyesületnek, azt velünk azonnal, lev. lapon közölje úgy amint azt fentebb részletesen kifejtettük. — Egyesületünk támogatása minden tagnak becsületbeli — erkölcsi — kötelessége kell legyen. — Szívvelyes üdvözzel

Az Elnökség

A m. kir. közigazgatási bíróság döntése ígás közmunka váltság ügyében.

Másolat: 4534 1928 K. szám. A Magyar Állam Nevében!

A m. kir. közigazgatási bíróság Tóth András és társai guthi erdőőrök, nyírmártonfalvi lakosoknak közmunkaváltság ügyében Szabolcs vármegye közigazgatási bizottsága által 2485/1928 Kb. szám alatt hozott véghatározat ellen a m. kir. Kereskedelemügyi Miniszterhez intézett, s onnan hatásköri szempontból ezen bírósághoz áttett panaszra minősülő felebbezést 1930. évi május hó 6. napján tartott nyilvános ülésben az 1896. évi XXVI. t. c. 65. §-a alapján tárgyalás alá vevén a következőleg ítélte: A m. kir. Közigazgatási Bíróság a panasznak helyet ad és annak kimondása mellett, hogy a panaszosok, mint városi alkalmazottak, hivatalos teendők végzésére tartott fogataik után, az ígás közmunka alól fel vannak mentve, a panaszosokra kivetett ígás közmunka váltság törlését elrendeli. Indok: A panasz a közigazgatási bizottság ama határozata ellen irányul, amellyel a panaszosok a rájuk kivetett ígás közmunka váltság törlése iránt előterjesztett kérelmükkel elutasították. Az iratokból kitűnőleg, a panaszosok erdőőri minőségben városi alkalmazottak, s mint ilyenek, szolgálati érdekből fogatot kötelesek tartani. Az 1890. évi I. t. c. 49 § 11. bekezdésének e) pontja szerint a városi alkalmazottaknak hivatalos teendők végzésére tartott fogatai az ígás közmunka alól fel vannak mentve. Igaz ugyan, hogy az említett törvényhely tisztviselőkről tesz említést és hogy az erdőőrök nem sorozhatók a tisztviselők csoportjába, ámde a közmunka szempontjából nem a szoros értelemben vett tisztviselői minőség, hanem közalkalmazotti viszony az irányadó. A panaszosokat ennél fogva hivatali teendők végzésére tartott fogataik után a közmunka váltság alól a mentesség megilleti. A bíróság a határozat 2 példányát a 2865/1928. Kb. sz. felterjesztés mellékleteivel együtt Szabolcs vármegye alispánjának azzal a felhívással adja ki, hogy a határozat egyik példányát a panaszosoknak kézbesítse. Kelt Budapesten a m. kir. Közigazgatási bíróságnak 1930. évi május hónap 6. napján tartott üléséből. Dr. Szinnyi Merse József tanácselnök. Dr. Borsos Endre előadó. P. H. Szinnyi s. k. tanácselnök. Dr. Borsos s. k. előadó.

A fent másolatban vett és leközölt közigazgatási bírósági ítéletet, közérdekű voltára tekintettel, azzal adjuk tudtul kar- és tagtársainknak, hogy amennyiben csonka hazánk valamelyik más vármegyében is előfordulna, vagy előfordult volna az, hogy hivatalos minőségben és használatra tartott fogat után a közigazgatási bizottság vagy valamely közigazgatási hatóság közmunka váltság címén valamilyen összeget kivetett

vagy behajtott volna, úgy a fenti számú közigazgatási bírósági ítélet, illetve döntvényre való hivatkozással, annak további fizetését tagadják meg, illetve annak hivatalból való törlését, az illetékes községi előljáróság útján a közigazgatási bizottságtól kérjük. N. R.

RÁKFOGÁS

Irta Wittich Béla.

Manapság már semmibe se veszik a rákfogást, régebbi időkben nemcsak a siheder ifjúság, hanem idősebb urak is valóságos szenvedéllyel üzték. Mindenesetre van olyan mulatságos, mint a horgászás és megfelelő ráklakta vízben legnagyobbreszt eredményesebb is. Persze sok háziasszony nem szívesen bajlódik ezekkel az „utálatos férgekkel”, de azt hiszem, hogyha nemcsak megfogjuk és hazahozzuk, de úgy adjuk már megtisztítva, akkor mindenütt szívesen fogadják ezt a finomhúsú csemegét.

A legegyszerűbb fogási módja az, ahogy a parasztyerekek fogják. Nekigyürközve belegázolnak a patakba, kezükkel kitapogatják a kövek alatt, vízmenti fák gyökerei közt található lyukakat s ha ráakadnak, ujjjaikkal ügyesen alányúlnak és kihúzzák. Sokszor, de mondhatni legnagyobbreszt nem megy ez ilyen könnyen, a ráknak olykor elég hosszú, de nagyon keskeny a lakása, néha még gyermekkéz is elég fér be. Nagy harc folyik ilyenkor a kéz ujjai és a rák ollói között. Ha csak az ollóját fogja meg, az könnyen kiszakad, sőt a rák maga is töből elereszti, nem sokat bánkódik utána, majd kinő újból. Azért látnak sokszor olyan rákokat, melyeknek egy ollója sincs, vagy csak egy, vagy pedig az egyik oldalon hatalmasan fejlett, a másik oldalon pedig még csak kicsi, csak nem rég nőtt ki újból.

Am megeskis az is, hogy az ujjak nem elég óvatosak, ilyenkor nem lehet rossznéven venni, ha a rák a magánlakháborításért ollójával jól belecsikkant.

Ezért s még másért a kényesebb rákász más módszerrel dolgozik. Egyik legegyszerűbb módja, ha 1'50—2 méter hosszú, ujjnyi vastag botot alsó, vastagabb végén kihegyezünk, a hegyezéstől öt centiméterre följebb spárgával egy darabka csalétket kötünk. A csalétek lehet friss vagy akár romlott hús, máj, hal, bél. Ilyen felszerelt botot 10—15 darabot víszünk magunkkal és egyenként beállítjuk olyan helyekre, ahol rákot sejtünk, csendesén folyó vagy álló vízbe, patakkanyarulatoknál, nagy kövek mellett, gyökérfonadékok előtt, úgy, hogy a bot kihegyezett végét egy kissé a fenékbe nyomjuk, nehogy a rák behúzhassa a lyukba; felső végét pedig odatámasztjuk vagy a patak partjához, vagy fához, bokorhoz.

Tapasztalt rákászok szerint igen jó útmutató a rák hollétére az a fényes, lencsényi nagyságú fekete bogárka, mely többedmagával rendszerint ráklyukak felett állandóan egy kis területen nyolcas alakban cikázik a vízszínen. (Nem a vizipókról van szó.) Magam is úgy láttam, hogy a bogárkát a legtöbb esetben megbízható rákjelzőnek lehet tekinteni.

Mire az összes botokat leállítottuk, az elsőt már meg is nézhetjük. Megjegyzendő, hogyha patakban rákászunk, a botokkal, illetve beállításukkal mindig lefelé, a vízfolyás irányában menjünk, mert ezáltal a lentebb levő rákok már megérik és hamarabb mennek rá. Ha rák van a csalétken, sokszor már maga a bot gyöngye mozgása is elárulja, hogy már rajta lakomázik. Most

következik a fogás legfontosabb része. Balkezünkkel megfogjuk a botot, lehetőleg alább, mint a közepe és nagyon lassan kezdjük kiemelni, vigyázva arra, hogy semmihez oda ne ütődjön. Ezzel egyidejűleg alája tőlük szintén lassan és óvatosan a jobbkezünkben tartott kézhálót, mely szintén egy hosszú botra van erősítve. Mielőtt még elérné a csaléteken csimpaszkodó rák a vízszínét, a kézhálónak már alatta kell lenni, mert legnagyobb része rendszeren akkor akar meglógni. Ha már alatta van a háló, akkor már a hálóval emeljük ki.

A rákászathoz legjobb, ha három személy van, mert így elég gyorsan megy. Egyik lerakja folyton a botokat, másik végzi a tulajdonképpeni fogást, harmadik pedig egy tarisznyába szedi a kifogott rákokat.

Az előbb leírt fogási mód megfelel patakoknál, sekélyebb vizű folyóknál. Teljesen lehetetlen azonban így fogni rákot meredek-, magaspártú folyóknál vagy tavakban.

Mélyebb vizeknél úgy kell csinálnunk, mint a horvátok, akik úgy rákásznak, hogy hosszú botra a víz mélysége szerinti hosszúságú zsineget kötnek és a zsineg végére kötik a csalétket, rendszerint birkabelet és ezt süllyesztik a vízbe; olyan az egész, mint egy primitív horgászbót. A kiemeléskor kézhálót használnak.

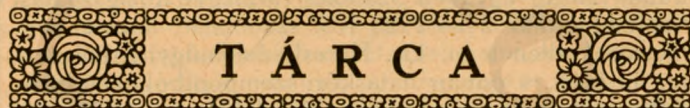
Másik, sokkal kényelmesebb és biztosabb módja mély vízben a rácsával való rákászás. A rácsa nem egyéb, mint egy tortasütőalakú háló, áll két horganyzott, három milliméter vastag sodronykarikából, melynek egyike képezi az alsó fenékrészt, másik pedig a kiemeléshez szolgáló zsinórra van felfüggesztve; fenék és oldal 1,5–2 cm. nagyságú szemekkel készült háló, átmérője 30 cm. A fenék közepébe kötjük a csalétket és zsinóron leeresztjük, 5–6 perc múlva eleinte lassan, később gyorsabban felhúzzuk.

Igen jól lehet rákot fogni alkonyat után, a sötétség beálltával, mert éjjel a rák előmászik és kimegy a víz szélére, egyik helyről a másikra utazik. Ilyenkor egy acetilén- vagy villanylámpával és egy kézhálóval vízfolyásnak felfelé menve nagyon sokat lehet fogni. Azért kell felfelé menni, mert lépéseinktől a víz zavaros lesz és ott már nem látunk semmit sem.

Ott, ahol a patak mellett disznólegelő van, ott hiába keresünk rákot, megeszik a disznók; kivéve persze, ha mély víz van, hol a rák könnyen menekülhet. Erre úgy jöttem rá magam is, hogy egyszer Telkibányán a vörös barátok klastromának romjainál elfolyó szép patakot látva, biztosra vettem, hogy abban sok rák van. Alaposan felszerelve, a régi bányászidőkből maradt kőgátnál egészen fent kezdtem a rákászást. Hiába raktam le a botokat, semmi! Lejebb mentem, ismét megpróbáltam, ismét csak semmi. Már vagy két kilométert haladtam, míg végre az egyik kanyarulatnál jó mély vízre akadtam, de telve égerfagyókérrzettel és mindenféle ággal. Itt betettem egy botot. Nemsokára fordult a bot, vége elcsapódott a parttól s be a vízbe. Valami elkaphatta a csalétket és behúzta a gyökerek közé. Nagynehezen meg tudtam fogni a botot, éreztem, mily erősen marcangolja egy rák. Óvatosan kezdtem kihúzni, elengedte azonnal. Most már sekélyebb vízbe tettem a botot és inkább kézben tartottam. Kis idő múlva már ki is jött egy olyan hatalmas rák, amilyet sem azelőtt, sem utána édesvízben nem láttam. A „solo” rákok királya volt, ollója háromujjnyi széles, egész hossza 28 centiméter. Hanem ravasz, szemfüles jószág volt ám nagyon. Olyan óvatosan közeledett, buzogányos szeméit előre-hátra forgatta folyton. Alig érintette kézi-

hálóm a vizet, már ott sem volt. Mit tegyek? Egy rácsa kellene, de nincs! A kézhálómat vizsgáltam. Ek-kora mostrumhoz kicsinylettem. Néhány fűzvezzővel és spárgával kilővittem oldalát és a csalétket a közepére kötöttem. Így sikerült végre kifogni a patak egyetlen, messzevidék legnagyobb rákját.

A kifogott rákokat ne rakjuk vízbe, ha másnap akarjuk felhasználni, hanem csalán között egy öntözőkannában helyezük a pincébe; ha vízben egy edényben tesszük el, akkor másnapra nagy része megdöglik. Sokáig el lehet tartani a rákot úgy, hogy sűrű drótból font, teljesen zárt tartályban állandóan folyó vízbe süllyesztjük s időnként etetjük. A rákot elkészítés előtt erős kefével lekeféljük és több vízben átmoszuk, mert egyrészt ezzel az iszap-lerakodást, másrészt pedig elősdi férgeit távolítjuk el. Bármiként is lesz tovább elkészítve, első dolog a végbél eltávolítása, ez akként történik, hogy a rák farka végén a középső nagy pikkelyt két oldalról beszakítva kihúzzuk. Csak friss, élő rákot használjunk fel, mert kimúlása után hamar megy bomlásba s akkor mérgezést is okozhat.

TÁRCA

Bergzanger Johann.

Írta id. Wittich Béla.

(Folytatás)

Egyszer a fővadász — mint rendszeren szokta — éppen tekintélyes számú tele sörösüveget ázott el az erdőn, előre nem látható szomjas esetekre, amikor a szemfüles Vonó megleste. Nagyúri grandezával invitálta meg másnap Kinács kollegáját sörözésre, elpusztítván az öreg Bergzanger két raktárát. Egy megfaragott nyirfalécet azonban otthagytak «János bácsi, a sör jó volt, köszönjük» felírással. Képzeltetni a fővadász dühöngését, mikor felfedezte a «zárt kutatmányi jog» ily megsértését. De alaposan visszafizetett érte:

— Mekint én kivittél a sör, — mesélte kuncogva — uty csináltam, hoty a fiatal empereg meglátni. Ity mentél ki az erdőbe, ott ástál naty lyuk, már a filem se kilátszott, akkor oda betettél rukzackból öt üvek serecskét, pu f rajta föld sok petapostál erősen, mekint föld, mekint tapostál sok erősen, elmentil, meglestil. Työtte fiadal emperek, ástál, izattál, megint ástál, megint izattál sok, megaláltál sör, gyorsan mint megittak, — söröcske én gicsi preparáltál — nekik hasát fájtál, én csak neveltél sok!

Minden negyedévben tisztli széket tartottak, ezen Bergzanger fővadász is pontosan megjelent. Egy ilyen decemberi tisztli széki alkalmával sok hivatalos ügyet kellett letárgyalni, késő estig tartott, a vacsora és az utána következő tarokk pedig belenyult a holdvilágos éjszakába.

A két erdészgyakornok összesúgott, megint ki-eszeltek valamit. Összevarrtak egy nyúl bőrt, kitömték fűrészpórral, nyakába egy kis cédula került „János bácsi miért tetted ezt!” felírással és az út mellett úgy hatvan lépésre elhelyezték a hóba.

János bácsi fővadász úr feje már amúgy is eléggé kókkadt volt a tarokkozás közben elfogyasztott sok kvaterkától, úgyhogy mikor beült a szánba, már bóbiskolt is. De a nyulat azért észrevette, bele is lőtt, a nyúl felfordult.

— Bista! tetyél be a nyul a szánkápa! — szólt a kocsisnak. Azután aludt egész hazáig.

— Bista! tetyél be a nyul a kanarába!

Ez is megtörtént, János bácsi pedig másnap reggel csak kilenc órakor ébredt fel, mikor a két gyakornok bezörgetett.

— János bácsi! útban vagyunk a nyírpataki erdészhez, kapunk egy kis ebédet?

Bergzanger kikászálódott. Hívta a házvezetőnőjét.

— Susi! Kamarápan fan nyul, csinálsz epéd, fiatal empereg itt nek lesznek!

Előszedte eddig is János bácsi a szilvóriumos üveget és éppen a kupicákat kaparta elő a sok vaddisznó-agyar és szarvasgrandli közül, mikor mint a zivatar, úgy rontott be Zsuzsi, a házvezetőnő reszkető orrcimpákkal, hol piros hol kék arccal, kezében az a bizonyos nyul.

— Csapja be az úr az öregapját! — rikoltotta magából kikelve és úgy teremtette oda a nyulat a padlóhoz, hogy a fűrésznok csakúgy porzott belőle.

A két gyakornok már régen túl volt ungon-berken, mikor János bácsi még mindig a nyulat bámulta.

— Nem paj! Kutyateremtetete! Visszaadok!

Zimankós, zord hideg volt a következő héten, fújt az északi szél, hordta a havat.

A meleg irodában jól érzi magát Kinács és Vonó, vígan pöfékelnek és szántják a papirost sercegő pennával. Szól a telefon:

— Tyerekek! a gróf úr paracsoltál léni tisz teheneket ha akarsz léni tehen, mintyárt tyere a Naty-tetőre. Fertig! — recsegett a fővadász hangja.

Puskát, patront elő, meleg ruhát, csizmát s nem telt bele két óra, már ott voltak a Nagytetőn, hol a fővadász várt már rájuk. A nyulat egy szóval sem említette.

— Ginács te állsz ite, Fonó te állsz ota a naty görtefához, asztan mekfársz ety óra, hajtás työsz a Kópasz-pércrul. Én átmetyek másik oltal. Waidmannsheil!

— Waidmannsdank, János bácsi.

János bácsi elment, átkerült a hegyélen; Kinács és Vonó türelmesen várták a hajtást.

Eltelt már a kiszabott egy óra, a hajtás mégsem jött, pedig már irgalmatlanul fáztak. Először csak a lábujjaikat mozgatták, de később topogtak is, végül pedig már valóságos haditáncot jártak.

Mikor már a második óra is elmúlt, teljesen elgémberedve megindultak a fővadász nyomán. Nemsokára találkoztak egy erdőőrrel.

— Nem látta a fővadász urat? — kérdik.

— Dehogynem! Ezelőtt két órával ment erre haza.

— No és a hajtók hová lettek?

— Micsoda hajtók?

— Hát a hajtók, akik a szarvasteheneket zavarják. A fővadász úr hívott ide minket vadászatra!

— Akkor lekéstek a tekintetes urak! A vadászat már tegnap megvolt!

A két gyakornok szó nélkül hazavánszorgott.

Erdőőri vagy vadőri állást keres 33 éves r. kat. nős, jól szakvizsgázott, jó szolgálati bizonyítványokkal rendelkező egyén. Állást bármikor elfoglalná. Szíves megkereséseket „jól lövő“ jeligére a kiadóhivatal továbbít.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„Részteleki.“ Tagdíja 1930. év végéig, temetkezési díja pedig 1931. április végéig van rendezve. Üdv.

Németh L. Sárványmajor. Tagdíja 1930. június végéig, temetkezési díja pedig 1929. év végéig van rendezve. (Hátraléka: 7 + 6 = 13 P)

Ács M. 1930. évre 8 P tagdíjat és 4:50 P temetkezési díjat kell még befizetnie.

Orosz Imre, Debrecen és Orosz László, Szombathely. Mindkettőjüknek igaz hálás köszönetünket küldjük igazán páratlanul álló szíves kar- és tagtársi támogatásukért. Igen kívánatos volna, hogy a többi Istenadta tehetséggel megáldott kar- és tagtársunk is követné az elnök szép példáját és olyan lelkesen és híven dolgozna az egyesületért, mint Önök ketten. Sajnos, hogy még mindig igen sokan tétlenül és távolról nézik nehéz küzdelmünket. Lelkünk rajta, mi nem csüggedünk s küzdeni fogunk bajtársainkkal mindaddig, míg kitűzött szép céljainkat el nem tudjuk érni.

Szívélyes üdvözlettel a Vezetőség.

Wittich Béla, Vinnyesándormajor. Amint látja, beküldött cikkeit sorra vesszük és közöljük, hálás köszönetünk eddigi szíves munkásságáért, a napokban levél is megy, abban a többiről. Szívélyes üdvözlettel a Szerkesztő.

Barnóczky István, Guth. Igen hálásan köszönjük szíves figyelmét, hogy volt szíves azt az igazán közérdekű döntvényt közlésre beküldeni. Igen fontos az egyesület tagjainak érdekei szempontjából, hogy minden tagunk, akinek hasonló és fontos esemény tudomására jut, azt velünk azonnal közölje. Ismételten köszönjük. Szívélyes üdvözlettel a Szerkesztő.

Többeknek. Múlt havi lapszámunk átköltözködés miatt kévsé jelent meg. Igen sokan lev. lapon érdeklődtek kedvenc lapjuk hol-léte iránt. Ez a tömeges érdeklődés lapunk iránt kétszeresen jóleső és biztató hatással van reánk, mert ebből is azt látjuk, hogy nehéz helyzetben igaz barátaink nem hagynak cserben, és e súlyos időkben, buzgó és kitartó munkásságunkat méltányolják és megbecsülik. A késedelem elkerülhetetlen volt, mert Budapesten, illetve szerkesztőnk lakhelyén Újpesten újabb bejelentésre és a napilapokat illető postai szállítási díjkezdvezmény újabb engedélyezésének kieszközlésére volt szükség s ennek megszerzése tartott hosszabb ideig, s amíg meg nem kaptuk, az egyébként készen állott lapot, nem tudtuk szétküldeni. Ismételten kérjük ezért tag- és kartársaink szíves elnézését a Szerkesztő.

D. GY. fővadász. Beküldött cikkét köszönjük, de nem üti meg a mértéket, nem közölhetjük. Szívélyes üdv.

Brecksó Dezső, Szigetvár. Levelét vettük, mivel sem az egyik, sem a másik jelzett helyen ösmeretségünk, illetve összeköttetésünk nincsen, nem tudtunk ügyében eljárni. Ügyvezetőnk azonban módot keresett arra, hogy a jelzett helyeken érdekében eljárhasson. Ha sikerülni fog neki megfelelő összeköttetést szerezni, akkor természetesen szívesen megtesz minden lehetőt, mint eddig is, az Ön érdekében. Igazán a legteljesebb megértéssel vagyunk az Ön igen súlyos és elviselhe-

tetlen helyzete iránt, de nem rajtunk múlott eddig sem, hogy eddigi kísérletezései nem sikerültek. Sok ezren vannak ma az Önéhez hasonló nehéz helyzetben de ennek, amint már megírtuk, a nemzetközi gazdasági helyzet teljes leromlása, s ebből folyólag a munkaaltsalmak teljes hiánya az oka, mit hazánk lecsontítása itt nálunk csak még súlyosabbá tett. Mi igazán szívvel-lélekkal azon vagyunk, hogy bár tudnánk minden állástalan kar- és tagtársunknak helyet és ezzel kenyeret szerezni, hiszen oly sokan vannak, akik ép úgy, mint Ön is, a segítségünket kérik, de bizony csak imitt-amott sikerül néha egyiket vagy másikat elhelyezni. Minden kar- és tagtársunk ügyét egyformán szeretettel karoljuk fel és tudomásunkra jutó állásokat mindegyik állástkeresővel azonnal közöljük, az azután már nem mitőlünk függ, hogy a sok közül ki a szerencsésebb, kit acceptálnak, s kinek sikerül állásba jutni. Ismételjük, ügyében minden lehető elkövetünk, úgy mint eddig is, de a siker Isten kezében van, Ő segít kit-kit érdeme szerint. Szívvelyes üdvözléssel a Szerkesztő.

Paltesz Ferenc, Károsböd. Ügyében még nem történt intézkedés, mert Miskolcra ígen bajos volt az Ön ügyében eljárni. Most azonkon, hogy egyesületünk székhelye Budapestre helyezettett át és ügyvezetőnk állandóan Budapesten tartózkodik, módját fogja ejteni annak is, hogy az Ön ügyét szorgalmazza és hacsak lehetséges, kedvezően intéztesse el. Legyen türelemmel és bízzék a jó Isten segítségével, ügyvezetőnk mindent el fog követni az Ön érdekében. Szívvelyes üdv.

Drexler Antal. Lev. lapját köszönettel vettük, s azonnal intézkedtünk, lapja minden valószínűség szerint szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk átköltözése miatt késve ment, mint a többi is, pótoltuk. Kérjük újabb szíves értesítését, megkapta-e?! Szívvelyes üdv.

HIRDETÉSEK

Nagys. Schwarcz Gyula földbirtokos úr Fegyvernek-i uradalmában egy vadász állás van üresedésben, mely 1931. január 1-re lesz betöltendő. Érdeklődők forduljanak a fenti uradalom Intézőségéhez.

Vadóri állást keres 24 éves, jó magaviseletű nős ember, ki ácsipari munkát is elvégezne. Szíves meghívásokat „Szeretem az erdőt” jelígre a Kiadóba kérem küldeni.

UJRA KAPHATÓ! A rheumás bajok házi kezelése

ÍRTA: **dr. ENGLÄNDER ÁRPÁD**

● budapesti szakorvos ●

II. kiadás Ára: 2.40 Pengő.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

SCHILLER JENŐ

puskaműves és műszerész

MISKOLC, Szemere utca 6. sz.
(volt HUSKA-féle műhely)

Erdészeti és vadászati alkalmazottaknak kedvezmény.

Az állatok állagváltóságainak mérlegi kezelése cím alatt **Dr. Stein Lajos** okl. gazda, uradalmi tanácsos a Baranyavármegyei Gazdasági Egyesület számviteli és adóügyi osztályának vezetője, cikket írt a **Mezőgazdasági Üzem és Számtartás** most megjelent számában, amelyben gyakorlati alapon példákkal illusztrálva vitatja a gazdatársadalom álláspontját a pénzügyi hatóságoknak ez ügyben sokszor vitatott és nem egységes elgondolásával szemben. — Fontosabb cikkek még: **Balogh Károlytól**, A racionális önköltség számítás; **Dr. Baross Józseftől**, Gyakorlati megvilágítás az adás-vevési szerződések illetékeze köréből; **Dr. Szelényi Ödöntől**, A boletta-törvény és rendelet ismeretése; **Dr. ifj. Széll Lászlótól**, Kettes vagy négyes-fogatokkal dolgoztassunk-e?; **dévai Varga Lászlótól**, A boletta hatása a búzatermesztés rentabilitására; **Czifrusz Ödöntől**, A tehén, sertés és tyúk gazdasági értékének összehasonlítása. — A folyóirat közli még a megjelent rendeleteket és adónaptárt. — A lap kiadóhivatala (Budapest, VIII., József-kr. 86.) szívesen küld mutatványszámot és adó és számtartási ügyekben díjmentesen ad felvilágosítást.

Egy drb. 16-os kakasos
jókarban, kitűnően hordó

VADÁSZFEGYVER

olcsón 130 pengő készpénzért eladó. Fegyverleírást azonnal küld **Bugyi András**,

Szentes, Rozgonyi-u. 13. szám.

Nőtlen erdőlegény, aki erdőőri és vadóri szakiskolát végzett, jó eredménnyel, 2 éves gyakorlattal jobb megélhetés végett azonnali, vagy későbbeni belépésre állást keres. Cím a kiadóban „22 éves” jelígre.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskereslet és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M.E.V.M.E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajszeres másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: **Nádaskay Richard.**

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

A MAGYAR ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA

Előfizetési ár: egész évre 6 pengő, fél évre 3 pengő, negyed évre 1'50 pengő. Egyes szám ára 60 fillér. Egyesületi tagoknak a tagsági díj tejében jár a lap.

SZERKESZTI:
NÁDASKAY RICHARD
a MEOSz ügyvezető elnöke

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb) „AZ ERDŐ” szerkesztőségéhez ÚJPEST, Damjanich-utca 5. szám alá intézendők

TUDNIVALÓK. Lapzárta minden hó 25-ke. Ezután érkező közleményekről csak a későbbi számban intézkedhetünk. Tagsági díj évi 14 P Nyugdíjasok, özvegyek, segéderdőőrök, erdőlegények, gyakornokok, szakiskolai tanulók a tagdíj felét fizetik. Ujjonnan belépők 2 P beiratási díjat tartoznak fizetni. Temetési segély alapunkba beletenni szándékozók igazolni tartoznak, hogy a belépés idejében egészségesek s ezt két egyesületi tag által vagy orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Beiratási díj 1 P, tem díj havi 50 fill. Ezidőszert nyújtható temetési segély 200 P

A lap havonként egyszer, minden hó 15-én jelenik meg.

Szombathely

Sokan talán álmélkodva néznek a címre, hogy miért írtam a csonka haza egy megcsonkított vidékű városának nevét cikkem élére, amikor ez is csak éppen olyan, mint a csonka haza bármely más várossal a különbséggel, hogy vannak szerencsésebb városok (igaz kevés számmal), amelynek vidéke nem csonka. Az élniakarásra való törekvés itt is, máshol is sebes iramú. Az emberek itt is, akár Debrecenben nyájasak, kedvesek. A férfiak itt is, mint máshol nőiesek, s a nők fiúsak Szombathelyen is, mint bármelyik más városban, az élet gondja mély barázdát szánt az emberek homlokára.

Azt is csak rossz nyelvek mondhatják, hogy a cím önzésből került a cikk élére, mert Szombathely megcsonkított vidékének szülöttje vagyok, vagy tán azért, mert a kartársaim szeretete oly nagymértékben nyilvánult meg, arra érdemtelen személyemmel szemben. Sem egy, sem más ilyen irányú feltevés, nem állja meg helyét. A valóság az, hogy egyesületünk élén Szombathely az első eset, amikor a magyar sajtó képviselői gyűlésünkön jelen voltak. Ezen örömdetes tény, az egyesület életében Szombathelyt az igéret földjének fontos állomásává avatta, s ezzel kiérdemelte, hogy a cikk élére kerüljön.

Amióta a földteken élőlény van, a tömörülésre mindig szükség volt. A tömörülést nemcsak az ésszel bőven megáldott embernél, hanem az oktan állatnál is látjuk. Még az állatok is, természetadta ösztönük-nél fogva társulnak, összejönnek csoportokban, hogy

így egymást hathatósabban védelmezzék. Mennyivel inkább indokolt tehát, különösen a mai nehéz időkben, hogy az emberek tömörüljenek, egyesületben közös akarattal eggyé legyenek.

Az erdészeti és vadászati műszaki segédszemélyzetnek nagy bűne volt, az egyesülés elhanyagolása. Ha a kar egy-egy tagja a múlt időkben rá is mutatott a bajra és kérte annak orvoslását, mindenkor meghallgatták, legtöbb esetben igazat is adtak neki, de, mert a bajt csak egy ember adta elő és kérte orvoslását, felsőbb helyeken nem foglalkoztak vele. Ma már ezen a téren nagy lépéssel előbbre jutottunk. Akadtak lelkes kartársak, akik életrehívták egyesületünket. Az ifjú egyesület első vészjelére akadtak a felső körökben nemeslelkű Urak, akik látva az egyesülést becsülést érdemlő szándékát és annak szükségességét, egyéni súlyukat téve latban, segítették lépésről-lépésre az egyesületet. Elnök Urunk Öméltségének önzetlen fáradozása, az egyesület ügyeinek ügyvezető elnök Urunk részéről biztos kézzel való irányítása, néhány kartárs odaadó közreműködése teremtette meg azt az egyesületre nézve kedvező légkört, amelyben a szombathelyi gyűlés, bő eredményeket hagyva maga után, lefolyhatott.

Ünnep, nagy és szép ünnep volt a szombathelyi gyűlés. Már a gyűlést megelőzően is megállapítható volt a kartársak bizakodó hangulatából a feltevés, hogy a gyűlés, amelyre most összejöttek, értékeesebb lesz, az ezt megelőzőknél. Maga a gyűlés nyugodtan, méltóságteljesen folyt le, a máskor oly izgatott kedélyek nyugodtak voltak. A gyűlés egész menetén a biztonság érzése vonult végig, mintha csak valami földöntúli erő terjesztette volna föléje védő kezeit. Hogy

mi okozta ezt az örvendetes változást, mi volt az az erő, ami a hangulatot így megváltoztatni, az indulatokat zabolázni tudta, a gyűlésen résztvevők tudják. Akinek nem adatott meg a szerencse, hogy a gyűlésen részt vehettek volna, de az egyesület ügyeivel szeretettel foglalkoznak, elárulhatom, hogy a láthatatlannak vélt erő, a védő kéz a magyar sajtó képviselőinek a jelenléte volt.

Sajtó. Hányszor és milyen könnyedén mondjuk ki ezt a szót sajtó. Pedig nagy, büvös erővel rendelkezik. Fölvilágosít, segít, fölemel, lesújt, kér, követel, vigasztal, velünk szenved, amik a magyar sajtót jellemzik. A sajtó képviselőinek megjelenése mély, értékes hatást váltott ki a szombathelyi gyűlésen. Ha jól meggondoljuk, a sajtó képviselőinek jelenlétére sem volt nagyobb szükség sehhol, mint itt, és a magyar sajtó nem mindenhol található azzal az őszinte szeretettel, amivel itt. Szinte lélek emelő, másrészt szívbe markoló erejű volt az egyesületi tagok segítségét, támogatást kérő szónokainak a sajtó képviselőihez intézett kérélmek. Nagyobb, fájóbb sebet a sajtó képviselői nem fedezhetnek fel máshol, mint karunknál, s tán e fájó seb meglátásának tulajdonítható, hogy a magyar sajtó képviselői lélekben is találkoztak ennek az Isten adta, romlatlan lelkű karnak tagjaival. Csak ezen meglátás, csak a karnak becsülése adhatta a sajtó képviselőjének szájába többek közt azon kijelentést, „mindent elfogok követni, hogy segítségükre legyek.” A mi válaszuk akkor is az volt, ma is az, hogy a magyar sajtó segítségével örök hála kötelez minket, amit nemcsak kimondott szónak, hanem szent eskünek tekintünk.

A szombathelyi gyűléssel kapcsolatban még egy örvendetes jelenség is volt. Ugyanis, a gyűlésen megjelent kartársaink közt 15 olyan volt, akik nem voltak még az egyesület tagjai, köztük neves, köztisztelenben állók. Nyugodtan végighallgatták a napirenden volt tárgysorozatot, amiből meglátták, megértették, hogy mennyire komoly, mily értékes munka folyik az egyesületben, s a gyűlés végével mind a 15 jelentkezett az egyesület jegyzőjénél felvétel végett.

Nagy örömmel, de még nagyobb szeretettel üdvözlünk mindnyájukat sorainkban, kedves Kartársak, s arra kérünk benneteket, iparkodjatok minél jobban megismertetni az egyesület célját és minden mozzanatát. Vigyétek szét a hírt minden irányban a látottak és hallottakról. Mondjátok meg a kételkedőnek, hogy az egyesület életképes és korát meghaladó teljesítményeket végez. Bírájátok rá a közeletekben lévő, nemtag kartársakat, hogy adott alkalommal jelenjenek meg a gyűlésen és győződjenek meg arról az áldást hozó munkáról, amit az egyesület végez.

Általános meglepédegést váltott ki ügyvezető elnök Urunk beszámolója, s ennek keretében a teendők és az egyesülettel kapcsolatos tervek ismertetése. Bámulatos azon következetesség, amely ügyvezető elnök Urunk a nehezebbnél-nehezebb feladatokat sorakoztatja, előkészíti, hogy alkalom adtán megvalósíthatók legyenek. A nyugdíjalap létesítése, a temetési segély felemelése, az internátus építése, nagy szükség esetén azonnali segély kiutalása mind a mi javunkat szolgálják. Az elmondottakból láthatjuk, hogy a felsőbb körök támogatása, az egyesület vezetése kívánni valót nem hagy maga után. A mulasztás a kar tagjainak részéről történik. A kar tagjainak egy része nem siet az egyesületbe való belépéssel, hogy azt erkölcsileg és anyagilag támogassa. Kívülről szemlélődnek, sőt

gyakran intrikálnak, jó esetben azt mondják „ha majd látom, hogy az egyesület életképes lesz, akkor belépek.” Dehát volna-e egyesületünk, várhatnád-e, hogy életképes legyen, ha a meglévő tagok mindegyike úgy gondolkozott volna, mint Te? Nem, kedves kartárs, ma nem lehet, nem szabad ekkora könnyelműséget tanusítani. Nem gondold talán komolyan, hogy az egyesület támogatói és vezetői nélkül, de érted elérhessék azt, amit Te szeretnél, hogy úgy legyen. Azt nem gondolhatod komolyan, hogy az egyesületben lévő tagok nyugdíj és temetkezési alapot létesítenek részre. Az sem lehet komoly gondolatod, hogy a tagok internátust emeljenek, ahol majd csak Te is elhelyezed gyermekeidet. Ha tehát magad sem gondold mindezeket komolyan, miért vársz, mire vársz, miért nem lépsz be az egyesületbe? Semminéven nevezendő kifogásod az egyesülés szempontjából el nem fogadható. Tartsd kötelességednek, úgy saját, mint családod érdekében, az egyesületbe való belépést, nehogy aggkorodban kegyelem kenyérré szorulj, vagy családod az utcára kerüljön. Ne tedd magadévá azt a ma oly nagyon elterjedt utálatos szót „adjanak.” Az alkalom megvan, segíts magadon, az Isten is megsegít.

Erdőkben és réteken előforduló ehető és mérges gombákról.

1. **Csiperke.** (*Psalliota campestris*). Egyéb népies neve: Csepirke. Tömött csiperke. Veres gomba. Vörös-bélű gomba. Sampion. Barna sampion.

Kalapja fiatalon csaknem egészen gömbölyű, majd félgömbös húsos. A kalap karimáján itt-ott láthatók a hártymaradványok, amelyek a száron még jobban észrevehetőek s gallért alkotnak. A kalap felső színe barnás, pihés, apró pikkelyes, a kalap alsó része eleinte rózsaszínű, később csokoládészínű, végre feketésbarna. Szára a kalap alatt galléros (burok hártyafozlányok) és rózsaszínű. E gomba a kezdet, kezelésnél feketésbarnára festi.

Íze a dióéhoz hasonló és kellemes.

Legelőkön, erdőszéleken, kertekben, fordul elő júniustól-októberig.

Igen ügyeljünk arra, hogy az öreg példányokat, vagyis azokat, amelyeknek a lemezei (kalap alsó része) megfeketedtek, ne gyűjtsük és ne élvezzük, mert ezek élvezésre már nem jók.

Ezen gombát össze lehet téveszteni, különösen fiatal korban, a Gumós galócával és Légyölő gombával, azonban a Csiperke húsa fehér és megvágva a szélein gyenge rózsaszín, a kalap alsó része fokozatosan barnul korával, míg a Gumós galóca húsa ugyan fehér, de felvágva nem változik, burgonyaszagú és a kalap alja fehér; a Légyölő gomba húsa szintén fehér és törve nem változik és a kalap alja ennek is fehér, továbbá mind a két mérges gombának volvája (fiatal korban burok) van, a Csiperke gombának pedig nincsen.

Ez a megjegyzés valamennyi csiperke fajra is szól.

Igen finom gomba és több módon lehet eltartani. Így jó ecetben, szárítva sőt nyersen is eszik salátaképen, Mesterséges tenyésztése is divik hazánkban és igen keresett gomba.

A csiperkének négy válfaja van és pedig:

a) (alba) ennek kalapja fehér, selymes, szára rövid, a száron levő gallér (gyűrű) felálló és tölcseres. A kalap alsó része csokoládébarna;

ta ezt az örvendetes változást, mi volt az az a hangulatot így megváltoztatni, az indulatból látni tudta, a gyűlésen résztvevők tudják. nem adatott meg a szerencse, hogy a gyűlést vehettek volna, de az egyesület ügyeivel szefoglalkoznak, elárulhatom, hogy a láthatatlant erő, a védő kéz a magyar sajtó képviselői-elenléte volt.

tó. Hányszor és milyen könnyedén mondjuk ki zót sajtó. Pedig nagy, bűvös erővel rendelkez- világozt, segít, fölemel, lesújt, kér, követel, vi- velünk szenved, amik a magyar sajtót jellem sajtó képviselőinek megjelenése mély, értékes váltott ki a szombathelyi gyűlésen. Ha jól meg- uk, a sajtó képviselőinek jelenlétére sem volt o szükség sehol, mint itt, és a magyar sajtó mindenhol találkozik azzal az őszinte szeretettel, itt. Szinte lélek emelő, másrészt szívbe markoló olt az egyesületi tagok segítségét, támogatást ónokainak a sajtó képviselőihez intézett kérélmé- b, fájóbb sebet a sajtó képviselői nem fedez- fel máshol, mint karunknál, s tán e fájó seb ásának tulajdonítható, hogy a magyar sajtó kép- lélekekben is találkoztak ennek az Isten adta an lelkű karnak tagjaival. Csak ezen meglátás karnak becsülése adhatta a sajtó képviselőjé- ájába többek közt azon kijelentést, „minden követni, hogy segítségükre legyek.” A mi vá k akkor is az volt, ma is az, hogy a magya- segítségével örök hála kötelez minket, ami k kimondott szónak, hanem szent eskünek te k.

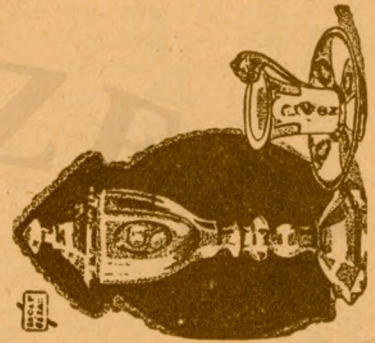
szombathelyi gyűléssel kapcsolatban még eg- etes jelenség is volt. Ugyanis, a gyűlésen meg kartársaink közt 15 olyan volt, akik nem volta- z egyesület tagjai, köztük neves, köztisztviselbe- Nyugodtan végighallgatták a napirenden vo- prozatot, amiből meglátták, megértették, hog- ire komoly, mily értékes munka folyik az egye- en, s a gyűlés végével mind a 15 jelentkeze- vesület jegyzőjénél felvétel végett.

gy örömmel, de még nagyobb szeretettel üc- k mindnyájukat sorainkban, kedves Kartársal- kérünk benneteket, iparkodjatok minél jobba- mertetni az egyesület célját és minden mozzan- igényetek szét a hírt minden irányban a látotta- lottakról. Mondjátok meg a kételkedőnek, hog- egyesület életképes és korát meghaladó teljesítm- t végez. Bírjátok rá a közeletekben lévő, nemta- sakat, hogy adott alkalommal jelenjenek meg- sen és győzödjenek meg arról az áldást hoz- áról, amit az egyesület végez.

Altalános megelégedést váltott ki ügyvezető elni- k beszámolója, s ennek keretében a teendők egyesülettel kapcsolatos tervek ismertetése. Bám- azon következetesség, amely ügyvezető elni- k a nehezebbnél-nehezebb feladatokat sorak- előkészíti, hogy alkalom adtán megvalósíthat- nek. A nyugdíjalap létesítése, a temetési segé- elése, az internátus építése, nagy szükség esetén- nali segély kiutalása mind a mi javunkat szol- k. Az elmondottakból láthatjuk, hogy a felsőbb k támogatása, az egyesület vezetése kívánni valót hagy maga után. A mulasztás a kar tagjainak ré- l történik. A kar tagjainak egy része nem siet egyesületbe való belépéssel, hogy azt erkölcsileg nyagilag támogassa. Kívülről szemlélődnek, sőt

M. KIR. POSTATAKARÉKPENZTÁR
ÁRVERÉSICSARNOKA
IX., Lónyay-utca 30-32. Távbeszélő; Automata 879-65.

ÁLLANDÓ ÁRVERÉSEK
naponta d. u. 3-6-ig

ÁLLANDÓ KIALLITÁSOK
naponta d. u. 3-6-ig

ÁLTALÁNOS ÉS MŰVÉSZI
AUKCIÓK
FEBRUÁR, APRILIS, JÚNIUS, OKTÓBER,
DECEMBER
hónapokban

Írásbeli közlemények céljára szolgáló hely. Iszonyú bevétel esetén Budapestén történt befizetés- nél 4. vidéken történt befizetésnél 8. adott eset- ben pedig a nyomtatványdíjnak megfelelő 3 fillé- ren bélyeget kell ide felragasztani

M. KIR. POSTA-
TAKARÉKPENZTÁR
BUDAPEST
V., Hold-utca 4. (Központ)
IX., Lónyay-utca 30-32. (Zálogüzlet)
Állami felügyelet és szavalóság!
Alakult az 1885: IX. t.c. alapján

Üzletágak:

I. Takaréközlet. Betétek elő- nyös kamatozásra. A minden- kori kamatláb bármely posta- hivatalnál megtudható.

II. Csekküzlet. Befizetések, vis- szafizetések s átutalások Magyar- ország egész területére és a kül- földi (nemzetközi) forgalomban is Értékpapírüzlet. Ertek- papírok vétele és eladása. Idegen pénznemek és devizák vétele és eladása a legelőnyösebb árfolya- mok mellett

IV. Zálogüzlet. Előnyös köl- csönök kézi zálogokra. Művé- szeti és közhasználati tárgyak állandó árverése

NYISSON CSÉKKSZÁMLÁT
A M. KIR. POSTATAKARÉK-
PENZTÁRNÁL!

Igen finom gomba és több módon lehet etartani. Igy jó ecetben, szárítva sőt nyersen is eszik salátaképen, Mesterséges tenyésztése is dívik hazánkban és igen keresett gomba.

A csiperkének négy válfaja van és pedig:
a) (alba) ennek kalapja fehér, selymes, szára rövid, a száron levő gallér (gyűrű) felálló és tölcéses. A kalap alsó része csokoládébarna;

Stádium. Ft. Brodareg.

b) (*praticola*) a kalap vörösbarna pikkelyekkel, a gyűrű lefelé fordított, karimája fiatal korában szakadozott, húsa érintéskor megvöröszödő;

c) (*rufesceus*) vörösbarna színű a kalapja apró pikkelyekkel, szára hosszú;

d) (*umbrina*) kalapja umbraszínű, gyűrűje lecsüngő, fogazott, szára erős, pikkelyes.

2. **Mezei sampinyon.** (*Psalliota arvensis*). Egyéb neve: Odvas csiperke.

Kalapja húsos, laposan elterül, ha már idősebb, fiatalon fától köti a szárhoz, a fától azután a száron mint gyűrű marad meg. A kalap teteje eleinte fahéjszínű, később halványodik és fehérszínű lesz, érintéstől megsárgul.

Húsa fehér és nem változó, a lemezek közelében és a szár szélén kevéssé rózsaszínű. Szára fehér, erős, vastag, odvas, kétrétű gyűrűvel, a gyűrű lecsüngő. A kalap alja eleinte hamvas, később piros, végre csokoládészínű.

Íze kellemes, ánizsillatú.

E gomba az előbbtől valamivel nagyobb és úgy erdőn, mint mezőn és kertekben egyaránt (körökben) előfordul. Augusztustól-októberig terem.

3. **Kajsza lisztgomba.** (*Rhodosporus Prunulus*). A gomba kalapja eleinte lapos, később tölcseres, vastaghúsú. A kalap karimája eleinte bekunkorodó, később hullámos, fodros, illetve karélyos.

A kalap felső színe fehér vagy világosszürke, fiatalon zónás, nedves időben zsiros tapintású. A kalap alsó színe húsvörös. A gomba húsa fehér. Szára tömött, fehér, a töve többnyire csömbös. Liszt szagú, Íze kellemes, kissé savanykás. Erdőn, mezőn főleg árnyas helyeken júliustól-októberig terem. Jó ehető gomba.

4. **Laska gomba.** (*Agaricus ostreatus*). Egyéb neve: Dió gomba. Őszi májgomba. Csoportos májgomba.

Csoportosan előforduló gomba, melynek kalapja hamuszínű, olykor barna vagy sárgás, az alja fehér. A kalap tölcseres, kagylós és nyelvalakú. A szára fehér, tömött, felül kopasz, alul szőrös. Íze édes, illata kellemes. Élő lombfákon (főleg nyár és fűzön) terem szeptembertől-novemberig. Ehető, jó gomba.

5. **Húsos gomba.** (*Agaricus geotropus*). Húsos kalapja fiatal korában boltozott, később laposan tölcseres, szín fehéressárga vagy halványbarna. A kalap alja fehér, később sárgás, a szára szintén fehér a töve felé vastagodó. Erdőben terem szeptembertől-októberig.

Ehető gomba.

7. **Májusi gomba.** (*Agaricus graveolens*). Egyéb neve: Tövisaly gomba.

Vastaghúsú gomba, fiatal korában félgömbös a kalapja, később laposan boltozott, színe felül fehéres, idősebb korban halvány, sárgás; alul fehérszínű. Sérülés alkalmával halványbarnává válik. Húsa fehér, friss állapotban liszt szagú. Szára fehér, tömött, lefelé vastagodó. Íze kellemes. Erdőkben, főleg ritka állományú akácokban, ezenkívül réteken, legelőkön fordul elő. Előfordulását a nagy körökben haladó sötét fűkoszorúk árulják el. Április-májusban terem, de meleg őszi eső után gyakran található ugyanott, ahol tavasszal. Aszalva jó, eláll. Igen kedvelt gomba úgy levesnek, mint más módon elkészítve és főleg kirántva kitűnő, mert a fiatal csirkepecsenyével vetekedik.

7. **Gelyva gomba.** (*Agaricus gambosus*). Egyéb neve: Szent György gomba. Tövis gomba. Foltos gyepgomba. Sampion.

Húsos kalapú, laposan boltozott, tompa púppal. A kalap felső színe fehéressárga, síma, későbbi korban

repedezett. Karimája fiatalon kissé szőrös, bekunkorodó, többször szabálytalan elhajlással. A kalap alsó színe fehéressárga. Szára tömött valamivel világosabb a kalap felső színénél. Íze és szaga hasonló a májusi gombához. Legelőkön, réteken fordul elő májusban. Jó gomba; úgy rántva, mint pirítva és főzve használják.

8. **Szilfa gomba.** (*Agaricus ulmarius*). Kalapja világossárga színű, vastaghúsú, félgömbös és púpos. Idősebb korban táblásan megrepedezik. A kalap alja fehér. Szára tömött, hajlott és lefelé vastagodó, kissé szőrös. Íze és szaga kellemes. Tavasszal főleg szil-, bükk- és nyárfán szokott előfordulni. Ehető jó gomba. Szárítva eltartható.

9. **Preszker gomba.** (*Agaricus equestris*). A kalapja húsos, erősen boltozott, fiatal korában piszkos, mert ragadós bőre a földet felveszi, karimája hullámos és erősen letürt. A kalap később szétterül, színe sárga vagy olajbarna, közepén sötétebb színnel, nyálkás, ragadós. A kalap alja kénsárga. Húsa sárga, nem változó. Szára kénsárga, finom pikkelyekkel. Íze kellemes, szaga nincs. Főleg fenyvesek tisztásain fordul elő tömegesen. Szeptember-novemberben terem. Jó, ehető gomba.

10. **Tölgyfavirág gomba.** (*Amillaria mellea*). Egyéb neve: Szilvaalj gomba. Tőke gomba. Mézszínű galóca.

Vékony kalapú, szívós húsu, eleinte bunkós, később laposan boltozott, végre szétterülő. A kalap felső színe piszkos, sárgásbarna (mézszínű) szőrös. Fiatal korban sárgás, később barnásfeketes pikkelyekkel, a szín a közepén és a karimán sötétebb. A karima eleinte bekunkorodó, később lapos. Fiatal korában a kalapot a tönkhöz (szárhoz), fától köti össze, mely fától elszakadva, a szár felső részén gyűrűt (gallért) alkot. A szára csavaros, hajlott, sárgás vagy testszínű, töve felé olajbarna vagy zöldesszürke. A kalap alsó része fehéresbarnás foltokkal. Húsa fehér. Íze édes-savanykás. Illata kellemes. Előfordul fák tövében, legelőkön, szőlőtőkén, réten szeptembertől-novemberig.

Ezen gomba arról nevezetes, hogy megtámadja a sebet kapott fenyőfákat és tölgyeket, de ezenfelül a földben tenyésző gomba a fák gyökereit is jelentékeny mértékben pusztítja.

11. **Fehérbélű sampinyon.** (*Lepiota excoriata*). Egyéb neve: Mezei sampion. A gomba kalapja eleinte tojásdad alakú, később szétterülő és púpos, fehéresszínű, a közepén halványbarnás, a kalap alja fehér. Szára üres, szürkésfehér és a kalap alatt gyűrűvel ellátva. Húsa puha és fehér. Szaga kellemes, íze rossz, összehúzó. Ritkán előforduló gomba. Szántókon, legelőkön terem szeptembertől-októberig. Ehető.

12. **Özláb.** (*Lepiota procera*). Egyéb neve: Őszi sampion. Perces galóca. A gomba kalapja fiatal korában bunkós, később harang, majd ernyő alakú. Felső színe fehéres vagy szürkésbarna, a közepén vagyis a tompa púpja sötétebb színű, rostos-csömbös, fedélcséréphez hasonló egymásra rakott, illetve nőtt szakadozott pikkelyek, a tiszta fehér pikkelyek szárazon szinte ragyognak. A lemezek piszkos fehérek (kalapalja). Szára magas üres, hengeres, tövén gumós, fehéresbarnás pikkelyekkel; a kalap alatt fehéresbarna gyűrűvel. Húsa fehér, megtörve rózsaszínű lesz. Íze édes, szaga dióhoz hasonló.

Erdőkben, különösen világosabb fenyő és lombállományokban, erdei tisztásokon augusztustól-októberig terem. Ehető gomba, de csak fiatal korában jó, mert hamar szívós lesz.

Orosz Imre.

(Folytatása következik).

V A D Á S Z A T

Nemes rőt vadjaink agancsainak fejlődéséről és fajsúlyáról.

A vadász, vagy helyesebben az erdőbirtokos állandó törekvése, hogy vadállománya mindenféle tekintetben megüsse azt a mértéket, mely szerint neki gyönyört és a legnagyobb jövedelmet biztosítson.

Hogy e cél elérhető legyen, arra van szükség, hogy vadállományunk egészséges, fejlett, erős, jól táplált és gondozott, továbbá az ivararány elosztás helyes legyen, maga a párzás pedig a természet adta keretek között zavartalanul folyjon le.

Minden vadász aki nagyvadra megy vadászni első kérdése az, hogy milyen az állomány, van-e erős bika, illetve őzbak stb.?

Természetesen a vadász az erősséget nem a vad nagyságában, hanem az agancs kifejltségében, súlyában és gyöngyözöttségében keresi.

Az agancs fejlődéséről, súlyáról stb. szakkörökben már igen sok szó pergett le és számtalan vélemény alakult ki annak meghatározására, hogy mi okozza az agancs erősebb kifejlődését, de eddig — sajnos — még mindig döntetlenül.

A vélemények igen különbözők: vannak, akik az átöröklésnek tulajdonítanak mindent, egyesek vérfelfrissítésnek, öreg bikák meghagyásának, némelyek a különféle sók és takarmányok etetésének: míg mások a középkorú bikáknak feltétlen bevonása, illetve alkalom adása a párzásnál: végre többen azt állítják, hogy nagy — különösen hegyi mozgásból a vad teste erősen kifejlődik és ezzel kapcsolatban az agancs is.

Nem csekély súlyt helyeznek a vadászok az agancs sötét színére is, ami szintén különböző körülményektől függ.

Boncolgatva a fent vázolt véleményeket és egybevetve a tapasztalatokkal és a természet rendjével az alábbi következtetést lehet — valamennyire — megállapítani.

Vegyük tehát sorra. — Az átöröklés természetesen az a tényező, amelyben leginkább megbízhatunk. — Azonban az átöröklés csak ott jut érvényre, ahol az életfeltételek a vad kellő gondozásával párhuzamosan haladnak, vagyis hiába van kitűnő kifogástalan anyagunk, — ha vadállományunk télen — ha kell — gondozva, egész éven át pedig természetesen jól táplálva nincsen. —

Az átöröklésnél még egy eldöntetlen másik kérdés is van t. i. az, hogy a g.m.szarvasnál tulajdonképpen két típus van, egyik az egyenes, — másik a sasorru, melynek származása még ismeretlen. — Tapasztalat szerint az utóbbiak fejlesztenek jobb agancsot. —

A vérfelfrissítés nagyon helyén való, de csak vadaskertekben és kisebb önálló erdőrészekben, azonban nagyobb összefüggő erdőségekben semmi értelme sincs, mert a szarvas kóbor természeténél fogva igen nagy területeket jár be s így a vérfelfrissítés automatikusan jön létre. —

Ami az elkorcsosodást illeti, nem írhatunk mindent a vérfelfrissítés javára, mert korcsegvedek származhatnak: 1. korcsszülöttekből (dacára egészséges apa-

állatuknak); 2. anyja által gyengén táplált borjakkból; 3. igen rossz táplálkozással nőtt borjakkból; 4. rendkívül rossz és hideg esős időjárásban nőtt borjakkból és végül 5. származhatik tényleg korcs apaállattól.

Az igen öreg bikák semmiesetre sem bírhatnak befolyással az agancs fejlődésére és fajsúlyára, sőt ellenkezőleg... A természet rendje szerint elsőbbséget kell adni azon középkorú bikáknak, amelyek termékenyítő képességük delelőjén vannak, s ez a kor 12—15 évükre tehető.

Nagyon sajnálatos, hogy ma alig érik el a bikák a megfelelő nemzési (termékenyítési) életkort, és vagy túl nevelik őket, vagy a legtöbb esetben épen a termékenyítés kezdetén esnek áldozatul. Így bizony nem lehet súlyos és jól fejlett agancsot várni. —

Egy másik nagy hiba, hogy az illetékesek közül sokan alig várják a szeptember hónapot és türelmetlenül kéri már, hol van bika-bőgés, és ha már tudomásuk van csak egy hangról is, — nem bírnak vadászlázzal szinte rohanva törtetnek kifelé a helyszínére és ha jó vastag agancsot vesznek észre, legyen az akár 10-es vagy 8-as, feltétlenül prédává lesz.

Igaz, hogy nagy baj van már ott, ahol 8-as vagy 10-es tölti be a nász csapat fejét, mert a területen legalább annyi 12—18 éves bikának kellene lenni, hogy a 10 éven (10-sek s ezen aluliak) aluliaknak semmiesetre sem volna szabad tehenhez jutniuk. . . Tehát ha egy 18-as bőgés alkalmával el is esik, pótolja azt egy erős 12-es vagy 14-es.

Legtöbb esetben épen az a hiba, hogy ha egy erős bika az üzekedés kezdetén — anélkül hogy megtermékenyítette volna a teheneket — elejtetett, átveszi a szerepet egy nyolcas esetleg 6-os, sőt gyakorlatom alatt volt szerencsém látni még oly esetet is (igaz, háború alatt), hogy egy 8 drb tehénből álló, csapatnál a nyársas volt a nász feje és kitartóan bőgött is.

Ebből látható, hogy nagy szerepet játszik a helyes ivararány elosztás. — Lehet bőven bika és különösen középkorú. A szelektálást hajtsuk végre a középkorú bikáknál, mert ezeknél már megállapítható, hogy korukhoz mértén megfelelő agancsot fejlesztettek-e. A jókat hagyják meg idősebb korig s így majd gyönyörködhetünk azok súlyos, gyöngyözött és fejlett agancsain. —

A sók az agancs fejlődésére, ha a találkozás jó, mindenesetre jó hatással van természetesen ott, ahol bőven víz is van, vízhiány mellett sok szóással csak árthatunk, mert a szomszúság esetén az erdőtől nyílt helyekre kilométerekre is képes menni még világos nappal is.

Ami a vad nagymozgását s ennek folytán a test és az agancsnak erősebb kifejlődését illeti alig bír befolyással, mert az alföldi és előhegységi szarvasok legtöbb helyen ugyancsak ki vannak téve a nagy mozgásnak, mert az erdőn átvezető sok közlekedő út, az erdő mellett dolgozó mezőgazdasági munkás épen eléggé zavarja és valóban többet mozog mint a beregi vagy máramarosi szarvasbika. —

Leszűrve az eddigieket szerény véleményem szerint, ha fejlett, gyöngyözött és súlyos agancsot akarunk, úgy neveljünk erős, fejlett agancsú apaállatoktól nemzedéket, a szelektálást hajtsuk végre megfelelő időben (korcsok, rosszak kilövése), gondoskodjunk — ami a legfontosabb — jó táplálékokról amidőn az agancs fejlődésének kezdetén van, legyen jó táperőt adó fűfélékből erdei rétünk, ezek közül olyanok is amelyek déli oldalon vannak (hegyes vidékeken) és így kora tavasszal már legelőt adnak; ahol lehet vessünk mezőgaz-

dasági terményeket részükre, víz bőven, szó, fürdő megfelelő számban legyen.

* * *

Rendkívül nagy befolyással bír az agancs fejlődésre az, ha a vad jól van táplálva akkor, midőn az agancs fejlődni kezd. — Tapasztalhattuk, hogy amikor gyenge tél van és van valami makktermés, rendszeren sokkal szebb az agancs fejlődés.

A gyenge tél, makktermés, a korai jó tavasz mind hathatósan befolyásolják az agancs fejlődését és fajsúlyát is... Sokszor lehet hallani pl.: „Ez évben igen jó agancsok vannak” ez csakis onnan ered, hogy kedvező volt a tél vagy a tavasz. —

Sokszor felvetődött már az a kérdés, miért nem olyan a bakonyi, vértesi vagy a dunai (duna árterei) stb. szarvasok agancsának fejlettsége, illetve súlya, mint a beregi és máramarosi szarvasoké? Erre hirtelen igen nehéz megfelelni, de feltéve, hogy azok is az említettek nemzedékéből valók, nem lehet mást okul felhozni mint azt, hogy az ottani táplálkozás, illetve a fűfélék kiválóan jó táperőt adók, amelyek az agancs fejlődésére és különösen fajsúlyára rendkívül nagy befolyást gyakorolnak s lehet, hogy a víz is nagy szerepet játszik.

A dunai szarvasok agancsainak fejlettsége elég nagy, fajsúlyuk azonban alul marad a beregiekéénél, színük pedig elég halvány, itt is a füvek minősége okozhatja a differenciát.

Az agancs halvány színe onnan eredhet, hogy a vad nem feni agancsát gyakran a fához, pedig az éger, kocsányostölgy fiatal egyedeinek kérge elég bő cseresavat, illetve tanint foglal magában amitől szép barna lehetne az agancs.

A felvidéki szarvasok valószínűleg táplálkozásuknál (különleges fűfajták) fogva — mely az agancs viselkedésére hat — lesznek ingerültebbek és gyakrabban fenik agancsaikat a fához és ezért lesznek jóval barnábbak. — Innen eredhet az agancs kiváló fajsúlyja is.

Hogy a valóságot megközelítőleg konstatálni lehessen, szükség volna egy országos statisztikára (sajnos jelenleg a felvidékiek stb. kiesnének, ami pedig bizony fontos volna, de egyelőre csonka hazánk teljes statisztikáját kellene összeállítani, hiszen Baranyában is kiváló agancsok vannak, valami alap mégis lenne) amelyben a következő adatok lennének lelkiismeretesen megadva:

1. Vármegye; 2. Uradalom stb.; 3. Az erdő nagysága, összefügg-e nagyobb erdőkkel, sík dombos, hegyes-e? 4. Az erdő faállománya: lomb-fenyő erdő, lombosnál; vannak-e makktermő fák (bükk, tölgy, szelídgesztenye); 5. Van-e a területen tó, patak, mocsár, esetleg milyen minőségű víz van benne; 6. Az uralkodó fűfélék fajai, erdei rétek, nyiladékok, mezőgazd. földek vannak-e? 7. A vadállomány állapota (esetleg eredete), vannak-e öreg bikák, jó-e az ivararány, a f. évben milyen (hányas) bika lövetett; test és agancs súlya (agancs méretek: szár- és szemág hossz, rózsák körmérete, valamint a szemág fölötti ág vastagság, dálnál lapátszélesség: korona alatti terpesztés szélessége; korona: villás, háromágú stb.) 8. Agancsának színe; világos barna, csokoládé barna, sötét barna-e? 9. Milyen volt az ősz, tél (volt-e hó), tavasz és nyár (erős, száraz, hideg, meleg).

10. Volt-e télen etetés és mivel és milyen arányban az egyes takarmányfélékből?

Külön jelölendő a vadaskerti, külön a szabadon tenyésztetteké.

Feljegyzendők a különleges eljárások és megjegyzések is, pl.: Tavaly vérfelfrissítés történt, sok az abnormis agancs, gyakori a páratlan ágszám, a szarvasok a fiatal körisekben kéreghántással sok kárt okoznak, az etetőket télen rendszeren járták stb. stb.

Mint hogy a fenti statisztikának igen érdekes és értékes következményei lehetnek és a kartársak között is bizonyára sokan vannak, akiket az ügy közelebbről érdekel, különösen azokat, akik önállóan vezetnek a vadtenyésztést, — nagyon célszerű volna, ha a fenti adatokat az egyet útján részemre megküldnék (persze bevárva a szeptemberi szarvasbögéseket és elejtéseket) én hajlandó lennék azután a beérkezett adatokból egy statisztikai kimutatást szerkeszteni és a kedves lapunkban a bejelentő kartársak nevével közölni.

Nagy súly helyezendő a bejelentésnél a vadállomány állapotára, ivararányára, a helyi viszonyokra és különösen a fűfélék uralkodó nemeire, sőt a víz minőségére nézve is, továbbá a vad táplálkozására, az agancs méretekre és súlyára (teljes orkoponyával), és végül az év időjárásának (ősztől-őszig) viszonyaira.

Természetesen a jelentés szarvasra, dámra és özre külön-külön fejezetben teendő, az ismétlődő megjegyzések kerülendők.

Tekintettel az idei száraz évre, ez egynek jó adat lesz, de igen jó volna egy nedves és egy normális évre is az adatokat összegyűjteni.

Mint hogy ma egy szarvasbika lelövéséért (a bika minősége nincs is garantálva, tehát lehet egy gyenge is) 800—1200 pengőt fizetnek, érdemes tehát kutatni, vajon mi okozza az agancsoknak nagyságban és súlyban egymásközötti gigantikus különbségét?

Debrecen, 1930. aug. 14.

Orosz Imre

Mielőtt könyvelésének rendbehozatala felett határozna. Mielőtt könyvelőjének a mérleg elkészítésére utasítást adna, forduljon bizalommal

V a r g h a L á s z l ó

hites könyvszakértőhöz, az

A D Ó és K Ö N Y V V I T E L

szerkesztőjéhez

Budapest, VIII. József-körút 86. Tel. J. 322—60

tanácsért adózás és könyvelés szempontából.

Könyvvizsgálatoknál az ellenőrző

könyvszakértő az Ön érdekeit védi.

Vállal: Könyvelések felfektetését, revízióját, rendbehozatalát, örökösödési, társüzleti és peres elszámolásokat, havi és órákonyvelést, adóügyek ellenőrzését.

Lapunk

előfizetőinek 25 %-os kedvezmény biztosítva.

Egy éves szakiskolát végzett, jóra való, becsületes, 56 éves egyén erdőlegényi, erdőkerülői, erdőszőlő- vagy gyümölcs-csösz, vagy csemetekerti őri, alkalmaztatást keres és vállal. Szíves megkeresések kéretnek Petručka György címére,

Pesterzsébet, Török Floris-útca 151. sz.

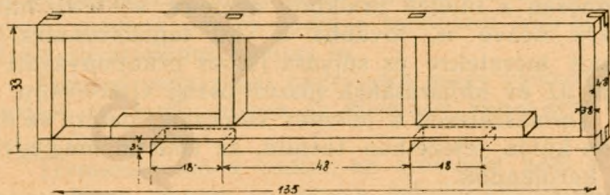
Minden kartárs tudatában kell hogy legyen annak, hogy célunkat csak közös erővel érhetjük el s ezért a MEVME-ben tömörülnünk kell.

MÉHÉSZET

Ignác-féle tükrös vándorkaptár.

Nem új kaptárról van szó, mert a tükrös vándorkaptárral már 11 éve hogy méhészkedem és 16 éve hogy a két anyás rendszert megkezdtem.

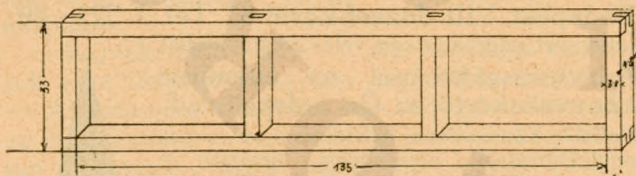
A tükrös vándorkaptár két anyára van berendezve, ezért két kijáró (röpnílás) van rajta és a kaptár közepe keretbe foglalt (9. ábra) Hannemann ráccsal van elzárva, mely H. rácsra egy vékony deszkalap van borítva, amellyel teljesen meggátoljuk a H. rácson át való közlekedést.

1. ábra

A kaptár belhossza 135 cm, szélessége 52 és a magassága (a párkányig, amelyen a keretek nyugszanak) 33 cm. A keret méret (12. ábra) 50 cm széles és 32 magas.

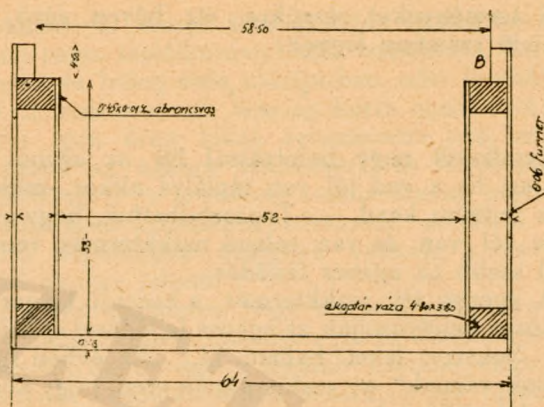
A kaptárba két rajt teszünk (mint minden nagy kaptárba) és mint már a jövő évben virágozni készül az akác, 4-6-8 nappal a virágzás előtt az egyik anyát kifogjuk és a Hannemann rácson lévő vékony deszkát levesszük, melyen keresztül a méhek azonos szagúak lesznek. És mindannak ellenére, hogy a méhek összejárnak, azért az elvett anya helyén anyabölcsőt készítenek. Amikor már az anyabölcsőket befedték, egy ilyen lépet méhekkel együtt kivesszünk és két szép nagy bölcső kivételével a többi lecsípjük, azután a két bölcsővel és méhekkel együtt a lépet betesszük a kaptár jobb végén lévő anyanevelőbe (7. ábra), utána még egy üreset és egy mézést, szintén méhekkel együtt. Az anyanevelőt lezárjuk és majd csak 20 nap

2. ábra

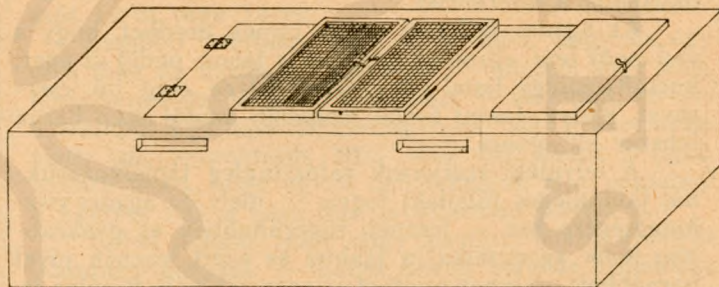
múlva nézzük meg, amikor már körülbelül meg is lesz termékenyülve. (Fontos, hogy az anyanevelőbe sok méh kerüljön, amelyek a bölcsőket kellő melegen tartják).

A tükrös vándorkaptárba az anyanevelőn kívül 32 keret fér és így 1-1 anyára 16-16 esik. Akácvirágzáskor azonban a meghagyott anyát nem 16, hanem a Hannemann ráccsal 8 keretre zárjuk és a mézkamrában, illetve a H. rácsnak azon az oldalán, ahol nincs anya 24 keret lesz és ha normális (rendes) esztendő van az akácvirágzásra, akkor ezt a 24 keretet tele hordják mézzel, amely darabonként 4 kgr-mal számítva 96 kgr-ot tesz ki; de előfordul a lépek között az 5 kgr-os is. Ezen kívül a fészekbe is meghordanak ketőt teljesen.

3. ábra

Amikor az akácméz beérett, a mézet elveszem, visszahagyok egy-egy családnak 4-4 teljes mézelépet és azután a H. rácstól újból vissza helyezem a kaptár közepére, ráteszem a vékony deszkalapot, amivel teljesen ketté választom a kaptárt és ha már az anya az anyanevelőben meg van termékenyülve, kifogom egy gyufaskatulyába, egy vékony műléppel leragasztom, és bedugom annak a családnak a röpnílásán, amelynek nincs anyja, ahol a nép a műlépet kirágja, az anyát kiszabadítja és most már a jövő akácig, megint két anya petézik. Ha azonban tarlóvirágra vándorlok velük, akkor az egyik anyát megint kifogom, de nem

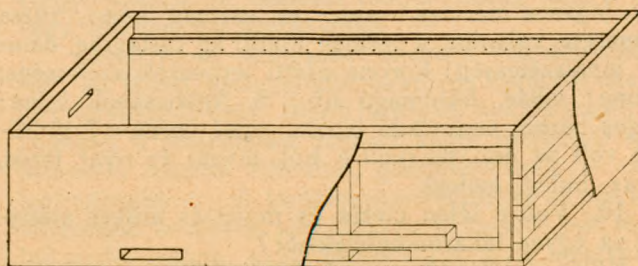

4. ábra

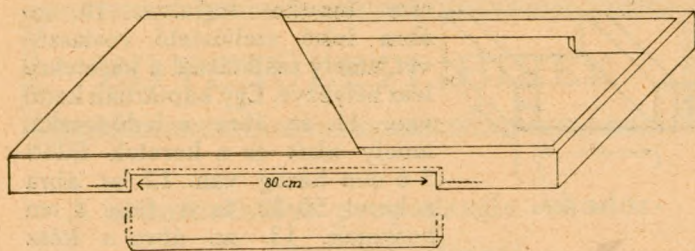
ölöm meg, hanem méhekkel együtt beteszem az anyanevelőbe és ott hagyom, amíg a mézet ki nem pergetem, amikor is aztán visszaadom bogarastól együtt. De ha az anyanevelőben fiatal, termékeny anya volna, akkor a kivett öregebb anyát eldobom és majd az anyanevelőből adok helyette a vándorlás végén. Hogy azonban a vándortanyán az anyanevelőben túlságosan el ne szaporodjanak, az érett fiaslépet esetről esetre, méhek nélkül beteszem a kaptárba.

Ma már a tükrös vándorkaptárt többen készítik és igen meg vannak vele elégedve, mert a többtermelést csak így tudták elérni.

A kaptárnak azonban nem csak az az előnye, hogy kaptáronként tisztán csak az akácból 60-70 kgr-ot lehet kivenni, hanem az is, hogy rendkívül könnyen

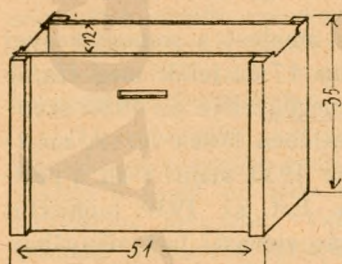
5. ábra

6. ábra

lehet benne a családot kezelni. Például: ha azt akarjuk megállapítani, hogy az anya petézik-e, az anyanevelőt a kaptárból kivesszük, a lépeknek egy részét az anyanevelő helyére húzzuk, a széthúzott lépek közé bocsátunk egy tükröt és a tükröbe nézve meglátjuk, hogy a sejtekben van-e friss pete és ha ezeket zárt sorokban látjuk lerakva, akkor a család rendben van és a lépeket újból össze toljuk. Az egész munka egy percig tart.

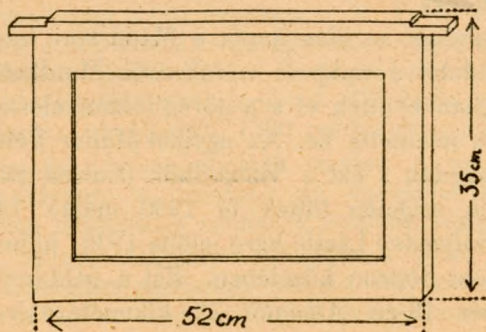
Legjobban jellemzi a könnyű és gyors kezelését a tükrösnek az, hogy 1 nap alatt be lehet telelni benne 80-100 családot. Ezen kaptár kezelése azért könnyű, mert a keretek fülein bádóg csúszók vannak, amelyek egyszersmind a távkapcsokat is helyettesítik és a kaptár szélén (ahol a keretek fülei nyugszanak) 1 mm vastag és 1 cm széles abroncs van szegelve és ennek az abroncsnak az élén (amely 2-3 mm-rel magasabban áll a kaptár szélétől) csúsznak a keretek. Így, ha egy

7. ábra

lépet, — ha mindjárt a közepéből is, ahol a legtöbb méh van, — ki akarunk venni, a válaszfalat (8. ábra), — amellyel a fészket szűkíthetjük, vagy bővíthetjük, — a kaptár vége felé húzzuk és utána húzunk annyi keretet, amennyi a kivenni szándékozó keret előtt van,

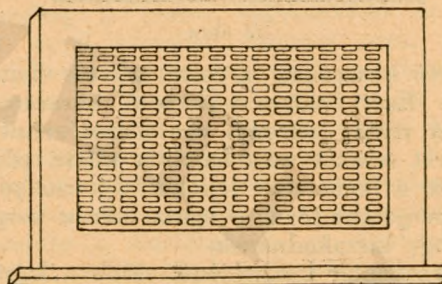
és ezzel, mintha csak 1 keret volna a kaptárban, megfogjuk fölülről kétkézrel és kiemeljük anélkül, hogy csak egy méhet is összenyomnánk, mint más fölülről kezelhető kaptárban, ahol először föl kell feszíteni a kivenni szándékozó keretet és csak lassan-lassan szabad fölfelé húzni és még így is egész csomó méh dörzsölgdik össze; nemkülönben a visszatevésnél is. Az pedig, hogy minden kaptárban egy anyanevelő van, megfizethetetlen. Azt minden méhész tudja, hogy a méhészet csak akkor jövődélmező, ha a méhész tartalék anyák nevelésére is be van rendezkedve és anyákat így külön nevel is, hogy mikor szükséges, azonnal kicseréli azt az anyát, amely már öreg, vagy nem petézik jól, nem várja meg azt, amíg a gyöngye petézik

8. ábra

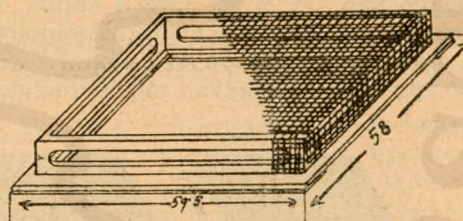
következtében s család legyöngül és amíg maga a család nevel magának anyát, hanem kifogja a nevelőből és egyszerűen beadja oda, ahová szükséges.

A tükrökaptár itteni közlésével nem az a szándékom, hogy most már mindenki ezzel méhészkedjen; még kevésbé akarom valakire ráerőszakolni, hanem azért mutatom itt be rajzaival együtt az egész kaptárt, hogy aki csinálni akarja az csinálhatja maga is, mert szabadalmaztatva nincs és nem is volt.

9. ábra

A kezelése könnyű és nem fárasztó. A hozamáról pedig csak annyit mondok, hogy azt minden méhész tudja, hogy csak népes családdal lehet nagy eredményt elérni; ezt pedig csak olyan kaptárral lehet elérni, amelynél két anyával lehet a családok felhordását igen magasra fejleszteni. Sőt ki merem mondani, hogy eljön az az idő, amikor csak a fák virágaira lesznek a méhcsaládok szorulva és hogy a fávirág (különösen az akác) ki legyen használva, két anyás rendszerű kap-

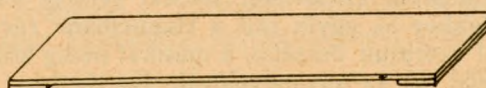
10. ábra

tárakra fognak a méhészek berendezkedni. Aki a két anyás rendszer szép eredményét kétségbe vonja, az kérdezze meg a főtí patikust (Fót, Pest megye), aki már három anyára készíti a kaptárait.

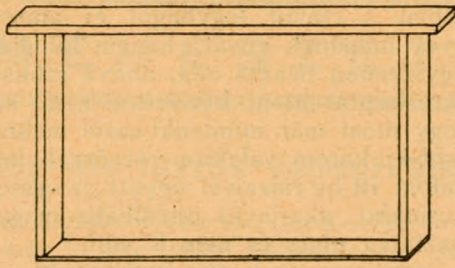
A két anyás rendszert én kezdtem Magyarországon (tudtommal más országban még nem csinálják ilyen alapon) és ezért a tapasztalataim alapján mondhatom, hogy két anyának nagy kaptár kell. A tükrös kaptár külső hossza 140 cm. Az első gondolatra azt látjuk, hogy drága, ha azonban azt is hozzágondoljuk, hogy két család van benne és az anyanevelő is bizony így számítva még sem kerül annyiba, mint két családra két külön-külön kaptár és még egy anyanevelő is, amelyekkel külön-külön nem lehet annyi mézet termelni, mint egy két anyára berendezett 1 kaptárral.

Sokan, akik még nem látták, azt hiszik, hogy a szállításnál nehéz fölemelni. Azonban erről gondoskodva van, amit ugyan az ábrán nem lehet látni, hogy négy emelővas jön bele, amivel két ember könnyen úgy viheti a legtávolabbra is, mint egy tragacsot.

Azt is kifogásolják, hogy a nagy lép a pergetőben könnyen szakad. A pergetőben a kis lép is kiszakad,

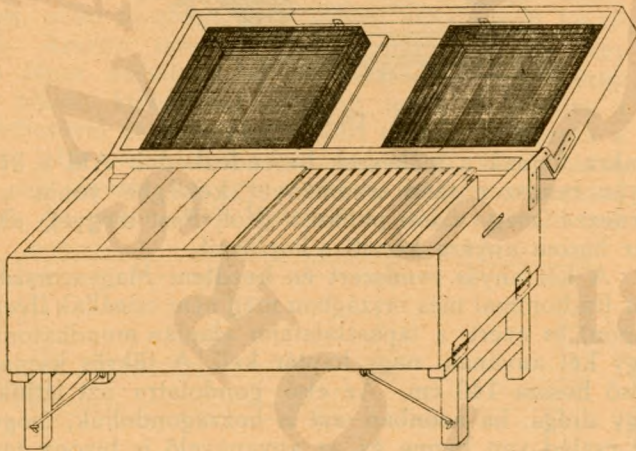
11. ábra

12. ábra

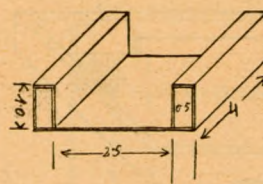
ha a pergető kosarának a rosta szövete hajtásnál kifelé hajlik. Ezért nálam a pergető kosarának külső felén 1 mm vastag abroncs van élével erősítve, hogy a rostaszövet sem hajoljon kifelé pörgetésnél és ezért ezt a félméteres lépeket, — melyek véggel lesznek a pergetőbe téve, — egész bátran pergethetjük anélkül, hogy kiszakadnának.

A tükröskaptár készítésénél előbb a kaptár vázát készítjük el, ez minden oldalán $4\frac{1}{2}$ cm (gyalult) vastag lécből (stafliból) készül. Az 1. sz. ábra, amelyen a kijáró nyílás, — 18 cm. hosszú, 3 magas, — jól látható. A 2. sz. ábra ugyancsak váz. Ezen két váznak az oldalait beszegeljük deszkával, vagy mint én 5 mm vastag fornérral, amely 5 drb. 1 mm vastag lemezekből (ellenkező irányban) van összepréselve és ezzel készen van a kaptár két oldala. A két fala közé nem teszünk gyaluforgácsot, azért mégis igen meleg. A két oldal végére rászegelem a végeket (fornérből ezt is, kettős falura [duplára] készítem) és ezzel a kaptár első része (fészek) készen van. A 3. sz. ábra a kaptár keresztmetszetét mutatja. 4. sz. ábra e tükrös kaptárt fenékel fölfelé mutatja, az alsó szellőztetővel együtt. Baloldalon az ajtó be van csukva, míg jobboldalt se az

13. ábra

ajtó, se a rostaszövet nincs becsukva. Az 5. sz. ábra a kaptár fészket elkészítve ábrázolja, amelynek a tulsó oldalán fönt a szélén az abroncsot lehet látni, amelyen a keretek csúsznak. 6. sz. ábra a kaptár tetejét mutatja, amelyen a kinyitott szellőztető hézagok láthatók. 7. sz. ábra az anyanevelő, melynek a két vége bádogból van és ezért fér bele a kaptárba. 8. sz. ábra a válaszfal, amelyből a kaptár két végén 1-1 van és ezzel szűkíthetjük, vagy bővíthetjük a fészket. Sőt az anyanevelőt is felhasználhatjuk szűkítésre, ha két gyöngé raj van benne. Ilyenkor az egyik rajt a Hannemann rács és 1 válaszfallal szorítjuk összebb, a másikat pedig középről a válaszfallal és az anyanevelővel. Ez esetben a két család között üresség van. 9. sz. ábra a Hannemann

14. ábra

rács keretbe foglalva. 10. sz. ábra felső szellőztető rostaszövet, amely szállításnál a keretekre lesz helyezve. Egy kaptárban kettő van. 11. sz. ábra a fedődeszka, amely alatt és a keretek fölött 5-6 mm hézag van. 12. sz. ábra a keret 50-32 és a fülei 4 cm hosszúak. 13. sz. ábra a kész kaptár felnyitva és a rostaszövetek a kaptár tetejében elhelyezve. Jobb végén van az anyanevelő és a keretek nincsenek befedve, míg bal oldalán a fedődeszkákkal vannak a keretek leborítva. 14. sz. ábra horganybádogból készült csúszó, amelyet bárki könnyen elkészíthet, ha van egy kis satuja és egy 9 mm széles és 5 mm vastag vaslemez.

Ignác Sándor.

A magyar fürjek és vadgerlék vándorútja

Hová mennek a magyar fürjek? Évek óta hiába várta a Madártani Intézet, hogy gyűrűs fürjeiről értesítést kapjon. Az 1930. év meghozta az első idevágó fontos adatokat.

Az első gyűrűs fürjet, amelyet a somogy megyei *Kálmáncsán* még 1929. július 17-én jelölt meg *Hajek Antal*, a Madártani Intézet megfigyelője, az 1930. szeptember elején *Szaloniki* közelében lőtték le. A másikat *Warga Kálmán* gyűrűzte 1930. május 8-án a pest megyei *Dömsöd* határában. Ezt az 1930. augusztus 16-án *Lonigóban*, Olaszország vicenzai tartományában a *Po-folyó* völgyében ejtették el. Az 1930. évben több, mint 250 fürjet gyűrűztetett a Madártani Intézet s így remélhető fürjeink vándorútjának megismerése.

Ez a remény annál jogosultabb, mert ugyancsak ebben az esztendőben Olaszországon is megkezdtek a fürjek nagyobbmretű gyűrűzését az intézet kezdeményezésére. *Chigi* hercegtől hapott értesítés szerint a herceg Róma melletti madártani állomásán már több száz apró madarat gyűrűzött, főleg fürjeket. Gyűrűinek felírása „*Caccia Róma*” és valamilyen folyószám. Nagyon valószínű, hogy gyűrűs madaraiból Magyarországból is kézrekerülnek egyesek s ezért a madártani intézet kéri az elejtőket, hogy ezeket bejelenteni szíveskedjenek.

Ugyancsak az idén kapta a Madártani Intézet az első két adatot a vadgerle vonulásáról. Mindkettőt Görögországban ejtették el s a görög földművelésügyi minisztérium jelentette be. Az egyiket *Müller Péter* gyűrűzte Szegeden s ezt a *Volos-öböl* (Euboa sziget fölött) egyik szigetén lőtték le 1930. május 14-én. A másikat *Solymósy László* báró jelölte 1930. július 21-én Nagylózsoni Sopron közelében. Ezt a példányt 1930. szeptember 18-án *Athéntől* 22 kilométernyire délre fogták el.

EGYESÜLETI HIREK

A szombathelyi propaganda vándorválasztmányi ülésről.

F. évi november 9-én tartotta Szombathelyen egyesületünk ez évi második választmányi ülését, melyre egy-két kivétellel, az összes választmányi tagok eljöttek s azonkívül sok érdeklődő környékbeli kartárs is megjelent.

Új idők bekövetkezését várhatjuk. Egyesületünk életében tagadhatatlan előrejutást jelent az, hogy ezen a gyűlésünkön először képviseltette magát a magyar sajtó, s egy nagy napilap szerkesztője személyesen volt jelen. Amint olvashattuk mindannyian, teljesen objectív — tárgyilagos — cikkekben emlékezett meg gyűlésünkről a keresztény-magyar sajtó, amiért e helyen is csak a leghálásabb köszönetünket fejezhetjük ki az igen értékes támogatásért, melyben remélhetőleg a jövőben is részünk lesz.

Régi szokás szerint a magyar „Hiszekegy” áhítatos elmondásával kezdődött meg az ülés, melyet *Nádaskay Richard* ügyvezető-igazgatónk nyitott meg azzal, hogy sajnálattal közölte szeretve tisztelt Elnökünk, *gróf Majláth* eljövételének akadályoztatását. Üdvözölve a megjelenteket, rámutat a napi sajtó támogatásának nagy horderejére, fontosságára.

Napirend előtt szót kért *Német István* veszprémi püspökségi kegydíjas erdőőr és megrendítő beszédben vázolta a maga és több mint harminc kartársa nyomorúságos helyzetét. Valóban rettenetes helyzetben vannak, *mikor 1/4 évre egy családnak másfél mázsa búza árából kell 40 évi szolgálat után megélni.* Iszonyatos még elgondolni is! Könnyezve, kétségbeesetten hallgattuk. Az ügyvezető-elnök ígéretet tett, hogy mértékadó helyen előterjesztést fog tenni a kegydíjasok érdekében.

Miután az ülés egyszersmind propaganda-gyűlés is volt, melyen sok nem-tag is részt vett, az ügyvezető-elnök ismertette az egyesület fejlődését, elmondotta, hogy az 1911. évi zászlóbontás után a segédzsemmélyzet akkori egyesülete elerőtlenedett, s csak 1926-ban indítja meg ismét a tömörülési akciót néhány lelkes társával *Lehoczky János* kar és tagtársunk *Nádaskay Richard* ügyvezető-elnök vezetése mellett. Az egyesület Miskolcon alakult meg 86 taggal s ez volt az a rohamcsapat, mely dőngétni kezdte a Patópálság-várát, felébresztve tunya álmából sokszáz kartársunkat, úgy-hogy most már 1110 tag vívja a M. E. V. M. E. dandárában a lét harcát! Az egyesület vagyona most a befizetetlen tagdíjak nélkül is meghaladja a 6000 pengőt, temetkezési segélyalapjának 480 tagja van. Hivatalos lapja: „Az Erdő”. 1300 példányban jelenik meg.

Beszámolójában rávilágít azokra a nehézségekre és akadályokra is, amelyek az egyesület fejlődésére bénítólag hatottak, s ezeket 4 pontban foglalja össze:

1. A mai világszerte általánosan rossz és szinte már tűrhetetlen gazdasági helyzet folytán az állami, illetve hivatalos támogatás igen gyenge volta.

2. Ugyanezen okból folyólag az erdőbirtokosok

részvétlensége és bizonyos körök alaptalan félelme a destruktív irányzatba való esetleges elhajlástól.

3. A kartársi megértés és léteérdekeinkért való tömörülés szükségessége felismerésének igen nagy hiánya.

4. Távoli vidékeken, községektől távol lakó kartársak szétszóródottsága.

Orosz Imre (Debrecen) markáns vonalakban vázolja az erdészeti és vadászati segédzsemmélyzet nemzetgazdaságilag is fontos vagyontvédő és gyarapító munkáját, ezzel szemben rámutat arra, hogy mily alantas, teljesen magárahagyott, mostoha gyermekei az országnak, bár a múltban, jelenben és a jövőben is bennük a haza és a birtokos csak hazaszerető, kötelelességtudó hív alkalmazottakat talál. Kéri a más, hasonló felelősségteljes állásokhoz hasonlóan a segéd-tisztai minősítést. *Összetartásra, az egyesület iránti hűségre buzdítja a kartársakat, az ügyvezető-elnököt az egyesület teljes bizalmáról biztosítja és odaadó munkásságáért a kartársak háláját és köszönetét tolmácsolja.*

Daróczy Márton (Esztergom) a keresztény-magyar sajtó képviselőjének megjelenéseért a tagok köszönetét fejezi ki és kéri a sajtó nagyhorderejű támogatását, reméli, hogy az egyesület igaz ügyét a magyar sajtó fel fogja karolni.

A továbbiakban az ügyvezető-elnök tudósítja a választmányt, hogy az új erdőtörvény javaslatra vonatkozó, az előző közgyűlésen megvitattott memorandumot illetékes helyre eljuttatta. Erős a reménye, hogy annak főbb pontjai: a magánvizsgák megszüntetése, a címkérdés megoldása, valamint a kötelező 4 középiskolai és szakiskolai képzettség feltétele — kedvező elintéztést fog nyerni.

Az egyesület programjának keretében ismerteti a vezetőség azon szándékát, hogy Újpesten az erdészeti és vadászati segédzsemmélyzet gyermekei nevelésének lehetővé tétele érdekében fiú-internátus felállítását tervezik.

A nyugdíjellátás ügyében több pénzintézettel és más egyesülettel is tárgyalt, de mivel az egyesület ezirányú célkitűzése sem viszontbiztosítási alapon, sem más egyesülettel való fúzióval, helyesebben együttműködésével célszerűen nem volt megvalósítható, más irányban folytat tárgyalásokat.

Kitartásra és további kartársi tömörülésre buzdít, mert még mindig majd 2000 alkalmazott nem tagja az egyesületnek, már pedig teljes súllyal csak akkor érvényesülhetnénk, ha az összes kartársak az egyesület tagjai lennének.

A Himnusz eléneklésével záródott a felebaráti és kartársi szeretet jegyében lefolyt harmónikus gyűlés.

A gyűlés egyhangú kívánságára táviratilag üdvözlöttük Öxellentíáját *Mayer János* földművelésügyi minisztert, *Pfeiffer Gyula* min. főtanácsost, az egyesület védnökét és *ifj. dr. Majláth József grófot* az egyesület elnökét.

Üdvözlő táviratainkra az itt közölt válaszok érkeztek:

Nagyságos *Nádaskay Richard* úrnak, mint a Magyar Erdészeti s Vadászati Műszaki Segédzsemmélyzet Országos Egyesülete ügyvezetőjének, Budapest.

„Az Országos Egyesület e hó 9-én Szombathelyen megtartott vándor-gyűléséről küldött jóleső megem-

lékezést megköszönve üdvözlőket legmelegebben viszonzozom"

Mayer János

földművelésügyi miniszter.

A Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segéd-személyzet Országos Egyesületének, Újpest.

"A Szombathelyen tartott vándorgyűlésről küldött üdvözlőket a leghálásabban köszönöm. Biztosítom az Egyesületet, hogy közérdekű munkásságában a jövőben is a legteljesebb megértéssel fogom támogatni."

Pfeiffer Gyula

min. főtanácsos.

Távol maradását kimentette Zámbo Miklós kar és tagtársunk, választmányi tag, kinek leveléből idéz-zük az alábbi szép sorokat:

"Legnagyobb sajnálatomra le kellett mondanom, arról, hogy testileg a gyűlésen részt vehessek, — most e nagy harcunkon — de lélekben ott vagyok én is kartársaim között, mert hiszen most kellene egy szívvel-lélekkel összefognunk. — Ha most nem tudunk valamit a mi részünkre kívívni, úgy — a széthúzással — újabb ötven évre eltemettük önma-gunkat."

Megszívlelni való igazság van e néhány szép sor-ban, vajjon hányan veszik szívükre karunk jövőjét, sorsát?!

Gyűlés után közös ebéden vettek részt mindnyá-jan, hol néhány lelkes gyorsfutamú pohárköszöntő él-tette a szebb, jobb jövő felcsillanó reménységét!

A tagok fogadásánál, elszállásolásánál, a közös étkezés ízletességeért és ami a fő olcsóságáért mint rendezőt: Orosz László szombathelyi kartársunkat illeti a jól megérdemelt dicséret.

Üdv az erdésznek!

Wittich Béla

volt m. kir. honv. százados, erdész.

Az Autodidacta

Nem tudjuk, hogy lapunk olvasói mindannyian tudatában vannak-e annak, hogy mit jelent az „*auto-didactá*“-nak lenni.

A valóságos, az igazi „*autodidacta*“ olyan valaki, aki az életnek nem a könnyebbik — mégcsak nem is a nehezebbik — de egészen bizonyosan a legnehezebbik — és többnyire, sőt majdnem mindig a leghálátlanabbik szerepét vállalja magára önként, azért mert hajtja az a bizonyos belső láza a megismerésnek, a tudomány-szomjnak, s az egyetemes emberiség haladását szolgálni vágyásnak, ami csak keveseknek adatik meg, s amire Krisztus Urunk is azt mondotta: „Sokan vannak a hivatottak, de kevesen a választottak“.

Ilyen isteni kiválasztott, hivatását lelkében mélyen átérző és átélő egyéniségek az autodidacták. Az auto-didacta majd mind igen egyszerű ember, aki már a születésénél szegénysorsba születik bele. A szegénysége, a nyomorgása, a nincstelensége miatt nem tud kellő-képpen iskolákat járni, tanulni, végezni akkor és úgy mint a többi jobbmódú szerencsésebb viszonyok közt született és élő gyermek-ember.

Korán, időelőtt, már mint gyermek sodródik az élet tengerére, és késő vénségig szenved, küzd, harcol az élet mostohaságával, ami legtöbbször osztályrészül jutott.

De a benne élő isteni szikra, a tudásvágy, a tudomá-ny-éhsége, az ember szeretete, a vele született, szinte mondhatni már előre is speciális irányú képes-ségei, tehetsége, keltik benne azt az ösztönző, lázas buzgóságot, amely bármily nehéz sors és bármily szű-kös megélhetési viszonyok között is úzi-hajtja az auto-didactát az önképzésre, a folytonos fáradságos terhes napi fizikai munka mellett, sőt dacára is a tanulás, a kutatás igen nehéz fáradságos útjára. Köteteket lehetne írni azokról a soha el nem múltó kiváló eredmények-ről, érdemeikről, amelyekkel a tudomány sokféle ága-zataiban, az autodidacták, az egyetemes emberiség haladását szolgálták és szolgálják napjainkban is.

A bennük élő velükszületett tudásvágy, a tudomá-ny szeretete, teszi őket képessé arra, hogy sok-sok nehézséget leküzdve, kitartó szorgalommal, fáradságot nem ismerő buzgósággal, minden szabad percüket olvasva-tanulással, intenzív-erővel önmagukat műveljék, kiképezzék, s bizonyos irányú, speciális tudományban tökéletes tudósokká váljanak, s így az emberiségnek felbecsülhetetlen hasznos szolgálatot teljesítsenek, nem önző haszonlesésből, hanem önmagukat testestől lel-kestől feláldozva, csak a tudománynak élve. Ilyen az állattan-tudományának egy speciális ágazatát művelő, és a Nemzeti Múzeum állattani osztályának szolgáló tudományos kutató autodidacta, Vásárhelyi István tag-társunk és lapunk munkatársa is, aki az erdészeti főosztály főnökének, a mi igen tisztelt és nagybecsült szeretett védnökünknek Pfeiffer Gyula miniszteri főta-nácsos szíves és megértő lelkű pártfogásával Lillafüred-en működik és végzi a tudomány és emberiség javára hasznos munkásságát, — kutatva a még ezeitig ismer-etlen és felderítetlen terén a Magyarországi — kis és törpe emlősök faunájának.

Felhívjuk kar és tagtársaink szíves figyelmét, a tudomá-ny ez egyszerű napszamosának alábbi kérelmére kérve a magunk részéről is, hogy aki csak teheti, s akinek módjában van, teljesítse szeretettel itt közölt kérelmét, azzal a tudattal, hogy ezzel is hozzájárul a szegény csonka *Hazánk* tudományos előhaladásához.

A szerk.

FELHÍVÁS

Kérelem az „Erdő“ olvasóihoz! Egész éven át, de különösen télen, sok ragadozó emlős (róka, vidra, nyest, görény, borz, vadmacska stb.) kerül kézre. Ezek testét megnyúzás után, mint értéktelen dolgot, rendszeren eldobják. Ennek az elejtőjök szempontjából, tényleg nincs is értéke. Annál értékesebbek azonban ezek az emlősökkel tudományosan is foglalkozóknak. Hiszen Magyarország emlős faunáját még tökéletesen nem is ismerjük. Egész országra kiterjedő anyag gyűjtése ma szinte képtelenség. E nélkül pedig nagyon gazdag s szép emlős faunánk megismerése lehetetlen. Ehhez kérem én az „Erdő“ minden olvasójának segítségét oly formán, hogy a kezeik közé került és lenyű-zött állatot ne dobják el hanem a koponyát levágva e sorok írójának küldjék el, hogy azokat tudományosan földolgozhassa. A küldés és csomagolás nagyon egy-szerű: a levágott koponyát fűrészporral besózva, vasta-

gabb papirdobozba téve, csomagként póstára tenni: (fizetetlenül. A portót én fizetem).

Bármilyen koponya legyen is az, — akár a legközségesebb is — küldője nagy szolgálatot tesz a tudománynak. Fáradozásért előre is hálás köszönetet mondok.

A küldeményeket kérem: Vásárhelyi István. Lilla-füred címre küldeni.

Kedves Olvasóinkhoz!

Lapunk ez évi november havi számát takarékos-ságból költségkímélés céljából nem jelentettük meg külön, hanem most a decemberi számmal kapcsoljuk össze, hogy így karácsonyra egy szép karácsonyi számot adjunk olvasóink kezébe. Sajnos, hogy mi még nem tudtunk olyan erős anyagi alapra helyezkedni, hogy Olvasóinknak kedves és szép karácsonyi meglepetéssel szolgáljunk, úgy amint azt más lapok teszik, de, hogy mégis a szent ünnepekre mi is több olvasni valót nyújtunk, ezért vontuk össze az évnek két utolsó hónapjára érkezett anyagot, s így szerényen bár, de mégis, mi is nyújtunk olvasóinknak szórakoztató olvasmányokat. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal azt, hogy meg ne említsük, mily igen nagy és őszinte érdeklődéssel várják Olvasóink lapunkat. Tömegesen érkeztek Olvasóink köréből levelezőlapok, amelyek a novemberi szám elmaradásának magyarázatát kérik. Az a féltő gond és szeretet, amely felénk sugárzik ezen levelezőlapokon keresztül — amint írják: *kedvenc lapjuk* elmaradása miatt — jóleső biztatás a jövőt illetőleg. Ebből is látjuk, hogy a mi munkánk nem meddő és szeretetteljes szíves megértéssel támogatnak bennünket, a mi kedves kar és tagtársaink, s mindjobban és jobban terjed közöttük annak felismerése, hogy csak erős összetartással és kitartó együttműködéssel tudjuk és fogjuk kitűzött céljainkat elérhetni. Mindannyiuknak kedves, kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk, s kérjük tegyenek a szent karácsonyi ünnepe alkalmából önmaguknak, önmagukban szent fogadást, hogy a jobb jövőért küzdő egyesületünk zászlója alatt mind egy szálig híven kitartanak s nem felejtik jelszavunkat:

Egységben az Erő!

A szerk.

Előléptetéssel kapcsolatos áthelyezés. Az egrí főkapitán erdőhivatalának főnöke, Vlaszati Ódön uradalmi főerdőmérnök, Nemes József III. osztályú erdőaltisztet, a szentmargitai erdőkezelőség vezetőjével bízta meg, s ez alkalomból nevezettet, Bogácsról Szentmargitára áthelyezte és II. osztályú erdőaltisztté léptette elő. *Őszinte örömmel sok jószerencsét kívánunk a bizonyára jólkiérdemelt előléptetéshez, illetve megbízatáshoz.*

Sztraka Albert ny. m. kir. szakaltiszt főerdőr, f. hó 25-én Diósgyőrött elhalálozott, Nevezett úgy az egyesületünknek, mint pedig a temetkezési s. alapunknak tagja volt. Nagyszámú erdőtisztí kar és kartársa kísérte utolsó útján. Sírjánál Radó Gábor m. kir. erdőtanács mondott megható búcsúztatót.

Befizetések nyugtázása.

Part József 2 bi. 468 td. Karker Imre 6 td. Drexler Antal 428 Kv Páthy József 7 td. 3 tem. Fekete József G. 5 td. 5 tem. Göndör Béla 10 Kölcs. Körmöczy Illés 7 td. 3 tem. Strobentz Géza 5 td. Rupik Ede 3 le. Haizler István 14 td. Kósa János 7

td. Kolozsváry István 1 td, 4 tem. Fajszi Lajos 3 le. Wágner Jakab 350 td. Kutits István 4 td. 2 tem. Patzner Antal 5 td. Farakas János Gy. 7 td. id. Ignác András Hb. 12 td. Mészáros József 7 td 3 tem. Cs. Tóth Ferenc 150 td. Szabó János G. 350 td. Szódi István 3 td. Mészáros János 350 td. Szemenyuk Elek 150 le. Cséri Pál 3 le. Kothay Mihály 350 td. 150 tem. Hutvögner János 250 le. Szalay Gyula V. 7 td. 3 tem. Magyar Jenő 9 td. V. Szűcs László 4 td. Kurczveil Dezső 7 td. 3 tem. Erdélyszky Gyula 350 td. ifj. Kunali András 350 td. 150 t.m. Szklenár János 14 td. 6 tem. Gulda Mihály 117 td. Kir. Közalap. erdőaltisztek 585 td. Szebacher Ferenc 6 le. Magyar János 6 td. Hessz József 14 td. 6 tem. Hessz Pál 14 td. 6 tem. ifj. Hessz József 7 td. 3 tem. Fodor Imre 2 bi. 18 td. Róna János 3 tem. 11 td. 100 Kölcs. Petruha György 2 td. Kucsera Ferenc 7 td. Varga András 4 td. 4 tem. Ács Miklós 8 td. 4 tem. Mengyi István 7 td. 3 tem. Varga József 3 td. Mazanecz Jenő 150 le. Tóth Gyula E. 3 le. Papp Mihály E. 3 le. Frantz Lajos 150 le. Özv. Ptacsek Jánosné 050 td. 3 tem. Sándor Imre 28 td. Balogh József B. 21 te. Répásy Ferenc 28 td. 12 tem. Richter Gyula 5 le. Sckleer János 350 td. Gráczer János 350 td. 2. tem. Grébner Céza 150 le. Varga István P. 14 td. 9 tem. Makrai Lajos 7 td. 3 tem. Bedő Ferdinánd 4 td. Kapoli Pál 160 le. Borsos Jenő és Csicsor István 7 td. Kolb Gyula és Társai 14 td. 6 tem. Göndör Béla 10 Kt. Baka János 7 td. Fúzi István és Társai 5250 td. Hutvögner János 350 Jedinák János 7 td. Bölcst István 7 td. 3 tem. Szabó Ferenc Mt. 5 td. Kolozsváry István 5 td. Cserődi István 2 bi. 350 td. Saliga János 14 td. Habina József 350 td. Vársányi József 8 td. Bögyözy Gyárfás és neje 350 td. 3 tem. Vastag Vince 150 le. ifj. Schmuck György 7 td. Vancsura István Pe. 350 td. 3 tem. Póczos Sándor 850 td. 650 tem. id. Kuroli András 350 td. Kákonyi Lajos 450 td. ifj. Sztachó János 7. Haber János 7 td. 3 tem. Bedő Mihály 7 td. 3 tem. Szerencsés Mihály 7 td. 3 tem. Fischer Géza 350 td. 3 tem. Rába József 350 td. 150tem. Lencz Ferenc 7 td. 8 tem. Kántor Benedek és neje 2 td. 3 tem. Szemratorovics Mihály 7 td. Pócsik József 7 td. 3 tem. Szabó Vendel 3— Babos Sándor 10 td. Bósz Mihály 3 td. 150 tem. Schneider Ernő em. úr 14 td. Reitinger István 2 bi. 7 td. Fortenbacher Nándor és 6 társa 2450 td. 1050 tem. Radó János 3 le. Mayer Ferenc 4— Mucenek János 1750 td. 750 tem. Korponay Dezső 350 td. 150 tem. Grellneth János 150 tem. Magyar György 7 td. 3 tem. Sipos János 350 td. Pilismaróti erd. altisztí személyzet 63 td. 21 tem. Nagy Károly Parád 14 td. 6 tem. Molnár András 7 td. 3 tem. Kovács János 2 bi. Dedrik János 2 bi. Kiss János Alcsut 2 bi. 14 td. Kiss Gábor 7 td. 3 tem. Mocsár Gábor 7 td. 3 tem. Dávid József 7 td. 3 tem. Czirják Ferenc 7 td. 3 tem. Balogh József 7 td. 3 tem. Papp László 7 jd. 3 tem. Enyedi Béla 7 td. 3 tem. Föld Sándor 850 td. Nagy Sándor 5 td. Nagy Imre 14 td. Pál Lajos 14 td. 350 tem. Vigh Gyula 1 tem. 9 td. Vörös János 27 td. vitéz Szuhay M. 1050 td. 1 tem. Goldschmidt József 10 td. Makacsek András 14 td. 6 tem. Heiser Lajos 4 td. Jedinák János 7 td. Surin István 350 td. Varga Pál At. 250 td. 2 tem. Eötvös Béla 12 td. 3 tem. Horváth János Ek. 2 le. Tóth Ferenc 5 Kv. Szaller Antal 16 td. Gere Ignác 150 le. Göndör Béla 10 Mészáros János 350 td. Gaál Dániel — 50 tem. 1050 td. Ujlaky Lajos és neje 7 td. 4 tem. iff. Öhm Gyula 6 le. Mazányi Imre 175 td. 150 tem. Grellneth János 3 td. 150 tem. Breuer Herman és társai 15050 td. Perhács Péter és társai 1225 td. 450 tem. Németh Károly 350 td. Deák László 350 td. 150 tem. Kanyar János 5 le. Velics Gy. em. ur 6 le. Molnár Bálint és Kiss István (Orosz I. útján) 6 td. Lahata András 150 le. Kertői J. nő 3 le. Csekey János 2 bi. 6 td.

Jövő számban folytatjuk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Több kar- és tagtársunknak: Beküldött leveleik nem közölhetők, mert a szóbanforgó cikket teljesen félremagyarázták, félre értették. A cikk írójáról felsem tételezhető, hogy cikkét, a karra nézve sértő szándékkal írta volna.

Aki figyelmesen és jól átgondolva olvasta el a kérdéses cikket, az első olvasásra észrevette, hogy a cikk tendenciája a mai szakoktatási rendszer hiányosságának kidomborítása volt. A cikk írója úgy tesz, mint a példaszó sanda mészárosa, nem oda néz, ahová út.

Tény, hogy a cikk írója, cikkében használt kitételekkel, kissé túlságosan kiszínezte szakoktatásunk hiányosságait, de az ilyen olykor, erősebb kiszínezése a cikknek, az újságírónak — a cél érdekében, — nemcsak megengedhető, de igen gyakran szükséges is, hogy ezzel a figyelmet jobban ráterelje a kifogásolt dologra. Ez az a bizonyos „szükséges-rossz” ami a cél érdekében az újságírásnál elkerülhetetlen.

A beküldött válaszlevelek már azért sem voltak közölhetők, mert az ilyen cikkhez csak tárgyilagos — a felvetett kérdést — szakszerűen kifejtő —v— tárgyaló cikkel lehet hozzászólni, személyeskedés teljes kizárásával. Már pedig a levelek tévesen, a szakszerűség mellőzésével, kizárólag személyeskedő éllel íródtak meg.

Kar- és tagtársakhoz: Ismételten kérjük t. kar- és tagtársainkat, hogy lakhely változásait, s általában személyi adataikban előforduló változásait jelentsék be egyesületünknel, mivel lapunkat és egyéb közölni valóinkat csak így tudjuk pontosan címükre elküldeni.

Kérjük továbbá mindazon tagtársainkat, akik a temetkezési segély alapunknak is tagjai, hogy a temetkezési segélyre való jogosultságuk megóvása végett a hátralékban lévő díjakat azonnal fizessék be, mert az indokolatlanul hátralékban lévők a segélyre való jogosultságukat elvesztik. Végülismételten kérjük, hogy a költséges postautalványon való befizetés illetve pénzküldés helyett, mindenkor lev. lapon előzetesen kért csekklap vagy postán kapható bianco csekklap felhasználásával fizessék illetve küldjék be a befizetni kívánt összegeket; csekkszámunk száma 45.672. — Címe: „Magyar Erdészeti és Vadászati - Műszaki - Segédszemélyzet - Orsz. - Szöv. Budapest.” — 45.672. sz.

Többeknek: Gyöngyöshalászi Takách Gyula a Magyar-Vadászujság főszerkesztője, ezidőszerint Canadában-Montrealban van tanulmány és vadászúton, s értesülésünk szerint még nem érkezett vissza, ezért az erdőőrök szakoktatását bíráló cikkére, egyik tagtársunk által megírt és beküldött talpraesett választ, nem ebben a számunkban, hanem minden valószínűség szerint jövő számunkban fogjuk csak közölni, addig is szíves türelmüket kérjük, mert ami késik nem múlik. Szív. üdv.

Kiss Tóth Tamás, Pilisszentkereszt: Köszönjük. Alkalmilag sorra kerül közölniük. Szív. üdv.

Vásárhelyi — Lillafüred: Készséggel közöljük, a tudomás haladását elősegítő munkájához jó sikert, kitartást és Isten áldását kívánjuk. Beígért cikkeket érdeklődéssel várjuk, mikor kapjuk?! Viszontlátásig. Szív. üdv.

Zámbó Miklós: Őszinte sajnálkozással vettük betegsége hírét, reméljük, azóta már kilábadt belőle, s ismét jó egészségben olvassa sorainkat. Szív. üdv.

Varga József, Solymár: Hirdetését készséggel közöljük. Egyébként cselekedjék belátása és tehetsége szerint. Szív. üdv.

Makacsek A.: Tagsági díja 1930. év végéig rendezve van. Temetési s. alapra ez év végéig számítva 7 pengő kell még beküldenie.

Varga Pál, Át.: Tagsági díjban ez év végéig számítva 8— P hátraléka van, temetkezési díja ugyan ezen időre rendezve van.

Aponyi J. Kl.: Hátraléka tagsági díjban az 1929. év-e 7— és az 1930. év végéig 10. P.

Riskó Gyula, Mf.: Egyesületünkben belépő kartársaink három évi tagságra kötelezik magukat, az előbb kilépni szándékozók kötelesek a három évi tagságot megfizetni (Alapszab. 12. §-a).

Őn tagsága 1929. január 1-től kezdődik és 1931. év végéig tart. — Hátraléka az 1929. évre 9— az 1930. évre 14— és az 1931. évre 14— P.

Suppán István, Göböljárás: Közölje egyesületünk miskolci címére, hogy lapjait pontosan kapja-e?

Lencz Ferenc: Tagsági díjra az 1930. év végéig 7— temetkezési díjra pedig 2'25 P hátraléka van.

Magyar György: Tagsági díjban 1930. évre 7— P hátraléka van, temetkezési díja azonban 1931. év február végéig rendezve van.

Gräff Mihály pnzt. Esztergom: Az Erdőöri és Vadöri iskola ifjúsága előfizetése 1931. év végén jár le.

HIRDETÉSEK

Egy jó megjelenésű, magas, kitünő erdőöri bizonnyitvánnyal rendelkező, három és fél évi gyakorlattal bíró 21 éves, nőtlen erdőőr állást keres. Elfogad: erdőöri, vadöri, vagy bármely kiegészítő állást. Azonnali vagy későbbi belépésre. — Szerény igényű és otthonom az erdő, jelégére.

Róm. kat. vallású, 25 éves, nőtlen jól vizsgázott és kellő gyakorlattal bíró erdő- és vadőr azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban.

M. kir. erdőöri és vadöri iskola Esztergom, továbbá Szeged-Királyhalom.

Az iskolák célja erdőőrök és vadőrök képzése, akik a tulajdonképeni erdővédelmi és vadöri teendőknél kívül képesek egyrészt az erdőgazdaságokban reájuk váró egyéb munkálatokat is végrehajtani, másrészt az okszerű vadtenyésztést és vadászati teendőket is végezni.

Az iskolába ép, edzett, egészséges, 4. elemi iskolát végzett és a 18. évet betöltött, de a 26. életévet még meg nem kezdett egy (neket vesznek fel, akik megelőzőleg 1. évig okleveles erdőmérnök vezetése alatt álló erdőbirtokon külső erdőszeti és vadászati gyakorlati szolgálatban voltak. Az iskola tartama 12. hónap.

Az iskolába való felvételért a pályázatokat rendszerint minden év június hó 1-ig kell az illető iskola igazgatóságához benyújtani.

Mindkét iskola igazgatósága erdőöri vagy vadöri állások ügyében az érdeklődő erdőbirtokosoknak és vadásztársaságoknak a legnagyobb készséggel ad felvilágosítást.

Magyar Királyi Erdőgazdasági Szakiskola.

1930. évi
KARÁCSONYI IRODALMI
MŰMELLÉKLET

Köszöntő

Szépasszonyok! . . . E komoly pillanatban
Az első bók, az tifeletek száll,
Mint lágyan zengő aranyhárfa hangja,
Mint tarka-szárnyú énekesmadár.
A másik bók: illatos, mint a nárcisz,
Tiétek, drága, szép kisasszonyok,
Az életkertben rózsabimbók vagytok,
Ma még csak bimbók, holnap: asszonyok.
S ha már köszöntőt kezdtem mondani,
A harmadik bók (az már szürke próza)
Legyen tiétek: férjek s férfiak,
Hisz tövis nélkül nincsen asszony-rózsa!

Még néhány perc és az ó évnek vége,
S az új már itt kopog az ablakon . . .
Repülve jön. Ki tudja: honnan? merről?
Miként a szán repül a friss havon.
Ki tudja: mit rejt hófehér palástja?
Ki tudja: mit hoz ajándékba majd?
Öröm-virágot? boldogság galambját?
Vagy fájó könnyet és ezernyi bajt?
Ki tudja: hogy jön? Vidám nótaszóval?
Vagy gyászinduló lesz kísérete?
Dalolva száll a vígság tourbillonja,
Vagy kongva zúg az átok éneke?
Most még titok: sejtelmes, furcsa. zárt könyv,

Lapozni benne nem lehet ma még . . .
A vak jövő sűrű sötét boltján
Csak a reménység csillagfénye ég!

Új esztendő! Könyörögve kérünk téged:
Add, hogy az élet rózsakert legyen,
Amelynek boldog, áldott termőföldjén
A jókedv piros rózsája terem.
Az elmúlt év annyi kinnal sujtott,
S zokogva hullt reánk a gond-özön, —
Új esztendő add, hogy az emberszívben
Kigyúljon újra a boldog öröm.
Oly régen zúg már a vásári lárma,
Oly régen vívják már a vad tusát, —
Új esztendő, te ismeretlen újév,
Dalold nekünk a vígság himnuszát.
S amit nemrégén koncul odadobtak
Bitorló, gyilkos, hitvány rablóhadnak:
Árpád apánk ősi földjét,
A bácskai mezők zöldjét,
S a Kárpátok büszke tölgyét
Szerezd vissza, új esztendő,
A porbatiprott, büszke, bús magyarnak,
Szegény magyarnak . . . !

Erdődi Elek

Az erdész búcsúja.

Írta: *id. Wittich Béla.*

Ládák tömkelege, szalma, papírhulladék, szemét, hasznavehetetlen kacat mindenfelé, tele van vele a máskor oly tiszta virágos udvar.

Csodálkozva bólogatnak a nagylombú diófák, nézik a nagy felfordulást. Mondja is az egyik suttozó falevél nyelven, hogy ilyet a huszonhét év alatt, mióta itt vannak egyszer sem láttak. Akkor jött ide az a jó ember, aki őket ide ültette, akkor örömmel, víg füttyező mellett bontogatta a teli ládákat, most pedig üreszekbe rakosgat mindenfelét merengő búsongással. Fialtal, derék, csinos ember volt, dús fekete hajú, kackiás bajusza merészen kunkorodott mosolygós ajka fölött. Haja most már megritkult, megszőrkült, bajuszát, szakállát is belepte már a dér, a gondpenész.

— „Úgy! úgy, bólint a másik diófa, hát még az asszony is milyen más, mint ezelőtt huszonhat évvel, mikor az ura karjaiban hozta be a kocsirol az udvarra, itt egyszerre leszökött az ölelő karokból s kacagva, énekelve futkosta be a házat, a kertet mint a fészke messzi földről visszajött madár, emlékszel, még a mi durva törzsünket is megsimogatta bársony kis kezével! Most már — elapadt a dal nótás ajkáról, szeméből eltűnt a vígság sugara, a bánat sötét árnyékot vont rá, gyakorta szivárog a fájdalom keserű vize halavány arcára!”

— „Haj, haj!” fejezi be a másik diófa „megöregedtünk velök mi is testvér, nézd milyen rücskös a kergünk. A tavalyi fagy is, hogy elbánt velünk, még most is érzem!”

Latányi egy öreg erdész most ütötte be az utolsó szeget a ládába azzal, az érzéssel, mintha ez a láda lett volna ifjúságának, terveinek, egész munkásságának és minden reménységének koporsója. Keserű sóhajjal tette le a kalapácsot köszvénytől meggémberedett kezéből és nehéz léptekkel ballagott be a házba.

— „Anyukám!” szölt tettetett vidámsággal feleségéhez „kimegyek még utóljára az erdőbe, adj egy utolsó abrakot a Jancsinak, a kismamának és a fittyfirittyeknek, jó bőven, hadd lakjanak jól utóljára szegénykéim.”

— „Már elkészítettem Apukám, hiszen úgyis tudtam, hogy még elfogsz tőlük is búcsúzni. Csak vigyázz magadra és — ne maradj sokáig és — ne búsulj, megségít az Isten!”

Mint mindig, — ha távozott hazulról — most is megcsókolta feleségét, de most talán még bensőségebben ölelkeztek össze, a szeretetből akartak egymásnak erőt adni a bánat elviseléséhez.

Hátára vette a hátizsákot, vállára vetette a háromcsövűt és boldogan vinnyogó vizslájával, Pajtással elindult. Néhány perc múlva már az erdőben volt, az ő erdejében, így nevezte mindég, hiába volt a grófé a tulajdonjog, mindig: „Az én erdőmet emlegette s nem jött rá soha, hogy voltaképen ő volt az erdőé, mely a hosszú évek folyamán szívét, lelkét teljesen rabul ejtette.

Tépelődve, fájdalmas tusakodásban ment a csendesen susogó erdőn. Régen volt, mikor élte javakorában az iharosi erdészethez került. Becsülettel szolgálta gazdáját, odaadó szorgalommal gondozta az erdőt, az erdő vadját, sokszor életét vetette kockára érte. S most

— el kell menni innen, itt kell hagyni az erdőt, boldog életének éltető forrását!

Feleslegessé vált, kiöregedett, s fiatalabb került a helyébe, ez az élet rendje. Ebbe is beletörődött már, összecsomagolta szegénységét, készen van az indulásra, csak az erdőtől és kedvenceitől búcsúzik el. Azután jöjjön, aminek jönnie kell, a kegydíjas nyomoresztendők sora!

Észre sem vette, már ott volt a fenyves fiatalosban. Mikor elérte a pázsitos főnyiladékot, hosszasan füttyentett s nemsokára robogva jött elé Jancsi, a szelíd szarvas-bika, melyet egyszer az utolsó pillanatban, mentett ki egy hurokból még borjú korában, hazavitte és ott ápolta, míg teljesen magához nem tért s azután ismét kivitte az erdőre. Több év múlt el már azóta. Jancsi már tizennégyes aggancsot hord, de még most is kezéből eszi meg a zabot. Megsimogatta izmos nyakát.

— „Isten óvjon Jancsi” szölt hozzá elérzékenyedve s ez oly búsan tekintett rá, mintha megértette volna, hogy utóljára látja a jólelkű embert, alig is akart távozni, úgy kellett erőszakosan elzavarni.

Innen a Kőbércre ment. Alig mozdultak a falevelek, füledt meleg volt, a fatörzsek oszlopsorában opálos párázat terjengett. Nagy völgyön át vezetett az út, fel a hegynek és majd minden lépésnél felelevenedett előtte a múlt egy-egy felejthetetlen élménye. Itt ennél a hármastölgyfánál volt kedvenc leshelye, többek között itt lőtte azt a rókát, mely majdnem egészen fekete volt. Arra lejjebb, ott van a rókavár, hol minden évben tacsó-róka csata volt. Ebbe a zuhogó hegyipatakba ő telepítette a pisztrángot, ezt a szerpentes utat is ő építette. Elmaradt a gondosan ritkított szálerdő, embermagasságnál nagyobb fiatal lucfenyvesben megy az út.

— „Huszonöt évvel ezelőtt ültettem, akkor születt a Jóska! Ebből viszek egy kis galyat emlékül. Arról a tömpe szikláról löttem most tizenhat éve a hiúzt. Ott a mohos bükkfánál lőtte a gróf úr azt a szép huszas bikát, annál a kanyarodónál azt a rettenetes nagy kant, az „ólombányát.” A fiatal gróf meg ott a gerinc alatt lőtte az első özet Istenem; hogy örült neki!”

Így pergett le előtte közel harminc év minden élménye szédítő gyorsasággal. Fáradt mosoly jelent meg arcán, mint lemondásteli gondolatmenetének szomorú jele.

A vadászlakhoz érkezett; előkereste a rejtekből a kulcsot, felnyitotta s végigjárta a szobákat. Simogató tekintettel búcsúzott el minden bútortól, minden zugtól. Kint a nagy eperfánál kiszórta a madáreleséget és sajátságos füttyére egymás után jöttek csipogva, csirregve, a cinkék, fekete rigó, csiz, őzsapó, sőt még egy tarkaruhás harkály is abbahagyta a dobolást egy száraz ágon és részt kért. Hosszú évek multak el, míg így sikerült a félénk madársereget magához szoktatni, mennyi kedves örömet szereztek neki gondtalan fittyfírékelésükkel!

Bezárta ismét a vadászházat és egy cserkész úton ment, mely ide-oda kanyarogva a ciheresben, egy kis tisztáshoz vezetett. Egy fűszálat keresett elő, ezzel utánozta a suta félénk nyüszítését szabályos időközökben. Kirakta a Kismama csemegéjét, a sárgarépát, leült és várt.

Mindenfelől csöndes zörejek nesze hallatszott, lágy szellő borzolta a fák koronáit, nyomában susogva libegtek a falevelek, egy odahullott kezefejére. Körü-

lötte három pille röpködött bizalmas közelségben, madárének halk szordinója zengett feléje, sejtelmes érzések fogták el, érezte, most bucsúzott el tőle, az erdő lelke.

Ismét sípolt.

Halk csörtetés nesze kél a sűrűben.

Csak a gida jött.

A répát csak megszagolta s máris fájdalmas nyúszítással ballagott ismét be a sűrűbe, vissza-vissza nézve.

Még egy utoljára az öreg Latányi is — utána. Nem kellett messze menni, sötét, violásbarna borókabokornál ott állott a kis gida, előtte anyja, a Kismama holtan, dermedten. Lövés, sérülés nem volt rajta, valami belső baj emészthette el.

Sírt ásott késével, a tűzkörmével. Beletette a sutát. Nagy köveket rakott a betemetett sírra. Ezek alá a kövek alá temette el saját énjének szebb, jobb részét, minden illúzióját, az emberek jóságába vetett hitét.

Mikor visszatért az erdőből, nem ismert önmagára, más ember volt, hideg lett a szíve, a lelke rideg. A városban, a házak rémséges erdejében már nem érezte fájdalmát, de örömré sem nyílt meg a szíve sohasem. Multak emlékein borongva szállt a lelke, mint sötét éjtszaka a hó hullása.

Egy vágya volt már csak!

Pihenni.

Teljesült.

Már ott bolyong ballag az örök vadászmezőkön, hol az a jóságos Úr Isten tartja számon, mi sok így cselekedett.

Idelent már elfeledték régen, sem kőbe, sem ércebe nem vésték nevét, Ő is csak egy volt a sok közül.

Mikor aranszínbe öltözik az erdő lombja, hatalmas, sötétzöld fenyők suhogva regélnek egy jó emberről. Egy vén, mohos aggancsú gím orgonálva bög a nyiladékon, reszketve ballag be a sűrűbe és elmerül az éjben, mely oly sötét, olyan — nagyon sötét.

Egy szomorú Karácsonyest története

Fent ülök Bükkös Mátra tetején. Az eget álomszürke fellegek takarják, amelyből lassan hullik a hó. Mintha kis angyalkezek eregetnék egyenkint. Lassan-lassan fehér hőemberré alakulok át, de velem együtt szép fehér ruhába öltözött a fekete erdő, mesebeli cukorfákká változtak a fekete fák és láthatatlan kezek apró, fehér csillagokkal díszítették föl az erdő mezíten fáit.

Alattam a vágás szélén öt drb őz finnyásan csipegeti a fiatal galycsúcsokat, egyszerre az egyik hirtelen oldaltkapja a fejét és mereven néz egy pontra. Odanézek, látom, hogy egy vén róka lassan egerészve közeledik felém. Az őzekre rá sem nézett, mert jól tudta őkegyelme, úgysem tudná elfogni a kis hóban. Bezzeg csak lenne hasig érő, mint tavaly, majd más szemmel nézne rájuk. Mikor a szél irányába ért, hirtelen gyors loholással hordta az irháját a sűrű fiatalos felé. Ne félj, vén rabló, nem bántalak, ma van a szeretet ünnepe, máma nem gyilkolok. De máskor nem ajánlom, hogy ily közel kerülj hozzám. A mellettem fekvő

Napos nevű farkaskutyám igen szemrehányóan nézett reám sárga szemével. Nem értette a dolgot.

Amint a hulló hópolyheket nézegetem, a gondolataim táltos szárnyakon visszavisznek egy régi szomorú karácsony estre.

Az Úrnak 1914. évi vigília délutánján szintén így hullott a hó. Szakaszunk Lábek zászlós úr parancsnoksága alatt, egy tekervényes vízmosásos árkon egyenkint, hason csúszva ereszkedett le a gyiloki kis rutén faházikós falú szélső házához, azzal a paranccsal, hogy puhatoljuk ki, nincsen-e a faluban orosz csapat. A háznál, amint összegyülekeztünk, azt mondja nekem az örökké fázós, didergő zászlós, menjek fél szakasszal biztosított menetben a falú közepén lévő templomhoz és ott lesállításba helyezkedjünk addig, amíg küldönc nem jön értünk. Ő meg a másik félszakasszal itt marad a háznál, mint utóvéd. De a rossz nyelvek azt mondták, inkább a meleg szobáért maradt itt. Tényleg, amint menés közben hátra néztünk, ugyancsak vígan füstölt a kémény.

Templom ajtóban két figyelő őrszemet kint hagyva, mi meg bent helyezkedtünk el az oltár körül. Az áhítatos félhomályban a rajlámpákat meggyújtottuk és feltettük az oltárra. És egyszerre szép halkán felzendült a kemény katonajákokon a karácsonyi ének: *Ne féljetelek pásztorok, pásztorok* stb. közben nem egy arcon lassan pergett a könny. Azt hiszem, még oly lélekből-szívből nem szólt karácsonyi ének talán soha. Amint az ének bűgött, zsongott, szállt-szállt fel az Isten trónusa felé, egyszerre kíméletlen durvasággal a rajsíj gurgulázó, sivitó hangja kettémetszette.

Utána az őrszem kiáltja: *jönnek a kozákok!*

Az ajtóhoz rohanva óvatosan kinézek, tényleg egy nagyobb kozák járőr lassan ereszkedik le az ellenkező falúvég felől a templom felé. A nagy fekete lobancos sapkájuk és köpenyük különös kontrasztként hatott a szép fehér hóban. No csak hadd jöjjenek minél közelebb, ne hogy egy is elmeneküljön belőlük. Egy kis leszámolásunk ügyis van velük.

Már alig vannak ötven lépésre, egyszerre váratlan dolog történt. Az egyik kis szurtos házból kiugrott egy asszony vagy lány-féle néember és a mi fülünknek érthetetlen nyelven valamit kiáltott feljűk. Azzal a kozákok hirtelen megfordultak és futottak visszafelé a falun. Köztünk levő leányos karcusü termetű kis vézna Lóki tizedes kapja magát, leveti a köpenyt és utánuk kezd futni, dacára a mi marasztaló kiabálásunknak. Amint mindig mondogatta, orosz akart fogni, hogy a karácsonyfa alá ültesse ajándéknak.

Egy, a kozákok közt levő hatalmas, behemót termetű, a szüracsizmáiban nem bírta a futást a többivel, a kis Lóki már-már a köpenyét és a vállán átvetett fekete töltényövet fogdosta. Egyszerre a kozák visszafordult és közvetlen közelből hasba lötte. Mi egy pillanatra megdermedve néztük a szemünk előtt lefolyt tragédiát, de egyszerre, mint egy titkos vezényszóra, hangos káromkodással kaptunk puskához.

A lövéseink csattogva, zúgva vertek a falun végig. A nagy, atlétatermetű kozák néhány lépés futás után, egy fél fordulatot téve, hangos loccsanással esett bele az út mellett folyó hegyi patakba.

Szegény kis haldokló Lókit, a század kedvencét felvettük és odavittük a kozákhöz, nézze meg, hogy a gyilkos is megkapta a magát.

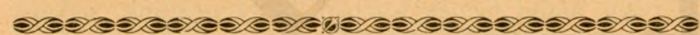
Amire éjféltájban felvergőldöttünk a csapatunkhoz, szegény Lóki már visszaadta lelkét a Teremtőnek. Viaszsárga arccal ott feküdt a hevenyészett fedezékben,

néhány lépésre a karácsonyfától. A többi elfogott kózá, mint harapós medvék, szintén ott gubbasztottak mógorván.

Kedves volt bajtársam, a mai szent este fent a havas erdő hegygerincén, a gondolataim visszaszálltak tehozád. Aki a te áldott, derűs jó kedveddel, amikor mi csüggedten, szomorúan, kétségbeesve néztünk szembe a mostoha sorsunkkal, te mindig olyankor segítségül jöttél és egy kis csillogó napfényt varázsoltál köziánk.

De már lassan kezdek fészkelődni. A hideg, a nagy Úr kezdi a lábamon a hatalmát éreztetni. Közben teljesen besötétedett. Messziről a dudáló szél halk, ezüstcsengésű harangszót hozott. Mire haza értem, az egész faluban a betlehemesek szelid éneke muzsikált a levegőben és a mosolygó isteni Gyermekek égi derűje játszott a szívekkel minden házban.

Puska Pál.

Vers a rétnek, erdőnek, virágnak.

Mosolygó, piros leányszájából, Istenadta ajándékként gyönyörű szavak ömöltek a szívembe mélyre-mélyre
Oh, beh sugárzó, tiszta, éltető kristályzuhatag volt mindezeknek a drága váratlan szavaknak a fénye...
Pedig olyan egyszerű szavak voltak: poros út, kútgem, szalmatetős kis házikó, lombot hullajtó akác-sor,
Vagy, hogy patak folyik, egy öreg védszentszobortól
De hallatukra úgy érzem én, [örzött híd tövén...
Hogy tavasz van, és az eres alatt fecske csicsereg sietős munkában elmerülten, fészekrakáskor...

Hallatukra, hirtelenül megremegett s felébredt üvegkoporsós régi hallottam, a gyermekifjúságom,
Elfelejtettem, hogy már vége rég, a játékból futkosásnak, és kár, csak véletlenül is megpihenni vágyom,
Mint tette a gyermek, játék utáni édes szédületben hanyattvágódva fűvön, virágon: Isten szőnyegén...
Bánom is én! viháncoló, vértkergető, édes játékba
Milliónyi szirmot összeszedtem, [kezdtém,
Újra gyermek voltam, s virágaimmal telis-teli szórtam, egy rejtett zugot a nógrádi vén tölgyerdő ölen.

Pedig végtelen messzeségbe futottam azóta, embersorsokat érzek, mind az enyém, és mindenkié fáj...
Érzem az egyenlítő tűzét, észak jegét, sivatag viharát, oh, hol maradt a rét s a szalmakazal már,
Egyre ezerefelágazóbb a lelkem, nem tehetek mást, ütemét én nem vághatom ennek a rohanásnak,
Ígemagokban él, köre, barázdára szerteszórva az életem,
De egyszer az Úr megadja nekem,
Hogy végső percemen ne harsogjak, ne kérjek, csak csodalátón nézzem, milyen égi szépek szirmai a fakadó [violának...

Tóth Sándor

Szenvedések

Nagy pelyhekben hullott a hó. A hangtalan éjszaka csöndjét csak a szél sivitása zavarta meg. Kegyetlenül kergette, csapta a havat annak a két emberalaknak arcába, akik egymás mellett bandukoltak a sötét, kihalt utcán. A lámpások fénye imbolyogva vetődött a hideg óra.

Sokáig szótlánul mentek egymás mellett, ekkor megszólalt a férfi:

— Neked is mindig olyankor kell rosszul lenned, mikor az ember kissé felmelegedik a baráti körben és jól érzi magát. Alig megyünk valahová, minden meghívást visszautasítunk miattad. Na, most egy névnapra nagynehezen elvetődünk, vacsora közben rosszul leszel, s mehetünk ilyen cudar éjszakában haza.

— Oh Gábor, hidd el, nem tehetek róla, elszédültem az erős cigarettafüsttől; mondtam neked, hogy a levegőn jobban leszek, maradhatunk, de te dühösen felugrottál, hoztad a kabátokat és kirángattál a szobából, — felelt az asszony szenvedő hangon.

— Persze, hogy ott ülj egész éjszaka, mint egy mártír, aki a férje miatt kénytelen egy kínos tortúrát végigszenvedni. Oh, igazuk van a férfiaknak, hogy a házaselettel megkezdődik a kellemetlenség, gond, unalom. Alig vagyunk együtt egy éve, már is remeteéletre vagyok kárhozzatva. Elsejéjtől elsejéig egyebet sem teszek, mint számolok, számolok, mert másképp nem élhetünk meg ketten... hárman, mert persze család is kell, aztán most már jön a negyedik... Egy személy helyett négy! És mégis merik azt mondani, hogy könnyebb a házaselet a legényeletnél! Tényleg könnyebb négy személyt eltartani, mint egyet, jó kis számítás! Míg legény voltam... Kár megnősülni, kár megnősülni!

Az asszony hallgatott, nagyon fájhatott a szíve, hogy még felelni sem tudott. Mentek tovább, a hó csikorgott a talpuk alatt, nagyon hideg volt. Az asszony elfulladt a gyors járástól, megállt. A férfi úgy tett, mintha nem venné észre, ment tovább bosszúsan magabazárkózva.

— Nem bírok oly gyorsan menni, Gábor! — sóhajtott az asszony, — légy hozzám egy kis türelemmel, már csak két hónap van hátra, s én ismét erős leszek...

— Két hónap! S itt lesz a gyerekek, sírás, nyafogás, virrasztás, felfordulás a házban, nem is szeretek rágondolni, megfagy bennem a vér. Gyerek! Gyerek kell nekem!? Mikor én messze elkerültem a gyerekes háznak táját, még lakást sem vettem olyan helyen, ahol gyerekek voltak. S most itt van, itt lesz, itt fog bőgni reggeltől-estig estétől-reggelig.

Az asszony könnyes szemekkel hallgatott, mit is felelhetett volna erre a kifakadásra, mondja azt, hogy Isten rendelése? mondja, hogy kimondhatatlanul szenved a könyörtelen szavak súlya alatt? mondja, hogy beteg, hogy alig húzza magát, hogy fél az eljövendőtől, attól a rettenetes naptól?! Maga elé nézett, s önmagának suttofta:

— Lehet hogy meghalok.

— Ne beszélj ostobaságot! — legyintett kezével a férfi.

Hazaértek. A nő a falhoz támaszkodva várta a kapunyitást.

— A kulcs! Hol van a kulcs? Neked adtam!

Riadtan tiltakozott az asszony:

— Nem Gábor, most igazán nem adtad nekem!

— Dehogyan is nem, tisztán emlékszem, itt, a nagy

fa előtt adtam át neked, de persze a te gondolataid is szanaszét kószálnak, sem nem látsz, sem nem hallasz . . .

— Oh Gábor, én tudom, hogy a kabátod belső zsebébe tetted.

És igaza volt, emiatt nem tudott zsörtölődni a férfi, s csak annyit ümmögött: ne! Kizárta a kaput; az asszony előre sietett lámpát gyújtani, de úgy remegett a keze, hogy kiejtette fagyos ujjából a lámpaüveget. Ép a csörömpölésre ért fel a férje, szinte jól esett neki, hogy ismét baj van.

— Persze, csak kár, mindig kár! Négy éves ez a lámpám, azóta én gyújtottam meg, nem volt semmi hujja, te hozzá nyúlsz és eltörik.

— Ne kínozz Gábor, ez veled is megtörténhetett volna. Hiszen úgy vigyázok mindenre, tudom, hogy a tied minden, s hogy én csak egy szegény árva leány voltam, mást nem hoztam a házhoz, mint önmagamat. Ha tudtam volna, hogy ily terhedre leszek, nem mentem volna hozzá!

— Oh kérlek, ha nem vagy megelegedve, nyitva az út, te még jobbra, én meg balra! Isten sem fogja tudni, hogy összetartoztunk!

Az asszonyka szemei tágranyíltak, két nagy könnycsepp szaladt végig sápadt, finom kis arcán, csendesen megfordult, zajtalanul tette be maga után az ajtót, felkuporgott fázósan az ebédlődiványra. Maga elé bámult.

Elmenni! Elmenni! Csak innen elmenni! De hová? De merre? Dolgozni! De mit lehet így betegen, tehetetlenül? Ki fogadja hivatalba, munkába? Aztán jön a gyermek! Oh, akkor már lesz kiért élni, de lesz-e miből?

Hallotta, amint a férje az ágyra vetette magát, cigarettára gyújtott, aztán csend lett.

Az asszony felállt, kinézett az ablakon a sötét, hideg éjszakába, a reménytelenségbe, kétségbeesésbe. A szél rémesen sivitott, nevetett, a hó hullott csöndesen, fehéren. S most ebbe az éjszakába kimenni, nekivágni a bizonytalanságnak, itt hagyni a kényelmes, meleg otthont, vágyakat, reményeket, álmot, de soha el nem ért boldogságot. Csak menni, menni hideg vak éjbe, sírva és szenvedve, magárahagyottan, mint akit senki nem szeret, némán és hangtalanul, mert fájdalmát úgysem értenék meg. Erdemes így élni?!

Csöndesen csomagolni kezd; csak azt, ami az övé volt, semmit Gábor ajándékából, semmit. A két brilliáns gyűrűt lehúzza az ujjáról, leteszi az asztalra, még egyszer körülnéz. Ha valaki visszahívna, szeretettel megölelné, azt súgna „szegény kis árva madaram te, hová mennél ki a nagyvilágba, szeretet nélkül, pénz nélkül?”

De hát nem hívta vissza senki, s ő ment ki a fagyos éjszakába. A saroknál megáll, felnéz a nagy kőházra, a hálószobában még ég a lámpa, rózsaszínű fénye olyan barátságosan int. Önkéntelenül felemeli a kezét: Isten veled! Aztán meggyorsítja a lépéseit, s elindul az állomás felé.

A váróteremben alig lézeng egy-két subás, deresbajuszú atyafi. Fűtve nincs, a vonat késik, hideg van, topog a lábával, aztán megáll, kinéz az ablakon. Végre, messziről hallani a vonat dübörgését, éles fűttyét. És már lehet is indulni. Elszoruló szívvel ül föl a vonatra, s meg vissza Pestre, oda, ahonnan egy éve boldogan indult el, virággal kezében, szeretve! Egy év! Isten, hát ennyire megváltozott minden! Lehetséges, hogy Gábor így beszél vele? Lassankint jutottak ideig, mióta betegeskedni kezdett és megcsúnyult . . .

Aztán eladta leánykori ékszereit, azon vett ki egy nyomorult kis szobát, s reggeltől-estig apró kis gyermekjátékokat festgetett egy játékkereskedőnek. Alig

jutott ennivalóra. A háta pedig fáj a folytonos üléstől, néha azt hitte, valami megszakadt a derekában, a szeme is gyöngült, könnyezett, sötét volt a lakás, a világításra sem nagyon telt; apró kis lámpa mellett aranyozta, cicomázta a kis holmit. És mindig hideg volt, olyan nagyon hideg. A szíve körül is mindig fagyos hideget érzett, néha fel kellett ugrania, mert azt hitte, hogy megfagyott benne az élet. Es milyen csúnya lett, de milyen csúnya! . . . Este, ha lefeküdt, csak annyit sóhajtott:

— Jó volna elaludni örökre!

Reggel, ha felébredt, ijedten nézett körül.

— Még mindig élek!

Szeretett volna elaludni, fel soha nem ébredni, hiszen oly rossz volt élni, oly nehéz! . . .

A férj, Gábor, azóta folyton mulatott. Tudja a jó ég miért, talán nagyon elunta egy évi házásélete alatt magát, vagy búsult a felesége után és bújában ivott?!

Egy reggel, midőn mámoros fejjel dobta magát ágyára, sürgőnyt kapott. Nem sok volt benne. Ha akarja élve látni az asszonyát, rögtön jöjjen.

Összerázkódott. Mardosó lelkiismerettel gondolt vissza goromba szavaira, s eszébe jutott, hogy itt a várt két hónap. S íme az asszony meghal, ez a büntetés, súlyos büntetés. Izgatottan pakolt meleg kendőt, boát, bundát, az itt hagyott brilliáns gyűrűket, az elkészített kis gyermekkelengyét, amit már százszor megnézegetett, megcirógatott azóta, s ment, vitte a csomagot és a szívét, a bocsánatot kérő, szerető szívét, s ha hiába viszi? Szerette volna a vonatot tolni Gábor. Minden tízpercben az óráját nézte. Még messze van Pest? Milyen állomásnál vagyunk? Tízszer megkérdezte, pedig tudta jól.

Ha későn lesz!

Pesten virágot vett, gyönyörű fehér rózsákat, süteményt és finom likört, aztán rohant a kocsihoz. Csak gyorsan-gyorsan! Dupla taksát kap, csak gyorsan. Rohantak, mégis úgy tűnt fel, mintha nagyon lassan menének. Siessen! Siessen! Nógatta a kocsist.

Mikor közeledtek a házhoz, már felállt, azt hitte, akkor előbb lesz ott. Szerette volna a kocsistól megkérdezni:

— Ugy-e, az nem lehet, hogy meghaljon? Hogy ne várjon meg?

De még sem kérdezte.

Megdöbbsent a szennyes, piszkos ház láttára, undorodva ment fel a piszkos lépcsőn. — S ő itt lakott! — gondolta. Mikor benyitott a szegényes lakásba, egy öreg, ősz anyóka fogadta. — Itt lakik . . .

Nem folytathatta, a szíve ott vert a torkában, s a fojtó csönd elnémította. Miért van olyan csönd?

— Hol? — kérdezte fuldokolva.

Az öregasszony értett mindent, kinyitott egy kis kamraajtót.

Ott feküdt ő. A két keze összekulcsolva, sápadt, szenvedő arcán a megbocsájtás angyali mosolya lebegett. Két gyertya égett a feje fölött, s be volt takarva valami kopott, fekete kendővel.

— Anna! Annám! Kedvesem! Hát minden késő! — hörögte Gábor.

— Most halt meg, csak épp a szemét fogtam le s meggyújtottam a két gyertyát. Utolsó szava volt: Gábor! — mondta az öreg nő, csöndesen. Azzal a kopott diványhoz ment, s onnan egy fehér batyut hozott elő. Csak aztán látta Gábor, hogy egy pólyás baba. Az öregasszony elébe tartotta.

Itt van helyette. Élet az életért!

Gergőretz Jenőné.

Asszonyára talált . . .

Szenvedélyes vadász és kiváló gazda hírében állott Turay Béni, a szabolcsmegyei Turay-nemzetség utolsó sarjadéka. Neki kellett visszaszerezni mindazt, amit agárárszó elődjéi a nyolc-tíz napos lagzik során hol kártyasztal mellett, hol meg az öreg Kuczó Pepi bánatúzó nótái közben elherdáltak.

— Búval született a magyar, — mondogatták elődei. — A bánat egyedüli orvossága pedig a bor, amely minél öregebb, annál alaposabban gyógyít . . .

Jutott is belőle bőven, amíg volt miből. De mert örökké semmi sem tarthat, a birtok meg csak addig ér valamit, amíg gazda is van a portán, az utolsóelőtti Turaynak már meg kellett barátkoznia az idei borcskával is. Ezt a megbarátkozást a jelen esetben úgy kell értelmezni, hogy Turay Béni apai vagyona a harminc éves dínom-dánom alatt silány vagyongára soványkodott s bizony nem igen tellett sem tokajira, sem pedig sampuszra, de még vinkóra is csak mértékkel jutott' mert az utóbbi években az exekutornak is nem egyszer dolga akadt nemesnemzetes uraméknál. Minthogy pedig az öreg Turay Balázs nyakas kálvinista volt, aki sokat tartott ősi nevére, hogy a kárörvendő rossznyelvűek csipkelődésének mérgét elvegye, névkártyája alá ezt a motót jegyezte: „Nincsen rossz bor, se jó víz!“ . . . És ezt az életelvet nemcsak papíron követte, hanem a gyakorlatban is . . .

Hogy történet, hogy nem — talán nem is fontos —, Turay Balázst egy ólmos decemberi délután halva találták karosszékében. A szomszédok azt rebesgették hogy megütötte a guta . . .

A megmaradt kicsiny tanya, meg a százholdas föld ilyen előzmények után került egyetlen fia, az utolsó Turay kezére.

A fiatal gazda, amikor átvette a kis hagyatékot, nagy szorgalommal nekifeküdt a munkának. Szerencséje is volt. Dolgos keze alatt a legelhanyagoltabb rögsem is arannyá vált. S alig múltott néhány esztendő, a Turay-törpebirtok szemmeláthatóan fellendült.

Egy napon menyecske került a házhoz: finomszabású, művelt úriasszony. Bozárny Blanka gyöngéd és illatos volt, mint a fakadó rózsaszirm. Az éneken és a zongorajátékon kívül kitűnően tenniszezett, lovagolt, sőt vívott is. Szóval magával hozta a Turay-házhoz mindazt, amit hozományképen magával hozhat egy szerényjövendelmű nyugdíjas ezredes leánya.

Turay eleinte a boldogság mézes tengerében úszkált. De mindez nem tartott sokáig, mert nála bizony nem érvényesült az az öreg mondás, hogy a legszenvedélyesebb vadász a leggyöngédebb férj is. Még köztük lebegett a mámor bűvös párázata, de Turay a poétikus ábrándozást nem ismerte. Tönkrement őseinek példáján okulva, egyetlen ideálja a rideg realitásokra épített munka volt. Ezt az életelvet szerette volna átplántálni a kissé kényesen nevelt feleségébe is. Eleinte csak példálózott előtte. Utóbb már nyíltan is szóváltette, hogy jó volna, ha átmenne a szomszéd tanyára és megnézné, vajjon dolgoznak-e a munkások.

Turayné könnyed nevelése mellett is alkalmazkodó asszony volt s nem egyszer kilovagolt a szomszéd tanyára vagy a földekre. Amikor urának másfelé akadt dolga, amennyire tehetette segítségére sietett. De Turay hovatovább mindig nehezebb munkára fogta a menyecskét, aki egy napon végre ingerülten fakadt ki ura ellen:

— Talán megkülönböztetne a cselédeitől. Azok munkában nőttek fel s éppen ezért jobban is bírhatják. Vagy küldje be valamelyiket és zongorázzon helyettem . . .

— Zongorasznál nem lehet aratni, — szolt hideg nyugalommal Turay. — Az akarás mindent legyőz. Az élet parancsa mindenre megtanítja az embert Amit egyik asszony elbír, elvégezheti a másik is . . .

Ezzel magához vette puskáját és vadászkeszletét. Előfűtlyentette vizsláját s mielőtt komolyabb vitába elegetett volna, eltávozott.

— No, majd meglátjuk, — szolt férje után Turayné és ajkain finom, gúnyos mosoly kígyózott keresztül.

A kastély verandájáról nézte Turay útirányát, amelyet már csak a ló patkója alól felcsapódó porfellegecskék jeleztek, Turayné ezalatt berendelte a parádéslovakat.

— Parancsára, nagysás . . . asszonyom! — ropogtatta a szót Miska.

— Fogjátok be a parádéslovakat az igásszekerekbe! — pattogta szigorúan Turayné.

— A parádéslovakat az igásszekerekbe? — álmélkodott a suhanc.

— Az igásszekerekbe, azonnal fogjátok be mind a négyet. Az épülő alsó tanyai házhoz ezekkel hordasátok a téglákat . . .

— De nagyságos . . . méltóságos asszony . . . — hebegte Miska szinte megzavarodva — abból a téglakból ugyan sosem lesz ház, amit ezekkel hordatunk oda . . . Inkább belepusztulnak ezek a jószágok, minthogy megszokják most az igát.

— Hát az ostor mire való?! — csattant fel Turayné szikrázó haraggal.

Turayné nagyot suhintott lovaglőostorával, mire a szőnyegen heverésző orosz spicc is komolyra vette a helyzetet és kisomfordált.

— Agyonver értük a nagyságos úr, kezit csókolom — mentegetődzött Miska, mialatt bamba tájékozatlanságában vállait vonogatva kifelé indult.

— Mindenért én felelek! — végezte Turayné a távozó legény után. — Azonnal induljatok!

Késő estére járt már az idő, mire Turay hazatért. Utána egy parasztszeker fordult be a kastély udvarára. Nagy özbakot emeltek le róla. Szeme szögletéből mintha még szívárgott volna a könnye . . .

Kis idő múltán a parádéslovakat, meg a béres jelentkeztek a ház uránál.

— No mi újság, hogy ketten is jöttök? — kérdezte Turay.

— Szóljék már kee! . . . — bökte oldalba Miska az öregbérest, miközben félve pillantott urára.

— Hát instálom alássan, nagyságos uram, — szolt az öreg béres — lerokkant a két almásszürke. Az egyik pej meg már, mintha döglődne is . . .

— Miféle almásszürkék, melyik pej?! — pattant fel Turay ámulattal.

— Hát a parádésok . . .

— Mitől rokkantak le?

— Hát a téglahordástól, amit az alsó tanyára cipeltek napestig. Előbb sehogysem indítottak, hát bizony mi keményebben fogtuk őket . . .

— Hát hogy mértétek befogni a parádéslovakat, ezeket a nemes állatokat, igásszekerekbe, ti barmok? — kiáltott Turay a két szepegő cselédre.

E pillanatban Turayné kilépett szobájából. Arcán fagyos gúnnyal s az elégtétel diadalával csak ennyit mondott:

— Pardon, uram, ha asszony és asszony között nem talál különbséget, akkor ne keressen a lovak között... sem

Turay mindent megértett. Szelid kézlegyintéssel elküldte cselédeit. Aztán szó nélkül kezet csókolt a feleségének...

Fodor Pál.

Hil az anyám . . .

Írta: Móricz Béla

— Julis!

A leány visszafordult, aztán megrántotta a vállát.

— Julis! — érte utól a legény. A leány megállott.

— Mit akar tőlem? — kérdezte és elbiggyesztette a száját.

— Még mindig haragszó?

— Haragszom.

A legény napbarnított arcát sötét pír borította el.

A szeme fényes, a hangja csendes és kérő.

— Julis, hil az anyám, köllök az aratáshoz.

— Mi közöm hozzá? — felelt a leány és úgy tett, mintha menni akarna.

— Várj, — kérte a legény és megfogta a karját.

A leány összerenzen az érintésre.

— Sietnem kö, mit akar még?

A legény hangjából kérés, simogatás szólt:

— Meguntam már a másnak szolgálást, Julis, vágyom haza, hívnak a fődek.

— Hát menjen ke, ki tartja vissza, — durcáskodott és újra irányba fordult.

Te... — válaszolta csendesen a legény.

— A leány úgy tett mintha csodálkozna, de arcán meglegedett öröm suhant végig.

— Én? — kérdezte és elnyújtotta a szót.

— Te hát! Nem mehetek haza falu nevetségére ameddig haragszó.

A leány ingadozott.

— Hát mér ment el kend, ha úgy hazavágyik.

A legény hangja egy fokkal magasabb, egy lélegzettel hangosabb, még egy árnyalattal izzóbb lett.

— Tudod, hogy te vótá az oka! Hát elfelejtetted vóna egy esztendő alatt... Neked az Ács Ferkó köllött, én nem vótam elég.

— Kend vót az oka, minek fétett úgy tüle? — engedett föl a leány.

— Nem bírtam a szívemmel, Julis, nem bírtam már nézni, elbujdostam inkább, nehogy valami bolondot csináljak. Meg aztán láttam, hogy jó szívvel is vagy iránta, — tette hozzá keserűn és oldalról rápillantott a leány kiszínesedett arcára.

Egy darabig csendesen nézték a levegőt.

— Hallom, hogy ember lött az is, — vetette fel újból a legény.

— A Gubás Katát vette el, — felelte a leány csendesen, — tavasszal vót az esküvőjük.

— Szóval, ott hagyott, — pillogott rá szemszögből kötekedve.

— Mit gondol ke, — sértődött meg — én hagytam ott másnap, hogy maga elment, — szólt el magát.

A legény arcán mosoly húzódott végig. Bő ingujja mintha véletlenül ért volna hozzá a leány szoknyájához, amint jókedvűen kérdezte:

— Aztán miér hagytad ott?

— Csak, pirosodott bele — nem köllött!

Egyideig megint csendesen álltak. A nagy darab ember gyönyörködve nézte a leány zavarát. Julis átvette a kiskosarat a másik karjára.

— Mennem kö, — mondta, és ránézett a legényre.

— Elmegyek egy darabon veled, — értette el amaz.

Lassan megindultak. A legény elővette a pipáját, gondolkozva tömögetni kezdte, aztán gyufát húzott elő. Ahogy rágyújtani megállt egy percre, maga elé engedte a leányt. De nem a pipát nézte. Végigszaladt a szeme a Julis alakján, ringó csipején, amelyen minden lépésnél vetődik egyet a pirosszoknya, izmos fehér lábán, aztán visszaszökött feljebb a vállára, gömbölyű karjára, a babos kendőre, amelyet tőle kapott tavaly karácsonyra.

Két gyufát is elgyújtott. Valami nagy-nagy melegség öntötte el a szíve táját, de tartotta magát. — Majd odébb, — gondolta magában amint közömbös hangot színlelve megszólalt:

— Mi járta vótá a piharcon?

— A zöldséget vittem a kofának. Minden héten bejárok.

Egy percig küszködött még magával, de aztán csak megkérdezte:

— És kend?

A legény kiváratta, aztán kerülve felelt:

— Mikor hazulról elgyüttem, beálltam aratni a grófhhoz. Aztán ottmaradtam kocsisnak. Jó dógom vót. Az ispány úr csikai vótak az enyimek. Szép sárgák. Úgy mentek a kezem alatt mint a villám. Megis nézett bennünket mindenki, ha végighajtottunk a városon, — tört ki belőle a büszkeség.

— Sajnáltam is őket elhagyni, — lágyult meg a hangja.

— Otthagya a gróft? — vetette oda a leány és megdobbant szoros pruszlikja alatt a szíve.

— Ott, — mondta melegen — pedig megbecsültek. Előbb-utóbb első kocsis lett vóna belőlem... de ott-hagytam... hil haza az anyám...

Magas ringó kalászkok közt csíkozódó úton haladtak, szorosan egymás mellett. Lány szellő simította végig az aranyfejeket s érett buza levegőjét csapta az arcukhoz.

Gubás Péter melle megfeszült, amint beszitta a föld illatát. Egy éve nem látott hazai földön jártak. Megismerte már a falujuk kihajtott teheneit, amint szerzetesóródba legelgettek a réten. Szemébe ötlöttek a kicsi fehér házak, egyforma piros tetővel. Amott a fűzesen túl kezdődik az ő földje is, amelyet nem ő szántott a tavasszal. Elhagya a leány miatt, hogy megmutassa neki, meg van nélküle is.

Megint előntötte a melegség, megrészegítette a nyár illata, a leány közelsége. Kikíváncozott belőle a szó. Megállt és indulattal kapta el a leány kezét.

— Julis! Azért gyüttem a piharcon, mer hallottam, hogy bejársz, oszt beszélni akartam vóna veled, mielőtt hazamennék. Mög akartam kérdezni, hogy gyűjkek-e, haragszó-e még rám, hogy úgy ementem. Tudtam, hogy kiadtad a Ferkó útját, meg hogy amióta ementem, nem engedsz senkit hozzátok...

— Mért nem jött mégse haza? — fakadt ki a leányból is az elfojtott szó.

— Csak! Meg akartam bizonyosodni, vársz-e, hisz-e, szeretsz-e?

A leány belenézett az izzó férfiszemekbe, aztán szemérmesen sütötte le hosszú pilláit.

— Pedig várta ám kendet Örzse néne nagyon. Amikor otthagyta tavaly az aratást, ember nélkül maradt a ház. A szomszédok hordták be a gabonát, bérést köllött, hogy fogadjon a lovak mellé. Hogy is tehetett olyat? De azért gyarapodtak. Megcsudájja majd milyen szép lett a házuk tája, — mesélte.

— Mondják, te segéltél az anyámnak, míg odávótam. Virágokkal ütettedek be a ház körét . . .

— Ű hilott, — röstelkedett a leány.

Péter boldogan, szerelmesen nézett le rá. Aztán örömittasan, diadalmasan ölelte magához.

— Tudom, Julis! Áll a vetés és én visszagyüttem az anyámhoz, meg tehozzád. Hilott a földem, a kicsi virágos házam, a két pejko lovam, meg a Riska tehén! . . . Csak a szeretóm nem hilott . . .

A leány lángoló arca odahajlott a legény széles mellére, piros szoknyája odasimult a térdéhez. Talán nem is mondta, de a legény meghallotta mégis és lelke fölujjongott a hívó szóra:

— Gyűjjon, Péter!

Vannak asszonyok, akik meghalnak . . .

Vannak asszonyok, akik dalolva,
Vidáman hullnak csókos, vad karokba.
Örök tavaszban énekelve mennek,
S az őszi kertben is virágot szednek.
Akkik kacagnak reggel, este, éjjel,
Nem vívnak harcot titkos szenvedéllyel.
Kik álmokat is vidáman temetnek, —
Vannak asszonyok, akik nevetnek,
Akkik mindig nevetnek . . .

Vannak asszonyok: beteg virágok,
Keresztre vert, megkínzott, tépelt álmok,
Síkolyba, jajba, vérbe szőtt regények,
Hol bús betűkben könny és átkok égnek.
Kik nem remélnek, nem hisznek, nem várnak,
Akkik örökké szenvednek és fájnak
És tépott szívet álm-tűzre dobnak, —
Vannak asszonyok, akik zokognak,
Akkik mindig zokognak . . .

És vannak asszonyok, akik temetnek,
Tavaszban is halálvirágot szednek,
Akkik csendesek, s némák, mint az árnyak,
Akkik egy szóra szótlan félreállnak.
Csak álmuk van a boldogságuk semmi,
Az életkertben nem tudnak pihenni,
Akkik szeretnek, s akiket megcsalnak, —
Vannak asszonyok, akik meghalnak,
Akkik csöndben meghalnak.

Erdődy Elek

A gyöngysor.

(Keleti mese.)

Bagdadban élt, elédeglét egy becsületes, de szegény kereskedőember, akit Mechmednek hívtak. Mechmed abból élt, hogy a neki eladásra átadott árukat eladta. Magának egy-két ezüstpénzt tartott meg, a többit az áru tulajdonosának vitte el.

Minden árúra tudott vevőt. Ismerte Bagdadot. Őt is ismerte mindenki Bagdadban. Tudták róla, hogy talpig becsületes kereskedőember.

Egyszer egy Hasszán nevű konstantinápolyi ember drága gyöngysort adott át Mechmednek eladásra.

Mechmed Ali pasának, aki Bagdadban a leggazdagabb és legtekintélyesebb ember volt, akarta a drága gyöngysort eladni. Amint ment-mendegélt, hogy Ali pasát felkeresse, az úton találkozott egy Musztafa nevű gazdag emberrel, aki így szólt Mechmedhez.

— Hová? Hová? Mechmed?

— Van egy drága gyöngysorom, azt szeretném Ali pasának eladni.

— Hol van, mutasd meg nekem a gyöngyöket, talán megveszem a feleségemnek — mondotta Musztafa.

Mechmed megmutatta a gyöngyöket Musztafának, aki így szólt:

— Nagyon szépek ezek a gyöngyök és mit kérsz értük?

— Száz aranypénzt — mondotta Mechmed.

— Megveszem! — szólt Musztafa. Várj itt egy kicsit a házam előtt, mindjárt hozom az érte járó száz aranypénzt.

Mechmed várt a Musztafa háza előtt reggeltől-estig, de bizony Musztafa nem jött ki.

Másnap reggel Mechmed ismét oda állott a gazdag Musztafa háza elé. Leste, várta mikor jön ki onnan a gazdag Musztafa. Egyszer csak nyílik a kapu, kilép a házból Musztafa. A szegény Mechmed köszöntötte a gazdagembert s így szólt hozzá:

— Uram, úgy látom megfélekedtél a te szolgádról. Várom a száz aranypénzt.

— Miféle aranypénzt vársz te tőlem? — kérdezte Musztafa.

— Hát a tegnap átadott gyöngyökért?

— Ember, meg vagy te bolondulva? Nekem gyöngyöket adtál át tegnap? Hiszen egy hónapja még a házamat sem hagytam el. Eltakarodj innen, ha jót akarsz, — mondotta Musztafa a szegény Mechmednek, aki sírvaríva távozott onnan.

— Mi lesz most velem? — mondotta sírva, jajgatva Mechmed.

Amint sír az utcán Mechmed, arra ment kíséretével Ali pasa, aki mikor meglátta a síró embert, oda ment hozzá és így szólt:

— Miért sírsz Mechmed? Hiszen nem vagy gyermek. Mi bajod van?

Mechmed elmondta hogyan járta meg Musztafával. — Ne sírj, Mechmed, meglesznek a gyöngyeid.

Ali pasa alig, hogy hazaért, megparancsolta a szolgálainak, keressék meg a városban Musztafát és ha megtalálják, úgy mondják meg, rögtön jöjjön el hozzá. Ali pasa azt is megparancsolta a szolgálainak, ha itt lesz nála Musztafa, kínálják meg ülőhellyel és észrevétlenül hirtelen húzzák le az egyik cipőjét. A szolgák csakhamar megtalálták Musztafát, aki boldog és büszke volt, hogy a hatalmas Ali pasa hívatja. Bement Ali pasa házába, a

szolgák leültették, hirtelen lehúzták az egyik cipőjét és bevitték azt Ali pasának. Musztafa meglepődve ült ott és el sem tudta gondolni, mit akarhat tőle és a cipőjével Ali pasa. A szolgák átadták Musztafa cipőjét Ali pasának, aki így szólt egyik hűséges szolgájának:

— Menj ezzel a cipővel Musztafa feleségéhez, mondd meg, hogy az ura küldi a cipőjét, küldje el azt a gyöngysort, amit tegnap reggel adott át neki. Itt a kert kapuján menj ki, nehogy Musztafa észrevegyen.

Ali pasa szolgája átvitte Musztafa cipőjét a feleségéhez és elkérte a gyöngyöt. Musztafa felesége megismerte a férje cipőjét, ezért gyanúlanul adta oda a drága gyöngysort. A szolga ezt átadta Ali pasának, aki rögtön elhívatta Mechmedet.

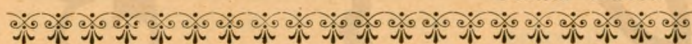
Musztafa bámult, mikor Mechmed belépett Ali pasa házába. Most már sejtette, hogy miért hívatta és mit akar tőle Ali pasa, aki amikor kijött a szobájából, így szólt:

— Musztafa, add vissza ennek a szegény embernek a gyöngysort.

— Nekem nem adott át sohasem gyöngyöket, mondotta Musztafa.

— Hát akkor átadom én, szólt Ali pasa és bele nyúlt a zsebébe, onnan elővette a gyöngyöket és át nyújtotta Mechmednek. Neked pedig Musztafa, mondotta, szintén adok valamit, visszaadom a cipődet. Musztafa megszegyenítve, Mechmed pedig boldogan hagyta el az igazságos Ali pasa házát.

Oszkár Bácsi.

A füge.

(Keleti mese.)

Perzsiában egy kis városban élt, elégedelt egy öreg ember, akinek sok gyermeke, unokája, sőt dédunokája is volt. Az öreg ember, amikor már alig bírt mozogni, még mindig dolgozott. Gyermekei és unokái kérték az öreget, hogy ne dolgozzék már, pihenjen, hiszen az egész életét nehéz és fárasztó munkával töltötte el. Az öreg ember azonban azt mondotta, hogy munka nélkül nem tudna élni, azért, amíg a jó Isten az élők sorából el nem szólítja, mindig dolgozni akar.

Egyszer az öreg ember, akiről ezt a mesét mondom, a kis kertjében a fügefá leveleit ápolta. A forró nap erősen tüzelt a barna arcára. Az izzadságot törölte le a homlokáról, amikor arra lovagolt egy hadvezér a katonáival, akik háborúba indultak. A hadvezér meglátta az öreg embert. Megállította a lovát és leszállt róla. Odament az öreg emberhez és így szólt hozzá!

— Öregem, miért fáradsz, miért dolgozol, hiszen te már úgy sem ehetsz ennek a fügefának a gyümölcséből, mert amikor ez megéri, már nem leszel az élők sorában.

— Lehet, uram, — mondotta az öreg — hogy én már nem érem meg, amíg e fa gyümölcsöt ad, de megéri gyermekeim és unokáim, majd élvezik azok fáradságos munkám eredményét.

A hadvezér meghatottan búcsúzott el az öreg embertől, aki azután tovább folytatta munkáját.

Telt, múlt az idő és két év múlva a hadvezér győzelmesen tért vissza seregével a háborúból. Sok drága kincessel és zsákmánnyal dúsan megrakva, igyekezett győztes hadseregével hazafelé. Amikor odaért

a kis városba, ahol az öreg lakott, odalovagolt a kertje elé. Hát látja, hogy az öreg ember még él és szorgalmasan szedi le az ágakról a fügét.

A hadvezér leszállott a fehér paripájáról és odament az öreg emberhez s így szólt hozzá:

— Emlékszel-e még reám, öreg?

— Hogyne, uram! Isten hozott nálam! Te vagy az a hadvezér, aki két évvel ezelőtt erre lovagolva, vezette hadseregét a háborúba. Látod, uram, megértem fáradozásom eredményét.

Az öreg ember elővett egy kosarat és telerakta fűgével. Azt átadta a hadvezérnek, aki azt örömmel fogadta el. Az öregnek pedig jutalmul egy zacskó aranyat adott. A hadvezér, a katonái is fáradtak voltak, ott maradtak éjszakára a kis városban pihenni.

Élt abban a városban egy fiatal, gazdag, de fősvény ember, aki dolgozni nem nagyon szeretett. Meghallotta, hogy az idegen hadvezér az öreg embernek egy kosár fűgéért egy zacskó aranyat adott. Összevásárolta az egész városban a fügét és berakta zsákokba és elvitte a hadvezérhez.

Amikor reggel a hadvezér tovább akarta útját folytatni, a katonái jelentették neki, hogy egy ember van itt, aki több zsák fügét hozott neki.

A hadvezér, amikor meglátta a fiatal embert, rögtön tudta, hogy az jutalmat akar a gyümölcsért, de azt is meglátta rajta, hogy azt nem a fősvény fiatalember ültette. Nem az ő munkájának az eredménye a sok tüge. Így szólt hozzá:

— Magad ültetted a sok gyümölcsöt? Magad szedted azt le a fáról?

— Nem, uram! Én csak úgy vásároltam azt össze, mert hallottam, hogy nagyon szereted a fügét.

— Szeretem, de csak attól fogadom el és csak azt jutalmazom érte, aki saját kezével, fárasztó, nehéz munkával termeli. Menj, dolgozzál és termelj saját kezed munkájával gyümölcsöt, akkor azt elfogadom és meg is jutalmazlak. Ez a füge nem kell.

A fősvény, gazdag fiatalember megszegyenítve hordotta vissza a sok fügét. E naptól kezdve hozzálátott a munkához, Megfogta az ásót, kapát és csak azt a gyümölcsöt árulta, amit két keze munkájával termelt.

Oszkár Bácsi.

UJRA KAPHATÓ!

A rheumás bajok házi kezelése

ÍRTA: **dr. ENGLÄNDER ÁRPÁD**

● budapesti szakorvos ●

II. kiadás Ára: 2.40 Pengő.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Erdészeti altisztek özvegyei, árvái, Ti sem lesztek ezután szakunk mostohái.

Jertek mindannyian, álljatok a sorba

S legyen minden özvegy s árva a MEASz tagja.

A két orvvadász esete!

Egy völgyi kis falu pipafüstös vendéglőjében két jó barát beszélget. Sűrűn koccannak össze a borospoharak és észlelni lehet, hogy különös, bizalmas beszéd folyik közöttük. Hol jobbra, hol balra tekintettek, nehogy véletlen is, valaki kihallgassa beszédüket. Látszik, hogy rosszba török fejüket, de azért nem hederít reájuk senki, mert kigondolná, hogy az a két meghitt jó barát, a mámorító ital mellett, most szövi éjjeli programját. Aztán még egy éles pohárcsendülés és elkészült a terv. Távoznak. Még kinn az utcán, néhány bizalmas szóváltás. Tehát éjjel után két óraker indulás, jegyzi meg az egyik. Rendben van, válaszol a másik. Aztán mint árnyak eltűntek a sötét éjtszakába. Csend borul a kis falura, csak az éjjeli-őr jelzi néha-néha az idő múlását.

Pontosak, hisz a szenvedély győtri őket. Jóskó két óraker pontosan megjelenik Gyurkó kománál. Készen vagy? Készen feleli amaz, indulhatunk. A hold már föl-emelkedett az égboltra és ezüstös fényét szétárasztja a csendes őszi éjtszakán. Itt-ott az égen kisebb-nagyobb felhő úszik, amely néha-néha megtöri a hold világító fényét. Kedvez az idő, jegyzi meg Jóskó, mire amaz fejbólintással felel. A legnagyobb csendben, nesztelenül hagyják el az álomba merült és fáradalmát pihenő népek tanyáját a falut. Útközben keveset beszélnek, nehogy elárulják magukat, de annál gyorsabban haladnak. Hamarosan el is érik az erdőt, nekivágnak a rengetegnek. Nem félnek, hogy eltévednek, ők már tudják, ismerik jól a járást, nem ez az első eset, amikor idejönnek. Jó darabig még együtt maradnak. Dacára a holdvilágos éjtszakának, az erdő sötét. Nekik pedig különösen vigyázni kell, nem szabad hiába való lövést tenni, mert gyanút kelthet.

Lenn a völgyi kis faluba megszólal az első kakas. Hajnalhasadás. Csendes az idő, messze elhallatszik.

— Indulhatunk, — jegyzi meg Gyurkó, — azaz mégis, Te maradj itt, én majd hajtok, talán így jobban sikerül, mint lesen, itt kevés a vad.

Jóskó helyeslőleg bólintott.

Egy óra telt már el és se a hajtó, azaz Gyurkó, sem a vad nem jelentkezik. Mert hát önekik, most vadászó szecseré fáj a foguk. Csak nem valami kellemetlenség jött közbe, aggódik Jóskó, hisz keleten már kezd az ég pirkadni, és időben vissza kell még térni a faluba, nehogy feltűnést keltsenek.

Reccs! — száraz galytörés verte föl ábrándozásából az orvvadászt. Testén végig szaladt valami hideg érzés és fegyverét készenlétbe helyezte. Aztán kinos csend. Csak nem képzelődés mormola magában. Epilánatban újabb reccsenés, de már jóval közelebb is. De ni, már látni is lehet a homályban, egy fekete tömeget. Csak vaddisznó lehet.

— Röff, röff. Minden bizonnyal az. Összetákol fegyverét vállhoz emeli. A fekete tömeg a bozót szélehez ér. Szíve hevesen ver. Nem lehet még tisztán látni, mi lehet. De csak vad lehet, az bizonyos. Mind-egy; meghúzza a ravaszt. Az elhangzott lövés zaja visszhangzik a sötét éjtszakába.

A tömeg nem mozdul, váltig talált. Ha — de mi az, jajszó? Szent Isten, csak nem ő. Ismét jajszó; és ő az, a Gyurkó. Oda rohan.

— Mi történt?

— Meglőttél — nyögé amaz.

— De, hogy lehetséges ez?

— Hát elmentem hajtani, amint azt megbeszéltük, — kezdé halkán az áldozat, és oly sűrűbe keveredtem, hogy állva lehetetlen volt az előrejutás. Így hason mászva kellett iparkodnom a sűrű bozótban átjutni, közben utánozva a vaddisznó hangját, gondolva, majd így sikerül esetleg a vadat feléd ugrasztanom. Közben megfeledkeztem róla, hogy Te, Jóskó esetleg össze téveszthetsz a vaddisznóval, így lettem én vaddisznó helyett elejtve.

— Micsoda szerencsétlenség reánk nézve. Mi lesz, ha megtudják? Ég és pokol mind reánk szakad! Lehetetlen eltitkolni. A seb nagy és veszélyes, tudón át, — rimánkodik Jóskó. — Viszlek

— Várj még, úgyis meghalok itt nem sokára. Temess el az erdőbe és nem fogja meg tudni senki, — nyögé a másik, majd elájul.

Társa a hátára veszi és rohan vele hazafelé. Épp beér a falujába, amikor megkondul imára a hajnali harangszó. Az orvvadász összekulcsolja kezeit és felsóhajt:

„És ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Amen.“

* * *

Így ért véget a két orvvadász esete, akiket utóbb is elérte a sors, a törvény keze és az Isten büntetése.

184/1930. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY

Tolnavármegye közigazgatási bizottsági gazdasági albizottságának 1930. évi 2644. számú határozata értelmében pályázatot hirdetek a kaposvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében betöltendő *lamási* s illetve az esetleges áthelyezés folytán megüresendő *szekszárdi járási erdőőri* állásra.

Az állás javadalmazása a következő: évi fizetés 1140 Pengő, évi lakbér 308 Pengő, évi utazási átalány 300 Pengő, évi irodai átalány 12 Pengő, évi családi pótlék családtagonként 132 Pengő.

Pályázni szándékozók felhívatnak, hogy keresztlevéllel, erdőőri szakvizsgabizonyítvánnyal, hatósági erkölcsi és orvosi, családi állapotukat és eddigi szolgálati alkalmaztatásukat igazoló bizonyítvánnyal felszerelt, szabályszerűen bélyegzett s Tolnavármegye közigazgatási bizottsága gazdasági albizottságához címzett kérvényüket 1931. évi január hó 5-ig bezárólag a szekszárdi m. kir. erdőfelügyelőhöz (Szekszárd, Rákóczi utca 23. szám) nyujtsák be.

Az állással összekötött járási erdőőri nyugdíjalapnak létesítése folyamatban van.

A kinevezendő járási erdőőr tartozik állását 1931. évi február hó 1-én elfoglalni, állásában azonban csak egy évi kifogástalan próbaszolgálat után lesz véglegesítve.

Szekszárd, 1930 évi december hó 9-én.

M. kir. Erdőfelügyelő.

Anyagi helyzetünk javulása, bajaink orvolása, családjaink boldogulása, csak egységes, kitartó, közös munkálkodásunknak lehet eredménye.

HUMOR

Fele se tréfa.

Olvastam a lapokban, hogy a Lipótmezőn végre megkezdődött a régen kilátásba helyezett ingyenes rendelés, ahol minden kedélybeteg orvosi tanácsban részesül. Gondoltam, felkeresem ezt a Lipótmezőt, jobb, ha magam megyek ki, mintha odavisznek. A folyosón hosszú sorban álltak a tanácsra várakozók. Ez kissé lehángolt. Nem szeretek sorba állni. Kétségbeejtő, hogy az ember még a Lipótmezőn sem őrizheti meg kedélyének frissességét. Idegesen forgolódtam, amikor egyszerre valaki megszólított:

- Tanácsért jött?
- Igen, — feleltem meggyőződéssel.
- Akkor tartson velem.

Ránéztem:

- Kihez van szerencsém?

— Kivételesen megteszem, hogy soron kívül szolgálak tanáccsal. Orvosprofesszor vagyok . . .

A folyosó végére vont. Egy lócára ültetett. Megvizsgálta a térdreflexemet. Belenézett a pupillámba. Fogta a pulzusomat. A fejét rázta:

— Baj van.

Hideg verejték csurgott a homlokomról.

Hogyan?

— Ön . . . teljesen menthetetlen.

— De . . . professzor úr . . .

— Csitt . . . egy szót se, mert azonnal lecsukatom. Első látásra gyanus volt nekem az ön viselkedése. Azért is nem vezettem be a rendelőbe, mert a kollegáim innen el nem eresztették volna . . .

Felugrottam:

— De . . . kérem . . .

— Üljön le.

Leültem. Levegő után kapkodtam. Alig találtam a szavakat.

— Professzor úr . . . tehát azt gondolja?

Legyintett:

— De még mennyire!

— ?

— Legyen nyugodt. Egy bolond se hiszi el magáról, hogy bolond. Erről ismerni rájuk . . .

Dadógtam:

— Mit csináljak kérem?

— Hallgasson rám! Ha tanácsaimat megfogadja, még lehet reménye némi gyógyuláshoz. Először is, szokott gyalog járni?

— Mindig.

— Ne tegye. Ártalmas. Járjon autón. Az egészségesebb. Villája van?

— Albérletben lakom a negyedik emeleten.

— Sürgősen pótolja a hiányt. Egy úri villa, kényelmesen berendezve, jótékonyan fog hatni a kedélyére. Dolgozni szokott?

— Muszáj.

— Ne tegye. Fölösleges. Árt az idegeknek. Hol étkezik?

— Összevissza.

— Járjon a Ritzbe. Mit eszik?

— Főzelékfeltétet.

— Egyék minden nap rántott csirkét. A gyomor megkívánja a magáét. Ha utasításaimat betartja kezeskedem róla, hogy talpra áll . . .

Ebben a pillanatban két ápoló közeledik felénk. Megdermedve álltam. Menekülésre már nem volt időm. Két kezemmel a professzor karjába kapaszkodtam.

— Tessék csak hagyni — mondta az egyik ápoló — mi majd elbánunk vele . . .

Tanácsadómat galléron ragadták. Vitték vissza a bolondok közé, akiktől megszökött.

Többet nem megyek tanácsért a Lipótmezőre.

Dymi.

Mi újság Pista?

— Hát mi újság, Pista?

— Vóna újság bőven, tekintetes uram . . .

— Hallom Pesten már pengőben számítanak . . .

— Elég baj a'.

— Aztán mért volna baj?

— Merhogy sehogyse fér a fejembe ez a pengő.

— Az a fő, hogy a zsebedbe férjen.

— Való igaz, csak hát az a fránya átszámítgatás ne vóna, mivel azt sehogysem értem . . .

— Nyolccal osztani, százzal szorozni. Egyszerű az egész.

— Szorozni csak még szoroznám valahogy, de az osztásba nem megyek bele. Nem azér van pénze az embernek, hogy osztogassa . . . Én bizony nem osztok . . . Hanem arra nagyon kíváncsi vagyok, hogyan fog kinézni az az új pengő?

— A papiros pengő?

— Ne tréfáljon, tekintetes uram, hát látott már pengő papirost?

— Pengő papirost nem láttam, de papiros pengőt mindenki fog látni.

— Nekem csak abból kell, ami verve van. Azér pengő, hogy penegjen, az árgyélusát. Csak ezüst pengőt akarok látni. El is rakom a ládafiába mind . . .

— Jó lesz a papiros pengő is.

— De már azt ne mondja, tekintetes uram. A pénz olyan, akárcsak az asszony. Verve jó.

— Sőt elverve, Pista . . .

— Bizony, olyasformán.

— Hát feketéket láttál-e már Pesten?

Tele van velők az egész város, tekintetes uram.

— Négerekkel?

— Avval hát. Csakhogy akiket én láttam, azoknak nem a testük, hanem a lelkük fekete.

— Hát színházba voltál-e?

— Vótam.

— Melyikbe?

— A Nemzetibe, tekintetes uram.

— Mit adtak?

— Nem adtak semmit, az ördög vigye őket, csak éppen, hogy hellyel kínáltak meg . . . Igaz, hogy nagyon megtiszteltek, mert a legmagasabb helyre ültettek, úgy hogy egész szépen lehetett látni . . .

— A színpadot lehetett látni?

— Dehogy, a plafondot, tekintetes uram.

Dymi.

Csalhatatlan tünet.

Az intező: Igazgató úr, egy ember van odakint. Azt mondja, hogy bolond.

Az igazgató: Azt mindenki mondhatja.

Az intező: De ez az ember igazán bolond.

Az igazgató: Vannak bizonyítékai?

Az intező: Hogyne. Ha az igazgató úr parancsolja, rögtön elkezd kukorékolni.

Az igazgató: Régi tréfa. Édes lelkem, ha mindenkit fölvennénk, aki kukorékol, akkor ebből a szanatóriumból már régen baromfiudvar lett volna.

Az intező: Jó, jó, de azt is mondja, hogy ő egy admirális és azért jött, hogy díszkardot adjon át a szultánnak.

Az igazgató: Édes öregem, maga nagyon jámbor lélek. Miért megy lépre? Ezek becstelen szimulánsok, akik egyszerűen be akarnak jutni a bolondok házába. De engem, öregem, nem lehet ültetni. Vagyok én olyan okos ember, mint amilyen bolondok ők. Amíg én élek, addig ide csak valódi, hamisítatlan, tizenhárompróbás bolond jut be.

Az intező: Hát mit csináljak veled?

Az igazgató: Küldje el.

(Az intező eltűnik és kisvártatva újra megjelenik.)

Az igazgató: Nos?

Az intező: Nem ment el.

Az igazgató: Nem?

Az intező: Nem. Azt mondja, hogy nem mehet el, mert nincs rajta bélyeg, tehát büntetést kell érte fizetni.

Az igazgató: Haha. Nagyon jó. Előbb kukorékol, azután tengernagy és végül levél. Tehát három rögeszméje is van. Más becsületes bolond beéri eggyel is és azzal reüsszál. Ennek három kell. Tehát csaló. Három rögeszme! Egy bivalynak is sok.

Az intező: Van annak kérem tizenöt is.

Az igazgató: Igen? No majd beszélek veled. Küldje be!

(Az intező eltűnik és kisvártatva visszajön a bolonddal.)

A bolond: Jó reggelt, bácsi!

Az igazgató: Jó reggelt, jó reggelt! Igaz, hogy most este félkilenc van, de azért jó reggelt, jó reggelt. Hát bolondok vagyunk, kedves barátom?

A bolond: Én rendkívül bolond vagyok, könyörgöm alásan. Én olyan bolond vagyok, hogy a fejem majd szétugrik. Ha az a kis gummiarábikum össze nem tartaná, már régen cserepekben heverne a földön. Nekem ugyanis üvegfejem van és ezért átlátszó. Nem tetszik rajta keresztül látni?

Az igazgató: Nem.

A bolond: Talán kissé homályos az üveg. Majd megdörzsölöm. (Elkezdi a fejét dörzsölni.)

Az igazgató: Öregem, nekem dörzsölheti a fejét hajnalig, engem még sem csap be. Maga éppen olyan kevésbé bolond, mint én. Maga egy ravasz róka, de mit tesz Isten? Én is egy ravasz róka vagyok. Kár tehát komédiázni, itt magának úgysem virul kényszerzubbony. Menjen szépen haza és térjen vissza rendes polgári foglalkozásához.

A bolond: Visszatérnék kérem, de nem lehet.

Az igazgató: Nem lehet? Miért?

A bolond: Azért, könyörgöm alásan, mert közben betöltötték az állásomat.

Az igazgató: Mi volt azelőtt?

A bolond: Indiai császár voltam kérem alásan.

És nem is hagytam volna ott az állásomat, ha a menyasszonyom nem kívánta volna.

Az igazgató: A menyasszonya?

A bolond: Igenis, könyörgöm alásan. A menyasszonyom tudniillik színész nő és...

Az igazgató: (nyugtalanul.) Színész nő? És maga el akarja venni?

A bolond: Igen. Már meg kellett volna lenni az esküvőnknek, de...

Igazgató: Legyen nyugodt! Nem lesz meg! Színész nő! Ezen kellett volna kezdenie és nem a kukorékoláson, akkor már régen megértettük volna egymást! (Az intezőhöz.) Vigye ezt a közveszélyes örültet!

Heltai Jenő.

Gyömörey István főispán úr birtokán 1931. évi január hó 1-ével egy vadóri állás lesz betöltendő. Ajánlatok okmányokkal, bizonyítványokkal, ajánlásokkal kelően felszerelve az alábbi címre küldendők:

Tek. uradalmi Intézőségnek

Inka pusztá, u. p. Celldömölk.

Ismeretlen valakinek. Névtelen levelekre nem szokás reagálni és nincs olyan szerkesztőség, amelyik névtelen levelet válaszra érdekesítene, mert már magábanvéve az a tény, hogy valaki nem meri nevét a saját írásának aláírni, a legjobb bizonyíték amellel, hogy az illető maga is teljes tudatában van annak, hogy amit írt, nem fedi a valóságot, vagy nem üti meg azt a mértéket, amiért a felelősséget nyíltan vállalni lehetne, nem is szólva arról, hogy a névtelen levélírók nagy része, a rágalmasz, az irigység szülte elfogultság és több efféle rossz egyéni sajátosság hatása alatt írja azt, amit ír, s így bűnös lelkiismerete sem engedi, hogy nyíltan, bátran állja az esetleges bírálatot vagy bűnhődést. Röviden, névtelenül írni annyi, mint gyáván bűjni ki a felelőségre vonás alól, áll ez különösen az olyan levélíróra vonatkoztatva, aki az anonyim levél írásakor a legelembb tisztességtudás és mindenkire kötelező udvariasság teljes hiányáról tesz tanuságot firkálmányával ugyanakkor, amikor elég otrombán másnak teljesen jóhiszemű és ami a fő, jószándékú munkásságát a névtelenség leple alatt iparkodik lekicsinyelni. Szomorú, hogy az ilyen silány jellemű egyén éppen azt nem veszi észre, hogy ezzel az ilyen dicstelen tetteivel saját magáról állít ki kirívóan szegénységi bizonyítványt. Ezért a névtelen levélnek minden szerkesztőségben papirkosárban a helye s érdemben választ nem is érdemel. A szerk.

Tagoknak és előfizetőknek az álláskereső és a kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre. — „Az Erdő” munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek. — A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében a M.E.V.M.E. javára fordítatik. — Hirdetések egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblatos és garmond betűnél kisebb betűfajszedés másfélszeres egységárral számíttatik.

A kiadásért felelős: Nádaskay Richard.

Don Bosco nyomda (Sarkady J. Alajos), Rákospalota, Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: Automata 952—03

